

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

جمال پاشا

خاطرات

۱۹۱۳ - ۱۹۲۲

اثر كافي حقوق مرحومك عائله سنه عا ندر . توركه دن سائر السنه يه ترجمه حق
مونيخده : Drei Masken Verlag مؤسسه ترك اولمشير .

در سعادت

۱۹۲۲

خاطرات

مملکتک سیاست عمومیه سیله دوعریدن دوعری یه اشتغال ۱۰ - ۲۳ کانون ثانی ۱۹۱۳ ضربه حکومتیه باشلار . ۲۳ کانون ثانی ۹۱۳ کونی اقشام اوزری منزل مفتش عمومیلکندن چیقمش ، هر کسک کال تهاکله اجتماع ایتدیکی باب عالی یه کیتمش ایدم . برقچ ساعت اول مقام صدارتی اشغال ایتش اولان محمود شوکت پاشا او صرده سرایدن عودت ایدیوردی . صدارت ایچ قیوسی اوکنده طلعت بکله بکا تصادف ایتدی . بنی کورور کورمز « جمال بك اوغلم ، رجا ایدرم ، شمدی استانبول محافظلغنی درعهده ایت و پایتختک تأمین انضباطی ایچون هر نه تدبیر اتخاذهنی مناسب کورور سهك ، دقیقه فوت ایتمکسین ، کافه سنی اجرا ایت » دیدی . بك بوبوك بر قیمت و اهمیتی حائز اولدیغنه قانع اولدیغم استانبول محافظلغنی درعهده ایتدی کمندن اعتباراً مملکتک سیاست عمومیه سنده دوعریدن دوعری یه عامل اولمغه باشلادیغم ایچون خاطراتمه بو تاریخی مبدأ اتخاذه ایدیورم .

استانبول محافظلغنی

۲۳ کانون ثانی ۹۱۳ : تشرین ثانی ۹۱۷

محمود شوکت پاشاادن استانبول محافظلغنی درعهده ایچون امر آلدیغم صرده ناظم پاشا مرحومك جنازه سی هنوز صدارت سر یاوری او طه سنده بولنیور و صدر سابق کامل پاشا ایله شیخ الاسلام جمال الدین افندی و داخیه ناظری رشید و مالیه ناظری عبدالرحمن بککر دائره صدارتده کی او طه لردن برنده اوطوریورلردی . او صرده داخیه نظارتی و کاله ایضا ایتمکده بولنان طلعت بکله قیصه بر مذاکره نتیجه سنده ناظم پاشا مرحومك جنازه سنی کلاخانه خسته خانه سنه نقل ایتدیرمکه ، کامل پاشا ایله شیخ الاسلام جمال الدین افندی بی خانه لرینه کوندرمکه و علملرندره اختلاجیلرک شدید بر حس نفرت و انتقام بسله دکلی داخیه ناظری رشید و مالیه ناظری عبدالرحمن بککری ، محافظه حیاتاری ایچون ، بر ایکی کون قدر استانبول محافظلغنده مسافر ایتمکه قرار ویردک . او صرده کامل پاشانک دامادی صنف رفیقم

قائم مقام ناجی بك دائرۂ صدارتہ كشمیدی . كندیسی كورور كورمز : - « قاشن پدريكز عافیتده در مراق ایتیه یكز . كندیسی آلوب قوناغه كتوره بیلیرسكز . فقط بر چیلغینك هدف تجاوزی اولسنه محل قالماق ایچون برمدت استانبولی ترك ایدوب ممالك اجنبیه دن برینه چکیلورایسه فنا اولماز » دیدم .

هیجان ایله تشكر ایتدی . كامل پاشا ایله جمال الدین منلا بو صورتله اولرینه كیتدیلر ورشید بکله عبدالرحمن بك ده استانبول محافظلغنه نقل اولوندیلر . جنازه كلخانه سرریاتنه كوندرلدى . بنده استانبول محافظلغنه كلارك اوکیچه صباحه قدر تداییر انضباطیه اتخاذه مشغول اولدم . خاطر اتمی فائده سز تفصیلات ایله اطناب ایتش اولماق ایچون بو قسملى مسكوت كچه حكیم .

كلخانه سرریاتنده بولنان اطبادن ناظم پاشا حقنده على الاصول برر اپور آلدیم . و ناظم پاشانك صورت قتلى حقنده بر ضبط ورقه سی تنظیم ایتدیردم .

ناظم پاشانك جنازه مراسمی

محافظلغه تعینتمك ایرتسی كونی ناظم پاشا مرحومك جنازه مراسمی اجرا ایتدیردم . مراسمك بك پارلاق اولسنه بالخاصه اعتنا ایتش ، استانبولده بولنان بوتون ارکان و امرای عسکریه نك و وكلا ایله مأمورین ملكیه نك و دول اجنبیه آتاشه میلیرلرینك جنازه اشتراك ایتلى لزومنده اصرار ایله مشدم .

اوگون هوا مغمومدى . قابمده عمیق بریأس واردی . بلغارلر چتالجه اوكننده ؛ بونان دونماسی چناق قلعه بوغازینی قیامش ؛ دول معظه سفائن حربیه سی ، هر دقیقه استانبولی اشغاله آماده اوله رت ، بشكطاش اوكننده دیرله مش ؛ بز اداره دولتی عجز و مسكنت عامللرینك الندن قوزتاره بيلمك ایچون بر چاره قانونی بولاماشز ، بر ضربه حكومت یامیشز . و بونك نتیجه سی اوله رق حربیه ناظری وباخصوص اردونك باش قوماندانی اولان بر ذاتك سبب موتی اولمشز ؛ و بوتون بوتشیلردن ، فداكارلقلردن صكرمه مملكتی قوزتاره بیلوب قوزتاره مایه جغمز مجهول . ایشته ناظم پاشانك جنازه سی آرقه سنده فرانسز آتاشه میلیرتی قوماندان « موقور » ایله یان یانه یوروركن ذهنمدن كچیردیكم حزین لوحه بو ایدی . آياصوفیه میداندن كچركن غیر اختیاری اوله رق موقوره خطاباً دیده كه :

« باقیكز عزیز دوستم ، بو جنازه نك یكانه مسئولی سز اوروپالیلر سكز . مسكنت و اسارتدن قورتیلوب انسان كبی یشامق ایچون ساحه مجادلیه آتیش اولان تورك ملتى حقنده ارتكاب ایتدیككز حقمرلقلر بو جنازه سبب اولمشدر . ده بونك كبی نیجه

جنازه لر تعقیب ایدہ جککزه و بلکہ یارن ہم جنازه مک آرقه سندن یوروہ جککزه امین اولیکز . مقصدیمی آ کلامامش کی دورانهرق استیضاح ایتدی .
 بالطبع نزاکه فرانسه انترقه لرینی مسکوت کچهرک انکلز ، ایتالیا و باخصوص روس انترقه لرندن و بونلرک بملکتده تولید ایتدیکی اختلا لاتدن بحث ایتدم و بالقان اتفاقک ده بوانترقه لرندن دو غمش اولدیغنی و بوکون بزی قورتارمق فرانسه وانکلتره نک اک ارفق بر اشارتیه متوقف ایکن یالکیز بوندن توقی اتمک دکل رؤسای حکومتلری واسطه سیله علیهمزه شتوم غلیظه استعمال ایتکدن چکینه دک لرینی و بوقدر مهاجرات قارشوسنده نه یاه جغنی تعینده متحیر قالمش اولان زواللی تورکلرک داخلده یکدیگرینی بوغازلامقدن باشقه اللرندن برشی کلمه جه جکینی بویوک برته ورله آ کلاتدم . انکلز آتاشه میدتری « تیریل » محاوره مزه قولاق قابارتیور فقط یانمزه یاقلاشه میوردی . موقور ، صمیمیتنه شبه ایتدیکم بر طرزایله « حقکیز وار » دیدی . صوصدق و ناظم پاشایی مسکن ایدینه قدر تعقیب ایتدک .

مخالفلر حقنده عفو عمومی

ضربه حکومت کونی اقشام اوزری پولیس مدیریت عمومیه سی مخالف فرقه - اعضاسندن بر چوقلرینی بر تدبیر احتیاطی اولمق اوزره توقیف ایتمش ، مرکز قوماندانلارنه کوندرمش ایدی . کرک بونلر و کرک محافظلقده مسافر ایدلمش اولان رشید و عبدالرحمن بکلر حقنده بر قرار و یرمک لازم کلیوردی . ارقداشلردن بهضیلریله و بالخاصه طلعتک ایله جریان ایدن مذاکره نتیجه سنده اونلر علیهنده شدت پولیتیه سی تعقیب ایتمه که و بالعکس اره مزده بر ائتلاف و مودت تأسیسنه قرار و یردک . محمود شوکت پاشاده بو فکرده بولنیوردی .

بونک اوزرینه بندن بر ملاقات طلب ایدن عبدالرحمن بکی نزدمه جلب ایتدم . کندی حقلرنده هیچ برته که اولمادیغنی ، شمدیکی مسافرتلری آنحق بعض مفرطلر طرفندن کندیلرینه بر فئالق یا یله بیلمه سینه مانع اولمق فکرندن ایلری کلدیکی وایکی کون صکره خانلرینه عودت ایدیه یله جکلرینی و شوقدر وارکه کرک رشید بکل کرک کندیسنک برمدت ایچون استانبولی ترک ایدوب ممالک اجنیه به چکلملری ده احتیاطکارانه بر حرکت اوله جغنی سوبلدم . اولرندن یاتاق و یه جه جلب ایتلرینه مساعدده ایتدم . و فی الحقیقه ایکی کون صکره هر ایکسینی ده سربست بر افرق خانلرینه قدر امنیت کامله ایله کوندردم . برایکی کون صکره کرک اونلر کرک کامل پاشا ایله جمال الدین افندی استانبولدن چیقدیلر .

محافظتكم ايكنچي كوني مركز قوماندانلغنه كيدرك اوراده موقوف بولسان
 علي كال بلكه سينوب مبعوثي دوقتور رضانور و لوملجنه لي اسماعيل حق بگلري زيارت
 ايتدم . هر اوچنده كندی حقلرنده ، بوندن صكره مناسبتر شكلده مخالفت يامقدن
 صرف نظر ايتمك شرطيه ، هيچ برتهلكه بولونماديغني ، ملكيتك بوفلاكتلي زمانلرنده
 بالعكس بوتون منورلك متحداً چاليشملري لازم كله جكني وبو فكر بيه اشتراك
 ايتدكلري تقديرده كنديلري ايچون ناموسكار برر محيط مساعي تأمين ايدم بيله جكمي
 سويلهدم . علي كال بك اوروپاده برآموريت ايستهدى . دوقتور رضانور بك پارسده
 طبابت تحصيلي ايچون شهرى تخصيصات كافيه ويرلسني رجا ايتدى . اسماعيل بك
 ملكتده سربست بر اقلديغني حالده تا حال طبيعتك عودتهد قدر حكومه قارشو هيچ
 بر وضع مخالفت آلمايه جغه دائر ناموسي اوزرينه يمين ايتدى . دوقتور بك مصارف
 تحصيليه سني تأمين ايتدم . و پارسه كوندردم . علي كال بك ده يول مصارفى
 ويردك ويانه يه يوللادم . ويانه يه مواصلتدن صكره آرم مزده بر قاچ مكتوب تعايطي
 ايدلدى كه بو مكتوبلري مندرجاتلرينك اهميتي حسييله عينا درج ايديورم . مخالفلر
 حقلده نصل بر فكر ائتلاف و مودت بسله مش اولديغني اثبات ايتمك ايچون دوقتور
 رضانور بكدن آلدېغم مكتوبلردن بعضيلرني ده درج ايتمكي موافق كوردم .

[*] برنجي مكتوب ١٧ شباط ١٩١٣ اوتل متروپول
 ويانه

مير مكارمپورم افندم حضرتلري

لطفنامه كزي آلد . بقيه خرج راه اوله رق كوندرديككز ١٠٩٠ قرونلق چكده
 ملفوف ايدى . تشكر ايدرم .

نجابت حسياتكزي ، سلامت فكر يكزي تقدير ايتمه مك المدن كزن . تأسف ايتديكم كرك ذات
 عايلرك و كرك ذات عايلريكز كييلرك ده درت سنه اول بو موقعده بولنايشلري ، بو ايشلرله
 مشغول اولمايشلريد ، چونكه اوله اوله ايدى بو ملكت بر جوق يسود ، حتى مهلك نفاقره
 نا حق يره معروض قالمازدى ، بلكه ده بعض فلاكتلره اوغرامازدى . نه ايسه ، مضى ماضى .
 مخاطب هم ناموس ، هم عرفان صاحبي بر عسكر اولديغني ايچون سزه شفاهاً عرض ايتدكلريمي
 تحريراً تكرر ايلرم . وطنداشلمزدن هيچ بر فرده ذره قدر عداوت بسله ينلردن دكلم .
 شمدي يه قدر يازد قلم ، ياد قلم بكا قارشى نا حق يره وقوعه كلن تعرضلره مقتضاي فطرت
 شدتليجه بر مقابله قلميه دن عبارتدر . اساساً بو اختلافك باغي نه فكردر ، نه ده باشقه برانديشه
 معنويدر ، محضا ناظم ، جاهد ، بابان زاده بلكرك ياني معنى بر غرضلري ، يا قورى بر حقد

[*] مكتوبلك فطوغرافيلري عينا كتابه ذيل اولوشددر .

و حسدريد . رقابت قلميه ، باخصوص مملكتمزده هر رقابت كې چيركين و عاديدير . وقتيله
حالت افنديلر ، عاكف باشلار بويولده يكديكريني آصديرمغه قدر چالالارلر مش ، ناجي افنديلر
اكرم بگلرده بر ذريت اولي يكديكرينه اودرجه عدو ايديلر . ايشته بزده اويولك سالكي بزم
يوقسه امين اوليكزكه ابتدای انقلابمزده بو راقم عاجز حروفده ، اقدامده اتحاد و ترقينك
اك جدی خادمی ، خيرخواهی ايدك . . . . .
جودت بكك رجاسنه بناءً دوندن بری اقدامه یازی یازمغه باشلادم . بویاز بیلرده یوقاریدن بری
عرض ایتدیکم مسلكدن ایرلمايه جغمه ، آرتق اصلا او احتراصاته قالمایه جغمه قناعت بیوريكز ،
مأموریتہ تعینمندن اعتباراً ایسه بالطبع سیاسیاتدن بسبتون توقی ایله یالکزن علمی ، ادبی ،
تاریخی یازیلر یازمق مجبوریتندهم . . . . .

علی کمال

ایکینجی مکتوب : نیسان ۱۹۱۳ اوئل متروپول ویانه

میر مکارمپورم افندم حضرتلری

لطفنامه کزی آلدیم . افکار صائبه کزی ، مساعی و وطنپرورانه کزی جداً تقدیر ایلر و
موفقیتکزه جاندن ، کولکدن دعا ایلرم . امین اولیکزكه استانبولده ایکن ذات سامیکز
سویله دکلم پک صمیمی ایدی . بو نفاقلریمزدن محضا سلامت وطن ایچون جهانده اک متأثر
بر فرد وارایسه اوده بئم ، همت کرمکاریکزله یاواش یاواش تجلی ایدن وفق حاضریمزدن
ینه عین اندیشه ایله اک چوق سوینده بئم . بو حسن نتیجه ، بوصفوت حرکتیه شمعی
له الحمد حسین حلمی باشا حضرتلری کبی سزكده سودیککزن بر ذاتی شاهد طوته بیلیم .
احمدجودت بك اوزینی ، سوزینی صافلاماز جدی برآدمدر . باشقه لرینی پک سومز .
فقط آظنده ایلك افعال فضلکزی کوردیکندن و کوردیکی کبی (اقدام) ده یازدیغندن
بری هر فرصته مزایا کزدن ، کلاتکزدن صمیمتله بحث ایلر . بو کونلرده مدیردن پک
متلاشیانه خبرلر آلدینی ایچون (اقدام) ك عدم دوامندن تلاشه دوشدی ، لکن عدلکزه
اعتمادی اولدینی ایچون متسلی اولور ، مدیرك یازدقلرینی مباغیه حل ایدیور .
مأموریت عاجزانه مه دائر لطفاً یابدقلریکزه تشکر ایتمه مک قابل دکل . . . . .
اولا ، سز نه درجه صرف عنایت بیورسه کز او مأموریت ایشی اولیله قولای قولای اولماز ،
او اولونجه به قدر تکلیف منعانه کز وجه ایله ایلریده کی معاشمه محسوبائی ، یا باشته برصورتله
اولور بنده کزه بر مقدار پاره کوندریکزن ، شو بار مضایقه یی اوزرمدن دفع ایله یکزن . . . . .
صفوت فکر و وجدانکزی یازدقلریکزدن . یابدقلریکزدن آکلادیم و تقدیر ایتدیکم ایچون
معافیله برچوق تردردلردن صکره بو خصوصیات احوالی بویله جه سزه یازمغه جسارت ایلدم ،
حرکتی معذور کوریکزن . . . . .

وقتیله فتحیك شاهددر . جاوید ، جاهد ، ناظم بكر بنله ائتلاف واتحادی منکوباً ومقهوراً
حتی سس چیقارمایه رقدن اوروپاكت برکوشه سنده یاشامقلم طرزنده آکلایورلردی . بوسفر
اولیله اولمادیغنی سز فعلاً اثبات بیوردیکیز ، منتداریکیزم . اونك ایچون مسؤل عاجزانه می
اسعاف بیوره جنکیزدن امیم . حتی بودرجه ده تفصیلاته کیریشدیکمدن بیله محجوبم ، چونکه
العارف یکفیه الاشاره ، فقط صمیمیت فکر وحسمه دلیل اولدیغنی ایچون بوسوزلر نزد
داوریلرنده معذورکوریلیر امیدنده می . باقی اقبال وموفقیته کیزه دعاایلرم میرمحترم افندم حضرتلری
علی کمال

اوچنچی مکتوب ۳۰ نisan ۹۱۳ اوتل متروپول ویانه

میرمکارمپورم افندم حضرتلری

لطفنامه کیزی ملفوفی ایله برابر آلدیم ، تشکر ایدرم . اشعار داوران کیزه امثالاً
قرباً استانبوله دونه جکم . حمیکیزه ، انسانیت کیزه اعتماد برکالدر . اوقدر دبیله بیلیرم که
سزک کبی ، سزک صفوت وضریت کیزه بش اون کشیمز دهاولسه بو طالسمز وطن البت قورسیلور .
اوت ، هیمز آز ، چوق کناهارکاز . بو حقیقی تسلیم ایتلی یز . بویله اولدیغنی ایچون ده
ماضی یه برسونکر چکدرک استقبالی دوشونملی یز ، آرتق اولیم نفاقلریمزه برخامه چکملی یز .
بو فکرلریمی شفاهاً عرض ایلرم .

علی کمال

دوقتور رضا نوربکک مکتوبلری : برنجی مکتوب

۱۶ کانون ثانی ۳۲۸ استانبول

افندم حضرتلری

اختیار زحمتله حسنه بی تشریف ایدوب تخلیه عاجزانه می اسر بویورمه لرندن دولایی عهده مه
ترت ایدن وظیفه تشکری بوکون ایفایه مسازعت ایدیورم . مکالمه واقعه ده اظهار بیوردقلری
افکار و نزاکت فوق العاده ک عمیق بر تاثیر حاصل ایتمش اولدیغنی و بو طرزده دوشون
برذاتی بوکونه قدر یاقیندن طانیامش اولمقلغک نبی متأثر ایتدیکنی وجدانی اولارق بیان ایدرم .
امرکز وجه ایله یازین کوسنتیجه یه حرکت ایدیورم . حیاتم ، اوچ بش آیدر ذاتاً بقمش
اولدیم های هوی عالمندن خارج و کندی عالمه منحصر اولاجقدر . خلاص وطن خصوصده
موفق اولمکیزی دعا ایدر و دیگر رفقا کیزکده - اواسکی فکر و حرکت سقیمه دن فراغت ایله -

ذات عالیترینک حس وفکرنده اولمیرینی وشو صورتله ملککتک قورتارلسنی تمی ایلرم . . . . .
دوقتور رضانور

ایکنجی مکتوب ۷ اغستوس ۹۱۳ نیس

محترم بك افندی

پکنلرده ارسالنی استرحام ایتمش اولدیغم آیقلملرئک ارسالی خصوصئنده لطف والاری
بی دریغ وعین زمانده بردها تأخرات وقوع بولمیه جفی وعد بیورلمشدی. حالبوکه بودفعه طلبه نك
تموز معاشی ویرلدیکی حالده بیله هنوز بزمکی واصل اولمامشدر . بوحال ، غزته رده کوردیکم
بعض کیمسه لرك معاشرلرئک قطع ایدلدیکی حوادثك حق عاجزیده ده تطبیق ایدلمش اولماسی
ذهابنی حاصل ایتشدر . اساساً ذات عالیلری ایله آنغازمانه کیرمش وسزك سوزکزه اعتداله
حرکت ایتمش اولدیغمدن قطع معاش واقع دکل ایسه لطفاً کچمش اولان تموز ومیعادی کلن
اغستوس معاشرلرك لطف معتادلری وجه ایله ارسالنه دلالت بیورمه لرینی ، یوق واقع ایسه
اسبابنك لطفاً اشعارینی رجا ایدرم . . . . .
دوقتور رضانور

اوچنجی مکتوب ۳ شباط ۹۱۴ یارس

عزیز و محترم پاشام

التفاتنامه جوابیلرینی آلدیم . لسان مخالفتکیزك طرز مخصوص صمیمیتنه قارشنی پك حساس
اولدیغمی عرضه لزوم کورمه یورم . موفقیاتکیزك هرکون مترايد بر صورتده حد قصوايه
دوغری صعودینی بوتون صمیمیتله تمی ایدرم . . . . .
باقی عافیت وموفقیئتکیزی تمی ایدرو واحترامات مخصوصه مک قبولنی رجا ایده ردم پاشام افندم .
دوقتور رضانور

محافظلق ائناسنده بعض اجرا آت

بو تشبئاتم نتیجه سنده درت بش کون صو کره موقوف مخالفلرك کافه سی حبس خانه دن
چیقارلمش ، محمود شوکت پاشا قایینه سی ده بویوک بر جدیتله ایشه باشلامش ایدی .

استانبول محافظلی عین زمانده چتالده اوکنده بولان اردونک اس الحركه قوماندانلغی ده ایضا ایتمکده بولدیغندن بن بریاندن بو وظیفه یی یاپیور وبرطرفدن ده شهرک انضباطنی وباخصوص محمود شوکت پاشا قابینه سی علیه یکی برضربه حکومت یاپیله مامسنی تأمین ایله اشتغال ایدیوردم . انخاذا ایتدیکم ایکی مهم تدبیری بوراده ذکر ایتمدن کچه میه حکم :

۱ — بنم قناعتمهجه استانبولده حکومتک دوچار ضعف اولدیغنه دلالت ایدن بر حال واردر :

توتون قاچاقچیلرینک استانبول سوقاقلرنده وبالخاصه محمود پاشا یوقوشنک آلت باشنده ، سلطان حمامنده ، سرکه جیده ، بایزید میداننده رژی پاکتلی ایچنده علناً قاچاق توتون ساتمالری .

قاباغی آچیلمش توتون پاکتلیرینک ایچنده کی صاری توتون صاقلرینی کوستره رک « ایکیلک غروشه ؟ . ایکیلک غروشه ! » ترانه سیله بی پروا قاچاق توتون ساتان اشخاصی افلاس حکومت منادیسی عدایده رم : بناءً علیه اول امرده خلقه استانبولده امرینی انفاذه قادر بر حکومت قویه موجود اولدیغی کوسترمک ایچون اداره عرفیه قرارنامه سنک حکومت عسکریه یه ویردیکی صلاحیتدن استفاده ایدرک توتون قاچاقچیلری حقنده پک شدید حرکت ایدم جکمی وعلناً پراکنده قاچاق توتون ساتانلرله بویوک مقیاسده قاچاقچیلق ایدنلرک دزدست ایدلکلری تقدیرده استانبولدن تبعید اولونه جقلرینی اعلان ایتدم . و بر هفته ظرفنده بوکی اشخاصدن درت ونهایت بشنی تبعید ایتدیردیکم کبی سرای بورنده یاقالاتدیغم بر قاچاقچی قاینی ایچنده کی اشخاص دیوان حرب عرفی طرفندن محکوم ایدلایلر . بو اجرا ات اشناسنده استانبولده عادی خرسزلق وقوعاتی بیله نوادر درجه سنه کچدی وخلق استانبولده ولاحقانتده کی خانه وکوشکلرنده کمال امنیتله یاشامغه باشلادی .

۲ — استانبولموزک پک مستکرمه بر عادی واردر : ارککلرک واپورده ، کوپریده ، چارشوده ، سوقاقد ، مسیره لرده تصادف ایتدکلری اسلام قادینلرینه بی ادبانه حرف اندازلق ایتلملی .

بوکا بعض اختیار قادینلرک برآز حسن طبیعته دلالت ایدم جک درجه ده کوزل کینمش خانلریمزه قارشو لسانلریله وحتى بعضاً اللریله تجاوز ایتلمرینی ده علاوه ایدم بیلیرم . بو منفور اعتیاد حقنده تا چو چوقلغمندن بری برغیض مخصوص حس ایدر و حکومتک بوکانصل اولوبده چاره بوله مدیغنه بردرلو عظم ایرمزیدی . بو حالده حکومتک ضعف وقوتیه متناسب بر صورتده آرتار ، اکسیلیر .

استانبول محافظی اولدیغم صره دوچار تجاوز اولان برقاچ عائله نک رؤسای بونک

منی اسبابی بدن رجا ایتملردی . قانون جزانك بوخصوصده پك ضعیف اولدیغی نظر دقته آلهرقینه اداره عرفیه قرارنامهسنك حكومت عسكریه وپردیكى صلاحیته استناد ایتمك ایسته دم . حرف اندازلق ایدمك ار كككلره قادینلره تجاوز ایدمك قادینلرك داخل مملكته تبعید اولونمققلرنی اعلان ایتم . درت بش تبعیددن صوكره قادینلریمز سوقاقلرده دوچار تجاوز اولمقدن كاملاً قورتیلدیلر . وایسته اوزماندن اعتباراً استانبولده تورك قادینلرنك حریت حقیقیه سنه طوغری غایت متین آدیم آیلیمش اولدی . حریت نسوانك ، ده طوغریسی قادینكده جمعیت بشریه ده بر عضو نافع اولدیغی حقیقتك آرتق مملكتهمزدهده آكلاشیلهرق خدمات عمومی مملكته قادینلریمزكده تأمین اشتراكی فكرینك اك آتشی مروجلرندن اولدیغی استانبول محافظلغم ائسانسده تامماً كوستردم . وحتی بوندن طولانی بالاخره بعض ذوانك دوچار انواع مفتریاتی اولدم . مع هذا بنم استانبول محافظلغم ائسانسده باشلایان حرکت نسویه توقف ایتمهرك ایلرله دی و بوحرب عمومی ائسانسده مملكته پك نافع خدمات تأمین ایتمی . مملكته اك سریع و مفید ترقیات مدنیهك واسطه نسوان ایله ادخال ایدیه بیله چکی ، قادینلری اسارت آلتنده بولنان ملتلك دوچار فلاكت اولاجنی حقدمه کی فسكرم لایترلرلر .

تقلیب حكومت

استانبول محافظانغه تعینمندن صكره یا تحتده منتشر غزنهرك باش محررلرنی نژده دعوت ایتمش و مملكتده سكوتی اخلال ایدیه بیله مك مقاله لردن توقی ایتمك شرطیه غزنه لرده پك خفیف بر عسكری سانسوردن باشقه بر معامله تابع طوتولما به جقلرنی سوله مش و منافع مملكته متعلق مقالات ایله افكار عمومیهك تصویرنی ، ادرنه نی قوررتاره بیلمك ایچون ملتك محتاج اولدیغی تازه قوتی او یاندیره جق نشریاته بالخاصه اعتنا ایتملرنی رجا ایتمش ایدم . سابق قایینه زماننده انتشار ایتمكده اولان « علمدار » کی الكشید علیهدار غزنهرك بیله دوام انتشارینه مساعده ویرمشم . بونلرینه آره صره طغیان ایتمكله برابر مدیر مسئولرینه ، باش محررلرینه شفاهی اخطارنده بولونمقدن باشقه برشی یاپموردم .

حكومت ، ملتك حسیات جنكواورانه سنی آرتدیرمق ، بالقان متفقلرینه قارشى کیریشدیکمز ایکنجی سفر ائسانسده هیچ اولمازسه چتالجه اوکنده کی بلغار اردوسنی مغلوب ایدیه بیله مك براردو وجوده کتیرمك ایچون صوك غیرتیه چالیشیور ، برطرفدن مدافعه ملیه جمعیتی تشکیل ایدرك طرف طرف وسائط مادیه حربیه تدارکنه واردونك

قوه معنویه سنك تكملنه غيرت ايدييور ، بر طرفدن ده دول معظمه دن بعضيلرينك منافع عثمانیهی محافظه یه خادم اولمیرینی تأمین همت ایدييور دی .

آطنه والیهکم زمانندن بری بنله پک صمیمی مناسبات دوستانه ادامه ایتمکده بولنان فرانسه سفیری موسیو بومپاری اوکونلردن برنده زیارت ایتشم . استانبولده کی انکلیز ، فرانسه و روس دیپلوماتلرینک اک بویوک مشغله سی اینوز - مدیه خطی قبول ایدره ک و بحر سفید آطه لرندن ده واز کچهرک بالقان هیئت اتفاقیه سیله عقد صلحه راضی ایتک ایدی . موسیو بومپارینه بونقطه نظر دن بر زمین مباحثه آچمشدی . بکا دیدی که :

« عزیزم جمال بک ، ادرنه نی ، آطه لری محافظه ایتک ایچون نه دن دولایي بوقدر اصرار ایدييور سکیز ! ایشه برضربه حکومت یاپدیکیز . حکومتی الیکزه کچیردیکز ، ویلیرزکه سزک فرقه کز بو مملکتده اک بویوک بر قوت عاملیدر . بناء علیه منافع مملکته مضر کورمه دیکی قرارلری اتخاذ واجرا ده سابق قاینه کی متردد دکلدیر . سز بکون هر شیدن زیاده داخلده کمال آسایش واستراحتله مملکتک تأمین تر قیسنه خادم تدایر اصلاحیهیه محتاج سکیز . بش اون تاریخی قبه دن بشقه بر شیشه مالک اولمایان ادرنه نی ، ایچنده روملردن بشقه سنك ساکن اولمادینی آطه لری محافظه ایچون صرف ایتمکده اولدیغکیز قوه معنویه و مادییهی بو تدایر اصلاحیهیه حصر ایتسه کز مملکزه ده نافع ایشلر تأمین ایتش اولور سکیز . »

در عقب دیواره آصیلی اولان ممالک عثمانیه خریطه سی اوکنه کوتوردم . و - استانبولی محافظه ایچون هیچ اولمازسه ادرنه یه قدر بره نیتزلانده محتاج اولدیغیزی اناطولی یه روم اشقیاسنك استیلا سندن وقایه ایچون ده اوکا یقین اولان آطه لری الیزده بولوندرمق ایجاب ایتدیکنی ایضاح ایتدم . نهایت دیدم که :

« عزیزم موسیو بومپار ، بو ادرنه و آطه لر مسئله سنی بز ، استقبالمز ایچون حیات و ممات مسئله سی تلقی ایدييورز . بو مسئله ده بزه النی اوزاته جق اولان هر هانکی بر اوروپا دولتی بزم ابدی متدار لغمزی جاب ایده جک و بزی هر زمان کندی یاننده بوله جقدر . ایشه فرانسه نك شرقده اک مهم بر موقع معنوی احراز ایتسنی موجب اوله جق حاده ! » .

حکومت ادرنه یی قورتارمق ایچون بویله جه چالیشوب دورور کن مخالفلرک حکومت علیه یی برضربه حاضر لامقده اولدقلرینه دائر هر کون حوادثلر آلوردم . بو حوادثلر اوقدر صیقلاشدی و اوقدر قوتلشدی که نهایت تدایر تعقیبه اتخاذینه مجبور اولدم . بر کون تصادف الیزه ارضروملی سردار صدقی اسمنده برداتی دوشوردی . بو ، دیگر بذات ایله برابر بک اوغلانده بر مطیعده بر طاق بیاننامه لر طبع ایتدیر مملکه مشغول ایدی . بوغروپ پرنس صباح الدین بکک حایه معنویه سنده و پرنسک کاتب

خصوصی بوشناق سطوت لطفی بیکک تحت ریاستنده چالیشوردی. غایبی برضربه حکومت یا مق ، صباح الدین بیکک صدارتی تأمین ایتمکدی . هپنی دردست ایتدیگمز حالدہ سطوت لطفی بیکک الہ کچیرمک ممکن اولامیوردی . نہایت اونیده اوستریا سفارتی تر جانلرندن لازارک آپارتماننده قیدردق فرارینہ میدان ویرمکسزین توقیف ایتدیردک . فقط قایتولا سونلر د مخالف اولان بوتدیر اداریدن طولابی استانبول قوای انضباطیہ سنک الک بویوک مأمور مسئولی صفتیہ ایکی کون صکرہ ، محمود شوکت باشند آلدیغم امر اوزربنه ، بویوک اونفورمہ یی لابس اولارق اوستریا سفارتہ کیتدم ومارکی بالار یحییٰ یہ رضیہ ویردم .

بو ضربه حکومت حادثہ سی کنڈیسنہ عائد دوسیہ لرده « تقلیب حکومت » نامیہ معروفدر . پک اساسی برتدقیق ایله تنظیم ایدلمش اولان دوسیہ استانبول محافظلیغہ ، پولیس مدیریتمده و دیوان حرب عرفیده محفوظدر .

متشہلر دن الہ کچیر یلانلر درجات مختلفہ ده محکوم اولدیلر . فقط دہا پرنس صباح الدین بیکک ایلش میوردم . چونکہ کنڈیسیلہ بر زمین ائتلاف حاضر لامقدہ اولدیغندن علیہندہ غیری قابل رد و جرح بر دلیل مادی الدہ ایتہ د کجہ توقیفندن توقی ایدلمنی اوزمان جمعیت کاتب عمومیلکنده بولنان طلعت بک رجا ایتشدی . سطوت لطفی بک ورفقاسنت توقیف و محکومیتلری صباح الدین بیکک تشبثاتہ نہایت ویرمہ شدی . بر دفعہ ده یارصادقی دو قنور نہاد رشاد بیکک ایشک باشنہ کچیرمشدی . نہاد رشاد بک بر طرفدن حکومتلہ پرنس صباح الدین بک آراسنده بر زمین ائتلاف بولمق ایچون طلعت بکک مکالمہ بر طرفندنہ بی ، طلعت بیکک ، محمود شوکت پاشانی وسائر صنادید اتحادی اولدیرمک ایچون منفرد و عمومی Complot لر ترتیبہ مأمور ایدلمش ایدی . ظواہری پک ظریف اولان دو قنور بو ایکی یوزلی بیلان سیاستی پک کوزل ایضا ایدیوردی . اوقدرکہ جنایت تشہلرندن کونی کونہ خبردار اولدیغم ، کنڈیسی خطوہ بخطوہ تعقیب ایتدیگمز حالدہ ائتلاف مذاکرہ لری پک زیادہ ایلری کوتورمش اولان طلعت بک ویردیگمز معلوماتہ بر درلو اینسانہ میور ، وسائط تعقیبہ مک بی آلداتمقدہ اولدیغنی ظن ایدیوردی . نہایت کنڈیسنی تماماً تأمین ایدہجک بر دلیل مادی کوستردم :

برکون ائتلاف مذاکراتی ایچون طلعت بک معین بر ساعتہ ملاقات وعد ایتشدی . عینی کونده وطلعت بکک تخصیص ایتدیکی زماندن ایکی ساعت اول بزلرک علیہنہ سو قصد ایتلری مقرر اولان اشخاص ایلہ ده بر موعده ملاقات قرار لاشدیرمشدی . سو قصد رفقاسیلہ مذاکرہ نکر طرز جریاندن پک ممنون اولان دو قنور ، جانیانہ برتسملہ : « ہایدی باقم ، شیمدی ده طلعت بکک ائتلاف مذاکرہ سنہ ! » دیتشدی .

بومنظره‌ی طلعت بلك بر آدمنه عیناً مشاهده ایتدیردم . اوزمان شبهه‌سی قلمادی . فقط تام کندیسینی دردست ایتدیره جگم صروده تعقیباتدن شبهه ایتش اولدیغنی ظن ایتدیگم دوقتورنه‌اد فراره موفق اولدی . رفقاسندن برچوقلرینی دردست ایتدیردم . اولنرده ایکنجی پارتی اوله‌لر ق دیوان حربه سوق اولوندیلر .

پرنس صباح‌الدین بك اورته‌دن غائب اولمشدی . انکلتزه سفارتی باش ترجانی فیچ موریس ایله آتاشه‌میلتری بیکباشی « تریل » طرفندن مظهر حمایه اوله‌لر ق انکلیز مؤسسات رسمیه‌سندن برنده اولدیغنی خبر آلیوردم اما بالطبع برشی یاقی ممکن دکلدی .

بك بویوك برجرأله سو قصد ترتیبانه دوام ایدن پرنسك نصل اولوبده بردنبره اوركهرك بوتون پلانلرینی ترك ایله فرار ایتش اولدیغنی آكلايامامشدم . بو دفعه استانبولدن برلینه کایرکن یوله زمین محاوره بووقعه‌یه کامشدی . طلعت پاشا کولهرك « سن دلیل مادی‌ی تدارك ایدرك پرنسی توقیفه قرار ویرر ویرمز بنده کندیسنه بك اعتماد ایده‌جکی بر ذات واسطه‌سیله هان فرار ایتسی لازم کله‌جکنه دائر خبر کوندردم . بو صورتله دوقتورله پرنس قاجه‌یلدیله دیدی . شوراسی غریبدرکه اوتوز بر مارت وقعه‌سنده حرکت اردوسی طرفندن توقیف ایدلمش و حربیه نظارتنه کتیرلمش اولان پرنسی اوزمان بن قورتارمشم . پرنسك توقیفی خبر آلیر آلماز محمود شوکت پاشا مرحومه کیدهرك پرنسه یاپیلان بومعامله‌نك قطعاً نالایق اولدیغنی ، بزاستانبوله مرتجع‌لره اولرك تأمین موفقیتنه‌خادم اولان بی‌ادب قالدیرم پولتیقه‌جیلری علمینه تأدیبات اجراسی ایچون کدیگمز حالده بزم قناعتمز مخالف برقناعت بسلیور دییه پرنس وامثالی ذوات علمینه حرکت‌مرك دوعری اولمایه‌جغنی سویلدم . هان تحلیه‌سنه امر ویردی وبالذات بن بویوك قبول سالوننده والدلری سلطان افندی حضرتلری ایله برلکده انتظارده بولنان پرنسك یانه کیدهرك وبرچوق کلمات تطبییه ایله عرض اعتذار ایدرك سربست بولندقلرینی سویله‌مش ایدم . فقط بودفعه کرکس‌طوت لطفی بك ورفقاسنك و کرک نه‌اد رشاد ورفیق‌لرینك محاکمه‌سی ائناسنده مطلع اولدم که پرنس حضرتلری‌ده اوتوز بر مارتك بك متعدد اولان مرتب‌لرندن بریسی ایشلر . بودفعه ایسه محقق صورتده برسو قصد حاضرلامقده اولدقلرینه هیچ شبهه‌مز اولمادینی حالده طلعت پاشانك حمایه‌سی سایه‌سنده قورتولمغه موفق اولمشلردی . کندیلرله آدم‌لرینی بك یقیندن تعقیب ایتمکده اولدیغم کونلردن برنده ایدی ، پرنس هنوز قاجامشدی . برکون برادرلری پرنس لطف‌اه بك شخصنه عائد برایشده معاونتی رجا ایتك اوزره محافظلغه کامشدی . سوق کلام ایله محاوره‌ی صباح‌الدین بکه انتقال ایتدیردم و دیدم که :

— « سزدن اوفاجق بر خدمت ایستیه حکم : بعض سوزلریمی لطفاً برادر یکز صباح الدین بك افندی به نقل ایتک . کندیلری بوراده و اوروپاده یازدقلری بر جوق یازیلرله ادعا ایدیورلرکه اتحاد و ترقی صنادیدی قاتل، قانی بر طاقم اشخاصدن عبارتدرلر . بونی، کلیاً خلاف حقیقت اولدینی حالمه ، بر دقیقه ایچون قبول ایدم . فقط بن ادعا ایدیورم که بزنه قدر قانی ایسه ک ایچلرنده پرنس صباح الدین بك دخی داخل اولدینی حالمه بوتون مخالفلریمزده قانلیدرلر . اولاً ، اوتوز بر مارت وقعه سنی اونلر احداث ایتدیلر؛ پرنس حضرتلری ده بو ایشده داخلدرلر . بناءً علیه اوزمان دو کیلان قانلرله حرکت اردوسنک استانبوله مواصلتمده دو کیلان قانلرک مسبب حقیقیلری اونلردر . بالاخره خلاصکار ضابطان غروبنک تشککنده پرنس حضرتلری بویوک بر حصه به مالک اولدقلری کی آرناووداق عصیاننده علاقه داردرلر . بناءً علیه او وقتکی قانلرک مسئولیتنه ده مشارالیه حضرتلری مشارکدرلر . شمده ده بزرک قانی هدر ایتک ایچون صرف مساعی ایدیورلر . او حالمه کندیلرندن رجا ایدرم . باری بو حقیقتلری اعتراف بویورسونلرده قانی دیدیکی اتحادجیلرک هیچ اولمزسه بر تدبیر مقابل اوله رق قان آقیمغه مجبور اولدقلرینی و کندیلری کی بادیلرک ده ظالم عدایدملری لازم کله جکنی قبول ایتسونلر . و هرایکی طرف ده قان دو کمکدن واز کچه رک بر برلینه مستنداً کندی قناعت سیاسیه لری داخلنده ایکی مخالف طریقدن خیر و طنه ساعی بولونسونلر . »

بالطبع بویوک بر فوران ایله قارداشنک هیچ بروقنده الی قانی اولمادیغنی، بویاپیلان ایشلرده کندیسنک قطعاً علاقه سی اولامایه جغنی وسائر و سائر بی در میانه باشلادیلر . « بن بو ایشده ذات عالیلرله مناقشه به قالدیشه جق دکلم . چونکه بونلره سز واقف دکلسکیز . لطفاً سوزلریمی برادر یکز به نقل ایدرمیسکیز ؟ ایتزمیسکیز ؟ اوراسنی سویله یکز ، بنجه کافی ! » دیدم . « بلکه بر خیره دلالت ایتش اولورم ، بناءً علیه برادریمه سویلرم » دیدیلر . ایکی اوچ کون صکره پرنس لطفاه بك کدیلر . سوزلریمی برادرلرینه عیناً نقل ایتدکلینی و جواباً اتهاماتک کلیاً خلاف حقیقت اولدینی ، افترا ایتک ایسته مه یورسم مطلقاً ساسلی بر صورتده آلدائش اولملقغم لازم کله جکنی ، کندیلری بر نظریه سیاسیه صاحبی اولوب غایه اتخاذا ایتدکلیری بونظریه تک مملکتده تطبیق ایچون دائماً وسائط علمیه ایله مجادله ایدر اولدقلرینی ، جهانده اک جوق نفرت ایتدکلیری شی قان ایکن کندیسنه نصل اولوب قانی انقلابلر طرفدارلنی و ده افناسی ، مرتبکی اسناد ایده بیلدیگمه تعجب ایتدکلینی و فقط بنم برادرلری واسطه سیله سبق ایدن بو اخباریمی علمبنده کی کین وعداوت حسلرینک و اصل مرتبه کمال اولدیغنه و بناءً علیه بویوک بر تهلمکه ایچنده بولوندقلرینه دلیل عد ایتدیکنندن حفظاً للنفس بر مدت ایچون امنیتنی بریره چکیله جکلرینی سویله مش اولدقلرینی بیلیدردی .

فی الحقیقه او کیجه پرنس حضرتلری اورته دن غائب اولمش و کیزلمش لر دی . دیدم که : « پرنس صباح الدین بك ايله بر مقاوله یاپهلم . انکلیز جزائیوننك الك مشهورلرندن اوچ ذات انتخاب ایدم . علملر نده بولدیم دلائلی و شهودی بو اوچ انکلیز حاکمنه تودیع ایدم . پرنس حقننده کی حکمی اونلر ویرسونلر . یعنی پرنسك مختلف سوء قصد و اختلال مرتبی اولوب اولمادیغنی اونلر تعیین ایتسونلر . شاید علملر نده حکم ویرلر سه پرنس حضرتلری محاکم عثمانیه طرفندن محاکمه لرینك اجراسنی قبول بیورلر می ؟ »

ایکی اوچ کون صکره بر دهاکمش اولان پرنس لطفاه برادرلرینی کوروب سوزلریمی سوله مکه موفق اوله مادقلرینی بیلدیرمشلر دی .

یکی ضربه حکومت تشبثاتی حقننده کی تعقیباتم اثناسنده وسائط تعقیبیمه بوایشده اوزمان چتالجه اردوسی قوماندانی اولان عبوق احمد پاشانك ده . مشارك اولدیغنی اصرار ايله اخبار ایدیورلر و برادر زاده لری واسطه سیله مشارالیهك پرنس صباح الدین بك و رفقا سنه بك بویوك معاونتلر وعد ایتدیكنی بیلدیر بیورلر دی . عبوق احمد پاشایی اولا مرد بیلیرم . ثانیاً ، بدلا ظن ایتیم . ثالثاً ، عثمانی امپراطورلغنك بك چوق انعام و احساننه مظهر اولدیغندن اوکا افراط ايله صداقت لازم کله جکینی تقدیر ایدر امید و قناعت نده ایم . بناء علیه مخبرلریمك توالی ایدن مصرانه اخبارینه رغماً بوکا اوزمان اینانمام . مدم . انور پاشانك حربیه نظارته تعیینندن صکره تقاعد ایدیلهرك شامده اقامته مأمور ایدلکدن صکره دخی بو قناعت نده ثبات ایتدم . حتی بو دفعه تشکل ایدن داماد فرید پاشا قایینه سنه — که محمود شوکت پاشا سو قصدینك مرتبی اولان حریت و ائتلاف فرفه سی ارکانندن مشیر شا کر پاشا و خواجه صبری و سائر کبی ذواتدن ترکب ایدیورم — ناظر اوله رق داخل اولدیغنی اوکرن دیکم حالده دخی حالا قناعتی تبدیل ایتیمورم . یعنی محمود شوکت پاشا سو قصدنده عبوق احمد پاشانك دخل و مشارکتی بردرلو قبول ایده میورم .

محمود شوکت پاشا وقعه سی

قایینه علمنه برضربه حکومت یاپیله جنی ، باخصوص محمود شوکت پاشا ايله بکا وطاعت بکه سو قصد ایدیله جکی حقننده کی اخبارات هر دقیقه توالی ایدیورم و مأمورلرم فعالیتله چالیشیورلر دی . بو دفعه کی ترتیبات بالخاصه انکاتره سفارقتی باش ترجمانی فیچ موریس ايله آناشه میلیر بیکباشی تیریل طرفندن حمایه و تشویق اولنیوردی .

کامل پاشا قابینه سی زماننده پولیس مدیریت عمومی سی قسم سیاسی مدیرتنده بولنش اولان محب بک ، چرکس یوزباشی کاظم ، بحریه یوزباشی بلغندن مستعفی شوق ، کوملجنه لی اسماعیل ودها امثالی برچون ذواتک بوسوقصد ترتیبیله مشغول اولدقلری خبر ویریلیوردی . بن کندیلرینی اوقدر یقیندن تعقیب ایدیوردم که عادتاً مأمورین خفیہ مدن بعضیلری اونلرک آرسنه صوقولغہ بیلہ موفق اولشلردی .

داماد صالح پاشا

برکون پک مهم دلائلی حاوی اوله رق آلدیغم بر راپورده ایشک باشنده داماد صالح پاشانک بولوندی و اوروپاده کی داخلیه ناظر اسبقی رشید بکده بو قومپلوده علاقہ دار اولدیغی بیلدبریلیوردی . داماد صالح پاشانک حریت وائلاف فرقه سندن اولدیغی بیلمکله برابر بویله برسوءقصده اشتراک ایده جکمنه احتمال ویره میوردم . باخصوص خاندان سلطنته پیدای مناسب ایتش اولان بر ذاتی هر نه اولورسه اولسون صیانت ایتک و اونک قومپولور ایله اشتغاله مانع اولق اکر برنجی اندیشه لرمدن ایدی . بناء علیه محافظلاق یاورلرندن برینی کندیسنه اعزام ایدرک محافظلغه قدر اختیار زحمتله کلوب بنی کورم لیرینی رجا ایتدم . تعیین ایتدیکم زمانده کلدیله . کمال احترام ایله قبول ایتدکن صکره دیدم که :

« — پاشا حضر تلی ذات عالیلرینه آچیق بر لسان ایله بعض معروضاتده بولونمقاعمه مساعده بیوریکیز . داماد شهر یازی اولق اعتباریله موقع وشخص عالیلرینک حائر اولدیغی اهمیت مادیه و معنویه دن استفاده ایتک ایسته دکلرینی ظن ایتدیکم بعض اشخاص نام و حساب سامیلرینه اوله رق تشبثات خفیہ ده بولنیورلر . کویا سزک تحت ریاستکیزده بر جمعیت خفیہ نک تشکل ایتدیکنی و پک یقین زمانده حکومت حاضره ارکانندن برچوقلرینی ائتلاف ایتک صورتیله بر انقلاب وجوده کتیریله جکنی ایلری سورهرک ضابطاندن و سیویلدن برچوق طرفدار تدارکنه چالیشیورلر . بن ظن ایتک ایستیورم که ذات عالیلری یوندن بالکلیه بی خبرسکیز . فقط اعتماد بیوریکیز که بو اشخاص بو طرزده چالیشیورلر و سزی مدھش بر مسؤولیته طوغری سوروکلیورلر . بن ذات سامیلرینی ، ابدی بر حرمت و تعظیم ایله مربوط اولدیغم خاندان ذیشان عثمانییه اولان انتسابکیز حسبیلہ صیانت ایتکی ، بر وظیفه مقدسه تلقی ایدیورم . بناء علیه پک رجا ایدرم ، بر مدت ایچون استانبولدن چیچیکیز و اوروپانک بر طرفته چکیلیکیز . تا که بواشخص پک قریب بر آتیده یاپه جقلری جانیا نه بر حرکتک حکومتجه منع و تأدیی صره سنده سزک علیھکیزده موجب اتهام بعض دلائل الدہ ایدلمش

اولسون و حقكزده تعقيبات قانونيه اجراسنه احتياج قالمسون . اشخاص مرقومه ده تلقينات مضرملري ايجون اتخاذايتدكلري الكهم برواسطه دن محروم براقلمش اولسون . غايت خالصانه اولان بوسوزلر يمه قارشو قواعد تربيه و نزاكتنه پكده تأليف ايديله ميه بك بر طور طاقينه رق ديدى كه :

« — بايكنز ، بك افندى ، سزه آچيق سوبليه يم . بن سلطان افندى حضرت تليزك سايه لرده غايت فخور و مكمل بر حيات سوزيورم . وبو حياتى او قدر سويورم كه بردقيته بيله اوندن آيرلىق ايسته م . بناءً عليه اوروپايه كيتمك حقننه كي تكليفكزي اولاوندن طولاني قبول ايدم . ثانياً ، سرك بكا سويله ديكنز شيلر كاملاً مصاللدن عبارتدر . آلحقجه اويديرلمش مصاللدن . شمدى بن تكليفكز وجهله اوروپايه كيده بك اواسم بونلري ضمناً اعتراف ايتش اولورم . بناءً عليه هيچ بر طرفه قيميلدانه جقلردن دكلم . اليكزدن نه كايرسه ياقمقدن كرى دورمايكنز . و بنى اخافه ايجون بورايه قدر چاغرمش اولمكزده تأسف ايدزم . »

بالطبع بر طرفدن پاشاي دائرة نزاكتنه دعوتله برابر بر طرفندن ديدم كه :
« — پاشا حضرت تلى ! كورسيورم كه تشبثكزك واقف اولديغم درجه قوتندن پك امينسكز و يقين زمانده نائل امل اوله جفكزه قانع بولنيورسكز . بناءً عليه هيچ پرواسز بوراده انتظار ايتمكي ونتيجه موفقيتدن املكيز جه مستفيد اولمى موافق بولورسكز . متشبثلر هيچ بر شيئه موفق اوله مايه جقلردن . بلكه منفرد سؤ قصدلر ياپمبولورلر و فقط هيچ بر وقت حكومتى دورمكه مقتدر اوله مازلر . ذات عاليكز بنم تكليفى قبول بيوريكز و حتى موافق بولورسه كز سلطان افندى حضرت تلى نى ده برلكده اوروپايه كوتوريكز . اسباب استراحتلرينك تأميننه عنايت بيورملرنى صدر اعظم پاشا واسطه سيلاه ذات حضرت پادشاهيدن استرحام ايتديرمكده مشكل دكلدر . شايد بك خالصانه اولان بو وصاياى اصرار ايله رد ايدرايسه كز بوكوندن اعتباراً ذات عاليلىنى آچيقدن آچيغه تعذيب ايتديرمك بنم ايجون بر وظيفه اوله جقدر . او زمان : « بايكنز محافظ بك بزي خفيه لرله تعقيب ايتدرييور » ديه شكايت ايتميكز . »
عنف ايله يرنندن قالقدى : — اليكزدن كلنى ياقمقدن بردقيته خالى قالمايكنز . بن شورادن شورايه كيده جكلردن دكلم . « ديدى و چيقدى كيتدى . نده اوكوندن اعتباراً صالح پاشايى هر بر فعل و حركتى نجه معلوم اوله جق صورتده بك يقيندن تعقيب ايتديرمكه باشلادم . »

ارمده دن درت بش كون كچد كدن صكره بركون رثى مدير عمومى سى موسيو وويل محافظه لغه بنى زيارته كلدى . بركون اول آتهدن كلش و ايلك زيارتنى بكا يامش اولديغنى سويليوردى . معتاد اولان بر قاچ جمله احتراميه نك تعاطيسندن صوكره دارغين بر چهره ايله سوزه باشلادى :

« — جمال بك ، دیدی ، بو دفعه سزه پك دارغین اوله رق کایورم . چونکه
بنم سزك قدر سودیکم بر دوستمی سز تحقیر ایتدیکز و اوکا مالایق معاملده بولوندیکز ،
داماد صالح پاشادن بحث ایتک ایستورم . کچن کون کندیسنی چاغیرمش و بعض
سوء قصدلر ترتیبنايه مشغول اولان برطاقم آملرک ریاستنده اولدیغندن بحثله کندیسنه
اوروپایه عزیمتی تسکلیف ایتمشکیز . بونی نچون پایدیکز ؟ بن صالح پاشادن کندم
قدر امینم و بویله آلتجه بر تشبشه بولونمایه جغه قانعم . « کال سکونتله موسیو و دیلی
دیكله دکن صکره دیدم که :

« — عزیزم موسیو و دیل ! هیچ تلاشه لزوم یوق . بن داماد صالح پاشایه
سویله دیکم سوزلرک نه قدر آغیر اولدیغنی تقدیر ایدمه یه جک بر آدم دکلم . اونلرک
هپنی عمیق تدقیقاتدن صکره سویلدم و بونده خاصه داماد صالح پاشانک دکل انتساب
ایدیکی خاندان دیشانک محافظه شرفی املی ساقم ابدی . فقط پاشا ارقداشلرینک
موفقیتمدن پك امین اولمکی که بو خالصانه اخطار ائمی قبوله تنزل ایتهدی . بن ده
او کوندن اعتباراً پاشایان پك یقیندن تعقیبه باشلادم : تعقیباتمک درجه اهمیتته دلیل
اوله رق سزه برشی سویله یه جکم . صالح پاشایان کوریکز و کندیسنه سویله یکیز که
اولکی کون کندیسنه بر شخص مجهول امضاسز بر مکتوب کتیریدی ؟ او مکتوبده
کندیسی بک اوغلنده برره دعوت ایدلیورمیدی ؟ فی الحقیقه پاشا اورایه کیتمدی ،
نچون کیتمه دیکنی بیلمده کوچ برشی دکل . چونکه پك یقیندن تعقیب ایدلیکنی
بیلن پاشا بالطبع ارقداشلرینک محل اجتماعنی بکا بیلدیرمک ایسته مزدی . اگر
بودیلدن صکره ده پاشا استانبولدن چیمق ایسته مزسه بوندن بویله حقلرنده یاپیله جق
معاملاتده بن کندیمی سربست عد ایدرم . وسزکده بکا داریلغه حقکز اوئز . »

سوزلریمی دقله دیكله بن موسیو و دیل وداع ایله کیتدی . و ایرتسی کون کلدی .
پاشانک فی الحقیقه امضاسز بر مکتوب ایله بک اوغلنده برره دعوت ایدلیکنی و فقط
بویرک نه اولدیغنی بیلمه دیکی کبی کیدلر طرفندن چاغیرلمش اولدیغنی ده بیلمه دیکنی و بناءً علیه
کندیسنی بر طوزاغه دوشورمک ایسته یئلرک بر حیلایه کی تلقی ایتدیکنی و مع هذا
استانبولی ترک ایتمه مکده اصرار ایدلیکنی سویله دی . و علاوه دیدی که :

« بن آرتق بویک نازک مسئله ایله علاقه دار کورونمکی غیر موافق تلقی ایدیورم .
دوستلغمک سوق و ایجابیله پاشا لهنده دیکر بر دوستم نزدنده تشبثاده بولوندم . فقط
تمکلیفکزی قبول ایتمه ملک خصوصنده صوک درجه لده اصرارینی کور دیکم پاشا
ایچون بعدماهیچ بر تشبشه بولونه م . یالکز سزدن رجا ایدرمکه پاشایان افترا و زور اراتک
قربانی ایتمه یکیز . سزک وجدان و ناموسکزه اولان امنیم نامحدودد . »

صالح پاشانک دعوت ایدلیکنی محل سؤ قصددن برهفته قدر اول کوسه نتیجه دن

عودت ایتیش و فیچ موریسله بیکباشی تیریلک حمایه سی آلتنده واپوردن چیقارلمش اولان یوزباشی چرکس کاظمک اقامتگاه ایدی . پاشا بونی بیلدیکی حالده تعقیباتمدن شبهه لهرک اوکیجه موعده ملاقاته کتیمه دی .

بن جدأ صالح پاشایی صیانت ایتک ایستوردیم . فقط نه یایهیمک پاشا موفقیتدن امین اولانلره مخصوص بر عناد ایله تسکلیفمی عدم قبولده اصرار ایتدی . ونهایت کندیسنک موجب هلاکی ونیم پک درین بر مربوطیت روحیه ایله مربوط اولدیغم خاندان ذیشان عثمانیدن برسلطانک ابدیاً سبب آنکسار روحی اولدی . نه یایهیمک جنایتی قابل عفو اوله جق در جردن پک بویو کدی . بعد ایلکم پاشانک عفوینه دلالت ایتک ، مملکتده ابدیاً تأمیننی ایستهدیکم واغورنده حیاتی بیله فسادن چکینمه مکه قرار ویرمش اولدیغم سکون و آسایشی بتکرار دوچار تهلکه ایتک اولوردی .

کوملجنه لی اسماعیل پک

بوصردده وسائط تعقیبیمک مهم مخالفیندن اولان کوملجنه لی اسماعیل پکی ده تعقیب ایدیوردی . پک جرأتکار اولان بوذاتک اخلاقاً دوشگون اولدیغنه تمامیه قانع . مملکتک باشنه ک بویوک بلا بو آدمک یوزندن کله جکله ایمانم واردر . فقط اوزمانکی پلانک خطوط اساسیه سی ایجابندن اوله رق بونی ده ملائمه قوللانیور وعلینده خیر قبول رد وجرح بر دلیل قطعی بولونجه به قدر توقیفندن توقی ایدیوردیم . غالباً بزم وسائط تعقیبیه کندینی زیاده جه تضییق ایتش اوله جقلمکه برکون کمال تلاش ایله منافضلغه کلدی — محمود شوکت پاشا وقعه سمندن آنجق برهفته قدر اولدی — ویدی که : « — آرقه مده برطاقم خفیه لرك دولاشمقده اولدیغنه باقیلیرسه حکومتک بندن شبهه ایتدیکی آکلاشیلیر . بافیکز جمال پک افندی ، سزه ناموسکار برانسان ققتیه عرض ایدر مکه مرکز قوماندانلی حبه خانه سمنده سزه ویردیکم سوزده کمال جدیتله ثبات ایدیور وکل ظاهراً و علناً حتی خفياً بیله حکومت علیهنده هیچ بر تشبشه بولونمورم . آغزمدن حرف راحد چیقارمورم . بناء علیه بلکه خفیه لریکزه علیهمده خلاف حقیقت راپرلر ویرلرده سزی دوچار شبهه وتردد ایدرلر ملاحظه بیله بالذات کلوب بیان حقیقت ایتکی مناسب کوردیم . ناموسم اوزرینه یین ایدرم که حکومت علیهنده هیچ بر تشبشه بولونمورم و بولونلره اشتراک ایتمورم . »

پک اساسی بر صورتده حاضر لاقمده بولنان محمود شوکت پاشا وقعه سمکک مهم عوامل ومرتبیندن اولدیغنی بیلدیکم بو شخصک خلاف حقیقت اوله رق ناموسی اوزرینه فصل یین ایتدیکنه حیرت و کندیسندن نفرت ایدیوردیم . ذاتاً کانون ثانی وقعه سمندن

صکره مرکز قوماندانلی حبسخانه سندن نیم واسطه مله تخلیه ایدلیدی صروده صالح عقد اولونه رق مملکتده سکون و آسایش تماماً اعاده ایدلجیه قدر هیچ بر مخالفت یاپیه جغه دائر دینی و ناموسی اوزرینه یمن ایتشدی . فقط اره دن بر آی کچمه دن جنایتلرک اگ مدهشینی ترتیب ایچون اولانجه قدرتیله چالاشمغه باشلادی . تعقیب ایدلیدیکنی حس ایدر ایتمز بالذات محافظه کله رک یالانچی یمنی تکرار ایتمکدن چکیممدهنی . قارشومده سیاستنک هیئت عمومیه سندن ملعت و حیا سزاق محسوس اولان — بوشخصی نجه پک معلوم اولان یالان یمنلرینی تکرار ایدر کورمکدن متولد بر حس نفرتله : « — یمنلر یکنز کافیدر اساعیل پک ! مستریح اولیکز بن دلائل قطیه و باززه ایله قناعت کامنه حاصل اتمه دکجه هیچ کیمسه حقنره حکم ویرنلردن دکلم . او یله اولماسه ایدی سزی مرکز قوماندانلی حبسخانه سندن چیقارتمزد . فقط سز دتوصیه ایدرم . بوصروده بر قومیلو ترتیباً یله مشغول اولان اشخاصی یاسکیزه یا قلاشیرمه یکنز . اوزمان وسائط تعقیبیه مک بلکه سز ضرری دوقونه بیلیر . شمدیلک کیده بیلر سکیز . » دیدم . تشکر ایدرک کیتدی . فقط بن ده پک بویوک بر خطا ایشلهش اولدم . زیرا اوزمان بر تدبیر احتیاطی اوله رق حقنره توقیف موقت امری چیقارتمش اولسه ایدم محمود شوکت پاشا وقعه سندن صکره فراره موفقی اوله ماز و اشیای تحقیقاتده تظاهر ایدن دلائل سایه سنده محکوم ایدیه بیلردی . مملکتده یونان پاره سیله کنندی علینده بولونان برخاشندن ایدیا قورتولش اولوردی . بن شو سطرلری یازارکن استانبولده تشکل ایدن داماد فرید پاشا قایینه سته کوماجنه لینک داخلیه ناظری اوله رق داخل اولدیغنی و اتحاد ترقی ازکائی علینده حکم ویرمک ایچون بر محکمه فوق العاده تشکل ایدرک بونک ریاستنه کوماجنه لینک کچیرلیدیکنی غزله لرده او قودم . شمدیدن شورابه اشارت ایدیورم . کوماجنه لینک استانبولده بر موقع مأهوریته کچیرلیدیکنی روایتی صحیح ایسه بوندن مملکتک آز زمان ایچنده نه بویوک فلاکتلره دوچار اوله جغنی بن خاطر اتمک تسویدینی اکالدن اول کوره جکیز .

محمود شوکت پاشانک شهادتی متعاقب کمال شدتله آرانمغه باشلادیغم کوماجنه لی مع التأسف فرار ایتشدی .

کامل پاشا

ینه محمود شوکت پاشا وقعه سندن بر هفته نهایت اون کون قدر اولدی ، بر صبح غایت ایرکن پولیس مدیر عمومیی عزمی پک ، کامل پاشانک مساژری ماریتم واپوریه دون کیجه استانبوله کلریدیکنی و فقط هنوز قره یه چیمادیغنی خبر وبریور و حقنره نه یایمق لازم کله جکینی صوریوردی . قسم سیاسی مدیرینک مشارالیه نردینه و

ریله رك استانبوله آیاق باصمادن ینه كندكلى واپورله مصره عودت ایتلمی لزومنك اخطار ایدلمی جوابی ویردم . فقط ؛ یاریم ساعت صکره ینه عزمی بك كامل پاشانك دها کیجه دن قره یه چیقدیغنی و شمدی قوناغنده بولوندیغنی بیلدیریوردی . پاشانك استانبوله کتیرلمی سوء قصد مرتلر نجه مقرربولوندیغنی ذاتا بیلدوردم . فقط كامل پاشانك بوناك جسات ایده جکنى امید ایده میوردم .

پاشانك بی پروا استانبوله ورودی اختلال تشبثاتنك بك قریب اولدیغنه اك بویونك بر شارت ایدی . بناء علیه بنده پك شدد و سریع تداییر اتخاذ ایتمككم وضعیتك ایجاباتندن ایدی . عزمی بكی نزدیمه دعوت ایدرك تداییر آتیهكك اتخاذینی رجا ایتدم :

« — شمدی بن محافظلق طرفندن برضابط ایله لزومی قدر انضباط عسکری مأمورینی كامل پاشانك قوناغنه کوندره جكم . سزده بر قومیسر ایله مقدار کافی پولیس تخصیص ایدیكنز . قومیسر ایله ضابط معینلریله برابر كامل پاشانك قوناغنه کیتسونلر . قوناغنه خارجدن یرلی واجبی کیمسهكك دخوانه مساعده ایتیه جك وجهله مدخللری تحت نظارت آسونلر . ضابطله قومیسر پاشادن ملاقات رجا ایتسونلر و حکومتك شو قرارینی کندیسنه تبایغ ایتسونلر : [مملکتك احوال داخلیه سی كامل پاشا حضر تلرینك شو آراق استانبولده بولنسندن پك زیاده مضرت کورده جك ماهیتده در . بناء علیه حکومت پاشادن رجا ایدیور ، کندیلرینی مصردن بورایه کتیرمش اولان مسائری ماریتم واپوریه ینه مصره عودت بیورسونلر . حتی واپور بوراده اوچ کون قالدق ایسه پانا اعظمی اوله رق اون ایکی ساعته قدر واپوره راکب اولمیدر . عکسی حالده حکومت بلکه شایان تأسف بعض تداییر احتیاطیه اتخاذینه مجبور اولور .] بونلری سویلسونلر و پاشانك ویرجکی جوابی بزه بیلدیرمك کندیلری قوناغده قالسونلر و کیمسهكك خارجدن داخله کیرمسنه مساعده ایتسونلر . »

بوقرار درعقب اجرا ایدلدى . بن یاورم یوز باشی حلمی افندی بی مأمور ایتدم . پاشا جواباً پك یورغون اولدیغنی ایچون بو قدر چابوق بر زمانده یکی برواپور سیاحتیه تحمل ایدمه جکنى و بناء علیه حکومتك خلاف صلاحیت اوله رق اتخاذ ایتدیکی بوقراره تبعیه لزوم کورمیدیكنی بیلدیرمشدی . بو جواب اوزرینه پاشا استانبولی ترك ایدنجه یه قدر نه داخلدن خارجه ونده خارجدن داخله هیچ کیمسهكك کیرمسنه مساعده ایدلمیه جك وجهله قوناغكك تحت نظارت آلمسنى امر ایتدم .

بن بتداییری اتخاذ ایتدیكم صروده انکلتره سفارتی باش ترجمانی فیچ موریس درعقب سفیر نامنه بیان خوش آمدی ایتك اوزره قوناغ کلمش و فقط حکومت مأمورلرینك ممانعتی اوزرینه ایچری کیرمه مشدی . محمود شوکت پاشا سنوء قصدینك مرتب حقیقی اولان بو ابلیس طینت سیاسی تداییر متقابله اتخاذ ایدمك كامل پاشانك

استانبولدن چیقارلمسینه مانع اولمغه قرار ویرر و همان سفیر نامه محمود شوکت پاشای زيارت ایدر و نصل اولوبده آنکتره سفارتک محب قدیمی اولان کامل پاشا ایله مناسبته ممانعت ایدلایکنی بردرلو آکلایه مادقلرینی و بونک آنکتره افکار عمومیه سی اوزرینه پک فنا تاثیر ایده جکنی و ده بر طاقم بکک جمل تهدیدیه سی صایار دوکر . وقت ظهره دوغری محمود شوکت پاشا تفونه ایتدی، همان کیدوب کندیسینی کورمکلکمی امر ایدیوردی . صدارت اوطه سنده اوزمان بحریه ناظری اولان چوروك صولی محمود پاشا ایله برابر اوطوریورلردی . خلیل بکده اوصرده نزد صدر اعظمیه کیرمک اوزره ایدی . ایکیمز برلکیده کیردک . فوق العاده حدید برچهره ایله پاشا بکا دیدی که :

« — نه او ! سز کامل پاشای خانه سنده توقیفمی ایتمشکیز؟ کندیسینی استانبولدن چیقمه اچارمی ایدیورمشکیز ؟

« — اوت افندم ، اریله بر تدیر احتیاطی اتخاذینه مجبور اولدم ، دیدم .

« — شیمدی سزه امر ایدیورم ، پاشانک قوناغی اطرافنده کی تدایر ترصدیه سی همان رفع ایدیکز و پاشای سربست راقیکز . ایستر بوراده اوطورسونلر ایستر خارجه کیتسونلر ، دیدی . صوک درجه دوچار حیرت اوله رق :

« — فقط افندم اتخاذ ایدلمش اولان تدیری رفع ایتک پک مضر اولور و... » طرزنده بیان مطالعه یه باشلادم . آوازی چیقدیغی قدر باغیردرق :

« — سن عسکر دکلمسک ؟ بن سکا امر ایدیورم . شیمدی سنویلدکارمی یاپمی ، عکسی حالده سکا الکشدید معامله یی اجرا ایدرم . بنم باشمه برانکلیز وقعه سیمی چیقارمق ایستورسک ؟ باش ترهانک سوبله دکلیغی دویسه ایدک اوزمان یایدیغک خطانک درجه سنی آکلاردک .

بر حکومتک کندی مملکتی داخنده زیدو عمر حقنده اتخاذ ایده جکی تدایر ایله دیگر بر حکومت سفیرینک نه صلاحیتله مشغول اولدیغی پاشایه صورمق ممکن دکلدی . چونکه پاشا ارتق منطق آکلایه جق درجه لردن چیقمشدی . واقف لدنیات احوال اوله رق کامل پاشا حقنده اتخاذ ایتدیکم بر تدیردن دولای بغیر حق دوچار اولدیغم بو معامله شیدیه صوک درجه ده انکسار و اغبراریمی موجب اولمشدی . کوزلرم غیر اختیاری اوله رق پاشاه دولدی . « امر ایدرسکیز » دهرک اوطه دن چیقدم . تأثیریک درجه سنی اکلامش اولان چوروك صولی محمود پاشاده آرقم صره کلدی و بی سفرا اوطه سینه کوتوردی . اوراده ایاقده نجره اوکنده یکدیگریزه هیچ برشی سوبله میهرک بش دقیقه قدر یان یانه دوردق . کوزلرمدن بش اون دامه یاش آقری . اونلری سیلرکن : « دوچار اولدیغم معامله یی کوردیکزمی ؟ عشق وطن اولسه بوکا تحمل

ایدیلورمی ؟ » دیدم . محمود پاشا : « حقکیز وار فقط رجا ایدرم تحمل ایدیکنز . » دیدی . بش دقیقه صکره اعصابم پیدای سکونت ایتشدی . پاشایه تشکر و وداع ایدهرک محافظلق دائره سنه کیتدم . عزمی بکی دعوتله شو امری تبلیغ ایتدم :

« کامل پاشانک قونانغی اطرافنه قویدینغمز ترصد اءورلری صدر اعظم پاشا حاضر تلرینک امرلری موجبنجه شمدی کری چکیله جک و قوناغک خارجله مواصله سی حقنده کی ممنوعیت رفع اولنه جق . فقط بن شو تدبیر احتیاطینک دوامی مناسب کور بیورم : بر انضباط عسکری و پولیس مأموری سیویل اوله رق قوناق جوارنده بولوندر پله جق و قوناغه کیرن و چقانلر ترصد ایدله جک . »

متعاقباً محمود شوکت پاشایه خطاباً ایکی تذکره یازدم . برنده کامل پاشایه ایلیشلمه سی حقنده کی امرلرینک اجرا ایدلیدیکنی بیلدیریوردم . دیگر ندده اوچ درت آیدنبری بلا فاصله چالشمقدن متولد ضعف عمومی استانبول محافظانغی وظیفه سنده دوامه مانع اولدینغندن عفو بیورلمقلمغی استرحام ایدیوردم . بوصوک قراریمک مملکت ایچون بک مضر اولدینغی بیلکله برابر حادثاتک ایجاب ایتدیردیک تداویر احتیاطیه نی اتخاذه سربست بر اقلیمه یه جق اولور سیم پایتخت آسایشی و با خصوص حکومتک سلامتی تأمیننه موفق اوله مایه جغمده قانع بولوندیغمدن حقیقه کچیکلمکه قرار ویرمدم .

حقمده نالایق بر طرزده معامله عقیقهده بولنش اولمسندن بک چابوق پشیمان اولدینغی ظن ایتدیکم پاشا مرحوم دهان تذکره لری کندیسنه کوندر مزدن اول کیدوب کنیدیلرینی کورمکلکمی تاقونله امر ایتدی . استعفا نامه کندیسنه واصل اولمان کیتمک ایسته مدیکم ایچون ، برکون اولدن قارلشدرلش بک چوق ایشلرم اولدینغی و برچوق قطعات و مؤسساتک برای تفتیش بنی بکله مکده اولدیلرینی و بناء علیه همان کلمه کلکم قابل اوله مایه جغی اقشامدن صکره ساعت قاچده امن ایدرلرسه کله جکمی عرض ایتدم . ساعت طقوزده دائره صدارته کیتمکلکمی امر ایتدیلر . بنده تذکره لریمی کنیدیلرینه کوندر مکله برابر محافظلقدن حقیقه رق بک اوغلی جهتمنده کی خسته خانه لری تفتیشه کیتدم .

اوکرن مجلس وکلاده بنم استعفا نامه می او قومش و نیایلق لازم کله جکینی ناظرلردن صورمش . بوتون نظار بوکا قطعاً محل ویرلمسنی و بنم محافظلقده قالمقلمغ ایچون همه حال اصرار اولونمسنی سویه مشلر . پاشاده او فکرده اولدینغی سویکله برابر کامل پاشایان مملکتدن چیقارمقده بن اصرار ایدرایسمه ایشک مشکلازه صاراجغی و هر حالده برکله بنم کوزوشه جکینی بیلدیرمش . اوکون اقشام اوزری اراهم بکی کوردم . « قارداش ، سن استعفا ایدیورممشک ، اویله شیئمی اولور ؟ هیمز چکیلیرز . » دیدی دیگر ارقداشلرده بوکعلیمدار بولنیورلردی . فقط بنم ایچون یا نتایجندن مسئول

اولمق شرطیه اتخاذایده جکم تداییده تمامی سربستی یاخود استحصال مأذونیتدن بشقه چاره یوقدی . بوقدرمهم برزمانده انضباط عمومیه دن مسئول اولان ذاتی مقید بولونیرمقدن وایکیده برده ایشنه مداخله ایتمکدن مضر برشی اولامزدی . نهایت ساعت طقوزده دائره صدارتده پاشا زردینه کیتدم . شدت تأثر دن اوکون نه اوکله نه ده اقسامیمکی میشم . بنی قارشوسنه او طورتهرق غایت نوازشکار طور ایله تطیب خاطریمه باشلادی :

« - بوکونکی معاملهدن نه ایچون او قدر چوق متأثر اولدیکز؟ بیلمیور میسکزکه بن سزی اولادم قدر سورم؟ بر بابا، جانی صنیقیدینی زمان اولادینه ایستدیدی معاملهنی یا پیغمه مقتدر دکمیدر؟ رجا ایدرم . بوکونکی حادثه نی اولادله بابا آردسنده کچیجی بروقمه کبی تلقی ایدرک تأثرات قلبیه کزی ازاله ایدیکز و بکامغیر اولماکیز . « دیدی . » - پاشا حضرتلری ! امین اولیکز که معامله شددیده کزه ذات دولترلرینک ویردیکی ماهیتدن بشقه برماهیت اسناد ایتدم . هر زمان ایچون کندیمی سزک اولادیکز مقامنده تاقی ایدر و سلامت وطن ایچون معروف خدمتیکزی کوزیمک اوکنه کتیردرک اک شدید معاملهلریکزی شایان تحمل تاقی ایدرم . بناء علیه استعفا مک سببی معامله کزک شدتی دکل بو طرزده ایفای وظیفه یه غیر مقتدر اوله جغمی آکلامش اولماغمدر . ذات سامیلری اولان بیتن ایشلره ، خفیاً اتخاذاونان تدابیر اختلالیه یه واقف دکلیمکیز . خیر وطنه حصر ایتدیککز بوتون قوای حیاتیه کز اوزرنده سؤ تأثیر اجرا ایتهمی ایچون امور انضباطیه یه متعلو مسائل ایله ذات دولترلرینی مشغول ایتیمورم و احوالک نزاکتی حتمده تفصیلاً عرض معلوماتدن اجتناب ایدیورم . فقط سزی تأمین ایدرم پاشا حضرتلری ! کامل پاشا سزک جنا کزه باصهرق مقامکزه او طور تلقی مقصدیه استانبوله کتیرلمشدر . پاشانک بورایه کیدی اختلالک قریب اولدیغنه الکویوک بردیلدر . شمدی پاشایی استانبولی ترکه مجبور ایتک اختلالجیلرک بر قنادنک قیرلمسنه یازدم ایدم جکدر . هیچ اولمزسه بنده کز اوله ظن ایدیورم . معلوم دولترلریدرکه خفی اختلال و سیاسی سؤ قصدلره قارشو تدابیر مانعه اتخاذه یه مأمور اولانلر سربستی اجر آته مالک اولمزلسه موفق اولملرینه امکان قالماز . بنی بو وظیفه یه تعیین بیوردیغکزه صرده هر درلو تدابیرک اتخاذه سربست اوله جغمی وعدا تشدی کز . شمدی ایسه قارشو کزه بلاحق و صلاحیت برانکیز سفارتی چیقار چیقماز اک مهم کوردیکم بر تدبیری اتخاذه بنی منع ایدیورسکز . بو حال ایله وظیفه ده دوام امکانی بنم ایچون قالمه شدر . « جوانی ویردم .

اوزون اوزون دوشوندکن صکره « هایدی ، سبکا هر درلو سربستی بی بخش ایدیورم . فقط کامل پاشا ایچون لزومندن فضله شدت کوسستمه . اوچ کون قدر

بوراده قالمسنة مساعدہ ایت . « دیدی وبوصورتہ بنده استعفا می کروی آلدیم .
استانبول محافظلغنه عودت ایدر ایتمز کامل پاشانک اوغلی شورای دولت اعتنا سندن
عبداه بکک ایرتسی کرن بنی کور میسی ایچون کندیسنه خبر کوندردم ، صباحلین کلدی .
پاشانک همه حال استانبولدن حقیقه مخبور اولدیغنی و بوباده ویرلمش اولان قرارک
تبدیلنه امکان موجود اولمادیغنی ، نه انکلتزه سفارتنک ، نه سائر مقامات اجنبیه نک
مداخله سندن هیچ برفنده انتظار ایدمه جکلرینی و جمعه کونی اقشامنه قدر استانبولی
ترک ایتمه جک اولور لر سه پاشانی توقیفه و بلکه آناطولیده بر محله اعزامه مجبور
اوله جغمی سویله دم . آرا مزده بوراده تکرارینی بن لزوم تلقی ایتدیکم بر محاوره
جریان ایتدی . بونک نتیجه سنده قراریمک قطعیتی کامل پاشا زاده مک کوزل آ کلامشدی .
پذیرینی ایقاز ایدمه جکنی ، یهوده یره اصرار ایتسنة مدان بر اقایه جغنی واقشامه قدر
جواب موافقتلرینی کتیره جکنی در میان ایله کیتدی . اقشام اوزری کلدی و پاشانک
ایرتسی کون اولکله دن صکره مسائری واپورینه کیدرک استانبولی ترک ایدمه جکنی
بیلیدردی . فی الحقیقه ایرتسی جمعه کونی کامل پاشا انکلیز سفیری سیرلا و ترک عرب سنده
اولدینی حالده سفیر ایله بر لکده قوناغنی ترک ایتدی و باب عالی طریقله ریختیمه اینرک
واپوره کیردی . اقشام اوزری واپور حرکتله کامل پاشانی استانبولدن اوزاقلاشدیردی .

محمود شوکت پاشانک شهادتی

سؤ قصد جیلرک آرتق اکیال تداییر ایتدکلری و آقشامه صباحه بر حرکت عمومی به
انتظار ایدمک لازم کله جکی مأمور لریمک اخباراتی و الله ایدیلان بر چوق دلائل و
امارات ایله آ کلاشیلوردی .

پاشا مرحومک بعض امرلرینی تلقی و باب عالی به کیدرکن و کلیرکن فوق العاده
متیقظ داورانملرینی یاورلرینه بالذات اخطار ایتمک ایچون سوء قصدک یوم اجراسی اولان
۲ - ۱۵ حزیران ۱۹۱۳ چهارشنبه کونی صباحلین حربیه نظارتنه کیتمش ایدم .
یاریم ساعت قدر پاشا ایله کوروشدم . زواللی اوکون پک بشوش و تداییرینک نتایجندن
امین کورونیوردی . موجب تلاش اولماق ایچون بوکونلرده بعض سوء قصدلردن
بحث اولوندیغنی و بلکه یارین او برکون بوکا مانع اولمق ایچون بعض توقیفات اجراسنه
مجبور اوله جغمی و پایتختده محافظه امنیت و آسایش ایچون هر درلو تداییر انضباطیه
اتخاذ ایدلمش ایسه ده منفرد سوء قصدلره قارشو تماماً مؤثر تداییر مانعه بولمق ممکن
اولمایه جغندن کندیلرینکده آشنای راهده متیقظ داورانملاری موافق اوله جغنی و

یاورلرینه اخطارات مخصوصهده بولوندیغی صورت عمومیهده عرض ایتدم . « آدم ! ایش اولاجقنه واریر ، نه یا یالم «الحکم لله» دیدی . مساعده استحصالیه یانندن آیرلدم . قرارگاه عمومی اوچنچي شعبه سنده بیکباشی سعاد و کال بکلری کورمک ایچون اوست قته چیقدم . بر نظامنامه حقنده کال بکله مداوله افکار ایدیوردم . ازه دن هنوز بر چاریک ساعت یا کچمش ویا کچمه مشدی . حربیه نظارتی میدانندن بر قلاص تحته سنه بویوک بر چکیجله وورولدیغی زمان حاصل اولان صدایه شبیه بر صدا ، منتظم و مطرد فاصله لرله بش دفعه ایشیدلدی . ذاتاً هر آن بروقه یه مترقب اولان قولاقلم بر آنده صدانک کلدیکی بجره یه دیکیلدی . کال بکله صوردم : «عجبا طبابخه صداسیمی ؟ » «خیر ! هیچ ظن ایتم ! یا کلیم سیلکیورلر ویا خود چیوی چاقیورلر ! » دیدی . فقط بو جواب بی تسکین ایتمه مشدی . هر آن ناخوش بر حواشه منتظر بولنیوردم . بش دقیقه صکره قابو آچیلدی . کال تلاش ایله صادق خدمتجیم رمضان ایجری کیرمک «باشایی ووردیلر ! » دبه باغیردی . بر صیجرايشده صوفیه چیقدم . «هانکی باشایی ! کیم ووردی ! زرده » دبه حایقیردم . «باب عالی یه کیدر ایکن ، بازید میداننده ! کیم اولدیغی بیلیمورم ! » دیدی . کال بک سرعتله ایکنجی قاته اینرکن پاشا مرحومی ده قانلر ایچنده حربیه ناظرلرینه مخصوص اولان مردیوندن قوجاقله کندی اوطه سنه چیقارییورلردی . حزین و مؤثر صداسی اوکوندن بری حلاقولاقرمدن کیتمز . قوریدورده بر آرز توقف ایتدم . کوزلریمی قوللار اوزرنده یوقاری چیقارلمقده اولان پاشانک صاپ صاری سیاسنه دیکدم . بر آن ایچون دوشوندیم . بنم وظیفهم زرده بولتقامجی ایجاب ایدر ؟ در حال قرار ویردم : «هر شیشدن اول جانلیرک تعقیب و دردستی و بونیکله برابر پاتخنده محافظه آسایش ایچون محافظله کیتلیم ! » یورم یوزباشی حلمی یانمه قوشممشدی . «یوریکیز ! » امرینی ویردم و کندیمی نظارت میداننه آتدم . ایلك معلوماتی استحصال ایتک مقصدیله مرکز قوماندانلغنه کیدیوردم . تام گوشه یی دونه جکم صروده انضباط عسکری ملازملرندن برینی کوردم . «جانی طوتلیدی ؟ » دیدم . «بیلیمورم افندم . عسکر آلمغه کیدیورم ! » جوانی ویردی . «عسکر آلوب نه یاپه جقسک ؟ هایدی شمدی محل جنایتله یالکیزجه کیتلی ، جانلیری فراره و صاقلا نغمه مقتدر اولمقسنرین ، یاقالاملی ! » دیدم . آلدینی امرک شدتی قارشوسنده پرانتباه کسيلمش اولان ملازم شایان تقدیر برچویککک ایله موقع جنایتله قوشدی و آزه دن بش دقیقه کچمه دن — بن اوطوموبیل ایله محل وقعه دن کچرکن — طوپال توفیق اسمنده بر شخصی دردست ایتدیکنی و بونک جانلردن بری اولدیغنه امین اولدیغی ، دیکر لرینک ده اوطوموبیل ایله فرار ایتدکلرینی اوکر ندیکنی بیلدیردی . بو ایلك خبردن بالطبع ممنون اولمشدم . هان محافظله کلدیم . بک اوغلی ، اسکدار

واستانبول جهتلرنده درعقب عسکری تدابیر اتخاذ ایتدیردم . بر صورتده که جنایتک ارتکابندن هنوز یارم ساعت کچمه مشدی ، بوتون پاتخت سوقاقلری سواری و پیاده قوللری ایله طوتمش و بر ساعت صکرده بریاننامه نشر ایدیلارک و قعه مؤسسه حکایه ایدلمش ، اداره عرفیه نك تشدید اولندیغی واک اوفاق بروقه یه سبب اوله جقلرک دوریلر طرفندن شدله تأدیب ایدیله جکی اعلان اولمشدی .

اختلالیلرک سرایه کیده رک ذات شاهانه یی راحتسز ایتلری احتمالی اولدیغی نظر دقته آلم . مابین باش کتابتنه تلفونه اختلالات لازمه ده بولوندم و هر درلو تدابیر انضباطیه اتخاذ اولوندیغنک ذات حضرت پادشاهی یه عرض ایدلمسنى رجا ایتدم . بر طرفندن خادم کوینده باش قوماندان وکیلی عزت پاشایی تلفونه آرایدق حادثه یی بیلدیردم . هر درلو تدابیر اتخاذ ایدلمش اولمسنه نظراً مستریخ اولملرینی ویا لکنر داوود پاشا قشله سنده بولنان ایکی سواری آلاینک موقه امریه ترك ایدلمسنى و خادم کویندن ایکی پیاده آلاینک بر تدبیر احتیاطی اوله رق کوچوک چکمهجه ویا خلقه لی یه دوغری یاقلاش دیرلمسنى رجا ایتدم . رجا لیمی اسعاف ایتدی .

عینی زمانده سعید حلیم پاشایه ودها سائر ناظرلره تلفونه اخبار کیفیت ایدرک همان حزبیه نظارتنه عزیمت و احوال حاضر یه کوره نه یالماق لازم کله جکنى قرار- لاشدیرملرینی رجا ایتدم .

بعض تدابیر انضباطیه

استانبولده یویله بر حادثه ایقاع اولندقدن صکره مختلف محللرده اجتماع ایدرک وضعیتدن استفاده ایتکه ساعی اوله بیله جک خواصدن و عوامدن کیملر اوله بیله جکینه دائر پولیس مدیریت عمومیه سی واسطه سیله ده اوجه بردقتر تنظیم اولونمش ایدی . هر هانکی بر مهم سوء قصدک اجراسنى متعاقب مذکور دفترده اسملری بولنان ذواتک درعقب توقیف ایدلمسنى مدیر عمومی عزمی بکه سویله مش و مرکز قوماندانلغنه اوامر لازمه ویرمشدم . ابتداء ویرلمش اولان بو تعلیماتک اجرا اولوندیغی و فقط موقوفلری زردیه کوندرمک لازم کله جک نك تعیین عزمی بک طلب ایتدی . او صرده صدارت قائم مقاملغنه تعیین ایدلمش اولان سعید حلیم پاشا و داخلیه ناظر وکیلی حاجی عادل بک ایله بالما کره پاتختک تأمین سکونی ایچون بونلرک سینوبده اقامته مأمور ایدملرینی و کندیلرینه مقدار کافی یومیله لر ترتیب ایدلمسنى قرار لاشدیردق . سیر سفائن اداره سندن بونلر ایچون برواپور تخصیص ایدلمسنى طلب ایتدم و توقیف اولنانلرک مذکور واپوره ارکاب اولنه رق ایرتسی کون آقشام اوزری حرکت ایده جک وجهله

توقیفاتك او كیجه صباحه قدر اكمل ایدلمسنى عزى بكدن رجا ایتدم . عینی زمانده وقعه ده مدخلدار اولدقلرینی بیلدیكم داماد صالح پاشا وسائره کبی ذواتی دخی توقیف ایتدیرهرك پولیس مدیریت عمومیه سنده استجوابلینه ایتدار ایتدیردم .

جنازه مراسمی

صدر اعظمه سوء قصد یالغله پایتخته آسایشك مختل اولما یاغنی اثبات ایچون محمود شوکت پاشا مرحومه پك پارلاق برجنازه مراسمی یاپدیرمق ایتدیردم . اعیان و اشرفدن کافه سنه دموتامه لر یالزلینی کبی کبار مأمورین دولتك اثبات وجود ایتدیرلمسنى و پایتخته کی ارکان امرا و ضابطا ك هان کاملاً جنازه ده بولندیرلمسنى ایجاب ایدنلردن رجا و جنازه یه برچوق قطعات عسکریه اشتراك ایتدیردم . سفرای اجنیه یه دخی تذکره لر یازدیره رق کرک کندی لرینك کرک لیانده بولنان سفرائ حریبه قوماندان و ضابطانك و آناشه میلتر و ناوالرک بویوک اونفورمه ایله جنازه یه اشتراك ایتلرینی تأمین ایتدم . جنازه ده بلکه یوزاللی بیك کشیدن فضله انسان بولنیوردی . اوکون هوا غایت لطیف اولدینی ایچون خلق کاملاً سوقاقلره دوکولمشدی . آلاشلی برجنازه قارشوسنده اعصانی درعقب کوشه یویرن برچوق استانبول قادینی هونکور هونکور آغلایور و مراسمه برشکل حزین ورییوردی .

جنازه مراسمنك فوق العاده ایکی بکله دیكم تأثیری تماماً حاصل ایتدی . بن جنازه مراسمنه اشتراك ایتمکدن زیاده آلنی آتلیدن مرکب بر دوریه قولنك باشنده استانبول جهته ده کی سوقاقلره کوزو کمکی ترجیح و اوصورتله حرکت ایتدم . آنحق جنازهنك شکل عمومیسنى بر کره کورمش اولقی ایچون بر آراتق اوتوموبیل ایله بك اوغلی جهته کچدم و آرقه سوقاقلردن دولاشه رق بانغالتیده Notre dame de Sion مکتبی اوکنده جنازه یه ملاقی اولدم . هیئت عمومیه تام ارزو ایتدیكم ضرزده ایدی . کندیسنه پك بیبرک امیدلره مربوط اولدیغم مرحومك جنازه سنى کورور کورمز غیراختیاری کوزلرمدن یاشلر بوشاندی . کیمسه یه کوسترمه مك ایچون مندیله یوزعی قاپادم وهان عودت ایتدم . جنازه دن صکره بنی زیارته کلان ژاندارمه ضابطانندن فرانسه لی بیكباشی سارو - Sarou آسایشك صورت مکمله ده محفوظ اولدیغندن طولانی بنی تبریک ایتدکن صکره حریت ابیده تپه سنده جنازهنك ورودینه انتظار ایدرایکن ایتالیان دونانماسی قوماندانی ایله ژاندارمه تنسیقاتنه مأمور جنرال بومان Baumann آراسنده جریان ایتمش اولان بر محاوره نی بکا نقل ایتدی . کویا ایتالیالی آمرال جنراله دیمشکه :

« بوجال بك مدھش برمتشبت اواسه كرك ! هيچ تردد ايتمدن بويله بر جنازه مراسمی ياپديرمق ، سوؤ قصد فرداسنده ، هنوز جانيلر كاملاً دردست ايدلمه مش اولديني بر صرمرده بوتون سفراي اجنيه يي وباخصوص قواي بحريه قوماندانلريني بوداراجق يرده طوپلامق بر جسارت مدنيه وباخصوص تدابيرينك مكملتي حقنده صوك درجه اطمئنان حاصل ايتمه توقف ايدر . شوديقاده اختلالجيلردن بري برال بومباسي استعمال ايدهرك ايجمزدن برويا قاچني حتى خفيف صورتده يارالامش اولسه عثمانلي پايتختي در عقب سفائن حربيه من مرتباني طرفندن اشغال اولنور . ذاتاً بوكاعايد تدابير مذاكره ايدلمش واو امر لازمه و يرلمشدر . فقط ايشته بز بوراده يز و هيچ بروقه حادث اولمادي . اكر برايكي كونه قدر جانيلري و آنلرك حامليريني ده الله كچيرمهكه موفق اولورسه جمال بك مملكتنه اك بويوك خدمتي ايفا ايتمش اولور . زيرا بنم فكر بجه اك اول استيصال ايدمجي نتيجه اجنبي دونانماسنك پايتختي ترك ايتمه سي وبوغاز ايجنده حال طبيعيناك عودتي اوله جقدر . بكا كوره بوندن صكره بز بوراده آرتق فضله غلبه لكندن باشقه برشيء دكلز ! » .

جنایت چهارشنبه كوني ايضاع ايدلمشدي . پنجشنبه كوني جنازه مراسمی ياپلدي . جمعه كوني ده عنایت حقله جانيلرك رئيسي اولان چركس كاظم ورفقاسندن بر قاچني بك اوغلنده پيره محمد سواقاغنده قيصديره رق ياورم يوزباشي حليمينك شهادتي و پوليس مركز مأمورلردن سموئيل افندينك بالاخره طوپال قالمسي انتاج ايدمجهك صورتده يارالانمسي بهاسنه كافه سني دردست ايتديرم وديوان حرب عرفي هيئت استنطاقيه سنه تسليم ايتدم . استنطاق و محاكمه نتيجه سنده ثابت اولدي كه فرقه وياغروب حائنده وياخود اشخاص منفرد اوله رق بر چوق مخالفينك مشترك ويا عيني غاييه خادم متفرق مساعيسي نتيجه سنده اولاً اتحاد و ترقينك اشخاص مهمه سي عليهمه برسؤ قصد اجرا سندن وبوصورتله مملكتي حكومتسز بر اقدقدن صكره ذات شاهانه اوزرنده اجرا ايديله جك تاثيرات سايه سنده مشير شاكر پاشاي صدارت قائم مقاملغنه تعيين ايتديرمك واونك رياستي آلتنده بر موقت قاينه وجوده كتيره رك اوچ كون اوچ كيجه اتحاد و ترقينك بوتون افرادي عليهمه بر قتل عام ترتيب ايتمك و متعاقباً قاينه يي كامل پاشانك ويا خود پرنس صباح الدينك رياستي آلتنده تشكيل ايله مك خصوصالرينه قرار و يرلمش . بن بوراده بو حقيقتي بلا پروا ادعا ايدرك سويايورم ، استنطاق و محاكمه اوراقي طاقيله نشر اولنورسه بو ادعالم ثابت اولور . اساساً اك يوكسك مرتين كرام ايله مشتركاً صرفه مساعي ايتديكي معلوم اولان ترامواي قوم پانياسي ترجانلردن صديج بك اعترافاتي او قونه جق اولورسه بشقه بر دليله حاجت قالمادن بوتون ادعالم ثابت اولور . صديج بك بر حياتدر . بن كمنديسني صاحب ناموس بر

ذات اوله‌رق تلقی ایدرم . حتی محمود شوکت پاشا قاتللر بیه‌مشو قلیرنک تأدیندن صکره
مملکتده آرتق ابدی بر سکون حصوله کتیرمک فکریله غیاباً اعدامه محکوم اوله‌رق
اوروباده بولنان برچوق ذوات زردینه صییح بکی کوندرمش و اونلره بعض تسکالیفده
بولونمشدم . تسکلیفم غایت بسیط ایدی :

« اگر بو ذوات اعلان مشروطیتدن شمدییه قدر مملکتده ظهور ایتش اولان
متعدد سوء قصد و اختلال ترتیبانه شخصاً نه صورتله اشتراک ایتش اولدقلرخی امضالری
تحتنده خط دستلریله بکا یازارق کوندرمک اولور لر سه کندیلری حقنده در عقب
عفو عمومی استحصال ایدرم . »

بالطبع بونده کی مقصدم کرم داخلده کرم خارجه افکار عمومیه‌نی تنویر و
اتحاد و ترقییه پایلان افترالرک نه قدر جانیانه اولدیغنی اثبات ایتک ایدی . هر برینک
درجه اشتراکنی بوتون تفصیلاتیه بیلن صییح بکک تسکلیفی قارشوسنده حیرتله
ایچنده قالمش اولان بو ذوات کرام پک طبیعی اوله‌رق تسکلیفی قبول ایتمه‌مش و صییح
بکی حکومتدن پاره آلمش اولمغله ایتهمکدن ده کری قالمامشدر . تأمین ایدرمکه
صییح بکه بش پاره ویرمدم . مومی الیهک اعترافاتی آرمسده مشیر شا کر پاشانک
صدارت قائم مقامغنی مقصدی بیلهرک قبول ایدمجه کی ذات شاهانه‌یه تأثیرات اجرا
ایده‌جک ذوات آرمسده پک بویوک مقاماتی اشغال ایدن بعض ذواتکده بولنه‌جنی
حقیقتلری واردی . اوزمان شویله دوشوندم :

« موقع مادیلری بودرجه‌لرده یوکسک اولان شو ذوات علیهنده تعقیبات اجرا سنه
قیام ایتک ایشی پک ایلرییه کتورمک اولور . مشیر شا کر پاشایه کلنجه بر طرفدن
اولومی ایچون تدابیر اتخاذ ایتدیکی بر ذانک تسکلیف ایتدیکی یمن والی و قوماندانلغنی
قبول ایتک کبی کوچوکلکده بولونمش اولان بو شخصی بویله یالکیز قوله و اعترافاته
مستند براییکی ضعیف دلیل ایلله محکوم ایتدیرمک مشکل اوله‌جغندن اونک علیهنده ده
تعقیباتدن صرف نظر ایتک و ایشی مسکوت براقق حکمت حکومتیه موافق اولور . »
بومطالعهمه صدراعظم و داخلیه ناظریده اشتراک ایتدکرندن وظیفه‌دار اولانلرک او
صورتله نظردقتلرخی جلب ایدرمک مقصدی تأمین ایتدم .

سعيد حليم پاشا قابینه‌سی

محمود شوکت پاشانک وفاتی اوزرینه فرقه‌نامزدی اوله‌رق پرنس سعید حایم پاشانک
تسکلیف ایدلمسی قبارلاشدیرلمش ایدی . ذات شاهانه هر نه حکمتیه مبنی ایسه سعید -

حلیم پاشایی صدارت قائم مقاملغنه تعیین ایتمش و دیگر نظارک وکالة ایفای وظیفه یه دوام ایتلرینی اراده بیورمش ایدی .

استطراد

خاطر اتمک اشاغی قسملرنده درمیان ایده جکم بعض مطالعات سیاسیه اساس اوله جینی ایچون بوراده اوفاق بر استطراد یاپه جغم . داماد صالح پاشانک ایدامه محکوم اوله جینی آغز لرده دولاش بیوردی . هنوز حاکمه ختام بولمش و فقط حکم اراده سنییه ایتران ایتمه مش ایدی . برکون آقشام اوزری ساعت یدی یه طوغری فرانسه سفارتخانه سندن بر تلفون آلدیم . سفیر موسیو بومپار مآذوناً مملکتنده بولون دینی ایچون سفارت مستشاری موسیو بومپار مصلحت کنذارلق ایدی بیوردی . موسیو بومپار الله متقابلاً صمیمی دوستلغمز واردی . بنجه پک مهم بر مسئله رسمیه ایچون کوروشمک ایسته دیکنی ، بنی سفارته کیتمک لکم ، یوقسه کن دیسنک می محافظلغه کلمسی بنجه مرجع اوله جغنی صور بیوردی . بالطبع برای نزاکت سفارته کله جکمی سویلدم . او موسمه ارکان سفارت طرابسیه نقل ایتمش اولدینی ایچون بک اوغلنده کی سفارتخانه ده یکی الکتریک تأسیساتی پایا بیوردی ، بناء علیه تنویرات نامنه هیچ برشی یوقدی . اورته لقی کرکی کبی قارارمغه باشلامش اولدیغندن موسیو بومپار بیک مشکلات ایله تدارک ایتدیکی بر موم ایله اوطه نی تنویره مجبور اولمشدی . وقت پک کچ اولدیغندن اوزون اوزاری یه مقدمه لر یاپمغه لزوم کورمکسزین همان مقصده کچه جکینی درمیان ایله دیدی که :

« عزیزم جمال بک ! شمده خارجه ناظری موسیو پیشوندن بر تلغراف آلدیم . بوذاتک نه قدر تورک دوستی اولدیغنی تکرار ایتینی زائد کورورم . زیرا بوکا سزده واقفسکز . سزک فرانسه حقنده کی حساسات محبتکارانه کرده امین اولدیغندن تلغرافی اوقودقدن صکره نه صورتله حرکت ایتمک لکم مناسب کوره جک کیزی آکلامقی ایسترم . بو محاوره من تمامیه شخصییدر . سزدن و بزدن بشقه هیچ کیسه نیک واقف ایلسنه لزوم یوقدر . عادتاً بنی سزکله شخصی بر مسئله دن طولای استشاره ایتک ایسته یین و سزدن دوستجه وصایا طلب ایدن بذات تلقی ایدیکز . »

بونی متعاقت اوزاندینی تلغرافی اوقودم . موسیو پیشون دیوردیکه : « آلدیغمز معلوماته کوره تونلی خیرالدین پاشا زاده صالح پاشا استانبوله توقیف ایدمش و دیوان حرب طرفدن اعداده محکوم ایدمک اوزره بولتمشد . بو حوادث صالح پاشانک پک زیاده حرمته مظهر اولدینی تونسده هیجان عظیم حصوله کتیرمشد ، فرانسر

حکومتی ، امارت محبه اهلایسندن برینک استانبولده دوچار فلاکت اولسی یوزندن تونسده پک بویوک حادثات ظهور ایده بیله جکینه قانع بولوندیغندن صالح پاشا لهنده مداخله یی بروطفه بیلیر . هان صدراعظمی کوریکز و صالح پاشانک در عقب سربست بر اقلیمسی و کمال سلامته مملکتی اولان تونسه حرکته مساعده ایدلمسی شدتله طلب ایدیکز . « تلغرافی اوقود قدن صکره بر مدت سکوت ایله وقت کچیردم . بومدت ظرفنده صالح پاشا حقنده کی حکمی و بریوردم . بالذات واقع اولان رجالرم نتیجه سنده دخی سؤ قصد ترتیب اتندن صرف نظر ایتمهش اولسی اسبابی شمدی آ کلا یوردم . نهایت موسیو بو په دیدمکه :

« بنم فرانسه حقنده کی محبتکم درجه سنی و مملکتسده ، فرانسر مطبوعاتنک نشریات اخیره سنک حصوله کتیردیکی عمومی اغبراز ملی به رغماً ، فرانسر دوستلخی جریاتی آرتیرمق ایچون صرف ایتدیکم مساعی یی بیلیر سکز . بناء علیه استانبولده و علی العموم شرقده فرانسر حکومتی حقنده کی توجهی بالکلیه ازاله ایتک ایسترسنه کز بویله بر مداخله بولنکز . اولاً ، سزی تأمین ایدرمکه بومداخلدن هیچ بر فائده ماده استحصالی امکانی یوقدر . صالح پاشا دلائل مقنعه و کافیه قارشوسنده محکوم اولمشدر و کنیدی کی محکوم اولانلره برابر حکمک اجراسی تصدیق پادشاهی به اقتران ایده جکدر . زیرا بز آرتق بویله خائنه تشبثات ایله حکومتک متادیا دوچار ضعف اولدیغی کورمکدن بیقدق ، اوصاندق ، بودفعه ، جانلیرک موقع اجتماعسی هر نه اولورسه اولسون ، بلامرحت کافه سنی اک شدید بر صورتده تأدیباتمه قرار ویردک . بوسایه ده بلکه بوندن صکره سی ایچون امثالی تهریب ایتش اولاجغمزی ظن ایدیورز . سزک یارین صدراعظمه یاهه جککز « ده مارش » صالح پاشایی قورتارماز فقط اوکا مقابل افکار عمومیه ده فرانسر سفارتنک ده استانبولده ضربه حکومتلر وجوده کتیرمک ایچون صرف مساعی ایتدیکنی اثبات ایدر و نفرت عمومیه یی موجب اولور . بجه بوندن صرف نظر ایدلمسی موسیو پیشونه یازارسه کز ده اصابات ایتش اولور سکز .

مطالعاتی پک مصیب تاقی ایدن موسیو بو په صمیمی مضافحه ایدرک آیرلق . فی الحقیقه موسیو بوپ صدراعظمه مراجعت ایتمه مشدی . ایکی کون صکره جانلیر حقنده کی حکم تصدیق عالی به اقتران ایتش وهان اوکیجه نک فجرنده حکم اراده سنیه نک اجراسی قرار لاشدیرلشدی . کیجه ساعت اون بدن صکره ینه فرانسر سفارتخانه سندن بر تلفون آلم . هان کیدوب کنیدیسی کورمکلکمسی موسیو بوپ بالذات رجا ایدیبوردی . سفارته کیر کیر من پک بویوک بر تلاش و هیجان ایچنده بولونان موسیو بوپ ، هیچ برشی سویله مکسزین ، موسیو پیشونک ایکنجی تلغرافی اوزاتدی . مصلحتکدنارک عدم مداخله و صایاسنی حاوی جوابندن صوک درجه لرده

حدث ایتش اولان خارجیہ ناظری مبادیء کلامدہ موسیو بونی کوزلجہ تکدیر ایتدکن صکرہ ہان بلا افانئہ وقت صدر اعظمی کورمسنی و صالح پاشانی بہمہ حال قورتارمسنی امرایدیوردی . نادیہ جکمہ منتظر اولان موسیو بونی اوزمہ مک ایچون : « عزیزم ، پک کچ ، دیدم . حکم اعدام ارادہ سنیہہ اقتران ایتدی وبوکیجہ صباحہ قارشى اجرا اولونہ جقدر . سز بوکیجہ صدر اعظمی کورہ مزسکز . کورسہ کزیبہ مخالف امر اعطا اولونجہ یہ قدر اولکی امر اجرا ایدلش اولور . مع هذا موسیو پیشونک بواصرارینی آکلایہ میورم وسزہ عاقلانہ وحکیانہ اولان وصایا کزدن طولانی تشکر ایدہ جکنہ سزی تکدیر ایتہ سی اسبابی تقدیر ایدہ میورم . »

ایرتسی کون حکم اعدامک اجرا ایدلدیکنی خبر آلمش اولان موسیو بوپ ہر دورلو مسئولیتہ راضی اولہرق صدر اعظم نزدندہ بی فائدہ مداخلہ دن توقی ایتشدی حکم اعدامک اجرا سندن بر قاچ کون اول صالح پاشانک برادرلری طاهر و محمد خیرالدین بکری دہ توقیف ایتدیر مشدم . ذاتاً بنجہ طاهر خیرالدین بک صالح پاشان زیادہ متشبث و مضر بر مخلوقدی . بو ایکسی حقندہ فرانسه سفارتی مداخلہ ایتک ایستہ دی . فقط مداخلہ بی نیم رسمی صورتدہ اداره ایتدک ؛ و بعدما مالک عثمانیہ سیاستیلہ قطعاً اشتغال ایتہمک و تابعیت عثمانیہ دن بالکلیہ چیقاراق فرانسز تابعیتہ کیرمک شرطیلہ فرانسیہ کوندرملک اساسی قبول ایتدک . و اوصورتلہ ایجابی پایدردق . ایتہ تونسلی خیرالدین زادہ لڑک عثمانلی مدکنہ صوگ خدمت لری دہ بولہ اولدی . امید ایتک ایسترمک ہیچ اولمازسہ بوندن صوگرا کندیلرندن بحث اولندیغنی ایشتمیہ جکز . [خاطر اتمک آشاغی طرفلرینی تسوید ایدرکن خبر آلدہمکہ طاهر خیرالدین استانبولہ کلمش وحتی کندیسنہ میرمیران رتبہ سی ویریلہرک زراعت نظارتہ تعین اولنش] « سبیحان من تحیر فی صنعہ العقول » مادامکہ بوذوات کرام تونسلی اینشلر وطنلرینی فرانسز بویوندیر یغندن قورتارمق ایچون چالیشسہر داہا اصابت ایتش اولورلر . باقلم او زمان موسیو پیشون قفالرینی کمیوتندن قورتارمق ایچون مداخلہ ایدہ جکمی ؟ بو استطرادیمزہ نہایت ویرمہ دن شوراسنی دہ علاوہ ایتک ایسترزکہ خاقان مرحومک حکم اعدامی تصدیق ایتک ایستہ مدیکنہ و جنت مکانی اجبار ایچون بنم طلعت بکلہ برابر سرای ہایونہ کیتمش اولدیغمزہ دائر اولان کفت وکولر بالکلیہ خلاف حقیقتدرلر . برکون سرای ہایونہ تقدیم اولنان تذکرہ صدارت و ملفوفانی عینی کوندہ تصدیق عالیہ مقرر اولدینی حالہ باب عالیہ اعادہ ایدلشدر .

ادرنہنک استرداد

محمود شوکت پاشا مرحومک صدارتندن صوگرا تشبث اولنان شارکوی تعرضی

عدم موفقیتله نتیجه نش و متعاقباً ادرنه ، یانیه و اشقودره قلعه لریده سقوط ایتش اولدیغندن پاشا مرحوم اینوس - مدیه خطی قبول ایدن مقدمات صالحیه یی امضا ایتمه مجبور اولمشدی . پاشانک وفتندن بر مدت صوکر ا ایکنجی بالقان محاربه سی ظهور ایتدی . و صربلرله یونان و رومانیالر بولغارلر علیه نه حرکت باشلادیلر . بو فرصتن استفاده ایدرک بزده ادرنه یی استرداد ایتک اوزره بولمارلر اوزرینه حرکت ایتمه مزاحجاب ایدیوردی . بوتون فرقه افرادی حکومتک بوکا قرار ویره حکمی و بلافاغه وقت ازدونک حرکت ایده جکنی بحق امید ایدیوردی . استانبولده بویه بر فکرک دوغمش اولدیغنه واقف اولان انکلتزه خارجیه نظری سیرادوارغره یی بر طرفدن انکلیز سفیری واسطه سیله باب عالی یی بو فکردن واز کچیرمکه چالیشمقله برابر بر طرفدن ده مجلس مبعوثانده کی نطقلری واسطه سیله تورکیه یی تهدید ایتمه ک قیام ایتمشدی . هیئت وکلا آره سنده بو فرصتن استفاده ایتک ایسته ینلرله ایسته مه ینلر واردی . ایسته مه ینلرک باشنده نافعه نظری عثمان نظامی پاشا بولنیوردی . هیچ خاطر مدن چیقماز : بر جمعه کونی آقشام اوزری سعیدحلیم پاشانک یکی کوبده کی یالیسنه کیتمشم . بوتون وکلا اوراده بولنیورلردی . بنم مواصلمدن اول اوزون اوزادی به مذاکره لرده بولنش اولان وکلا تعطیل مذاکرات ایتش و دکره ناظر مرمر باقوننده استراحت ایدیورلردی . عثمان نظامی پاشانک یاننده بولنان بحریه نظری چوروک صولی محمود پاشایه « اگر بو دفعه شو ذواتی بو ادرنه استرداد ی فکرندن واز کچیرمکه موفق اولورسه م کندی می وطنمه اک بیوک خدمتی ایفا ایتش عد ایده جکم » دییوردی .

بو مطالعه نک نحافتی ، خیر وطنه مغایرتی قارشوسنده بوزکی دونمش قالمشدم . سعیدحلیم پاشا ایله طاعت بک او طه لردن برنده غایت متأثر برطور ایله قونوشیورلردی . سعیدحلیم پاشا بکا توجیه خطاب ایله « بر درلو اکثریتی مداخله جهته چوره میورز . نه یاپه جغمزی شاشیردق » دیمشلردی . طاعت بک ایرتسی کونی رژی مدیر عمومی موسیو وهیل ایله کوروشه رک باره مسئله سنی حل ایده جکنی سوبلیوردی . فی الحقیقه ایرتسی کونی موسیو وهیل ایله کوروشدیلر . بنده برابر بولونیوردم . موسیو وهیل رژی مدت امتیازیه سنک اوزبش سنه ده اتمیدی شرطیه حکومته بر بحق میلیون لیرا اقراض ایده جکنی وعد ایدیور مالیه نظری رفعت بکله داخلیه نظری طاعت بک هیئت وکلا قراریه بو تکلیفی قبول ایدیورلردی . ایشته ایکی اوچ سنه دنبری مجلس مبعوثانده جاوید بکک بر کبره سی کی کوسترملک ایسته نیلان رژی ایشنک ماهیتی بودر . و ظن ایدیوردمکه بویه بر زمانده تمديد مدتی قبول ایتش اولان بر حکومت آرتق بر دها کری دونه مز عینی کونده طاعت بک اوطوموبیل ایله خادم کوبنده قرارگاه عمومی نزدینه عودت ایتدی . مقصد باش قوماندان وکیلی و حریه نظری عزت پاشانک رأینی

استفسار ایتمکدی . عزت پاشا ایکی نقطه یی مهم تاقی ایدیور و بو ایکی نقطه حقنده کندیسنه تأمینات ویریلیرسه اردویه ایلری حرکت امرینی ویردیه جگنی سویلیوردی :
۱ — اردونک ایلری حرکتدن تولد ایده جک حادثات سیاسییه مملکتی برتهلکه عظیمه یه القا اینز می ؟

۲ — اردونک اعاشه سی ایچون لزومی اولان پاره وارمیدر ؟

طلعت بك برنجی نقطه حقنده هیئت وکلانك اقلیتك مطالعاتی درمیان ایتمه ورژی مدت امتیازیه سنك تمدیدی سایه سنده پاردنك تأمین اولندیغنی ابلاغه مأمور ایدی . ایرتسی کونی عودتله عزت پاشانك موافقتی خبرینی ایصال ایلهدی . فقط هر حالده مجلس وکلاده اکثریت ایلری حرکتك ضررته قانع ایدی . صباحین مدحت شکری بکله برابر ناظر ارقداشلردن معدود اولان بعضیلرینی زیارت ایتدك . اگر بوفرصت قاجیریلیورسه منحصرأ ادرنه یی قورنار مقادعاسیله برضربه حکومت یا پمش و بواشاده حریه ناظری و باش قوماندان وکیلنك وقاتنه سببیت ویرمش اولان فرقه مزك موقع اقتدارده قالمق صلاحیتی ضایع ایده جگنی واوزمان بوتون فرقه نك موقع اقتداردن چکلمسی لازم کله جگنی سویله دك . بعضیلری قناعت کامله حاصل ایتدیلر بعضیلریده استغفانی ترجیح ایده جکلرینی سویله دیلر سنده اونلر ایچون وظیفه استغفا ایتك دکل فداکارلق کوسترمك اولدیغنی درمیان ایتدك . نهایت مجلس وکلانك اجتماعدن اولکی اکثریت تحصیل ایتشدی . خاطراتك بوقسمنده اسم ذکردن صرف نظر ایتدم . ذاتاً هیچ بروطفه ایجابیه دکل آنجق فرقه یه منسوب ناظر لرله بك صمیمی بر محبت برادرانه بسله مکده بولنق حسییه تشبث ایتدیکم بواشده — بالاخره بر غزته نك ادعا ایتدیکی کبی — هیچ بر جبر و تضییق اماره سی موجود دکلدی . کوچوک بیوک بوتون وظیفه لریمك حین ایفا سنده کندی ایشمه هیچ کیمسه یی مداخله ایتدیرم دیکم کبی هیچ کیمسه نك ایشنده بالفعل مداخله ایتدم . خالصانه تمینات ویا دوستانه حسب حال قبیلندن بعض رفقایه عائد وظائفده کی مطالعاتی ، کندیسنی رنجیده ایتیه جک و بر فضولی مداخله ماهیتنده تلقی ایدیه یه جک صورتده ، درمیان ایتمه کله ا کذا ایتدم . عکسنی ادعا ایده جکلره وقعه تصریح ایتدکری تقدیرده جواب ویرمه کله حاضر م .

ادرنه نك استرداد ایچون اردویه ایلری حرکت امری ویریلدیکی صروده خارجه نظارتی طرفدن دول معظمه زنده کی سفراضر واطه سیله بوتشبدکی مقصد ادرننك استرداد اولوب بومقصدك استحصالنندن سوکرا اردونك توقف ایده جکی وهر حالده مریچ نهرینك صاغ ساحلنه قطعاً کچمیه جکی حقنده بر تعمیم نشر ایدلشدی . بو تعمیم فکر مجله بر خطای سیاسی ایدی . اولایالکیز ادرنه نك استرداد کافی دکل ایدی مریچ نهری تورک قالمی وادرنه نك آله لر دکزینه برخرج طبیعی سی اولان ددهه آلاچ

بزم اوللی ایدی . ادرنه‌نك مدافعه‌سینی تأمین ایده بیلیمک ایچون ایسه دیمتوقه ، صوفیلی حوالیسنك بزم طرفزده قالماسی اقتضا ایدردی . بالخاصه کوملجنه ، اسکچه وحوالیسنك یوزده سکسان بش اسلام اهالی ايله مسکون اولدینی نظر دقته آله‌نجهق اولورسه بورالینك ده استرداد ای امکاتی تأمیننه چالیشمق الزم وظائفدی .

مبادیده موفقیتك استحصال ایديله بیلوب ایديله میه‌جکی بالطبع کسیدریله‌مزدی . فقط بویله برتعمیم نشر ایدوبده دولتی داها تشبثك ابتدارنده قطعی برتعهد آلتنه قویمق هر حالده دور اندیشانه برسیاست تلقی اولونه‌ماز . نته کیم آتیا حکایه ایده‌جکم استانبول قونفرانسی ائناسنده عثمانلی دلکهلری بوتعهدك تضمن ایتدیکی صراحت قارشوسنده خصملرینی الزام ایده‌بيله‌جک برچاره منطق بوله‌مادیلر وبوامر واقعلرك احداث ایتدیکی وضعیة لردن استفاده یه چالیشدیلر .

انگلیر سیاستی

حکومت عثمانیه ادرنه‌نك استردادینه قرار ویروبده اردولرینه ایلری حرکت امرینی ویرر ویرمز انگلیر سیاستی ده یوزنده‌کی ماسکینی آتیزق حقیقی سیاسی کوستردی . بر طرفدن انگلتره ؛ سفیری واسطه‌سیله باب‌عالیه تبلیغ ایتدیکی نوطه‌ده عثمانلی اردولرینك اینوز - مدیه خطنی تجاوز ایتمه‌سینی شدتله طلب ایتدیکی کبی دیگر طرفدن خارجییه ناظری سیر ادوار غره‌ی عوام قاره‌سنده ویردیکی رنطقده « تورککربلغارلرك دوچار اولدینی فلاکتدن استفاده ایدرك لوندره معاهده‌سینی کآن لم یکن حکمنده عد ایتمه‌ک و ادرنه‌ی استردادیه قیام ایدرلرسه آتیا دوچار اوله‌جقلری جزانك پک شدید اوله‌جقدر . دکل یالکز بوندن آوروپاده‌کی ملک‌لرندن محروم اوله‌رق بلکه استانبولی بيله ضایع ایده‌جکلردر » دییوردی .

کرک باب‌عالیه تودیع اولئان نوطه و کرک سیر ادوار غره‌یک بو لفظی صراحة کوسترییوردیکه انگلیر سیاستی حکومت عثمانیه‌نك تمامیه علمینه دونمش وهر وسیله‌دن استفاده ايله عثمانیلری متضرر ایدرك داخل قوتلنملرینه مانع اوله‌جق اسبابه توسل ایتکی شعار ایدنمشدر .

غریب‌درکه روسلر او ائشاده ادرنه‌نك عثمانیلر طرفدن استردادینه طرفدار کورونیورلردی .

کندی زاده شئاملری اولان بلغار حکومتك ضررینه اولان بومعامله‌ی روسلرك نهدن طولایی خوش کورمکده اوله‌یغنی اوزمان اوزون اوزادییه دوشونمشدم . تورک - بلغار اتفاقك اساساتی قرارلاشدیرمغه مأمور اولدیغم صروده بلغار سفیری موسیو

طوشه فله کورو شورکن برکون زمین مباحثه بی بونقه یه ایصال ایتدم . بونک اسسبانی حقنده نه دوشوندیکنی بولغار دیپلوماتندن صوردم « روسلر استانبولی کندی ماللری عد ایدیورلر . استانبولی آلقلری زمان اونک روم اینلنده کی هینترلاندینک ممکن اولدینی قدر واسع اولماسی کندیلری ایچون حائر اهمیتدر . استانبولک کندیلری طرفندن حین اشغالنده ادرنه تورکلرک ائنده بولنه جق اولورسه بالطبع بو شهرده روسلره استقال ایده جک وبوسایه ده آتیا یولغارستانه استیلایه تخصیص ایده جکلری اردولری ایچون واسع برمانوره ساحه سته مالک اوله جقلردر » دیمشدی بومطالعهمی پک طوغری وشایان قبول کوردیم .

ادرنه نك بزم طرفزدن استرداد علیهدار لغنده فرانسر سیاستیده انکلیز سیاستندن کری قالمیوردی . اردونک ایلری حرکته فرانسه حکومتک معترض اولدینی حقنده فرانسر سفیری طرفندن ده باب عالییه برشفاهی نوطه ویریلدیکی کی فرانسر غزته لرنی بوتشبنمزدن طولانی علیهمزده آتش پوسکور یورلردی . فقط عنایت حقه بوتون بو محافلره رغماً ادرنه استرداد اولوندی وبالاخره عقد اولنان استانبول معاهده سیله بولغارلر امر واقعی قبوله مجبور اولدیلر .

غربی تراکیا حکومت موقته سی

اردونک ادرنه علیهنه حرکتی ائناسنده حکومتجه نشر اولنان بیه ننامه ده اردومزک مریچ نهرینی قطعاً تجاوز ایتمه یه جکی صراحة تعهد ایدلش ایدیسده اوزمان اردونک روح متفکری اولان بعض ذوات بوتعهدک عدم اصابتی نظر دقته آلهرق حکومته تابع اولمایان غیر رسمی برتشکیلات مخصوصه نك مریچ نهرینک اوتیه طرفنده کندی ایسته دیکی کی حرکت ایتمه سنه اغماض عین ایتک اساسنی باش قوماندانلغه وحکومه قبول ایتدیردیلر وبوتشکیلات مخصوصه عاقلانه بر حرکت سریعه ایله تامستاقره صوینی وادیسنه قدر بوتون غربی تراکیایی اشغاله موفق اولدی . غربی تراکیا قطعه سی ادرنه ولایتک اورتیه کوی وقرجه علی قضالریله بوتون دده آغاچ وکوملجنه سنجاقلرینی احتوا ایدن ونفوسنک یوزده سکسان بشی اسلاملردن ترکیب ایدن برقطعه مهمه در . بو قطعه یی اشغال ایدن تشکیلات مخصوصه نك ریاستنده شهید محترم سلیمان عسکری بک بولونیور وچرکس یوزباشی رشید وازمیرلی اشرف و قارده شی سامی وینه یوزباشی فهمی بکلرله ده سائر بعض ذوات ارکان اصلیه سنی تشکیل ایدیورلردی .

سلیمان عسکری بک اهالی اسلامیه نك ایلری کلنلرینی برعمومی قونفریه دعوت ایدرک مرکزی کوملجنه اولقی اوزره غربی تراکیا حکومت موقته اسلامیه سی نامی

آلئنده برحکومتك تشكىل ايتديكىنى اعلان ايتدیردى. بو حكومتك ریاست موقته سنه
كوملجنه بلدییه رئیسى انتخاب و قوه اجرائیه ریاستنده سلیمان عسکرى بك تعیین
اولوندى. حكومت عثمانیه زمانده کی قضا تشکیلاتی عیناً ابقا و هر برینه برحکومت
رئیسى انتخاب ایدیلرک ینه هر برینه بر قوه اجرائیه قوماندانی تعیین اولوندى.
حکومت رئیسارى کوملجنه ده کی حکومت موقته رئیسنه تابع اولاجق قوه اجرائیه
قوماندانلریده سلیمان عسکرى بك امری آلئنده بولنه جق لردی.

سلیمان عسکرى بك بر آرز عجزول و بر آزرده نیکین اولمسنه رغماً بك مکمل و تشبث
براداره آدمی عد اولنه بیلیردی. فرط ذکاسی، صوگ درجه - سارت وفداکارلنی ایله
محیطنه احساس اعتماد و امنیت ایدن بوش - شخصیت ممتازه نك غربی تراکیا تشبثاتندن
بالا آخره استانبول قونفرانسى ائناسنده و متعاقباً تورک - بلغار اتقاقی اساساتنك
حین تشبیهده بك چوق سیاسی استفاده لر تأمین ایدلمشدی.

۱۹۱۳ سنه سی تموزی اواسطندن ایلولی اواسطنه قدر پایدار اولان بو حکومتك
استانبول معاهده سی احکامی موجبنه موجودیتنه نهایت ویرلدى. فقط بومعامله
بك قولای اولمادی. سلیمان عسکرى بك رفقای مساعیسندن برچوقلری حکومتك
تهداتنه رغماً غربی تراکیا حکومت موقته سنك ادامه سنی آرزو ایدیلور و بلغار
اشغالنه قارشى بر آرز مقاومت املنده بولسوردی. حالبوکه حکومت عثمانیه غربی تراکیا
قطعه سنك هیچ بر مقاومت دوچار اولمق سزین بلغار قطعاتی طرفندن اشغال ایدلمسنه فعلاً
معاونت ایده جکنى تعهد ایتشدی. اوکا مقابل بلغار لر غربی تراکیا اهالی اسلامیه سی
ایچون بك زیاده موجب استفاده حقوق تعهد ایتمش و اهالی اسلامیه حقنده هیچ
برظلم و تعقیباتده بولمایه جغنى. و در عقب عفو عمومی اعلان ایده جکنى وعد ایلشدی.
اهالی اسلامیه نك شیمدی بلغار اشغالنه قارشى مقاومت مساحه ابراز ایتتى، هیچ
برفائده تأمین ایتمه مکله برابر بالعکس بلغار لر دن کندیلى ایچون استحصانه موفق
اولدیغمز بك چوق منافع سیاسیه و اداریه یی ضایع ایتمه لرینه سبب اولوردی.

آرقداشلری آرمسند حاصل اولان آرزوی مقاومتی تعدیله موفق اولامایان
سلیمان عسکرى بك بر مکتوب ایله استانبوله مراجعت ایتدی. مکتوبده دییوردی که:
« آرقداشلرم زندهه بك بیوک براعتادی و بناء علیه اونلر اوزرنده شدید بر تأثیر
معنوی بی حائر اولان استانبول محافظی جمال بك همان بورایه کوندریلرک حکومتك
نقطه نظری و تعهداتك اسباب و درجه سی حقنده ایضاحات اعطا ایتدیرلمه جک
اولورسه بلغار قطعاتك حدود دن غربی تراکیا داخلنه حرکتی ائناسنده مقاومت
کورمى و بناء علیه قان دو کولمه سی محققد ر . »

مکتوبك ورودی اوزرندن هنوز درت بش ساعت کچمه دن سلیمان عسکرى بك ده

استانبوله كلدى . خارجيه ، حربه وداخليه ناظرلرينك مذاكراتى نتيجه سنده بنم كوملجنه واسكچهيه قدر كيدرك اوراده كى ذوات اقناعه صرف مساعى ايتمكلكم تحت قراره آلندى . وبرطرفندده اوصرده استانبول بولغار سفارتنه تعيين ايدلمش اولان موسيو طوشف واسطه سيلاه بولغار حكومتنه اشعار كيفيت ايديلهرك طرفندن هر دورلو تدابير تسكينيه اتخاذ اولونهرق غربى ترا كيا حكومتنه مقاومتدن صرف نظر ايتيرمدكجه وبخصوصده بنم طرفندن كنديسنه اشعاراتده بونلما دقجه حركت اشغالويه توسل ايتمه سى غربى ترا كياي اشغاله مامور بولغار فرقه سر قوماندانه اخطار ايتيرلمش ايدى .

استانبولدن ادرنه ، ديمتوقه ، دده غاچ طريقيه كوملجنهيه واورادن اسكچهيه كيتدم . بركون صوكر اكا التحاق ايدن سليمان عسكرى بلكه برابر ترا كيا قوه اجرائيه قوماندانلريلاه كوروشدم . بولغارلرك غربى ترا كياي صورت اشغاللارى حقننده برحوق شرائط قرارلشديردق . بونلرى طوغريجه بولغار جنرالنه يازدم . شرائط مذكوره كاملاً قبول اولونهرق حركت اشغاليه باشلادى . بنده برهفته صوكر استانبوله عودت ايتدم .

استانبول قونفرانسى

ادرنهك طرفزدن اشغاندن صوكر اهيچ برطرفندن اميد معاونت كورده مين بولغارلر بزم قبول ايديله جكمز مصالحه اساساتى نيم رسمى بر ماهيته آراشديرمق اوزره موسيو ناچه ويچي استانبوله كوندرمشلردى . اسكى استانبولويستلردن اولان بو اختيار ذات بر بولغار تورك مقارنتنك الك اسكى و حرازتلى مروجلرندن ايدى . كنديسيلاه نيم رسمى بر ماهيته جريان ايدن بر قاچ مكله دن آكلاشلا ديكه ناچه ويچ بر صلح مذاكره سنى اداره ايجون كافى شرائطى حاضركلدى . برمدت بولغار - توركه معاوده صلحيه سنك مذاكره سى ايجون بر بولغار هيئت مرخصه سى استانبوله كلدى . بو هيئت جنرال صاووفك رياستى آلتنده بولغار سفراسندن موسيو طوشه فله موسيو ناچه ويچدن مركبدى . عثمانلى هيئت مرخصه سى طلعت بك رياستى آلتنده چوروك صولى محمود پاشايله خليل بكدن تركب ايدىوردى . بولغار هيئت مرخصه سنك معيتنده عسكرى ومالى وحقوقى مشاورلردن مركب بر هيئت بولنديغى كى عثمانلى مرخصلرينك معيتنده عىنى ماهيته بر هيئت استشاره ويرلمشدى . بن اركان حربه بيكباشيسى عصمت بلكه برابر عسكرى مشاور تعيين ايدلمشك .

خطوط اساسيه نك تثبيتيله مشغول اولان هيئت مرخصه بوتون فقراتك تقريرى

بزه حواله ایدیورلردی . ظن ایدیورمه کړک دیمتوقنک معین بر طاقم اراضی ایله قالمی وکړک غربی ترا کیا اهالی اسلامیه سیله علی العموم بولغارستانده ساکن تورکار حقنده بر چوق حقوق خصوصیه نک تأمین ایدلمه سی مسائننده پک بیوک خدمتلمرمن سبق ایتدی .

تدافعی و تجاوزی عثمانلی بولغار انفاقی

صالح قونفرانسه مأمور اولان بولغارلر شایان دقت برذهنیت ابراز ایدیورلردی . هنوز اوچنچی اجتماعه ابتدار اولنشدی . بن مذا کره سالوننده مقام ریاستده بولنان طلعت بکه لمصلحه بعض شیلر عرض ایدیوردم . جنرال صاووف ، « افندیلر رجا ایدرم ایشمزی چابوق بیترلمده اصل مهم اولان دیگر ایشمزه باشلایهلم . بن بورایه ایکی متره فضله طوپراغک بولغارستانده ویا تورکیاده قالمسی مذا کره ایچون کلمدم . بن سبب ورودم سنه لردنبری آرزو ایتدیکم براملک استحصالیدر : تورک - بولغار اتفاقندن بحث ایتک ایتدیوردم . ایشته بن بواشی تأمین ایچون کلمدم . » دیمشدی دیگر ایکی بولغار مرخصی ده مقام تصدیقه باشلرینی سالایورلردی . بزبونی جنرال صاووفک معنادی وجهله بزی یلمه مک مقصدیه سویله مش اولدیغنه حمل ایتدک . و شرائط صاحیه نک تعین و تثبیتده ممکن اولان منافعک کافه سنی تأمین چالیشدق و فی الحقیقه املزده موفق اولدوق . مذا کرانک نهایترینه طوغری ایدی ، جنرال صاووف اتفاقدن ، بونک تأمین ایده چکی منافع عظیمه متقابله دن داها اساسلی صورتده بحث ایتدک باشلامشدی . معاهده صلیحه مذا کرانک ختامنده بن جنرال صاووفله بیوک آطیه کیده رک تعرضی و تدافعی براتفاق مقاوله سی اساسلرینی تثبیت ایتدک کلمز سعیدحلم پاشا ایله طلعت و خلیل بکلر آره سنده تقرر ایتدیرلمشدی .

هیچ کیمسه نک نظر دقتی جلب ایتدک ایچون بولغار جنرالی بالقان محاربانی اثناسنده پک زیاده یورولمش اولدیغندن بحث ایله برقاچ کون استراحت ایتک اوزره بیوک آطیه اقامته مساعدده ایدلمه سنی حکومت عثمانیه دن رجا ایده چک و طرفزدن رجاسی اسعاف اولونه رق حکومت عثمانیه نک مسافری اولمق اوزره بیوک آطیه کی اوتلاردن برینه یرلشدیریله چکدی . بن ده برکون آطیه کیده چک ونجم الدین ملانک خانه سنده کندیسنه بر ضیافت و بر دیره چکدم . ضیافتی متعاقب براوطیه چکیله رک اتفاق معاهده سی اساسلرینی مذا کره یه باشلایه جقدق .

بوتون بوتفرعات اجرا اولوندی . و صاووفله برابر تدافعی و تجاوزی بر معاهده انفاقیه مسوده سی قلمه آلدق .

بوسوده نك اساسلى برصورتده مذاكره وتعدیلی وكافه تفرعاتك تثبیتی ایچوند
برقاچ كون صوكرا برکیجه شیشلیدمکی اقامتگاهمه اجتماع ایتدك . بولغارلر جنرال
صاووفله موسیو طوشفدن تركب ایدیور بزنده بن طلعت و خایل بكار موجود
بولیوردی .

معاهده نك تدافیی اساسی طرفین عاقیدیندن بری بالقان حكومتلرندن لااقل ایکیسی
طرفندن دوچار تجاوز اولدینی تقدیرده طرف دیگرك بوتون قوتیه کندیسنه معاونت
ایتمی قضیه سندن عبارتدی .

تعرض اساسنه کلمجه: طرفین عاقیدیندن بری بالقان دولترلرندن برینه قارشى اول
امرده طرف دیگرك موافقتی استحصال ایتك شرطیه تجاوزی برحر کتده بولنور
وبو حرکت نتیجه سنده دیگر بر بالقان دولتنك دها دوچار تجاوزی اولورسه طرف
دیگرك کندیسنه معاونته مجبوریتنی احتوا ایدیوردی .

فقط طرفین عاقیدیندن بری هر هانکی بر بالقان دولتیله یا لکز باشنه حرب ایتك
مجبور اولدینی تقدیرده طرف دیگر متفقنه قارشى لطفكار بری طرفلق وضعیتى محافظه
ایده جکدی .

بویله بر حرب مشترك نتیجه سنده استحصال اولنه حق منافع ارضیه نك صورت
تقسیمه کلمجه :

بولغارلر قواله درامه حوالیسینی و دده آغاچ لیمانی بزه ویره جکوردی . شاید بولغارلر
بر طرفدن اوستروما قره صوینه قدر توسیع حدود ایدرلرسه بز مستقره صوینه قدر
بوندن غربی ترا کیانی استرداد ایده جکدك شاید بولغارلر سنلانیك لیمانی قره قریه
وودینه حدالری اشغال ایدرلرسه بزده استروما قره صوینه قدر ایلرله یه جك و مذکور
شهر ابله قرسته بوغازینه قدر حیه اچق اولان جدودیمز نورده قوپله رزالی آر سندن
کچه رك اسکی روپچوز قضاسی بزده قالمق اوزره دوسپا ط موقعنده اسکی تورك بولغار
حدودینه ملاقی اوله جقدی .

تور کجه و فرانسیزجه اوله رق تحریر اولنان پروتوقول هیج برتعهد ماهیتنی حائر
اولماق شرطیه طرفینجه پارافه ایدلدى .

معاهده اتفاقیه مسوده سنی بولغار باش وکیلی غوسپودین راووسلاووف و خارجه
ناظری غوسپودین غنادیف ایله مذاكره ایتك وقرالکده موافقتی استحصال ایتك
ایچون جنرال صاووف صوفیه یه عودت ایتدی . جنرال صاووف اعظمی برهفته اون
كون طرفنده بولغار متقابل تمکلیقاتی حامله استانبوله عودت ایده بیله جکنى و یا خود
هیچ کیسه نك نظرقتی جلب ایتمه مك ایچون اوصیره ده استانبول بولغار سفارتنه
تعیین ایدلمش اولان موسیو طوشه فیه ارسال ایتدیرد جکنى سویلیوردی .

فقط آرەدن هفتەلەر کچدیکی حالده صوفیه دن هیچ بر خبر آلتیور و موسیو طوشف بوخصوصده شق شفە ایتیموردی .

صلح معاهده سنک طرفین حکومتلرنجه تصدیقی متعاقب بولغارستانله مناسبات سیاسیة اعاده ایدلمش و حکومت عثمانیه طرفندن جمعیت کاتب عمومی فچی بک صوفیه سفارتنه تعیین اولمیشدی . فتحی بک تورک - بلغار اتفاق پروژە سنه وافف و طرفدار ایدی . صوفیه به مواصلتندن سوکره جنرال صاووفله استانبولده اساسلری قرارلاشدیرلمش اولان اتفاق معاهده سنک زمرده قالدیغنه دائر بولغار قایینه سی نزدنه سیق ایدن تشبثاته هیچ بر جواب شافی آله مامشدی . معاهده صاحبه مذاکراتی ائسانسده بو اتفاق بر آن اول عقدی ایچون شایان حیرت بر استعجال کو ستر مکده اولان بولغارلرک شیمدیکی تأثیرلینه هیچ بر معنا ویریه میوردی بر طرفندن بولغارلر کرک معاهده صاحبه احکامنه وکرک شفاهی بر چوق وعدلرینه رغماً غریب ترا کیا اهالی اسلامیه سی حقنده ارتکاب مظالمه باشلامشلر ، پوماقلری جبراً خرستان یامغه تشبث ایتشلردی .

فتحی بک بوایکی یوزلو بولغار سیاستندن یزار اولمش و صوفیه مأموریتنده دوام کندییی ایچون غیر ممکن راده کلمده اولدیغنی بیلدیرمشدی . هم بومسائل حقنده تعاطی افکار ایدمک غریب ترا کیا اهالی اسلامیه سی ظلم و تضییقندن قورنارمق ، همده اتفاق مسئله سنی کوروشمک اوزره طلعت و خلیل بکلرله راووسلاووف و غنادیه ف آرەسنده بولغارستان داخلنده کوچوک بر قصبه ده بر مکالمه زمینی احضار اولوندی . بو مکالمه نتیجه سنده اهالی اسلامیه به ده رفقایله معامله یا پیله جغنی وعد ایتمکله برابر اتفاق معاهده نامه سی حقنده بولغار حکومتک نقاط نظرینی حامله عن قریب استانبوله بر مرخص مخصوص کوندره جکلرینی بیلدیردیلر .

فی الحقیقه ۱۹۱۳ کانون اولی ائسانسده بولغار ارکان حریبه عمومی رئیس ثانی میرالای ژە قوف استانبوله کلدی . بو ذات بو حرب عمومی ائسانسده بولغار اردوسی باش قوماندانلغنی ایتمش اولان جنرال ژە قوفدر . غایت ذکی ، مدقق ، بک نازک ویو بکسک تحصیل کورمش اولان بو ذانک غوسپودین - رادوسلاووف و طرفدارانی نزدنه حائر اعتماد اولدیغنی ، استانبوله ورودینی بزه خبر ویرمش اولان موسیو طوشف علاوه بیلدیر میوردی .

بن اوزمان نافعە ناظری ایدم و کماکان تورک - بولغار اتفاقک مذاکره سنه طاعت و خلیل بکلرله برابر مأمور بولونیوردم .

اولجه قرارلاشدیریلان ساعتده تقسیمده کی بولغار سفارتخانه سنه کیتدک بولغارلرک تقسیم اراضی حقنده غایت غریب و شایان حیرت تکلیفی قارشوسنده قالدق . استروما قره صوینه ، مناستر و اوخری به قدر اولان ماکدونیا اقسامی بولغار

اشغالنه تأمین ایدمکجه بولغارلر دده آغاچ لیمانی ویرمیورلر و آنجق سالنیک
آلدقلى تقدیرده قره آغاچ لیمانه قدر اراضینک بزه انتقالنه راضی اولیورلردی .
میرالای ژوقوفله درت بش مذاکره صوکر ا بزمده قبول ایده بیله جگمز شکل
وماهیته معاهده اتفاقیه مسوده سی تثبیت ایدلدى .

بولغار اتفاقى بزم ایچون جدا حاضره میت ایدی . زیرا بزه وقت اولسه یونانیلرله
برمجادله کیریشه جگمک . لبتی ، مدلی ، ساقز کی بحرسفید آطه لرینی یونانیلر
آلنده براقق بزم ایچون غیرممکندی . استحضارتمیزی او یوله اکمال ایجاب ایدردی که
یونانیلرله حربه کیریشدیکمز زمان بولغارلری ده بتکرار قارشومزده کورمیه لم ،
«دیگر طرفدن بولغارلرکده ما کدونیا مسئله سندن طولای قطعی اراحت طوریه جقلرینی
وبو ملی امللرینی استحصال ایچون بزم معاونتمزه بهمه حال محتاج اولدقلى بیلیور
وبو وضعیتدن اعظمی استفاده تأمین ایتک و بردها بر بالقان اتحادی قارشوسنده قالماق
ایستیوردق . دوبریجه یه یرلشمش اولان رومانیا لیلری ده بولغارلر طرفندن بعدما
کاملاً آمین اوله جقلرینی تأمین ایتک شرطیه تورک - بولغار اتفاقى داخلمه قازانق
ممکن اولورسه احوالده بالقانلرک شرق وغربنده یکدیگیرینه مقابل ایکی غروب
تشکل ایتش و آرتق بالقان کوچوک حکومتلرینک ایکیده برده بزی راحتمز
ایدهمه ملری امکان داخلمه کیرمش اوله جقدی . فرقه نک سیاست خارجه
اساسندن برنی تشکیل ایدن بو فکردن طولای بزه تورک - بولغار اتفاقیه
پک زیاده اهمیت ویریور و بوباده اولدقجه استعجال ایدیوردق . فقط دائماً
اعظمی استفاده یی کندیلرینه تأمین ایتک واک عزیز منفقلى بیله آلداتمه چالیشق
بولغار سیاستنک ده طوغریسی بولغار اخلاقنک اوصاف میزه سی جمله سندن اولدیی
ایچون بولغارلر ایثی اوزاندقجه اوزاتبور و بزم پک صیقیشمش اولدیغمز بر زمانده
نامتناهی تعدیلات ایله قارمه قاریشقی ایدلمش اولان معاهده نامه یی الیزه طوتوشدیروب
یکرمی درت ساعت ظرفنده امضا ایدوب ایتهمکده بزی محیر براقق دوشوندکلری
پک اعلا آکلاشیلیوردی . حرب عمومینک آن ظهورینه قدر بولغارلر بزی متمادیاً
اویلا دیلر . میرالای ژوقوفله قرارلاشدیردیغمز اساسندن صوکر ا بن آرتق بو
معاهده اتفاقیه ایشیه مشغول اولمادم . بالآخره خبر آلدیمک حرب عمومی اشناسنده
مرکزی امپراطورلقلر و بزمه برابر حربه داخل اولق ایچون مذاکره کیریشلیدیکی
صره ده بلغارلرده اول قرارلاشدیرمش اولان اساساتک هیچ برنی قاله آلاماشلر و دکل
بزم غربی تراکیا جهتدن توسیع اراضی ایتهمزه موافقت ایتک ، دیمتوقه ایله قره
آغاجی و جسر مصطفی پاشایی و مرچ صول ساحلندن ایکی کیلومتره اراضی یی درعقب
اشغال ایتک شرطی بزه قبول ایتهمکده مواد سائرهنک مناقشه سینه بیله یاناشاماشلر .

بولغارلرله مناسباًتمزه متعلق خاطر اتمدن بر قسمی حرب عمومی بدایتلرینه عائد و قایلک تحریری صرهنده ذکر ایدم جکم جهته شیمدیلک بوراده بو بحثه نهایت ویریورم .

سوریه لیلرله و علی العموم عربلرله ائتلاف

بکا اوپله کلیورکه بزم مملکتتمزده حتی تورکارک الک منور گچینلری نزدنده بیه عرب مسئله سنک ماهیتی ایله اونی اداره ایدنلرک امللری نه اولدیغنی بیان پک آز کیمسلر واردر . بن بو مسئله دن درنجی اردو قوماندانلغنه عائد خاطراتی یازارکن اوزون اوزادییه بحث ایدم جکم ایچون بوراده بو ایشک یالکیز استانبول محافظلغم زمانده اشتغال ایتدیکم اقسامنی مختصرآ ذکر ایله اکتفا ایدم جکم برچوق اسباب و عوامل تاثیریه کویا مملکتلرندن اصلاحات ایستهین عربلر کامل پاشا قاینه سی زمانده والی ادهم بکک مساعدۀ مخصوصه سیله بیروته بر مجلس ملی عقد ایتشلر و سوریه ایله علی العموم عربستان ولایتلرینه ادخالنی طلب ایتدکری مواد اصلاحیه نی تثبیت و حکومته تودیع ایله مشلردی .

محمود شوکت پاشا قاینه سنک موقع اقتداره وصولی ایله مقام ولایتده حصوله کلن تحویل اوزرینه حکومت مجلس ملینک عدم قانونیتی درمیان ایدم رک اغو ایتدی . و اداره ولایت ایچون قوانین مخصوصه تنظیمی مجلس مبعوثانک صلاحیتی جمله سنندن اولدیغندن بحثله بیروت قونغرهنک تثبیت ایتدیکی اساساتی نظر دفته بیه آلمایه جغنی اعلان ایتدی .

سوریه و بیروته استقلال عرب منادیلری اوقدر چوغالمش و حکومت اوقدر پیدای ضعف ایتشدیکه بیروته بعض کستاهلر سوقاق کوپکارینک بویننه والی ولایتک اسمی اولان « ابوبکر حازم » لوحه سنی آصه جق قدر جرأت کوستریورلر شامده شکری العسلی و محمد کرد علی والی ماردینی عارف بکک نزدینه بی پروا چیقه رق عربجه یازمش بر استعدای آ کلایه مادیفی ایچون ترکجه سنکده علاوه سیله کتیر یله سنی سوبله مک جرآننده بولنش اولان مکتوبی ولایتک همان سوریه خارجه دفع ایدلمه سنی طلب ایتک کبی طاشقینلقلردن چکیم یورلردی . بوتون سوریه غزته لری حکومت عثمانیه حقنده الک شدید مهاجمانده بولمقدن توقی ایتبور و ستولرینی بالخاصه تورک عنصری علیه شتوم غلیظه ایله طولدوریورلردی .

طرابلس شاملی شیخ رشید زمام صرده نشر ایتکده بولندیفی « النار » مجموعه سنده الحاح و ترقی ارکانی و علی العموم تورک عنصری حقنده اوپله شدید برلسان تجاوز استعمال ایدیوردیکه بولنری اوقویوبده تورک علیه داری اولماق امکانشزدی .

حکومت بالقان حریله مشغول اولدیغی صرده کلیمولی شبه جزیره سنده بولان بر غرب فرقه سنک ضابطانی وظیفه ناموس و حیثیتی اجرا ایده جک کرینه کویا عرب وطنر ورلرینک استانبولده سیاست اجرا ایده جک کریتی تشبثات تضییقه نیک مستند الیمی اولدقلرینی کویستره جک طور لر طاقیمقدن کری طور میورلردی . بالاخره بیر وئده حکومتک مانعته رغماً عقد ایتمک ایسته دکلری عمومی عرب قونغر سنک حکومت طرفندن فی الحقیقه قطعاً منع ایده جک کنی و متشبثلری حقنده تعقیبات قانونیه ده بولونیا لاجنی آکلانجه فرانسه حکومتک موافقت و حتی دعوت مخصوصه سبله قونغر یی پارسده عقد ایتمک قرار ویردیلر و بوتون بلاد عربیه ده دعوت نامه لر یازارک بوقونغر یه اعضا کوندرملرینی طلب ایئدیلر . متشبثلرک باشنده اوزمان حما مبعوثی اولان عبدالحمید زهراوی افندی ایله بیر وئده منتشر الحقیقه غزته سی صاحبی عبدالغنی العریس و المنتدی الادب ، رئیس عبدالکریم الخلیل بولنیورلردی .

قونغر نیک فرانسه حکومتک تحت حمایت و صیاحت بنده اولماسی مسئله نیک شکل و ماهیتی بالکلیه دیکشیدیریور و عاداتا فرانسزلرک سوریه ده بالفعل مداخله لرینی موجب اولاجق بر نتیجه یه واصل اولاجنی ذهانی ویریوردی . بن اوصیراده بوعرب ایشلری ایله پک آرمشغول اولویور ویا لکنز تورک و عرب ایکی بیوک اسلام عنصری آرمشده اجانبک تشویقات و اغوا آتیله برسوء تفهم حصولنه میدان ویرله منی و حمت وطنیه و سلامت دینه لرینه اعتماد ایده یله یله جک بعض عربا کابرینک رأی و مطالعه لرینه مراجعتله عربک منافع عمومی اسلامیه یی تهلک کیه قومیه جق طرزده کی آمال مخصوصه مایه سنک نهدن عبارت اولدیغنک آکلاشیلیمه سی و اونلری تطمین ایده جک مقررات اصلاحیه اتخاذ اولماسنی آرزو اییدیوردم . پک شایان تشکر درکه حکومتیجه ده عینی نقطه نظر ترجیح اولمش و پارس قونغر ه سنی عقد ایتمش اولان عرب اکبری ایله کوروشمک و اونلرله بر زمین ائتلاف بولمق اوزره مدحت شکری پک ودها سائر برقاچ ذات پارسه کوندرملشلردر .

فی الحقیقه قونغر عقد اولندی فقط مدحت شکری پک و رفقا سنک پارسه کیده رک اسلام عربلرله کورشمه لر ی ایشک شکلی تبدیله یاریمش ایتمش و قونغر بعض تمنیات خالصه درمیان ایئتد کدنصو کرا داغیلشدی .

بر کون طلعت پک استانبول محافظلغنه کله رک جمعه کونی شیخ عبدالعزیز چاویشک سلیمانیه ده کی خانه سنه دعوتلی اولدیغمزدن بر لکده اورایه کیده جکمز ی سویله دی . بودعونده کی مقصدک عربلرله بر زمین ائتلاف بولمق اوزره عرب سیاسی جمعیت خفیه سنک رئیس بولان ذات ایله کوروشمک اولدیغی و بن اساس اعتبار یله بوائتلافک اک حرارتلی مروجلرندن اولدیغم و باخصوص بغداد و الیلکم اثناسنده عرب مسائلی حقنده

خیلی اختصاص پیدا ایتدیکم جهتله بومذا کرملر ائناسنده بولمقلم حکومتجه قرارلاشدریندیغنی ده علاوه ایتدی .

یوم معینده موعد ملاقانه کتدک . متعاقباً اوفارق جتهلی یکرملر سکرز اوتوز باشلرنده اسمر و ایری سیاه کوزلرینک آتشین پارلاقنی شدت ذکاسنه دال ، طور حالی پک جرأتکار و متشبث اولایغنی کوستره بر ذاتده کلدی . عرب جمعیت سیاسیة خفیهسی مرخصی صفتیه و عبدالکریم الخلیل اسمیه بزه تقدیم اولندی . یمکدن صورکرا مذاکره باشلاندی . مواد ائتلافیه آره سنده الک زیاده اصرار ایله استحصال ایتک ایسته دیکی شیء بعض اشخاصک استانبولده مهم مقاماته کچیریله سنی تأمین قضیهسی اولدیغنی کورونجه بونلرک نظرنده عرب اصلاحاتی دیمک برقاچ حریص جاه و اقبالک نظمین آمال شخصییهسی دیمک اولدیغنه حزن آلمله حکم ایتدم . مع هذا مکاتب ادارهسی اداره خصوصیه و ولایت قانونی موجبنجه ، محلی اداره لرینه محول درجه تالیه تدریساتی ایله علی العموم تدریسات ابتدائیه نک عربجه اولماسی محاکمه بعض معاملاتک عربجه جربان ایتیهسی ، جلب و احضار مذکره لرله اعلانات جزائیه و حقوقیه نک عربجه صورتلرینک دخی ربط اولمنی ، مجلس اعیان ایله شورای دولته و محکمه تمیز ایله باب مشیخت و فتوی امانته بعض عرب اکابرینک تعیین اولماسی طرزنده بعض مقررات قلمه آلندی .

بوندن صورکرا برکرده پک اوغلنده قروکر اوتلنده عبدالکریم الخلیل و شیخ عبدالحمید زهراوی ایله برلشدک و بوابتدائی مواد مقررده وزیرنه تعاطی افکار ایتدک . بالاخره حکومتکده مظهر تصویب و تصدیق اولان بو مواد دولته کاملاً تطبیق و اجرا اولندی .

مع هذا تمایلات خائنهسی پک چوق عربلر طرفندن اخبار اولندان عبدالحمید زهراوی افندینک اعیان اعضالغنه تعینتی طاعت پک بر دورلو ایسته میوردی . عبدالکریم الخلیل برقاچ دفعه لر زدیعه کله رک بو مسئله حقیقه طاعت پک نزدنده تشنات مؤثرده بولمقلمی رجا ایتشدی ؛ نهایت املا ری ده اسعاف اولندی . فقط عبدالحمید افندینک یکنه آرزوسی مقام مشیختی اشغال ایتک اولدیغندن اعیان اعضالغنی تطمین حرص آلمنه بر دورلو کافی کلمه مشدی . عبدالکریم الخلیل او آندن اعتباراً بر شخصیت مهمه صرهنه کچمش واللا المرکزیه حزبینک سوریه مفتش عمومیی عنوانی طاقینه رق عودت ایتشدی مجلس مبعوثان انتخاباتی ائناسنده طرفدارانک مبعوث اولماسی ایچون پک چوق مساعی صرف ایتش ایسه ده داخلیه ناظری بکک متقابل و بالخاصه بو ایشلر ایچون فوق العاده مؤثر اولان تدابیری سایه سنده پک آز موفق اولش و حکومتک ودها دوغریسی فرقه نک عرب ولایتلری نامزدلری احراز غلبه ایتشلردی . عرب

مسائلندن بحث ایدرکن بنجه پک مهم اولان بر حادثی ذکر ایتمکدن کنیدی منع ایدمه یوروم انور پاشانک حریه نظارتی و بنم نافعہ نظارتی زمانده ایدی . حرص اشهار اعتباریله بلسکه دنیا ده موجود انسانلرک کافه سنه فائق بر اخلاقه مالک اولان ارکان حریه بیکیباشیمی مصرلی عزیز علی بکک عرب ائتلافی مسئله سنده کنیدیسنه بر حصه تعالی چیقار یلامش اولماسندن و عبدالکریم الخلیل ایله عبدالحمید زهراوینک کنیدیسنه فائق بر شهرت اکتساب ایتهلرندن مغیر اوله رق مواد ائتلافیه نک عرب آمالیه قطعاً تطمین ایتیه جکئی و عربلرک یکانه آرزوسی داخلأ مستقل برادرده و باشلی باشنه برادرده مالک اوله رق تورکلرله آنجق آوستریا بحارستانه مشابه بر حکومت مزدوجه شکلنده یرلشمکدن عبارت اولدیغی و فقط کنیدیلرینک بحارلردن داها ایلری کیدهرک عرب اردوسی لسان رسمیسنده عربجه اولماسنی ایسته دکرنی و بو مقصد لی طورورکن بونک استحصالنه چالیشما یوبده کنیدیلرینه تأمین موقع وجاه ایتک املیه برطاق بی معنا مواد اصلاحیه قبولنه سابعی اولانلرک خائن ملت عد اولونه جغنی و علملرنده قریبأ اک مرحمتسزجه جزالر ترتیب ایدیه جکئی عینأ سویله مک تشبث ایدیه جک قدر جرأت کوسترمشدی . غریبدرکه بو اک حرارتلی عرب قهرمانی اصلاً عرب دکلدی .

عزیز علی بکی دها مکتبدن نامزد یوزباشیمی چقیدیغی زماندن بری طانیرم . اوزمانلر ظن ایدرسهم ۱۳۲۰ « ۱۹۰۴ » تاریخلرنده ایدی . ما کدونیانک پتریچ و عثمانیه قضالرنده بولغار اشقیاسی تعقیباتنده پک زیاده مساعی و اقداماتی سبق ایتمشدی . بالاخره حدود یونانیه جهتلرنده روم ، بلغاروارناوود اشقیاسیله پک چوق اوغراشمش و اتحاد و ترقی جمعیتنه قبل المشروطیت داخل اوله رق خدمات مبروره ابراز ایتمشدی . ۳۱ مارت [۱۳ نیسان ۱۹۰۹] حرکت ارتجاعیه سنک تأدی ایچون استانبوله کلن حرکت اردوسنک بر مفرزه سنه قوماندایتمش و غلطه کوپریسنک اشغالندن سوکرا بومفرزه ایله طوپخانه اوزرینه یورویه رک طوپخانه قشله سنک عاصیلردن تطهیری ایچون فوق العاده همت صرف ایتمشدی . اوزمانه قدر بو ذاتده افتراق عرب تمایلاتی موجود اولدیغنی بیلمیوردیم . کنیدیسنی نه زمان کورورسهم فضله جه آثار احترام کوستر و پک ادیبانه اداره کلام ایدردی . آظنه ولاتنده بولندیغم صرده بر آراق استانبوله کیتمشدم . تصادف ایتدیکم عزیز علی بکله طنین سیار مخاری احمدشریف بکک مشهور و معروف بیروت و سوریه مکتوبلری اوزرینه تعاطی افکار ایدیوردق . عرب ولایتلرنده ، وحدت عثمانیه و مکتت خلافت اسلامیه ایچون پک مضر بر ماهیتی حائر اوله جق طرزده ، مشهور اولان بوجربانک شایان تأسف اولدیغنی سویله . دیکم صرده عزیز علی بک بارد برطورله « عربلرک یردن کوکه قدر حقلری وار . سز تورکلر ، بز عربلر حقنده شیمدی یه قدر احمادن ، تحقیردن ، تزیفدن باشقه ناپایدیکرکه

شیمدی بزدن معامله دوستانه بکلیورسکیز. اونودیورسکیز که استانبولده کوپکلیری چاغرمق ایچون «عرب، عرب، عرب» دیرسکیز. ائمهغلق مسائلی ایضاح ایچون «عرب صاچی کی. دیرسکیز. نه عربک یوزی، نه شامک شکری» تعیری وردزبانکیزدر شاعر یکیزک «شامدن چقیدیغم اقشامه دیدم شام شریف» مصرعی ائ بکندی یکیزک کنایه لردنیز. بوتون بونلر یتشمیورمش کی مشروطیتدن صوکر بالخاصه عربلری تحقیر ایتک ایچون بغداد وعلی العموم خطه عراقیه مخربی هلاکونک نسلندن بر اخلاقیز تاتاری شام اردوسنه مشیر تعیین ایتدی کیز. عربلرک تاتارلر علیهنده کی غیض وکینی بیلمز دکلسکیز. حال بویه ایکن عثمان پاشایی بشنچی اردو مشیرینه کوندرمک عربلری تحقیر ایتکدن باشقه بر مقصده محمول اوله ماز «دیمشدی. بوقدر ذکی برذاتک لساندن بودرجه بلاهت آلود سوزلرک ناصل صادر اولدیغنه حیرت ایدیوردم. عثمان پاشا حقنده کی سوزلرینی مشارالیه ایله کندییسی آره سنده ده ما کدونیا ده ایکن جریان ایدن بر حادنه دن متولد غرض شخصی به حمل ایدیوردم. عزیز علی بک قوچانده بر قطعه به منسوب ایکن برای تقیتش احوالی به کلش اولان واوزمانلر اسکوب وحوالیسی قوماندانغنی ایفا ایدن عثمان پاشانک دائما هر کسه قارشو اختیار ایتدی کی طور و مستهزیانه و قوللانیدیغی نامالیم الفاظ پرده پیروانه دن مغبر اوله رق مقابله شدیدده بولنش و مقابله نک علنی قارشو سنده شامیرمش قالمش اولان عثمان پاشا موقع عالیسنک موقع و شرفنی قورتارمق مقصیده ابراز شدته قیام ایدرک عزیز بک حبس ایدلمسنی امر ایتمش و بوقعه مناسبیه عزیز علی بکک هیچ بر صورتله تسکین ایدیه مین غیض وکینه هدف اولمشدی.

تورکلرک وعلی الخصوص اناطولی تورکلرینک عربلر حقنده کی حرمت فوق العاده سنندن بحث ایدرک هر بریمی کیم بیلیر نه کی حادثه لر تاثیر یله لسان ناسده ابتدال ایتمش اولمقدن باشقه بر ماهیتی حائر اولمیان بوسوزلری نظر دفته آلوب ده تورکلر عرب حقنده کی حس حرمت و تعظیمندن شبهه ایتک جائز اولمایه جغنی، کندییسی کی منورلر اکر بعض تمایلاته و شخصی اغبرارلره تابع اولوبده بوتله لکی یوله صاپه جق اولورلر سه عالم اسلام ایچون تلافیسی غیر قابل بر فلاکت حصوله کتیره جکلرینی سویله مشدم.

بوقعه دن صوکر عزیز علی بک کندی طای اوزرینه عزت پاشا ارکان حربیه سنه مأمور آیمه کیتمشدی. اصل عرب تمایلاتی اوراده کوسه ترمش اولدیغنی و بی چاره عزت پاشایه بیک درلو روحی عذابلر چکدیردیکنی بالاخره خبر آلدیم. ایتالیا نلرک طرابلس غرب و بنگازی به تجاوزینی متعاقب یمندن بنگازی به کچدیکنی وانور و مصطفی کال بکلره برابر بنگازی متصرفلنی دائره سنه مربوط شهرلرک مدافعه سنه پک چوق همتی سبق ایتدیکنی ایشیتمشدم.

بنجه عزیز علی بکک عرب اختلاجیلری آره سنده اک مهم شخصیتلردن بری اولدینی و آتیا، عربلق عالمده پک چوق حادثات ایفا ایدمک بر ماهیتده بوندینی ایچون احوال ماضیه سی و فضائل و قباحی حقنده کی احتیاساتمی مجملأ ذکر ایتمکی فائده لی تلقی ایتدم . بنغازیده بولندینی ائنده انور بکک کندیسنه قارشى آمرطوری طاقیناسی چکه میهرک عرب ضابطانی علیهنه تشویق ایتدیکنی فقط انور بکک بوکا هیچ اهمیت ویرمههرک ایتالیا نلرله مصالحه نك انعقادندن سوکرا بالقان محاربه سینه اشتراك ایچون مملکته عودت ایتدیکی صرده بنغازیده ر حکومت عربیه تأسیس ایتسی توصیه سیاه امر ر قوماندای عزیز علی بکه ترك ایتدیکنی ، فقط عزیز علی بکک پک آزر زمان ظرفنده اولا شیخ احمد الشریف السنوسی ایله و بالاخره عرب ضابطانی ایله بوزوشه رق بنغازیده قالمقندن صرف نظرله تورکیه یه عودت ایتدیکنی بکا حکایه ایتشلردی .

او صرده بوژاده بر ذهنیت واردی : تورک ضابطانی ایله واسکی تورک آرقداشلیری ایله ائناى مکالمده انور بکک شدتله علیهداری بولنق ، عرب ضابطانیله برلکده بولندقجه تورکک علیهنه اک شدید تشویقات و مهاجماتدن توقی ایتهمک .

نهایت انور پاشانک حربیه نظارتی مقامنه کچمه سی عزیز علی بکی بالکلیه چیلدیرتمشدی . هم کندیسيله صنف رفیق اولسون ، هم آنحق کندیسى قدر ابراز همت و خدمت ایتسون ده شیمدی او حربیه نظاری اولسون ، و کندیسى حالا ارکان حربیه بیکباشیلغنده قالسین . مادامکه تورکله برابر چالیشمقده برچاره ترقی واشتهار یوق . یاشاسین عرب اختلاجیلنى !

عزیز علی بک آرتق انور پاشانک ده صبر و تحملنى توکده جک افعال و حرکاته توسل ایدنجه انور پاشا کندیسینک توقیفی امر ایتدی و بنغازیده بولندقلری ائنده امور حکومه صرف ایتک ایچون کندیسینه تسلیم ایتدیکی اون بیک می یوقسه اوتوز بیک می لیرانک حسابنى ویرمه دیکی و بونئری ذمتنه کچیردیکی اعداسيله دیوان حربیه تودیع ایلدی . عزیز علی بکک توقیفی اوزرینه بوتون استانبول عرب کنجلیکی قیام ایتمشدی . بن او صرده نافعنه ناظرى ایدم . المنتدی العربی اعضالری باش وورمادق مقام و ذوات بیراقدیلر . بعلبکلی دو قنور اسعد حیدرک ریاستی آئنده شاملی و بیروتلی بش کنجندن مرکب بر هیئت مبعوضده بکا کلدی . مقصد زیارتلرینی ایضاح ایتد کدنصو کرا انور پاشانک نزدنده تشبثانده بولونه رق عزیز مصرینک عفونى تأمین ایدمک اولور . ایسه م عرب کنجلیکی اوزرنده پک زیاده حسن تأثیر حاصل ایدمک سويله دیلر نهایت امرا دیوان حربى عزیز علی بکک اعدامنه قرار ویردی . مضبطه حکمییه یی باب عالی یه تقدیم ایدن حربیه نظارتی محکوم حقنده عاطفت سینه یه مراجعت

وحکم اعدامك مؤبد كورك جزاسنه تحویلنی رجا ایدیوردی . مضبطهك حربیه نظارتك استرحامی دائرہسندہ تعدیلاً تصدیق عالی یہ اقتراں ایتدیکی کونك آقشامی فرانسز سفارتخانہسندہ بیوک برضیافت رسمیه ویریلوروهان بوتون نظارایله بعض سفرای اجنبیه ورخیلی فرانسر اکابری مدعو بولئیوردی . بن و انور پاشاده مدعوین میانده ایدك . ضیافتدن صوکر ا بویوک مسامره سالوننده بولندیغمز صیرهده عزیز - علی بکك اعدامه محکومیتی حوادثی آغزدن قولاغه طولاشمغه باشلامشدی . اك اولایللوستراسیونك حرب مخاری ژوررهمون یانمه کلهرك « عزیزم جنرال ! دیدی ؛ انور پاشا ایله بنغازیده آرملرنده بر مناقشه ، بر منافرت جریان ایتمش اولماسی حسیبله عزیز علی بك اعدامه محکوم ایدیلهك اولور ایسه بومملکتده قانوندن زیاده کیف و ارادهك حکم سوردیکنه قانع اولاجمغه اعتماد ایدیکز . ایشتدیکمه کوره عزیز علی بکه اسناد اولنان جرم مدافعه مملکت ایچون کندیسنه ویریلن پارهی چالش اولقندن عبارتمش . بنم پک عزیز بر دوستم اولان عزیز علی بك بلکه بر عرب اختلاجیسیدر ؛ بلکه انور پشانك افکار سیاسیسنه مخالف افکار بسلهر ؛ فقط هیچ بر زمان خیرسر اولاماز . بوکا بنم قدر سزكده قانع اولدیغکزه امینم . وینه امینم که اکر سر انور پاشا نزدنده برتشیده بولنهجق اولور ایسه کز عزیز علی بکك لایق اولمادینی بوفلا کندن خلاصی تأمین ایده بیلیرسکیز . » ژوررهموندن صوکر ا تورک ، فرانسز برخیلی ضابط و سیویل عزیز علی بك لهنده مداخله ایتمکلكم ایچون متادیاً بکا مراجعت ایدیورلردی . اوکیجه سالونده طولاشان انور پاشایه انعطاف ایدن نظرلرده « کندی حس انتقامنی تطمین ایچون کندیسبله برابر بنغازی یی مدافعه ایتمش اولان برقیمتلی ضابطی احما ایتك ایسته یین شو آدمه باقمکز ! » معناسی او قونوبوردی .

در عقب ا کلادم که افکار عمومیه عزیز علی بکدن زیاده انور پاشایی اتهام ایدیور . بناء علیه بواهمادن انور پاشایی قور تار مق الزمدی . بوندن باشقه عزیز علی بك بنم نظر مده عرب اختلاجیلرینك اك مرد و ناموسکار لرندن بری ایدی . دیگر اختلاجیلر ك کافه سی حقنده عفو عمومی اعلان ایدوبده یالاکز عزیز علی بکی محکوم ایتك نجبه منطقسزلقدی . او حالده عزیز علی بکی قور تار مقی بنده بوتون موجودیتله آرزو ایدیوردم . بناء علیه اوکیجه ضیافتدن اوه عودت ایدرایتمز انور پاشایه درت بش سطرلق برتذ کره یازدم و دیدم که : « عزیزم انور ! عزیز علینك علمهنده دیوان حرب عسکر نجبه بولنش اولان دلائل و امارات هر نهدن عبارت اولور سه اولسون افکار عمومیه سنی اتهام ایدیور . نجبه افکار عمومیهده بویله چیرکین بر طرزده اتهام ایدمکلك عزیز علینك بر قاچ سنه حبس خانهده قلماسنك تأمین ایده جکی فائدهك بیک مثلی مضرت تأمین ایدر . بناء علیه لطفکارلق

دوغریدن دوغری یه سنک طرفدن کلش اولمق اوزره عزیز علی نك عفو عالی یه مظهریتنه دلالت ایت. عزیز علی نك بردها ترکیه یه کلمه مک اوزره بوراسنی ترک ایدوب کیتمه سنی ده بن تأمین ایدرم . »

انور پاشا تذکره مه جواب ویرمدی. فقط ایرتسی کون عزیز علی نك عفو عالی یه مظهر اولدیغنی تلفون ایله بکا بیلدیردی . ذاتاً بوخبری آلمش اولان عزیز علی نك برادری، موسیو ژورره مون ایله برابر بنم زیارتمه کلشلردی ، تشکر ایدیورلردی . عزیز علی بکک حبس خانه دن چیقار چیمه از طوغریجه مصره کیتمه سنی و بعدما ممالک عثمانیه سیاستیله مشغول اولماسنی و برای تشکر بکا کلمه مکله برابر عفو ایچون ده دلالتده بولندیغمه دائر هیچ بر کیمسه یه شق شفه ایتمه سنی سوله دم . اوزمان ناموس اوزرینه ویردیکی سوزه رغماً بو حرب عمومی ائناسنده مقام خلافت قارشى ناکورجه اختلال ایدن و عالم اسلامى بو کونىکی اضحلال و فلا کته بیلرک ایصال ایدن شریف حسینک معیتنه قوشه رق اوراده خدمت ایتش اولدیغنی خبر آلدیغم عزیز علی بکی ایشته شیمدیده بن عفو ایده میورم .

آلمان هیئت اصلاحیه عسکریه سی

ینه بکا او یله کلیورکه اوروپا و آمریقا ده هیچ بر فرد بومسئله بی یعنی عثمانلی اردوسنک تنسیق و تنظیمی ایچون آلمان هیئت اصلاحیه عسکریه سنک استانبوله کلمسی کیفیتنی حقیقی وجهله بیلیمور ! زیرا علم مزده نه قدر اثر او قوش ایسم بوهیئت اصلاحیه نك انور پاشانک حربیه نظارتی زماننده کتیرلش اولدیغنی ظنی ویردجک مطالعات درمیان اولوندیغنی و بولششک انور پاشانک بر کیره سی کبی کوسترلک ایسته نیلدیکنی کوردم . آتیده ویردجک ایضاحات پک بیوک بر خلوص نیت و منحصر امل اصلاحات ایله تشبث ایدلش اولان بوایشک ماهیت حقیقه سی تبیین ایده جکدر .

محمود شوکت پاشا مرحوم آرتق بولغازلر علمینه بر مظفریت استحصالی امکانی قالماش اولدیغنه قانع اولدقدنصو کرا حربی دها زیاده اوزادهرق ذاتاً پک یورولش اولان مملکتی برقات دها زبون ایتش اولماق ایچون بولغازلر قارشو اینوز - مدیه خطنی و آطه لردن امروزی و بوغچه آطه نك بزه اعاده سنی تکلیف ایدن لوندره مقدمات صلحیه سنی امضا ایدرک بوتون قدرت مایه نك اصلاحات داخلیه یه حصر ایدلمسنه قرار ویرمشدی . بو قرار اوزرینه مقدمات مذکوریه ایضا ایچون مرخصلیمزه مأذونیت ویردی .

مشار الیهک فکر نجه الک اول محتاج اولدیغمز باره ایدی . بناء علیه اوروپا حکومتلرینک

هر هانكي برندن مهم بر مبلغ استقراض ايتمك ايستيوردي . لك اول آلمانلره مراجعت ايتدي . آلمانلر بر اين پياسه سنك يكي بر تورك استقراضى قبولنه مساعد اولماديغندن بحثله فرانسلرله مراجعت ايتمه من لازم كله جكنى بيان و باره ايشنده آلمانايه هيچ كوونمه يرك دائما فرانسلرله خوش كچنمكه چاليشمق لغزى خالصانه توصيه ايتديلر . بونك اوزر ينه حكومت عثمانيه فرانسيه مراجعتيه قرار و ير مش وقاينه يه داخل اولمايان فقط اتحاد و ترقى فرقه سنك سياست ماليه سنك ناظمى و روحى تلقى ايديلان جاويد بكي مختلف مسائل ماليه و اقتصاديه يي مذاكره مأمور عثمانى هيئت مرخصه سنك رئيسى صفتيله ودها سائر بعض ذوات رفاقتيله پارسه كوندره مشدى .

محمود شوكت پاشا حكومتك وضعيت ماليه سنى اصلاح ايجون استقراضى بر چاره خلاص كچي تلقى ايتمه يور ، هر حالده متوازن بر بودجه وجوده كلمه سنك يكانه چاره سى اولان مالى قايتولا سيونلردن قور تولمى بيك جان ايله ارزو ايدى يوردى . بواساس دائره سنده جاويد بكه بر چوق تعليمات و يرلمشدى .

پاره ايشنه بو و لده بر استقامت تعيين ايتمش اولان محمود شوكت پاشا حكومات اجنيه ايله وبالخاصه انكلتره و روسيه ايله آره مزده و سيله نزع اوله حق مسائل لك حلنه ده تشبث ايتمشدى .

اوزمانه كوره بو مسائلدن كم مهمى انكلتره و روسيه نك غريب بر طرز زده بار ماقلرينه طولاد قلرى حدود ايرانيه تصحيحاتى ايدى . پاشا بو مسئله ايله بالذات اشتغال ايدى يوردى . حكومت عثمانيه طرفندن تصحيح حدود قوميسونلرى تعيين ايديله يكنندن كنديلرينك دخى مأمورين مخصوصه تعيين و اعزام ايتمه لر يي بوايكي حكومتدن طلب ايتمشدى . بوندن صوكرا مشغول اولد ينى مسئله ده اردو و دونمانك اصلاح و تنسيق ايدى . ذاتاً دونمانك تنسيق ايجون برانكليز هيئت اصلاحيه سى واردى . بو هيئت اصلاحيه نك رئيسى ايله بالذات تماسه كله رك تشبثات تنسيقيه نك تعجيلنى رجا ايتمشدى . اردونك تنسيقمه كنجه بالذات كنديسندن ايتشديكم خصوصاتى بوجه آتى بيان ايده جكم .

اساساً محمود شوكت پاشانك نيات و تشبثاته دائر و يرديكم بوتون تفصيلات كنديسنگ بالذات بكا و يرديكى ايضاحاته مستند اولدينندن حقيقى حقنده كيسه نك شبه ايتمه م سنى رجا ايدرم .

پاشا زمان صدارتنده اكثرياً كيجه يي باب عاليده كچيرير و اوراده ياتاردى . بنده استانبول محافظلغنده ياتمقده اولديغمدن كوندوز بك زياده چاليشه رق يورولديغى بعض آقشاملر يمكن صوكرا كنديسنى زيارت ايتمكلكمى تلفونله امر ايدردى . دوشونديكى و تشبث ايتديكى خصوصات حقنده ايشته بوزمانلر بكا ايضاحات و يرر

و بنم فیکرو اجتهاد مک نه لردن عبارت اولدیغنی صوراردی . بویله کیجه لردن برنده بکا دیمشدی که :

« اوغلو ! دوشونیورمه کوردومزی اصلاح ایچون شیمدی به قدر تشبث ایتدیکمز بوتون تدابیر یاریم حتی چوروک تدبیر اطلاقه ماصدق درلر . کرک سلطان عبدالحمید زماننده کرک مشروطیتدن صوکر ا جلب ایتدیکمز تنسیقه جیلری هیج بر پرئسیه تابع اولمقسزین کلشی کوزل جلب ایتدک و کوزل دوشونولمش واسع بر پروغرامه توفیقاً تثبیت ایدلمش مقدار و ماهیتده و کافه سی یکدیگره مربوط بر هیئت مهمه اصلاحیه جلبنی دوشونمده دک . باقیکمز یونانلیر بزدن یک چوق عقلی چقیدیلر . دونمالرینک اصلاحی انکلتیره اردولرینک اصلاحی ده فرانسه ییر اقدیلر . و دنیزه لوس حربیه و بحریه نظارتلرینی ید اداره سنه آلدی هرکیم هیئت اصلاحیه قارشی الک اوافق مشکلات ابرازینه جسارت ایتش ایسه بلا مرحت ازدی . خصمای سیاسی طر فندن توجیه اولنان بوتون اعتراضاته هیج اهمیت بیلا ویرمه دی . فرانسه وانکلیر هیئت تنسیقه رئیسلی ایله صیق تماسده بولونه رق اولدک هر ایسته دکلرینی یاپدی . فقط نتیجه ده بوالقان حربی ائناسنده کال تقدیرله کوردیکمز یونان اردوسنی و عثمانلی — یونان سفرنده کیله نسبت قبول ایتیه جک قدر منتظم یونان دونماسنی وجوده کتیردی . بنجه وه نیره لوسک مملکتنه یاپدینی خدمت لک اک بیوکی ملی آرزولرک استحصالی امرنده دیپلوماتلر طرفندن استعجال ایدیله بیله جک دلائلک اک مؤثری و داها طوغریسی یکانه مؤثری اولان قوه ملیه نک تنسیقنه مصروف بو حیتدر . بنده مملکتمه عینی خدمتی یایمق ایسته یورم . دونماز ایچون بر انکلیر هیئت تنسیقه سی وار بو هیئتک رئیسله کوروشه جکم . داها واسع بر صورتده تأمین موفقیتی ایچون نه یایمق لازم کله جکنی صوراجغم . نه ایسترسه قبول ایده جکم .

اردومزه کلنجه : بز آرتق آلمان اصول حربندن کندنیزی قورناراماز . اوتوز سنه نی متجاوز بر زماندن بری اردومزده آلمان معلملر بولنش ، هیئت ضابطانمز کاملاً آلمان اصول حربیه تربیه ایدلمش والحاصل بزم اردومز آلمان تعلیم و تربیه عسکریه سنک روحیه پیدای استیناس ایتمشدر . شیمدی بونی تبدیل ایتک غیر ممکندر . بناءً علیه یک واسع بر مقیاسده بر آلمان هیئت تنسیقه سی جلب ایتک حتی ایجاب ایدرسه بر عثمانلی قول اردوسنک امر و قومانداسنی بر آلمان جنرالنه ویره رک بونک بوتون جزء تاملرینه آلمان امروضا بطانندن قوماندانلر تعیین ایتک ، بویله جه وجوده کتیریله جک اولان بر نمونه قول اردوسنه عثمانلی اردوسنک بوتون امروضا بطانی بر مدت معینه ایچون ستاثریه ر کوندره رک تقویه معلوماتلرینی تأمین ایتک فکرنده یم . بوندن باشقه حربیه نظارتی دواثرینی ارکان حربیه عمومیه یی ، مکاتب عسکریه یی ،

عسکری فابریقه لرخی تنسیق و برمدت اداره ایتمک ایچونده ینه برهیئت اصلاحیه میاننده برچوق عسکری متخصصلر جلب ایده جکم. اک واسع و شمولی معناسیله اردونک تنسیق و اصلاحنه صرف همت ایده جکم. بن بوندن سوکرا اوزون مدت حربدن توقی ایتمک فیکرنده یم. بناء علیه اردونک حضر قوتی ممکن اولدیغی قدر تنقیص ایده رک بوسایه ده یابه جغم اقتصاد ایله هیئت تنسیقیه نك مصرفی تأمین ایده جکم. وقت حضر ایچون عثمانلیغه کوچوک فقط پک منتظم وای تعالیم و تربیه ایدلمش براردو هدیه ایده جکم. وقت سفرده قادرلرک توسیع واکالی سایه سنده اردونک حدالغاییه ایضالی کوچ برشی دکلدرد. بناء علیه بویه برهیئت اصلاحیه نی نه شرائط دائره سنده ویره سیله حکمرانی آلمانلردن صورمق اوزریم. اول امرده شرائط استخدای اونلرک بیلدیرمه سنی ده اوافق بولیورم. «ایسته جنرال لیان فون ساندنرس هیئت اصلاحیه سنک استانبوله ورودنی انتاج ایدن تشبث بودر وایشده انور پاشانک قطعاً بر دخل و تأثیری یوقدر.

محمود شوکت پاشانک شهادتندن سوکرا حربیه نظارتی درعهده ایتمش اولان عزت پاشاده عینی فکر و نظری تعقیب ایتمش، جنرال فون لیان ساندنرس هیئت اصلاحیه سنک مقاوله نامه سی مشارالیه زمانده تنظیم و تعاطی اولنشدر. حتی لیان فون ساندنرسک آلمان ضابطانیله برابر استانبوله کلدیکی کون استاسیونده حربیه ناظری صفیله مشارالیه عزت پاشا کندی لرخی استنبال ایتمش و هیئت اصلاحیه نك ورودندن آنجق یر ویا بریحق آی سوکرا انور پاشا حربیه نظارتیه کچمشدر.

لیان فون ساندنرس پاشانک برنجی قول اردو قوماندانلغده بولماسنک مضرتی اک اول تقدیر ایدن انور پاشا اولمشدر. هیئت اصلاحیه رئیس نك قول اردو قوماندانلغدن زیاده مفتش عمومی نامی آلتنده استخدای فائده لی اوله جغی تقدیر ایتمش و روسلرله فرانسز وانکلیرلرک تضییقی نتیجه سنده دکل آنجق کندیسنک تنسیبی ایله بوتعدیلات اجرا ایدلمشدر.

هیئت اصلاحیه نك کلدیکی کون برنجی قول اردو قوماندانی ایدم. بوصفته اداره عرفیه آمری بولنیوردم. بالطبع ایکی کون سوکرا بو قوماندانی جنرال لیان فون ساندنرسه تودیع ایده جکدم. بر آلمان جنرال نك اداره عرفیه آمری اولماسی بالطبع جائز اوله میه جغندن ده اول بر باشقا تدبیر اتخاذ ایتدک. مرحوم فائق پاشا اوزمان میرالای ایدی. کندیسی فرقه قوماندانلی صلاحیتیه مرکز قوماندانلغنه تعیین ایدیله جک و اداره عرفیه قوماندانلی مرکز قوماندانلغنه دور اولونه جقدی. آتیاً ایضاح ایده جکم سبیلردن طولانی ده بن نافع نظارتی وکالتی درعهده ایده جکدم. هیئتک ورودینک ایرتسی کونی نافع نظارتی وکالتیه تعیین اراده سینه یه اقتران ایتدی واونک ایرتسی کونی ده برنجی قول اردو قوماندانلغنه کیده رک قول اردو قوماندانلغنی

رسماً لیان فون سانده رس پاشایه تسلیم ایتدم. حقیقت بومر کزده اولنجه بوندن آلچاقجه افتارلینی واک جانیانه مطالعات و افکارینی اکلش معلوماته ابتداء ایتدیرمش اولان سفیر مورغن تاوک کتاب معهودینک ۴۴ - ۴۵ نجی صحیفه لرنده کی سوزلرینک نه قدر قیمتسر والتفاته غیر شایان اولدینی کندیلکسندن نمایان اولور .

آلمان هیئت اصلاحیه سنک استانبوله ورودی باشده روسیه اولق اوزره فرانسه وانکلتره طرفندن علمهزه اکل شدید تجاوزهانه سببیت ویرمشدی. روسلر اکل زیاده اعتراض ایتدکلری نقطه بوغازلری مدافعهیه تخصیص ایدیله جک قوتک آلمان ضابطانی طرفندن قوماندایلمسی بوغازلرک تقویه سنی موجب اوله جنی و بو آرزوی تقویه روسیه نکل سؤنییتی قناعتندن بشته برفکردن ایلری کلمهیه جکی نقطه سی ایدی .

انکلیز و فرانسلرده روسلرک بولغمه لرینه پیرو اولورلردی. روس سفیری نه یوله دلائل سرد ایدیورسه انکلیز و فرانسلر سفیرلریده اوندن ملهم اولدقلرینی کوستریر برلسان استعمال ایدیور و بوضو اکی مملکت مطبوعانیده روس مطبوعاتنک چیغیر تقانافی وظیفه سنی یاییوردی .

شیمدی خصمای سیاسیهمزه صورویورم ؟ هر کون باغیره باغیره قفامزنی شیشردیککنز انکلیز و فرانسلر حسن نیتی بو افعال ایله می استدلال اولوناجقدی ؟ بزاردومزنی تنسیق ایتک ایسته مش ، بونک ایچونده آلمانیایه مراجعت ایتمش ؛ آره مزده برطرز تسویه و صورت اجرا قرارلاشدیرمش ؛ آلمان هیئت تنسیقیه سی استانبوله کلمش و بونک نتیجه سی اوله رق عثمانلی قدرت عسکریه سی و بالنتیجه بوغازلرک قوه مقاومه سی آرتجه مش . بالطبع روسلر بونی ایسته مزلر و بوکا مانع اوله جق تداییره توسل ایدرلر . چونکه روسلر کندیلرینی استانبولک وارث مشروعی عدایدرلر و برکون استانبولک دکیلرلنده و قرملرلنده عثمانلیرله اکل شدید برمجادهیه تشبث ایده جکلرینه امیندرلر . برحکومت متجاورمکل امور داخلیه سنه مداخله ایتمکلدن عبارت اولان بو حرکت انکلیزلرک و فرانسلرک موافقتلرینی استحصال ایتمکلدن قیام ایده بیلیرمیدی ؟ بنجه قطعاً !

بو حاله و فرانسلرله انکلیزلرک عادتا روسلردن زیاده یاغیره باصمقندن توقی ایتمه مش اولدقلرینه کوره ائتلاف مثلتک داها اوزمانده استانبولی روسلره وعد ایتمش اولدیغنه حکم ایتک لازم کلمز می ؟

او کونلری شیمدی تخطر ایدرکن تویلرم اورپه یور .

فرانسه آتاشه میلیرتی قوماندان موقور ، فرانسه سفیری موسیو بونیپار ، مستشاری موسیو بوب و ژاندارمه هیئت تنسیقیه سنه مأمور جنرال بومان و بیکیباشی صارو ایله سبق ایدن مکالمه لر مزده دویدیم عذابی تصویر ایده م .

نهایت بر کون دیمشدمکه :

« افندیلر ! باقیکنز سز نه قدر مرحمتسز سکنز . ظن ایتمه یکنزه بوفکر لری وضعیتی تقدیر ایتمه یهرك سویایور سکنز . سزده پك اعلاقانعه سکنزه بز بر آلمان هیئت تنسیقه سی کتیر مک صلاحیتنی حائز . آلمان ضابطانی بر اردویی تنسیق ایتك اقتدارینی حائز میدرلر دکلمیدرلر . او شایان مناقشه بر جهت اولغله برابر مادامکه بز بو اقتدارلرینه قانع اوله رق انخامزده اونلری ترجیح ایتسز . آرتق بوندن بحث ایتك غیر جائزدر وصو کر اتمکستك اویچ قوه مسلحه سی واردر : برنجیسی اردوسی ، ایکنجیسی دونماسی ، اوچنجیسی ده ژاندارمه سی . بز بونلردن برنجینك اصلاحنی آلمانلره ایکنجینك اصلاحنی انکلیزلره اوچنجینك تنسیقنی فرانسزلره بیراقسز . شیمدی بونده موجب مناقشه نه کور بیور سکنز ؟ اردومزی روسلرک ید تنسیقنه بر اقلغمزی می آرزو ایدیور سکنز ؟ هم باقیکنز روسلر نه دیورلر ؟ اگر آلمان ضابطانی برنجی قول اردونك بالفعل قومانداسنی درعهده ایدرلر سه بوغازلرک قوه مقاومتی تزاید ایدرمش . دیمک اولیورکه بز عینی وظیفه نی عینی طرزده فرانسز ویا انکلیزلره تودیع ایتسه ک روسلر عینی اعتراضاتی در میان ایده جکلر . چونکه هیچ ظن ایتم که فرانسز ویا انکلیز ضابطانی برنجی عثمانلی قول اردوسنك قومانداسنی درعهده ایدرلر سه مقصدلری بوغازلری عندالاقضا روسلره آچدیر مقدن عبارت اولسون . او حالده سز بو اعتراضکنزله حقمزده حسن نیت پرورده ایتمه دیککنز ظنتی تولید ایدیور سکنز . »

بو منطقی سوزلرم قارشوسنده جواب بولامیان بوافندیلر هر دفعه سنده « نه یا یالم اولار روسلر متفقمزدرلر اونلرک ایسته مدیکی شیء بزده ایسته مه مک مجبور بتنده یز . ثانیاً آلمانلر دوشمانمزدرلر اونلرک هر تشبث ایتدیکی ایشده بزم ایچون برتهلکه ملخوظ اولدیغنی دوشونمکه ، تهلکه یوقسه بیله (مادامکه اونلر تشبث ایتسدر بوکامانعت ایتك وظیفه مزدر) دیمکه مجبورز . » طرزنده جواب ویرمه که وحقسز لقلرینی اعترافه مجبور اولورلردی .

هیچ شبهه یوقکه لیان پاشا استانبوله کلدیکی کوندن اعتباراً پك چوق خطالر ارتکاب ایتدی . اولار هر فرصدن استفاده ایله کندیسنك ایمپراطور ایله پك صیقی تماسی اولدیغندن ، استانبوله کلزدن اول تام بر ساعت ایمپراطور ایله یالکزرجه قاله رق تعالیماتی بالذات ایمپراطوردن آلدیغندن بحث ایدر وضمناً ایمپراطورک عسکری سفیری اولدیغنی اشراپ ایتك ایستردی . حالبوکه پاشانك وظائف وصلاحیتنی تحدید ایدن مقاوله نامه سی اوقوناجق اولور سه هیچده بویله برماهیتی حائز اولمادیغنی ، انکلیز بحریه هیئت اصلاحیه سیله آرملرنده هیچ برفرق بولمادیغنی آکلاشیلر ، فقط لیان پاشانك لزومسز کبر و غروری ؛ کندیسنه یکی توجیه اولنان وظیفه نک زراکتی تقدیر ایده مه سی فی الحقیقه

استانبوله اثنای ورودندہ يك كولنج وقایع وحادثاتہ سبب اولدی .

مثلاً : اولاً سرای هایونده ویریلن برضیافت رسمیه اثناسنده کندی موقعنک ناظرلردن ال کلمه سنی ادعا ایتدیکی کبی متعاقباً آمریکا سفارتنده ویریلن برضیافت اثناسنده اجنبی سفیرلینه تقدماً احراز موقع اتمه سی ایجاب ایده جکنی در میان ایده جک قدر تحفله قمر کوستردی .

بزمله قونوشد قمری زمان سفیر فائیکن هایم ودها سائر ارکان سفارت جنرالک بوا دعالرینک مناسبتر لکینی اعتراف ایلہ برابر طواهری قورتارمق ایچون فونساندرسک در میان ایتدیکی اسباب ودلائلی تکرار مجبوریتی حس ایدرلردی . ایشته آمریکا سفیری مورغن تاوک خاطر انک ۴۴ : ۴۸ نجی صحیفه لرندہ حکایه ایتدیکی وقعه ودر . بو حادثه اوزرینه آتیا ناخوش بعض تظاهرات حدوشنه مانع اولمق ایچون لیان پاشانک تشریفاتجه تعیین درجه سی تشریفات مدیریت عمومیه سی طرفندن استیذان ایدلمش ومقام صدارت هیئت وکلاجه مذاکره سی تنسیب ایلشدی . هیئت وکلا لیان پاشانک کوچوک ایلچیلردن صوکر عثمانلی مشیرلری میانده احراز موقع ایده جکنه قرار ویرمشدی . سفیر مورغن تاوک در میان ایتدیکی قرار خلاف واقعدر . یعنی عثمانلی مجلس وکلا سی لیان پاشانک اجنبی کوچوک ایلچیلردن اول اخذ موقع ایده جکنه هیچ بروقت قرار ویرمدی . تشریفات مدیریت عمومیه سی پروتوقول قیدی بوا دعای اثباته کافیدر .

فقط لیان پاشا هیئت کلانک بوقرارینه مطاوعت ایتک ایسته مدیکندن فی الحقیقه بعدما هیچ برضیافت رسمیه دعوت ایدلمه مشدر .

بوقدر عادی واهمیتسر حادثاتہ استناد ایدرک برچوق سفسطه کارانه مطالعات سیاسیه در میانته قالقشماق ایچون انسانک سفیر مورغن تاوک کبی هر نه اولورسه اولسون تورکلری تحقیر ایتک و آلمان سیاستی جنایت آلود کوسترمک املنده اولمی ایجاب ایدر .

* *

— نافعہ نظارتی —

تشرین ثانی ۹۱۳ : شباط ۹۱۴

از میر ولایتی روملرینک ما کدونیا تورکاریلہ مبادلہ سی .

سعید حلیم پاشا قاینه سی ، استخلاف ایتدیکی محمود شوکت پاشا قاینه سنک سیاسی پروگرامنی عیناً قبول ایتمشدی . یعنی ممکن اولدینی قدر خارجله اختلافدن توقی ایتک ، بوتون قدرت ملیه بی اصلاحات داخلیه حصر ایلہ مک . مع هذا ادرنه نک استرداد ایچون ظهور ایدن بر فرصتی قاجیرمق ایسته مه مش ومتعاقباً بولغارلرله

استانبول معاهده قطعیه سنی عقدایتدیکی کی یونانلیلرله آتیه معاهده سنی وپک آرزو کراده ایشیماریق بالقان دولتی صرہ سنہ کیچن صرہ لرله کذا استانبول معاهده سنی عقد ایتکه موفق اولمشدر .

اصلاحات داخلیده تأمین موفقیت ایچون بالقان حکومت صغیرہ سنک ایکیده برده یایغره قوپارمالرینه سببیت ویردن عناصر مختلفه مسئلہ سنہ بر نہایت ویرمک ایجاب ایدیوردی . ماکدونیانک حکومت عثمانیه ائندن کاملاً حقیقه اسندن صوکر اولغاز عنصری اوله رق ممالک عثمانیه یالکیز ادرنه ولایتک قرق کایسا سانجای حودد شالیه سنده قالان برقاچ کویدن باشقه کیسه قالماشدی . بوکا مقابل بولغارستانک حودد عثمانیه بحاور بعض اقسامنده بر مقدار تورک ساکن بولنیوردی . استانبول معاهده سنہ ذیل اوله رق بولغار لرله امضا اولنان خفی بر پروتوقول موجبجه حودد عثمانیه داخلنده قالان بولغار لریک ، بولغارستان داخلنده ساکن تورکلرله مبادله سی تحت قراره آلمش وبوقرار طرفینک موجب ممنونیتی اوله حق بر طرزده تطبیق واجرا اولمشدی . بزجه اک مهم عنصر مسئلہ سی آیدین ولایتک اقسام ساحلیه سنده کثرتله ساکن اولان روملر مسئلہ سی ایدی . بالقان حربی ائناسنده احراز ایتدیکی غالبیت سهیله نتیجه سنده بر طرفدن درامیه قدر ماکدونیا ییدغصبه کیچیرمش اولان یونانلیلرک بوندن صوکر آرتق آیدین ولایتی بالفعل اشغاله باشلايه جقلرینه شبهه یوقدی . آظملر مسئلہ سنندن طولانی کنیدیلرله ایرکیج مجادله یه حاضر لاندیغمز روملرکده ، یونانستان ماکدونیا سنده قالان و ممالک عثمانیه یه هجرت ایتک ایستین اسلام اهالی یه مقابل یونانستانه مبادله سی اسانسه موافقت ایتسی حکومت یونانیه دن طاب اولوندی . موسیو ونیزملوس استقباله عائد نیت مضره سی ایچین بر ضربه ممانعت تشکیل ایدن بوتکیلفمزه روی موافقت کوسترمیوردی . فقط اوصیراده تورک عنصری آره سنده کمال شدتله حکم سورمکه باشلایان ملیت جریانی اک زیاده آیدین ولایتی داخلنده احساس تأثیرات ایتکه باشلامش و یونانلیلرله صرہ لردن و بولغارلردن کوردکبری انواع مظالمه تحمل ایدهمیه ریک اکیانیانه اشکنجه لرده معروض قالدقندن صوکر ممالک عثمانیه یه اتجایه مجبور اولان یوز بیکارجه مهاجرین اسلامیه طرفندن یرلی روملره بعض تجاوازه ابتدار اولونمشدی . حکومت بونجواوازه قطعیا طرفدار اولیور وبو یوزدن مملکتک باشنه بر بلا کله جکئی بک اعلا تقدیر ایدیوردی . فقط اکثریسی اختیارلرله قالدیلردن و جوققلردن عبارت اولان بشیوز بیک قدر مسلمانک یورک پارچه لایه حق بر طرز بهیانه ده اتلافی انتاج ایدن یونان صرہ و بلغار مظالمی تورکلرک علیهنه اولونجه انسانیت پرور لکلرینی هر وسیله دن استفاده ایله ایلری سورمک معتاد لری اولان آوروپا دول معظمه سی طرفندن هیچ بر اعتراضه هدف اولمادی .

قارنہجی مؤسسہ سی طرفندن کوندریلن ہیئت تحقیقیہ نک راپوری بومظالمی بوتون تفصیلاتیہ میدان علنیہ چیقاردینی حالہ بعض سوسیالیست غزتلرندن باشقہ ہیچ بر اوروپا و آمریکا غزتہ سی بوسینکار کی اولدیریلن زوالی تورکر لہنہ بر کلمہ یازمادی .

حرب عمومی اٹانسنده تورکیہده ایقاع ایدیان ارمنی قتالی وسیلہ سیلہ تورکر وعلی العموم مسلمانلر حقندہ آغزہ آلمیہ حق شستوم و تحقیراتی استعمال ایتمکدن چکنمہ یں وهر بر سبوری درین برکین وعداوت حسنک محصول شناعتی اولدیغنه ہیچ شہہ مز اولمایان آمریقانک سفیر معہودی مورغن تاو بر کرہده ما کدونیا مظالمی تدقیق ایتسہده اوندن صو کرا اثرینی بردها اوقوسہ وجدانی قارشوسننده ہیچ بر حجاب دویمایا جقمیدر ؟

بونجہ مظالم وجنایاتہ هدف اولدقندن صکرہ برای اسکان آنا وطنہ جان آتہ بیلمش اولان یوزبیکلر جہ مسلمان، اورادہ دخی باشلرینی صوقہ جق بر قولہ اُکوب یچہ جک برقاریش طوپراق بولامادقلرینی و حالبوکہ کندیلرینک سبب وفلا کتی اولان بو عنصرہ منسوب بر جوق انسانلرک هر کون هدف حقارت و تجاوزاتی اولدقلرینی کوروونجہ طبیعی و انسانی بر حس انتقامک سوقیہ بعض طاشقینقلرہ قیام ایتشلر بوندن روسیہ استفادہ چیقارمق و بر معتاد الک یوکسک یاغردنی قوپارمق ایستہ یں یونانیلرک تشویقیہ روم اہالی کویا تورکرک تجاوزاتسندن قورقاراق شورایہ بورایہ قاچیش معغہ و طاغلرہ التجایہ باشلامشلردی . مع هذا بعض جرأتکارلری بر قاچ اسلام کوبی یاققدن ، برخی مسلمان مهاجرینی اولدیرمکدن کری طورمادقلری ایچین بو حال مسلمانلرک دہا زیادہ حدتلرینی موجب اولدی .

موسیو وەنیزہ لوس عصریدہ بالقان سیاستی نعماتی اظہارہ باشلادی . آیدین ولایتی روملرینک حکومت عثمانیہ نک موافقت وحتی ترتیب مخصوصیلہ تورکر طرفندن قتل عامنہ باشلانلارینی یاغردنی بوتون جہانہ یایلدی . برکت ورسون کہ طلعت بک وەنیزہ لوسدن دہا چابوق داورانہرق محمندنہ و برلکدہ تحقیقات یامق اوزرہ فرانسز ، انکلیز ، آلمان و آوستریا باش ترجمانلرینک کندی زدینہ کوندنرلمسنی تکلیف ایتدی و تکلیفی قبول اولنہرق مورغن تاو ک بیلہ ایستہ میہ ایستہ میہ اعتراف ایتدیکی حقیقت تظاہر ایتدی . یعنی نتیجہ تحقیقات کوستردیکہ روملرہ مظالم یایلماش و پک ظلمیدہ اسلام مهاجرلرینک ارتکاب ایتدیکی بعض تجاوزات حکومت طرفندن شدتہ منع ایدلمشدر . نہایت وەنیزہ لوس طلعت بکک نقطہ نظرینی قبول ایدرک آیدین ولایتی اقسام ساحلیہ روملرینک یونانستانہ و ما کدونیا اہالی اسلامیہ سندن ارزو ایدنلرک دہ آیدین ولایتہ نقل ایدلمسنی و اموال منقولہ لرینہ کاکان تصرف ایتک

اوزره اموال غیر منقوله لرینک مبادله به تابع طوئلی اساسی دائره سنده مذاکراته
ابتدار ایدلمکی قبول ایتشدی .

یوقاریده ایضاح ایتدیکم طرزده عرب عنصریله ده بر زمین ائتلاف قرارلاشمش
اولدیغندن متعاقباً اگ نازک بر مسئله داخله اولان ارمنی ایشله اشتغاله قرار ویرلمشدی .
بو مسئله غایت مهم و برجوق صفحاتی حائر اولدیغندن بونلری آتیا بر مبحث
مخصوصده تفصیل ایتکی ده مناسب کوردم

انکلیز و فرانسه لرله اقتصادی مذاکرات

محمود شوکت پاشانک صدارتی زماننده فرانسه دن بر استقراض تأمین ایتکله
برابر مالی قاپیتولاسیونلرک الغاسی موافقتی استحصال ایلهمک وظیفه سیله جاوید بک
پارسه کوندریلدیکی کبی بو ایکی اساس دائره سنده مذاکراته کیریشمک و بوندن بشقه
بصره کورفرزینه و یمنه عدن ارسنده منازع فیه اولان مسائلی حل ایتک اوزره ده
صدر اسبق حقی پاشا لوندریه کوندرلمشدی .

جاوید بکک مذاکراتی ایکی به انقسام ایدیوردی :

۱ — مهم بر مبلغ استقراضی ؛

۲ — مالی قاپیتولاسیونلرک الغاسی .

فرانسزلر استقراضه موافقت ایچون جانمزی آلاجق شرائط در میان ایتشلردی .
جاوید بک خاطراتی یازدیغی زمان دائره اختصاصه داخل اولان بو مسائلی البت
بندن بک کوزل ایضاح ایده جکدر . یالکنز بنم خاطر مرده قالان شونلردر :

۱ — حجاز تیمور یولی اداره سی طرفندن بعدما سوریه و فلسطین داخانه هیچ بر
شمندوفر پایلماق ؛

۲ — حجاز تیمور یولانک حیفای درعا شعبه سنک عفو له نقطه سندن آیریلهرق
جنیر — نابلس طریقله قدسه قدر انشا ایدلمکده اولان و اوزمان سباستیا به
قدر ایلرله مش اولان خطک انشا سندن در حال صرف نظر ایدلمک ؛

۳ — عفو له دن اعتباراً یافه قدس خطنک آتیا انتخاب ایدیه جک بر نقطه سنه قدر
امتداد ایتک اوزره کنیش بر خط امتیازی فرانسزلره ویرمک ؛

۵ — حیفای درعا قسمی ایشلمه تعرفه لرینک بیروت — شام — حوران خطی
تعرفه لرله رقابت ایده جک وجهله تنظیمه حکومت عثمانیه صلاحیتدار
اولماق ؛ و شام — حوران قسمی ایچین شام — حما تحدیداتی شرکنه
حکومت عثمانیه جه بر تضمینات ویرمک ؛

- ۶ — کرک شام مدینه شمند و فرلرندن و کرک ریاق — حاب خطندن اعتباراً شرقه دوغری بعدما یاییله حق شمند و فرلر امتیازاتی منحصرراً فرانسلرله عائد اولمق؛
  - ۷ — یافه ، حیفه ، طرابلس شام کبی سوریه لیاندلرینک منحصرراً فرانسلر سرمایه دارلری طرفندن انشاسنه مساعدده اولمق؛
  - ۸ — یمن شمند و فر خطی حقوقی حکومت عثمانیه دن صانون آلنهرق مذکور قومانییه برچوق تضمینات ویرلمک؛
  - ۹ — صامسون — سیواس شمند و فری امتیازی فرانسلرله ویرلمک؛
  - ۱۰ — مقدارلری پک چوغه بالغ اولان فرانسلر مکتبلرلیه مناسترلرینه و خسته خانه ، ایتاخانه و سائر کبی برچوق مؤسساته عائد مبانی و املاک و عقارات هر دولو تکالیف امیریه دن معفو بولمق؛
  - ۱۱ — فرانسه دن استقراض اولان پارا ایله یالکیز فرانسه یه عسکری سپارشلر ویریله بیلمک؛ بو ودها تخطر ایده مه دیکم برچوق شرائط مقابلنده ایکی تقسیمده تأدیه اولمقی اوزره حکومت عثمانیه طقوز یوز کسور میلیون فرانلق براستقراض عقدینه مساعدده ایدیورلردی .
- مالی قایتولاسیونلرک الغاسنه ایسه قطعياً یاناشمورلردی . یالکیز داها برطاقم شرائط مقابلنده کمرب رسمنک ۱۱۰ /۰ دن ۱۴۰ /۰ ابلاغنه ، اسپرتو ، کبریت و سیغاره کاغدی اوزرینه انحصار وضعنه واجندیلرندن تمتع ویرکوسی و اووقرووا رسومی استحصالنه ودها سائر برقاق اهمیتسز ماده یه موافقت ایدیورلردی .
- بومذا کره لر اوپله قولای قولای اولیوردی . پارسده مذا کره یه مأور جاویدبک بریاندن استانبول حکومتنک اعطای قرارده کوستردیکی تأخرلرندن ، برطرفدن پارسده دوجار اولدینی مشکلاتدن دولای جانندن بیزار اوله حق درجه لره کلمشدی .
- قاینه یی تشکیل ایدن ذوات میاننده نافعه ناظری عثمان نظامی پاشا اکثریتی کندی نظارتنه عائد اولان مسائلی ذوائر عائد ه سنک تدقیقاتنه تودیع ایدیور و یالکیز حقدن و منافع عثمانیه نقطه نظرندن تدقیق مسئله یه مجبور اولان ذوائر مذکور ه نک نقاط نظرینی باب عالی یه عرض ایتمکدن بشقه برصورت تسویه بولمغه یاناشمورلردی .
- حالبوکه وضعیت عمومیه حکومتک سرریع وجسور قرارلرلتاخذا ایتمنی ایجاب ایدیورلردی . عثمان نظامی پاشانک پک اصول پرستانه اولان خط حرکتی قاینه و فرقه ده صولک درجه موجب حدت اولیور و ذاتاً ادرنه مسئله سنده خلاف عقل و سلیم بر فکر و مخالفت کوسترمش اولان بوذاتک اساساً سیاسی فرقه ایله ده برکونا مناسبتی بولونمادیغندن بعدما منحصرراً اتحاد و ترقی فرقه سنک پروگرامنی کمال جدیت و سرعتله تطبیق ایتمکی امل ایدیمش اولان فرقه کنندیسنک حکومتدن چیقارلسنی آرزو ایدیورلردی .

استانبول محافظه‌خانه تعیین اولونديغيم كوندنبري فرانسلرله توركار آراسنده بر مقارنت حصولي ايچين هر فرستدن استفاده ايله صرف ايتديكم مساعي و فرانسه سفارتي و على العموم فرانسلر ايله ادامه مناسبات دوستانه اعتبار ايله فرانسه دن ياپيله حق استقراضك مسندالهي اولان برچوق امور نافعك تدقيق و حلي بكا حواله ايديله جك اولورسه فرانسلرجه حسن تلقى ايديله جكني تقدير ايدن آردا شلر نافع نظر اتى قبول ايتمكله كمي بندن رجا ايتديلر . او سرده بولونديغيم برنجي قول اردو قوماندانلغى قريبا جنرال ليان فون ساندرسه تسليم ايتمكه مجبور اولاجغيم بيلديكم ايچون قاينه يه داخل اولديغيم صورتده وطنه نافع خدمتلايفاسنه قدرتياب اولاجغيم اميد ايتديكم جهته بوتكليفى قبول ايتدم . فرانسلر ايشلرني سرييع برصورت تسويه يه ربط ايتمك ايسته مه ديكي و حالبوكه خدمتك دها زياده انتظاره و قتي اولماديني جهته بر مأذونيت طلب ايدهرك نظارت مقامندن چكيلمسي عثمان نظامي باشايه تكليف اولندي . تكليفى درعقب قبول ايتدى و بندن نافع نظارت و وكاله تعيين اولوندم . بر آي صوكره عثمان نظامي پاشا بالكليله استعفا ايدرك نظارت مذكور ميه اصالة تعيين ايدلدم .

نظارتى و كاله درعهده ايدر ايتمز ايلك اينم فرانسه دن ياپيله حق استقراضك مسندالهي اولوب نافع نظارتك تصويب و قبولنه متعلق اولان برچوق مسائلى پك آزر مدت ظرفنده حل و مقام نظارتدن باب عالي يه فرانسلر ك دخى قبول ايديله جكلارى برصورت تسويه عرض ايتمك اولدى . بو سايله جاويد بلك تشبثاتى نتيجه لهرك استقراض عقد ايدلدى .

انطاليه شمندوفرى

نافعه نظارتم ائنانسنده انطاليه شمندوفرى مسئله سندن دولاي ايتاليا سفارتخانه سيله بر مسئله سببيت و يردم . معلوم اولدينى اوزره طرابلس غرب محاربه سى ائنانسنده ردوس ، استانبولى و سائر كې بر چوق اطهرلىمىزى اشغال ايتمز اولان ايتاليانلر اوشى معاهده نامه سى موجبجه بو اطهرلى حكومت عثمانيه اعاده ايدمه جكلردى . فقط اوصرمده بالقان محاربه سى ظهور ايتمز اولديغندن يونانليرك استيلاسنه ميدان و يرمش اولماق ادعاسيله اطهرلى تخليه ايتمه شلردى . وقتاكه بالقان حربنه لوندره مصالحة ابتداء سييله نهايت و يرلدى ، اطهرلى تساييم ايتمه لرينى تكليف ايتديكمز ايتاليانلر بيك دره دن بيك صوكتيرمه و بالخاصه سيد احمد الشريف السنوسى نك حالا ابراز مقاومت ايتمكه اولديغنى و معيتنده تورك ضابطانى بولونديغنى ادعاسيله شرائط صلحه نك طرفزدن تماميله رعايت ايدلمه ديكنى ادعايه قائمه شلردى .

بودا عالی رتبه طوغری اولمادینی ، بنغازی قطعه سنده عثمانی اردوسنه منسوب هیچ بر فرد و حکومت عثمانیه طرفدن سید احمد الشریف السنوسی به هیچ بر معاونتده بولونمادینی دلائل مقنعه سیله اثبات اولونجه شمدی ده ایتالیانلر ایتالیا افکار عمومیه سنی ایلمی سوردرک مقابلنده بر منفعت تأمین ایدلمد کجه آطه لک تورکیه به اعاده سی ایتالیا ده پک فنا تأثیرات حصوله کتیره جکسی درمیانده باشلا دیلر . ایشته بو طرز معامله بزم صوک درجه جامزی صیقوردی .

بن نافعہ نظارتنه کلدیکم صرده بومسئله یکیدن تازه نشدی . برکون مقام نظارتہ زیارتمه کلن ایتالیان سفیری مارکی غارونی بر ایتالیا سرمایه دار غروپی نامنه حرکت ایدن عثمانی تبعه سندن آرام حلاجیان افندی ایله ده بر قاچ ذاتک آنطالیه دن شماله و مکریدن مغلیه دوغرو بر شمندفر خطی انشاسی ایچین امتیاز طلبی فکرینده اولدیغندن شمدیلک ابتدائی استکشافات اجرا ایتلمرینه مساعده اولمنسی و بواش ایچین چالیشه جق ایتالیان مهندس لریله عمله سنک حکومت عثمانیه جه حمایه ایدلسنی رجا ایدیورلردی . در عقب جواب ویردم ؛ حکومت عثمانیه نک شمدیلک آنطالیه دن داخله و مکریدن مغلیه شمندوفر انشاسی فکرینده اولمادینی صراحتاً سویله دم . بوقیصه و قطعی جواب ایتالیان دیپلماتی دوچار حیرت ایتدی . دیدی که :

استکشافات اولیه اجرا ایتک شمندوفر . یاپدیر مق دکلدر . اول امرده بویله بر خطک قابل انشا اولوب اولمادینی آراش دیر مقدرکه بونک نتیجه سنده قابلیت انشائیۀ تظاهر ایدرسه حکومت عثمانیه بو خطلری انشا ایتدیروب ایتدیرمیه جکنه بالاخره قرار ویریر . اساساً بویله استکشاف اجرایی ایچین ایتالیانلره مساعده ایده جکنه دائر حکومت عثمانیه نک تحریری بر آنغازمانی واردر . حال بویله ایکن نافعہ نظارتنک شمدی بوکا جواب رد ویرمی جای تأملدر .

سفیرک ادعا ایتدیکی تحریری آنغازماندن هیچ خبرم یوقدی . نظارت شمندفر لر مدیر عمومیی مختار بکی جلب ایدرک ایشی صوردم . عدم معلومات بیان ایتدی . نظارت آرشیورلنده بویله بر قید اولمادینی جوابی ویرنجه خارجیه ناظری سعید حلیم پاشانک امضاسنی حاوی برورقه ابراز ایتدی . بوورقه حکومت عثمانیه نی سفیرک ادعا ایتدیکی شکله آنغازه ایده بیله جک ماهیتی حائر دکلدی . اوزون اوزادی به مناقشه لردن صوکر اسفیرہ قطعی جواب ردیمی ویردم .

بونک اوزرینه مارکی غارونی دیدی که :

« عزیزم جمال پاشا ! بن ایتالیانک تحت اشغالنده بولنان بحر سفید آطه لری نی تورکیه به اعاده ایتدیرمک ایچین بوقدر صرف مساعی ایدرکن بویله اهمیتسز بر مسئله ایچین بکا بودرجه قطعی جواب رد ویرمکزی مناسب کورمیورم . بیلیرسکزکه

ایتالیان افکار عمومی سی بو آنطایه شمندوفرینه د وک درجه عطف اهمیت ایدیور . شاید بونک اوزرنده یتالیان مهندسلری واسطه سیله استکشافات اجرا ایدلمک باشلانیلینی حوادی غزتلرله نشر ایدلمک اولورسه افکار عمومی حکومتک دودقه نزه آطه لرینی اعاده اتمک صورتیه اختیار ایدرجکی فداکارلغهمقابل برمنفعت ماده استحصال ایتیش اولدیغنی کوردرک حکومته مشکلات ابرازایتیز . سزده یاقین زمانده آطه لریکنزه مالک اولورسکنز .

اوزمان بوسبوتون جاتم صیقله زق جواب ویردم :

« سفیر حضرتلری اونوتیورلرکه کندیسند امانه محفوظ اولان مالی صاحب اصلینه اعاده ایدن برذات بوکامقابل برمکافات ایسته مک حقنه مالک دکلدر . ایتالیا حکومتی آطه لری بزه اعاده عهده مجبوردر . برحکومتی مجبوریته عهده سی اجرا و مقتضای ناموسی ادا ایتدیکندن طولانی مؤاخذه ایده بیله جک اؤکام مشکلات کؤستره جک هیچ برملت تصور ایدم . رجا ایدرم ، کندی حکومتک زک موقعی دوشونورکن بزم حکومتک موقعی اونوتمایکیز . اوچ دیرت سنه دنبری نامتناهی تجاوزاته دوچار اولارق اوروباده کی اراضینک بوزده طقسان دوقوزینی و آفریقاده کی مستملکاتنک کافه سی لندن قاجیرمش اولان بوزواللی تورکیه نک عهده استردادیه صلاحیتدار اولدانی برقاچ آطه پارچه سی کری آلیرکن بعض تعویضات اعطاسنه مجبور ایدلیکینی کورن عثمانلی افکار عمومی سی عجباً بزم حکومتمز حقنده نه فکر بسار ؟ سفیر حضرتلری بن نافع ناظری سم . وظیفهم مملکتک محتاج اولدیعی تأسیسات نافعیه یی مملکتک خیرینی تأمین ایدمک طرز و شکلده انشا ایتدیرمکدر . سیاسی تعویضات مقابلی اوله رق یاپیلحق تأسیساته عائد مذاکرات بنه دکل خارجیه ناظری و یا صدر اعظمه جریان ایدر . بن بومسئلهیه تماماً معارض اولدیغم ایچین ذات عالیلرینه هیچ بر جواب موافقت ویردم » دیدم .

افاده لریمک قطعیتی قارشوسنده دائماً متزاید برحیره دوچار اولان مارکی غارونی بندن استحصال مساعده ایدرک چیقدی ، کیتدی .

وقوع حالی پرنس سعیدحلم پاشا ایله اوصرده حربیه ناظری اولان انورپاشایه وداخلیه ناظری طلعت بکه حکایه ایتدم . هپسی تصویب ایتدیلر . ایرتبی کونی هر فصله بوایشدن خبردار اولان غزته جیلر قام مخصوص مدیری واسطه سیله بندن معلومات ایسته ورلردی . متفرق معلومات ویرمک ماهیت مسئله یی تغیرمحذوری حائر اولدیغندن تصویر افکار سر مجرری یونس نادى بکی دعوت ایدرک کندیسنه بر ملاقات ویردم . « نه تعویض ، نه امتیاز ! » سرلوحه سیله نشر اولنان بویانات بوتون مملکتده پک بویوک سرور و ابتهاج ایله اوقوندی و برچوق دوستلر . بو صریح وقطعی بیاناتمدن

دولای بنی تبریک ایتدیلر . فقط مقاله‌نک نشر اولوندیغی کون پک زیاده تالاشه دوشمش اولان مازکی غارونی صدر اعظم پاشان ملاقات طاب ایدرک حقمده اوزون اوزادیه شکایتده بولنور وبو مقاله‌نک ایتالیا‌ده پک زیاده سوءتاثیر حاصل ایده جگنی درمیان ایدر . او کون مجلس وکلا واردی . دائرة صدارته کیتدیکم وقت صدر اعظم پاشایی برآز آصیق چهره‌لی کورددم . طلعت بک‌ده اوراده بولنیوردی .

پرنس سعید حلیم پاشا آمرانه برطور ایله :

« پاشا حضرت‌لری ! سز انطالیه شمندوفرلری حقمده غزته‌جیلره بیاناتدهمی بولندیکیز؟ » دیدی . « اوت ! نه اولمش که ؟ خلاف حقیقت برشیئمی سویله‌مشم ؟ » جوانی ویردم .

— خیر اما ظن ایدیورم که بوکا صلاحیتکیز اولماسه کرک !

— ظنکیزک دوغرو اولمادیغی سویله‌مکلکممه مساعدده بیورکیز . برناظر کنندی نظارتنه عا‌دایستدیکی مسئله‌ی غزته‌لر واسطه‌سیله میدان علنیته قویغمه صلاحیت‌داردر . علی‌الخصوص او مسئله اسرار دولته عا‌د بولومز و دولته سیاست عمومیه‌سی ته‌لکه‌یه قویمزسه ! غزته‌جی بدن‌صوردی : « دولت بحر سفید آطه‌لرینی استرداد ایچون ایتالیا‌لره انطالیه شمندوفر خطنک انشاسنی تعویضاً ویرمک نیتنده‌میدر؟ » ددی . بن « خیر » جوابی ویردم . بیانم خلاف حقیقتمی ؟ ریاست فخرمانه‌ک‌زده بولنان حکومت بویله برفکرده‌میدر ؟ بنجه خیر ! او‌حالده سفیرک شکایته حق یوق . افکار عمومیه‌ی نظارتنه عا‌د برمسئدهن دولای تظمین ایت‌کده ایسه بنم حقم پک‌چوق ! پرنس بو جوابم اوزرینه هییچ سس چیقارمادی . لکن ظن ایدرم که هییچ سومه‌دیکی ، بردرلو تحمل ایده‌مدیکی غزته‌جیلره بویله بیانانده بولندیغمدن طولای بنی عفو ایتدهدی .

بو حادثه اوزرندن برقاچ کون کچدکن صو‌کرا بزکون انکلز سفیری سیرلوئی‌ماله‌ت نظارته کلمشدی . غایت نارکانه مقدمه‌لردن صو‌کرا حکومت عثمانیه‌ک ایتالیا‌لره انطالیه شمندوفر امتیازینی ویرمک اوزره بولندیغی ایشتدیکنی حاکم‌که بو معامله بر انکلز قومپانیه‌سی اولان آیدن شمندوفر قومپانیه‌سنک حقوقه برتجاوز تشکیل ایده‌جگنی سویله‌مشدی . تدقیقات احرا ایتدم . فی‌الحقیقه آیدن قومپانیه‌سنک اسپارطه و بور‌دوره طوغری خط تمديد ویکیشر کولنده واپور ایشلتمک حقمه مالک اولدیغی و بو خطک ایشلتمه قابلیتک تناقصدن وقایه‌سی ایچین خطک جنوبدن بیلمم قاچ کیلومترو مسافدن اعتباراً بحر سفید ساحلنه طوغرو شمندوفر انشا ایتدیرلمیه جگنک تعهد ایدلیدیکنی آکلادم . بو حقیقتی سعید حلیم پاشا حضرت‌لرینه ایضاح ایتدیکم زمان ایتالیا‌لره قارشی برآغا‌زمان آلامش اولدیغمدن طولای اظهار ممنوبیت ایتدیلر .

مع هذا ایتالیان سفیر یلده بر صورت تسویه بولدم . وانطالیه ایله مکریدن داخله دوغرو شمندوفر انشایی قابل اولوب اولمایه جفتی تدقیق ایتمک اوزره نافعہ نظارتی شمندوفر مهندس لرندن مرکب بر هیئت فنیہ رسمیہ نی اؤر الره کوندر وب بونک نتیجه سنده بو خطلرک انشایی لازم اولوب اولمادیغنه دائر قرار ویرم جگمی سویله دم . بونکله سفیر ممنون اولمش کبی داوراندی . فقط هر حالده ممنون دکلدی .

نافعه نظارتده بولندیغم صیراده حل ایتمدیکم مسائلدن بریده طرق عمومیہ شرکتیه نظارت هیئت فنیہ سی آراسنده کی متعدد اختلافات ایدی . هر ایکی طرف بر فکر سایم ایله تدقیق مسئله ایدرک بر صورت تسویه بوله جتی رده متقابل بر عدم اعتمادک ویردیکی بی لزوم بر عناد واصرار ایله یکدیگرینک دلائل و مطالبی ایچین ابراز مشکلات ایدوب دوریورلردی . طرق و معابر مدبر عمومیسی برهان الدین بک ایله شرکت مدبر عمومیسی موسیو شوبلیه نی بر آراهه کتیره رک بوتون مسائل معلقه نی بالذات تدقیق ایتمدم . وایکی جلسه هر بر بنه بر صورت تسویه بولارق ایشلرک بر سرعت متزایده ایله ایلرله مسنی تأمین ایتمدم .

نهایت ۱۹۱۴ سنه سی شباطی صوکلر نده چوروکصولی محمود پاشا ایله یجایش ایدرک بحریه نظارتی درعهده ایتمدم .

بحریه نظارتی

بحریه نظارتده صورت تعیین

انور پاشا حریبه نظارتی درعهده ایتمکدن صوکر ا اردونک تنسیقاتیه اشتغال ایدرک ایلک ایشی اردو قوماندان هیئتک باشدن آشانی کنجاشدیرلمسی اوامشدی . بوتون مزیت عسکریه لری رتبه لرینک غالونلرینی طاشیمقدن عبارت اولان نه قیر ارکان، امرا و ضابطان وارسه کافه سنی تقاعده سوق ایتمش و میرالایلدن قول اردو قوماندانلری ، قائم مقام لردن فرقه ، بیکباشیلردن آلائی و یوزباشیلردن طاہور قوماندانلری یامشدی . حریبه نظارتی دوائرنی هیئت تنسیقیه ک تکلیفی موجبجه یکیدن تنسیق ایتمش و دوائر مختلفه ریاستی آلمان امراسنه تودیع ایدرک اردونک سفر بک پلانلرینی تنظیم ایتمیرمکه باشلامشدی، بوتون اردوده تعلیم و تربیه عسکریه به بویوک براعتنا ایله و کمال جدیتله باشلامش و بر ایکی آئی ظرفنده اردونک هیئت عمومیہ سنده بر روح دیکرک حکم سورمکده اولدینی کورولمشدی .

بر طرفدن اردو بوخارق العاده تحولاته مقتدر اولورکن بحریه ده اسکی حیات اصولپرستی دن بشقه برشی مشهود اولموردی. بحریه ناظری چو کسولی محمود پاشا غایت ناموسگار، پک چالیشقان بر ذات اولمقه برابر رادیکال تدبیرلر اتخاذ ایده چک جرأته مالک اولمدیغندن انور پاشانک خط حرکتی قبول ایتیمی حقننده قابینه ده کی آرقداشلری طرفندن واقع اولان تکلیفله حواله سمع اعتبار ایتیموردی.

بش آلتی آی اول بره زیلیدن صاتون آلدیغمز سلطان عثمان در تنوطنک اتمام انشا آتی ایچین هیچ بر سرعت کوستریلیور، رشادیه در تنوطنک انشا آتی ایسه تأخر ایتدکجه ایدیوردی. بالقان حربی ائناسنده کمیلر بمزک دوچار اولدیغی خساراتک تعمیراتنه کافی درجه همت صرف اولونمور و کرک دوائر نظارتک، کرکسه ضابطان هیئتلرینک تنسیق حقننده انکلز هیئت اصلاحیه سی رئیسینک تکلیفاتی شورای بحریه ده تدقیقاته تابع طوتیلهرق هیچ بر نتیجه واصل اولموردی. حالبوکه حکومتک نقطه نظر نجه پک یقین بر آتیده یونانلیلرله مجادله یه کیریشمک کمز محقق اولدیغندن بو مجادله یه تشبیدن اول دهابویوک بر سر عتله قوه بحریه مزى تنسیق و تعلیم ایتمک کمز ایجاب ایدیوردی. بناء علیه بحریه نظارتنه بنم نقل ایدلمک صدر اعظم پاشا ایله انور پاشا وطلعت بک بیننده قرار لاشدیریلهرق بنمله یخایشه و فقط ایتیمی محمود پاشایه تکلیف ایدلمش و مشارایله ده بو تکلیفی قبول ایتمشدی. ایشته بو مقررات نتیجه سنده بحریه نظارتی در عهده ایتشدم.

بحریه نظارتی دوائرینک تنسیق

نظارتی در عهده ایدر اتمز ایلك ایشم انکلز هیئت اصلاحیه رئیسى امیرال لیموس پاشا ایله اوزون بر ملاقات اولدی. شمدی یه قدر سبق ایدن تکلیفات تنسیقیه سنک بر ضرورتلرینی بکاویرمسی رجالتدم و بو تکلیفاتک کندیسنجه اهمیتیلرینی تعیین ایتمسی سوبلادم. بر طرفندن کرک لیموس پاشا و کرک امیرال غامبل طرفندن تنسیقات عمومیه بحریه مزایچین ویرلش اولان لایحه لری شورای بحریه و دوائر سار ددن طوبلا تدره ذق بالذات تدقیقاته باشلادم. امیرال لیموس هر شیدن اول دوائر بحریه نک تنسیقی تکلیف ایتمش و بو تکلیفاتده نقطه نظریه توافق ایله مشدی. کرک میرال لیموس و کرکسه کندیسندن اول کان ایکی انکلز امیرالی شورای بحریه دن شکایت ایدیورلر و هیچ بر مسئولیت آماق ایستهمین دوائر نظارت رؤسانک کندی دائره لرینه عائد مواد مهمه حقننده هیچ بر قرار اتخاذ ایتمه رک شورای بحریه یه تودیع کیفیت ایتدکلرینی و شورای بحریه ایسه آیلرجه مدت اجتماع ایتمه رک واجتماع ایتسه بیله سنه لرجه مدت ییغلمش قالمش اولان

برجوق ایشلردن اورکدرک برقاچ دوسییه نك تدقیقندن صوکر ا طاغیلمقده واک مهم مسائلک اوراق طورباری ایچنده محبوس بر اقلقمده اولدیغنی و بو سایه ده رؤسای دوائرک مسؤلیتدن تبری ایتدکبرینی درمیان ایدیورلردی . بناء علیه هرشیدن اول شورای بحریه نك اغاسنه قرار ویرمشم . آمیرال لیمپوسک شکایت ایتدیکی مقاماتدن بری ده نظارت مستشارلنی مقامی ایدی . نظارت مستشارلنی باخصوص او زمانک مستشاری اولان میرلوا رستم پاشایی آمیرال لیمپوس عثمانلی بحریه اصلاحاتنک اک عنود مخالفی اولارق تلقي ایدیوردی . رؤسای دوائر کندی نقطه نظرنی قبول ایتسه لریله بالاخره مستشار رستم پاشایه مراجعتلرنده کندی تکلیفنک بوسبوتون مخالفی برقرار ایله عودت ایتدکبرینی و کندیسنه قارشى مستشار پاشانک امری خلافتده برشی یابامیه جتلیزینی مقام اعتداده سوبله دکبرینی آکلایوردی .

مشارالیهک اک چوق شکایت ایتدیکی دوائر دردنجی دائره ایله محاسبه و یوقلمه مدیریتی ایدی . اک بوروقراتیک قواعد قدیمه نك اسیری اولان بودائرة لرباشدن باشه تنسیق و اصلاح اولونما دقبجه نظارت بحریه ده برشی یایمق ممکن اوله میه جغنی سوبله یوردی . بوشفاهی تدقیقاتدن صوکره آمیرال غامبل ایله آمیرال لیمپوسک دوائر نظارت حقنده کی لایحه لرنی اوقودم و اونلردن ملهم اوله رق کندی مطالعاتک ده سوبله بر تشکیلات نظامنامه سی قلمه آلدیم . بونظامنامه موجبنجه نظارت مستشارلنی و شورای بحریه اغو اولنه جقدی . نظارت بحریه درت دائره ایله بر صحنه مفتش لکنندن و برده محاسبه مدیریتدن ترکب ایده جک و برنجی دائره رئیس ارکان حرییه بحریه رئیس عنوانی حائر اولاجقدی . هردائر نك رئیس کندی اداره سنه تعلق ایدن ایشلرک کافه سی حقنده نهائی قرارلر ویرمکه و کندی مسؤلیتی تحتنده مقام نظارته عرض ایتمکه مجبور دی . اساسا بر دائره یه تعلق ایدن فقط دوائر سائر ایلده علاقه دار اولان مسائل ایچین تعقیبات اجرایی و دوائر سائر دن مقررات استحصالی دائره رئیسک وظیفه سی مقتضاسندن ایدی . بوتون دوائر رؤسای کندی دائر لری نه تعلق ایدن مسائل حقنده ارکان حرییه بحریه ریاستنه اعطای معلوماته مجبور ایدیلر . دونمانک تنسیقندن، حریه احضارندن هیئت ضابطانک تعلیم و تربیه سندن و هر نوع ملازمه حریه نك ولوازم اعاشه نك و قتیه احضار ایتدیراسندن مسؤل اولان ارکان حرییه بحریه رئیس بو مسائل حقنده دوائر سائر رؤساسندن تحریری و شفاهی معلومات طلب ایتمکه و دائره ارکان حریه نك نقاط نظرنی آنلره ایضاحه صلاحیتدار ایدی .

تشکیلات نظامنامه سی بالاخره تجربه یه مستند بر طاقم تعدیلات ایله کمال واک مناسب شکلی احراز ایتدیردکن صوکر ا نظامنامه حالنه قلب ایتمکی موافق کوردیکمدن تعلیقاتنامه صورتده همان موقع اجرا یه وضعی امر ایتدم . و بونک ایجاباتدن اولارق

مستشار رستم پاشا ایله دهاسا ائیکي لوا آمرالنی وصحیه مفتی فائق پاشانی وبرقاج میرآلای ایله قائممقام و بیکباشینی تقاعده سوق ایتدم . بواساسلی اجراءت آمرال لیموسی پک ممنون ایتش ونظارت بحریهده بعدما سرعت وجدیتله ایش کورمک ممکن اولاجنی قناعتنی حاصل ایتش اولدیغنی بالذات بکا بیلدیرمشدی . یننه تنسیقات تعلیماتنامه سی موجبنجه اوزمانه قدر کافه سی استانبول لیان ریاستنه مربوط بولونان ممالک عثمانیه لیانلرینی آلتی دائرهده تفریق ایدرک صامسون ، استانبول ، ازهر ، بیروت مرکز لیان ریاستلرینی یکیدن تشکیل و بحر احمر لیانلرینی بحر احمر قومودورنغنه ربط ایتدیرمشدیم . مرکز لیان رؤسای تشکیل ایتکدن مقصدم بونلرک معیتنه ویره جگم ساحل ترصد و محافظه سفائی واسطه سیله سواحل عثمانیهده قچاقجیباغک منغنه تشبث ایتکدن و اوزمانه قدر پک باشی بوش براقمش اولان لیان رؤساسنی دائمی برقتیش ومراقبه یه تابع طوتمقدن عبارتدی .

فی الحقیقه اوصردده فرانسه دن کلش اولان غامبوطلرله اسکیدن قاله غامبوطلری بحریهده و بحرسفید و سوریه و بحراحر سواحلنه مأمور ایتدم . بونلری پیدرپی مرکز لیان رئیس لرینک امرینه کوندردیم . اگر نظارته تعینمدن بش آی صوکره حرب عمومی چیقماش اولسه ییدی بوتشکیلاندن کرک رسومت کرک رژی کرک دیون عمومی ادارملری فوق العاده استفاده ایدرک و سواحلده قچاقجیباغ و قایقی عادتاً تمامیه منع ایدرک جکدی .

مرکز لیان رئیس لرینی امرای بحریه نیک مقدر و فعال اولانلری میانندن انتخاب ایتش و بونلری دائمی برقتیش ومراقبه یه مجبورطوتمش ایدیم . بونلردن پیدرپی کلن راپورلر لیان رئیس لری ایچنده تبدیلی ایجاب ایدنلر حقنده قناعت بخش ایضاحانی حاوی اولدینی کبی لیان دائره لریمزک جدأ آجینه حق بر درکئ سفیلده اولدیغی ده بیلدیریوردی . لیان رئیس لردن تقاعده سوق ایتدکریمک یرینه ضابطان بحریه موجوده آراسندن ناموس وچالیشقانقلری ایله معروف و فقط حرب دونتماسنده استخداملرنده فائده غیرمأمول اولانلری تعیین ایتدیرمکده ایدیم . بالهایه ضابطان موجوده بحریه یی اوچ صنفه تفریق ایتک املنده ایدیم . برنجی قسم حرب دونتماسنده استخدام ایدرک ایله بیله جک ضابطان ایدی . ایکنجی قسم سواحل محافظه سنه مأمور سفائنده استخدام اولنه بیله جکر اوچنچی قسمده لیان ریاستلرنده قوللانیله بیله جکر ایدی . بونلر یالکیز کندی بیلنلرنده ترفیع ایتدیریلرک برنجی قسمده استخدام قابیلتنی ضایع ایدرک جکر ایکنجی یه ، ایکنجیدن تفریق اولنه جقلر اوچونجی یه کوندریله جک و اوچنچیده ده ایشه یارامیانلر تقاعده سوق اولنه جقلردی . مع التأسف بواساسی وضع ایدرک بیلیمکده ده حرب مانع اولدی . ضابطان بحریه دن تقاعدلرینه

ويا نسبت عسكريه لرینك قطعنه قرار وردكړم حقنده پك قطعی پرنسیپلرم واردی .
 اولاً احوال صحیه ، بالطبع نظامنامه موجب تقاعد ایدی . ثانیاً
 ویریلان وظیفه یی ایفایه علماً و عرفاناً عدم قابلیت کذا تقاعد نظامنامه سنك ایکنجی
 ماده سنجه مستوجب تقاعد ایدی . فقط حیثیت عسکریه سنی پامال ایده جك قدر
 سرخوش اولمق ، هر نه صورتله اولورسه اولسون آرقداش لرینك موجب نفرتی
 اولاجق حرکانه بولونمق ، وظیفه سنك ایفاسنده عن قصد تکامل کوسترمك ودها
 بوکا مائل بعضی احوال عبره لسا ترین نسبت عسکریه قطعی استلزام ایدن قباحترلردن
 معدوددی . نسبت عسکریه قطعندن مقصد برضابطك اداره استعفايه مجبور ایدلمسی دیمکدر .
 تقاعد نظامنامه سنك ایکنجی ماده سی اقتدار و اهلیتی رتبه سنه عائد وظائفك
 ایفاسنه کافی کلمه ین ضابطانی سنین خدمتنه کوره معاشی حساب ایدلمك اوزره تقاعده
 سوق ایدیوردی . احوالده قباحترلی دیوان حرب قراريله طردی استلزام ایده جك
 درجده اولمایان فقط بالاده ایضاح ایتدیکم قبايح ايله آلوده بولونان ضابطانی ده
 مجبوری استعفايه تابع طوتمق الك مناسب بر اصول ایدی که بالاخره بواصول آوروپا
 اردولرنده موجود دیوان حیثیتلرك بزدهده تأسیسی انتاج ایده جکدی . بوراده بر
 قاچ مثال ذکر ایتمین مناسب تلقی ایدیورم .

نظارتہ تعینمك هفته سنده ایدی ، دها محمود پاشانك نظارتی زماننده بحر احرر
 قومودورانی معیتنه ویرلمش اولان بر غامبوطك یوم و ساعت حرکتی ارکان حربیه
 ریاستنك تنسیبی وجهله امر ایتمشدم . حرکت ایچین تخصیص اولونان صباحدن برکون
 اولیکی آقشم اوزری آمیرال لپیوس پاشانی ده برابریه آلاق طوپخانه آچقملرنده
 دمیرلی بولونان غامبوطه کیتدم . غامبوطك اوزون بر سفر اجرا ایده بیلجك وجهله
 احضار ایدلمش اولوب اولمادیغنك بالذات تفتیش و بکا ابلاغ ایدلمسینی آمیرال دن رجا
 ایتدم . آمیرال بعض اوفق تفك نواقصیله برابر کمینك حرکت ایچین حاضر لاش
 عد ایدیلجکنی بیلدیردی . قومانیه لرینك کافی اولوب اولمادیغنی و افرادك یازلق
 الیسه لری بولونوب بولونمادیغنی ، نه قدر پارالری اولدیغنی سواریدن صوردم . بر مقدار
 ملبوسات ايله بر آزدها قومانیه یه محتاج اولدق لرینی باتدقیق آکلادم . ضابطانك
 صیقینتی چکمه مه لری ایچین اوچ آباق محضاتلرینك ده کمی قاصه سنه اعطاسنی مناسب
 کوردم . همان ایکنجی ايله کاتبك اداره بحریه یه کوندرلمسینی و بویکیجه اشناسنده
 آله جق لرینی آلوب صباحلن امر اولونان ساعتده حرکت ایتلرینی سواری یه اخطار ایتدم .
 بالذات دائره بحریه یه کله رك کیجه وقتی غیر معمول ارزاق و ملبوسات انبار لرینی
 آچدیردم . و اقتضا ایدن مالزمنه نك ویرلمسینی ، یوقمه جی افندی نك اعتراضاتنه رغماً
 کمی یه علی الحساب پارا اعطاسنی امر ایتدم .

صباحین دائرہ بحر یہ کثیر کمز غامبوطک حرکت ایدوب ایتہدیکنی صوردم . کمال حیرتہ خبر آلام کہ کمی هنوز حرکت ایتہمش . درعقب سواریسنی جلب ایتدم . نہ ایچین حرکت ایتہدیکنی صوردم .

« افندم کیجہ ایکنجی ایله کاتب کمی یہ کلمہ دیلر . بنده اونلر اولما یخہ حرکت ایتکی مناسب کورمدم . » دیمز می ؟

اوزمان قراریمی درعقب ویردم . سواری نی تقاعد ایتدم . کمی یہ یکی برسواری ویردم . ایکنجی نک نسبت عسکر یہ سنی قطع ایتدم . اصل مقصدی بحراجرہ کیتہمہ مکدن عبارت اولان کاتبی کمی ایله کیتمکہ اجار ایتدم . و اوچ ساعت سوکرا کمی نی حرکت ایتدیردم . دیگر بر مثال :

حرب عمومیدن اول ایام مبارکدن برنده ایدی . دونما افراد و ضابطانیله معایدہ ایتک اوزره معین برساتده بوتون سفائن حریہ مرتباتک ترسانہ میدانده اجتماع ایتسنی امر ایتدم .

یوم معین صباحی هوا یاغمورلی ایدی . فقط وقت معینده بن بویوک اوینفورمه ایله کلدیکم حالده مرتبات اوراده اجتماع ایتہمشدی . بن اوتوموبیلدن ایندیکم صرہده دونما قوماندانی طاهر بک معیتی ضابطانندن برقاچی ایله برلکده خایچ قومودورلنی دائرہسندن چیقورلردی . دوغرو یانہ کلدیلر . مرتبات عدم اجتماعک اسبابی صوردیغم طاهر بک : « افندیم ، هوا یاغمورلی اولدیغندن بلکہ کمز سکز ملاحظہ سیله ناحق یرہ عسکری ایصالنامق ایچین اجتماع ایتدیرمدم » جوابی ویرمشدی . یاغمورده ایصالنامقدن قورقان طاهر بک اوچ کون حبسنی امر ایتدم و بر هفته سوکراده تقاعدنی اجرا ایتدیردم .

دیگر مثال :

طقوز یوز اون آلتی سنه سی ظرفنده دردنجی اردونک مختلف ایشلری ایچون استانبوله کلمشدم . بحریہ ضابطانندن برینک اموال دولتی سوءاستعمال ایتدیکی تمامیلہ تظاہر ایتمشدی . او صرہده اردوده و دونماده سوءاستعمالات مع الاسف آرتقمده ایدی . بونک تدابیر شدیدہ ایله اوکسی آلمی بک زیاده آرزو ایدیوردم . کمال سرعتله حقنده حکم ویرلمی توصیه سیله ضابطی دیوان حربہ سوق ایتدم . دیوان حرب بوتون حقایقہ رغماً ضابطک برآنتہ حکم ویردی . حالبوکہ ضابطک ارتکابی نجہ و بوتون آمرلر نجہ محققدی . بالطبع دیوان حرب حکمنی تصدیق ایتدم . فقط ضابطک نسبت عسکر یسنی قطع ایتدم . دیوان حرب رئیس اسماعیل بک ایله اعضادن بعضیلر نی ده حیثیت عسکر یہ مسائلمده بوقدر تقدیرسز اولدقلری ثابت اولمسندن طولانی تقاعده سوق ایتدم . دیگر بر مثال :

در دنجی اردو قوماندانانگدن استعفا ايله آرتیق استانبوله عودت ایتشم . روسیه ايله مصالحه عقد اولونمش، قره دکزه سیرسفاش کشاد ایدلمشدی . اوزمانه قدر یاووز قورسی افرادینک محل اقامتی اتحاد ایدیلن رشید پاشا واپورینک قره دکز سفرلرینی اجرا ایده بیلیمی ایچین احضاری لازم کلمشدی . بیک مشـکلات ايله واپوری دونما قوماندانلغنک آلتدن قورناردم و برای تعمیر حوضله ادخال ایتدم . ایرتسی کونی نظارت مستشاری و اصف پاشا یانمه کله رک کمال تأثرله برسنه اول پک مکمل صورتده تعمیر ایتدیرلمش اولان رشید پاشا واپورینک جدأ اغلانه جق برحاله کتیرلمش اولدیغی، اگر سواری وایکنجیلرک بو اهمال و تسبیلرینه برنهایت ویردیرلمه جک اولورسه بحریه نک افلاسنی اعلان ایلک لازم کله جکینی پک بحق برلسان شکایتله سـویله دی . اوچنجی دائره رئیس حمدی بکی چاغیردم . اوده عینی افاده ده بولوندی . خلیج قومودوری رمزی بکی جلب ايله رشید پاشای تفتیش ایدرک حال حاضرینی مبین برراپور ویرمینی و بو حالدن طولای کمی مرتبانندن کیملرک مسؤل ایدلمی لازمکله جکینی تعیین ایتمینی امر ایتدم . ایرتسی کون بو حالدن کمینک سواریسيله ایکنجیسی مسؤل اولمی ایجاب ایده جکینه دائر راپور ویردی .

همان و اصف پاشا ايله حمدی بکی استصحاب ایدرک بالذات کمی یه کیتدم . افرادک ضابطان قارملرینک قابولری اوزرینه ضابطان علیه الفاظ مستهجنه بی حاوی امضالری تحتنده یازیلر یازمش اولدقلری حالده ضابطانک بوکا بيله تحمل ایتمش اولدقلرینی رأی العین کوردیکم کبی کمینک کوپری صالوننک بر باد برحاله کتیرلدیکنی ده مشاهده ایتدم . اوزمان کمی سواریسنک تقاعده سوقی وایکنجیسنک اون بش کون حبسنی امر ایتدم .

بعدها هانکی کمیده عین حال کوریه جک اولورسه سواری ايله ایکنجینک در عقب تقاعد ایدیه جکینی تعمیم ایتدم . کمی سواریمی یاووز زرهلیسی ایکنجیلرکینه نامزد بولنان بریکباشی ایدی . کندیمی پک ناموسلی ، ذکی و معلوماتی برضابط اولدیغی حالده کمی و دکز حیاتی پک آز اولدیغندن تجربه سزدی . برکمیده رطب ویا بس هرشیدن سوارینک مسؤل اولدیغی ظن ایدرسم تقدیر ایده میوردی . بزم بحریه ضابطانی آراسنده پک یا کلش بر قناعت وارد . بر کمینک طهارت و نظافتندن، ضبط وربطندن وسائر سندن ایکنجی قبودانک مسؤل اولدیغی ادعا ایدرلر . بو ادعا کر چه دوغریدر . فقط ایکنجینک مسؤلیتی سواری یه قارشیدر . حالبوکه جزء تام دونما قوماندانلرینه قارشى کمیده کی احوالک عمومندن آنجق سواری مسؤلدر . اگر مسؤلیت سواریده تمرکز ایتدیرلمه جک اولورسه سوارینک کمیده کی وحدت آمریتی تأمین اولونا میاه جغنی بزم ضابطان بحریه دن برچوقلری تقدیر ایده میوزلر . حق قبودانک تقاعده سوقی

بعض دار بینایر مومی الیهک آلمان ضابطانیله حسن امتزاج وانسیت ایتکده اولماسنه عطف ایتشلردی . بوندن دها مناسبستز بر فکر اولاماز . دیسیپلینک وبالخاصه آلمان وتورک مرتباتی آراسنده بر آهنگ تام حکمران اولسی فکرینک اگ حار طرفداری اولان بکا بویله برشی اسناد ایتک پک کولونج اولور .

بحریه ضابطانک ترفیع معنویاتی ایچین دها بویکی بر جوق اجرا آتم واردر . بونلری وطنمه عودتمده منحصر آ بحریه نظارمه عائد خاطر اتمی یازارکن آرشیولره مراجعت ایدرک ایضاح ایده حکم .

سلطان عثمان ورشادیه نک تسریع انشا آتی ترسانه فابریقه وحوضلرینک اصلاحی ایزمده
یکی بر ترسانه تأسیسی یکی سفائن حریه سپارشی

بحریه نظارتنه کلیر کلیمز بارباروس ، طورغود ، مسعودیه کبی کمیلریمزله بالعموم مخرب طور پیدولریمزی معاینه ایتدیره رک بونلرک تعمیراتنه وسائط موجوده نک مساعده سی نسبتنده کمال سرعت واهیمتله مباشرت ایتدیردم . تعمیراتی عادتاً هر کون بالذات تفتیش ایدیور هر نوع اسباب مانعه یی ازاله یه صرف مقدور ایدیوردم . مع هذا بنم اصل املم انکلتزده ختام انشا آتی قوه قریبه یه کلیمش اولان سلطان عثمان زرهلیسنی بر آن اول مرمره داخلنه چکمک ودها ایتالیا حربندن اول سپارش ایدلمش ومع التأسف انشا آتی تأخردن تأخره اوغرامش بولنان رشادیه زرهلیسنک ختام انشا آتی ایچوند بر حد قلعی تعیین ایتدی . دیلمک ایدی . سلطان عثمان ورشادیه ده ارزو ایتدکری بعض تعدیلات حقنده رؤف وواف بککک نظارت بحریه یه یازدقلری بعض مسائل مهمه یه دوائر عائدیه سی آلتی آیدن بری برقرار شافی وپرمه مشلردی . ایثنی بالذات کندیلرندن آ کلامق اوزره لوندزده بولونان واصف ورؤف بککری استانبوله دعوت ایتدم . یازدقلری اوراقی دوائر عائدیه سندن جلب ایتدم . متخصصلری مقام نظارته طوپلادم . آمیرال لیموسکده مطالعه لرینی آلارق هر ایکسینکده صور دقلری شیلرک جوانی ویردم وفابریقه یه یازدیغم بر مکتوب ایله ده عثمانیه ورشادیه نک ختام انشا آتلی حقنده بر تاریخ قطعی درمیان ایتلرینی طلب ایله دم .

رؤف بک عثمانیه مرتبات فنیه سندن بعضلرینک شمیدین کمی یه کوندرملری مرتباتک آلات رقیقه فنیه ایله دها شمیدین پیدای استیناس ایتلرینی موجب اوله جغنی تکلیف ایتمش اولدیغندن کرک عثمانیه کرک رشادیه مرتباتندن بر قسم ضابطان ایله کوچوک ضابطانی تفریق ورشید پاشا واپوریه خلیج قومودوری اسماعیل قپودان قومانداسیله انکلتزیه اعزام ایتدم وکمیلرک شرکتلرجه تمید و قبول ایدیله جک زمانده اتمام انشاآت

وتسلملى ممكن اولايامك ايچين بعدما هر كونا تعديلات طلبندن صرفنظر ايتلرني رؤف وواصف بکلردن رجا ايدرك ايكسنى ده لوندره اعاده ايتدم .

•

محمود پاشانك نظارتى زمانده خلیچ ترسانه لرينك اصلاحيه برابر ايزميت كورفزنده هر درلو شرائط جديده يي حائز مكمل بر ترسانه و بر سايج حوض تأسيس و انشاسى كيفيتى آرمسترونغ - ويكدرس انشاسات شركتلرى ايله موقع مذاكره قونمش و بونك شرائط ابتدائيه يي قرارلاشديرلمشدى .

ايشك حائز اولدوغى اهميت فوق العاده يي نظردقته آلاق نتيجه قطعيه يه ايصالى ايچين همان ايجاب اين مرخصلك استانبوله اعزامى لزومى شركتلره تبليغ ايتدم . مذكور شركتلرك مجلس اداره اعضاسندن سيرونسان قايارايه آرمسترونغ ويكرس ديركتورلرندن ايكي ذات استانبوله كلديلر . مذكور شركتلر حقوق مشاورليكنه در سعادت دعوى و كيلرندن قونت اوسترونغ و بحريه نظارتى حقوق مشاورليكنه ده مبعوث خلايجان افندى انتخاب اولونمشلردى . حقوق مشاورلر يمزك دخى حضوريله عقد اولونان متعدد جلسلر نتيجه سنده شرائط مقاله كسب قطعت ايتديرلدى . بو مقاله يه هر درلو محاذيردن عارى بر مقاله نامه اسمنى ويره مز ايسهم ده ايجابات و شرائط عصره يه ايله متناسب قيزاقلر ، حوضلر ، فابريقلر صاحبي اوله بيلمكلكمى تأمين ايدم جكندن طولاني فوق العاده موجب مسرتم اولمشدى .

بنم اوتهدن برى بر مسلكم واردر :

آرمسترونغ ويكدرس شركتلريله ياد يغمز مقاله موجبنجه خلیچ ترسانه لرينك ايشاه دلسى مذكور شركتلرله بحريه نظارتى مثللرندن مركب بر هيئته حواله ايديله جك وبو هيئت ترسانه يي بر انكليز مدير عمومى واسطه سيله اداره ايدم جكدى . كيم نه ديسه ديسون ، كمال جدیت و اعتنا ايله تطبيق ايدلديكى تقدردده بو تشبثدن مملكت ايچين عظيم منافع تأمين ايديله يله جكى قناعتند ايدم و اوزمانكى قناعتى حالا تبديل ايتدم . مقاله نامه نك كسب قطعت ايدرك موقع اجرايه وضعندن صكره كچن بك آز زمان ظرفنده حال تعميرده بولونان كيلر يمزك بوبوك بردقت و اعتنا ايله تعمير ايدلمش اولديغى كورمك بنم ايچين موجب ممنونيت ايدى . ترسانه يه مدير عمومى تعيين ايدلمش اولان ذاتك ناموسكارلى ، در عهده ايتديكى ايشده صاحب اختصاص و مهارت اولمى بك زياده انشراحى موجب اوليوردى . استانبوله مواصلتندن بك آز زمان صوكرا ترسانه فابريقلرينك و قيزاقلرينك نه شكل و صورتده تعديل و اصلاحى حقنده امضا ايتديكى ابتدائى پروژم لرده دائما مطابق قاليوردق . مدير عمومى نك ناموسكار غنه دليل اولارق بر مثال اراد ايدم بيليم :

شرکت‌لره عقد ایتدی کمز مقاوله موجب‌نجه دولت ایزمیت کورفرزنده یکی برترسانه تأسیس‌نه عائد سرمایه‌ینی وضع ایت‌مکه وبو ترسانه‌ینی تأسیسه مجبور ایدی . ایکی آیلوق بر تدقیق نتیجه‌سندده مدیر عمومی بکا دیمش‌دی که :

« خلیج ترسانه‌سی موقعنک حائر اولدوغی خصوصیت اوقدرشایان نظر در که عثمانلی حرب ترسانه‌سنک بورادن قالدیر یلهرق ایزمیته نقل ایدلمسی ایچین هیچ بر سبب کورده میورم . الیوم موجود بولونان مبانی یکی فابریقه‌لره تحویل ایدلک‌لری ، قیزاقلرده بعض اصلاحات وجوده کتیرلیدیکی تقدیرده شم‌دیکی خلیج ترسانه‌سندده نهایت ذرت سته‌یه قدر الک جسم در تنوط‌لرک انشاسی امکانی استحصال اولنه‌بیلیر . بونک ایچین بن شم‌دیلك ایزمیت ترسانه‌سندن صرف‌نظر ایدلمسی وبوتون همتک بک جزئی بر مصرفله الده ایدلمسی ممکن اولان خلیج ترسانه‌سی اصلاحاتنه حصر اولنمسی فکر‌نرندیم وبو فکریمی شرکت‌لره قبول ایتدیرمکی سزه وعد ایدرم . »

مع‌التأسف حرب عمومی بدایتنده آلمان غزته‌لرندن تفلاً بزم غزته‌لریمزده بریالان حوادث انتشار ایت‌مشدی . کویا انکلیز مدیر عمومی انکلیز هیئت اصلاحیه‌سنک امرینه توفیقاً کمیلریمزک تعمیراتی اثناسندده الک مهم پارچه‌لری چیقارمشلر وبو صورتله کمیلریمزک قابلیت حرکت‌لرینی تنقیص ایتمشلر .

بو حوادث ایلك دفعه انتشار ایتدیکی زمان دردنجی اوردو قوماندانلغندده بولنیوردم . بونک کلیاً خلاف حقیقت اولدیغی ، کرک انکلیز هیئت اصلاحیه‌سنک ، کرکسه ترسانه‌لریمزک اصلاح واحیاسنی در عهده ایتش اولان انکلیز شرکت‌لری مهندس‌لریمزک تا خدمت‌لرینی ترک ایتدک‌لری کونه قدر بک ناموسکارانه ایفای وظیفه ایتش و هیچ اخانته تشبث ایتشمش اولدقلریمزک عثمانلی بحریه نظارتی طرفندن تکذیب ایتدیرلمسی اوزمان بکا وکالت ایدن انور پاشادن رجا ایتشدم . بو تکذیبک نشر ایدیلوب ایدله‌دیکنی الآن بیلمه یورم . فقط مع‌التأسف بو خلاف حقیقت نشر یاتنک بک واسع بر ساحه انتشار احراز ایتدیکنی وبرجوق سیاسی اثرلرده بزم و آلمانلرک علیهنده بک چوق نشریات بدخواهانیه سببیت ویردیکنی کورویورم . کرک آمیرال لیموس ایله معیتنده کی ضابطانک کرک خلیج ترسانه‌سنی اصلاحه مأمورانکلیز مهندس‌ی وعمله‌سنک وظیفه‌لرینی بک ناموسکارانه ایفا ایتش اولدقلرینی بوراده بردها تکرار ایت‌مکی کنندم ایچین بر مجبوریته معنویه تلقی ایدرم . اوقدرکه چناق قلعه وقره‌دکز بوغازلرنده تأسیس اولنه‌جق طور پیل خط‌لریمزک انتخاب واک موافق طور پیل تار‌لریمزک صورت تأسیس‌نک تثبیت اولونمسنی آمیرال لیموسک معیتنه مأمور طور پیدو متخصصی ایله بر عثمانلی ضابطندن مرکب بر هیئته حواله ایتش وچناق قلعه‌نک ایلك طور پیل خط‌لرینی بولانه توفیقاً تأسیس ایتدیرمش ایدم .

بوتون حقایقی احتوا ایتمه سنی آرزو ایتدیکم بوأثریمه آتیده کی وقعیه بی ده درج ایتمکی بروظیفه تلقی ایدرم . بوغازلرک طورپیل خطلریله قیامسی احتمالاتی کسب قوت ایتدیک برصرده ایدی ، برکون آمیرال لیموس یانمه کلدی ویدی که :

« اکر بوغازلری طورپیل خطلریله قیامی دوشونیورسه کز سزه برتکلیفده بولوناچقم . چناق قاعه بوغازینه ایسته دیک کز قدر طورپیل دوکه بیلیرسکز . فقط قره دکز بوغازینه طورپیل دوکه مییکز . یالکز طورپیل دوکمش کی شاماندره لری قوییکز و بوتون بحر یونه قره دکز بوغازینک طورپیل ایله ستر ایدلرکی ، بناء علیه قلاغوز آلمق سزین بوغازی کچمک ممنوع بولوندیغی اعلان ایدیکز . روسلر بالطبع سزک طورپیل دوکه دیک کزری بیلهمیه جکلری ایچین بوغازی زورلامغه جسارت ایده مزلر . عینی مانوره ۷۱ - ۱۸۷۰ سنه سننده آلمانلر طرفندن تطبیق اولونمش وشمال دکزری ساحله طورپیل دوکولدیکی اعلان ایدلشدی . حالبوکه حقیقته هیچ برطورپیل دوکوله مشدی . بو اعلانک ویردیکی جسارت سزلکدن طولانی مذکور دکز ساحله هیچ بفرانز کیمسی یا قلاشه مامشدی . اکر سز قره دکز بوغازینه طورپیل دوکه جت اولورسه کز بو طورپیللردن بریسی آقینتینک شدتدن طولانی یرندن قویایلیر و طوغریجه خلیجه قدر کیره بیلیر . اوراده برتجار ویا یولجی کیمسیله مصادمه ایدرک برفلا کته سبب اولورسه حقه کزده اوروپا افکار عمومیه سنجه عظیم مسؤلیتی داعی اولور . »

امیراله ایقظا تندن دولانی متشکر قالدیغی ؛ فقط بویه برمانورده نک هر زمان ایچین موفقیتله تطبیق امکانی متصور اولامیه جغی ، قره دکز بوغازی شمال دکزری ساحله مقیس اولمایوب برکره دشمن سفائی هر هانکی برسبیله خبر آلاق بوغازی زور لایه جق اولورلرسه بوندن تلافیسی غیر ممکن ضرر لر نولد ایده بیله جکینی سویله دم . اوزمانکی وضعیت ایجاباتندن اولارق آمیرال بونی بر فکر اغفالکارانه ایله می سویله دی یوقسه قناعت فیه سی بویوله می ایدی ؟ بونی بوراده تدقیق ایتیه حکم . هر حالده چناق قلعه ایچین بویه برتکلیفده بولونماش اولمسنه وانسکیز دوتماسنک بالخاصه چناق قلعه ایله علاقه دار اولماسنه نظر آتو تکلیفی صرف برقناعت فیه یه عطف ایتیه بی آمیرالک ناموسنه اولان اعتادم سوقیه دها موافق تلقی ایدرم .

استانبوله کلن ارمستروئخ - ویکتورس وکیللریله مذاکراتمک ایکنجی قسمی اشبو شرکتلره صوک سیستم برده تنوط ایله ایکی کشاف سفینه می و آلتی طورپیدو وایکی تحت البحر سپارشی تشکیل ایدیوردی . بزم متخصصین بحریه ایله آمیرال لیموسک بوتون مطالبی احتوا ایده جک وجهله شرکتلر طرفندن تنظیم اولونان پلانلر ، شرطنامه و مقاوله نامه لر تدقیق ایدیلرک طرفینجه امضا و سپارش اجرا اولوندی .

بوندن بشقه اسکی کمیلیمز ایچین تعلیم و احتیاط جیبحانه لری دخی سپارش ایدلمشدی .
در تنوطه «فائق» اسمی مناسب کورولدی . وانشا آتیه نظارته قروت قبودانی حمدی بک
تعیین ایدلدی .

سلطان عثمانك ايلك و صوك سرعت تجربه لریله طوپ تجربه لرینك زمان اجرا سی
صورت قطعی ده تعین اولوندی .

بوتون بوفعالبتدن آکلاشیلیرکه بز دونمازی آرزو مانده یونان دونماسنه فائق
بر حاله وضع ایتکی بوتون موجودیتزله آرزو ایدیوردق . بو آرزوی تأخیر ایده بیله جک
نه قدر موانع وارسه کافه سنی بر طرف ایتکه صوك در جهلرده جهد و اقدام کوستیریوردم .
اوصرمده فرانسرلرده بزم ایچون کی انشا ایتکی آرزو ایدیورلردی . استانبوله دعوت
ایتدیکم شانتیه نورمان وکیلرلیله بالذا کره مذکور شرکته آلتی مخرب سپارش
ایتدیکم کی قروزو فابریقه سنه ده ایکی تحت البحر سپارش ایتدم . فائق زرهلیسی
یکرمی ایکی آیده تسلیم ایدیله بیله جکی کی کرک انکلتزمیه کرک فرانسه یه سپارش
ایتدیکمز دیگر کمیلیمزك انشا آتی ده بوکا یقین زمانلرده ختامه ایره جکدی .
سلطان عثمان در تنوطی ۹۱۴ سنه سی نهایتلرینه دوغرو ، رشادیه در تنوطی ایسه
۹۱۵ سنه سی اوائلنده تسلیم ایدیله جکنه کوره ۱۹۱۶ اواسطنده اوچ در تنوط ،
ایکی کشف سفینه سی لاقلا اون ایکی ده سترویه و درت تحت البحر دن مرکب یکی
بر فیلو ایله اسکی سفینه لریمزدن مرکب بر ایکنجی خط فیلوسنه مالک اوله جق و هر
حاله یونان دونماسنه قات قات فائق اوله جقدق . یکی سفائتمزی اداره ایده بیله جک عثمانلی
مرتباتنک یتشدرلمسی ایچون آمیرال لیموس ایله متادیا چالیشه رق غایت واسع
بر تعلیم و تربیه پروغرامی حاضر لامشقد . فقط هر شیئدن اول سفائن قدیمه مزك
بر آن اول تعمیری و رای تعلیم دکزه چیقمه لری ایجاب ایدیوردی . اوصرمده
ایسه باشلامش اولان انکلز مدیر عمومینك باشلوجه مشغولیتی بوتشکیل ایدیوردی .
نهایت ۹۱۴ سنه سی تموزینك ۲۲ بجی کونی مسعودیه ، بارباروس ، طورغو دایله اسکی
بو طرلریمزدن مرکب دونمازی کو پرلردن چیقاره بیلمش و آمیرال لیموس قومانداسیله
آطه لر اوکنه کوندره رك تعلیم و تربیه ابته دار ایتدیرمشدم . بزم ، بو حاله مساعیمز
قازیشینده دوشونمکه باشلامش اولان یونانلر دخی دونمالرینك تقویه سی اسبابنه
توسل ایتشلر و ایکی سنه ده تسلیم ایدلمك اوزره فرانسه بر دره تنوط سپارش ایتدکلی کی
آلمان فابریقه لرندن ده مجدد آلتی ده سترویه صائون آلمشردی . یکیدن انشا ایدیله جک
اولان بو کمیلر بزم ایچین بر تهله تشکیل ایتهدیکی کی تموز نهایتلرینه دوغرو بزه تسلیم
ایدیلهرك اغستوس نهایتلرینه دوغرو استانبوله کله بیله جک اولان سلطان عثمانك و رودی
موجود یونان دونماسی اوزرینه فائقتمزی تربید ایدمه جک ، آلتی بدی آی صو کرا

رشادیه نك ورودى بوفائقى دهاتقويه ايله به جك ایدی. فاتح زرهلیسی ایسه فرانسه یه سپارش ایدیلن یونان دره تنوطنه تقابل ایدرك فائقیتی ینه بز تأمین ایده جكدك . یونانیلر بوحساباتی پك كوزل یاپیور ، سلطان عثمانك سالماً استانبوله ورودینه مانع اولمق ایچین هر درلو وسائطه مراجعتی بیله دوشنیورلردی .

۱۹۱۴ سنه سی مایس اواسطنده ذات حضرت پادشاهی یه عرض تعظیبات وسیله سیله استانبوله كمش اولان «غوبن» ك بوزیارتنه مقابل انكیزلرده بحر سفید انكیز فیلوسی قوماندان آم ال دوبهركی حزیران اواسطنده « اینفلقسیل » زرهلیسی ايله استانبوله کوندر مشلردی . كرك بحریه نظارتنه یاپدیغی زیارت رسمیه اناسنده كرك متعدد وسیله لرله دیگر اجتماعلریمزده آمرال سلطان عثمانی سالماً استانبوله کتیرمك ایچین تداییر مخصوصه اتخاذ ایدوب اتمه دیکمزی مصرأ صوریوردی و دییوردی که :

« سلطان عثمانك عثمانلی صولربنه كمش یونانیلری صوك درجه تدهیش ایدیور . وبومنفور نتیجه نك تحقنه مانع اولمق ایچین هر درلو واسطه یه مراجعتی ارزو ایدیورلر . بنم آلدیغم معلومانه كوره انكیزلرده كمی ده صوك تجربه لرینی یاپمزدن اول برطاقم فدائیلر واسطه سیله كمی ن تخریب ایتدیره منزلسه عثمانلی صولربنه كمش اوزره یوله چیقیدیغی صیره ده جبل الطارق جهتلرنده بریونان تحت البحری واسطه سیله بطایر مغه تشبث ایده جكلر وبوكاده موفق اولمازلرسه كمینك یونان صولردن حین مرورنده بوتون یونان دونانماسیله كمی یه هجوم ایتمکی بیله كوزه آلدیره جكلر . سزه توصیه ایدرم . كمیكزی برتهلكه دن قورتارمق ایچین صوك درجه لرده متیقظ بولونك . » آمرال بووصایاسنده او قدر اصرار ایدیوردی که بوندن مقصدی بی تدهیش ایدرك كمینك انشأ آتی ختامه ابرسه بیله رشادیه نك ختام انشأ آتی بكله مك اوزره استانبوله كمش سندن صرف نظر ایتمك كمی تأمین ایده بیلمك اولدیغی شمدی ظن ایدیورم . او زمان بووصایانی صرف برقابلیت خالصانه یه عطف ایتش وتدیرلیمك اتخاذنده پك زیاده ماهر داورا تمقلغی تأمین ایچین تهلكه نك بو بوكلكنی نظر مده تزید ایتك ایستیور فیکرنده بولونمش ایدم .

كرك انكیزلره و یونانستانده بولونان مأمورلریمزدن آلدیغمز خبرلره كرك آمرال اك بووصایاسنه نظراً سلطان عثمانك انكیزلرده دن استانبوله قدر سیاحتی اناسنده سلامتی تأمین ایدرجك تداییر اتخاذ ایتك فی الحقیقه الزمدی . آمرال لیمپوس ايله بالندا كره آغستوس ابتدلرنده دونانك بحر سفیده کوندرلیسی و سلطان عثمانه كرید آچیققلرنده ملاقی اولماسی قرار کیر اولدی .

سلطان عثمانك جبل الطارق دن اعتباراً هانکی خط سیری تعقیب ایده جكسه دونمایی هانکی عرض و طول دائره لری اوزرنده بولاجغنه دائر دونما قوماندانی صفیله آمرال

طرفندن قلمه آلتان محرم بر امرنامه یی فرانسه دوتخاسی مانورلرنده بولونمقی اوزره فرانسه یه واقع اولان سیاحتیم تناسنده بالذات کورتورمش وانکلترون پارسه جلب ایتیش اولدیغم رؤف بکه ویرمش ایدم. فقط مع التأسف اغستوسک ایلک کونلرنده دره تنوطمز انکلتزه حکومتی طرفندن ضبط ایدلدی. بوکوزل کمی به عثمانی سنجاغی طاشیمقی شرقی نصیب اولمادی.

فرانسه - تورکیه مقارنتی

بالقان محاربه سندن سوکرا تورکیه نك داخله و خارجاً دوچار اولدینی شوا ائلدن تخلیصی ايله تقویه سنی وهیئت دولیه آره سنده آرتیق موقع مخصوصی صاحبی اولسنى تأمین ایچین یکانه چاره شمدی به قدر تعقیب ایدیلان تدافعی سیاست یرنه فوال برسیاست اقامه سی اوله جغی تقدیر ایتیش اولان اتحاد و ترقینك داخلی و خارجی سیاست دولت حقنده تثبیت ایتدیکی اساساتدن بالاده مجمللاً بحث ایتیش ایدم. بوسیاست فعاله دولتك حرب عمومی به دخولی انتاج ایتیش اولمقله بوبحثك مبادیسنده بوخطوط اساسیه یی بردها ذکر ایتدیکی مناسب کوردم. سیاست داخلیه نقطه نظرندن حل اولونه جق الك مهم مسئله شمیدیکی تعبیری وجهله دولتی ترکیب ایدن عناصر مختلفه دن اقلیتلرك تعیین حقوقی و آنلرله اکثریت آره سنده مخادنت ومودتك تأمین حصولی ایدی. عربلرله بالاده تفصیلاً عرض ایتدیکم اساسات دائره سنده برصورت تسویه قرار لاشدیرلش و کرچه بوصورت تسویه بوتون عرب پولیتقه جیلرینی ممنون ایدمه مش ایه ده هر حالده خالص مسلمان حسیاتله متحسسی اولان عظیم عرب کتله سنجه کافی تلقی ایدلمشدی. بولغارلرله عناصر مسئله سنه أبدی برصورت حل بولنش وحدود عثمانیه داخلنده آرتیق بولغاردن اثر قالمامشدی.

فقط يك شیارق برطور طاقینمش وقرالنه اون اوچنچی قسطنطین نامنی ویره جك قدر بیزانس ایمپراطورلغی قورمش اولان یونانلرله بهمه حال پك قریب بر آتیده بر مجادله قطعی به کیریشه جکمره هیچ شبهه اولمادیغندن بومجادله ائناسنده داخلده کی روملر طرفندن برکونا اخاتنه معروض قالماقلمز ایچین اولجه عرض ایتدیکم وجهله آیدین ولایتی روملرله ما کدونیا اهالی اسلامیه سنك مبادله سنه ابتدار ایدلش وبرطرفدن آوردو ودونماتك اصلاح وتقویه سنه، برطرفندن ده خارجی اتفاقلر تأمیننه باشلامش ایدی. عناصر مسائله کده مهمی ارمنی مسئله سی ایدی. قارلریمی بوتون موجودیتله تأمین ایتك ایسترمکه بومسئله یی ازمنیلرك سعادت وممنونیتی موجب اوله جق صورتده تسویه ایتك اتحاد و ترقی فرقه سی ارکانك الك زیاده آرزو ایتدیکی خصوصاتدن بری ایدی. بن بونی

اثبات و تفصیل ایتمکه مقتدم . فقط بوبك مهم مسئلهی آریجه بر بحثده تفصیل ایتمکی دها مناسب تلقی ایدیورم .

ارمنی اصلاحاتنك طرزوشكنی قرارلاشدیرمق ایچون دول معظمه باش ترجمانلرندن ترکیب ایدن یکی کوی قومیسویننده روس باش ترجمانی دائماً اعظمی بر پروغرام تنکیف ایدیور المان باش ترجمانی ایسه اوکا مقابل اصغری بر تنکیف درمیان ایدیوردی . بر طرفده فرانسه وانکلیر دیگر طرفده اوستریا وایتالیان باش ترجمانلری متوسط رولنی ایفا ایدیوردی . خلاصه قومیسون اوزون مدت اجتماعلرندن صو کرا قطعی برقرار ویرهیهرك اعظمی واصغری پروغراملر حالده عائد اولدقلری سفارتلره تقدیم مقررانه مجبور اولدی . متعاقباً مذاکراته باب عالیده فقط یالکز روسیه و آلمانیا سفیرلرله صدراعظم پاشا آراسنده دوام اولونمش وسفرای سائر اعظمی واصغری پروغراملرک مدافعی اولان بویکی سفیر آراسنده تحصیل ایده جك استلافه موافقت ایده جکاری بیانیله ایشدن چکلمشلردی .

بو حادثه يك اعلا کوستیریوردی که بزم روسیه دن تمامیه آمین اولایلمک کلمه ایچین انکلترو فرانسه نك وبا خصوص افکار عمومیه سنك دوستلغنی قزاقمقدن باشقه چاره مز یوقدر . آوروپاده بر حرب عمومی ظهور ایده جکنی وبا خصوص آلمانیا نك بزم خاطریمز ایچین روسیه یه اعلان حرب ایده جکنی رؤیاده کورسه ك خیره یورمیه جقدق . بز دیوردق که وطنمرك دها ایلك کونلرنده بزى انکسار خیاله اوغرادان بوسنه هر سك الحاقی آلمانیا نك الك صادق متفی اولان اوستریا طرفندن یاپلدینی حالده آلمانیا نه یاپدی ؟ طرابلس غرب وبنغازیه آپانسز تجاوز ایدن ایتالیا ؛ اوکا قارشى يك صادق کورونمسه بیله هر حالده آلمانیا نك متفی دکلمی ایدی ؟ آلمانلر بزدن اقتصاداً استفاده ایتمک ایستلر و بو استفاده نك تهلكیه کیرمسنه قطعياً ممانعت ایدرلر . بودفعه ارمنی اصلاحاتی مسئله سنه مداخله لری ده منحصر آروس نفوذینك بغداد خطی جوارلرینه قدر اتساعنه مانع اولمق مقصدینه مبتیندر . یوقسه بر تهلكه وقوعنده بزى قوتله صیانت ایتمک آلمان سیاستك یانه بیله یاقلاشماز !

حتی تورکیه نك ترقی ایده بیلمسی ایچین محتاج اولدیغی پارایی تدارك خصوصنده بیله بزه یاردیم ایده میه جکنی و بزم ایچین بو خصوصده یکانه چاره فرانسلرله خوش کچینهرك پارس پیانسه سندن هر زمان ایچین پارا تدارکی امکانی محافظه ایتمکدن عبارت اولدیغی آلمانلر آچیقندن آچیغه سویله مدیلرمی ؟

بو حاله کوره اولافرانسلرله ثانیاً انکلرلرله خوش کچینمک ومملکتده و اصلاحات جدیه اجرا ایتمک املنده اولدیغمز حقنده کندیلرینه قناعت قطعیه بخش ایتمک و بو

صورتله بزی روسیه تجاوزندن وقایه ایتملرینی تأمین ایتک اک اساسلی مقرر اتمز
جهله سندن بولنیوردی .

انکلتزه خارجیه نظارتیه حق پاشا آرمسند جریان ایدن مذاکرات واسطه سیله
انکلیزلره آرامزده موجود مسائل مختلف بهایی حل قطعی به ایصال ایتکی پک
پک آرزو ایدیوردم

بصره کورفزنده و عربستان شبه جزیره سنک اقسام جنوبیه سنده تورک انکلیز
مناطق نفوذینی تثبیت ایتدیکمز کبی عدن جوارنده کی نواحی سببعه مسئله سنی انکلیزلرک
موجب ممنوعیتی اولاجق طرزده حل ایتکی قبول ایتدک . بغداد شمندوفرینک
بصره به دوغرو تمیدیدی دجله و فرات نهرنده سیر سفائن اجرایی مسائله دخی
انکلیز طلبلرینی اسعافدن کری طورمادق . الجزیره پترول منابعی تحریمی آیدین
شمندوفرینک تمیدیله بعض شعبه لر علاوه سی طرزون و صامسون لیمانلرینک انشایی
امتیازلرینی انکلیز شرکتلرینه ویردک . ودها بونک کبی برچوق انکلیز آمالی
تطمین ایتدک .

داخلیه نظارتنک تنسیق ، مأمورین داخلیه مزک اصلاحی ایچین داخلیه نظارتنه
برانکلیز مفتش عمومی ایله برقاچ انکلیز داخلیه مفتشی تعیین ، کمرکلریمزک اصلاحی ده
سیرقروفرورده حواله ایلدک . و برچوق انکلیز رسومات مفتشی جاب ایتکی قرارلاشدیردق .
بحریه مزک اصلاحی ایچین اولجه جلب ایتدیکمز انکلیز هیئت اصلاحیه سنه غایت
واسع بر ساحه مساعی بخش ایدرک بو هیئتدن اعظمی استفاده به باشلادق . حتی کندیسيله
پک زیاده حسن مناسبت تأسیس ایتدیکمز انکلیز سفیری سیر لوئی مالهت ، انکلیز
آمرالنک بکا قارشی پک زیاده متشکر اولدیغی و شمندی تورک دونمسانک ترقی سندن
امیدوار اولدیغی سویله مشدی .

ترسانه لیمزک اصلاحی انکلیز شرکتلرینه حواله ایتدک . بو شرکتلرک استانبولده کی
مجلس اداره لر ریاسته سیر آدام بلوق کبی اوتهدن بری تورک — انکلیز دوستلغنک
مروجلرندن کچین برذاتی کچیردک .

انکلیز شرکتلرله بحریه نظارتی آراسنده عقد اولونان مقاله به نظارتجه حرفاً
رعایت اولوندیغندن وایشلرک بر مجرای سالمه کیردیکندن بحثله سیر آدام بلوق دفعات
ایله بکا تشکر ایتمشدی .

نهایت ارمیلرله ساکن ولایتلریمزک امر اداره سنی انکلیز مأمورلرینه تودیع ایتک
ایسته دیکمز حالده روسیه طرفندن دوچار اولدیغی مائعتدن طولایی انکلتزه نک جواب
ردینه معروض قالدق . انکلتزه حکومتنک بو طرز حرکتی سیرلوئی مالهتک بيله پک
زیاده موجب حیرت وحدتی اولمشدی .

انكلیزلك سیاسى فرقه من حقنده کی عدم توجهی سفیر سابق سیر چهارار لاوئر زماننده باش ترجمان فیچ موریس ایله آتشمیئر تیریلک یابدقلى انترقیه لره حمل ایتدی کمزدن سفیر جدید سیرلوئی مالته کلیر کلمز باخصوص محمود شوکت پاشا علیه یاپیلان سوء قصده بانفعل اشتراك ایتدکلى تدقیقات ایله ثابت اولان بواکی انترقیانک استانبولدن اوزاقلاشدیرلملرینی پرنس سعید حلیم پاشا آچیقندن آچیغه سفیردن رجا ایتش وپک یقین برزمانده بو آرزونک تحصیلی کوره جکمزی مشارالیه وعد ایتشدی . فی الحقیقه برآی صوکرابو ایکی آدام مملکتیزدن دفع اولوب کیتدیله . و بزده پک نازک وجداً ناموسکار و خیرخواه بولدیغمز سیرلوئی مالته ایله پک صیق و صمیمی مناسبات شخصییه ادامه سنه باشلادق .

بوتون بوتقویئم مناسبات خصوصیه تشبثاتندن مقصدم انکلیزلك تورکلر حقنده کی سوء نظرینی ازاله ایتک و تورکیه نک تقویه سنه معطوف اولوب صوک زمانلرده روسیه ایله عقد ایتدیکی ائتلافندن طولانی دوچار تبدل اولان عصر دیده انکلیز سیاستنه امکان اعاده بخش ایتک ممکن اولوب اولمادیغنی تجربه ایتک ایدی .

استانبولده سفیر ایله سفارتخانه یه منسوب ویا مستقل برچوق انکلیز لرله سبق ایدن بومساعیدن باشقه انکلیز - روس ائتلافنک شدید علمدارلرندن اوکا مقابل انکلیز - تورک دوستلغی مروجلرندن سیر طوماس بارقه یله ودها سائر انکلیز رجال مهمه سیله مناسبات صمیمه پیداسندن کری دورمیوردق .

کرك حكومت عموماً كرك حكومتی تشکیل ایدن ذوات شخصاً انکلیز لرله رسمی وخصوصی مناسبات و معارفات تأسیسنه ساعی بولوندقلى صروده فرانسز لرله ده مقارنت تأمیننه چالیشمقدن برآن خالی قالمیورلردی .

ذاتاً اوتهدنبری ژاندرمه مركز تنسیقی جنرال بومان اسمنده کی فرانسز جنرالنه تودیع اولنمشدی . بو جنرالک دائره صلاحیتی توسیع اولوندیغی کی اوزمانه قدر حدود تنسیقیه دن خارج بر اقدیرلمش اولان جبل لبنان ژاندارمه سنک تنسیقی بیله ؛ فرانسز لرك موجب ممنونیتی اولور ملاحظه سیله ؛ بو جنرال حواله اولونمشدی . ممالک عثمانیه یوللرینک انشاسی بر فرانسز شرکته تفویض ایدلیکندن برچوق فرانسز مهندسی نافعہ نظارتی خدمته آلمش و بونلرك عددلرینک تزیدی بیله دوشونیلمشدی .

امور مالیه مركز اصلاحی ایچین اولجه قبول ایتدی کمز اصلاحات مالیه قومیسوننه ودها واسع بر صلاحیت و یردک و هیچ بر قانون مالیزک اشبو قومیسوندن کچمه دکجه مجلس مبعوثانه تقدیم ایدله مسنه اعتنا ایتدک .

مالیه مأمورلری عزى دائمی بر تفتیش و مراقبه آتنده بولوندیرمق و بو سایه ده مأمورین مومی الیم آراسنده حس وظیفه و مسئولیتک حکمران اولسنی تأمین ایتک

ایچین مأمورین مالیه مفتش عمومیلکنی موسیو ژولی اسمنده کی بفرانسزه تودیع ایتدک . اوزمان انکلیز ، فرانسز دوستلغی هر نه بهایه اولورسه اولسون قازانمغه سی ایدیوردق و بوسی اوقدر عمومی ایدی که اگر امکان متصور اولسه یدی ؛ اعتماد اولونسون که بآردومزک تنسیقی ایشی بیله بفرانسز هیئت اصلاحیه سنه تودیع ایتدکن چکینمیه جک ایدک . فقط بو بزم ایچین امکانسزدی . اولای ؛ اوردو ضابطانزدن بر چوقلری آلمانیا ده اکمال تحصیل ایتش متباقیسی ده کاملاً آلمان اصول حربنه توفیقاً تعلیم و تربیه ایدلشدی . متخصصلرجه انکار اولونه میه جق حقایقندر که بر اردونک کرک تنسیقاتی و کرک تعلیم تربیه سی بر کره معین بر پرنسب داخلنده اجرا ایدلیدی اونک قولای ، قولای و با خصوص محاذیر عظیمه یی موجب اولقسزین بشقه بر پرنسبیه توفیقاً تنسیقنه امکان یوقدر . ثانیاً ؛ محمود شوکت پاشا مرحوم زماننده بزه بر هیئت تنسیقیه کوندرملری آلمانلردن رسماً رجا اولونمش و اونلرده بو رجامزی قبول ایتدکلرینی تحریراً بیلدیر مشلردی . آتیلش اولان بو خطوه یی کری آلتق قطعاً جائز اولاماردی . اساساً بزم ایچین هیچ بر سوءیت بسلمه یی بر حکومتی بزه فالح یا پملری مأمول اولان دیگر حکومتلری ممنون ایتک ایچین ضماً تحقیر ایتک الک جاهلانه و قیمت ناشناسانه بر حرکت عد اولونه بیلیردی . بناءً علیه اوردو حقنده کی مقررانمزی تبدیل ایتکی هیچ دوشونمده ک و لیان فون ساندرس هیئت اصلاحیه سنک ورودندن صوکر ا ظهور ایدن کورولتیلرده هیچ پاپوج بر اقادق .

استقراض مذاکراتی اثناسنده فرانسزلرک طلب ایتدکلری بر جوق منافع مادییه یی قبول ایتدکده کی مقصدلری مزدن بری ده فرانسز افکار عمومیه سنی لهمزه قازانمقدن بشقه برشی دکلدی .

مختلف تبیده سفائن حربیه یه مالک اولمق الک بویوک محاذیر فنییه دن معدود اولدوغی حالده فرانسزلری ممنون ایتک ایچین هاور دستکاهلرینه آلتی مخرب و قروزو فابریقه سنه ایکی تحت البحر سپارش ایتدک .

فرانسز جبل طویلرینک قروپ جبللرینه فائقیتی الک ماهر طوپچیلق متخصصلری مزدن حسن رضا پاشانک تدقیقاتیه تظاهر ایدنجه فرانسه یه بر جوق جبل طویلری سپارش ایتدک . بحریه طیاره مکتبی تأسیسی فرانسز متخصصلرینه حواله ایتیه یی قرارلاشیدیردیغمز کبی فرانسز شرکتلریندن برینه اون ایکی دکز طیاره سی اصمارلادق .

نهایت فرانسه - تورکیه دوستلق جمعیتی نامیه استانبول وپارسد متقابل مرکز عمومیلری بولنان بر جمعیتک تشکیله دخی تشبث ایدرک بو تشبثده موفق اولدم . بوجعیت استانبولده بزم وپارسد خارجیه ناظر اسبقی موسیو قروپینک ریاستی آلتنده بولونا جقدی .

جمعیتک استانبول تشکیلاتنه عائد نظامنامه لر مؤسسین نامنی ویردیکم بر هیئت معرفتیه قلمه آئندی . بوهیئنه فرانسز و تورکرلردن پک چوق ذوات داخل بولنیوردی . جمعیت نظامنامه سی تنظیم و داخلیه نظارتنه اصولاً بیاننامه سی تقدیم ایدلا کدنصکره بک اوغلنده « اونیون فرانسه ز » سالوننده مراسم تأسیسیه سی اجرا و مختلف شعباتی ایچون لازم کلن انتخابات اجرا اولوندی .

جمعیتک غایبه تشکیلی اوقدر واسع ایدی که تشکیلات نظامنامه سی حقیه تعقیب و تطبیق اولورسه براییک سنه ظرفنده فرانسز - تورک مناسباننده شایان ممنونیت بر صلاح حصوله کلمه سی امکانسزدی .

مع هذا بوتون بوتشباتدن مقصدیمز حیاتی منفعتلیمزک استحصالنه تثبیت ایتدیکمز سرده فرانسز مطبوعات و افکار عمومیه سنک واونلره مستنداً فرانسز سیاستنک له مزده انکشاف ایتسنی تأمیندن عبارت اولدیغی هرفرصتدن استفاده ایله سفیر موسیو بومپاره سویله مکدن کری طورمازدم .

۱۹۱۴ سنه سی تموزی واسطنده ایدی ، نه کی بروسیله ایله اولدیغی تخطر ایتیه بورم . برکون موسیو بومپارایله ایله سفارتخانه ده کوروشورکن دیدی که :

« سنک فرانسز - تورک محادثی حقنده بوراده صرف ایتدیکمز مساعی نظردقی جلب ایتش اولدیغندن سنکله دها یا قینندن طانیشمق و سزی فرانسز کتله سنه دها طانیتمدیرمق ایچین فرانسز حکومتی سنک فرانسه ی زیارت ایتیه کزی آرزو ایدیور . عجباً فرانسز دونماسنک تموز ظرفنده ایفاسی نیتنده بولوندیغی بحری مانوره لرده بولنق اوزره حکومت متبوعه م سزی دعوت ایده جک اولورسه ؛ بو حکومت عثمانیه جه ممنونیتله تلقی ایدیلیرمی ؟ بونی صدراعظم پاشادن استمزاج ایتک نیتنده ایسه مده اول امرده سنک موافقتکزی آلقی ایسته دم . »

شاید صدراعظم پاشا موافقت ایدر و مساعدت سنیه شرفتعلق بیوریلیرسه مع المنونیه کیده جکمی سویله دم .

برقاج کون صوکر موسیو بومپار فرانسز حکومتک دعوتی رسماً باب عالی یه تبلیغ ایله مشدی

تام اوکونلرده معهود [سراپوه] جنایتی ده وقوعه کلمش بولنیوردی . پارسده نه یوله برلسان قوللا متقلغم لازم کله جکمی ، خارجیه ناظری ایله کوروشدیکمز سرده نه لردن بحث ایتمککمز مناسب اولاجغنی صدراعظم پاشا حضر تلریله دیگر آرقداشلردن صوردم . « مسلك سیاسیمز سنکده معلومکز اولدینی ایچین تظاهر ایده جک فرصتلردن بالاستفاده فرانسز دوستلغنه ویردیکمز اهمیتدن و علی الخصوص بزم ایچین بر مسئله حیاتیه اولان آطه لر مسئله سنک بر حل قطعی یه اقرانی ایچین فرانسه

سیاستندن پک بویوک استفاده لر بکله مکده اولدیغمز دن بحث ایدرسکیز . بالخاصه خارجیه ناظرینک نظر دقتی بونازک مسئله اوزرینه جلب ایتمکه چالیشیرسکیز . « دیدی . استانبول دن یانمه ایکی بحریه ضابطی آلارق حزیران نهایتنده پارسه متوجهاً حرکت و تموزک ایلک کونلرنده مواصلت ایتدم .

دها اولجه پارسه کلملرینی یازدیغم واصف و رؤف بکاری اوراده بولدم . رؤف بکه سلطان عثمانک سرعت و انداخت تجربه لرینک اجراسی حقنده بعض تعلیمات و یردیکم صرمده انکلیزلرده غریب برحالت روحیه مشاهده ایتمکده اولدوغنی و عاداتا سلطان عثمانک تأخیر ختام و تسلیمی ایچین هر کون بر بشقه بهانه ایجاد ایتمکده بولونقلرینی خبر و یردی . بوکا مقابل بزمده غایت متیقظ داورانه رق بر آن اول کمی بی تسلیمه موفق اولمقلغمز لازمکله چکی جوانی و یردم . انشآت شرکتی کمینک اون درت طوپندن ایکینسک زمان معینه قدر یرینه قونیه مایه جغنی سویله مش ایدی . مذکور ایکی طوپک بالا خره استانبولده یرلرینه قونیه بیله جکنه و بناء علیه تجربه لرك ایکی طوپ نقصان اولارق یا پیللمسنه موافق ایتدیکمه دائر یازدیغم جوابی ده رؤف بکه و یردرک و شفاهی برچوق تعلیمات دها اعطا ایدرک کندیسینی انکلتراهیه اعاده ایتدم . و واصف بکی یانمه آلیقویدم .

پارسده یالکیز ایکی کون قالدقدن صوکره لیون و مارسیلیا طریقله طولونه عزیمت و اوراده بکامنتظر اولان فرانسه قوای بحریه باش قوماندانی آمیرال « بوه دولاپه ریه » . ملاقی اولارق قوماندان سفینه سی اولان « آمیرال قوربه » دده تنوطنه راکب اولدم . اولطف « قوت دازور » ده اوچ کون اوچ کیجه دوام ایدن متعدد بحریه مانورلرینک خاطره سنی هیسچ اونودامیه جغم .

پک مرد واسکی بردک زجی اولان آمیرالک حقمنده بسله دیکی مسافر پرورلک حقیقه هردلو تخمینک فوقنده ایدی .

اوچ کون صوکره دونما اخراج قوتنک قرده اجرا ایتدیکی بر رسم کچیدی متعاقب آمیرال دن مساعدده استحصال ایدرک شمند و فرله عودت ایتدک . درت ، بش کون دوام ایدن متعدد طوپ و تفنک فابریقه لری ، تحت البحر ، انشآت دستکاهلری زیارتلرندن صوکره پارسه دوندک . ۱۴ تموزدن اول هاور دستکاهلرینی زیارت ایتکی ده اونوتمه دق .

موسیو ویویانی ایله خارجیه نظارتنده ایکنجی ملاقاتنر ائناسنده ایدی ، بردنبره برطور مهم طاقینه رق بکا دیدی که :

« پاشا حضر تلی ! سزکله پک مهم مسائل اوزرینه تعاطی افکار املنده ايسه مده بو صرمده مجلس مبعوثانده جریان ایتمکده اولان مذاکرات بوتون فیکریمی او قدر

اشغال ایدیورکه بشقه بر زمین اوزرینه ممکن دکل کله میورم . رئیس جمهور ایله برابر روسیه بر سیاحت یاچه من الزم . سوسیالیستلر بوکا مانع اولق ایچین سیاحت مصر فنه متعلق تکلیف قانونی رد ایتدیر مک ایستیورلر . بو وبوندن متولد نا متناهی تفرعات ! خارجیه نظارتی امور سیاسیه مدیری موسیو مارژوری به تعلیمات لازمه یی ویردم . سزکله بر موعده ملاقات قرار لاشدیر اراق اوزون اوزادی به کوروشمسنی رجا ایتدم کندیبی طرفندن مراجعت وقوع بوانجه اسعاف ایتمکزی رجا ایدرم .

آرزولریمک نهایت تحصیل ایتمک اوزره اولدیغی آکلامش ویک ممنون اولمشدم . نهایت موسیو مارژوری خارجیه نظارتی طرفندن مهماندار لغمه تعیین ایدلمش اولان امور شرقیه مدیری واسطه سیله بر موعده ملاقات طلب ایتدی . خارجیه نظارتنده کندی بوروسنده کوروشمک هر شیددن اعلا اوله جنی جوابی ویردم . و معین ساعتده موعده ملاقاته کیتدم .

موسیو مارژوری بنم فرانسر - تورک دوستاغی تقویه ایچین صرف ایتدیکم مساعینک بوتون فرانسه حکومتی و افکار عمومیه سنجه کمال شکران ایله کورولدیکنی و شمده یه قدر ایکی ملت وایکی حکومت آراسنده تحصیل ایدن سوء تفهملرک بوسایه ده بر طرف اولق امکانی بولنه بیله جکنی سویا مک باشلادی . بردن بره لا قیردینی کسه رک دیدمکه :

« دیرکتور افندی ! مساعده ایدرسه کنز سوزی اوتیه بری به دولاشدیر مقدن زیاده دوغرو دن دوغرویه مقصده کله لم . بیلورسکنز که عثمانلی امپراطور لنی مبادی تجاوازه اوغرامق یوزندن پک ضعیف دوشمش و صوک بالقان محاربه سندن مجالسز بر حالده حقیقه رق اوروپاده کی ملککنک همان کافه سنی ، اطه لرندن بر چوقلرینی ضایع ایتمشدر . شمدی بز بوضعیف در مانسز حکومتی تدای ایتمک ، اوکا یکی بر حیات ویرمک ایچین بوتون موجودیتمز له چالیشیورز . فقط بعض احوال وار که بزم تشبثات مداواتکارانه مز ی تأثیرسز براقیور . ایشته بو احوالی بر طرف ایتمک بزم بو کونکی اک مهم وظیفه مز ی تشکیل ایدیور .

یونانلیلر له آرا مزده منازع فیه اولان اطه لر مسئله سندن بحث ایتمک ایسته یورم . سز یونانلیلر حقنده کی محبتکنز و اونلردن آتیا امید ایتدیکنز منافع دولایسیله یونانلیلری دائما صیانت ایتمکی موافق حکمت سیاست تلقی ایدیورسکنز . فقط موسیو مارژوری ، خریطه یی آچوب تدقیق ایده جک اولورسه کنز کوره جکسکنز که بز بکون فرانسه یه یونانستاندن دها زیاده لازم اولاجفز .

اعضاسندن بولوندیغم حکومت عثمانیه دییورکه :
« فرانسر وانکلیز سیاستنک مقصدی مرکز ی امپراطور لقلری برچلیک چنبر ایچینه آلمقدز . بوچنبرک جنوب شرقی قسمندن ماعدا هر طرفی اتمام اولونمشدر .

بوصوك قسمك اتمام اولوناماسنه سبب تور كيا ايله بولغارستاندر . اكر تور كيا ائتلاف
مثله كيرسه بالقانلرده منفرد قالاچق اولان بولغارستان دخی بهمه حال بوقومبینه زونه
كيرمك مجبوریتنده قالیر

بناءً علیه بوجلیك چنبرك اتمام ایدلمسنى ایستیمورسه کز یونانستانله بزم آرامزده
آطه لمسئله سى ایچین برصورت تسویه بولو کز . متعاقباً بزى ده دائرة اتفاقکزه
آلارق روسیه دن بکله دیکمز مدھش ضربله قارشى بزى صیانت ایدیکز . پک
آزبرزمانده ترقیاتمى تأمین ایدرک شرقده قوی برمتفقه مالک اولوکز !

بنظن ایدیورم که سراپوه جنایتی بر دنیا حربی انتاج ایدجک ماهیتی حائردر .
بویله زمانلرده بوکی تدایرک اتحادنده التزام سرعت شرطدر .

تکلیف هر درلو شبه وترددن آزاده ایدی : آطه لمسئله سى ایچون یونانلیرله
آرامزده برصورت تسویه بولمق ، تور کيا ايله اتفاق ایدرک آلمانیا به شرق یولنى
بوسبتون قاپامق .

موسیو مارژورى بر مدت دوشوند کدن صو کرا آطه لمسئله سنک حلی حقنده
نه کی برصورت تسویه تصور ایتدیکمى صورتی . مثلاً؛ ایتالیا دن اعاده ایدیلجک
اولان « دوده قاندر » آطه لرینکده علاوه سیله عموم حکومت عثمانیه حاکمیتی تحتنده
مختاریت اداره بخش ایتک ، بوتون وارداتی آطه لرک عمرانیه صرف ایتک ، اهالی
محلیه بی خدمت عسکر یه دن معفو بولوندرمق وسائره کی برچوق منافع ویریله سیله جکنى
سویله دم .

نهایت دیدی که :

« آطه لمسئله سنک صورت حلی حقنده کی تکلیفاتکزی شایان تأمل کوریورم .
وبو اساسات دائره سنده مسئلنک حل قطعی به ایصال ایدیله سیله جکنى ظن ایدرم .
مرکزی ایمپراطور قلر ایچون تصور ایتدیکمز چلیک چنبری پک کوزل کشف
ایتمشکز . فقط سزکله براتفاق ویا ائتلاف سیاسی یابه سیلمه من ایچین متفقمزک بوکا
موافقت ایتسی لازمدرکه بونک قابل اولوب اولیه جنى شبهه لی . مع هذا حکومت
عثمانیه نك بودفعه کی تکلیفی غایت صریح وبارز . رئیس جمهور ايله قاینه رئیس نك
پترسبورغ زیارتلرنده بنده کندی لرینه رفاقت ایدم جکم . مطالعاتکزی متفقلرمزه
ابلاغ ایدرم . اولرله مشترکاً ویره جکمز قرار اوزرینه سفیریمزه تعلیمات مقتضیه
ویریز . شیمدیلک مع التأسف فرانسه حکومتی هیچ برمنفرد تشبثده بولونه ماز .
جوابک باشند صاومه لنى پک آشکار کورونیوردی . پک اعلا آکلایوردم که
فرانسه بزم روسیه نك نچه سندن قورتولما موزه امکان موجود اولمادینى قناعتنده در .
وبزه هر نه مقابلنده اولورسه اولسون معاونت ایتک ایسته میور . فرانسه سیاحتم ائناسنده

دائماً بکا رفاقت ایتش اولان دوستم موسیو ژورژ ریمون اوکون آقشام اوزری، ملاقاتدن ممنون اولوب اولمادیغمی صورمشدی. بالطبع تفصیلات ویرمکدن اجتناب ایدرک: « بوقدر بویوک برانکسار خیاله اوغزایاجغمی هیچ امید ایتزدم ». دیدم .

۱۹۱۴ تموزینک ۱۸ نجی کونی پارسدن استانبوله عودت ایدرکن ژورژ ریمون ترنده آله بر مجموعه ادبییه طوتوشدیردی .

اسمنی اونوتدیغم بوجمعهده نام مستعار قوللانان برفرانسز محرری تقریباً شویله دیوردی :

« جمال پاشا پارسه کادی . بحر سفید دونماسی مانوره لرنده بولوندی . رسمی و غیر رسمی محافل کنندیسی آلقیشلادی . لهزیون دونورلهده تلطف اولوندی . بونلرک همی پک اعلا . فقط جمال پاشانک هرشیدن زیاده سودیکی وطنی ایچون فرانسه حکومتی مادی اولارق نلر وعد ایتدی ؟ بزم بیلدیکمزه کوره جمال پاشا اک حرارتلی تورک وطنپرورلرنددر . شخصی معطوف آلقیشلردن هیچ بری بو وطنپروره مملکتی حقنده استحصال ایتک ایسته دیکی منافعدن صرف نظر ایتدیره مز . اگر جمال پاشا بودفعه کی زیارتندن مملکتی ایچون هیچ برشی استحصال ایتمدن عودت ایدیورسه استانبوله کیدر کیتمز فرانسه نک خوشنه کیتیه جک تشبثاده بولونماسندن طولای کنندیسه داریلغه هیچ حقمز اولامز . »

فرانسز محرری نه قدر دوغری سوبله یوردی .

موسیو مارژوری ایله جریان ایدن مکالمه مزی و بوندن حاصل ایتدیکم تحساستی صدراعظم پاشا ایله دیگر آرقاداشلره ایضاح ایتدم .

آلمان - تورک اتفاقی

آلمان - تورک اتفاقی شمدییه قدر هرکسک ظن ایتدیکي کي حرب عمومی اثناسنده عقد اولونمادی .

کرچه امضا مسئله سی ۲ آغستوس ۱۹۱۴ ده واقع اولدی ایسه ده مذاکراته حرب عمومیدن اول باشلاندى .

مذاکراته نه زمان و کیمک تشبیه [Initiatif] باشلانیش اولدیغی تا معاهده نک امضا اولوندیغی کونه قدر بیلیمیز دم . فرانسه دن عودت ایتدیکم کونلردن برنده ایدی طلعت بک بکا دیمشدی که :

« پاشا ! آلمانیا بزه شو وشو شرائط داخلنده بر اتفاق تکلیف ایتسه نه دیرسک

قبول ایدرمیسک ؟ ایسته کوردک که فرانسه دن خیر یوق . فرانسه اولادیغنه کوره آلمانیایی ده رد ایدرمیسک ؟ . »

درعقب جواب ویردم : « تورکیه یی منفرد وضعیتدن قورتاراجق اولان بویله بر اتفاقی درعقب قبول ایدرم . » دیدم .

۲۳ تموز کونی عید ملی مناسبتیله لوند چقتلکننده اجرا اولونان بویوک رسم کچیدده آلمان سفیری بارون فون وانکنهایم یانمه صوقولارق :

« نصل ، جمال پاشا ! بک آرز برزمانده آلمان ضابطانک استحصالنه موفق اولدقلری خارقه انکیز نتایجی کوردیکز می ؟ ایسته سزه برتورک اوردوسی که دنیا ناک اک معظم اوردولردن تفریق ایدیله میه جک برظواهره مالک . بوتون آلمان ضابطانی تورک نفرنده کی قوه معنویه ناک هردرلو تخمینک فوقنده اولدیغنی تصدیق ایتکده متفقدرلر . بویله بر اردویه مالک اولان بردولتک متفی اولقی اک بویوک موفقیتلردن عد اولونه بیلیر . »

ملتم واردوسی حقتده کی تقدیرانندن طولایی سفیره تشکر ایدرکن آلمان - تورک اتفاقنه عائد مذاکراتدن ذره قدر خیرم یوقدی .

برقاچ کون صوکرآ، ظن ایدیورم که جمعه کونی ایدی، آقشام اوزری شیشلیده کی اویمک اوکنده اوتوموبیله یینمک اوزره ایکن عثمان بک غازیونسنک کوشه سندن انور پاشانک قوناغنه کیدن جادیله صاپان بر اوتوموبیل ایچنده انور پاشا ایله طلعت وخلیل بکری کوردیم . اوتوموبیل ماصلاق طرفندن کلیوردی . بونلرک بو وقت زهردن کله بیله جکلرینی دوشوندیم . صدراعظم پاشانک یکی کویده کی یالیسندن باشقه برردن کله مزلردی . آرقاداشلرک بدن کیزلی بعض مذاکره و تشبثلری اولدیغنه اثر فکریمه برشبهه دوشدی . اوزمانه قدر هیچ بویله برشبهه تولید ایده جک بر حاده قارشیسنده قالماشدم . کیده جکم یره کیدوب عودت ایتدکن صوکرآ انور پاشایه تلفون ایتدم . کچ وقت زهردن کلدکلرینی صوردم . بر آرز وقت کچیرمک ایچین صدراعظم پاشایه اوغرا دییی واوراده خلیل وطلعت بکلره تصادف ایدرک برلکده عودت ایتدکلری جوابی ویردی . فقط جوابک طرز تلفظندن ثم التدارک اولدینی ذهانی حاصل ایتدم . وشبهه لرم دهآ زیاده آرتدی . ایرتسی کون بحریه نظارتنده بولنیوردم . صدراعظم پاشانک یکی کویده کی یالیسنده برانجمن وکلا مجتمع اولدیغندن اورایه کسکلکم رجا اولوندیغنی یاورم خبر ویردی . همان اوتوموبیله یینه رک شیشلی ، زنجیرلی قویو ، استنبه طریقیله حرکت ایتدم .

آیاس آغا کوشکی حیزالرنده بولوندیغم صرمده اوقدر شدید بریاغموره طوتلدم که روزکارک ویاغمورک شدندن اوتوموبیل ایله ایلرله مه ناک امکانی قالماشدی . استانبول

افقی بوقدر شدید و بورالی یاغموری چوقدنبری کورمه مشدی. تکرار بحریه نظارتنه عودتله استمبوطه بینهرک یکی کویه کیتدم. صدر اعظم پاشانک یانه کیرر کیرمز: « نروده قالدیکز جمال پاشا؟ آرقاداشلر بکله دیلر، بکله دیلر شمدی کیتدیلر. اوتومه و بیلرله حرکت ایتدیککیزی بحریه نظارتدن خبر ویردکلری ایچین یولده بورا اتناسنده برقصایه اوغرادیفکزدن بیلرله قورقدق. هر نه حال ایسه مادامکه کلدیکز، آرتق مراق ایده جک برشی قالمادی دیمکدر. شمدی سزه غایت ممنون اوله جفکیز بر حوادث ویره جکم. باقلم نه اولدیغی کشف ایده بیلرله جکمیسکزد دیدی.

برآز دوشوندم. بالطبع برشی کشف ایده مدم ایسه ده شمدی به قدر کیزلنش اولان اسراره واقف اوله جغمی آکلادم. « کچن کون بن یوقکن انور پاشا، طامت و خلیل بکلرله قرارلاشدیرلمش برشی اولسه کرک. فقط نه اولدیغی تخمین ایده میورم. » دیدم.

« آلمانیا حکومتی بزه اتفاق تکلیف ایتدی. بزه بونی منافع مملکته موافق تلقی ایتدیکمزدن بو کون اتقاقنامه یی سفیر وانکنهایم ایله برابر امضا ایتدک. نصل ممنون اولدیکزمی؟ » دیدی.

هیچ حاضر لاندیم بخرک اهمیت قارشیسنده مبهوت قالمشدم. « شرائطی نفع مملکته خادم ایسه شایان ممنونیت بر حادئه سیاسیه عد اولونا بیلیر. » دیدم. « حقوق متساویه اساسنه مستند وهر ایکی طرفک منافعی کافل، شمدی به قدر هیچ بر عثمانلی حکومتک عقده موفق اوله مادینی شکلده بر مقاوله! » دیدی و خصوصی قابینه سنه دوغرو یوروکمه باشلادی. برلکده کیردیکمز اوطه ده ماصه سنک اوکنه اوطوردی. کلیدی بر کوزدن بر قاچ ماده دن عبارت معاهده نامه یی چیقاردی. اوقودم، ایکی مستقل دولت آراسنده حقوق متساویه اساسنه مستند پک کوزل بر معاهده اتقاقیه اولدیغی کرردم.

« یا آوستریا؟ » دیدم. « آلمانیا ایله عقد ایتدیکمز معاهده نامه موادینی کندی حکومتک عیناً قبول ایتش اولدیغنه دائر سفیر پاللاویچینی ده آرقاداشلر بورادن کیتدکدن بر قاچ دقیقه صوکر و سزک و رودیکزدن یارم ساعت اول بر مکتوب کتیردی. ایشته او مکتوب بوراده دیدی و کوستردی. « یا ایتالیا؟ » سؤالی ایراد ایتکدن کندی می آلامدم.

« هنوز آلمانیا حکومتی بزم اتفاق مثلث غروپنه داخل اوله جغمز ده ائرایتالیا به برشی آچماش اولدیغندن اوندن شمیدیک بر خبر یوق. اولاً آلمانلر زمینی حاضر لایه جقلر صوکر ایتالیا نک دخی آوستریا کبی بر وثیقه سیاسی ایله اتقاقیزی قبول ایده جکنه هیچ شبهه ایتیورز! » جوابی ویردی. اولدقجه اوزون بر مذاکره محتاج اولان

بوتشبی شمدی به قدر نیچین صاقلادقلرینی صورمقدن منع نفس ایدمدم ، بواشی بالذات کندیسسی اداره ایتدیکنی حتی قطعیت کسب ایدنجه به قدر دیگر آرقداشلره ده هیچ برشی آچمادیغنی واونلرکده آنجق بوکون خبردار اولدقلرینی ایما ایدر بعض سوزلر سویله دی . وعلاوه ایتدی :

« حتی جاوید بکک حالا خبری یوقدر . اونیده دعوت ایتدم . شمدی یولده در . بورایه کلنجه اولاده دیگر آرقداشلره وسزه اولدینی کبی معاهده نامه یی کوستره جکم . »
 بوتون وکلانک بواشدن خبری اولوب اولمادیغنی صوردم . « وکلا ایچنده بوتشبتک عظمتندن اورک رک بو مهم دولت سرتک وقتندن اول شیوعنی موجب اولایله جک تظاهرا نه سببیته توسل ایده جک ذوات بولندینی ایچین کافه سنی خبردار ایتک ایسته مدم .
 یالکیز شیخ الاسلام افندی حضرتلرله خلیل وطلعت جاوید بکک وانور پاشا ایله سز واقفسکیز . دیگرلری واقف دکلدرلر . ابراهیم بکله شکری بکی طلعت بک خبردار ایده جک ومتباقیسی بوسره آگاه اولمایه جقلردر معلوم یا بوقدر نازک برمسئله ده هر درلو تدابیر احتیاطیه یی اتخاذ ایتک بزم ایچین بروطفه در . بک ایی اما ، هر حقیقتی اوکر ندیکیز حالدله حالا مطالعه کزی سویله میورسکیز ! » دیدی .

« جناب حق مملکت حقنده نتایج نافعہ استحصائنه خادم ایتسون . الخیر فی ماقع ! »
 دیدم . بشقه هیچ برشی علاوه ایتدم . مع هذا جداً ک مهم بر حادثه تاریخیه دیمک اولان بویله بر معاهده انفاقیه یی عقده موفق اولدیغندن طولانی صدراعظم پاشایی تبریک ایتمکی اونوتادم .

حادثه نک بویوکلکی نی درین دوشونجه لره سوق ایدیوردی . دیه بیلیرم که اوکیجه صباحه قدر دوشوندم . وضعیت عمومی سیاسییه یی کوزیمک اوکنه کتیره رک بوکا نظراً دولت اختیار ایتسی انساب اولان خط حرکتک نه اولایله جکنی آراشدیریوردم . چونکه ؛ شمدی به خاطر وخیالنه کتیره دیکم بر حادثه قارشیسنده بولونیوردم .
 هر درلو ظواهره نظراً بک قریب بر آتیده اتفاق وائتلاف هیئات دولیه سی آر سنده مصادمه مده شهیه ابتدار اولونمق محقق ، بویله بر زمانده اگر بز هیچ بر طرفدن باشی باغلی بولونماز ایسه ک منافع مز هانکی طرفله برلکده یورومکی ایجاب ایدر سه او طرفه میل ایتک امکاتی الله بولوندرمش اولوردق . حالبوکه بز دها شمدیدن قرارمزی ویرمش ، پارتیزی اختیار ایتمش . بناء علیه سربستی اجراءات الیزدن چیقمش . باری اختیار ایتدیکمز بارتی منفعت ملیه مز ایچین موافقی ؛ بر آرز دها بکله مش اولسه ایدک طرف دیگرک ده نافع ، دها مؤثر تکلیفاتنه تابع اولامازی ایدک ؛ وبو تکلیفاتی قبول ایتک صورتیه نفع ملکه دها خادم بر ایش کورمش اولمزی ایدک ؟
 شمدی به قدر بزه دائماً فرانسه ایله خوش کچمنه یی توصیه ایدن ، ظاهری دوستاق

حسبانی ابدال ایلہ برابر فعلی و حقیقی هیچ بر معاونت کو سترمه مش اولان آلمانیا عجبا نهدن طولانی بوسره ده بزمه عقد اتفاق ایچین استعجال کوستردی؛ باخصوص اوایلہ بر معاهده که دولت علیه نی آلمانیا و اوستریا ایلہ مساوی حقوقه مالک تلقی ایدیور . بویله برفداکارلغه بویکی ایمپراطورلق نهدن طولانی راضی اولدی ؟

ایشته بو بر سورو سؤال ذهنی اشغال ایدیور ، بونلری ناصل حل ایده جگمی بیله میوردم . نهایت قرار قطعی می شو صورتله ویردم .

دنیا ده هیچ کیمسه نك انکار ایده میه جکی حقیقتلردندر که روسیه ، عثمانلی ایمپراطورلغنك خصم جانیدر واستانبولی آلمق اک باشلیجه املیدر . بواملدن روسیه یی واز کچیرمک امکانسزدر . چارلق ، برلین معاهده سی نتیجه سنده استانبوله صاحب اولامیه جغنی آکلاینجه کوزینی هندستانه دیکدی . انکلیز سیاستنك انجه لکلری سایه سنده کندیسنه اویولک قیامتش اولدیغی کورونجه اقصای شرقه توجه ایتدی . پورت آرتوره قدر اوزاندیغی آیاغی ژاپونلر طرفندن قیریلنجه آل قانلر ایچنده کری چکلدی . شمدی آرتیق عصر دیده کعبه آمالنه توجه ایتمکدن بشقه چاره نجات کورمه یور . وبوتون حرصیله ایکی بحق عصرلق شکارینه ، زواللی تورکیه یه صوک هجومی یامغه حاضرلانیور ، بولدیغی کندیسنه معارض اولمقدن زیاده بوندن صوکر ا موافق بولنه جقلردر . قریم سفرنده کی احوال برلین قونفره سنی انتاج ایدن احوال بوکون بالکلیه دیکشمددر .

مصره حاکم اولان انکلتره ، بصره کورفزینه اقتصاداً نصب نگاه ایتش اولان آلمانیا یی ، استانبوله وعلی العموم آناتولی به کوز دیکمش اولان روسیه دن زیاده مضر عد ایدیور . بناء علیه مه زوپوتامیا (الجزیره) یه مقابل استانبولی روسیه اننه تسلیم ایتمکدن چکنمز . فرانسه ایسه سوریه دکندیسنه ممانعت ایدلمه مک شرطیله تورکیه نك تقسیمنه مخالفت ایده جکلردن دکلدرد . متفقلرنک تورکیه ده کی منافعیله کندی ارزولرینک توافق ایتدیکنی کورن روسیه ایچین تعقیب ایدیله جك اک اساسلی سیاست ممکن اولدیغی قدر تورکیه یی منفرد براقق ودائماً منفعتی انتاج ایده جك ندایره توسل ایتمکدن عبارت اولور . ایشه فرانسه ده موسیو مارژوریدن ده ا دوغروسی بالواسطه ویوانیدن آدیغم جواب ردك یکانه سبی بودر . وانکلتره ایلہ فرانسه بزم حقمزده روسیه نك مقصد وارزولرتی تطمین ایده جك خط حرکتدن باشقه برشی تعقیب ایده مزلر .

آلمانیا دن برمنفعت بکله مدیکمز ایچین روسیه یه قارشی برمسند واسطه مدافعه تدارك ایتک اوزره مراجعت ایتدیکم فرانسه دن ایشه اک قطعی جواب ردی آلدیم . انکلتره یه ، روسیه نك ارزولری خارجنده برحرکنده بولونامیه جغنی شرقی آناتولی ولایاتی ایچین ایسته دیکمز مأمورینی ویرمه مکله اثبات ایتدی . باخصوص عثمانلی

ایمپراطور لغنك حائز اولدیني (خلافت اسلامیه) عنوانی صوك سنه لرده كندیسنی بك زیاده قور قوتدیغندن بوا ایمپراطور لغنك سقوطی و خلافت اسلامیه نامنك انكلیز حاکمیتی آتشنده بولونان بر قطعه ده ساکن قدرتسز بر شخصه انتقالی کندیسی ایچین الك چوق آرزو ایدیله جك شیردندی . بو حقیقت نجه مجهول اولمادینی حالده روسیه طرفندن بر تجاوزه دوچار اولما مقلغمز ایچین انكلتره ایله فرانسه نك معاونتی تأمین مقصدیه فرانسه یه مراجعت ایدیشم منحصر آ بشقه بر چاره سلامت کورده مه مكدن انبعث ایدیوردی .

بن بویه محالات ایله اشتغال ایدوب دوریور كن دیمك آرقاداشلرم غایت مهم و صریح بر تکلیف قارشیسنده بولونمشلر : اتفاق مثلث غروسیله ، ده ا دوغروسی آلمانیا ایله اتفاق .

ترکیه بوندن بش آلتی آی اول منحصر آ بالقان سیاسی نقطه نظرندن وضعیت منفرد دن قور تئق و بر هیئت متفقه حائده جهانیه کوزوكمك ایچون بونار اتفاقندن بك بونوك امیدلر بکله مکده ایکن اونی بیله شمدی یه قدر استحصاله موافق اوله مدیغمز بر صرده آلمانیا کی قوی الشکیمه بر ایمپراطورلق بزه حقوق متساویه اساسنه مستند بر اتفاق تکلیف ایدیور .

اگر بویه بر تکلیف قارشیسینده بالذات بن - که ائتلاف دولتلری هیئتنه متمایل بر سیاست تعقیب ایدیوردم - بولونمش اولسه ایدم رد ایتك قوتی کندمده کوره جکمی ایدم ؟ و باخصوص بویه بر جواب رد موافق کار و تحمل تلقی اولونه بیلیرمی ایدی ؟ غایت سالم و ساکن بر فکرله بردفعه دوشونلسین تورکیه یه قارشی ایکی هیئت دولیه نك وضعیتی نه در ؟

ائتلاف هیئت دولیه سندن انكلتره :
مصری بالکلیه تحت حاکمیتنه آلمق . مه زوپوتامیایی محقق ، فلسطینی ممکنسه اله کچیرمك ، عموماً عربستان شبه جزیره سی اوزرنده بالکیز کندی نفوذینك جریاتی تأمین ایتك ایستور ؟
فرانسه :

سوریه یی بهمه حال اشغال ایتکی سنه لردن بری پروگرامنه قویمش ، الك جزئی فرستلردن استفاده ایله بوا ملنی استحصال ایتك فیکرنه در ؛
روسیه :

دلیل ایسته میه جك قدر تورك دشمنی ؛
بونلرك هیچ بریسی عثمانلی ایمپراطور لغنك خیرینه معطوف اولسه كرك !
اتفاق هیئت دولیه سنه کلنجه :

اوستريا ايله ايتالياك آرتق توركيانك ايسيتيه جكلى قالماش و بودولته ياپه بيله جكلى
الك صوك فالتلر ده ياپه رق اوندن آلرني چكمشلر . اولسه اولسه ايتاليا ائتلاف
هيئت دوليه سنك الميرينه قارشى بعض فكرلر بسايه بيلير [آنطاليه و فنيكه سواحل كى].
آلمانيا ، هر كيم نه ديرسه ديسين توركيه نك قوتلى اولمى الك زياده ارزو ايدن
بردولتدر . آلمانياك منفعتى منحصر آ توركيه نك قوتلى بولمى سيله تأمين اولنه بيلير .
آلمانيا توركيه نى بر مستملكه كى آلىنه كچيره مز . بوكا نه وضعيت جغرافيه ونه ده
آلمانياك وسايطى مساعددر . بناء عليه آلمانيا كنديسنه بر بازار داد وستد اولان
توركيانك ائتلاف دولتلى آراسنده تقسيم ايدله مه سنك الك بويوك مدافعيدر .

باخصوص توركيه اورتدن قالقدينى كون آلمانيا ائتلافك معهود جليك چنبرى
ايچنه قطعاً كيرمش اولور . اليوم كنديسى ايچون شرق جنوبى جهه سى آنجق توركيه
سايه سنده آچيقدر . بناء عليه بودمير چنبر ايچنده بوغولماق ايچين يكانه چاره توركيانك
پارچالامامه سنى تأميندن عبارتدر .

ايشته بريسى صرف آمال استيلاكارانه و ديكرى منفعت خصوصيه مستند نيات
حسنه بسله ين دولتلردن مركب ايكي هيئت اتفقيه دن ايكنه چيسى بى حقوقده
ووظائفده كنديسنه مساوى عد ايدرك بزه اتفاق تكليف ايدىور ، بو اتفاق رد
اولونه بيليرمى ؟ بر كره بو اتفاق سايه سنده بالقان حكومات صغيره سندن هيچ برى
بعدها بر هيئت معظمه اتفقيه نك اعضا سندن اولان بردولتك امور داخله سى حقنده
كورولتى قوپارمغه جسارت ايدمه مز . وبزى راحت بيراقير .

ثانيا ؛ بر حرب عمومى به برنتيجه و برمه مك ايچين هيئت ائتلافه نى تشكيل ايدن
دولتلرده بزه آل اوزاتامازلر . باخصوص المانياك بتون علماسى بتون ارباب خدمت
وصنابعى توركيه نك ايستديكى شكلده توركيه به دخى خدمت ايدر . مملكت آز زمانده
بر طريق مسعود مدنيتيه كيرر . وينه بك آز زمان ظرفنده قايتولاسيون بلا سندن
استخلاصمز تأمين ايدلمش اولور .

كرچه بو اتفاق بى بر حرب عمومى ظهورنده ائتلاف هيئت دوليه سى علمينه حرب
داخل اولمغه مجبور طوتيور ايسه ده اكر حرب عمومى دها بش اون سنه ايچين تأخر
ايدمك اولورسه بز بوغازلى وسواحل سائره نى او صورته تحكيمه موفق اولور ،
اوردومزى اودرجه لرده تقويه ايدر ، مملكتمزى اودرجه لرده اعمار ايدركه آرتيق
بويله بر حرب آتيا مقدن هيچ چكمنه يز .

فقط يا حرب عمومى برايكى هفته ويا برايكى آي ظرفنده ظهور ايدىور بر رسه
بوكونكى ضعف حالمزده انكتره وروسيه و فرانسه به قارشى حرب داخل اولمق بزم
ايچين بك مضر اولمازمى ؟

عجبا آلمانیا حرب عمومینک پک یقین اولدیغنی نظر دقته آلار ق بزمه علی العجله
اتفاقه قرار ویرمیش دکلمیدر ؟

بونده هیچ شبهه یوق ! تورکیه کی عصر لر دن بری بر عنصر ضعف و اختلاف
تلقی ایدلمش اولان بردولته حقوق متساویه اساسنه مستند و اتفاق مثک شرائط اتقا-
قیه سی دائره سندنه بر اتفاق عقد ایتمک راضی اولمق ایچین آلمانیا کنندی علیهنده کی
استحضار اتدن پک زیاده اور کمش اولمی وهر نوع تدایره مراجعتله تقویه موقع لزومنی حس
ایتملی . یوقسه منحصر آنورکک آلاکوزی ، عثمانلی ایمر اطورینک خاطری ایچین تورکیه کی بر
یوکی اوموز لرینه تحمیل ایده جک ایشنی بیلیر بر حکومت تصور اولنه ماز . حرب عمومینک
پک قریب بر آتیده ظهوری بزم ایچین برسوء طالع عد اولونه بیلیر ، فقط کار و ضرر موازنه
سندنه کارخانه سی پک طواغون کور و نه بوتشبدن کری چکلمک ملک و ملت ایچین هر حاله خیرلی
برایش اولماز . ایشته آرقداشلریمک یرنده اولسه یدم بویه دوشونور و طبقی اونلر کی دورانه رق
بو اتفاقی کمال شکران و انهماک ایله قبول ایدردم . مع هذا معاهده اتفاقیه بلکه بعض
قیود و شروط احتیاطیه درج ایتدیریمک چالیشیردم . مثلاً ؛ شاید حرب معاهده اتفاقیه نک
تاریخ و امضا تعاطیسندن اعتباراً ایکی سنه کچمزدن اول ظهور ایده جک اولورسه تورکیه
اتفاق مثک هیئت دولیه سنه قارشى لطفکار بیطرفلق وضعیتنی محافظه ایدرک یالکیز
اوردوسنک قسماً سفر برلکنى اعلان ، بوغازلردن سفائن تجاریه و حریبه نک مرورنی
منع ایتمک صورتیه معناً معاونت ایتمک مجبوریتنده فالاجنی و حرب عمومی ایکی سنه دن
زیاده دوام ایتدیکی تقدیرده بو ایکی سنه نک نهایتنده اتفاق دولتری لهنه حرب اشتراک
ایده جکی واکر حرب عمومی اتفاق عقدندن ایکی سنه عسکره ظهور ایدرسه تورکیه نک
شرائط اتفاقیه احکامنه در عقب تابع اوله جنی طرزنده بعض احکام قبول ایتدیریمک
ایستردم . فقط بونک آلمانیا طرفندن قبول ایدیلوب ایدلیه جکی بالطبع شمیدین
کسیدیریم .

بوتون بومطالعائی درپیش ایتدکدن صوکر ا صدر اعظم پاشایه سـویله دیکم « الله
خیری ایتسون » سوزینی دها بویوک بر قطعیت ایمان ایله تکرار وضعیت جدیدنی تقدیر
و قبول ایتدم .

بو ایضا حاتم حکومت عثمانیه نک آلمانیا ایله نه زمان و نه صورتله اتفاق ایتمش اولدیغنی
کوستردیکی جهته آمریقاسفیری مورغنتاو ایله روسیه سفارتی باش ترجمانی ماندلشتامک
استناد ایتدکری حوادلرک نه قدریا کلش و سوقاق دیدی قودیلرینه مبتنی اولدیغنی کوستریر .

آور و پاده حرب عمومینک ظهوری و عثمانلی اوردوسنک سفر برلکی

وقتکه آوستریا نوطه سنه صربستان طرفندن ویریلن جوابک غیر کافی کور و ولمه سندن

اوستريانك برقم سفربرلكنه مقابل روسيه ده عمومى سفربرلك اعلان ايتدى متعاقباً
آلمانيا و فرانسه دخى سفربرلكلارنى اعلان ايتديلر آرتق حرب عمومى يه داخل اولمق
اوزره اولديغمزه هيچ شبه قالمامشدى .

۱ - آغستوس - ۹۱۴ كوني آلمانيانك روسيه يه اعلان حرب ايتسييله باشلايان
حرب عمومى يه بزم دخى درعقب داخل اولماز دها مر كې قوروماش اولان معاهده
اتفاقيه مقتضاسندن ايدى . بزم شرائط اتفاقيه موجبجه حرب مسيبلرني آرامق
صلاحيتى حائز دكلدك ، آلمانيا و اوستريانك بوتون قوتلر يله حرب ايتكه مجبور
اولدقلى بر محاربه دوليه بزمه بوتون قوتملرله اشتراك ايدجكدك .

فقط بن بزم حرب اشتراك كمنك ممكن اولدوغى قدر تاخر ايتسنى بوتون موجوديتله
ايتسيورد . اوكونلرده هان هر كيجه پرنس سعيدحايام پاشانك يكي كويدهكى ياليسنده
اجتماع ايدن مجلس وكلا ده - پرنسك رياستى آلتده انور پاشا ايله طلعت خليل و جاويد
بكر و بنمله بعضاده ابراهيم بكدن ترك ايدردى - نقطه نظرىمى ايضاح ايتدم . اول
اوردومزك سفربرلكنى تمام ايتمدن حرب عمومى يه داخل اولماز آلمانيا ايچين
برفانده يي تأمين ايتمه مكله برابر بزم ايچين اتخار اولوردى . چناق قلعه ده واستانبول ايله
روسيه حدودنده هيچ برقرىم بيله بولونمديغى بيلن انكلتره و فرانسلرله روسلر
برطرفدن چناق قلعه ايله قده دكر بوغازينه و برطرفدن ارضروم اوزرينه آنى بر هجوم
ترتيب ايدرلر و بريادن استانبولى اشغال ايدرك ديكر طرفنده ارضروم اوزردن
سيواسه و آناطوليناك كوبكنه دوغرو ايلر يله جك اولورلر سه عثمانلى اوردوسى
حربك صوكنه قدر سفربرلكنى تمام ايدمز و دها ايلك كونلرده حكومت عثمانيه نك
موجوديته نهايت و يرلمش اولور . ايضاحامى پك مصيب تلقى ايدن آرقاداشلر نقطه
نظر يمزك اصابتى آلمانيا سفيرينه ده قبول ايتدركلرندن مجلس وكلا جه بالمذاكره حكومت
عثمانيه نك حرب عمومى ائسانسندمى طرف قالا جغى و فقط بي طرفلغنه هرايكي هيئت دوليه جه
تماماً رعايتى تأمين ايچين اوردوسى حال سفربرى يه وضع ايدجكنى اعلانه قرار
ويردك . و قرار يمزى درعقب اجرا ايتدك .

هيئت وكلا آراسنده آلمانيا ايله اتفاقزه و او كا قارشى تعهداتمه واقف اولمايان
ذوات دخى اوردونك عمومى سفربرلكنك اعلاتنى قاعده حزم و احتياطه موافق
تلقى ايتملردى .

سفربرلك اعلانندن ايكي ويا اوچ كون صوكرا بن بحريه نظارتى كماكان عهده ده
قلمق اوزره ايكنجى عثمانلى اوردوسى قوماندانغى در عهده ايتشدم .

آغستوسك برنجى ويا ايكنجى كوني انكلتره بحريه نظارتى صوك تقسيطى يارم
ساعت اول و يرلمش اولان سلطان عثمانه عثمانلى بانديره سنك كشيده سسنه مانع اولمش

وگرك سلاطان عثمانه وكر كسه رشاديه به آمبارغو وضع ايتش ايدى . بو ايم خبرى آلدیغم كون حس ايتدیكم حزن والمى بوتون حیاتمه اونو تملغم امکان خارجنده در انكلیز بحر سفید قوماندانى امیرال سیردور و بهك استانبولى زیارتی ائنا سنده کی وصایای خالصانه سی (!) ، آرسترونغك کمینك انشاآتى تأخیر ایچین ایجاد ایتدیکی بیک درلو بهانه لر تماشیه نظر مده پیدای صراحت ایتدی و بو کیلری ضبط ایتك انكلیزلرك اوتدنبیری مقصدی اولدینی بنجه تماماً تظاهر ایتدی . انكلتزه حکومتی کرچه کندیسی حال حربده ایکن کندی ترسانه لرنده در دست انشا اولان کیلره آمبارغو وضع ایتك صلاحیتی حائز ایهده بودفعه بزم کیلره آمبارغو قویه جنى زمان انكلتزه هنوز حال حربده دکلدی . حتی اوردو و دونماسنك بیه سفر برلکنى اعلان ایتمه مشدی . بو حادثه نك مناقشه سی اوزمان اوزون اوزادی به دوام ایتش وانكلیزلرك خطاسی کندی دیپلوماتلری طرفندن دخی تصدیق ایدلش اولدیغندن بونلری بوراده ایضاحه لزوم کور میورم . مع هذا بو حادثه اوردومزك عمومى سفر برلکنى اعلان ایتسنى محق کوستردی و عمومى سفر برلکمزى بی لزوم کورن ائتلاف سفرا سنه قولایجه حواب ویرمک کیمزى تأمین ایتدی . حتی آتیده عرض ایده حکم طرزده مرمریه داخل اولان غوبن و بره سلاوک بودخولنه حکومت عثمانیه بی حقلى کوستردی .

غوبن و بره سلاوک چناق قلعه دن مروری واستانبوله ورودی

تورکیه نك آلمانیا ایله اتفاقنه آرزوق واتف اولان و فقط حکومت عثمانیه نك شمدیلک بی طرفاغی اعلان ایتش اولمى اسبابنه واقف اولمایان بعض آلمان ضابطانی وبالخاصه لیمان فون ساندرسك یاورلری بعض ناخوش تظاهرا نه قیام ایده جك قدر مناسب سزلک لک کوستریورلر و حکومتک هان حربه کیرمه مه سنك یکانه مسبی بن اولدیغمی ظن ایدرك بکافارشی ایچین ایچین برکین وعداوت بسلیورلردی . بالطبع حقمده اوافق بر حرمت سزلکه بیه جسارت ایده مدکری ایچین بو حسی عداوتلری بن هیچ آ کلاما ماز لقدن کلیوردم .

برکون پرنس سعید حلیم پاشانک یالینسده ریختیم اوزرنده بولنیوردق . روسیه دن کلان و برچوق فرانسز سفر برلرینی (Mobilisés) حامل اولان برفرانسز واپوری قره دکز بوغازینی - مرمریه دوغرو - مرور ایدیوردی . ریختیم اوزرنده بولنن آلمان ضابطانی و سفارتخانه منسوبی آرهمنده واورك حامل اولدینی یولجیلردن بحث اولنیوردی . آرهمنده بولومان لیمان پاشانک یاورلرندن بری بکا ایشیتدیره جک وجهله یوکسک سسله :

« ايشته عثمانلى بحريه ناظرى پاشا حضر نلرى بو واپورك چناق قلعه دن مرورى منع ايده جك اولور لرسه بزم غرب جبهه سنده كي آرقاداشلر بزم لاقول درت بيك فرانكسز نفر دن قورتولش اولور لر . بوپك فائده لى تشبث آنجق بحريه ناظرى پاشا حضر تلر ينك آلدنده در . » ديمشدى .

بالطبع بن هيچ ايشتمه مز لى كدن كدم . و واپور يولنه دوام ايتدى .
 ۸ . اغستوس كوفى آلمان آتاشه ناوالى قاپتن هومان بحريه نظار تنه كلدى . انكليز دونماسى طرفدن تعقيب ايدلمكده اولان آق دكز آلمان مفرزه بحريه سنك چناق قلعه يه دوغرو وچكيله كده اولديغنى و آلدقلى معلومه كوره غوبنك كومورى بولونمايغندن بحريه نظار تنه عائد ده بولردن بش آلتى بيك طون كمورك كنديلرينه تعويضا و يرلسنى رجا ايتدى . هان تلفونله صدر اعظم و انور پاشا لره طلعت بكك مطالعه لرينى صوردم . موافقت ايتكمم جوانى ويرديلر . دريجه ده پوسدن اومقدار كمورك اعطاسى اميرنى ويردم و واپورك تحمیلنه ياردم ايتك اوزره بر بحريه عمله مفرزه سنى دريجه يه سوق ايتدم . واپور بش آلتى ساعت ايجنده تحمیل اولنه رق آطه لر دكزينه تحريك اولوندى .
 ۱۱ . اغستوس كيجه سى ينه بر معتاد پرنسك ياليسنده اجتماعز مقرر دى . طلعت جاويد و خليل بك لرله بن دها اول كمشك . متعاقباً واصل اولان انور پاشا كنديسنه خاص اولان ساكن طوريله كوله رك « براوغلر دنيايه كلدى » ديدى . بالطبع بوندن برشى آكلامامشك . بزى جوق مراقده براقايه رق « غوبن ايله بره سلاو بوبصباح چناق قلعه اوكنه كمش وانكليز دونماسى طرفدن تعقيب ايدلمكده اولديغندن بخله بوغازدن مرورينه مساعده ايدلسنى طلب ايتش . بر متفق دولته عائد سفائن حريه يى محق برتهلكدن وقايه ايجون بو طابه موافقت ايدلسى اميرنى ويردم . وكميلر شمدى بوغازك برى طرفنده بوغاز استحكاماتنك تحت حايه سنده بولونيور لر . فقط بزده بونك نتيجه سى اوله رق بر مسئله سياسيه قارشينده قالمش اولدق . بوكيجه بومسئله يه عائد بر قرار ورمك لازم كليور . » ديدى .

مسئله جدا پك نازكسى . طرفين مخاصميندن برينه منسوب ايكي سفينه حريه عثمانلى صولرينه التجا ايتمشدى . بى طرفلق قواعدينه توفيقاً بزم يا يكرمى درت ساعت طرفنده بوسفائن حريه يى قره صولر بزمى تركه اجبار ويا خود بوتون اساحه سندن تجريد ايده رك برليمانده اقامت ايتدirmek مجبور ايدك . حالبوكه بز حقيقتده آلمانيانك متفق اولديغمن سفاثن مذكور مې دشمنه تسليم ايتكمك مساوې اولان برنجى شق اختيار ايده مزدك . بومهم منافع مزه وهم وظائف مزه مخافدى . ايكنجى شقه ايسه آلمانلر ياناشا باجقلى محققدى . بو حواله يكرمى درت ساعت صوكر مؤتافين بو حركتمزى Casus belli عدايدرك بزه اعلان حرب ايده بيليرلدى . كرچه ايركج

بو حاده وقوعه كله جك و بر حربه اشتراك ايدہ جكدك . فقط اردومزك وضعيتي بو اشتراكك ممكن اولديغي قدر تأخيريني آمردى .

او صرمدہ فرانسز وانكليز سفيرلرى كال تلاشله صدر اعظم پاشايى زيارته كلديلر و آلمان سفائن حربيه سنك بوكون چناق قلعه بوغازندن ايچرى يه داخل اولدقلرينى وحتى بر جوق فرانسزلى حامله دون صباح استانبول ليانندن حركت ايدن و چناق قلعه يه مواصلت ايتمش اولان مسازرى واپورينى تحرى يه جرأت ايتدكلرينى ، بو حركتى حكومت سنيهك اعلان ايتديكى بيطر فلغه مغاير بولدقلرينى بيلديرديلر و كال شدتله پروتستو ايتديلر .

برايكى ساعت مذاكره دن صوكراميلرك موقه ظاهرآ تسليحانندن تجريدنى آلمانيا حكومتندن رجا ايتمه قرار وبردك . طلعت و خليل بكلكر انجمن و كلانك بو قرارينى سفير وانكهايمه تبليغ ايتمك اوزره طرايه دهكى سفارتخانه يه كيتديلر . بر ساعت صوكراميلر عودت ايدرك سفيرك بوكا قطعياً راضى اولمديغنى و كرچه حكومت عثمانيهك بى طرفلق شكللى آلتنده شمديلك حربيه دخولنك تأخيرينى اولجه قبول ايتمشلر سده آلمان سفائن حربيه سنك بو ضرورى التجاسى اوزرينه وضعيتك بالكلية تبدل ايتديكى قناعتنده بولونديغنى و شايد بو حادته ائتلاف دولتلىله حكومت عثمانيه آرمه سنده انقطاع مناسبات وحتى اعلان مخاصماتى انتاج ايدرسه بونى حادثاتك ضرر وزيان طبعييسنه عطف ايدرك قبول ايتمك مجبوريتنده بولنديغمزى افاده ايتديكنى بيلديرديلر .

انور پاشا سفيرك بومطالعانه اشتراك ايدسيور و فقط بن هر نه اولورسه اولسون بوكا بر چاره تسويه بولارق شمديكى حالده حربيه كيرمكدن توقى ايتمك مجبوريتنده اولديغمزى ادعا ايدسيوردم . صدر اعظم پاشا ايله جاويد بك دخى بنم فكرمه اشتراك ايدسيورلردى . نهايت ايچمزدن بريسى شويله بر تدبير تكليف ايتدى :

« آلمانلر بوايكى كمى يي ده اول بزه صاتمى اولامازلر مى ؟ چناق قلعه يه كليشلىر كميلرى بزه تسليم مقصدينه ابتدا ايتديريله مزى ؟ » ديدى .

هر كس كنيش بر نفس آلدى . ايشى بر تسويه دوستانه يه ايصال ايدجك بر زمين بولونمشدى . بر مدت صكراميلر وانكهايمى پرستك ياليسنه دعوت ايدرك بوتكليفى درميان ايتمه قرار وبردك . انور پاشانك باورلرندن برى سفارتخانه يه كوندرلدى . بر چاريك صوكراميلر ياليله كامشىدى . وقت كيجه ياريسى كچيوردى . صدر اعظم و طلعت بكلكه سفير اراسنده بر ساعت قدر حرارتلى بر مذاكره دن صوكراميلر هان او كيجه بر لينله مخبره ايدرك صباحه قدر جواب موافقت استحصالى وعدى الندى . فقط بز بر ليندن بر جواب موافقت ورود ايدنجيه قدر صدر اعظم پاشانك قوناغنى ترك ايتمهك . نهايت صباحك ساعت درنده كميلرك توركيه يه صاتيلمىش اولديغنى اعلان ايتمهك صلاحيتدار

اولدیغمزه، شوقدرکه امیرال شوسونک عثمانلی خدمت عسکریه سنه قبول ایداسی شرط اولدیغنه دائر جواب موافقت کلدی .

بوصاتیش کیفیتی حقیقی دکل ظاهری ایدی . ایمپراطور حرب دونماسنه عائد سفائی انجق رایخشتاغک مو فقیله صاتیبه یاه جکندن بیع قطعینک حربدن صوکرارایخشتاغدن آلنه جق قراره تملیق ضروری اولدیغی سیدریلیوردی . بوصورتله شو ظواهرامکانی بولونمش اولدیغندن ایشک تفرعائی بحریه نظارتجه اتمام اولونمق اوزره صباحک ساعت بشنده انجمن وکلا داغیلدی . اوه عودتله برمدت او یودقدن صکره بحریه نظارتنه کیتدم وهان کوبن وبره سلاوک حکومت عثمانیه جه المانیان صاتین التمش ومذکور سفینه لک دونکی کون چناق قلعه یه مواصالت ایتمش اولدقلرینه دائر غزته لره رسمی بریانه نامه ویردم . سلطان عثمانله رشادیه نک انکلیزلر طرفندن مصادره سنه مقابل ایشته شمدی دیگر ایکی کمی الده ایتمش اولدیغمزه دائر پک حرارتلی مقاله لر نشر ایتمه لرینی منتسبین مطبوعاتدن رجایتدم .

فقط ایشک نازک جهتی الان عثمانلی درنماسی قوماندانی صفتیه دونماده بولنان آمیرال لیموس ایله انکلیز ضابطانی دونمادن کورواتوسرجه کری چکمکدی . ایرتسی کون آمیرال دن برراپور آلدیم . بویله ایکی یکی سفینه آله ایتدیکندن طولانی حکومت عثمانیه یی تبریک ایدیور و کمیلر درعقب کندی قومانداسنه کوندرلکری حاله دونمادن تفریق ایده جکی ضابطان و مرتبات سائرینی نهایت برآی ظرفندن بوصوک سیستم کمیلری اداره یه مقتدر بر حاله کتیره بیله جکئی سویلیوردی . آمیرالی دعوت ایدرک بوبابده مذاکراته باشلادم . آلمان امیرالی ایله کمیلرک مرتباتی پک یورغون اولدقلرندن نه زمان کمیلری تخلیه ایده جککری پک ده معلوم بولونمادیغندن شمدیلک بو کمیلر دویریله جک مرتبات و ضابطانک لیستهلرینی تنظیم ایله اشتغال ایتلرینی رجایتدم . تصادفات حسنه دن اولارق درت بش کون صکرا امیرال دن قیصه بر مکتوب الدیم . بومکتوبده دوغرو دن طوغرویه صدراعظم پاشایه انکلیزجه اولارق تقدیم ایتدیکی راپورک بر صورتی بکا کوندرمش اولدیغی سویلیوردی . راپوری ترجمه ایتدیردم . دونانما مزک واردومزک حالی ایلری سورهرک حکومت عثمانیه نک تطبیق بی طرفلق محافظه ایتسی لازمکله جکئی ویکی کلن کمیلری اداره خصوصندا کتساب ملکه ایده بیلمک ایچین عثمانلی ضابطان و مرتباتنک لا اقل اوج بش سنه لک بر تعلیم و تربیه یه محتاج اولدقلرینی دزمیان ایدیوردی . هان امیراله بر جواب یازدم . کندیسسی امور بحریه نک اصلاحنه مأمور اولمق اعتبارله طوغریدن طوغری به عثمانلی بحریه ناظرینک معینده بولندیغی و بناء علیه راپورلرینی آنجق بحریه ناظرینه تقدیم ایده بیله جکئی، فقط راپورلرینک یالکسز اصلاحات بحریه یه انحصار ایتسی شرط اولوب قوای بحریه مزک

احوالندن بحث ایله طرز سیاست حقنده حکومت عثمانیه اراءه طریقه صلاحیتدار اولدیغنی بیلدیردم .

ایرتسی کون امیرالدين پك قیصه بر جواب کلدی .

« امر نامه کزدن وضعیت حقیقه نی کشف ایتدم . بعدما اراءه بیوریلان خط حرکتدن انحراف ایتیه جکمی عرض ایدرم . شوقدر وارکه بوصرده پک زیاده بورولمش اولدیغمدن ؛ راحتسزلغندن طولانی طراییده بر صیفیده افامت ایتکده بولونان قیزمک یاننده ؛ بر مدت استراحت ایتمکلیکه مساعده بویورلمسنی رجا ایدرم . » دیوردی .
رجاسنی اسعاف ایتدیگمی ، انحق کندیبی دونانماده بولندیفی حالده دیگر انکلیز ضابطانیله چرخجی وسائره نك دونماده بولونمسی عثمانلی مرتباتیله اردلرنده اختلافات تولیدنی انتاج ایدیبیله جکندن ضابطان مومی الیهانک ترسانهجه خصوصات سائرده استخدام ایدمک اوزره دائره بحریه به اعزاملری ایجاب ایده جکنی بیلدیردم . ایرتسی کون امرم اجرا اوله رق دونماده انکلیز ضابطان ومرتباتندن هیچ برکیمه قلمادی .
بوننی متعاقب امیرال شوسون پاشانک دونمای عثمانی برنجی قوماندانی عنوانیله خدمت سلطنت سنییه داخل اولدیغنه دائر اراده سنیه نشر اولوندی . برقاچ کون صکراده « یافوز » و « مدلی » اسملرینی آلمش اولان کوبن وبره سلاواستانبول لیمانه کله رک عثمانلی سنجاغنی کشیده وموده آچیقلرنده دیرله دیلر . برقاچ کون صوکره هکبه لی آطه ده اجرا اولونان قایق یاریشلری وسیله سیله یافوز ومدلی نكده داخل اولدینی عثمانلی دونماسی ارطغرل یاطیله یاریش محلی تشریف بیورمش اولان ذات حضرت پادشاهینک حضورلرنده بر رسم کچید اجرا ایتدی . او کونلر استانبولده خلقک نشئه وسروری جدأ تصورک فو قنده ایدی . حکومتک استحضارات حربیه سندن هرکس امین بولنیور و المانیا ایله اوستریانک غلبه سنی ارزو ایتمین هیچ بر مسلمانانه تصادف ایدلمیوردی .
خلقک تمایلات دوستانه سی المانلری جدأ سوبندیریور ، انکلیز ، فرانسز ، روسلری ایسه حد تلندیرد کجه حد تلندیریوردی .

انکلیز ، فرانسز وروس سفیرلریله بعض مذاکرات خصوصیه

کوبن وبره سلاوک مرمریه دخولندن صوکره بز بالطبع بوغازلری قیام شدق .
بر یاندن بو معاملیه نی بر طرفندنده بو ایکی المان سفینه حربیه سنده الان المان مرتباتی بولونماسنک بی طرفلغه مغایرتنی ایلری سورده زک انکلیز و فرانسز سفیرلری رسمی وخصوصی ده مارشالر یا بمقدن بر آن خالی قالمیورلردی . اتفاقزدن بی خبر اولان ائتلاف سفراسی بو ایکی کمی و موجود بر جوق المان ضابطانی سایه سنده المانلرک بزى بهمه حال

بر حربه سه-ور و کایه جگر نی ادعا ایدیسورلر و بزم بی طرفلغمز ایچین یکانه چاره بوکمیلرک المان مرتباندن تجریدی و المان هیئت-الاحیه سیله مذکور مرتباتک المانیایه اعاده سندن عبارت اولدیغنی سویلیورلردی . جدائی طرف اولسه ایدک بزم یابه جغمز ایس ده بوایدی . فقط بز بی طرفلغمز منحصراً وقت قازانق ایچین اعلان ایتش ، حربه کیرمک ایچین اردونک سفر برلکینی اتمام ایتسنه انتظار ایدیسور دق .

بوصره ده انجمن وکلاینه وقت قازانق فکر یله انکلز سیرلوئی مالته بزم و فرانسر سفیری ایله جاوید بکک پک صبق برتماس محافظه ایتمک کیزه و اتفاقز حقنده کی شبه لری در عقب ازالیه ساعی بولومقلغمز قرار ویردی .

طرابیه ده اقامتک اهنده برکون آقشام اوزری کن دیسیله کوروشورکن سیرلوئی مالته : « جمال پاشا ! حکومت عثمانیه بیطرفلغنی حقیقتاً و صوکنه قدر محافظه ایچین نه کی منافع تأمیننه راضیدر ؟ » دیدی .

حکومت عثمانیه نک حقیقی بیطرفلغندن شبه اتمه مکله برابر بوسؤالی صدر اعظم پاشایه عرض ایتک مجبوریتنده اولدیغنی بیلدیرم .

انکلز و فرانسرلرک دائره اتفاقنه کیرمک ایچین نه کی شرائط در میان اتمه مزاججاب ایدم جکنه دائر صدر اعظم پاشا ایله برقاچ ماده قرارلاشیدیره ق یازدق . بوماده لر ؛ بالعموم قاپیتولاسیونلرک الغاسی ، یونانلیرک غصب ایتدیکی آطه لرک اعادسی ، مصر مسئله سنک حلی ، روسلر طرفندن امور داخلیه قطعاً مداخله ایدلماسی و شاید روسلر طرفندن برتجاوزه دوجا اولورسه ق انکلز و فرانسرلر طرفندن بالفعل ممانعت اولونمسی و سائره کی برطاق شرائطدن عبارت ایدی که سیرلوئی مالته نک بونلری لوندریه نقل ایتش اولدیغنی بزحربه داخل اولدقدن صوکر انشر اولونان انکلز ماوی کتاینده کی تلغرافنامه دن آکلادم . اوچ درت کون صوکر سیرلوئی مالته برر ؛ برر جواب ویرسوردی : قاپیتولاسیونلرک قسم عدلیسنک الغاسی شمیدی موضوع بحث اولامازمش ، آنجق اقسام مالیه سندن بعضیلر سنک شمیدین الغاسه دیگر متفق لری راضی اولق شرطیه ، انکلتره موافقت ایدم بیلیرمش ؛ یونانلیرله آرا مزده کی آطه لر مسئله سنی زمانه تعلیق ایتک دهاموافق اولورمش ؛ مصر مسئله سنک صورت حلنه شمیدین یاناشمق تهلککلی اولاجغندن بونک حرب عمومیدن صوکرایه برافلمسی انسب ایتش ؛ روسلرک تورکیه یه شمیدیلک برکونایت تجاوزلری اولمایوب اساساً حکومت عثمانیه نک تمامیت ملکیه سی دیگر دول مضیه مثللو انکلتره و فرانسه نک دخی تحت ضمانده بولوندیغندن بوجهتدن پک زیاده آمین اولمقلغمز لازم کلیرمش ؛ شو قدز وارکه اگر بز آرزو ایدرسه ک بوضمانی تقویه ایدم جک وجهله برسند سیاسی اعطائنه حاضر بولنیورلر مش . آنجق بوتون بومنافعه مقابل بزده روس سفائنه قارشى بوغازلری هیسج برزمان وهیسج برهانه ایله قاپامامغه

مجبور اولمقلغمز و بونقطه مهمه حقنده کی روس آمالی تطمین ایتمکلمز ایجاب ایدر مش . بزم هیئت ائتلافیه لهنه حربه کیرمکلمزی قطعاً ایسته میورلر و بونی منفعتلرینه مغایر کوریورلر مش ؛ بزدن ایسته دکبری شی قطعی بی طرفلغمزک محافظه سی ، آلمان مرتباتیه هیئت اصلاحیه سنک آلمانیا به اعاده سی ، چناق قلعه بوغازینک سیروسفائنه در عقب کشادی ایله بدمما قطعاً قیادلیه جغنگ تعهد ایدلمسی ایش و بوکا مقابل تمامیت ملکیه مزک محفوظیتنه و مالی قایتولا سیروندیده تعدیلات اجراسنه دائر انکلتز فرانسه و روسیه باب عالی به برسد ویره جکلر مش .

بجه جواب پک صریح ایدی . بزم کندیلر یله برابر حربه کیرمکلمزی ائتلاف هیئت دولیه سی ایسته میوردی . بونک سببی نه اولایلیر ؟ زیرا بزاوئرک متفق اولار ق حربه کیره جک اولورسه ق روسیه نک کوز دیکدیکی استانبوله وضع ید امکانی اورته دن قالداجقدی . بوکا روسیه قطعاً راضی اولاماز و بنناء علیه فرانسز و انکلتزلرده یاناشمازلردی ، مقصدلری صراحتاً شوادی :

« تورکیه بی شمذیلک بزه مضر اولاجق تدابیر اتخاذه دن منع ایدلم . روسلر بو حرب عمومی اثناسنده بزمه تماسی غائب ایتمه سونلر . بو سایه ده بزحربی قازانه لم ؛ اوندن صوکر ا روسیه نک آرزوسنه توفیقاً استانبولی روسلره ویرمک و عربستان ایاالتلرنده اصلاحات طلبی نامی آتنده مختاریتله تأسیس ایتمک و اولنری تحت حمایه و نظارت مزه آلمق کوچ برشی دکلدز . »

بو ایضا حاتمذن آکلاشیلورکه ایلاک اتفاق تکلیفم پارسه ناصل ونه صورته رده دوچار اولدیه انکلتز قانالیله یادیغم ایکنجی اتفاق تکلیفی ده عیناً و صورته رد ایدلدی . انکلتز و فرانسز سیاستی تعقیب ایتمه مش اولدیغمز دن دولایی بزى حماقت ودها دوغروسی جنایتله اتهام ایدنله صورارم ؛ بزى ایسته مین دولتله اتفاق نه صورته ممکن اولایلیردی که بزه اتفاق ایتمش اولالم ؟ دینیلورکه بی طرفلغمزی محافظه دها اول اولوردی . بوغازلری سیروسفائنه سربست بولوندریق شرطیه دکلمی ؟ او حاله روسیه بو حرب عمومیدن او یله بویوک برظفرله چیقاجق ایدیکه حتی حربک نهایتی بیه بکله میهرک استانبولک و شرقی آناتولینک اشغالنه امکان بولاجقدی .

« هم بوغازلری قپایلم هم ده بی طرفلغمزی محافظه ایدلم . » دینله جک اولورسه بوکا نه عهداً حقمز واردی ، نده انکلتز و روسلر مساعده ایدرلردی . فعلی تضمینات اوقدر چابوق باشلاردی که بالنهايه « حربک صوکنه قدر بوغازلری و استانبولی تحت اشغال مزده بولوندرم ده بعدالحرب ینه سزه اعاده ایدرز . » طر زنده ادعالر باش کوستیرر و بالفعل اجرا ایدرلردی . خلاصه بزم ایچین ایکی چاره نجات واردی : یا ، انکلتز و فرانسزلره متفقاً مرکزی امپراطورلقلر علیه حرب ایدرک بو سایه ده روسلرک

بزه قارشی بردها تجاوز ایدمه ملرینی تأمین ایتمک یا خود مرکزی ایمپراطور لقلرله متفق اوله رق روسلرک شدید بر مغلوبیته دوچار اولسنه چالیشمق. فرانسز و انکلیزلر اتقاقی رد ایدرک بزی دشمن جانمک خیر و منفعتنه بوغازلری آچیق بولوندیرمق شرطیله بی طرفلغه دعوت ایدیورلردی. مرکزی ایمپراطور لقلرایسه خصمیزی آزه بیله جک بر قدرت مهیه ارائه ایتمکله برابر بزی خصمیزک مستفید اولامیه جنی تداییر اتخا دینه مجبور ایدمه جک وجهله دائره اتفاقیه آلیورلردی. بو سایه ده بلکه خصمیزک اضمحلالی مأمول. یالکیز براحتال وارکه شاید مرکزی ایمپراطور لقلر مغلوب اولورلرسه بزم ایچین پک وخیم بر عاقبت محقق. او یله آما شاید ائتلاف دولترلرینک ایستدکلری طرزده بوغازلری آچیق بولوندیرمق شرطیله بی طرف قالا جق اولورسه ق خصمیزک غالبیت قطعیه سی و بالتیجه بزم حیاتمه نهایت ویرلمه سی ده غیر وقابل رد و جرح حقایقندن.

بناء علیه کیم نه دیرسه دیسون روسیه نک غالبیتی نتیجه سنده بلامدافعه ذلیل و حقیر روس و انکلیز و فرانسز ظلم و قهری آلتنه دوشمکدنسه مرد و جسور ملتله یاقیشیر بر قهرمانقله قاننک الکسوک دامله سنه قدر چارپیشه رق نتیجه ده یا غالبیت قطعیه بی احراز ایله ابدیاً قورتلق و یا خود « بوتون وارم الیدن کیتدی بر ناموس مستتنا » دیمکه حق قازانه رق شهامت و ناموسکارقله باشلایان پرشان و شرف بر تاریخ ملی به ینه شهامت و ناموسکارقله نهایت ویرمک بجه اولادر. بویالکیز بجه دکل مملکتک اکثریت عظیمه سنجه ده اولاکورولدیک ایچین درت سنه دوام ایدن حربمز ائناسنده چناق قلعه مدافعه سی، سلمان پاک مدافعه سی، کوه الاماره محاصره سی، نخره مدافعه لری، مدینه مدافعه سی کی الکبویوک ملتارک بیله نارنج مخفر تلرینی تریین ایدمه بیله جک بجه خوارق حادثات یارائمه موفق اولدق. بالطبع بو مطالعاتم مدافعه ناموس ایچون بذل حیاتی الزم عد ایدن فداکاران و ناموسکاران ملته عأددر. حیاتلرینی اوچ بش کون ده ادا مه ایدمه بیلمک ایچین هر درلو ذلت و مسکنته تحمل ایتمکدن چکنمه بن عبزه و بی چارکان بوسوزلریمک قیمتی تقدیر ایدمه مزلر. سوء طالع سوقیله شمیدی اوغرا دیغمز وضعیت آلمیه بی مال بولمش مغربی کی فرصت اتخا ایدرک « ایشته بی طرف قالسه ایدک هم او قدر آدم اولمزدی همده بو فلا کته اوغرا مازدق » دیمک صورتیله برده فرط کیاست ابرازینه قیام ایدرلر. اولره قارشی ویره جکمز جواب « مدافعه ایدرک اولمکله بلامدافعه اولمک ارسنده کی فرقی تقدیر ایتمه یئرله سوزیمز یوق! » دیمکدن عبارتدر.

•••

انکلیز و فرانسز سفیرلریله بو طرزده جریان ایدن تماسلریمز آره سننده بعض کولوچ محاوره لریمزه اولمشدی.

برکون سیرلوی مالته ایله قنوشورکن انورپاشانک آلمانلر طرفندن تماماً قازانمش

اولديغنه آمين اولديغنى و پك يقين برزمانده آلمان ضابطلرى وبالخاصه كوبن وبره-سلاو واسطه سيله اعلان حربى ايجاب ايدمك بروجعه احداث ايدمك جكلرينى سويله مشدى . قابينه ده بى طرفلق فكرينك غاب اولديغى و بناء عليه هيچ بر تهلكه بولونمادى طرزنده جواب ويرر كن ديديكه :

« خير ، جمال پاشا ، آلدانيورسكز . بن امينم كه بو آلمانلر مقصدلرينه نائل اولمق ايچين برضربه حكومت يامقندن بيله چكمنزلر . مثلاً سزى حبس ايدرلر ودها كم بيلير نلر ياپارلر . »

پك ساده دلانه بولديغم بو سوزلره قارشى ينه برطرز ساده دلانده جواب ويرمش اولمق ايچين كولهرك ديدم كه :

« اويله برشى حس ايتديكم آنده اتخاذايدمك تدبيرى بن چوقدن دوشوندم . اوزمان بحريه ناظرى صفتيله چناق قلعه بنى انكليز وفرنستر دوتماسنه آچار ، حال اختلالده بولونان دوتمانك تاديني اوكا حواله ايدرم . »

پك شايان حيرتدركه اوزكى انكليز ديپلوماتى بو سوزلر يمه ايناندى . اوقدركه بو معناسز محاوره بنى خارجيه نظارتنه نقل ايتمش اولديغنى بالاخره ماوى كتابدن اوكرندم . روس تورونجى كتابنك ۴۰ نومرولى وثيقه سى ۳۱ آغستوس تاريخندن اعتبار آ ايكي هفته ظرفنده آلمان مرتباتى غوبن وبره-سلاو سفينه لرندن اخراج ايدمك چكمه دائر سفير موسيو دو كيرسه تامينات حتى ناموسم اوزرينه سوز ويرمش اولديغى سويليورسه ده موسيو دو كيرس اكر يالان سويله ميورسه مطلقا آمرينه خوش كورونمك ايچين بو تعميرى قوللانمشدر ديمك ايستيورم .

حرب عمومى يه صورت دخولمز

بوون بوظواهرك ياننده ديكر بر چوق حقيقى مساعى واردى . انجق وكلانك هر كچه كى اجتماعنده آلمان-عثمانلى معاهده اتفاقيه سنك متممى ازلق اوزره برچوق شيلر قرارلاشديريلوردى . بونلرك تصديقتى آلمانلردن طلب ايديلوردق . بزم لك زياده آرزو ايتديكمز شى بولغارلرك ده بزمه برلكده حرب عمومى يه داخل اولسنى تامين ايتمكدى . امضاي هايون ايله موشخ عثمانلى - آلمان معاهده اتفاقيه نسخه سى قراركاك عموميه آلمانيا ايمپراطورينه توديع ايدليكى زمان بو اتفاقدن طرفين ايچين پك بويوك ين وخير اميد ايتمكدى اولديغنى سويلين مشاراليهك بشوش برچهره ايله :

« شمدي سزه كوزل برحوادث ويريم . بولغار قرالنك بمله متفق اولديغنه دائر

اولان مکتوبی بو صباح جبمه قویدم . « دیمش اولدیغنی برلین سفیریمز محمود مختار پاشا سضر تلری یازمشلردی .

بوخبر بزم ایچون جداً موجب ممنونیتدی . زیرا بش لئی آی اول بزمه قرار-
لاشدر دقلری مذاکرات اتفاقیه ده دائر بولغارلردن حرف واحد اییدیلیور و بوحرب
عمومیده ائتلاف دولتلیله توحید مساعیه قرار ویرلرله بزم ایچون پک بویوک
برنلاکت انتاج ایده بیله جک کرینه شبهه ایدیلموردی . فقط حرب عمومینک ظهورندن
بری بر ایکی ای کچدیکی حالد الان بولغارلرده بر اثر حرکت کورولمه مکده اولسی
بولغارلرک بزم کی آلمانلری ده آلداتمش اولدقلری ظنی تولید ایتمه ک باشلامشدی .

پک صیق کوروشمکده اولدیغمز بولغار سفیری موسیو طوشف نتیجه قطعیه
حقنדה امنیت بخش بر قناعت حاصل ایتمه کجه بولغارستانک حربه داخل اولسی
دوغرو اولمایجنی نظریه سنی مدافعه ایدیور و بونظریه خارجه حقیقه مقدن توقی اییدیوردی .
کرچه آلمانلر بدایه بزم سفر برلکمزی اتمام ایدنجهیه قدر محافظه بی طرفی ایدرک
حرب عمومی به ممکن اولدیغنی قدر کچ داخل اولماز ره راضی اولمشلر ای دیسه ده
بالاخره دوچار اولدقلری مارن مغلوبیتی اوزرینه فرانسه به تجاوز ایدن اوردولرینی
برپارچه کری چکه رک تعرضدن مدافعه به کچمه ک مجبور اولملری و روس اردولرینک
برطرفدن شرقی پروسیانی آلت اوست ایدرک مظفرانه ایلرله ک باشلاملری و بینه روس
اوردولرینک فالجیانی استیلا ایتمی وضعیتلرینی بالکلیه تبدیل ایتمش اولدیغندن برطرفدن
مهم بر مقدار روس قوتلرینی قافقاسیا داخنده و دیگر طرفدن یزه مهم برانکلز قوتی
مصرفه توقیف ایده بیله ک اولان بزم ، حربه دخولمزی آرتیق قطعاً ایسته مکده باشلامشلردی .
سفیرک معاهده اتفاقیه نی ایلری سورهرک هر کون کرک صدراعظم پاشا نزدنده کرک
بزلر نزدنده اجرا ایتدیکی تشبثات کرکی کی صیقلاشمشدی . اوصرده اوردو مزدخی
سفر برلکنی اکمال ایتش و بوتون قول اردولر داخنده بولوندقلری اوردو قوماند-
نلرینک امر ایده جکلری استقامتده حرکت ایده بیله ک بر حال انتظامه کیرمشلردی .
قطعات متماًدیاً تعلیم و تربیه ایله اشتغال ایتدکلری کی هان هر کون استانبول واسکدار
جهتلرنده فرقه و قول اردو مانورلری اجرا ایدلمکده باشلامشدی .

انور پاشانک قوماندان هیئتلرینی کنجلاشدریمک صورتهیه موقع تطبیقه قویدوغی
اصلاحات عسکریه نک جداً مصیب بر تدبیر اولدیغنی تمامیه تظاھر ایدیور و بویوک جزء
تاملرک سوق الجیش و تعبیه قواعدینه واقف کنج قوماندانلر آئنده حرکت قابلیتی
احراز ایلدکلری کوریلدیوردی .

آلمانلر بونتیجه نی کوردکجه آله بو قدر منتظم بر قوه عسکریه وارکن بونلری

هان موقع استفاده به قیوم بوده آلمان و اوستریا لیلرک مغلوبیتنه اوزاقدن سیرجی قالمق قطعاً جائز اولامیه جنئی سویلیورلردی .

*
*

بوراده اوفق براسطراد یاقمقلغمه مساعده بیورولسون ، اوکونلرده استانبولده هر آغزده برسوز دوران ایدیوردی .

انور پاشا آلمانلرله اتفاق ایدرک روسیه به اعلان حرب ایتمه من خصو-نده اصرار ایدیورمش ؛ بن ایسه بی طرفلقدن قطعاً چیقماق فکرنده ایتمش ، مناقشه من اوقدر ایلرله مش که حتی مجلس وکلاده انور پاشا بکا قارشی طبانجه چکمش و فقط بن اوندن اول داورانه رق کندیشی آياغندن یارالامش ، انگریزی بویالانک سفیر مورغنتاویله خاطر ائنه کیرمش اولمیسدر . قوجه سفیر !... محضاً دیدی قودیلرینه مستند مطالبات شخصیه سنی بر کرده بو حقیقتلری اوقودقدن صکره کوزدن کچیریرسه عجباً یوزی قیزارمايه جقمیدر ؟

بن کندیشنه خبر وبریم که کرک عبدالحمیدک اداره کیفیه سنه نهایت ویرمک ایچین اختلاجی کبی چالیشدیغمز زمانلرده کرک اختلالدن صوکرکی مساعیمز ائناسنده ونهایت ناظر صفیه تشریک همت ایلدیکمز صره لرده نه انور پاشا ، نه طلعت پاشا نه بن ونه ده دیگر رفقای مساعیمز دن هیچ بری دکل یکدیگریمزه قارشی طبانجه چکمک حتی عزت نفسمزی رنجیده ایدمک ان اوفاق بر معامله ده بیله بولنامشزد . بز سفیر مورغنتاویک اینانیدی و بشقه لرنی ده ایناندرمق ایسته دیکی کبی قراکلردن کلمش انسانلر دکلز . کمیمز عسکری دارالفنونلرنده اکمال تحصیل ایتمش ، رچوقلریمز تورکیا و آوروپا دارالفنونلرندن اجازتنامه آلمش اولدیغمز و حتی سفیرک ادعا ایتدیکی کبی هیچ بر زمان پوسته موزعی اولماش اولان طلعت پاشا بیله منتظم بر تحصیل ابتدائی وتالی کوردکن صوکرک سولانیک حقوق فاکولته سندن اجازتنامه آلمش اولدیغندن بز دن آپاشلره خاص اولان حرکاتک صدورینه امکان یوقدر .

*
*

فی الحقیقه اوردومزک سفر برلکنی حربه داخل اولما مزه مانع کبی کوسترمک امکانی آرتیق قالمامشدی . اوزمان پاره مسئله سی ایلری سورولدی . کرچه قایتولا-سیونلر بقانون موقتله الغا ایدلمش ایسه ده بوندن هان استفاده امکانی یوقدی . بر طرفدن کومروک وارداتی عادتاً ربع درجه سنه ایتمش ، اعشار وارداتی ده کاملاً اوردویه تخصیص اولونمشدی .

حکومتک فرانسه دن استقراض ایتدیکی پاره نک ایلک تقسیطی آنجق سنه نهایتنه

قدر مصارف عادی دولتی یا قاپاتابیلیر ، یا قاپاته مازدی . بناءً علیه پاره مسئله سنک لزوم حلی ده آلمانره تکلیف ایدلی .

تشرین اولک اون برنجی کونی طرابیه ده کی سفارتخانه ده برخصوصی اوکله طعامنه مدعو اولدیغمه دائر وانکنهایمن بر دعوتنامه آلم . سفارتخانه یه کلدیکم زمان صدراعظم پاشا طلعت و خلیل بکلری و انور پاشای ده اوراده بولدم . اوصرده آلمایا سفارتی مستشارلغنه تعیین ایدلمش اولان فون کولمانده موجود ایدی .

یمکن صوکر سفيرك دارالمساعيسنه چکلدک . پاره حقه ده کی تکلیفاتمزد آلمایا طرفندن قبول ایدلمش اولدیغنی وانکنهایم بشوش برچهره ایله سویلیوز و برطرفند ده « آرتق بوندن صوکر باشقه برمانع ایجاد ایتمه » معناسنی اشراپ ایدر طرزده یوزیمه باقیوردی . اوکون سفارتخانه ده بر معاهده اتفاقیه امضا ایتمش اولدیغمزه و سائر یه دائر کسب قطعیت ایتمش اولان قناعت عمومیه بالکلیه خلاف حقیقتدر . اولجه عرض ایتدیکم وجهله ذاتاً معاهده اتفاقیه حرب عمومینک اعلانی صرملنده عقد ایدلمش اولدیغندن بوکون بوکا دائر یاسیله جق بر ایش یوقی .

ایرتسی کون انعقاد ایدن انجمن وکلاده وضعیت عمومیه اوزون اوزادی یه مناقشه و تدقیق اولندی . انجمنده باشلیجه ایکی تکلیف تظاهر ایدیوردی .

۱ — همان حرب عمومی یه داخل اولمق ؛

۲ — دها آلتی آی محافظه بیطرفی ایتمککمز لزومنه آلمانلری اقناع ایچون خلیل بک ایله ارکان حربیه عمومیه رئیس ثانینی حافظ حق بی آلمان قرارگاه عمومیسنه کوندرمک .

بوایکنجی فکری جاوید بک مدافعه ایدیور برنجی فیکرده نظار سائر متفق بولنیورلردی . صدراعظم پاشا ایلك دفعه اوله زق متردد برطور طاقینمشدی . او صرده انور پاشا غوبه نایله بره سلاوک قره دکیزه چیقه لرینی منع ایتمکده آرتق دوام ایده میه چکنی ، زرا آمیرالک غایت محق برچوق اسباب عسکریه سردایتمکده بولندیغنی درمیان ایتدی . فقط بوایکی سفینه نیک دیکر عثمانلی سفائی ایله برابر قره دکره چیقه ماسی محقق بزم حربیه دخولزی انتاج ایده بیلیردی . برکره ائتلاف دولتلری غوبه نایله بره سلاو سفینه لرینک عثمانلی سفینه سی اولدقلرینی قبول ایتمه کلرینی و بناءً علیه عثمانلی بایراغنی و عثمانلی مرتباتی حامل اوله رق دخی بوغازلردن چیقه جق اولورلرایسه درعقب دشمن معامله سی کوره جکلرینی آچیقندن آچیغه اخطار ایتشلردی .

بناءً علیه روس دونماسنک دخی غوبه نایله بره سلاوی فنا بروضعیده یا قالیه جق اولورسه درعقب هجومدن کری دورمایه جفی محققدی .

هرهانسکی بر ملاحظه مبنی اوله رق روس دونماسی غوبن وبره سلاوه هجوم اتمه سه یله بزم حربہ داخل اولماغمیزی پک زیاده آرزو ایتکده بولن ان آمیرال سوشون بالذات روس دونماسنه ویا روس لیمانلرینه هجوم ایتک صورتیله بزی حربہ سور وکلیه بیلردی .

خلیل وحافظ حق بکلرک بر آن اول برلینه کوندریله لرینه و دونمایه عائد مسئله نك باش قوماندانلق وکالتنک تحت مسؤلیته ترک ایدلمه سنه فقط حربہ میدان ویردجک احوال دن تامامیه توقی ایدلمک قرار ویرلدی .

آمرال سوشونک قره دکزده دشمن دونماسیله کندی بینده تشرین اولک یکر می طقوزنجی کونی جریان ایدن احواله دائر ویردیکی راپور موجبجه اک اول روسلر طرفدن تشبث ایدلدیکنی قبول ایتک مجبوریتند بولندیغمز اجرا آت بحربه نتیجه سنده روسلر و بالتیجه انکلیرلرله فرانسزلر حکومت عثمانیه اعلان حرب ایتدیلر .

* *

عثمانی دونماسنک قره دکزده روس دونماسی طرفدن دوچار تجاوز اولماسی اوزرینه دونما من طرفدن اوده سا ، سیواستوپول ، ته نودوسیا و سائر کبی لیمانلره و روس سفائن حربیه و تجاریه سنه تجاوزانده بولونلینی حوادی استانبوله کلیر کلمز صدراعظم سعید حلیم پاشاده غایت غریب برحالت روحیه مشاهده ایدیلدی . مشارالیه کویا آلمانلر بزی حربہ سور وکلیه جکلرندن کندیلری بومسؤولیته قطعاً اشتراک ایتک ایسته مز لر مش . او کونلر بایرام اولوق مناسبتیله یالکنز یالیده اجتماع ایدیوردق . سعید حلیم پاشا دونمانک بوتجاوزی حربہ سببیت ویردجک اولورسه محقق صورتده استعفا ایدم جکنی سویلیوردی . آلمانلرله عقد ایتدیکنمز اتفاقی کندیلری امضا ایتش و ونک تولید ایتدیکی هر نوع مجبوریتلره توسل ضروری اولدینی حقنده برقچ کون اول ویریلن قراره کندیلریده اشتراک ایتش اولدق لری حالد بواحوالک نتایج طبیعیه سنندن اولان بر حادثه نك ظهوری اوزرینه استعفا ایدم جکلرینی در میان ایتملری قطعاً غیر قابل تجویز اولدینی جدی رلسان لایقانه مشارالیه افاده اولندی . بوافادانک غیرقابل رد و جرح منطقی قارشو سنده بر جواب شافی بولامایان پرنس نهایت نتیجه طبیعیه ی قبول ایتدی واستعفادن واز کچدی .

* *

روسیه و فرانسه و انکلتره نك حکومت عثمانیه اعلان مخاصات ایتدکلری کون مجلس وکلا باب عالیده صورت فوق العاده اجتماع ایتشدی . سعید حلیم پاشا آمرال سوشونک ویردیکی راپورده ذکر اولنان وقایعی تکرار ایدم رک روس دونماسنک قره

دكزده بولنان سفائن حربيه عثمانيه به تجاوز ايتمى اوزرئنه دونماي هايونك دخى روس دونماسنى تعقيه مجبور اولديغنى وبالنتيجه اوده سا وسىواسپول وسائر كى روس ليمانلرده بولن سفائن حربيه و تجاريه قارشى استعمال سلاح ايتديكنى وبونك نتيجه سى اوله رق اولار روسيه دولتنك ومتعاقباً فرانسه وانكلتره دولتلىرنىك حكومت عثمانيه به اعلان مخاصمات ايتدكلىنى ، كر چه حكومت عثمانيه ادامه مناسبات ومنع مخاصمات ايچون قره دكزده مشترك تحقيقات اجراسيله اول امرده هانكى دونمانك تجاوز ايتديكى تظاهر ايدرسه او دونما قوماندانك شخصاً مسئول ايدلمه سنى تكليف ايتمش ايسه ده روسيه حكومتى طرفندن كمال شدتله رد اولنديغى و بناء عليه حكومت عثمانيه نك ده كنديسى روسيه وانكلتره وفرانسه حكومتلى به حال حريده عد ايتمكه مجبور اولديغنى وكيفيتك بامضبط عرض عتبه عاليا قلمسى ضرورى اولديغنى بيان وبوكا نظر آ وكلانك فكر و مطالبه لىنى سربستجه بيان ايتدلىنى ده علاوه رجا ايتدى .

اك اول تلغراف ناظرى اوسقان افندى سوزايسته يرك : كنديسى اساس اعتباريله محاربه لايك علمدارى اولديغندن حكومت عثمانيه نك حربيه داخل اولماسنى تصويب ايدن بر قرارنامه به وضع امضا ايدمه يه جكنى و بناء عليه نظارتدن استعفايه مجبور اولديغنى و شوقدر كه شايد پوسته و تلغراف نظارتى مديريت عموميه به قلب ايديله جك اولورسه مدير عمومى صفى ايله ده بو ايلى ايفا ايدميه جكنى سويلدى .

متعاباً زراعت و تجارت ناظرى سليمان البستانى افندى سوز آلهرق « صالح بين الملل » جمعيتى اعضا سندن اولماسى اعتباريله عموماً حربىك علمدارى اولديغندن كنديسيده معالاف استعفايه مجبور اولديغنى بيان ايتدى .

نافعه ناظرى چورو كسولى محمود باشا قابينه ده ، حقنده اعتماد سزلق كورمكده اولديغندن باحث برقچ سوزدن سو كرا مستعفى عدايدلمه سنى رجا ايتدى .

جاويد بك اوكون مجلس وكلا ده بولنوردى . فقط كنديسيده استعفا ايتمكه قرار ويرديكنى طلعت بك سويله مشدى . استعفا ايدن ناظر لر مجلس وكلايى ترك ايتديلر . متباقى ناظر لر كه صدر اعظم سعيد حليم پاشا ، شيخ الاسلام خيرى افندى ، حربيه ناظرى انور پاشا ، داخليله ناظرى طلعت پاشا ، بن ، عدليه ناظرى ابراهيم بك ، معارف ناظرى شكرى بكدن عبارت ايدك ، غنايت صمدانيه ، امداد روحانيت پيغمبريه به و ياورى صالح شهربارى به كووه نرك حال حربى قبول ضروى اولديغنه دائر بر ضبطه تنظيم و عتبه شهربارى به تقديم ايتدك .

برمدت سو كرا اجتماع ايدن مجلس مبعوثان واعيان دخى حال حربى عظيم را كثريله تصويب وقاينه به بيان اعماد ايتمش اولماسنه كوره حكومتك سياست خارجيه سى مظهر تصويب اولمش ديمك اولور .

اثنلاف دولترلیله حال حربی قبول ایتدی کمزه داژاولان مضبطه یی تنظیم ایتدی کمز
کون اسکدار جهتنده ایجاده ایله چاملیجه وارن کوی آراسنده برقول اردو مانوره سی
یاد بریوردیم . برطرفده آلمانایلی میر آلائی نیکولای بکک قومانداسنده کی اوچنچی
فرقه و دیگر طرفه میر آلائی محمود کامل بکک قومانداسنده کی بشنچی قول اردو
بولونیوردی . برکون وبرکیجه دوام ایده رک نهایت صباحه قارشی فجر ایله برابر
اوچنچی فرقه طرفدن مدافعه ایدیلن چاملیجه تپه سینه اجرا قلنان هجوم ایله نهایت
بولان بومانوره یی متعاقب اردو قوماندائی صفیله حرکاتی تنقید ایچون چاملیجه تپه سی
اوزرینه طولیادیم درت فرقه نک بالعموم ضابطانسه حال حرب خبری ویردی کم زمان
شاهد اولدیغیم تظاهرات وطن پرورانه و آرزوی شدید مجادله یی هیچ بر دقیقه کوزمک
اوکندن کرتورده میه حکم . بودرت فرقه نک افراد وضابطانیده افراد ملت عثمانیه دندی .
بونلرک اوزمانکی نشئه و سرورینی کورمه یوبده حرب عمومی یه داخل اولمغی ملت ایسته مدی
دیمکه جسارت ایتک ا کردنائیدن ایلری کل میورسه خیانت ویا حماقتدن نشئت ایدیور

پرنس عباس حلیم پاشا نک نافعہ نظارتی و احمد نسیمی بکک زراعت نظارتیه
داخل اولدیغی قابینه ده مالیه نظارتی و کالتی طاعت بک، پوسته و تغراف نظارتی و کالتی
شکری بک درعهده ایدرک باشقه تعدیلات اجرا اولمادی .

دردنچی اردو قوماندانلغی

حال حربیه دخولمزدن بش اون کون صوکرانور پاشا برکون بی قوناغنه دعوت
ایتمشدی . اوصرده آیاغنده چیقان بر جانندن طولایی پاشا یاقده یاتیوردی . دعوتنه
هان ایجابت ایتدم . وضعیت عمومی حقهده بر قاچ کلمه تعاطی سندن صوکرانور دیدی که :
« عزیزم جمال پاشا ! سویش قنالی اوزرینه بر حرکت تعرضیه ترتیبی صورتیه
انکلیز لری مصرده اشغال ایتک و بوسایه ده غرب جبهه سینه سوق ایتمکه اولدقلری
بر جوق هند فرقه سنی مصرده آلیقویمغه مجبور ایتمکه برابر چناق قاعه یه بر قوه اخراجیه
سوقلرینه مانع اولقی ایسه تیوردیم . بونکچون بر ایکی آیدن بری سوریه ده بعض
استحضار اتده بولونیوردیم . میر آلائی مر سینی جمال بک قومانداسنده کی سکزنچی
قول اردویی بو وظیفه یه تخصیص ایتدم . آلمانلر بویه بر حرکتک اجرا سینه - وک درجه ده
اهمیت عطف ایتدکلرندن هیئت اصلاحیه مأمور ارکان حربیه قائممقامی فون قرده
بکی ده منحصر آقان سفری استحضار ایتیه مشغول اولقی اوزره سکزنچی قول اردو

ارکان حربیه ریاسته تعیین و شامه اعزام ایتدم . بر طرفدنده بدویلردن قوه معاونه وجوده کتیرمک وظیفه سیله یاورم سواری بیکیشیسی ممتاز بکی ، اعیاندن عبدالرحمن بک و تدقیق مؤلفات شرعیه مجلس رئیسی شیخ اسعد شقیر افندی و دها سائر عرب اکابرینی سوریه کوندردم . دردنجی اردو قوماندانی فریق ذکی پاشا حضر تتری یالکز سوریه و فلسطینک مدافعه سیله و سکنزنجی قول اردو قوماندانی میر آلالی جمال بک کندی قول اردو سنک سفر رلکنی اتمام و قبال سفرینی احضار ایله مشغول اوله جقدی . فقط ذکی پاشا حضر تتری دکل بوسفری اجرا ایتمک ، سوریه نک برحتمل دشمن اخراجنه قارشی تأمین مدافعه سی ایچون بورادن باشقه قوتلر کوندریله سنی طلب ایتمک باشلادی . سوریه دن آلدیغمز خبرلر اوراده احوالک بک قاری شیق اولدیغنی و عرب اختلاجیلرینک اجرای فعالیت باشلادیغنی کوستریور . بناء علیه دوشونوردمکه ذات عالیکز بر فداکارلق اختیار بیورسه کزده دردنجی اردو قوماندانلغنی در عهده ایتسه کز ، هم قتال سفرینی احضار واجرا ، همد سوریه ده اسایش وامنیت داخله یی تأمین بیورسه کز ، بیهام ، تکلیفه جسارت ایده می می ؟

همان جواب ویردم :

« بنم قابلیت اجرائیه مک زرده وطن ایچون دها مفید والزم اولدیغنه قناعت حاصل ایدر سه کز اورایه کیدوب ایفای وظیفه ایتمک بنم ایچون الهمقدس وظیفه در . بناء علیه تکلیف ایتدیککز دردنجی اردو قوماندانلغنی کمال شکران و انهماک ایله قبول ایدر و بر ایکی کون ظرفنده محل مأموریتیه حرکت ایدرم . »

جوابدن صولک درجه ممنون اولان انور پاشا ایله قونوشدقدن واردو قوماندانلرینک قانوناً حائز اولدقلری سربستی به تماماً صاحب اولمق و بحریه نظارتی کماکان عهده مده بولونه رق غیا بده وکالتی کندیمی در عهده ایتمک و نظارت امورینک تنسیق و اصلاحاته متعلق مسائلده بنم رأی و موافقم استحصال ایدم کجه برشیء یاپیلماق اساسلرینی قرار لاشدیردقدنصو کرا آیریلدم ، وهان مکتب حربیه ده کی ایکنجی اردو قرارگاهنه کیدرک باش قوماندانلق وکالتنک امریله اردو قرارگاهندن رئیس ایله برنجی ، ایکنجی و اوچنجی شعبه مدیرلری و دها بعض ضابطانی مستصحباً دردنجی اردو قوماندانلغنی در عهده ایتمک اوزره شامه حرکت ایده جکمدن کمال سرعتله استحضاراته ابتدار اولماسی امرینی ارکان حربیه رئیسی میر آلالی فون فرائقه ن برغه ویردم . درت بش کرن ظرفنده استحضاراتمی اکمال ایده رک تشرین تانینک یکر می برنجی کونی حیدر پاشا استاسیونندن سوریه به متوجهاً حرکت ایتدم .

استاسیوندن حرکتدن اول تشیعه کمش اولان ذواتدن بری ملنک بندن بیوک خدمتلر بکله دیکنه وک یاقین برزمانده ظفر خبرینه منتظر بولندیغنه دائر مؤثر برنطق

ایراد ایتدی . بالطبع بـو نطقه مقابله ایتک لازم کلدی . وظیفه مک علویتنی فقط مشکلات فوق العاده سنی مدرک اوله رق حرکت ایتدیکمه و بکا تودیع اولنان وظیفه ایجاب اتندن اوله رق بن ومعیتمه ویریلن قهرمانلر قتاله یاپه جغمز هجومده موفق اولامیه رق جسدلر منی قتاله دوکه جک اولور سهق آرقه ده قالان وطنپرورلرک قتالی جسدلر من اوزرندن کچه رک اسلامک مال صریحی اولان مصری انکلیز متسلطلرینک لندن قورتارمالری ایجاب ایده جکینه دائر بر مقابله ده بولندم . شیمدی خبر آلیورم که مخالفین کرامدن برچوقلری اوزمانکی سوزلریمی اشهاد ایدهرک :

« جمال پاشا سوریه دن نه یوزله عودت ایتدی ؟ هانیا یا انکلیزلری مصر دن طرد ایدجک یا خود اوله جکدی ؟ نه دن اولمه دی ؟ » کبی علمده برچوق سفسطه لر ایراد ایدیورلر مش . آتیده حکایه ایده جکم حرکتدن استدلال ایده بیلرلر که بن قتال سفر نه اولمه مک ایچون هیچ بر تدبیره مراجعت ایتهم . فقط جناب حقک اولدورمک ایسته مریکی قولنی کیمسه اولدورم . بن ده اولمه دم . کیم بیلر سلامت وطن اوغر نه بعدما توسل ایتکدن کری طور میه جغم برچوق مجادلات اثناسنده دهانه کبی فلاکت و عتابلره معروض قالمق ایچون یاشایه جغم . فقط بوذوات کرام نه ایسته یورلردی ؟ اوزمان اوچم غفیره قارشى :

« افندیلر بن انکلیزلری مصر دن طرد ایتک وظیفه سیله سوریه کیدیورم آما بزم وسائطمز بو وظیفه یی ایفایه کافی دکلدنر . بناء علیه بن هیچ بر شیشه موفق اولامیه رق ملول و محزون استانبوله دونه جکم . سزده شیمدی اوفلاکت کونلر نه انتظار آ بوراده کوز یاشلاری دوکمکله مشغول اولنکیز . نه یاپلم مقدر بویله ایمش ! » دیمکلکیمی ایسته یورلردی . خایر ، افندیلر ! ینه آتیا اثبات ایده جکم که عالم اسلامه الک عفو اولماز ضربه یی ایندیرمش اولان شریف حسینک خروج اخلتکارانه سی اولماسه ایدی بن انکلیزلری فعلاً مصر دن طرد دفع ایده مز سهم بیله فلسطین و سوریه داخلنه بر آدیم آتالری نه مساعده ایتمز و یوز بیکلرجه انکلیز اردوسنی مصر ده تثبیته موفق اولوردم .

شریفک اخاتی بونتیجه مسعوده دن بزی محروم ایتدی و عرب — تورک ایکی قرده ش مسلمان ملت بر برندن تفریق ایدهرک برنجیسنی انکلیز و فرانسزلرک یداسارته آتدینی کبی ایکنجیسنی ده خونخوار دشمنلریله امیدسز بر مجادله یه کیرشمکه مجبور ایتدی . قریباً بو حقایقی بوتون وسائطی ايله اثبات ایده جکم .

***

استانبول دن حرکت مز دن اتوز آلتی ساعت صورکرا قونیه یه مواصلت ایتشدک . والی عزمی بکک همتیه قونیه اهاالیسنک پک حرارتلی استقباله مظهر اولدم . بو وسیله دن بالاستفاده

مولانا جلال الدین رومی حضرت تلیںک مرقد مبارک کرینی زیارت ایتم . اوصر مدہ ولد چلی افندی حضرت تلیںلہ معارفہ پیدا ایتم . کندیلری برکوکلی مفرزہ سیلہ معسر سفرینہ اشتراک ایدم جک اولورلر ایسہ حضرت مولاناںک روحانیتدن اردومک مستفید اوله جغنی سوق کلام ایله سویلہ مشدم . فی الحقیقہ بنم حرکتدن برمدت صوکر ا مشارالیه ، مولوی کوکلی طابوری نامیلہ برقوۂ عسکریہ ترتیب و سوریه کلمشردیکه ولد چلی حضرت تلیںک بوفدا کارلقلری جدأ تقدیره سزادر . مشارالیه بوسفر یوزندن بر جکر پارسی ، سنه لرجه برابر یاشادیغی حرمنی غائب ایتش و کندیلی سحتجه پک زیاده مضطرب اولمش بولندیغی حالده اوزون مدت سوریه ده بکارفاقتدن کری طور مامش ومعینہ آلدیغی تورک کنجلرندن ، اردو ، خصوصات مختلفه ده پک چوق خدمت لر کور مشدر .

..

تورک غزته جیلرینک اک ناموس کارلرندن اولدیغنه بوتون موجودیتله قانع اولدیغم احمد راسم بکده استانبولدن بخله برابر حرکت ایتش و برحی قنال سفرینک اشای اجراسنده قرارگاهک ایکنجی قدمه سنده بئالسیبعه قدر کلدیکی کی اوندن صوکراده برمدت قرارگاه ایله برابر قدسده قالمش واختیار ایتدیکم سوریه سیاستی حقنده اوزمانلر « اردونک سیاستی » نامی آلنده پک مهم مقاله لر یازمشدی . رفاقتلرندن دائما ذوق ونشئه دویدیغم بو ذاتی بوراده ذکر ایتهدن کچه میه جکم . بالقان محاربه سندن صوکر ا سلانیک باش شهنبدلرکنی شایان تقدیر برهمت و حمیتله ایفا ایتش اولان مصرلی فوآد سلیم بک افندی ایله داخلیه نظارتی مأمورلرندن مصرلی دو ققور فوآد بک دخنی کوکلی اوله رق قرارگاهه التحاق ایتشلردی . فوآد سلیم بک قرارگاهک مصر اموری شعبه سی وظیفه سی طبق برموظف ضابطی کی بیوک برحس اطاعت و وظیفه پروری ایله ایفا ایتش و اردو کندیسندن پک مهم استفادهلرده بولنمشدر . عائله جه ظهور ایدن معذرت کندیسنی قرارگاهی ترکه مجبور ایتدیکی زمان جدأ بیوک برحزن و تأثر دویمش ایدم . بالاخره سلطنت سنیه نک اسویچره سفارتی بیوک برکیاستله ایفا ایتش اولان مشارالیه فوآد سلیم بک افندیله کذا اردویه مهم معاونت لر اراز ایتش اولان دو ققور فوآد بکی دائما برحس شکران ایله یاد وتخطر ایده جکم .

۹

قونیه دن صوکر ا مواصلت ایتدیکمز (بوزاتی) ده هیسچ دورمایارق اوتومویللرله (طرسوس) حرکت و اورادن شمندوفرله آطنیه مواصلت ایتدک . درت ، بش سنه اول والیک ایتدیکم بو ولایت مرکزنده ده اهالی طرفندن پک بیوک برنشئه

و سرور ايله قبول ايديلدیم . کيجه ني اوراده کچيردک . بر هفته دن بری ياغان ياغمور لر
آطنه اوواسنی چامور دریاسی حالته قویمشدی . حالبوکه اوزمان آطنه ايله حلب
آراسنده کی شمندوفر آنجا ق طوپراق قلعه استاسیونه قدر کلمش و اورادن اوتوسی
انشا ایدله مشدی .

کرچه اسکندرون — طوپراق قلعه خطی انشا آتی اتمام اولونمش ايسه ده ياغان
ياغمور لر درت يول خذالرنده خطک برچوق اقسامی بوزمش اولديغندن اسکندرون
ايله مواصله منقطع اولمشدی .

بناءً عليه شمندوفرله طوپراق قلعه يه ويا مصطفی بك استاسیونه قدر کيتمک واوراده
اوتوموبيللری ترهندن ايندوروب ممکن اولور ايسه اوتوموبيلله اولامازسه آتله اسکندرونه
واوردان حلبه کيتمکی قرار لاشدیردم . و صباحین پک ارکن آطنه دن چيقدیم .
اوردونک آناتولی ايله يکانه طريق مواصله سی اولان بوزاتی — طرسوس يولنده
پک چوق بوزوققلر اولديغنی کوردیکمدن بونلرک کمال سرعتله تعميرنی و بعض پک
ديک اولان يوللرک واریانلرله تحفيفی والی ولایت اسماعیل حق بکدن رجائيتشدم .
آطنه دن حرکتدن برايکی ساعت صوکرا مواصلت ايتديکمز مصطفى بك استاسیونندن
اوتوموبيللرله حیوانلری ترهندن ايندیردک . موجود ايکی اوتوموبيله بینه رک هنوز
اون بش، يکرمی خطوه مسافه قطع ايدرايمه ز اوتوموبيللر کاملاً چاموره سايلاندیلر .
بوصورتله يوله دوام امکانی اولمادیغنی آکلار آکلماز آتلي مزه بینه رک و اوتوموبيللرک
ماندارله چاموردن چيقاريلوب اسکندرون استقامتمده زی تعقيب ايتديرلمه سنی ياورم
يوزباشی صلاح الدين أفندي يه امر ايدهرک حرکت ايتدک .

اوج درت ساعت صوکرا درت يوله کلدک . درت يول اسکندرون کورفی
ساحلنده بويوک ومهم برکويدر . کنديسنه پک يقين ديکربش آلتی کويک اورته سنده
وهان کاملاً ارنينلرله مسکون اولوب پورتقال باغچه لرله مشهوردر . آطنه ولايته
تابع عمرانيه قضاسنک مرکزی اولان بوکويه ديکربش کويک اورته سنه مصادف
واسع بر آچيقلقده برمنتظم قصبه تأسيسنی وقيله آطنه واليسی بولنديغم زمان تصور
ايتمش وقصبه نك پلاننی آلمان مهندس لرله تنظيم ايتديرمشدم . فقط بر نتیجه يه ايصال
ايدمه دن ولايتدن انفصال ايتديکم ايچين بوتشيشمده ديکربر چوقلری کبی دها
جين حالنده ايکن ئولمشدی . خلاصه ، ۱۹۱۰ و ۱۹۱۱ سنه لرنده برچوق دفعه لر
کلمش اولديغم وکنديلرينه پک بويوک معاونتلرده بولنديغم بوکوی أهاليسی نی برجم
غفير ايله استقبال ايتديلر . بزه برپارچه يمک ييديرمک ايچين پک زياده اصرار ايدن
اشرافي محزون ايتمک ايسته ميدیکمدن غروب شمسه قدر اوراده قالدم . اجرا ايتديکم
تحقيقات اوزرينه درت يول استاسیونندن بر عادی دره زينه ايله حرکت ايدهرک

اولورایسم ایکی ساعتده اسکندرونه مواصلت ایدم جگمی و حالبوکه آتله آنجاقل آتلی ساعتده وارایله جگمی آکلادیغمدن آرکان حربیه رئیسلیله برابر دره زینه یه بینهرک اسکندرونه کیتیمکی ترجیح ایتدم .

بوزوق برخط اوزرنده ایکی اوچ دفعه ثلوم تهلهکسی کچیره رک دشمن سفائنک دولاشدینی بر ساحلک تام کنارنده یاغموور آلتنده دره زینه ایله احرا ایتدیکم اوسیاختی قطعاً اونو تامام . شدید بر فی رطینه دن صو کرا گاه ویکاه صییریلان بولوطرلر آلتندن چیقان قمرک غریب بر صورتده آیدینلادیغی ده کزده اوزاقدن بر دشمن سفینه سی ، بر نقطه کورونیور و بو منظره قلبمده کی حرارتی برقات داها تشدید ایدیوردی .

أوت ، امین اولیکزکه خصم لریمزک نه قدر قوتلی و عنود اولدیغی بیلیمه یوردکدم . فقط محافظه حیات ایچین باشقا چاره بولامادیغمزدن طولانی کندیلریله چار وناچار چارپشیمغه مجبور اولدیغمز بو دشمنلرک کسر قدرتی ایچین هیچ بر واسطه یی اهل ایتیه جگمه یمین ایتشدم . وایشته بر طرفدن بومیشاق درونی تخطر ، دیگر طرفدن شیمدی یه قدر مصادف اولدیغم مواصله مشکلاتی درپش ایدهرک درعهده ایتدیکم یوکلک پک آغیر اولدیغی تقدیر ایدیور و بوسبیله مرارت قابیم آرتیوردی .

خلاصه بعضاً اون بش ، یکر می متره طولنده قسمی برالابه استناد ایتمکسزین معلق دوران و بعضاً صولر ایچنده بوزمن ده میرلر اوزرنده دره زینه ایله ایکی ، اوچ ساعت ، سیاحت ایدهرک اسکندرونه مواصلت ایتدک . دیگر آرکان حربیه ضابطانی آنجق بزدن دورت ، بش ساعت صو کرا کله بیلمشلردی . اوکیجه یی اسکندرونده کچیردک .

اجرا ایتدیکمز تحقیقاته نظر آ اسکندرون - حلب شوسه سنک حال حاضری او طومویل مرورینه مساعد دکلدی . حلب وحوالیسنی ودها طوغریسی بوتون شمالی سوریه ایله اورفا ، دیاربکر موصل طرفلرینی بحر سفیدک الهمهم اسکله سی اولان اسکندرونه ربط ایدن بو یکانه یوکل بیله او طومویل مرورینه مساعد اولمیه جق برحاله بیراقله سی جدآ آغلانه جق اهل و تسپیدن باشقه برشی دکلدی .

بغداد ولایتدن عودت ایتدیکم صیره ده آراهه ایله کچدیکم بو یوکل طرف طرف تعمیراته باشلانیدیغی کوربشدم . بوتعمیرات طرق عمومیه شرکتی طرفندن اجرا ایدیلیوردی . ۱۹۱۲ اغتوسندن بری ایکی سنه یی متجاوز بر زمان ظرفنده بونک اتمام تعمیراتی هر حالده ممکن اوله بیلیردی . مشروطیت دکل آ ، مقدسیت اداره یی کتیرسه ک بوروقراسیدن قوزولمدقجه هیچ برایش یایلمه سی امکانی اولمایان دوائر دولتک ایجاد ایتدیکی بیک دورلو مشکلات بو تعمیراته مانع اولمشدی .

اصل غریبی تعمیر ایدم دیرکن اسکیدن موجود بولنان افساسی ده بالکلیه بوزمشلردی .

چونکه موجود شوشه نك بوتون طاشلرني چيقارمشلر ويكيدين تدارك اولنان طاشلرله برابر بولاك ايكي طرفنه شربدكي ايستيف ايتمشلردى . بوايكي ييغينك اورتە سەندە طوپراق چوقورايىسە ياغان ياغمورلردن طولاي كاملاً طولارق عادتا برقنال شكلى اكتساب ايتمشدى . ايشته ۱۹۱۴ سنه سى تشرين ثاينسندە اوزرندن او طوموبيل ايله كچمكه موفق اولامديغم اسكندرون . حلب شوشه سيدة بو حالده ايدى . بالىجوريه بريكيجه بيلانده قالمق و ايرتسي كون قسماً عربە و قسماً آت ايله سياحت ايتمك صورتيله قاطمه يه قدر يولمزه دوام ايتدك . قاطمه استاسيونى بغداد شمندوفر خطنك حلبدن اول ايكنجى استاسيونيدر . حلب - اسكندرون شوشه سنك اك اول بغداد خطنه التصاق ايتديكي نقطه اولمق اعتباريله بوراده بر منزل نقطه سى تأيس اولنشدى . فقط عربە ايله استاسيونك اللى متره مسافه سنه قدر كمش اولديغىز حالده استاسيونه قدر تعقيب ايتمك ممكن اولاماديغى والى متره مسافه يني كيجه زيڤرى كي برقارا كلقده نفرلك صرئندە استاسيونه كيتمك مجبوريتنده قالدیغىزى سويله يه جك اولور سەم وظيفه دارانك درجه فعاليت وهمتى تقدير ايدە بيليرسكز .

او آندە بالقان سفرى اثناسندە كي قرق كليسا - ادرنه و قرق كليسا - پيكار حصار - ويزه - سراى شوشه سى كوزومك اوكنه كلدى ، او شوشه لركده ايكي طرفه بويله شريد كي قرمه طاشلر ييقلمش واورتە سنه دولان ياغمور صولرندن طولاي شوشه بر آرق شكلنى آلمشدى .

يارنى ! او شوشه اوزرندن يورويه مدكلرى ايچون تارلالره صايغمه مجبور اولان باطاريه لر منزله مهمات وارزاق عسكريه مركز چامورلره صاپلانوب قالدیغى مناظر سفيه ومهيجه سى ايكي سنەدن برى حالا كوزمك او كندن كيتمك شيمدى بنم قومانداسنه مأمور اولديغم اردونك مدخللرندە عین حالى كورمك نه قدر اسف انكيز ايدى . « ايشته ، ديدم ، بنم اردومى مادر وطنه ايدن يكانه خطمواصله . بوكا نظراً سنك يابه جق چوق ايشلرك وار . تدابير عاديە ايله بوايشلرك كورولمسنه امكان يوق . اك شديد مرحمتسز و زراكتسز طمارلركى آياغه قالدیرمليسك ، اك يوكسك موقعلرى اشغال ايدنلرده بيله اولسه ، تصادف ايدە جكك تنبلك واهالكارلغه قارشو اك شديد ضربه لركى اينديرمكدن چكينمه مليسك ! »

اردومك منطقه سنده تنبلكدن اثر بر آقايه جغمه دليل اولمق واهالكارلرك اوغرايه . جقلى معامله يه بر مثال تشكيل ايتمك اوزره برى استقبال كمش اولان ذوات آره سنده كي وظيفه دارانه خيلى چيقشدم . ونهايت بر ساعتك بر دمير يول سياحتندن صوكر ا حلبه مواصلت ايتدك . حلب ، سفر برلكنى موصل وحواليسندە اكال ايتمش اولان اون برنجى قول اردونك افرادى ، وقسم متباقيسى عرب اولمق اوزره اكثيرت عظيمه سى

کرد ایدی . قول اردونك بر فرقه سی حلبده دیگر فرقه سی حماده اقامه اولنش بولنیوردی . حلبده ایکی اوچ کون قاهره قطعاتی تفتیش ایتدم ، فخری بکک جداً خارق العاده دنیه بیه جک درجهده ابدال ایتدیکی مساعیه رغماً هان بوتون آلائی و طابور قوماندانلریله کوچوک رتبه لی ضابطان دن قسم اعظمک عثمانی اردوسنک مزیتاً و عرفاناً ایکنجی ، اوچنجی درجه ضابطان دن اولملری حسینیه کرك فرقه کرك قول اردونك مستقل قطعاتی پكده شایان ممنونیت بر حلاله دکلدی . بر سفر بر قول اردوده بولنسی لازم کلن بوتون مالزمه و اشیا کمال ایدلمه مش واکمالی امیددی ده قالمش ایدی . چونکه قول اردونك سفر برک منطقه سی اولان موصل و حوالیسندمه اساساً بر قول اردویی تجهیز ایده بیه جک مالزمه بی بوله بیلیمک امکانشزدی .

حلب — اسکندرون شوسه سنک تعمیریه برابر اصلاحیه دن قاطعه استاسیونه قدریکی بریول انشا ایدلمسی والیسندن رجا ایدرك حماده کی فرقه بی تفتیش ایتک اوزره اورایه کیتدم . حماده کی فرقهده حلبده کی فرقه دن فرقی دکلدی . مقصدم شامه وارمزدن اول بوتون سوریه نك اقسام شالیه سی بر کره سریعاً کورمک و بواقسام حقنده بر فکر عمومی حاصل ایتمکدی . حاد ن صو کرا حص طریقله طرابلس شامه کیدرك اوراسنی ده کوردکن صو کرا عینی کونده حصه عودت و کیجه بی اوراده کچیردم . و صاحبین ریاق طریقله شامه حرکت و مواصلت ایتدم . بوتون کچیردیکم شهرلرده اهالی طرفندن فوق العاده تظاهرات و طنپروانه ابراز اولنیور و عثمانی لیه کمال مربوطیت اظهار ایدیلیوردی . پک اعلا کورویور و آکلا یوردم که اولادعربک قسم کلیسی خلافت اسلامیه نك بو استخلاص حربنده جدی فداکارلق ابرازندن کری دورمایه جقدی . بو حالت روحیه دن استفاده ایتک ، وجدانلری دوشمانه صاتمش اولان خائنلرک تسویلاتندن باروت قدر قابل اشتعال بو محیطی قورومق بنم ایچون بروظیفه ایدی .

شامه تاریخ مواصلتم اولان ۱۹۱۴ سنه سی کانون اولی ابتداسندن سوریه دن بالکیه مفارقم تاریخی اولان ۱۹۱۷ سنه سی کانون اولی ابتداسنه قدر تام اوچ سنه دوام ایدن سوریه مأموریم اثناسنده اردویه ، اداره مملکته ، سوریه و علی العموم عربستان سیاست داخلیه سنه ، اختلالر تسکینه ، اعاشیه ، اعمار ملکه عائد متنوع خصوصات ایله اشتغال ایتمش اولدیغدن بواوچ سنه ک وقایع وحداتی روزنامه طرزنده کونی کونه یازمقدن ایسه هربری آرزوق یکدیگرینه مربوط و بربرینک سبب تولدی اولقله برابرهربری آیری آیری مباحث کبی تلقی ایدیه جک اولان بو وحداتی متفرق بحثلرده حکایه ایتکی خاطر ایتک ده سہولته تعقیب ایدیه بیلیمسی ایچون موافق تلقی ایتدم . مع هذا مقصدم بر تاریخ حرب یازمق دکل برویقه سیاسیہ نشر ایتک اولدیغدن اردونك حرکات و اجرا آتته متعلق خصوصاتی بی لزوم تفصیلدن اجتناب ایدرك یالکز خطوط عمومیه سندن بحث ایده جکم . اردو قرارگاهی دردنجی

اردونك حرڪات حربيہ سنہ متعلق حرب جريدہ لڙي غايت منتظم برصورتہ ترتيب وارڪان حربيہ عموميہ به تقديم ايتش اولديغندن بالاخرہ بونلرہ مراجعتلہ برتاريخ حرب يازمسي پك قيمتلي ارڪان حربيہ رئيس اولان ميرآلاي فوآد بڪدن رجا ايده جكم .

برنجي قتال سفرى استحضاراتي

شامہ مواصلت ايتديڪم کون رياقدہ استقبالمہ ڪلمش اولان سڪزنجي قول اردو قومانداني مرسينلي جمال پاشا قول اردوسنڪ مأمور اولديغني قتال سفرينڪ طرز اجراسي حقندہ کي حرڪات حربيہ لايحہ سويلہ اوزمانہ قدر ياپلمش و آتيا ياپيلہ حق اولان ايشلرہ متعلق امرلر، جدوللر و خريطهلرڪ برصورتتي حاوي بيوك بردوسيہ يي بكا و پرمشدي . ارڪان حربيہ رئيسي فون قرہ سده عيني دوسيہ نڪ آلمانجہ نسيخه لڙي ارڪان حربيہ رئيسم فون فراقه نبرغہ توديع ايتشدي . شامہ « داماسڪوس پالاس » اوتلندہ تأسيس ايتديڪم قرار ڪامہ ڪير ڪير مزايلڪ ايشم بودوسيہ يي ڪمال دقتلہ تدقيق و مطالعہ ايتمڪ اولدي .

سڪزنجي اردونڪ تڪليف ايتديڪي سفر پلاني خلاصہ شويلہ ايدي :
قول اردونڪ موجود اوچ فرقه سندن يالڪز يڪرمي بشنجي فرقه ايلہ ديڪر ايڪي فرقه دن دوشيرمہ صورتيلہ آئينه حق افراد وضابطاندن مرکب بر آلاي قتال سفرينه تخصيص ايتمڪ، استانبولدن بالخاصہ مصر سفرى ايجون کوندريلہ جڪ اولان سڪزنجي واوتجي فرقه لڙي اردو قوماندانلغنڪ تنسيب ايده جڪي شڪلدہ قسمآ قتال سفرينه وقسمآ ڪريلرڪ محافظه سنہ حصر ايتمڪ، فقط هر حالده قتال سفرينه چوق قوت تخصيص ايتمڪ. بوفکر عمومي حرڪات حربيہ نڪ جريان ايده جڪي سيناچولنڪ احوال طبعه سنہ نظر آپك موافقدي .

بن سوريہ به ڪلديڪم صرہده وضعيت عموميہ شويلہ بر حالده ايدي :
بيڪباشي ممتاز بك قومانداسندہ کي عربان ڪوڪلي مفرزه سي « العريشي » اشغال ايتش واورايہ يرلشمشدي . تشڪيلات مخصوصه به مربوط ڪوڪليلردن مرکب بر مفرزهده از ميرلي اشرف بك قومانداسيلہ سيناچولنڪ همان مرکز به مصادف قلعه النخلي اشغال ايتش بولنوردی .

عقبهده قائم مقام موسي ڪاظم بك قومانداسيلہ بر نظاميه مفرزه سي بولنيور و بئرا السبعده يڪرمي يدنجي فرقه به منسوب بر آلاي چولده کي قوتلرڪ استناديني تشڪيل ايدنيوردی . يڪرمي بشنجي فرقه ڪاملاً شامہ بولنيور و فرقه قومانداني ارڪان حربيہ قائم مقامى علي فوآد بڪ [بالاخرہ حرب عمومي اثناسندہ فرقه و قول اردو قوماندانلقلرنده

خدمات مبرورہ سی سبق ایتش و میرلوالغہ ترفیع ایدلش اولان اسماعیل فاضل پاشا زاده علی فواد پاشا [قومانداسی آلتندہ مہادی تعلیملرلہ اشتغال ایدیوردی . سکزنجی قول اردو سینا چولنک وضعیتنی نظر دقتہ آلہرق اردویہ وداہا طوغریسی قوۂ سفریہ قنالہ طوغری حرکت امری ویرلمزدن اول چول داخلندہ کریدن ایلری یہ طوغری منزل تشکیلاتی یاقق الزم اولدیغنی پک کوزل تقدیر ایتش وچول منزل مفتشلکی نامی آلتندہ برہفتشلک احداث ایدہرک بونک باشنہ یکرمی اوچنچی فرقہ قوماندانی ارکان حربیہ قائمقامی بہجت بکی کچیرمشدی . کرک برنجی قنال سفری اثناسندہ کرک اوندن صوکرہ ایکنچی سفرك استحضاراتیلہ اشتغال اولندیغنی اثنادہ بوتون چولدہ شایان تقدیر خدمات مبرورہ سی کورولمش اولان بہجت بکی ہر زمان ایچون حرمتلہ یاد ایدہجکم .

بو چول منزل مفتشی چول داخاندہ بئالسبعدن قنال اوزرندہ کی اسماعلیہ وضع اولنہ جق برخطک اوزرینہ تصادف ایتک وہر بری یکدیگرندن تقریباً یکری بش و نہایت اوتوز کیلومترہ مسافدہ بولنقی اوزرہ منزل نقطہلری انتخاب ایتک وہر بر منزل نقطہسندہ صو تدارک ایتک واورالہ کوندریلہ جک ارزاقی بئالسبعدہ احضار ایدہرک ویریلہ جک امری متعاقب بونلری منزل نقطہلرینہ کوندرمک ، ہر بر منزل نقطہسندہ برر خستہ خانہ تأسیس ایتک و خلاصہ بوخط اصلی اوزندہ منزل تأسیساتی وجودہ کتیرمک ایچون استحضارات ایلہ اشتغال ایدہجکدی . بوندن باشقہ قلعة النخل والعریش نقطہلری دخی برر اساس منزل قوماندانلغی نقطہسی اتحاد اولونہرق اورالردہ اجتماع و قنالہ تحریک ایدیہ جک اولان جانبدار قوتلرینک ہر نوع ارزاق و ذخائرینک بورالردن سوقی مقرر دی .

سکزنجی قول اردو قوۂ سفریہ قسم کلینک بئالسبعدہ اجتماع ایدہرک وادی العریش ابن جفجافہ استقامت عمومیہ سیلہ اسماعلیہ اوزرینہ حرکت ایتسنی یعنی ساحلدن ممکن اولدیغی قدر ارزاق اولسنی والعریش ایلہ قلعة النخل دن حرکت ایدہجک ایکنچی درجہ قوتلرلہ قسم کلینک جناحینک تأمینی تکلیف ایدیوردی . بوتکلیف پک موافقدی . بزم اساس منزل خطمز دکزدن اوقدر ارزاق اولمالی ایدیکہ انکلیزلر دوتلرینک آتشلریلہ بومنزل نقطہلرینی تخریب و آپانسز اجرا ایدہیلہ جکلری پک اہمیتسز دہبارکالرلہ بومنزلرلی بوسبوتون محو ایدہمہ ملی ایدیلر .

بوکونکی فکر عمومیہ کورہ فون قرہس بالذات اجرا ایتدیکی براستکشاف نتیجہسندہ بئالسبع ، الخلاصہ ، الحفیر ، وادی العریش ، ابن ، برنجی الجز جفجافہ ایکنچی الجزای منزل نقطہسی اولہرق انتخاب ایتش و بورادہ آرتہ زینہ قویولری آچدیرمغہ او کمزدہ کی کانون اول وکانون ثانی آیلرندہ یاغاجق یاغفور صولرینک بیریکمہلرینی تأمین

ایده جک وجهه بندلر انشا ایتدیرمکه الحاصل بر منزل ایچون لزومی اوله جق هر بر درلو مالز مه نك بورالزاده حضارینه توسل ایتشدی .
سکزننجی قول اردو دیوردی که :

افراد ضابطان ایچون نظامی مواد اعاشه نك چولده نقلی و قنال اوکنه قدر ایصالی ممکن اوله میه جغندن « چول تعینی » نامی ویردی کمز بر مواد اعاشه لیسته سنك قبولی لازمدر .

بو لیسته موجبنجه افراد و ضابطانه چولده ویریه جک مواد اعاشه نك ثقلت عمومیه سی بر کیلویی کچمیه جک ایدی . انواعی ایسه پکسماد ، خورما و زیتوندن عبارتدر . بالعموم افراد و ضابطان کونده یالکمز بر ماطره صو صرف ایده جکلردی . بو حسابا کوره یکر می بشنجی و اونجی فرقه لرله بعض کولکی قطعاننك قناله قدر حرکتی ایچون مختلف قطعانك کوچوک و بیوک آغرقلرندن ماعدا منحصر آرزاق و صو قافله لری وجوده کتیرمک اوزره اون بریک، دوهیه احتیاج اولدینی غایت جدی حسابات نتیجه سنده میدان چیقاریلشدی .

بوتون بو وسائله مالک اولدقدن صو کراده قوه سفریه قنال اوکنه کندکدن اعظمی درت کون ظرفنده یا قنالی مرور ایدرک قارشی ظرفنده کی انکلیز قوتلرینی طرد و قوتله قناله یرلشمی و یا خود کریمی کریه عودت ایتلی ایدی . زیرا قناله الی کیلومتره مسافده کائن ایکنجی الحبرا نقطه سنده کی طاتلی صو بیریکنتیسی قوه سفریه یی آنجق اون کون اداره به کافی اولوب اوراده کی صویک ختامندن صو کراده قوه سفریه قنال اوکنده صوسز قاله جق و مشهور بی اسرائیل فلاکتندن دهها مدهش بر فلاکت ایچنده محو و پریشان اوله جقدی .

قوه سفریه نك کاملاً بثرالسبعده اجتماع ایدرک اورادن اعتساراً هپ بردن قنال اوزرینه یورو می امکانی ده موجود دکلدی . زیرا بو مجتمع قوتك ارزاق و صوینی دوه لرله تشکیل اولان منزل قوللرینك برکونده نقل ایتمه سنه امکان یوقدی . اوحالده طابورلرله بطریقه لر برر کونلك فاصله لرله یکدیگری تعقیب ایدرک چول داخلنده یورویش یاپه جق و قناله یکر می بش اتوز کیلومتره مسافده کائن بر نقطه ده قوه سفریه صوک تجمعی اجمال ایدرک اوندن صو کراده قنالا انتخاب ایدیه جک نقطه لرینه هجوم جبری اجرا ایدیه جکدی .

سکزننجی قول اردونك تکلیفه نظراً ایکی قدمیه آریله جق اولان قوه سفریه نك بروجه آتی قوتلردن ترکیب ایتمه سی ایجاب ایدردی .

برنجی قدمه :

یکرمی بشنجی نظامیه فرقه سی ؛ یکرمی اوچنجی و یکرمی یدنجی فرقه لردن

دوشيرمه صورتيله تشكىل اولنش بر آلاي بش سريع آتشيلى صحرا بطريه سي ايكي سريع آتشيلى جبل ، براون بش سانتي متره لك سريع آتشيلى اوبوس بطريه سي بر سواري آلاي ، ذرت هجين سوار بولو كي ، مقدار لري بيك پشيزه وارن كوكللي عربان آتيلري بر آنده اوچ طابوري نقل ايدم بيله جك قابليتي حائر كوپرو جي پونتلري ، آلتى استحكام بولو كي ، تللي تلغراف مفرزه لري وسيار خسته خانه لرله ، صفيه بولوكلري وسائر جمعاً اون ايكي بيك آتيزوز قرق ايكي نفر ، دو قوز يوز آتمش سكرز بيكي ، ۳۲۸ ماندا .

ايكنجى قدمه :

طوپجيسى و سواري بولو كي وسائر قطعات معاونه سياه اونجى نظاميه فرقه سي . شامه مواصلتمدن صوكره باش قوماندانلق و كالتمدن آلدېغم بر تلغرافنامه حجاز فرقه عسكريه سنى دخى دردنجي اردو قوماندانلغك امرى آلتنه قويمش وبوقولى دخى قنال سفرينه اشتراك ايتديرمك اوزره سوريه جيب ايتكم ويا محلنده براقق شقارينك اختيارنده بنى سربست يراقش اولديغندن آله بيله جكي نظاميه و كوكللي قطعاتى مستصحباً معانه كمسنى والى و قوماندان مير آلاي وهيب بكه يازمشم .

ايشته وهيب بلك كتيره بيله جكي قوت دخى قوه سفرينهك ايكنجى قدمه سنه علاوه اولونه جقدى . بالاده عرض ايتديكم اون برييك دوه يالكز يكر مى بشنجى و ايكنجى فرقه لرله اولنرك نظام حربنه داخل قطعاته مخصوص اولوب حجاز فرقه سندن قوه سفرينه اليحق ايدم جك قوت ايچون لزومى اولان دوه لر حجاز دن برابر جه كتيره بيله جكدى . انكليزلرك رسمى راپورلري برنجى قنال سفرى ائناسنده كي قوت مزى قرق بيك نفر راده سنده كوستريور سده اونجى فرقه دخى داخل اولمق اوزره بوقوت قطعاً يكر مى بش بيكي تجاوز ايتيوردى . قوه سفرينهك برنجى قدمه سي سكرزنجى قول اردو قوماندانى جمال پاشانك امرى آلتنده بولونه جق و ايكنجى قدمه اردو قوماندانلغنه مربوط اوله جقدى .

ايشته شامه كلديكم زمان اردونك چول و فلسطين و سوريه داخلنده كي وضعيتي يوندن عبارت بولونيور و قنال سفرى ايچون ده سكرزنجى قول اردو قوماندانى بالاده كي خصوصاتى تكليف ايدىوردى . اردو مركزى اولان شامدن تشكىل اولونه جق بر عمومى منزل مفتشى بو اوزون منزل خطارينك اداره سنه مقتدر اوله ميه جغندن بالخاصه فلسطين داخلنده كي وساطتى ادخار واردويه سوق ايله اشتغال ايتكم اوزره قدسده دخى بر مستقل منزل مفتشك كي احداثى سكرزنجى قول اردونك جمله تكليفاتدن ايدى .

بو تكليفاتى پك جزئى تعديلات ايله كاملاً قبول ايتمشم .

آنحقی سکزنجی قول اردو سفرك اجرا ایدله بيلمسی ایچون باشلیجه محتاج اولدیغی دوهلرک تدارکنه شیمیدی به قدر موفق اولامادیغنی و تدارکی امکاتنی ده کوره مدیکنی کمال تأثرله علاوه و بیان ایدیور و یکی اردو قوماندانک نظر دقتی بالخاصه بونقطه به جلب ایدیوردی. قول اردو قوه سفریه نك محتاج اولدیغی اون بریک دوه دن اوج آیده آنحقی ایکی بیک قدر دوه تدارک ایده بيلمش و بویخصوصه هر طرفدن نامتناهی مانعتلر قارشوسنده قالمش ایدی .

سوریه و حجاز کی یوز بیگلره و بلکه میلیونلره دوه نك موجود بولندیغنی بر ساحه داخلنده اون اوزبش بیک دوه نك ناصل اولوبده تدارک اولونه مادیغنه تعجب ایدنلر چوق بولنور ظن ایدرم . اودواته شیمیدین خبر ویره مکه اونلرک ظن ایتدکری کی دکلدر . چونکه هر کوردیکمز دوه یوک طاشیاز و یوک طاشیه بیلجک دوهلرک مقداری اویله یوز بیگلره بالغ اولماز . دردنجی اردونك تاریخ حربی یازلدیغی زمان بوتون تفصیلاتیه ذکر ایدله جک اولان بومباحثی لزومندن فضله تشریح ایتک ایسته میورم . یالکمز شو قدر شیء سوبله مک ایسته میورم که بر آئی ظرفنده احتیاطیله برابر اون درت بیک دوه بی تدارک ایدنجه به قدر چکدیکم مشقتک درجه سنی بن بیلیم . مع هذا نتیجه ده موفقیت بنده قالدی و سکزنجی قول اردونك سفر پلاننده تثبیت ایتدیک دوهلر وقت معینده اتمام اولونه بیلدی . بوسره ده تا ابن السعودک نجد طرفلرندن ده دوه کترتمش اولدیغنی سوبله به جک اولور سه م مشکلاتک درجه سی آکلاشلمش اولور ظن ایدرم .

سینا چولنده یاقق ایسته دیکمز بومشکل حرکات عسکریه نك یکانه مستند الیهی صومسئله سی ایدی بوجولی یا غمور موسمنک خارجنده دکل قوه عمومیه سی یکر می بش بیکى تجاوز ایده جک اولان بوقوه سفریه ايله قطع ایتک، حتی بیک نفرلک مفروضه بی بيله سوق ایتک امکاتی یوقدی . چولک یا غمور موسمی ایسه کانون اول و کانون ثانی آیلرندن عبارت اولدیغندن یا حرکتی بو ایکی آی ظرفنده اجرا و یا خود تا ایرتسی سنه نك عینی آیلرینه قدر تأخیر ایتک ضروری ایدی .

سفرك همه حال اوسنه ظرفنده اجرا ایدلمسنى قرارگاه عمومی شدتله طلب ایدیوردی . بناء علیه سکزنجی قول اردو قوماندانیه ارکان حربیه رئیسک تکلیفاتى عیناً قبول ایدرک وسائط اجراییه بی اعداد ايله حرکتی اجرا ایتک قرار ویردم .

کانون اولک ثلث اخیری اثناسنده قوه سفریه نك برنجی قدمه سنی بئر السبع طرفلرندۀ اجتماع ایتدیرمکه باشلادم . کانون ثانی ابتدالرنده جبل لبنانک زخله قصبه سنده تجمععی الکال ایتش اولان اونجی فرقه بی محلنده تقش ایتدکن و طوغریدن طوغری به اردو قرارگاهنه مربوط اولان مذکور فرقه قوماندانه قدس و بئر السبع اوزرینه زمان

و صورت حرکتی حقه‌ده ایجاب ایدن تعلیماتی ویردکن صوکر کانون ثانی ابتدالرنده اردو قرارگاهی قدسه نقل ایتدم .

اوصرده شریف امیر حسین پاشا ایله مخبره باشلامش و امیرک مخدوم لرندن بریسنی برقوه معاونه ایله حجاز فرقه‌سی قوماندانه ترفیق ایتمه‌سی و حتی بالذات کندیسنک قوماندانی درعهده ایدرک اردویه التحاق الیسنی رجا ایتشدم .

ایلك تلغرافه غایت نارکانه جواب ویرمش اولان شریف حسین مخدوم لرندن علی بکی حجاز والیسی وهیب بك رفاقیله تحریک ایدم‌جکینی بیلدیرمش ایدی .

فی الحقیقه شریف علی ، وهیب بك قوتیله مکدن حرکت ایتدی . فقط مدینه‌یه کلرکمز باباسندن آلدینی امر موجبنه مدینه‌دن ایلری وهیب بکه رفاقت ایتمه‌یه جکینی سویله‌هرک مدینه‌ده قالمش و محافظ بصری پاشانک ایشنه مداخله‌یه باشلامش ایدی . تثبیت اولنان سفر پلانی موجبنه قوه سفریه‌نک برنجی قدمه‌سی کانون ثانینک اون دردنجی کونی قناله متوجهاً حرکت ایتدی . اردو قرارگاهی دخی کانون ثانینک اون بشنجی کونی بئرالسبعی ترک ایدرک قسم کلینی تعقیماً ایلوله‌مه‌که باشلادی .

پیشدارک بئرالسبعدن حرکتدن اعتباراً تقریباً یکرمنجی کونک نهایتنده برنجی قدمه‌نک مرکز قولی قناله اون برکیلومتر و مسافه‌ده کائن برنقطه‌ده کاملاً اجتماع ایتش و العریشدن اعتباراً قاطیه استقامته ایلوله‌مکده بولنان صاغ جناح قولی ده اول قنطره قارشوسنه وعقبه‌دن قلعه‌النخله کلش اولان صول جناح قولی ده عینی زمانده سویش مواجهه‌سنه مواصلت ایتش بولنیورلردی . ایکنجی قدمه‌نی تشکیل ایدن اونجی فرقه‌نک ایلك قطعانی ایکنجی اخیراً نقطه‌سنه یتشمش ، مکدن مدینه‌یه قدر بورویه‌رک و اورادن معانه قدر شمندفرله کلش اولان وهیب بك قومانداسنده‌کی حجاز قوه سفریه‌سی‌ده قلعه‌النخله مواصلت ایتش ایدی .

بوبرنجی قنال سفرینی اجرا ایتش اولان عثمانی قوتی تشکیل ایدن ضابطان و افرادک ابراز ایتدیکی مساعی وفداکارلق جدأ هر دورلو تقدیرلره سزادر . بیک دورلو محرومیتلره قاتلانهرق طوپلرینی و باخصوص قنالی مرور ایچون یکانه واسطه‌لری اولان کوپرچی قایق‌لرینی بالذات جر ایدرک اوچوز کیلو متره‌ک برقوم دریایی ایچنده نقل ایتمه‌ک چالیشمه‌رق ایلوله‌ین بوقهرمانلری کمال تعظیم ایله یاد ایتک نیم ایچون اک مقدس بروطفه‌در . عرب و تورک عنصرلرندن مرکب اولان اردوده‌ک درین برحس برادرانه حکم فرما اولیور وهرکس دیکرینک یوکنی تخفیف ایچون کندیسنی فدا ایتمکدن چکنمییوردی . عربلرک قسم کلیمک مقام خلافته قارشواک درین برحس مربوطیتله باغلی اولدقلرینه بو برنجی قنال سفری‌اک علوی برمثالدر . کاملاً عربلردن ترکب ایدن یکریمی بشنجی فرقه‌ایله بوتون منزل تشکیلاتی وظیفه‌لرینی جدأ جانسپارانه

ایفا ایتدیلر . بو وحدت حس واملی آتیا دوچار تفرقه ایتش اولان شریف حسین حقنده کی غیض و کینم هیچ بر شیله تسکین اولونه مایه جقدر .

تام مهتاب زمانه تصادف ایدن بوسفر اثناسنده یورویشلر عموماً کیجه وقتی اجرا ایدلش اولدیغندن قمرک صولغون ضاسیله نیم منور پایانس چولک اورتیسنده ایلری، دائماً ایلری آتیمغه چالیشان طابورلرک آره سندن یوکسه لن « آل یایراق قاهره اوزرنده یوکسلین ! » ترانه سی قلبی حزن ایله ممزوج برامید ظفرله دولدریوردی .

باش قوماندانندن الک صوک نفرینه قدر یالکیز آلتی یوزاللای غرام پکسهد و بر مقدار خورمالیله زیتوندن باشقه رش یه مهن، ممکن اولدیغی قدر آرزو ایچمک ایچون جبر نفس ایدن بو اردو امین اولیکز که پک بویوک امیدلرله ایلروله یوردی . هر کسده قنالک مطلقاً کچیله جکی وفارشو ساحلده برلشیله جکی وبو صرهدده مصر وطنپرورلرینکده اختلال ایدرک انکیزلرک قنالده کی وسائط مدافعه سنک مکملیتی اعتباریله بو سفرك ظفرله نهایت بوله جغه بن احتمال ویرمه مکله برابر بوتون قوه سفریه یه بر ایمان و وفقیقیت بخش ایتک ایچون هر کیجه یول بونجه تصادف ایتدیکم قطعه یه پک قریب اولان ظفردن، بو ظفرک علویتندن بحث ایدیوردم .

نهایت قوه سفریه نک قوه اصلیه سیله صاغ وصول جناح قوتلری بالاده عرض ایتدیکم منطقه ده تجملریخی اکیال ایتدکن صورکرا (۲۰ - ۲۱ کاون ثانی ۲ - ۳ شباط) کیجه سی مرکز قولیله اسماعیلییه بر باصقین تعرضی اجرا ایدلسنه قرار ویردم : و صاغ جناح قوتی قنطریه ، صول جناح قوتی ده سویشه عینی زمانده بر نمایش باصقینی اجرا ایده جکلردی .

کیجه قارا کلنی باصار باصاز بوتون هجوم قوللری قنال اوزرنده کندیلرینه تخصیص اولنان مرور نقطه لرینه طوغری تقریه باشلادیلر و نهایت فجر دن پک آز زمان اول مرور حرکتیه ابتدار ایدلای . بوتون امیدم انکیزلری غافل اولایه رق هیچ اولمزنه ایلک حمله ده بش آلتی بیك نفرلک بر قوتله اسماعیلییه نک جنوبنده کی قنال اقسامی آلدده ایتمکه و متعاقباً اوتجی فرقه یی ده امرار ایدرک اون ایکی بیك نفر دن عبارت بر قوتله قنالک قارشو ساحلنده برلشمکه و ممکن اولورسه اسماعیلییه یی الده ایدرک غربه ، شماله و جنوبیه قارشو ساحلنده مدافعه موضعلری ایله شهری درت بش کون ایچون الده بولوندرمغه وبو مدت ظرفنده سکزنجی فرقه نک ایلری یوریشنی تسریع ایدرک اسماعیلییه کی قوتی اون کون ظرفنده یکر می بیك وایدلیسنه ابلاغ ایتمکه معطوف ایدی .

اوصرهدده مصر وطنپرورلری ده بو عثمانلی اردوسنک اسماعیلییه یی ضبط ایتش اولمسندن جسارت آله رق عموماً اختلاله تشبث ایده جک اولورلرسه ایشه هیچ امید ایدلمین بر زمانده الک ابتدائی وسائط و پک جزئی بر قوتله مصرک استخلاصی میسر اولمش اولوردی . اردو قراکهنک دشمن حقنده استحصال ایتدیکی معلومات دشمنک

مسئولیت‌رینه تشریک ایتک فکر به جلب ایتهم. اردو قوماندانی صفیه امرایده جکم
حرکاتک بوتون مسئولیت‌لری کنیدمن باشقه کیسه ک تحمل ایتسنه مساعده ایدم.
سزى دعوت ایتکدن مقصدم برنجی خطده بولان قطعاتک احوال عمومیه سنى
ووسائط موجوده ک درجه قابلیتى آ کلامق ایدی. ویردیکنز ایضاحات ایل
ا کلام که آرتق برشی یا یمنق امکانی قالماشدر. دها برکون قنال اوکنده قالمق حقیقه
قوه سفریه ک کاملاً محو اولسنی انتاج ایدم جکدر. بوقوه سفریه حکومت عثمانیه ک
سوریه و فلسطینی عندالاقضا مدافعه ایچون تخصیص ایدم بیلجکی قوتلرک مقدار اعظمی سنى
تشکیل ایدر. بوقوتی هر درلو تهله کدن وقایه ایتک و اونک قدر تندن حربک صوکنه
قدر اعظمی استفاده لر تأمیننه چالیشمق نم ایچون دها بیوک بروطفه در. بناء علیه
بوکون آقشامه قدر موقعلر سزى محافظه ایدم ک دشمنله طویجی دوللوسنه دوام ایتک
وقار کلق باصار باصار قطعاتی دون آقشام ترک ایتدک لری اردوگاه موقعلرینه قدر کرى
چکمک واورادن صوکرایواش یواش بئالسمعه قدر عودت ایتک نجبه مرجعدر. فون
فراقه نبرغ شیمدی بواساس داخلنده اردو امرینی یازیکنر!« دیدم. اتخاذ ایتدیکم
قرارک منطق و ایجابات حاله درجه مطابقتی تقدیر ایدمن جمال پاشا ایل فون قره س و فون
فراقه نبرغ تمامیه مطمئن ایدیلر.

تام اوصرده کویا اردو مدیرانک مهم برشیء مذاکره ایتکده اولدوقلرینی
آ کلامش کبی دشمن کوچوجک غروپنرک اوکنه، آرقه سنه، صاغنه، صولنه
مرمیلرینی دوشورمه ک باشلادی. سزى تبدیل موضعه مجبور ایتدی. نهایت علی فوآد
بکک علی العجله قلمه آلدیغی امری امضا ایتدم و جمال پاشا ایل فون قره س بکینه
برنجی خطه کیتدیلر. بزده آقشامه قدر اردو قرارگاهنده انتظار ایتدک.

عدم موفقیتک قطعات اوزرنده پک فنا برسوء تأثیر حاصل ایتهم سنى تأمین ایچون
بعض تدابیره مراجعت ایتک الزم ایدی. اونک اوزرینه براردو امری نشر ایدرک
بالعموم قطعاتک وظیفه لرینی پک ناموسکارانه و جیتپورانه ایفا ایتش اولدوقلرینی و بو
دفعه کی حرکتز ایله مقصد قنال علیه برکشف تعرضی اجرا ایتک و دشمنک وسائط
موجوده سنک ماهیتی و بو وسائطه قارشى قنالی جداً ضبط ایدم بیلنک ایچون بزم
نه کبی وسائطه مالک اولماز ایجاب ایدم جکنى آ کلامقدن عبارت اولدیغی و بو مقصدی
تمامیه استحصال ایتدی کم سزى و بناء علیه آرتق بهوده تلفات ویرمکدن ایسه وسائط
مکمله تدارک ایتک اوزره معصومیه دونک اولاولدیغی و بو حاله کوره عزیمت
اثناسنده ابراز اولنان فداکارلغک عودت اثناسنده دخی عیناً کوسترله رک مالز مه مزدن
اک اهمیت سزینک بیله ضیاعنه میدان ویرمه مک مقتضای ناموس اولدیغی بیان ایتدم.

۱۵ کانون ثانی - ۹۱۵ ده - قناله متوجهاً بئالسمعی ترک ایتش اولان اردوگاه

تام بر آي صو كرا ۱۵ - شباط - ۱۹۱۵ ده بتكرار بئرا السبعه عودت ايتشدی .
 قنال ايله بئرا السبعه تقريباً مساوى مسافه ده بولنان اين نقطه سندن قناله قدر هيچ
 بر منزله هنوز تلغراف خطى تمديد ايديله مه مش اولديغندن قرارگاه عمومى بر هفته مدته
 بندن هيچ بر خبر آلاماش و پك زياده مراقب ايجنده قالمشدى . و مع التأسف بر
 مناسبستزك و يرديكى بريالان حوادثى صحيح ظن ايدى و چول داخنده تلغراف
 خطوطى تأسيس ايله مشغول اولان اردو تنغراف مديرينك بلا لزوم تلاش واستعجالى
 نتيجه سى اوله رق اسماعيليه نك ضبط ايدليكي حوادثى تا استانبوله قدر انتقال ايتمش
 اولديغندن متعاقباً واصل اولار عكس حوادثك پك فنا تأثير حصوله كتيرديكى
 اكلامشدم . مع هذا مقصد اصلينك كشف تعرضيدن عبارت اولديغه وسائره دائر
 اردو قرارگاهنك هر طرفه كوندرديكي تعميم ازاله تأثراته خيلى يارديم ايتشدى .

حقيقى سويله مك لازم كليسه بو برنجى قنال سفرينى اجرا ايتديكمز زمان هيچ
 كيمسه قنالك نه صورته مرورى قابل اوله جغنى بيلموردى . بويله بر كشف تعرضيه
 جداً محتاج ايدك . همه حال هجوم جبرى ايله كچلمسى ضرورى اولان قنالى مرورايچون
 نه كې وسائط ايستر ؟ دشمن سفائن حريه سنك كوزى او كنده بو مرور حركتى
 قابل اجرا ميدر ؟ هيچ اولمزه شرق ساحلنده قوتله يرلشوب اوزون منزلى طوپلرله
 قنالدن نقليه و تجار سفائنك مرورى منع ايتك ممكن اولمازى ؟ بزم ايچون اك نافع
 بر صورتده اختيار اولونه جق پلان بو دكميدر ؟

ايسته بو مختلف سؤالره جواب ويره بيلمك ايچون بو كشف تعرضى جداً
 ضرورى ايدى . و بو سايله هم احوال لاييقيه اكلاشلى همده انكليز لر چناق
 قلعه تعرضى بزم بو تشبهنك نتايجنه انتظاراً تأخير ايتديلر و بوندن بشقده هيچ بر
 زمان ايكيز اللى بيك نفر دن آز قوت بولوندير مامغه مجبور اولديلر . بو مطالعات
 تماماً اظهار ايدركه برنجى قنال سفرى كنديسندن منتظر اولان مقاصدى تماماً تأمين
 ايتمش و بناء عليه صرف اولنان امكار بوشنه كيمه مشدر . قنال او كندن كرى چكيلير كن
 اردو قرارگاهنده حركات شعبه سى مديرى بيكباشى على فؤاد بكه اصل قنال سفرينك
 اجراسى ايچون نه كې قوتلر و نه جنس طوپچى مالزمه سييله سائر مالزمه فينيه محتاج
 اولديغمزه دائر بر دير كتيّف و يردم و بو اساس داخنده بر مفصل راپور حاضر لامسنى
 امر ايتدم . قطعاتك آرقه سنى آماق فكريله اين نقطه سنده اقامت ايتديكم درت بش كون
 ظرفنده على فؤاد بك لايحه سنى اتمام ايتدى . اركان حريه رئيسيله بر لكده بردها
 تدقيق ايدرك مطابق قالدقن صو كرا بكا توديع ايتديلر . وفاق تفك تعديلات ايله تصديق
 ايتديكم بولايجه يي شيمدى ياننده اولماديني ايچون بورايه درج ايدمه ديكمن طولايى
 نه قدر متأثرم . اكر اونى درج ايدمه بيلمش اولسه يدم بو كشف تعرضيدن نه مهم

استفاده را ایتش اولدیغمیزی انکلیز ارکان حربیه سی پک کوزل آکلار وقهرمان اسیرلیمیزی قاهره سوقاقلر نده تشهیر ایتک ونشر ایتدیکی راپورده رسمی برلسانه یاقیشایه جق الفاظ عامیانه ایله اردوین تزییفه قالدقشمق کبی بیایغیلقلرده بولندیفی ایچون بلکه حیا ایدردی . فقط انشاءالله استانبوله عودت ایدرسم اثریمک بوتون بونقصانلرینی اتمامه چالیشه جغم .

برنجی قنال سفری اثناسنده کی ضایعاتمز بروجه آتیدر :

ضابطان : ۱۴ شهید ، ۱۵ یارملی ، ۱۵ غائب

افراد : ۱۷۴ شهید ، ۳۶۶ یارملی ، ۷۱۲ غائب

انکلیزلر رسمی راپورلر نده بزم ضایعاتمیزی بروجه آتی کوستریورلر :

۱۰۰۰ شهید ، ۲۰۰۰ یارملی ، ۱۵۰ اسیر

حقیقی ضایعاتمیزله انکلیزلرک ادعاری قارشولاشدیریلنجه انکلیز راپورینک واقعه عدم مطابقتی تظاهر ایدر .

چول قوماندانلی

قنالدن عودت ایدرکن بوندن سوکرا چولده نهلر یاللق لازم کله جکنی تمامیه تثبیت ایتش اولدیغم کبی چولک نه صورتله اشغالی ایجاب ایده جکنی ده دوشونمشدیم . وقطعی قنال سفری ایچون چولده یاسپله جق ایشلر منحصراً منزل تشکیلاتندن عبارت ایدی . منزل نقطه لر نده کی تشکیلات نه قدر مکمل اولورسه اولسون ارملر نده امنیتلی طرق اتصالیه اولمادقجه بوتشکیلاتک ادامه سنه و قنال اوکنده مهم بر اردونک اوزون مدت توقف ایتسنه امکان بولونامایه جغندن برالسبعدن اعتباراً اسماعلییه طوغری چول داخلنده هر نوع عربیه و اوتوموبیللرک مرورینه مساعد و منزل نقطه لرینی یکدیگرینه ربط ایدر برشوسه انشاسی و بوشوسه یه موازی وینه عینی استقامتده برده شمندوفر ایشندن باشقه هر منزل نقطه سنده صوقویولری حفر ایتک ، خسته خانه ، آنبار و سائر کبی منزل مبانیسی انشا ایتک ایجاب ایدردی . ایشته بوتون بوانشاآت ایچون قرق اللی بیک عمله نک چولده استخدای ضروری ایدی . فقط اگر بو عمله پوسته لری مدافعه سیز بیراقیه جق اولورسه سیار وجسور انکلیز سواری و هیئتی مفرزلری طرفندن هر زمان راحتسز ایدیه جکلری شه سز اولدیغندن چولی پک امین بر صورتده قوتله اشغال ایتک مقتضی ایدی . او حالده چولک مختلف نقطه لر نده اقامه ایدیه جک اولان بو مفرزلره قوماندانلر ایتک ، و طوغربدن طوغری یه اردو قرارگاهنه مربوط اولمق اوزره بر چول قوماندانلی احدائی لزومنه قرار ویردم و بو قوماندانلی فون قره س بکه تکلیف ایتدم .

قنال سفیرنی کنیدیسی ایچون برایدہ آل اتخاژ وچولاک مشکلاتیلہ مجادلہ ایتہنی کی یولک مدار تسلی تلقی ایتش اولان فون قرمس تکلیفی بلا زرد قبول ایتدی. بوصورتلہ چولده یکدیگیرینہ غیر مربوط ایکی تشکیلات وجودہ کتیرلدی کہ بریسی منحصرأ منزل مؤسساتنک و طررق اتصالیہنک انشاسنہ مأمور چول منزل مفتشلدی و دیگرى بوانشا آتی دشمن تجاوزاتندن وقایہ و آره صرہ قنالہ قدر کشف قوللری کوندر مرک دشمنک تشبثاتندن متادیا خبرلر استحصالنہ مأمور چول قوماندانلی ایدی.

چول قوماندانغنک مرکزی شمیدیلک ایندہ بولونہ جق و باشلوجه مفرزلر این، العریش و قلعة النخل نقطہ لرینہ اقامہ اولنہ جقدی. چول منزل مفتشلدی قرار کاہی دہ بئالسیبمدہ بولنہ جقدی. بو ترتیباتہ عائد اوامر و تعلیماتی دہ عائد اولان ذواتہ اعطا ایتدکن صوکرأ بئالسیبمدہ و اورادن قدسہ عودت ایتدم. اوچ درت کون صوکرہ یکرمی بشنجی فرقه ایلہ اونجی فرقه بئالسیبمدہ اجتماع ایتش اولدیغندن قطعاًتمک ہیچ بر فلا کتہ اوغرامقسزین چولی مرور و قنالہ قدر عزیمت و بر محاربه ویردکن صوکرأ اینہ سالماً بئالسیبمدہ عودت ایتش اولدق لرینی اثبات ایچون قدس اشرافندن برچوقلرینی بئالسیبمدہ دعوت ایتدیکم کبی قدسمدہ بولنان متفق و بی طرف دولت لر قونسولوسلرینی دہ دعوت ایدرک اولنرک مواجہہ سندنہ قطعاتہ بر رسم کجید اجرا ایتدیردم. اوزمان هنوز حربہ داخل اولماش بولنان ایتالیا قونسولوسینی دہ موجود بولنیوردی.

کمال افتخارلہ سویلہ یہ بیلیرم کہ عمومیتلہ ایکی آی دوام ایدن بورنجی قنال سفیرندن عودت ایتش اولان قطعات چولده ہیچ بردوکوتی ویرمہ مشدی. قنال اوکنده کی محاربه دہ شهید اولانلرلہ قنالی مرور ایدرک دشمن الہ اسیر دوشنلردن ماعدا ہیچ بر نفر کریده قالماش و صوسزلقدن، آچلقدن مضطرب اولان ہیچ بر فرد کورولمہ - مشدر. منزل قوللری وظیفہ لرینی او قدر جدیتلہ ایفا ایتشلردر کہ ہیچ بر منزل قولنک نقطہ مطلوبہ یہ معین حرکت جدولندہ اراء اولنان ساعتدن صوکرأ داخل اولدینی کورولمہ مشدر. الک مہمی شودر کہ کافہ سی سوریه لی، فلسطینی عرب افرادندن مرکب اولان بو منزل قوللری افرادندن همان ہیچ برینک فرار ایتدیکی و یا خود براخانہ تصدی ایلدیکی واقع اولما مشدر.

..

چولده قوماندا و منزل ایشلرینی بالادہ عرض ایتدیکم طرز دہ تنظیم کبی پک طولانی اولان اردو منطقہ سندنہ امر و قوماندا اموری بروجه آتی تثبیت ایتش ایدم: قدس و عکا سنجاقلرینی احتوا ایدن فلسطین منطقہ سندنہ قدس منطقہ سی

قوماندانلی « نامی ویره رک بو قوماندانلغه سکزنجی قول اردو قوماندانی جمال پاشانی تعیین ایتدم .

غزه و بئرالسبع قضاری بو نقطه دن خارج بولونه جق و چول منزل مفتش لکنه تابع ارله جقلردی . بیروت و لایتک اقسام وسطیه و شمالیه سیله سوریه ، حلب و اطنه و لایتلرینک تشکیل ایتدیکی منطقه ده کی قطعات عسکریه قوماندانلغی « دردنچی اردو قوماندان و کیلی » عنوانیه اون اوچنچی قول اردو قوماندانی فخری پاشایه تودیع ایتدم . واردو قرارگاه کی قدسده تأسیس ایدرک منحصر آیکینچی قتال سفری استحضار آتیه اشغاله قرار ویردم .

سکزنجی و اونجی فرقه لر طوغریدن طوغریه اردویه مربوط بولنورلردی . ایشته ۱۹۱۵ سنه سی شباطی نهایتلرند دردنچی اردونک وضعیت عمومیه سی بویه ایدی . ایکینچی قتال سفری ایچون محتاج اولدیغمز قطعات اصلیه و معاونه ایله هر نوع مالزیه و مهماتک جنس و مقدارینه دائر تنظیم ایتدیکم مفصل لایحه یی اردو ارکان حربیه رئیس فون فرانقه ن برغ بکه تودیع ایدرک استانبوله کوندردم . عثمانلی قرارگاه عمومیه سی لایحه می عیناً قبول ایتمش و فقط بومهم تشبث ایچون برچوق آلمان طوچجی قطعاتیه قطعات فنییه سی طلب ایتدکده اولدیغمدن آلمان قرارگاه عمومیه سی بو ایشه لایق اولدیگی اهمیتی عطف ایتده دی و ناحق یره پک چوق زمان ضیاعنه میدان ویردی .

اردو قرارگاهنی قدسده تأسیس ایتدکن صوکر اک مهم اشغالاتم امیر مکه شریف حسین پاشا ایله ابن الرشید و ابن السعود کی امرای عربی بو حرب اثناسنده خلیفه اردولرینه اعظمی معاونت اراز ایتدکه تشویق ایتک نقطه سنه معطوف ایدی . هر بریسی ایله مخبریه کیریشدم . بو مخبراتم اثناسنده بالحاضه شریف حسین پاشادن آلدیغم مکتوبلری نشر ایتدیکم زمان بو ذاتک نه قدر ایکی یوزلی اولدیگی بوتون جهان اسلامیت نظرند تظاه ایده جکدر . امیر ابن السعود کرچه طوغریدن طوغریه معاوننده بولمادی . چونکه انکلیزلره پک یقین اولدیغندن اوکا عظیم فوالقاری دوقونه بیلردی . فقط اردویه دوه کوندرمک و باخصوص اورالر کل انکلیز قوماندانلرینک سوریه یه اخراجنه مساعدت ایتک کی پک قیمتی مظاهر تار اراز ایتدی . امیر ابن الرشید ایسه سفرك تا نهایتنه قدر مقام خلافته قویاً مربوط ناموسکار بر مسلمان اولدیغنی اثبات ایتدی . شریف حسینک یادقارنی ایسه بالآخره حکایه ایده جکم .

اوصرده بنغازی یه کیچمک اوزره استانبوله کلهش اولان انور پاشانک قاردهشی نوری بکی بیروندن برقاچاقچی قایغی ایله محل مقصودینه کوندردم . بورایه شونی ده علاوه ایتک ایسترم که وهیب بک قومانداسیله مکه دن کتیرتمش

اولدیغم قوت تا سویش یقینه ایلروله مش ایدی . عمویتله عودته قرار ویردیکم زمان بو مفرزمی دخی بتکرار معانه قدر کری چکدم ؛ و وهیب بک اوصرده ایکنجی اردو قوماندانلی ايله استانبوله کیتمش اولدیغندن مفرزه سی قائم مقام نجیب بک قومانداسیله بینه مکبه اعاده ایتش ایدم . بونی سویله مکدن مقصدم شریف حسینک اختلالی اوراده کی قوتی بلالزوم آلمش اولدیغمه حمل ایتدکرینی ایشتدیکم بعض بوش قافالیره جواب ویرمکدن عبارتدر .

اوصرده متفقین دو تناسی چناق قلعه نی جبراً مروره تشب ایتش بر جوق ضایعات ايله بوسکور تله شدی . اوزمان انور پاشایه یازدیغم بر تلغرافنامه ده دشمن دو تناسنک چناق قلعه نی مرور ایتسنه قطعاً امکان اولمادینی حقنده کی قناعتی ایضاح ایتشدم . بوقناعتی ظن ایدرسه م طلعت بکده یازمشدم . بو اشعار اتدن مقصدم ارقداش لریمک قناعتلرینی تقویه ایدرک اولرک قوه معنویه لر یی تقویه فکرینه مبتی ایدی . اوصرده امین ایدم که استانبوله هر کس دشمن دو تناسنک اشامه صباحه سرای برونه مواصلت ایده جکی قناعتنده بولنیوردی . بلکه بوقناعت ارقداش لریمک ده ایمان و قناعتلرینی تزلزله کتیره بیلیردی . بونک حاصل ایده جکی مضرت هر دورلو تخمینک فوقنده اولدیغندن وضعت عمو میه یی خارچدن کورن و محاکمه ایدن بر ارقداش صفتیه کندیلرینه بوقناعتلری یی یازمشدم و انور پاشا بالاخره بکا دیمشدی که بو اشعار اتمک کرسی قناعتلرینه توافق ایتسه سی اعتباریله معنا حسن تأثیری اولمشدی .

دشمانک بوجری تعرضندن صوکر ا برده قره یه عسکر اخراجی صورتیه چناق قلعه یه شدید بر تجاوزده بولونمسی احتمالی موجود اولدیغندن استانبول حوارینده کافی درجه ده پیاده قوتی اجتماع ایتدبرمکه لزوم کوردیکنی و بناء علیه سکزنجی و اونجی فرقه لرک استانبوله کوندرلمسی انور پاشا رجا ایتشدی . در عقب نقطه نظری قبول ایدرک بو ایکی فرقه یی کری کوندردم .

متعاقباً دشمن کلیبولی شبه جزیره سنه عسکر اخراج ایدر ایتمز انور پاشا یکر می بشنجی فرقه نک دخی استانبوله کوندرلمسی ایسته دی . اون ده کوندردم . اون اوچنجی قول اردو نک فرقه لرندن برینی بغداده و دیگرینی ده بتلیس طرفلرینه کوندرمکلکمی طلب ایتدی . بوطلی ده اجرا ایتدم . اردو منطقه سی داخلنده نه قدر سریع آتشی طوپ بطریقه سی . و ماکنه لی تفنک موجود ایسه کافه سنک چناق قلعه یه کوندرلمسی امرینی ده ایفا ایتدم . و نهایت اویله بر حاله کلدیمکه بوتون اردو داخلنده اطنه ، حلب سوریه ، لبنان ، فلسطین منطقه لرینه علی العموم چوله موجود بولنان قطعات اون ایکی طابوره الحصار ایتدی و بوتون اردو و منطقه سنده نه بر تک سریع آتشی بطاریه ونه ده بر تک ماکنه لی تفنک بولوکی قالمادی . بوراده ایکی طابور ، افرادی کاملاً

سوریه‌لی و فلسطینی عربلردن عبارت بولونیور و تورك قطعہ‌سی اوله رق شامده بولان کوکلی مولوی طابوری ایلہ اردو قرارکاهی ایچون دوبریجه کوکلیلرندن تشکیل ایتدیکم برپیاده بلوکندن بشقه هیچ برشی بولونیوردی .

عربلرک اختلال اتمیه جکلی و ناسک اکثریتنک خائنه یوز ویرمه‌یه جکلی حقه‌ده کی قاعتمک درجه متانته بوندن دها بویوک بر دلیل ایسته من ظن ایدرم .

بوندن صوکر ۱۹۱۵ سنه‌سی نهایتنه قدر جریان ایدن اک مهم حادثات عسکریه ارمیلرک توسل ایتدکلی زیتون واورفه اختلالرینک منتظم قوه عسکریه سوقی و علی الاصول تأدیندن عبارتدی . ۱۹۱۵ سنه‌سنه علی العموم اعمارات و تحکیمات سنه‌سی نامی ویرلسه سزادر . آتیا ایضاح ایدم جکم وجهله کرک چولده و کرک مملکت داخلنده پک چوق یوللر و شمندوفرلر انشا اولونمش و چول منزل نقطه‌لری هر نوع تأسیساته مالک اوله رق میدانہ چیقملشدی . بوندن بشقه هر درلو احتمالاته قارشى مرسین ، طوپراق قلعه ، دیرت یول ، اسکندرون سواخلنده تحکیمات اجرا اولندی کبی طرابلس شام ، بیروت ، حیف و یافیه قارشى پایله‌یه جک بر دشمن اخراج حرکتنه قارشو لبنان داخلنده و قارمل جبالیه کریلرنده و علی العموم فلسطین داخلنده دیرت بش خطدن عبارت تحکیمات وجوده کتیرلمشدی .

بالطبع استانبوله کوندرلمش اولان فرقه‌لرک یرینه سوریه و فلسطین ، حلب واطنه داخلنده برطاقم یکی فرقه‌لر تشکیل اولونمش و اولنرک تعلیم و تربیه‌لری ده اردونک باشلوجه اشتغالاتی صرهمنه کچمشدی .

۱۹۱۵ سنه‌سی اغستوسنده عراق حرکات عسکریه‌سنک علیهمزه جریان ایتمکده اولدیغی نظر دقه آلان انور پاشا اورانک اداره ملکیه و عسکریه‌سنی درعه‌ده ایتمکله‌کی بندن رجا ایتمشدی . اوصرمده سوریه و فلسطین داخلنده عرب اختلالچیلرینک تشبثات خفیه‌سی میدانہ چیقمش و سوریه فلسطین اموری پک زیاده نزاکت کسب ایتمش اولدیغندن بوراسنی ترک ایدرسیم بوراده دها بیوک فناقلر ظهور ایتدی احتمالی اولدیغنی ومع هذا بونقطه نظری قبول ایتیمزه بغداده حرکتنه حاضر اولدیغنی جواباً بیلدیردم . مطالعاتی تصویب ایدن انور پاشا خطه عراقیه عموم قوماندانلغی مشیر غولتس پاشایه تکلیف ایتدی و مشارالیه طرفندن قبول ایدلمی اوزرینه کندیسنی اورایه کوندردی .

بالاده عرض ایتدیکم وجهله [۱۹۱۵] سنه‌سی علی العموم ایکنجی قنال سفری استحضاراتیه کچمشدی . مع هذا اردونک صرف ایتدیکی مساعی نسبتنده المان قرارکاه عمومیسنک بوسفره عائد استحضاراته پکده اهمیت عطف ایتمه‌دیکنی حس ایتدیکمندن بوخصوصده انور پاشانک لایق وجهله نظر دقتی جلب ایتمک ایچون

تشرین ثانی ظرفده استانبوله قدر برسیاحت اجرا ایتدم وایکی هفته قدر استانبوله قالدقدن صوکر ا تکرار شامه دوندم . بوسیاحتمدن پکده بیوک بر نتیجه استحصال ایدمه مشدم .

انکلیز لره فرانسلر چناق قلعه بی تحلیه ایدرک کری بکلد کدنصوکر ا ارتق استانبوله سربست قلمش اولان انور پاشای چوله یایدیغم استحضاراتی رأی العین کورمک اوزره سوریه دعوت ایتدم . مشارالیه ۱۹۱۶ شیطی اثناسنده سوریه و فلسطین ایله سینا چولنده اوزون برسیاحت انکشافیه اجرا ایتدی و متعاقباً کندیسیله برابر مدینه منوره زیارت ایتدک . بوسیاحتمز اثناسنده اوزمانلر اردو قرارگاهنده بولنان شریف فیصلده بزه رفاقت ایتشدی .

انور پاشا چول منزل تأسیساتندن فوق العاده ممنون اولمشدی . هر نه قدر قتالی کچهرک انکلیز لری مصر دن طرد ایتک ممکن اولسه بیله قتالک شرق ساحلنده قوتله یرلشمک و اوزون منزلی ضوپلر تعینه ایدرک قالدن سفائن تجاریه نیک مرور و عبوزنی منع ایتک قابل اوله جغه برلکده قرار و بردک .

او تاریخلرده بنم اک بویوک املم شریف حسینک پک آشکار بر صورتده کورونن تمایلات اختلالکارانه سنک کسب قطویت اتمه سنه چالیشمقدن و شریفی مخدوملرندن بری قومانداسیله فلسطینه بر قوه معاونه کوندرمکه اقناع ایتکدن عبارت ایدی . بواساسلر اوزرنده شریف فیصل ایله متمادی مذاکره لرده بولنیور بر طرفندنده شریف حسین ایله نازکانه مخابره لر ایدیوردیم . آتیاً عرب اختلالنک مبحث مخصوصنده حکایه ایدم جکم وجهله بو اوزوجی مساعیدن هیج بر ثمره استحصال ایدمه دم و نهایت ۱۹۱۶ سنه سی حزریرانک ایکنجی کونی شریف حسینک اختلالی قارشوسنده قالدیم . بو اختلال قتال سفرینه اساسلی برضربه ایندیرمشدی .

دها برنجی قتال سفرینک فردای اجرا سننده ۱۹۱۵ سنه سی مایسی اثناسنده « مانچستر غورادیان » غزه سننده بر مقاله او قومشدم . بومقاله ده دنیلوردی که :

شرقی بحر سفید اردولری باش قوماندانی مصرده پک بیوک برسوق الجیش خطاسی ارتکاب ایدیور . بو خطا، مصری مدافعه ایتک ایچون سویش قتالی بر صولی خندک کی تلقی ایتک و انکلیز قوای مدافعه سی بو خندک کریسنده بولوندرمقدر . حالبوکه بزم ایچون مدافعه اولونه جق شی مصر دکل سویش قتالیدر مصرک بزجه اهمیتی سویش قنانه غریدن وقوع بولاجق بر تجاوزی منع ایدم جک بر خط وسیعه اولسنده در مصرک وضعیتی قناله نظراً شو صورتله تعین ایتد کدنصوکره قتالی شرقدن وقوع بوله جق بر تعرضه قارشو مدافعه ایچونده سینا شبه جزیره سنه و حتی فلسطینه اولان احتیاجمز تظاهر ایدر . بزم قوماندانلریمز و رؤسای اداره من شمعدی به قدر

تورککری غایت عاجز و مصر اوزرینه تجاوزیه غیر مقتدر عدایدیورلردی . فقط بو قناعتلرینک نه قدر یا کلش اولدییی و کچن کانون ثانی اثناسنده اون بش یکر می بیک نفرلک برتورک قوتنک اوچیوزاللی کیلومتره طولنده کی سینا چولنی بیوک بر انتظام ایله قطع ایدرک قنال اوکنه کلش و حتی پک ابتدائی وسائط ایله آلتی یوز نفری قنالک بری طرفنه کچیرمش اولمسیله ثبوت بولمشر .

تورککریلک شیمدی بزه خبر ویریلن حمالی استحضاراتی برایکی سنهیه قدر پک مهم ثمرلر ویره بیله جکندن اوزمان تورککریلک شیمدیکی آلتی یوز نفر یرینه بلکه اون بیک حتی یکر می بیک نفرلک بر قوتی بر هجوم جبری ایله قنالک غرب ساحلنه کچیره رک اوراده قوتله یرلشمکه موفق اوله بیلورلر سه بزم قناله موصلاتمز اوزمان نه حاله کلش اولور ؟

حتی تورککریلک قنالک غرب ساحلنه کچمکه موفق اوله مسهلر بیله شرق ساحلنده قوتله یرلشهرک اوزون منزللی طویلر تعبیه ایدرک قنال مواراتی منع ایده بیلرلر که بونک تولید ایده جکی عظیم محاذیری عجباً بزم قوماندانلریمز نه دن کورمک ایسته میورلر ؟ بناء علیه بز قنالک شرقی مدافعه سی ایچون مصر داخنده قاله بی پک زیاده محذوری تلقی ایدیور و همه حال وسائط مدافعه مزک سینا شبه جزیره سنه نقل ایدمسی الزم عدا یلیورز . بومقاله بنی صوک درجه لرده ایقاز ایتش و بوتون ۱۹۱۵ سنه سی طرفنده فلسطینک دکزدن بر تجاوزیه معروض قالمسی احتماله قارشی (ده بار کانه) اک زیاده مساعد مواضعک تحکیماتیه اشتغاله سبب اولمشر .

بن پک اعلا حساب ایدیوردم که انکلیزلر فلسطین علیهنه قره دن بر حرکت تجاوزیه اجراسنه تشبث ایده بیلیمک ایچون بز نصل فلسطین ایله قنال آره سنده منزل تأسیساتی یا مغه مجبور ایسه ک اونلرده قنال ایله فلسطین آره سنده عینی تأسیساتی وجوده کتیرمه و قنالی شمند و فرله فلسطینه ربط ایتمه مجبور ایدیلر . بوتون ۱۹۱۵ سنه سی طرفنده قنالک شرق ساحلنه هیچ برانکلیز قطعه سی کچمه مشدی . آره صره سیار هجین سوار مفرزه لری قناله الی آلتش کیلومتره مسافه ده کائن نقاطه قدر کایور و فقط بر قاچ کون صوکر ا بتکرار قنالک قارشو ساحلنه کچیوردی .

قطره و اساعلیهنه ک قارشو سنده و قنالک شرق ساحلنده اک اول کوریلان انکلیز کوپری باشی تحکیماتی ۱۹۱۶ سنه سی کانون ثانیسی نهایتده کورولمش ایدیکه شریف حسینک اختلال ایده جکمه دائر انکلیزلره یازدییی صوک مکتوبک تاریخیجه توافق ایتمکده در . بوندن پک اعلا استدلال اولونه بیلیرکه انکلیزلر شریف حسینک اختلالندن تماماً امین اولمادقجه قنالک شرق ساحلنه کچمکه و ده ا طوغریسی فلسطین علیهنه بر حرکت استیلا جویانه اجراسنه قرار ویرمه مش لردی . اونلر پک اعلا امین ایدیلر که

شریفک اختلالی بزی خطه حجازیه ده بعض تدابیر تحفظیه اتخاذینسه مجبور ایدہ جک و سوریه و فلسطینہ تخصیص اولنان قوتلریمزک طاغیدلمسنی موجب اولہ جقدی . بوندن باشقہ شریف حسین یدیلہ عربانہ یاپہ جقلری تقدی معاوتلر عربانک بزم علیہمزه قیامنی تأمین ایدہ جک و بودہ بزم بالکلیہ ضعفمزی انتاج ایلہ یہ جکدی .

۱۹۱۶ سنہ سی نیساننک برنجی کونی ۳۰۰ نومرولی آلمان طیارہ بلوکی ایلمک فعلی معاونت اولوق اوزرہ بونی متعاقباً ۱۲ و ۱۵ نیسان تاریخلرندہ ۱۰،۵ سانتیمترہ لک ایکی آوستریا صحرا اوبوسی بطریہ سی دخی بئرالسبعہ کلدیلر . انکلیزلر طرفندن قنالک شرق ساحلندہ اجرا ایدلمکدہ اولان کوپری باشی تحکیماییلہ شمندوفر و سائرہ انشا آتی بوتون تفرعاتیلہ کشف ایدہ بیلیمکلمزہ بو طیارہ مفرزہ سنک بک زیادہ یاردیمی اولمشدر .

شریف حسینک اختلالی اوزرینہ فخری پاشای مدینہ قوماندانلغہ تعین ایتیش و اورادہ ۱۵ - ۱۶ طاہور پیادہ و برخیلی جبل بطریہ سندن مرکب برقوت تحشیدینہ مجبور اولمشدم . بوتون روحلہ حقندہ ابدی برحق حرمت و حریت بسلمک مجبوریتندہ بولوندیغم فخری پاشا هر طرفدن کندیسینہ خصم عناصر و مؤثرات ایلہ محصور قالمش اولدینی حالده بوقوتلہ ۱۹۱۶ سنہ سی حزرانی ابتدا سندن ۱۹۱۸ سنہ سی کاؤن اولی نہایتنہ قدر تام ایکی بمقوسنہ ظرفندہ جدأ خارقلر ابداع ایدرک او مبارک مرقدنجی بی انکلیز و فرانسز طوپیخیلری و هر نوع صنوف معاونہ سیلہ تقویہ ایدلمش اولان قوتلی شریف حسین قطعانہ و عربان عاصیہ قارشى مدافعہ یہ موافق اولمشدی . حتی بوقوت ۱۹۱۷ سنہ سی تشرینلرندہ یالکزیبش آلتی طاہورہ انحصار ایتیش و اوسنہ نیک کانون نایسندہ معانک شریف فیصل طرفندن ضبطندن صوکرہ مادر وطنلہ ہیپج براتصالی قالماش اولدینی حالده دخی ینہ ثبات ایدرک متارکدن اوچ آی صوکرہ یہ قدر مدینہ نی یدہماستندہ محافظہ ایدہ بیلمش ایدی .

مدینہ ایلہ معان ارہ سندنکی شمندوفر خطنک محافظہ سنہ و مدینہ نیک اردو ایلہ مواصلہ سننی تأمینہ مأمور اولان اوچ بش طاہور قی تورک قطعانک ابراز ایتدیکی شجاعت و متانت هر درلو تقدیرلرک فوقندہ در . مدینہ دن معانہ قدر امتداد ایدن بیک کیلو مترہ نی متجاوز بوخط اوزرندہ کی مدافعہ نیک روحی تلقی ایتدیکم ذوات فخری پاشادن صوکرہ مدینہ محافظی پاشا و قتیله اشقودرہ قلعه سنک مدافعہ سندن تمز ایتیش ارکان عسکر یہ مزدن میرلوا جمال پاشا [عربلر بوذانه برای تفریق « جمال پاشا ثالث » یعنی « اوچنجی جمال پاشا » نامی ویرمشلردی] . میرآلای نجیب بک و بالاخرہ ارکان حربیہ قائممقامی کال بک و سائرہ کی ذواتدر . بورآوچ عسکر شریف حسین اولادلرینہ قان قوصودورمش و هر طرفدہ کی تشبیلرینی قانلی ضایعات ایلہ عقیم بیرافغہ

موفق اولمشدر . اودر جهده که مکدن تامعانه قدر بوتون عربان حال اختلالده اولدینی و—واحل انکلیز وفرانسز مفرزله یله تقویه اولومش، قطعات شریفیه ایله طوتولمش بولوندینی حالده ۱۹۱۶ سنه سی حزرانندن ۱۹۱۷ کانون اولی نهایتده قدر مدینه نك سوریه ایله اتصالی دوچار انقطاع اولامش وتره نلر آز چوق انتظام ایله کیدوب کلمکه موفق اولمشدر .

فقط بریاندن مدینه نك وبرطرفدن مدینه دن معانه قدر اولان قطعاتك اعاشه سی جیخانه وسائر نك یتشدیرلمسی ایچون حجاز جهته حصرایتدیکمز فدا کارلقلر بالطبع سینا وفلسطینه تخصیص ایتمکلکمز ایجاب ابدن فدا کارلغی یاری یاری به تزیل ایتش و بناء علیه سینا جبهه مزك ایسته دیکمز قدر قوتلی اولماسنه مانع اولمشدر .

۱۹۱۶ سنه سی نیساننك یکرمنجی کونی فون قره س بکک ایکی طابور پیاده ، برجبل بطریه سی برکوکلی هجین سوار آلاینی ایله قاطبه استقامتنده یابدینی بر باصقین حرکتی موفقیتیه نتیجه لشمش وبرانکلیز سوار ی آلاینی قوماندانلری وتکمیل ضابطایله برابر کاملاً یدا سارتمزدوشمشدر که بوقعه قطعاتمزك قوه معنویه سنی پک زیاده آرتیرمشدر . اوصیره لرده استانبولدن اوچنجی پیاده فرقه سی ایله بر مقدار آلمان ماکنه لی تفنك قطعاتی وایکی آوستریا جبل ابوبس بطریه سی دها سینا جبهه سنه التحاق ایتشدی . انکلیزلر بواثناء قنطره ایلر وسنده کی برکوپری مواضعی دها زیاده تحکیم ایتش وصول جناح لری دائماً دکره مستند اولمق اوزره «رومانی» قویولرینه وقاطبه یه قدر صوف ثلثه دن مرکب مفرزله رینی ایلر لشمشدی . بوراده ده انکلیزلر اساسلی تحکیمات پایورلردی . قوه سفریه قوماندانلغی یکیدن درعه ده ایتش اولان فون قره س قطعاتك بومتمادی انتظار یوزندن آرتق اوصانمغه باشلامش اولدقلرینی در میان ایدرک رومانی علیه نه بر حرکت تعرضیه اجراسنی تکلیف ایتشدی .

فلسطینی مدافعه ایچون استناد ایده بیله جکمز یکانه قوت اولان قوه سفریه یی تهلکه یه قویماق شرطیه بویه بر حرکت موافقت ایده جکمی جواباً بیلدیردم . بوایکنجی قنال سفرینه مأمور اولان قوت بروجه آتی ایدی :

اوچنجی پیاده فرقه سی (بهری اوچ طابورلی اوچ پیاده آلاینی ، بر سوار ی بلوک ، ایکی جبل بطریه سی ، راستحکام طابوری)

برماکنه لی تفنك طابوری (سکر بلوک)

۲ آوستریا ابوبس بطریه سی ؛

۱۰ سانتیمتره لک بر آلمان صحرا بطریه سی ؛

۱۵ سانتیمتره لک بر صحرا ابوبس بطریه سی ؛

۲ طیاره طوب طاقی

جمعاً ۱۰,۰۰۰ محارب .

۱۹۱۶ سنه سی تموزی نهایتندہ باشلایان بوحرکت قاطبہ ورومانی اوکنده قوۂ سفر بہ نک دوجار اولدینی عدم موفقیتلہ نتیجہ لندی . اوندن سو کرہ انکلیزر غایت جسم آتلی وھین سوار قطعاتیہ قوۂ سفر بہ بی خطوہ خطوہ تعقیب ایدرک العریشہ قدر کری چکلمہ مزی انتساج ایتدی . نہایت ۱۶ کانون اولدہ العریشی دخی تخلیہ ایدرک اسکی فلسطین - سینا حدودی اوزرنده کائن خان یونسدن الحقیقہ خطنہ قدر چکلمکہ مجبور اولدی .

انکلیزر شمندوفرلرینی خارق العادہ برسرعتلہ انشا ایدیورلر وعادنا کوندہ ایکی کیلو مترہ لک تیمور یولی وجودہ کتیریورلردی . نہایت شباط واسطندہ فلسطین جہہ سنی تقیشہ کلمش اولان اوزر پاشا وفون قرہس بکالہ بالما کرہ غزہ - تل الشریعہ - بئر السبع خطنک قطعی جہہ مدافعہ تشکیل ایتسنہ قرار ویردک . وقطعات موجودہ ایلہ بوخطک مدافعہ سنی فون قرہس بکے تودیع ایتدک . برطرفدن حجاز اختلالی ، وبرطرفدن درزیلرلہ عربان سائرہ نک دائما نظر دقتدہ طوتلسی لازمکن احوال مشکوکہ سی اردو قرارکاهی شامدن آبرلماغہ مجبور ایدیوردی .

..

برنجی غزہ مدافعہ سی

۱۵ مارت ۱۹۱۷ دن اعتباراً غزہ - تل الشریعہ - بئر السبع خطنہ چکلمش اولان عثمانی قطعاتی آتیدہ کی قوتی حائر بولنیوردی :
غزہ دہ :

۲۷ نجی فرقیہ منسوب ۷۹ نجی واون آلتنجی فرقیہ منسوب ۱۲۵ نجی پیادہ آلایرلیہ ایکی آوستریا جبل ابوبوسی وایکی عثمانی سریع آتشی صحرا بطریہ سی و ۱۰ سانتیمترہ لک آلمان اوزون صحرا طوط بطریہ سی ۱۵ سانتیمترہ لک عثمانی ابوبوس بطریہ سی وایکی آلمان ویش آلتی تورک ماکنہ لی تفنک بولوکی ؛ جمعاً ، اوچ بیک بشیوز تفنک .
جماہ دہ :

اوچنجی پیادہ فرقیہ سی : [طقوز طاہور پیادہ ، آلتی سریع آتشی صحرا بطریہ سی ، درت ماکنہ لی تفنک بولوکی ، اون ویش سانتیمترہ لک برسرع آتشی صحرا ابوبوس بطریہ] جمعاً بش بیک تفنک .

تل الشریعه ده :

یکرمی ایکنجی قول اردو قرارگاهیه اون آلتنجی فرقه نك ایکی پیاده آلای
و فرقه یه منسوب طوپچیلر . جمعاً ، بش بیک تفنك
برالسبع ده :

اوج آلایلی اوچنجی سواری فرقه سی ؛ جمعاً ، بشیوز قلنج
بونلردن بشقه اللی اوچنجی فرقه نك ایکی آلای رمله یه کمش و بونك یالکیز بری
غزیه طوغری یوروش حالده بولنیوردی .
جنرال مورده ۱۹۱۷ تشرین ثانیسنده نشرایتدیکی راپورنده برنجی غزه محاربه سی
ائناسنده کی عثمانلی قوتلرینک آتیده کی مقدارده بالغ اولدیغی یازیور :
غزه ده :

اوچنجی پیاده فرقه سی ایله ایکنجی پیاده آلای ؛ یکرمی درت ما کنه لی تفنك ؛
(۱۵۰) میلیمتره نك ایکی آلمان آغیر صحرا بطریه سیله ۱۰۵ میلیمتره نك اوج آوستریا
صحرا ابوس بطریه سی ؛ بش سریع آتشی صحرا بطاریه سی .
جمعاً ؛ اون بیک تفنك .
تل الشریعه ده :

اون آلتنجی پیاده فرقه سی [جمعاً آلتی بیک تفنك ، ۱۶ ما کنه لی تفنك ، درت
صحرا بطریه سی] و اوچنجی سواری فرقه سی [درت صحرا طوبی ، درت ابوس
ودرت ما کنه لی تفنك]
رملاه ده :

اللی اوچنجی پیاده فرقه سی ؛

قدسده :

اللی دردنچی و ۶۷ نجی پیاده فرقه لری .

حیفاده :

۲۷ نجی پیاده فرقه سی

شوراسنی غایت قطعی اوله رق بیان ایدلم که انکلیز لری بوقوتلری آنجق کندی خیالخانه لرنده
تصور ایتمشلردر . اکر انکلیز جنرال نك عثمانلی قوتلری حقدده استحصال ایلدیکی
معلومات هپ بوقیلدن ایسه وسائط استخباریه سنک کنیدیسی پک زیاده آلداتمش
اولدیفنه هیچ شبهه ایتسون . انکلیزلرک برنجی غزه هجومی کمال موفقیتله طرد ایتمش
اولان عثمانلی قوتلری بالاده عرض ایتدی کمز وجهله من حیث المجموع اون سکیز بیک
نفره آنجق بالغ اوله بیلوردی .

انکلیز اردوسی ایسه ینه جنرال مورده یه راپورینه نظراً قطعات آتیه دن ترکیب
ایدیوردی .

برنجی خط : [ایکی (O)]

جنرال سیر فیلیپ چه توود Sir Philip Chetwode قومانداسنده : آتلی ازاق
فرقه سی [Anizac Mounted Division] ایله جومنری [Jeomanry]
سواری فرقه سی و دیگر بر سواری فرقه سی ایله الی اوچنجی پیاده فرقه سندن و برچوق
ما کنه لی تفنک بلو کندن مرکب ایدی .

ایکنجی خط قوتلری ایسه هین سوار فرقه سی ایله الی ایکنجی و دردنچی
پیاده فرقه لرندن و برچوق آغیر طو پچی بطریه لر یله ما کنه لی تفنک بلو کندن ترکب
ایدیوردی .

بورقلره کوره انکلز لر برنجی غزه محاربه سنده اوچ پیاده و اوچ سواری فرقه سیله
بر هین سوار فرقه سنه مالک اولدقلری کی بحر آدوننلاری ده محاربه یه اشتراک ایدیوردی .
کافه سی جنرال سیر شارل دوبل Sir Charles Dobell قومانداسنه تودیع
ایدلمش اولان بو قوتله انکلز شرقی بحر سفید قوای عسکریه سی باش قوماندانی جنرال
موره ی غزه - بئر السبع خطنه تعرض ایتکه قرار ویردی .

واون ایکی بیک تفنکدن عبارت اولان الی اوچنجی پیاده فرقه سی جبهه دن غزه یه
تعرض ایتکه آزاق و جومنری سواری فرقه لر یله دیگر بر سواری فرقه سی ده غزه یی
شرق دن احاطه ایدرک غزه و حماه غرو پلری آره سنه کیرمکه و نهایت غزه یی شمال دن
دخی قوشانه رق نالکلیه منفرد براقعه مأمور اولمشلردی .

۲۵
۲۶ مارت کیجه سی تعرضه مأمور اولان برنجی خط قوتی ایلری حرکته باشلادی .
۲۶ مارت صباح ساعت سکز دن اعتبار آده سواری قوتلری غزه یی تمام یله احاطه
ایدرک شهرک هر طرفه مواصله سنی قطع ایتدی .

الی اوچنجی پیاده فرقه سنی متعاقب الی دردنچی فرقه نک برلوا سیله دیگر بر قاق
آلای ده ا صباح ساعت او نده غزه اوزرینه سوق اولندیلر که بو صورتله غزه ده بولنان
اوچ بیک بشیوز تفنکک عثمانلی قوتنه قارشی برحق پیاده و ایکی سواری فرقه سندن
زیاده بر قوت کوندرلمش اولدی .

غزه بومهاجماته تورک و عرب افراددن مرکب اولان غزه مدافع لرینک قهرمانلنی
سایه سنده یکریمی درت ساعت مدته مقاومت ایتدی .

بو قهرمانلر انکلز فرقه لرینه قارشو غزه نک هر قاریش طو پراغنی خطوه بخطوه
مدافعه ایدرک و هر ته پی ایکی اوچ دفعه ضایع واسترداد ایله یه رک ثبات ایتدیله . او کون
اوکله دن صوکر احصا مه دن حرکت ایدرک انکلز لرک کر یلرینه طوغروایلر و له یین اوچنجی پیاده
فرقه من ایرتسی کون انکلز لر اوزرنده تأثیرینی کوستریر کوستر من انکلز لرک بویوک برعدم
انتظام ایله رجعت ایتدک لرینی کورمکه موفق اولدی . تل الشریعه دن حرکت ایدن اون آلتنجی

فرقه ايله بئراسبعدن حرکت ایتمش اولان سواری فرقهسی ایسه بوتأثری تشدید ایتشدی . اطناب کلامدن اجتناباً اعطای تفصیلاتدن صرف نظر ایدیوروز . یالکیز شوراسنی ذکر ایتهدن کچه مهیه جکیز که $\frac{26}{27}$ کیجهسی غزهیه برچوق امداد قطعاتنک کلمش اولدیغنی انکلیز جنرالی رسمی راپورنده ایما ایدیورسده ۲۷ مارت صباحی انکلیزلر رجته باشلا نیجهیه قدر غزهیه برتک نفریله داخل اولما مشدر .

برنجی غزه مدافعهسی عثمانلی تاریخ حماستنده پک مستثنا بر موقع احراز ایده جک بر حادثه جنکاوراندر . وایشته بو بر آووج قهرمانک او کونکی ثباتیدر که انکلیزلری بو خط اورنده ۲۷ مارت ۱۹۱۷ دن تشرین ثانی ۱۹۱۷ به قدر سکیز آی توقفه ووجهیه طقوز پیاده وبرچوق سواری فرقهسی ايله ایکی هین سوار فرقهسی سوقنه مجبور ایتمشدر .

غزه غروپی مدافعه سنک ال بیوک قهرمانی یوزیکرمی بشنجی پیاده آلائی قوماندانی بیکباشی خیری افندیدر . صوک درجه محویتکار اولان ظواهری هیچ برشی وعدایتین بو کزیده انسان الک مشکل احوال ارسنده متانت وسکونت دمی محافظه ایدرک پیدر پی باشنه کچدیکی آلائیک طابوریه « منظر تپه » نامیله شهرت بولان برتپه نی ایکی دفعه انکلیزلرک الندن آلمش ، اوچنجی استردادنده بردها ترک ایتمه مشدر . بو هجوملر اثناسنده آلمان ماکنه لی تفنک بلوکی قوماندانلرن دن ملارم قوردیه Cordier دخی صوک درجه قهرمانلق کوستر مرک وفات ایتمش وعلی الخصوص آوستریا بطریه لری قوماندانی اولان بوزباشی شوالیه تروچقووسکی الک کزیده قهرمانلره لایق بر صورتده طوب باشنده وفات ایتمشدر .

انکلیز جنرالی مورهی رسمی راپورنده بزم ضایعاتمزی سکیز بیک یارملی وشهید اوله رق کوستریورسده غزه ده بولان عموم قوتمز حتی آشجی وخسته باقیجی وسایس کبی صفدن خارج افراد بیله داخل حساب اولونسه ینه بومقداره بالغ اوله مایه جغندن جنرال موردیک بورقی زردن چیقارمش اولدیغنی بردورلو اکلایه میوردوم . حقیقت حالده بزم ضایعاتمز بوجه آتی ایدی :

ضابط : ۱۰ شهید ، ۱۲ یارملی ، ۱۴ غائب ،

افراد : ۲۷۶ شهید ، ۷۴۴ یارملی ، ۵۷۱ غائب ،

انکلیزلرک ضایعاتی ایسه ینه کندی اعترافلرینه کوره درت بیک نفر دن عبارتدی . بوکا کوره غزه قهرمانلرن دن هربری برانکلیز نفری اولدیر مشدر دیمک اولور .

۲۷ مارت آقشام اوزری شامدن حرکت ایدرک یکرمی سکیز مارت صباحی تل الشریعهیه واورادن غزهیه کلدیم . محاربده قهرمانقلری کوریلان ضابطان وافرادی تلطف ایدرک قدسه عودت ایتدم . ایکی کون صوکر بزم جبهیه اون آلتنجی فرقه نک بعض اقسامی

داخل اولمشدى . انكيزلرك ۲۷ مارت آقشام پك پريشان بر حالده كندى سىپرلرینه چكلمش اولملىرى انكيز افرادىنىك قوه معنويه لىرىك بوزوقلغنه علامت عد ايدن فون قرهس اوچنچى واوون آلتىنچى فرقه لرك بعض اقسامى ايله انكيزلرك يانلرینه بر تعرض اجراسنى تسكليف ايتدى . موفقيت حالده بوندن استحصال ايديله چك منافع پك بويوك اولمقله برابر عدم موفقيت حالده آرتق فلسطين وسوزيه يي مدافعه ايديله چك بر قوت آلدقه قالمايه جق وهرايش حل ايدلمش اوله جقدى . بز بوكى تهلكى كى تجربه طالع او بونلرندن ديكر جبهه لىزمده شيمدى يه قدر پك چوق ضرر لر كور مش او يغمز دن شيمدى عىنى تجربه يي كندى جبهه مده تكرر ايتك هيچ ايسته ميوردم . بنم ايچون اوزمانه قدر غايه سينا چولى داخلنده قوه سفر يه يي بر تهلكيه قويمامقدى . چول ايله معموره نك فصل مشتركى اولان غزه - وبئالسيبع جبهه سنه چككده كدن صوكره اتخاذ ايتديكم قرار ايسه بوجبه يي قطعياً ترك ايتمه ك و عثمانى قوتلرىنىك كافه سنى بر خط اوزرىنه سيغهرق انكيزلرك بونى تجاوز ايديله يلمه سنه هر حالده مانع اولمقدى . بو خطك اك بويوك فائده سى صاغ جناح نك دكزه وصول جناح نك چوله مستند بولونه رق هر حالده چويرلمه سى امكان نك بولونما سى ايدى . بوندن بشقه بو خط اليزده قالدقجه انكيزلر دائماً چول داخلنده قاله جق بزايسه آز چوق معموره صاييله بيلن يرلرده بولونه جقدق .

خلاصه غزه - بئالسيبع خطى اليزده بولوندى قجه انكيز و عرب جبهه لرى آره سنده وحدت تأسيسى ده ممكن اوله مايه جقدى . بناء عليه بوجبه يي تهلكيه قويمايه چك حر كترلردن توقى ايتك اك عاقلانه بر سوق الجيش ايدى بومطالع يه مستنداً فون قره سك تعرض تسكليفى ردايتدم .

انكيزلرك اون بئش يكرمى كونه قدر ايكنچى بر غزه تعرضى دها اجرا ايديله چكلىرىنه هيچ شبهه يوقدى . بناء عليه كردن كن قوتلرله جبهه مزى تقويه ايدرك بو ايكنچى تعرضى ده موفقيتله طرد و دفع ايتكه چالشمق بزم ايچون الزمى . صوك زمانده اليزه كچن قوتلرله غزه - تل الشريعه حمله سنى اوفق تفك فاصله لر مستثنا اولمق اوزره بر خط متصل حالنده تحكيم ايتمشك .

انكيزلر ايكنچى تعرضه بر حيله ايله باشلامق ايسته ديكر . ۱۴ نيسان كونى تل الشريعه ده كى تلسز تلغرافى مركز يمز بر انكيز تلسز تلغرافى چالمشدى . بوشفره لى تلغراف نامه بزم تلغراف ضابطمزل ملازم ستيبله Stiller طرفندن حل اولوندى . انكيز شرق اردوسى قوماندانلى طرفندن فلسطين انكيز اردوسى قوماندانلغنه خطاباً يازلمش اولان بوا مرده نيسانك ۱۷ كونى غزه يه بر تعرض اجرا اولونه جقى و فقط اصل تعرض قره ده ياپيلميه رق $\frac{۱۷}{۱۸}$ نيسان كيجه سى صباحه قارشى غزه نك كريسنده كى آسقالون موقعه اخراج اولونه جق برياده فرقه سى طرفندن غزه نك كريلرینه توجه

اولونه جنى وايسته اوزمان جبهه دن دخى تعرضه ابتدار ايدملك، لازم كله جكي درميان ايديلور دى. اول امرده حقيقتندن شبيه ايتمك ايسته مديكمز بو خبرك بزي احتياط عموميمزك موقعى تبديل ايتمهك مجبور ايتمك مقصديه اختيار اولونمش بر حيله دن عبارت اوله جغه قانع اولدق. وجهه ده كي قوتك ترتيبات عموميه سنه قطعياً دو قونمايه رق يالكز بر تدبير احتياطي اولوق اوزره يافه كر يلزنده براقديم بر اوراق مفرزه ني آسقالون استقامته سوق ايتمكه اكتفا ايتدم. برنجي غزه محاربه سندن ايكنجى غزه محاربه سنه قدر كتران اولان يكرمى درت ساعت ظرفنده بزه التحاق ايدن قوت آنجق ۲۰۰۰ تنكه مالك اولان اوچنجه فرقهنك ايكي آلاي ايدى.

انكليز لر ايسه برنجى غزه محاربه سنه اشتراك ايتمش اولان پياده وسوارى فرقهلرينك قادرو نقصانلريني اكال ايله برابر ايتمش دردنجى پياده فرقهنى دخى بوجهيه سوق ايتمشلر و بناء درت پياده و درت سوارى فرقهنسندن عبارت مهم بر قوت تحشيد ايتمشلردى.

۱۷ نيسان صباحى باشلايان شديدانكليز تعرضى ينه غزه ايله اونك صول جناحنده كي اللى اوچنجه فرقه جبهه سنه توجه اولونمشدى. اوجهيه مصادف قوتك آلتى ايدى مثلى بر قوتله اجرا ايتدكلى بو هجوم ائناسنده انكليز لرسكز تانق استعمال ايتمشلر وانكليز دو تماسى ده محاربه يه اشتراك ايدرك غزه يي بر آتش و دمير ياغمورى ايجنده بو غمه چالشمشدى.

محاربه ۱۷ و ۱۸ و ۱۹ نيسان كونلرنده صوك درجه شديله دوام ايتمش و انكليز لر جبهه مزى يارمق ايجون بوتون قدرتلريني صرف ايتمكدن كرى قالماملشلردى. فقط تورك نفرينك شجاعتي انكليز ككهنه فائق اولدغى بودفعه ده ثابت اولمش وانكليز لر همان همان هجوم ايتدكلى جبهه ده كي تورك قوه مجموعهنه مساوى مقداره ايدى يكي متجاوز مقتول و ياره لى و يردكدن صوكرا ۱۹ نيسان آقشام اوزرى اسكى سپرلر كريسنه چكلمكه مجبور اولمشلردى. هجومه اشتراك ايدن سكز انكليز تانقندن اوچى جبهه مز اوكنده وحتى سپرلر يمز ايجنده قالمشدى. عثمانلى تاريخ حماستى تزيين ايدمك درجه ده علوى اولان بواوچ كونلك مدافعه نك تاريخى بويله ايكي سطرله حكايه ايديله جك شيلردن دكلدر. بوبابده كي تفصيلاتى بشقه فرستلر براقهرق بوايكنجه غزه مدافعه سنك نتايجندن بحث ايتمك ايسترم.

انكليز لر هيچ اميد ايتمدكلى حالده يدكلى بوشديد ضربه نك تاثيرى آلتنده عادتاً آليقلاشمشلردى. هر زمان طوغرى حرب راپورلرى نشر ايتدكلى ني ادا ايدن انكليز لر بودفعه حقيقتنه هيچ توافق ايتمه ين غايت مغلق افاده لى قيصه بر راپورله اكتفايه مجبور اولمشلردى. فقط چناق قاعه عدم موفقيته برده فلسطين عدم موفقيتى علاوه

ایتمک انکلیز نفوذینک شرقده ابدیاً سقوطی قبول ایتمک دیمک اوله جغنی پک کوزل تقدیر ایدن انکلیزلر ۱۹۱۷ صوک بهار وقیش موسملری ائسانسده بهمه حال موفقیته بر هجوم دها یامق ایچون بوایلک بهار زیاز موسملری اکال تدابیر ایله امرار ایتمکه قرار ویردیلر وغزه اوکنده ایکی دفعه مغلوب ایدلمش اولان جنرال مورهی تبدیل ایدرک برینه صوک درجه فعالیت و فوق العاده احتیاطکارلنی ایله غرب جبهه سنده میز ایتش اولان انکلیز جنرالی « آلانی » یی تعیین واعزام ایتشلردی . « جنرال آلانی » بوجهیه تعیین ایدلدیکی زمان هر تورك نفرینه مقابل لاقول درت انکلیز نفری تحشید ایتهدکجه هجومی تکرار ایتیه چکنی سوبله مشدی .

انکلیز کبر وعنادینک بوقراری ویره چکنه هیچ شبهه ایتیمور، فلسطین جبهه سنک صوک درجه تقویه وتحکیمی ایچون هر دورلو وسائطه مراجعتدن کری دور میوردم . فلسطین جبهه سنه نه قدر قوت تخصیصی لازم کله چکنه وجبهه دهکی فرقه لری زمان زمان دیکشدریمک ایچون کریئر طوغری زمرله قاچ فرقه اقامه ایتمک ایجاب ایده چکنه و هر درلو احتمال قارشی سوریه ده ویا حلبه ده نه قدر قوتلر بولوندرمق مقتضی کوزولدیکنه دائر قرارگاه عمومییه اوزون اوزادییه معروضاده بولونمشدم .

مایس نهایتلرینه طوغری باش قوماندانلق وکالتندن برتلغراف آلدیم . دیوردی که : « بغدادی استرداد ایچون قوه کافیه سوق ایتمک امکانتی تدقیق ایچون « جنرال فانتهاین » حلب اوزرندن موصل و فرات وادیسنه طوغری برسیاحت تنبیه اجراسنه طرفدن مأمور ایدلمشدر . بو سیاحتده کی مقصدی ستر ایچون قدسه قدر کیدوب سزی زیارت ایتسنی ده کندیسینه توصیه ایتدم . حقنده تسهیلات ابرازینی و حسن قبولی رجا ایدرم . »

فلسطین و سوریه صحنه لرنده ظهوری پک مشئوم حادثاته مصدر اولان جنرال فانتهاینک عثمانلی ایمپراطورلغنه نه بیوک فنالقلر یامیش اولدینی حقنده آتیا ویره چکم ایضاحات ودرمیان ایده چکم مطالعات دها سهولتله آکلاشیله بیلیمک ایچون اول امرده ۱۹۱۷ مایسی ائسانسده عثمانلی حرب جبهه لرنده کی وضعیت عمومییه یی ایضاح ایتمکی مناسب کوردم .

قفقاس جبهه سی

۱۹۱۷ ابدالرنده روسیه ده ظهور ایدن اختلال برطرفدن اوزنجان و طربزونه ودیکر طرفدن بیتلیسک بری طرفلرینه قدر آناطولی شرقی ولایتلریمیزی استیلا ایتش اولان روس اردوسنک انتظامی بالکلیه اخلاص ایتش حتی نیشان ظرفنده مصطفی کمال پاشا قومانداسنده کی ایکنجی اردو بیتلیس و موش حوالیسنی روسلردن استرداد موفقی

اولمشدی . بناءً عليه مذکور جبهه ده بولنان ايکنجی اردولردن دهامهم جبهه لر ایچون بعض فرقه لرك تقريب ایلمسی امکانی واردی .

عراق جبهه سی

کوالاماره جبهه سنده مغلوب اولان اردومن نهایت بغدادی دخی ضایع ایتمش وبر طرفدن کر کوکه ، دیگر طرفدن هیه قدر چکلمکه مجبور اولمشدی . بواردو ایچون جانلنمق وانکلیزلری عراقدن طرد ایتمک امید ی قطعاً موجود اولماق له برابر انکلیزلرکده بغداددن دهامهاله وغرب شمالی یه طوغری حرکات جدیه اجرا ایتملری احتمالی پک یوقدی .

استانبول وازمیر حوالیسی

غرب جبهه سنده حرکاتک جدأ کسب اهمیت ایتمدیکی ، رومانیا لیلرک کلیأ دوچار فلاکت اولدقلری ، غزه اوکنده انکلیز اردوسنک ایکی دفعه مهم عدم موفقیتله اوغرادینی ، روس اردوسنده عظیم براختلاک ظهور ایتمدیکی بر صر دهه ائتلافیونک چناق قلعه ویا از میره « ده بارکان » یاهرق یکی بر جبهه دهامهاله قیام ایده جکلری پکده شایان قبول احتمالاتدن دکلدی . بناءً عليه استانبول وازمیر حوالیسنده کی قوتلردن دخی مهم جبهه لر ایچون استفاده امکانی واردی .

غالیجیا ، رومانیا وبولغار جبهه لر نده بولنان فرقه لریمزک استرداد زمانی ده آرتق تمامیه کلمش عد اولونه بیلیردی .

ایشته بن بواحوالی نظر دقنه آلهرق حکومت عثمانیه نک ال نازک واک شایان اهمیت جبهه سی اولان فلسطین جبهه سنک غیر قابل ضبط بر صورتده تقویه سی ایچون قابل استفاده بوتون قوتلرک فلسطین ، مرکزی وشمالی سوریه یه سوق ایلمسی وبوعظیم قوتی اعاشه ایچون وسائط محلیه کافی اولمادیغندن شمال ولایتلردن یاردیم اولونمسی شدتله طلب ایتمکده ایدم .

حزیران اثناسنده انور پاشا فلسطین جبهه سی زیارت ایتمدی . ترتیبات تدافیه دن پک زیاده ممنونیت ابراز ایتمکله برابر انکلیزلرک صاغ جناحی کریلرینه بر حرکت تعرضیه اجرایی حقنده کی فکرندن واز کچمه مشدی . نهایت دیدی که :

« بن بصره ده بشقه برشیثله اشتغال ای دیوردم . اردو قوماندانلردن بعضلری حایه دعوت ایدتم . اولرله بواساسی استشاره ایتمک ایستوردم . فکرم بغداد اوزرینه بر حرکت تعرضیه یایمق وبغدادی استرداد ایتمکدر . ایکنجی اردو قوماندانی مصطفی کمال پاشانک قومانداسنده بریدنچی اردو تشکیل ایتمک وبواردو ایله خلیل پاشا قومانداسنده کی

آلتنجی اردویی ییلدیرم غروپی عنوانی آلتندە براردو غروپی قوماندانلغك امرینه و یروب بغداد اوزرینه تحریك ایلک املندەیم . هانکی جبهه لردن هانکی فرقه نرك آلتنی لازم کله جگنی فلان کاملاً تثبیت ایتندە . ییلدیرم غروپی قوماندانلغی ایچوندە آلمانیا بزمه جنرال فانقهانی ویردی . ظن ایدیورمکه بووظیفه یی حسن ایفا ایدە بیلە جکدر .

اول امرده بوکا قارشى هیچ سسیمی چیقارمەدم و یک چوق دوشونمکه باشلام . برقاج کون صوکره برلکده حلبه مواصلتمزده قافقاس اردولری غروپی قوماندانی عزت پاشا ایله آلتنجی اردو قوماندانی خلیل پاشایی ده اوراده بولوق . ایکنجی اردو قوماندانی مصطفی کمال پاشا ده اولجه شامه کلمش و فلسطین جبهه سنی بزمه برابر زیارت ایدرک برلکده حلبه عودت ایتمش ایدی . بودرت اردو قوماندانلغك باش قوماندان وکیلی ریاستندە اجتماع ایتسی شیمدی یه قدر بزده کورولمش شیردن دکلدی . بن بالطبع فلسطین جبهه سنك اهمیتندن و پاش قوماندانلق وکالتنك هرشیدن زیاده بو جبهه یی تقویه ایدە جک اسبابه توسل ایتسی لزومندن بحث ایتدم و بغداد سفری اجرا سندن ایسه حلبه بر مهم قوت اجتماع ایتدیریلەرک بو قوتك احتیاج حس اولندیغی آندە ایستە نیلن طرفه سوق ایدیلە بیلە جگنی سوبله دم .

ویدیمکه : « اگر حلبه بویله براردو اجتماع ایتدیریلە جک اولورسه شاید روسلرایکنجی اردو جبهه سنی تضییق ایدرلرسه اورایه معاونت اوله جنی کبی انکلیزلر بغداددن فرات ویا دجله بونجه ایلرلیمکه توسل ایدرلرسه اولره قارشى مقابله ممکن اولور . هله اک زیاده قورقدیغمز بر « اطنه ده بارکاتی » فکرینی ائتلاف دولترینه بالکلیه ترک ایتدیرمش اولورز . بوسوک بهار ایچون غزه جبهه سنه بر هجوم حاضر لغی یابدقلیینه هیچ شبهه ایتدیکم انکلیزلر حلبه بویله براردونك هراحتاله منتظر آ موجود اولدیغی کورورلرسه بوتعرضدن بلکهده صرف نظرم مجبور اولورلر . خلاصه بغداد حرکتی تهلیکلی کوریورم . »

باش قوماندان وکیلی کمال جدیتله جواب ویردی :

« قرارگاه عمومی بو بغداد حرکتیه قرار ویردی . آلمانیا دن اک مقتدر برجنرال آلدی . بوندن باشقه سبکبار و کزیده آلتی آلمان طابورندن و بر چوق ماکنه لی تفنک وسائر قطعاتندن مرکب بر آلمان فرقه سنی ایله بعض آلمان طوپیجی بطریه لرینک معاونتنی ده تأمین ایتدی . بناء علیه بو حرکتدن صرف نظر ایتەنک امکانی یوقدر . »

متعاقباً عزت پاشا سوز آلهرق هیچ اولمزسه بفرقه نك اولسون حلبه هر درلو احتمالە قارشى بر اقدیرلسنی تکلیف ایتدی ایسه ده اوده جواب رد آلدی .

بالکز بغداد حرکتی ایچون اوزمانه قدر دوشونولن فکر طابورلری حلبدن

صوکرآ تکر تکر فرات بویندن آشانی دوغری ایندیره رک رمادیه حذارنده اجتماع ایندیرمکدن عبارت اولدینی حالده عزت پاشانک و بنم درمیان ایندیکمز محاذیر شایان قبول کوروله رک اولاحبله طرابلس آره سنده اجتماع ایندکدن صوکرآ طوپلیجه سوق فکری اساس اعتباریله شایان التفات تلقی ایدلدی .

حرب عمومی به داخل اولدیغمز زماندنبری سوق الجیشجه اختیار اولنان خطالری کوزیمک اوکندن کچیریوردم . اولاقارصی ضبط اتمک فکریله ۱۹۱۴ کانون اولنده یاپیلان صاری قامش تعرضی قافقاس اردومزک کاملاً محوینه سبب اولمش و بردها عینی قدرت و قوتی حائر اوله رق تشکیل ایدیله مه مش اولان بواردو ارضرومی مدافعه یه مقتدر اوله مه یه رق اومهم موقعک روسلارینه کچمسنی انتاج ایتیش ایدی . بالاخره دشمنک جنناق قلعه دن چکلمه سنی متعاقب توسل اولنان ارضروم استرداد ی حرکتی - که دیار بکر و یتلیس طرف لرنده اجتماع ایندیریلان ایکنجی اردو ایله ارزنجان ایلی ریسنده بولنان اوچنجی اردو طرفندن اجرا اولنش ایدی - هیچ بر فائده یی مفید اولما مقوله برابر ارزنجانک دخی سقوطنی و دشمنک سیواس ایله ارزنجان آراسنه قدر ایلی ریسنی موجب اولمشدی .

کوة الامارده کی انکلیز اردوسنک اسارتندن صوکرآ عراق اردوسندن برقسمنک آلینه رق ایرانده فتوحات اجرا سنه مأمور ایدلمسی نتیجه ده بغدادک سقوطنه سبب اولمشدی . ایشته شیمدی ده قدس و علی العموم فلسطین تهلکده ایکن صوکه قوتلریمزک بغداد استردادینه تخصیص اولونمسی قدس و فلسطین و بلکه بوتون سوریه نک دشمن استیلا سنه معروض قالمسنی موجب اوله جقدی .

بواخالات بردها ت فتنه قطعیتیه کوزا وکنده دورورکن بوبغداد تجاوزی فکری نک ناصل اولوب ده قرارگاه عمومیده دو غمش اولدیفته بردورلو عقل ایردیره میوردم .

بو حلب اجتماعنی هیچ اونوتما یاجم و اوکون دها بیوک شدت و قطعیتیه اصرار ایتده یکمدن طولانی کنیدی عفو ایدمه به جکم . مدت مأموریتیم ائناسنده استعفا می ایجاب ایتدیره جک بر ایکی حادثه ظهور ایتش ایسه بو حلب اجتماعنی شبهه سز بونلرک اک مهمی ایدی . واوزمان استعفا می دوشونمده دم دکل ، بونی دوشونمش اولدیغمه عزت پاشا شاهددر . باش قوماندان وکیلنک حلبدن انفکاک کندن صوکرآ فلسطین جهه سنی برای زیارت دعوت ایتدیکم مشارالیه ایله بوبابده اوزون اوزادی به مداوله افکار ایتشدک .

دردنجی اردو منطقه سنک حائر اولدینی عسکری و سیاسی اهمیت فوق العاده حسیه بواک نازک زمان ائناسنده بورانک اداره سنی ترکه قیام ایتکلکم مملکت ایچون دها بیوک فلاکتی موجب اوله جفنی مشارالیه اصرار ایله درمیان ایتش و اووقت حقمده

پك بيوك التفاتلر بذل ايدەرك سوريه يي قطعياً ييراقما قلمى توضع بيورمش ايدى .
فقط بيلميورم، استعفا نقطه سنده اصرار ايتمش واسه ايدم قرارگاه عمومى نك قرارىنى
تبديل ايتديره بيلمى ايدم، يوقسه بواصرارىمى نازە ويا حادثات محتمله يه قارشى انديشه
مسئوليتە عطف ايدرك نى فدا و فكرلرينى تعقيبده اصرار ايدرلمى ايدى؟ ايكنجى
احتمال دهـا زياده وارد ايدى ، ظن ايدىيوردم .

•••

او آندن اعتبار آفرات نهري اوزرنده وبالحاصه طرابلسده بعض استحضاراتده بولونمغه
ورچوق صالار تداركنه مباشرت و طرابلسدن اعتباراً فرات بويجه منزل تاسيساتى
يا بلغمه غيرت اولوندى . بالطبع بوتون بو استحضارات فلسطين جهه سنك ضررينه
واوكا حصر ايلمى الزم اولان وسائطك تنقيصى صورتيه ياپيلموردى .
انكليزلرك كوفى كونه تعقيب ايتديكم استحضاراتنه نظراً جدى و قريب برتهلكه
ايجنده بولونديغنه حقيقه قانع اولديغم فلسطين جهه سنه دهـا واسع فداكارلقده
بولنقى لازم كله جكنه دائر قرارگاه عمومى يه سبق ايدن اشعاراتك كفى درجده تاثير
ايتمديكى كورونجه بلكه برقاءه حاصل اولور ملاحظه سيله مدلل ومفصل بر ايكى
تلغرافامه ايله صدراعظم پاشايه مراجعت ايتشدم .

تلغرافلريكم برنده : « شيمدى بغدادى قورتارلم ديه اوغراشيركن پك قريب
بر آتيدە قدس ويا شامى قورتارم قله مشغول اوله جغمزدن چوق قورقيورم! » ديتشدم .
صدراعظم پاشادن جواباً آلدیغم تلغرافده : « بغدادك استردادى ايچون تشبثات
جديه ده بولنمغه مجلس وكلاجه قرار و يرلمش و صوك آلمانيا سياحتم اثناسنده بوسفرى
اجرا ايتك اوزره جنرال فاقه پاشايك حكومت عثمانيه خدمتنه و يرلمى طرفدن رجا
ايدلمش اولديغنه كوره شيمدى بوتشبتك تأخيري ايچون بيم مداخله ده بولنقلمغه امكان
يوقدر . فلسطين جهه سنه تخصیص ايتديك كز قوتلر مسئله سنه كلنجه بوده اوردو
قوماندانلردن بريله ماش قوماندان و كيلى آراسنده صرف فى و مسلكى براختلاف اولمى
اعتباريله بوايشه بيم قاريشم قلمغمدن برقاءه تحصيل ايدە جكنى ظن ايتيورم ! » ديتلمشدى .
نهایت وضعيتى دهـا زياده ايضاح ايتك و فلسطين جهه سنك معروض بولنديغى
تهلكه عظيمه يي بر كره دهـا شفاهاً ايضاح ايتك اوزره آغستوس واسطنده استانبوله
كيتدم . مقصدم بيلديرم غروپنه تخصیص ايديلن قوتلرك شام ايله حلب آراسنده اجتماع
ايتديريله سنى و حتى بر قسمك فلسطينه كونده يرلەرك هر دورلو احتمالە قارشى سينا
جهه سنه كى قوتك احتياط عمومى سنى تشكيل ايلمى وبو سايله تشرین ثانى ويا كاؤن
اوله قدر انكليزلرك بر هجوم قطعيسى واقع اولورسه فلسطين جهه سنك يارلمه سنك ازاله
اولونه بيله جكنى وعكس حـالده ايستيمارسه كاتون ثايندن وشباطدن صوكراد دخی بغداد

سفری یاپیله بیله جگنی ممکن اولورسه ا کلاته بیلیمک و بو زمان طرفنده فرات منزل خطنک پک مکمل برصورتده تأسیس ایدلمش اوله جغنی اثبات ایتمک ایدی .

اوزمان « ییلدیرم غروپی قوماندانی مشیر فون فانتقهاین پاشا » عنوانی آلمش اولان جنرال فانتقهاین یاله اونک ارکان حربیه رئیس و بنم ارکان حربیه رئیسمله قرارگاه عمومی ارکان حربیه رئیس بر وزارت پاشا موجود بولوندیغی حالده انور پاشانک ریاستی آلتنده بر مجلس حرب عقد ایتدک . اول امرده انکلیزلرک استحضاراتنه و اوکا قارشی بزم قوتلریمزک حالته دائر ارکان حربیه رئیس میرآلای علی فؤاد بک مفصل ایضاحات ویردی . بو وضعیت کوره نه قدر قوته ونه کی مالز مهیه محتاج اولدیغی ده بن ایضاح ایتدم و بناء علیه بغداد سفرندن صرف نظر ایدلمک عثمانلی منافعی مقتضاسندن اولدیغی درمیان ایدلم .

بونى متعاقب انور پاشا یاله فون فانتقهاین آره سنده آلمانجه بر مکالمه باشلادی . بالطبع برشی آ کلامیوردم . یالکز مکالمه بزم فلسطین جبهه سنه عائد خریطه اوزرنده جریا ایتمکده اولسنه نظر آ و آره صره انکلیز جبهه سنک کریلری اشارت ایدلمکده اولسنه و بعض تعبیرات عسکریه نیک فرانسزجه اوله رق استعمال ایدلمسنه کوره یته معهود فلسطین جبهه سنده اجرایی بروقتلر تصور اولنه رق بنم اصرارم و مخالقم اوزرینه بالکلیه ترک ایدلمش اولدیغی ظن ایتدیکم حرکات تعرضیه دن بحث ایدلمکده اولدیغی آ کلامیوردم . بوفکرک اک شدید علمهداری شیمدی انور پاشا کورونیور و فانتقهاین بویه بر حرکتک فوق العاده فائده لی اوله جغنی درمیان ایدیوردی .

بالاخره انور پاشا طرفندن ترجمه اولمشی سایه سنده آ کلام شدم که فون فانتقهاین انکلیزلر فلسطین جبهه سنده موجود بولند قجه بغداد سفرینک اجرایی امکانی اولامیه جغنی حقیقتی تسلیم ایتمش و بناء علیه ییلدیرم اردوسنه اول امرده انکلیزلر علمه نه شدید برضربه ایندییره رک اونلری قتاله قدر طرد ایتمک وظیفه سنک ویرلمسی و اوندن صو کرا یواردونک بغداد اوزرینه کوبدرلمسی ایجاب ایده جگنی ادعا ایدیوروش . فلسطین جبهه سنده یاپیله جق ایشه کلنجه حفیر یاله دکز آره سندن طولاشیله رق انکلیزلرک کریلرینه تعرض ایتمکدن عبارت ایتمش . انور پاشا بوکا اعتراض ایدیور و فلسطینه کی قوه حاضره نک مدافعه ایچون کافی اولدیغندن بحثله اورایه باشقه قوتلر تخصیصنه احتیاج کورمه دیکنی و بناء علیه بغداد سفرندن صرف نظر ایده مه جگنی درمیان ایدیوردی . بن نه برینسک ونه ده دیگرینک فکرینه اشتراک ایدیوردم . اولا بغداد سفرینه بالکلیه معترضدم و بو سفره تخصیص ایدلرکندن طولای تموزدن بری حلبده اجتماع ایتمکده اولان فرقه لرک بر آن اول فلسطینه ایندییرلمه یه رک آیلرجه زمان کچیرلمسنى پک مضر و صوک درجه وخیم تلقی ایدیوردم .

ثانياً، تکميل ييلديرم قوتلری تخصیص اولوندیفي حالده انکلیز استحضاراتنه آنجق مقابله ایدیه بیه جکمز قانع اولدیغم فلسطین جبهه سنده چولدن انکلیزلر اوزرینه بر تعرض اجراسنی جنایت عد ایدینوردم . انکلیزلر موضعلرینی ویا نلرینی او قدر مکمل بر صورتلده تحکیم ایتشلردی که یوموضعلر اوزرینه بر تعرض ایدریلمک ایچون بزم اردوده برتک نمونه سی بیه بولنیمان بیک درلو وسائط تعرضیه احتیاج واردی . تانقلر ، اوزون منزلی آغیر طوبلر ، تل اور کولرینی تخریبه مخصوص آلات وادوات ، مخنق غارلر ، آلو ماکینه لری وغیرهم وغیرهم .

بوتعرضمزلک عاداتا یوزده طقسان بش احتمال ایله عدم موفقیته اقتراثنی متعاقب مقابل تعرضه کچه جک اولان انکلیزلر تعرض قوتلریمزلک قسم اعظمی اسیر ایده . جکلرندن بوندن طولانی قوه معنویه سی صوک درجه لرده بوزوله جق اولان مدافعه موضعلریمزه یابه جقلری تعرضده دخی موفق اوله رق فلسطین جبهه سنی بالکلیه تارومار ایده ییلرلردی .

حالبوکه قطعاً شبهه ایدیه بیه جک حقایقندن ایدی که فلسطین جبهه سنه طوقوز پیاده وایچ سواری فرقه سی ایله برچوق قطعات فیه بیغمش اولان انکلیزلر ۱۹۱۷ صوک بهاری اواسطنده ونهایت موسم شتاسنده جبهه مزه صوک و قطعی تعرضلرینی اجرا ایده جکلردی . وحتی بوتعرضلرینی بالکیز بردفعیه حصرا تیه یه رک طبق غرب جبهه لرنده نمونه لرنی کوردیکمز طرزده آیلرله دوام ایده جک برحرکت تعرضیه ابستدار ایله جکلردی . بناء علیه بزم ایچون اک عاقلانه تدبیر انکلیزلرله بک عظیم ضایعانه مال اوله جق اولان بوبویوک تعرضلرک نتیجه سنده انتظار ایتک و عنایت حقله اونلری کاملاً طرد ودفعه موفق اولورسبه ق اوزمان کریده بواندیره جغمز تازه قوتلرله مغلوب انکلیز فرقلری اوزرینه قیصه مسافه لی ر مقابل تعرض اجرا ایتمکدن عبارت ایدی . بوترز حرکت بزه بک بیوک فائده تأمس ایتزدی . فقط هر حالده فلسطین وسوریه نی عظیم برتهلکدن وقایه ایده جک اک مدبرانه ودور اندیشانه برپلان اولوردی .

بم تکلیفمه کوره اتخاذ اولونه جق یکنه پلان شو ایدی :

- ۱ — بغداد سفردن بوصول بهار وقیش موسملرنده صرف نظر ایتک ،
- ۲ — بوتون ییلدیرم فرقلرینی فلسطین ، شام ، حما وحلبده اجتماع ایتدیرمک ،
- ۳ — انکلیز قوتلری تقویه اولوندقجه بوییلدیرم فرقلرینی پیدرپی فلسطینه ایندیرمک ،
- ۴ — فلسطین جبهه سنده ایکسجی خطده بولونه جق فرقلرک مقداری برنجی خطده کی فرقلر هراون بش کونده برتبدیل ایدیه جک وجهله تثبیت ایتک ،
- ۵ — اوچنجی خط اوله ر قده مهم بر احتیاط عمومی بولندیرمق ،
- ۶ — متعاقباً انکلیز تعرضلرینه بو وضعیتده انتظار ایدمک حکومت عثمانیه نک

یکانه قابل استفاده اردوسی اوله رق الده قالمش اولان یواردونی قطعاً تهلکه به صوقامق .
 بویه بر حرکت ایچون ییلدیرم غروپی قوماندانک قرارگاهیه برابر فلسطینه کیتمنه
 قطعاً لزوم و احتیاج یوقدی . اوچ سنه نی متجاوز بر زماندن بری بوجهده بولنش ، ایکی
 غزه مدافعه سنی بالذات محاربه خطنده اداره ایتش اولان فلسطین جبهه سی قوماندانی
 فون قره س پاشا برنجی و ایکمنجی خط فرقه لرینه قومانداندر و احتیاط عمومی
 فرقه لری طوغریدن طوغری به بنم امرمه تابع اوله رق اداره اولونوردی .

حالبوکه ییلدیرم غروپی فلسطینه اینه جک اولورسه مذکور غروپه منسوب اولان
 یدنجی اردو قرارگاهی ده مذکور جبهه یه اینه جک و قطعاً غیر قابل تفریق اولان فلسطین
 جبهه سنی ایکی مستقل اردو جبهه سنه تفریق ایتک لازم کله جکدی . باخصوص کافه سی
 اجتماع ایتدکن صوکر ا مقداری الی ، آلتش بیک سونکویه آنجق بالغ اوله ییله جک
 اولان برقوتی ایکی اردو ، سسکز طقوز و بلکه اون قول اردو و ییلم قاج فرقه یه
 آیرمق قدر کولونج برشی اوله مازدی . بوتون یواردو و قول اردو قرارگاه لرینی تشکیل
 ایدن کنج قیمتلی ضابطان فرقه لرده کی ضابط نقصانی اکیال ایتک اوزره جبهه یه
 کوندرلمش اولورسه البت ده ا مفید ایش کورورلردی .

فقط مشیر فالغنه یان پاشانک مقصدی باشقه ایدی . مشارالیه اولا پک خفیف
 مشربانه بر صورتده قابل اجرا تلقی ایتدیکی بغداد تعرضنک غیر ممکن اولدیغی شیمدی
 آنکلا نیجه کندیسنی پک کولونج بر موقعه دوشورمش اولدیغی کوردی . و بو وضعیت
 مشکله دن قورتولمق ایچون بر چاره دوشونیوردی . انور پاشانک فلسطین جبهه سنه کی
 انکلیزله بر تعرض اجرا ایتک حقنده اوچ درت آی اول تصور ایتدیکی فکری
 کندیسنی ایچون مدار خلاص تلقی ایتدی و انور پاشانک بالا خره بنم اصرارم
 اوزرینه ترک ایتدیکی بو فکری ایلری سورمه رک : « جمال پاشا بو حرکتی قابل اجرا
 کورمیور اما بن هم ممکن وهمده فائده لی تلقی ایدیورم ! » ادعاسه قیام ایتدی .
 اگر انور پاشانی اقناع ایدم ییلرسه کندینی وطننده کی دشمنلری تزدنده کوچوک
 دوشمکن و بلکه ده تقاعده سوق اولونمق دن قورتارده ییله جکدی .

فقط انور پاشا نه فلسطین جبهه سنه قوت سوق ایتکی و نه ده بغداد سفرندن
 واز کچمکی قبول ایتده دی و قرارنده ثبات ایتکده اولدینی بیانیله مجلس حربه نهایت
 ویردی . اساساً بر آینی متجاوز بر زماندن بری حلبده یدنجی اردویه منسوب بعض
 قطعات اجتماع ایتک باشلامش و یدنجی قول اردو قوماندانی مصطفی کمال پاشا قرارگاهی
 حلبده تأسیس ایتشدی . بو قوتلرک فلسطین جبهه سی ایچون حیات درجه سنده الزم
 اولدیغنه ایمانم قدر قانع ایکن بونلرک بلا لزوم حلبده اوطور مقده اولدیغنی کورمه ک
 بنم ایچون غیر قابل تحمل بر حادثه تشکیل ایدیوردی . بناءً علیه مجلس حربده

انور پاشا طرفندن اصرار ایله بیان ایدلمش اولان مطالعه و قراره رغماً بوقوتلرک بلا افاتئه وقت جنوبه ایندرلمسنى تحریر آطلب ایتمکده دوام ایدیوردیم .

اوکونلرده بیلهم نهدن طولای آلمانیا ایمراطوری طرفندن غرب جبههسنی زیارت ایتک اوزره بر دعوت مخصوصه آلدیم . آلمانیا سفارتی مستشاری قونت و الدبورغ - که اوصرده مصلحت کذارلق وظیفهسنی ایفا ایدیوردی - ایمراطورک بودعوت مخصوصهسنی رسماً خارجیه نظارتنه ابلاغ ایتدیکی کبی بکاده ایمراطور حضرت تلیرنک سلاملریله برابر تبلیغ اینمشدی . عینی کونده آوستریا ایمراطوری حضرتلری طرفندن دخی آوستریا جبههسنی زیارت ایتک ایچون مدعو بولوندیغمه دائر آوستریا سفارتک تبلیغاتی آلدیم . مساعده سینهک استحصالنندن صوکره اولا آلمانیا به کیتدم . ویلهلمسها فنده دونمائی زیارت و اورادن « بایهرن » زرهلیسمیله قوقسها فنده عزیمت ایتدکدن صوکره کیله کیتدم . پرنس هازی فون پرویزه حضرتلری طرفندن پک زیاده حسن قبوله مظهر اولهرق ترسانهلری و فله زبور غدهکی مکتب بحریهیی کزدیم . پرنس حضرتلریله برابر بر چوق تحت البحر تجربه لرنده بولندیم و اورادن هامبورغه و آسن دهمکی قروپ فابریقه سنه ده اوغراد قدن صوکره قروپچنا هدهکی آلمان قرارگاه عمومیسنه کلدیم . قرارگاه عمومی به مواصلت ایتدی کمز صباح آلمان قطعاتک « ریغا » به داخل اولدینی خبرینک واصل اولدینی کوندی . قرارگاهده هرکس صوک درجه نشئه لی ایدی . اوکون بکا کندی الیه « پورلومریت » نشائی اهدا ایتمش اولان ایمراطور حضرتلری جدا بشوش و مسعود کورونیورلردی . فقط یالکز بن ظاهر آ نشئه لی وکولر یوزلی کورونمکه چالیشمقله برابر ایچمدن قان آغلایه جق قدر محزون و کدرلی ایدیم .

بو حزن و کدریمک سببی قروپچنا هه مواصلتمله برابر انور پاشادن آلدیغم برشیفره لی تلغرافنامه ایدی .

بو تلغرافنامه ده انور پاشا دیوردی که :

« فون فانقهاین ایله براق دفعه دهامذا کردهن صوکره فلسطین جبهه سنه دهکی انکلیزلر علیه ییلدیرم غروپی تشکیل ایدن قوتلرله بر حرکت تعرضیه اجراسنه قرار ویردم . بو حرکتک اسباب اجراییه سنی تأین ایتک اوزره فون فانقهاینی فلسطینه کوندردیم . بو حاله کوره فلسطین جبهه سنک دخی مشارالیهک قومانداسنه ویرلمی ضروریدر . بناء علیه کندیسى طرفندن ویریهلجک اوامرک اجراسی لزومنی فون قردهس پاشایه ابلاغ ایتکیزی رجا ایدرم . »

بو تلغرافنامه بنم ایچون الک الیم برضربه ایدی . آلمان جنرالی کندی مقصیدنه نائل اولمش و بنم وطنمک نامتناهی ضرر کوره جکی منحوس پلانی قبول ایتدیرمشدی .

انور پاشایه عیناً شوتلغرافی یازدم :

« آلمانلرک باشنه بر وردون فلاکتی کتیر مش اولان جنرال فائقهاین بزم باشمزده بر فلسطین تعرضی بلاسی کتیره جکدر . »

باشمزده کله جک فلاکتلی نه قدر کوزل کشف ایتمش اولدیغیمی بالاخره نه قدر الیم بر صورتده آکلادم . دوشمه مک ایسته دکجه ده آکلاشلماز تدبیرله توسل ایدرک کندیسيله برابر کندی وطنداش لرینی و اولنرک متفق لری ده اوچورومله سور و کله یین بو ذات نجبه قدسک ، بوتون فلسطینک و تکمیل سوریه نک ضیاعنه یکانه سیدر . فائقهاینک یامق ایسته دیکی بو حرکتک بوتون مضراتی اوکون مارشال هیندنبورغه و جنرال لوده ندورفه آکلتمغه چالیشدم . مارشال هیندنبورغ بو قدر اوزاق مسافه دن بو حرکتک مضرت و فوائدنی تقدیر ایتک مشکل اولمقله برابر حقم اوله جغنی ظن ایتدیکنی سوبله دی . جنرال لوده ندورفه عینی مطالعه یی در میان ایله برابر بعضاً دشمنی کندی ایسته دیکی طرفه دکل ، بزم ارزو ایتدی کمز نقطه یه توجیه و هجومه مجبور ایتک ایچون آنک اوزرینه بر تعرض اجرا سنک فائده لی اوله جغنی سوبله یرک بلکه جنرال فائقهاینک بو مطالعه یه مستنداً بر حرکت تعرضیه اجرا سنه قرار ویرمش اوله جغنی فکرنده بولوندیغنی بیان ایلدی . مع هذا کندی طرفندن بر مداخله نک مضر اوله جغنی و استانبوله عودتمده انور پاشا ایله کوروشه رک مسئله یی حل ایتمکدن بشقه چاره اولمادیغی علاوه ایتدی .

قروپنا خدن صوکره بروکه ، زه بروکه ، اوستاند طرفلرینی و قرارگاهی قورترمه بولنان دردنجی المان اردوسی جهه سنی دولاشدقدن صوکره برلینه و اورادده ویانه طریقله استانبوله عودت ایتدم .

استانبوله یکیدن مذاکره باشلادیغم انور پاشایی قرارندن واز کچیرمکه مقتدر اوله مانجه استغفای نظر دقه آلدیم . تا معان حذارینه قدر توسع ایتمش اولان عرب اختلالی در میان ایدرک اگر شیمدی سوریه دن انفکاک ایده جک اولور سه م بو اختلالک پک یقین بر زمانده شامه انتقال ایده جکینی و بو صورتله وطنک محقق بر فلا کته اوغرایه . جغنی در میان ایدرک بومضر نیتدن واز کچمکلکمی انور پاشا اصرار ایله رجا ایتدی . پاشانک در میان ایتدیکی محذور حقیقه وارد ایدی .

آنجق نیم شدید سیاستم سایه سنده اختلاله جسارت ایده مه یین درز یلرله معانک بری طرفنده کی بدویلر ، باخصوص شامده تأثیراتی کرکی کبی احساس ایتدیرمکه باشلامش اولان عرب اختلال لیلر در عقب قیام ایده ییلر و فلسطین اردوسنک اتصالاتی قطع و هر نوع وسائلط اعاشه سنی یغما ایده رک کاملاً دوچار اسارت اولسنی موجب اوله ییلر لدی .

بنم ایچون یکی بر فدا کارلغه قاتلانمقدن باشقه چاره قالمامشدی. سوریه و فلسطین داخلنده بنم وضعیم ایله جنرال فائقهائیک وضعیتنی تمامیه تثبیت ایدم جک بر صورت تسویه قرار لاشدیرمغه مجبور اولدم. بو صورت تسویه کوره جنرال فائقهائین ییلدیریم اردولری غروپی قوماندانی عنوانیه لبو اردو غروپنه منسوب یدنجی اردو ایله فلسطین جبهه سنده انکلیزلر علیهنه بر تعرض اجرا سنه مأمور اوله جقدی. بالطبع او زمانه قدر بنم قوماندانه تابع اولان فون قرم پاشا قومانداسنده کی فلسطین جبهه سی قطعاتی ده بو تعرضک احضار و اجرا ابدلیدیکی مدته منحصر قالمق اوزره موقه ییلدیریم غروپی قومانداننک امرینه ویریه جقدی. و کرک ییلدیریم غروپنه تابع اردولرک و کرک فلسطین جبهه سی قطعاتنک اعاشه و تجهیز و وساطتی بنم طرفدن اکیال اولونه. جقدی. جنرال فائقهائین سوریه و فلسطینک مقامات ملکیه سیله هیچ بر مناسبتده بولنایه جق و اداره ملکیه ایله یالکیز بن تماسده بولنه جقدم. شریعه نهرینک شرق ساحلنده کی عرب قطعاتنه قارشی اجرای حرکات ایدن قطعات بنم امریمه تابع اوله جق و یافندن اعتباراً شماله طوغری بوتون ساحل مدافعه سی و مملکتک امنیت داخلیه سی بکا تابع اوله جقدی. بو اعتبار ایله بنم عنوانم دخی «سوریه و غربی عربستان اردولری عموم قوماندانی» اوله جق و اردولر غروپی قوماندانلغنی صلاحیتنی حائر بولنه جقدم. اکر جنرال فائقهائینده حسن نیت اولسه یدی بو صورت تسویه سوریه و فلسطینک قوماندان و اداره ایشلارنده هیچ بر قارشیقلغنی انتاج ایتمز و هرشی اسکیمی کی جریان ایدردی.

بغداد سفری فکریه حلبده بوشی بوشنه برحق ایکی آی قدر وقت کچیرمش اولان فرقه لرک فلسطین جبهه سنه پک کچ داخل اولمش بولنلری محذور عظیمی هیچ بر شیدله قلافی ایدیه مه مکه برابر هیچ اولمازسه سوریه نک اوچ سنه لک اداره داخلیه سنده هیچ بر تحول حصوله کمزدی.

فقط فون فائقهائیک مقصدی بالکلیه بشقه ایدی: هر نه صورتله اولور سه اولسون بر کره فلسطینه داخل اولدقین سوکرا بیک دورلو وساططه مراجعت ایدرک بنی چکلمکه مجبور ایتمک و سوریه داخلنده بنم مقامه قائم اولمق.

آلمان جبهه سندن استانبوله عودت ایتدیکم زمان یدنجی اردو قوماندانی مصطفی کمال پاشا ایله جنرال فون فائقهائیک آرمه سی آچیلمش اولدیغنی خبر آلمشدم. اسبابنی تدقیق ایدنجه مصطفی کمال پاشانک تمامیه حقلی اولدیغنی اکلادم.

مصطفی کمال پاشا اردو قوماندانلغنه عائد صلاحیتلرینی تمامیه محافظه ایتمک ایستور، حالبوکه فون فائقهائین حتی قول اردو قوماندانلرینه قارشی ییله یا پیله میه جق صورتده یدنجی اردو امورینه مداخله ایتمکه قالفیشیوردی. مثلاً مصطفی کمال پاشا کندیسنه تخصیص

ایدیش اولان منطقه داخلنده کی عربان امورینه طوغریدن طوغری به مداخله ایتمک ایسته ین فائقه پاشیه و کاسا احتیاد اولدیغنی و بواشیر آنجی اردونک وظیفه و صلاحیتی داخلنده بولوندیغنی درمیان ایدیوردی . علی الخصوص فائقه پاشنک عربانک احوال روحیه لرله قطعاً قابل توفیق اولمایان بعض مذاکرات و اجر آتنک منافع وطنه درجه مضرتی تقدیر ایدن مصطفی کمال پاشا آلمان جنرالنک اقتداری خارجنده کی ایشلرله اشتغالنه قطعاً مانع اولمق ایستیور و بوباده اردو قوماندانلغنک کندیسنه بحش ایتدیکی صلاحیته استناد ایدیوردی .

ایشته تشرین اول او اسطنده استانبولدن حلبه کلدیکم زمان سوریه ده کی وضعیت عمومی به مرکزده ایدی . مصطفی کمال پاشا ایله اوصردده اوزون اوزادی به مذاکره لرده بولونق . جنرال فائقه پاشنک مملکتک باشنه من طرفاء اک صوک بر بلا اولمق اوزره خلق و ایجاد ایدیش اولدیغنه قرار ویردک . مصطفی کمال پاشا بوا دمک معیتنده قطعاً خدمت ایدمه به جکنی آکلایور ، بنده جنرال فائقه پاشا سوریه ده بولوندیقه اوچ سنه ظرفنده اوراده تأسیس ایتدیکم نفوذک دوچار زوال اوله جغه و بوندن مملکت ایچون غیر قابل ازاله مضرتلر تگون ایدمه جکنه قانع بولنیوردم . باری فلسطین جهه سنده کی حرکاتک اداره سنده ابراز اقتدار ایدمه جکنه امین اولسه ایدک ، دیگر قصورلرینی عفو ایدمه جکدک . فقط کرک بتمه و کرک مصطفی کمال پاشا ایله سبق ایدن فنی مذاکره لری اثناسنده اولیه عقللره حیرت ویره جک فکر و مطالعه لر درمیان ایدیوردی که بویکدیشله اک صوک امیدکده زواله یوز طومقده اولدیغنی کوریوردق .

نهایت مصطفی کمال پاشا ایله جریان ایدن برایکی آجی مخبردن صوکره مصطفی کمال پاشا اردو قوماندانلغندن استعفا ایتدی و استانبوله عودت ایتدی . کندیسندن صوکره بنده همه حال استعفا ایدمه جکنی و آنجی اوصردده سوریه به کله جکنی بیلدیرمش اولان انور پاشانک ورودینه انتظار ایتدیکنی مصطفی کمال پاشایه سویلدم . قرارم پک قطعی ایدی . فقط متعاقباً شامه کمش اولان انور پاشا او قدر رجا ایتدی ، بیروت ، سوریه و حلب و الیلری عزیمی ، تحسین و بدری بکدر اودرجه ایله اوستمه دوشدیلر که دها برمدت ایچون سوریه بی ترک ایتمه مکه مجبور اولدم . مصطفی کمال پاشا بو حرکتدن طولانی بکا کو جنمشدی . فط بالاخره کندیسنی اقتاع ایتدم که اوزمانکی وضعیت بی صوک بر فدا کارلغه دها اجبار ایشدی . مع هذا بر آیی صوکره قدسک منحصر آفاقه پاشنک خطایی یوزندن ناحق یره سقوطی آرتق بنده امکان مقاومت بر اقادای و استانبوله عودتی موجب اولدی .

تشرین اولک نهایتلرینه طوغری ایدی ، دشمن غزه جهه سنی متماًدیاً بومباردمان ایتمه باشلامشدی . کویا دشمندن اول داورانوبده چول داخلندن دولاشه رق

انكيزلر ك كريلرینه بر هجوم توجیه ایدمك اولان فائقه‌این جنابلری هنوز یوز اللی ایکی یوز ضابطدن مرکب عظمتلی قرارگاهیه حلبده بولنیوردی .

دها اول فلسطین جبهه‌سنه سوق ایدلمش اولسه‌لر ایدی ، شیمدییه قدر فریخ فیخور یرلرینه واصل اولمش و جبهه‌نی طایه‌رق دشمنه شدتله مقاومته حاضر لائمش بولونه‌جق اولان فرقه‌لر حلبدن اعتباراً یافه و اورادن ناصره اوزرندن غزمیه دوغری قرمدن یورویوش یاقمقله مشغول ایدیلر . پك حزئی بر قسمی شمدو فرله هنوز یرلرینه واصل اولمش بولنیوردی . نهایت مشیر پاشا حضرتلری جبهه‌یه عزیمته قرار ویره‌بیلدیلر و در عقب یوله‌چیقدیلر . فون قره‌سك بیک درلوا اعتراضاته رغماً جبهه‌ده‌کی احتیاطلرک موقعلرینی آلت اوست ایتک صورتیه ترتیبات تدافعیه‌یی برباد ایتدیلر و خلیل الرحمن صرتلرندن تل الشریعه استقامتنه و غزمه جبهه‌سنی یارمش اولان انکیزلرک کریلرینه تعرض ایدمک دیه‌رک عسکرک قوه معنویه‌سنی بالکلیه بوزدیلر و برکت ویرسین‌که ایکی اوچ سنه‌دن بری اوجهه‌ده بولونه‌رق هر طرفنی قاریش قاریش طائمش اولان قوماندانلرک سکونت دملری و بئم دهاا اولجه رجعت خطلری اوزرنده احضار ایتدیردیکم مدافعه موضعلری سایه‌سندّه اوراده طول کرم ایله یافه آره‌سندّه و طاغلق اقسامده‌ده خلیل الرحمن ایله قدس آره‌سندّه دشمنی توقیف ایده‌بیلدیلر . بزم ایچون حیات ممات درجه‌سندّه حائز اهمیت اولان غزمه — بئر السبع جبهه‌سنک بو صورت فجیعده‌ده دوچار ضیاع اولمه‌سنک یکانه مسبب مسئولی کندیسنی اولدینی حالده مشیر فون فائقه‌این درت سنه‌دن بری عثمانلی اردوسنه پک بیوک خدمتله ایفا ایتمش و باخصوص فلسطین جبهه‌سندّه خارقه‌لر ایجاد ایتمش اولان قره‌س پاشایه اسناد خطا ایتمکدن و اردومزک اک کزیده امراسندن اولدیغنی بنی حیرتله القا ایدمک قهرمانلق و تدابیر مصیبه‌سیله اثبات ایتمش ارکان حربیه میر آلائی رافت بکی جباتنه اتهامدن چکینمده‌دی .

رافت بک بزم ضابطمز اولماسی اعتباریه بن کندیسنی محافظه ایتدم . فقط زواللی قره‌س پاشا بونجه فداکارلقلرینک صوک مکافاتنی اوله‌رق فائقه‌اینک اتهاماتی آلتندّه جبهه‌ده‌کی قوماندانلقدن عزل اولوندی و فائقه‌اینک قرارگاهنده کندیسنه اعاشه امورنده معاونته مأمور ایدلدی . مع‌هذا کرک بئم اشعاراتم و کرک فون قره‌سك غایت مدلل و مفصل راپوری فائقه‌اینک خطالرینی میدان چیقارمق ایچون کافی ایدی .

او صرمده انور پاشا علی العجله استانبولدن سوریه‌یه کلمش و فلسطین جبهه‌سنه قدر برسیاحت اجرا ایتمش ایدی . شامدن مروری ائناسندّه فائقه‌اینک غیر قابل عفو تعیبه خطالرینی برر برر کندیسنه تعداد ایدمک بوذاک بزی جدی بر فلاکته سور و کله‌یه‌یله‌جکنی و احوال حاضرّه داخلنده فون قره‌س بوجه‌دن چکلمکدن ايسه

فانقهائیک چکیلمه‌سی وفون قره‌س پاشانک محلنده ابقاسی ویاخود هیچ اولماز ایسه فانقهائیک رینه بیلدریم غروپی قوماندانلغنه مصطفی کمال پاشانک کوندریلمه‌سی رجا ایتدم . برآرملق بونک قبولنه امکان اولمادیغنی و آلمانلر طرفندن معاونت مادییه مظهر اولق ایچون بر آلمان جنرالک فلسطین جبهه‌سی قوماندانلغنده بولماسی لازم کله جکنی سویله‌دی .

فانقهاین جبهه‌ده اوغرا دینی مغلوبیتی هیچ کندی اوزرینه آلمایه‌رق ینه اوست رده‌دن آتیور و بنم ایشلریمه مدخله ییله جرأت ایده بیلیوردی . اوقدرکه نابلس متصرفزی تحقیر ایتمکدن، والیرله آمرانه اشعاراتده بولنقدن بر دقیقه خالی قالمیوردی . طوغریدن طوغری به کندی قرارگاهنه مربوط اولق اوزره اوتده بریده تشکیل ایتدیکی آلمان منزل نقطه‌لری قوماندانلری فون فانقهائیندن یوز بوله‌رق مأمورین ملکیه مزه حتی ضابطامزه بد معامله‌لرده بولنغه قیام ایتشلردی . خلاصه فانقهائیک وجودی سوریه‌نک اوزمانه قدر آلیشدینی احوال اداره‌بی بالکلیه آلت اوست ایده‌جک برشکل آلمشدی . بونلری کاملاً انور پاشایه حکایه ایدرک بو شرائط داخلنده بنم سوریه‌ده قالمقلمم ممکن اوله‌میه جغنی، بنم تمادی مأموریتدن فائده رینه مضرت تکیون ایده جکنی آ کلاتدم .

خلاصه دییوردم‌که: «اگر سوریه‌ده سلامت اداره ایسترایسه کز یابن یافانقه‌این! ایکی‌مزدن برینک بورادن نری آلمنی و تکمیل ایشلرک یالکیز بر قوماندانلتنده توحیدی اقتضایدر. غزه - بئرالسبع جبهه‌سنک سقوطی اوزرینه فلسطین جبهه‌سی ایله معان حوالیسندکی عرب جبهه‌سی بر خط متصل حالنه کمشدر . هله یاقینده قدس دخی انکلیزلرک آله کچه‌جک اولورسه بوایکی جبهه‌بی یکدیگرندن تفریق ایتمه‌نک امکانی اولماز . او حالده فلسطین جبهه‌سنک بر قوماندایه و عرب جبهه‌سنک اوندن بالکلیه مستقل دیگر بر قوماندایه تابع طوتولماسی نه عقله نه‌ده فنه توافقی ایدر .

معان جبهه‌سنک دخی فانقه‌اینه اعطاسی حالنده بنم سوریه‌ده‌کی وظیفهم بر منزل مفتش‌کی منزله‌سنه اینرکه هر حالده اوچ سنه‌ک خدمتدن صوگرا بو حقارتی بکاروا کورمزسکز . شاید فانقه‌اینی بورادن چکه‌جک اولورسه کز فلسطین جبهه‌سی قوماندانلغنی مصطفی کمال پاشایه و عرب جبهه‌سی قوماندانلغنی ده مرستینلی جمال پاشایه - عربلر برای تفریق بو عنوانی ویرمشلردی - تودیع ایده‌رم . بنده عمومک قومانداسنی درعه‌ده ایدرم . شاید بونک اجراسنه امکان یوقسه اوزمان بن غایت ماهرانه بر صورتده بدایتاً هیچ کیسه‌یه سز دیرمیه‌رک بورادن کویا لمصلحه استانبوله کلیم وبالاخره استعفا ایدرک بالکلیه چکیلیم . »

فانقهائیک قوماندان اسقاطی آلمان قرارگاه عمومیسيله اوزون اوزادی به خبریه

محتاج اولديغنى، مصطفى كمال پاشا ايسه استانبوله ورودنده زياده جه خسته لنش اولديغندن كنديسنك بر مدت ايچون جدى استراحته محتاج اولديغنى و اخيراً بيلم هانكى مأموريت رسميه ايله آلمانيايه كيتمش اولان ولى عهد سلطنتك رفاقتيله اوروپايه كوندرديكنى و بناء عليه فلسطين جبههسى قوماندانلغلك كنديسنه ويريلهسى قابل اوله ميه جغنى و كندى فكر نجه بنم سوريه ده قالمق لغم فوق العاده موجب فوائد ايسه ده بن مادامكه عكس مطالعه ده بولنيوردم، بعض كونا تدابير مخصوصه اتخاذ ايتك شرطيله ايسته ديكم زمان استانبوله عودت ايدم بيله جكمى وشو قدر كه امر و قومانداني كاملاً فائقه پاي در عهده ايتسه بيله امور ملكيه يه مداخله سنه مساعدت ايتك و على الخصوص عربان ايله و على العموم عرب سياستيله اشتغاله مآذونيت و يرمك ايسته مه ديكندن بو خصوصاتك شيمدى يه قدر طرز سياستى تماميله آكلامش اولان بر فاته توديبى لازم كله جكمى سوبله دى و متعاقباً استانبوله عودت ايتدى .

اوصره ده هنوز قدس سقوط ايتمه مشدى . قدسى مدافعه يه مأمور اولان قول اردونك قوماندانى ميرلوا على فؤاد پاشادن آلدېغم معلومات خصوصيه يه كوره جنرال فائقه پاي قدسك مدافعهسى طرفدارى دكلدى . فكر بجه بوندن بيوك خطا و عثمانى سلطنت حقوقيه بوندن بارز اخانت تصور اولونه مازدى .

فائقه پاي بلده مقدسه نك مدافعهسى مقامات مباركه نك طوب مر ميلر يله خراب اولمىنى انتاج ايدم جكمندن بوكا قطعاً راضى اوله ميه جغنى بر مكالمه ائناسنده على فؤاد پاشايه سوبله مشدى . بوندن ده كولو نچ بر فكر اوله مازدى ، قدس شهرى صليبيون زماننده اولاسلاملر طرفندن صليبيونه قارشو وضو كره مؤخرأ بو وضو كره كيلر طرفندن صلاح الدين ايوبى يه قارشو مدافعه ايدلمه مشمى ايدى ؟ اون برنجى و اون ايكنجى عصر ده قابل تجويز اولان برشى نصل اوليورده يكر منجى عصر ده جائز اوله ميوردى ؟ شايد قدسده كى مقامات مباركه نك خراب اولماسى لازم كليورسه خرستيان اولان انگليز اردوسنك بوشهره تجاوزدن و شهر اوزرينه طوب انداختندن توقى ايتمهسى ايجاب ايدردى . هر حاله بز شهرك ايلروسنده مدافعهنى اختيار ايدم جكمز ايچون شهره ادا بت ايدم جك اولان مر ميلر بزه دكل ، انگليز لره عائد اوله جقدى . بناء عليه بو مطالعاتدن بحث ايتمه يرك قدسك سوق الجيشجه حائر اولديغى اهميت فوق العاده نى ايضاح ايله بو موقعك دشمن الله دوشمه مى ايچون فوق العاده اعتنا ايدلمىنى و آلدېغم معلوماته كوره قدسده كى قوت پك جزئى اولديغندن اورانك هان بر فرقه قوتله تقويه سنى و طرفدن دخى بر چوق محاذرينه رغباً عرب جبهه سندن تصرف اولنان بر سوارى آلاينك قدسى تقويه ايتك اوزره هان يوله چيقارلديغنى بر شفرملى تلغرافنامه ايله فائقه پايه پاشايه يازدم .

ويرديكى جوابده سوارى آلاينك كوندرلمسندن طولاني تشكر ايدسيور و حالاً

قدس قوتی شهرک مدافعه سی ایچون کافی کوردیکی سویلیوردی. قدس الدن چقارسه
 قدس - عمان یولی دشمنه کشاد ایدیه حکندن غایت متشبث اولدیغی بالتجربه ثابت
 اولان دشمن سواریلرینک سریع وجسور برحرکتله عمانه قدر ایله وله یه جکئی و بو
 صورته عر بلره قارشو معانده محاربه ایدن قوتلریمزک کاملاً محو اوله جغنی و اونی متعاقب
 عرب اختلالنک درزیرله و حوران و بلدکده شامه انتقال ایدرک بوتون فلسطین
 اردوسنک منزل خطرینک تهلیکه یه کیره حکئی در میان وقده هیچ اولمزسه شمذیلک
 بر ویا ایکی پیاده آلاینک و بر ایکی بطریه آغیر طویچینک کوندرلسنی بردها رجا
 ایتدم . بورجامه جواب بیله ویرمکه تنزل ایتمه دی و نهایت ۹ کانون اولده انکیلر
 پک یورغون اولان عسکریمزک غفلتندن بالاستفاده یادقلری . باصقین حرکتیه
 سیاست ، سوق الحیش و حتی تعبیه جه فوق العاده حائز اهمیت اولان اوموقی عادتاً
 بلامشکلات ضبط ایتدیلر . قدسی ترک ایدرک قدسله « ارنجه » اره سنده کی صرتلرده
 طوتونه یلمش اولان علی فوآد پاشادان اوصباح آلدیغم بر تلغرافنامه ده بدبخت عثمانی
 قوماندانی بکاشویله یازیوردی :

« قدسک مدافعه سنه مأمور اولدیغم کوندنبری بونجه اصرار و تآکیدلریمه سنزک
 طرفکزدن بلا اشعار کوندرلمش اولان سواری آلایندن بشقه ییلدیرم غروبی
 قوماندانلغندن حتی رطابور بیله قوه امدادیه آلامادیغمدن قطعاً تبدیل ایدیه میهرک
 هفته لرحه برنجی خط سپرلرنده قالمغه مجبور اولان زواللی عسکریمزک دوچار اولدیغی
 فوق العاده یورغونلقدن استفاده ایدن انکیلر بوصباح بر باصقین حرکتیه اوکوزل
 قدسی اشغال ایتدیلر . هر حالده بوسقوطک مسئولیتی کاملاً فائقه این پاشایه عائددر !
 علی فوآد پاشا جداً طوغری سویلیوردی . فقط ارتق بتمده ده تاب و طاقت
 قالمامشدی . او زمانه قدر استانبول سیاحتمده کی حقیقی مقصدیمی ستر ایدمک
 تدابیری اکیال اتمش اولدیغمدن فائقه اینلر و امثالی النده ابدیاً ضایع اوله جغنه او
 دقیقه دن اعتباراً قطعاً قانع اولدیغم فلسطین و سوریه یی بویله الیم بر حال کشمکشد
 بر افاقدن متولد حزن و الم تأثیریه ترمنده ایکی ساعتدن فضله هونکور هونکور
 آغلایه رق کانون اولک اون ایکنجی کونی استانبوله متوجهاً شامدن حرکت ایتدم .
 ینه تکرار ایدیورمکه قدسک سقوطی مسئولیتی منحصر آفاقه این پاشایه راجعدر .
 قدسی تقویه ایچون النده کافی قوتی اولمادیغنی قطعاً ادعا ایدم . زیرا قدس بر
 اوکسوز چوجوق غریبکی ایله کندی ضعیف قوته ترک ایدیلدیکی صرمد فائقه این
 جنابلری طول کرمه طاغیر اره سنده مقابل تعرضلر اجرایی صورتیله چوجوق
 اویونجانی طرزنده بعض حرکتلر یاپیور و یورغونلقدن جانی چلشمش اولان زواللی
 تورک عسکرینی ناحق یره اولدوریوردی . بزم او زمانکی وضعیتمز ایسه قدسی

صول جناحز ایلروسنده بر نقطه استناد کبی قوتله طوتهرق طاغلرله دکر آرهنده قطعی و پک مستحکم بر خط مدافعه اشغال ایتکی و مدافعه قطعیه خالنده قائمی استلزام ایدیوردی .

قدسی اوچ سنه دنبری بن پک کوزل تحکیم ایتش و اوپک طاشلق اولان اراضی داخلنده لغملرله قایلری تخریب ایدرک بر خطدن عبارت سپرلر و طوپچی موضعلری ایله محفوظ محللر وجوده کتیرمش ایدم . بویله بر موضع مستحکم صول جناحز منتهاسنده بولوندقجه دشمن بوموضع ارقه سنی ویره رک اصل اردونک طاغلق اقسامندن یانلرینی چورمکه جرأت ایدمزدی . او حالده دائمًا و قوتله دکره استناد ایتسی لازم کلن صاغ جناحز قارشنی توجیه ایده چکی تعرضلر غزه — بئر السبع جهه سنده اولدینی کبی اوزون مدت توقیف اولونه بیلیردی . قدسی اشغال ایتدکجه ده دشمن معان طرفلرنده کی غرب جهه سیله تعبیه جه توحید حرکاته مقتدر اوله مازدی . بوتون بوفوائد قدسک سقوطیه آلت اوست اولدی .

کرچه قدسک طرز سقوطی ، اصول تعبیه سنک سقامتی فائقه اینک بیلیرم غروپی قوماندانلغندن قالدیرلسنی انتاج ایتش و بنم استانبوله مواصلتمدن اون کون صوکره بومشوم آدم دخنی استانبوله کلش ایسه ده بو تدبیر هر حالده پک کچ قالمشدی .

هیچ لایق اولمادینی بر عاقبت فجیه یه دوچار اولان زواللی فلسطین جهه سی اوندن صوکره منحصر آجواد پاشا ، مصطفی کمال پاشا ، فوزی پاشا ، علی قواد پاشا ، رأفت بک ، سابق ارکان حریبه رئیس علی قواد بک ، سواری میرالایی اسعد بک و سائر کبی تورکلکک مدار افتخاری اولان و هربری بو حرب عمومی اثناسنده عثمانلی امپراطورلغنک اعاده شرف و اقبالی اوغورنده خارقه لر ایجاد ایتش بولنان تورک اوغلی تورک قوماندانلرک همت و جنکاورلکلری سایه سنده ده سکر طقوز آی عینی خطی محافظه و بر آرائق عثمانه قدر ایلروله مش اولان انکلیر سواریسنی تار و مار ایتکه موفق اولمش ایسه ده هر حالده غروب قوماندانلغنی طرفندن بر حسن اداره یه مظهر اوله مامشدی . فائقه اینی استخلاف ایدن مشیر لیمان فون ساندره س پاشا کرچه خلوص نیت صاحبی بر ذات ایدیسه ده سوریه کبی غایت قاریشیق مسائل سیاسییه جلوه کاه اولان بردار الحرکاته باش قوماندانلق ایفا ایده بیله جک بر تجربه محلیه صاحب اولمادیغندن بالخاصه اعاشه مسائلنده قطعاً موفق اولامیوردی . ۱۹۱۸ سنه سی ابتدالرنده سوریه ایشلرینک فوق العاده بوزوق کیتمکه اولدیغندن بحثله بیلیریم اردولری غروپی قوماندانلغنی ایله اورایه عودتیمی انور پاشا بندن رجا ایتشدی . کرچه احوالک درجه فوق العاده بوزولش اولمسندن طولایی بنمده ایش یاپه بیلملککم امکانی قالمش ایسه ده پاشانک بورجاسنی ده قبول ایتدم . مع هذا بوقرار هنوز قطعیت

کسب ایتمه دن ۱۸ ایلولده انکلیزر بیوک بر سواری قوتیه عثمانی جبهه سنک اووا قسمی یارمش و غروب قرارگاه عمومیسنک خبری اولمان تا ناصریه قدر ایلروله مش اولدقلرندن علی العجله قرارگاهدن فرار ایدن غروب قوماندانلی ايله اردو قوماندانقلری آره سنده کونلرجه اتصال قلامش ونهایت اردولرک پریشان بر حالده عکا - درعا خطنه چکلمسی انتاج ایتش ایدی . صوکره خبر آلدیم که لیان پاشا امروا جبهه سنی پک ضعیف برفرقه یه خواله ایتک و بونک کریسنده هیچ بر احتیاط بر اقامق و تکمیل قوتلری طاعلق اقسامه چکمک کی عظیم بر تعبیه خطاسی ارتکاب ایتدیکندن انکلیزر بو جرأتلی سواری مانوره سنه قرار ویرمش و غروب قوماندانلی قرارگاه عمومیسنی صباحه قارشق قوناقلرنده کیجه لک انتاریسیله باصدیرمشدر .

۱۸ ایلولده نابلس اوکنده دوچار اولدیغمز بو مغلوبیت نتیجه سنده بوتون سوریه عربلری اعلان عصیان ایتش و مصطفی کمال پاشانک صوکره غیرت و همتلریله چکیلمکه چالیشان زواللی اردو نهایت ۲۷ تشرین اولده حلبی دخی تخلیه یه مجبور اولمشدر . ۳۰ تشرین اولده عثمانی حکومتی دول ائتلافیه ايله عقد متارکه ایتدی .

بن ادعا ایدیورم که اولاً ، بغداد استردادی فکری طوغماسه ایدی ده ، بوتون قابل استفاده قوتلر فلسطین جبهه سنه تخصیص اولونسه ایدی ، ثانیاً فائقنهاین فلسطین اردوسنک باشنه کیچمه ایدی ، ثالثاً فائقنهاین بونجه تعبیه خطالری ارتکاب ایتسه ایدی ، غزه - بئر السبع جبهه سی سنه لرجه الیزده قالیر و بناءً علیه متارکه زماننده سوریه و فلسطین عثمانی امپراطورلغنک تحت اشغالنده بولنوردی . عکسی ادعاده بولونانلرله فی مناقشه یه هر زمان حاضریم .

عرب اختلالی

شامه مواصلتمده سوریه والیدی خلوصی بک بنمله غایت مهم مسائل اوزرینه مذاکرته بولنق ایسته دیکنی سویله مشدی . هان اوکیجه دائرة حکومتده برلشدک . فرانسر قونسولسوخانه سندن مصادره ایدلمش اولان پک مهم وثائق رسمیه یی بکاتودیع ایتدی . بو وثائقدن قسم کلیسی شامک و بیروتک و دهها سائر شهرلرک اسلام اکابرینی اتهام ایتکده اولدیغندن بونلر اوزرینه هان تعقیبات اجرایی لازم کلوب کلمه یه جکنی کسیدیره مش اولدیغنی و قرار ویرمک ایچون بنم مواصلتمه انتظار ایتدیکنی سویله دی . وثائق مذکوره عرب اختلالچیلرینک فرانسر حمایه سی آلتنده و عادتاً فرانسه حکومتک ترتیبات و تشویقاتیه چالیشمقده اولدیغنی هیچ برشبه و ترده محل برافقسنزین اثبات ایدیوردی . فقط بو خائسلر علیه درعقب تعقیبات قانونیه

اجراسنه باشلامق تأمیننه چالیشدیغمز توحید حرکات اسلامیه غایه‌سی ته‌لکه‌یه الفایده‌یلیردی . دشمنلریمز بوتعقیبات قانونیه اطرافنده اوقدر شدید بر پروپاگاندا اجراسنه توسل ایدرلردی که بزمه تماسلرینی غائب‌ایتمش اولان مصرکی، هندستان کی، جزایر وفاس کی اسلام مملکتلری تورکلرک برحس انتقام ویاخود توران عناصرینک تأمین تحکمی مقصدیه اکا بر عربی احیایه قیام ایتدکلی نظریه‌سنه قانع اوله‌یلیرلر ایدی . حالبوکه منحصرآ عالم اسلامک اسارت اجنبیه‌دن تخلیصی مقصدیه توسل ایتدیگمز بو مجاهده عظیمه ائسانسده بوتون اسلام مملکتلرینک توحید مساعیسی الزم ایدی . بناء علیه بو وثائقی شم‌دیلک پک کیزلی طوتمق ایجاب ایدم‌جک‌نه قرار ویردک . یالکیز بزم شامه ورودمدن اول بعلبکلی نخله مطران پاشایه عائد وثیقه مهمه‌یی دیوان حرب عربییه تودیع ایتمش و دیوان حرب مرقوم علیهنده تعقیباته باشلامش اولدیغندن بو محاکمه‌یه دوام ایدلمک ضروری ایدی . دیوان حرب نخله مطران پاشا حقنده مؤبد کورک جزاسی حکم ایتمشدی . بالاآخره بن قدسه کیتدکدن صوکره سوریه‌والیسی خلوصی بک نخله پاشانک شامده قالمسی محذوردن غیرسالم تلقی ایدرک دیار بکره نقلی امرینی استانبولدن استحصا ایتمش ونخله پاشا والی مشارالیهک امریه تحت الحفظ دیار بکره سوق ایدیلیرکن جرابلس طرفلرنده لیللاً فراره تشبث ایتدیکندن محافظه‌سنه مأمور ژاندارمه‌لر طرفندن میتاً الله ایدلیکنی خلوصی بک یازمشدی .

شام فرانسز قونسول‌سوخانه‌سنده بولنان وثائق مجلس مبعوثان رئیس ثانسی امیر عبدالقادر زاده امیر علی پاشایی ، برادری امیر عمری ، سابق شام مبعوثی شفیق المؤیدبکی ، اعیان‌دن عبدالحمید زهراوی افندی‌یی، درزی شیخ المشایخی نجی الاطرش، ملکیه مفتشلرندن عبدالوهاب الانکلیزی و شکر العسلی ، شام مبعوثی رشدی بک الشمعینی والحاصل پک مهم اشراف واکابر عربی بلاتردد اتهامه کافی دلائل و اماراتی حائز بولوندیغی حالده ، بلکه بو حرب عمومینک جهان اسلام ایچون حیات و ممات مجادله‌سی اولدیغنه قانع اولمشلر درده ماضیده کی نیات و افعال جانیانه‌لرندن ندامت کتیر مشلر درده ، ملاحظه‌سنده بولونهرق حق‌لرنده قطعاً برشی پایله‌ماسنه بیوک برخلوص نیتله قرار ویرمشم .

عربلرک لسانلرینه وبعض کونا مساعدات . داخلیه مظهریتلرینه ذاتاً اوتنه‌دنبری مخالف اولمادیغمدن عرب اختلالجیلرینک رؤ‌ساسندن اولدیغنی خاطراتمک باش طرفنده عرض ایتدیکم عبدالکریم الحلیلی نزدیمه جلب وکن‌دیسنه فوق‌العاده بذل الثقات ایتمکه باشلادم . اونک واسطه‌سیله عرب اختلالجیلرینک آتش‌لیلرندن دووقور عبدالرحمن شبندری وپارس عرب قونفره‌سنک باشلیجه مرتبلرندن المفید غزنه‌سی صاحبی عبدالغنی العریسی‌یی ومشهور المقتبس غزنه‌سی صاحبی محمد کردعلی‌یی وسائر

اکابر اختلالیونی اطرافه طوپلادم. بونلره حکومتک نقاط نظرینی و بوحرب عمومیدن ظفرله چیقیله جق اولورسه عالم اسلامک اسارت اجنبیه دن کاملاً قورتلسی امکانی استحصال اولونه جغنی آکلاتدم. کافه سی بلا اعتراض افاداتمی تصدیق و نقاط نظریمی تصویب ایتدیلر و بوحرب عمومی ائناسنده سوریه و فلسطین عربلرینک بوتون موجودیتلرله حکومته مطیع و منقادقاله جقلرینی و هیچ برمشکلات ایقاع ائتمه یه جکلرینی دینلری و ناموسلری اوزرینه یمین ایدرک تأمین ایتکه باشلادیلر .

عینی زمانده عبدالکریم الحلیلدن باشلایه رق بوکون بوسوزم یابانه عرب اختلالجیلری وضعیت مالیه لرینک پک بوزوق اولدیغندن ، پاره یه اشد احتیاجلرندن بحث ایتکه باشلادیلر . کرک عبدالکریم الحلیله و کرک محمد کردعلی و دوقتور عبدالرحمن شهبندر و باخصوص عبدالغنی العریسی یه اولدقجه مهم پاره لر ویردم . بوندن صوکره بوذوات بنم الک حقیر بندکانمدن اولدقلرینی و بنم تأمین موفقیتم ایچون اللرندن نه طیرسه بلا افاته وقت یاپه جقلرینی سویله مکک باشلادیلر .

اوصره ده مملکتی اولان حصه کلمش اولان مشهور اخلاقسزلردن دوقتور عزت الجندی بی شامه جلب ایتدم. مرقومک سوریه ده بولنمسی جدا تهلکه لی عدایدیوردم . زیرا دها اولدن نه قدر فساد اخلاق صاحبی اولدیغنی بیلدیکم بو آدم حقنده آلد ایتدیکم و ثائق کندیسنک انکیز پاره سندن باشقه ایتالیان پاره سیله ده انخای مختلفه عربیه ده ایقاع اختلاله ساعی اولدیغنی او کر نمشدم . « سوریه مسئله سی » نامی آلتنده درنجی اردو قوماندانلغم ائناسنده نشر ایتدیکم قیرمزی کتابده مندرج و ثائقی آتی یه عیناً درج ایدیورم :

فرانسز سفیرینک شام قونسالوسنه مکتونی

بک اوغلی ۲۷ کانون ثانی

اوکله دن صوکره ساعت ۲

ورودی ۲۸ کانون ثانی [اوکله یین]

فرانسز قونسالوسی

شفره حلی -

« ۳ » نومرولو تلغرافکزک جوابیدر :

شبهه سز که اتحاد و ترقی فرقه سنک تبهکار حکومه عودت ایتمی عرب اهالی آره سنده بو بوک بره یجان حصوله کتیر مکدن فارغ اوله مازدی . اتحاد و ترقی فرقه سی مقدما کندی حکومتی ائناسنده دولت عثمانیه نک تورکلشدرلمسنه بویوک برشدتله چالیشمش ایدی . کامل پاشا قایینه سی ایسه برعدم مرکزیت اداریه مقصدینه معطوف برطاقم

اصلاحاتی امید ایتدیرمشدی . فقط عرب متحیزانی طرفدن نزدیکزده وقوعبولان
تشیثات وتبلیغات قیمت حقیقه سنی تقدیر ایتک ایچون ۱۹۰۸ سنه سندن بری سکوته
محکوم اولان اشبو عرب متحیزاننک الیوم بولوندقلری وضعیتی ده نظر دفته آلمق لازم
کلیر . فی الحقیقه الیوم منفالزندن عودت ایتیش ویا اولجه دوچار اولدقلری احتیاط مجبوریدن
چیقمش اولان بوعرب متحیزاننک صوک آیلر اناسنده اتحاد وترقی قومیته سی علیه
برعکس العمل حاصل ایده جک برسیاستله فعالانه برصورتده مشغول اولدقلرینی نظر
دفته آلمق لازم کلیر . امیر عمر واسطه سیله سزه مراجعت ایدن انسانلر هرشیدن زیاده
کندی شخصی امتثالرینی دوشونن انسانلر اولدقلرینی ظن ایتک ایسته یورم . مع هذاینه
بونلری محبته دیکله ملیسکمز . اشبو سوریه لی مسلمان وخریستیانلرک بزم خرخواه لغمز
اعتماد ایده بیله جکلرینی ییلملری حائز اهمیتدر . فقط فوق العاده اعتنائیلرکمز که کندیلرینه
قارشی کوستردیکمز علاقه دارلق اوللری براحتیاط سزلقد بولونمغه تشویق ایتمه سون .
دول معظمه نک آوروپای ترکیه متعلق مسائلك تسویه سی ایچون بودرجه بویوک مشکلات
ایچنده بولوندقلری صرمده آسیای ترکی مسئله سنک دخی موضوع بحث اولمسی موافق
دکلدر . بناء علیه سزه مراجعت ایدن مسلمان و عرب متحیزانی ایله فوق العاده صمیمی
برتماس محافظه ایتمکله برابر سوریه لیلرک اشبو آسیای ترکی مسئله سنک کشادینه سبیت
ویره جک برتشبته بولونملرینه مانع اولقلرکمز لازمدر . زیرابویه بروقه بزم حکومتتمزک
ومتفقلمزک سیاستی حکومتتمزک آرزوسی ومتفقلمزک وراضی اولقسزین یکی برحجریه
سوق ایده بیلور . اگر حادثات بعض مهم رجالک سزک قونسولوسخانه کزه التجا ایتلرینی
ایجاب ایتدیررایسه اوللری قبول ایدیکمز . واکر مأمورین حکومت طلب ایدرلرسه
اوللری تسلیمدن امتناع ایدیکمز وکیفیتی سفارته بیلدیردیکمز جوانی ویریگز . »

۴ کانون ثانی ۱۹۱۳

شامه مواصلق : ۴ کانون ثانی ۹۱۳ [۹۶۴۵ دن سوکره]

» ۱۱ نومرولو تلغرافکمز جواب :

۱۴ تموز تاریخی توزیعاته توفیقاً عبدالقادر عائله سنه (۳۹۴۰) فرائق ویریگز
امضا

» بومپار »

فرانسه پروپاگانداسی نهایت درجه ده واسع ومرتب شکلدرده پایلمقده ایدی .
المفید صاحبی « عبدالغنی العریبی » افاده سنده دیورکه :

» سیرالذن غورستک عودتی متعاقب [سیرالذن غورست انکتره نک مصر مأمورسیاسیسی ایدی]

فرانسه مالیه ناظرى موسیو قایو سوریه یه کلمدی. لبنانده بک بویوک احتفال کوردی. حتی فرانسه غزته لرنده اسم و مکان ذکر ایدلمکسزین سویلندیی نشر اولونان برنطقده (بز خلاصمزی فرانسه زدن بکلرز!) دیمشدر.

مولای حفیظک سیاحتکده فرانسه پرو باغانداسنک اساسلی بر تشبثی اولدیغنی شواییک و شقیه بزه اثبات ایتدی.

سفارتخانه ۹۲

۱۶ آغستوس ۱۹۱۳

قسم سیاسی ۷۲

خلاصه سی :

« مولای حفیظ » ک اتحاد اسلام حقنده فکری و فرانسه یه مربوطیت حقنده بیاناتی

« ذات عالیکزک ۱۱ آغستوس و بنم ۱۵ تاریخی تلغرافه استناداً عرض ایدرم که فرانسه یی شهرتدن دوشورمک ایچون » مولای حفیظ » ک مرو زدن استفاده ایتمک ایسته یین سوریه لی اتحاد اسلام و انکلیز طرفدارلری آرزو ایتدکلری نتیجه یی ائده ایتمکه موفق اولامه دیلر .

« مولای حفیظ » بیروندن شامه کیتمکده ایکن « بعلبک » ه اوغرایه رق استاسیونده بک چوق ذوات طرفندن استقبال اولنمشدر. « بعلبک » ده بولندیغنی مدت طرفنده سابق سلطان هیچ کیمسه نک تصور ایده میه جکی بر طرزده اداره کلام ایتشدر . اتحاد اسلام حقنده کی بر مباحثه کسب وسعت ایتمکده اولدیغنی ائشاده « مولای حفیظ » صوغوق بر طورله :

— « بونلر هب خیال! .. فی الحقیقه عرب ملتلی عین دین ولسانه مالکدر. فقط یکو وجود بر ملت تشکیل ایده مزلر، زیرا منسوب اولدقلری عرق، اوزرنده یاشادقلری طور اراق بردکلدر . جیچکلر، طاغلر ، اقلیملر، منافع اقتصادی و سائر کبی شیئرلشر کتله لر نی یکدیگر ندن آیران ائک مؤثر سبیلر در. بواسباب اوکنده عینیت دینه ولسانیه نک بر حکمی اوله ماز . صوکره، کوچوک وضعیت ملتلی کندی کندیلر نی اداره ایده مزلر. یاشایه بیلمک ایچون بر بویوک دولته انتساب ایتمکه مجبور درلر . بر عرب ضرب مثلنک دیدیکی کبی : « بویوک بالیق کوچوک یوتار! » فرانسه بویوک کوچوک بوتون ملتلی طرفندن اعتقادات و عنعنانه حرمتکار اوله رق طایینمشدر. انکلیزلره توجه اولمقله برابر، بن محبتی فرانسه و فرانسلره ویرمشمدر! » دیمشدر .

قونسولوس مولای حفیظک سیاحتی حقنדה ایکسجی بر مکتوب دها کوندر مشدر .
 بز آکلا یورز که اتحاد وترقی قایینه سنک عرب قومی تورکلشدره جکی حقنדה کی
 ادنارک و پروپاغاندا لک منبی ده فرانسر لدر .

فرانسه سفارتی عمومی سفر برلک صرملرنده پروپاغاندا سنی دها اساسلی یامق ایچون
 بوغزته تأسیسی تشبثاتنده بولونمشدر . بونی اثبات ایده جک وثیقہ یی ده فرانسه قونسولوسخانه سی
 اوراقی آرہ سندہ بولویورز :

بک وغلی : ۲۸ تشرین اول ۱۹۱۴

شام فرانسر قونسولوسنه

« ... شامده بر عرب غزته سی نشر استدرہ بیلیر میسکز ؟ بوغزته ایچون همان بر مدیر
 مسئول ایله براداره مأموری بوله بیلیر میسکز ؟ تخصیصات لازمه نه مقدار اوله جق ؟ ...
 بومپار »

بوتلغرافه قونسولوسک ویرمش اولدینی جواب شودر :

شام ۳۰ تشرین اول ۱۹۱۴

استانبولده فرانسه سفیرینه ،

... هدف خصوصیه انکلتره در دها کچنلرده اسمسز اوله رق انتشار ایدن بر صره
 رساله ک موضوعی انکلتره ایدی . ۲۴ تشرین اول تاریخی تلغرافکز اوزرینه متعدد
 دفعه کوردیکم انکلتز قونسولوسی ، (زخله) ده خفیاً طبع ایتدره جکی رساله لرله بونلره
 مقابله ایتمک ایسته دیکنی سوبله دی .

اصلاحات جریانی اثناسنده بوراده بک عواملاشمش اولان انکلتره نک دوچار هجوم
 اولسنه تعجب ایدلمز . بوخلافت عربیه تمایلندن استفاده ایچون انکلتره طرفندن اجرا
 اولونان فضله تضییقک تأثیریدر .

بواشاده تورکلر بعض پروپاغاندا جیلر صاتون آلاق شرقده بک اهمیتی اولان
 (اتحاد اسلام) غزته جیلکنه اجرای فعالیت ایتدیریورلر .

دوغریدن دوغرویه بزه قارشو واقع اولاجق هجوملره قارشو کننیمزی مدافعه
 خصوصنده ذات عالیکزه یاقینده جواب ویره جکم . ۲۱ تشرین اول تاریخی تلغرافده
 بحث اولونان عرب غزته سنه کلنجه بوغزته ، همان قیاسیلماسی ایچون بز غایت محترزانه
 مدافعه ایده بیله جک (بوبله اولسی مرجحدر) . رساله لر طبع ایتدیروب کیزلیجه توزیع
 ایتدیرمک چاره سنه ده مراجعت فکریمه کوره بک موافقدر . شاید بورساله اصولی
 موافق کورورایسه کنز مصارف ایچون شهری ۱۵۰ الی ۲۰۰ فرانقلق تخصیصاتک قبولی
 ذات عالیکزدن رجا ایدرم . »

المزده کی وثائق صوك سنه لرده فرانسز - انگلیز قابتك شد تلندیكنه دلالت ایتكده در .
انكلتره دولتك پروباغانداسی وسائره سی حقنده انگلیز اوراق رسنیه سی بولونما قله برابر
فرانسز اوراق بونقطه یی اولدقجه تنوبر ایتشدر .
سیف الدین خطیب دیورکه :

« برچوق غزته لر عثمانلی حسیات وافكارینی دولت علیه دن انفكاكك برامر واقع
اوله جنی اوزرینه حاضر لامقده ایدیلر .

اللامر کزیه جیلری حمایه ایدن انگلیزلر مشروطیتك اعلانندن صكره مكه امارتندن
عزل اولنان شریف علی پاشا ایله شیخ رشید رضایی خلافتك توركلرده قلماسی ایچون
پروباغاندا یایمق اوزره هندستانه کوندرمشلردی . بومستله یی مصر و آمریقا غزته لر
یازمشلردی . »

المفید صاحبی سیرالندن غورستك سوریه نك انكلتره لهنه ممالك عثمانیه دن آیرماق ایچون
پروباغاندا یایمق اوزره سوریه یه کوندرلدیكنی سویله مشدر . فقط فرانسزلر بومساعی یی
دها اساسلی برصورتده بیلدیریورلر :

« شام فرانسز قونسلوسخانه سی

فرانسز جمهوریتی

شا : ۳ شباط ۱۹۱۳

استانبولده

فرانسز سفیری موسیو « بومیار » جنابلرینه

سابق بصره مبعوثی « سید طالب » ك شیخ المبارك ایله برلشه رك عصیان بایراغی
چكدیكى ، عراق وكویت حوالیسنی انگلیز حمایه سی آلتنه قویدقلى حقنده بوتون
سوریه ده اونبش كوندن بری برشایعه دوران ایتكده در . نوركیك اورواده باتمق
اوزره بولندیغی ائنده آسیاده ده دوچار هجوم اولدیغی كورن عرب ایمپراطورلنی
طرفدارلری دها شیمیدین رؤیالریك قوه دن فعله چیقه جغنی تصورایدیورلر . « سید
طالب » حقنده کی بوحوادثی مصرایله عراق آره سننده دوه تجارت پاپان وسنه نك بو
آیلرنده بورایه كن تجارتلرك كتیردكلری غن ایدرم . شونی ده ذات العكزه عرض ایله كسب
شرف ایدرم كه ، بودوماك آلتنده کی آتشك - شاید واریسه - بك اوراق اولدیغنه
قانعم . نته كم ، حكومتك بورادن بصریه عسكروطوب كوندردیكى حقنده کی (أمیر طاهر) ده
داخل اولدینی حالده برطاقم اشخاص طرفدن اشاعه ایدیلن حوادثده یاكلشدر . اوילה
دوشونیورم كه ، انگلیز حمایه سی آلتنده یكیدن شكلی ایده جك « هارون الرشید » ایمپراطور لغی
عربلرك كوزینه پارلاق كوسترمك ایچون انگلیزلر ومصر ایملر طرفدن ترتیب ایدلمش
برمانوره قارشیسنده بولنیورز .

اتحاد و ترقی قابینه سی بوانترقیه لره قارشو بی حرکت قلمدی .
عربستانی ، عراقی و عجم کورفزینک متباقی قالان سواحلی ده آلدده ایدره مصر ایله
هندستانی یکدیگرینه برلشدریمک ایچون صرف مساعی ایدن اشخاصک برعضوی اولان
(مقطم) ک سوریه ده دخولنی منع ایتدی .

بوتون بوشایعه لر تکذیب اولندی . (بیروت) ده منتشر (اتحاد عثمانی) غرته سنک
دونکی نسخه سنده تصادف اولنان برپارچه :

«ملکسته عودت ایتمک اوزره پورت سعیده کمی بکله مکده اولان رشید رجب افندی به ،
مخدومی «سید طالب» ک استقلال بایراغنی چکدیکی حقنده کی حوادثلرک دوغری اولوب
اولدینی (مؤید) طرفندن صورلمش و مخدومیه تعاطی ایتدکری تلغرافلرک مألنه نظراً
بوشایعه لرک قطعاً یا کلش اولدینی تبیین ایتمیشدر . »

بریتانیا حکومتی مأمورلرینک بوخصوصه نه قدزشدتلی تأثیراتده بولنغه باشلادقلرینی
کوسترن شو وثیقه ده فرانسز خارجه نظارتنک اندیشه سنی تماماً کوریورز :

محرمدر

پارس — ۵ جزیران

خارجیه نظارتندن

شام فرانسیز قونسلوسی موسیو « اوتاوی » به

آسیای ترکیده اجرای فعالیت ایدن بعض انکلیز مأمورلری حقنده تونس فرانسیز
عموم مصلحتکدارلغندن کوندریلن نوطک برصورتی ذات عالیکنزه تقدیم ایدیورم .
اوراقلک محرمیتنه فوق العاده اعتنا ایتمه کنزی رجا ایدرم .

مسائل سیاسیه و تجاریه مدبری وسفیر مرخصنک امریه

ناظر نامه

پ . دومارژه ری

تونس — ۲۸ مایس ۱۹۱۳

خلاصه سی :

شرقه انکلیز سیاستی

استانبول ، بیروت و مدینه ده اقامت ایتمکده اولان برلی تونسلیلردن تونس حکومتنه
کوندریلن مکتوبلرده انکلتره حکومتی تمثیل ایدن بعض اشخاصک مدینه ده و مکده

اشراف ورؤسای دین ایله تماس ایدەرك قبلە اسلام ایله انكلترة آرەسندە برمناسبت دوستانه تأمیننه صرف مساعی ایتدکری بیلدیریلور .

بومکتوبلرك بیرودتن کلنلردن بریتانیا حکومتی مأمورلرینک شام ازمیرو بیرودته انکلز نفوذینی مظفر ایتک ایچون پک چوق اوغراشدقلری آ کلاشیلور وانکلز پارلمنتوسنه منسوب بعض اعضالرك مملکت واهالی یی تدقیق ایتک اوزره کله جک یاز اورتەسندە دوغری آسیایه کللرینه انتظار اولنه ییلیر . بو پولیتیکه جلرك توصیه سی اوزرینه درکه مقصدی خلافت عربیه یی احیاء اولان پارسده کی مسلمان وخریستیانلردن مرکب «جمعیت» وجوده کتیرلمش اوله جق .

انکلز مطبوعات و دیپلومانلاری طرفدن تشویق و لئان بوجمیت، پروژە لرینک تطبیقی تسریع ایچون یقینده برعرب قونفرەسی اجتماع ایتدیرمکه قرار ویرمش ایش .
والحاصل، لوندردە بومقصدە خادم برعرب غزته سی انتشار ایدە جک ایش .

بو وثیقە لر پک اعلا کوستررکه یمندە ، عسیردە ، حوراندە ، بصرەدە والاصل اتحای عربیه نک هر هاندکی طرفندە براختلال ظهور ایش ایسه بونلرك کافه سی انکلز، فرانسر وایتالیا نپارەسیله صانوانلش ماهیتسز انسانلرك تشویقات و اغوا آتیه وقوع و لئش و بونک غایه سی منحصر آغانلی ایمر اطور لغنی بیک دورلو داخل اختلاللر ایله ضعیف دوشورە زک چور وک بر بنا کی برکون آپانسز چو کر چو کمز هر برابر چەسی ایچون برحق تملک ادعا ایدرك اوپار چەلری یوتایلیمک امیددن عبارت بولونمشدر . واقع اولان دعوت اوزرینه شامه کلمش اولان عزت الجندی یه حکومت عثمانیه نک تشب ایتدیکي بو حرب عمومیدە کی غایه یی ایضاح ایتدم و بو غایه اطرافندە بوتون امرای عربی طوپلامق اک برنجی املم اولدیغی سوبله دم . بناء علیه کندیسيله حسن مناسبتندە اولدیغی بیلدیکم عسیر مدعی می سید ادریسه یازە جغم بر مکتوب مخصوصی کندیسنه کوتوروب کوتورمیه جکنی صوردم . بالطبع هیچ شبهه سنی موجب اولماق ایچون بالایه درج ایتدیکم وثیقە لرک ائیمه کچدیکندن بحث ایتە دم . زیرا عکسی حاله بلکه اورکە رک بر معاد طریق حیلە و فسادە صاپه بیلیدی . ویردیکم خرج راحک زیاده لکی کوزینی دولیدر دیغندن در عقب تکلیفی قبول ایتدی . تصادفات حسنه دن اوله رق ایرتسی کونی صباحلین بیرودتن اسکندریه یه متی حرکت بر اسپانیول ویا ایتالیا ن واپوری بولندیغندن مذکور واپوره را کب اولمق و بر آفاق اول سید ادریسه مکتوبی ایصال ایتک اوزه کندیسنی اوکیجه بیروته گوندردم . اوزماندنبری پک آزانسانلرده کورولیه جک درجه د طینت ردیته صاحی اولان عزت الجندیدن بردها هیچ بر خبر آلامام ایسه د سید ادریسی ده بو حرب عمومی ائسانسندە عسیر سنجانی علیهنه بر

کون حرکات خصمانه ده بولونما دیغندن مکتوبک حسن تأثیری کورولدیکنی ظن ایدیورم .

..

شامه ایلك كلديكم كونلر ائناسنده برياندن قنال سفری استحضاراتيله مشغول اولديغم کي بر طرفدن ده بوتون بلاد عریبه ده برغلیان حمیت دینه تولیدینه چالیشیوردم . عبدالکریم الحلیل ، دو قنور عبدالرحمن شهنبدّر و سائرّه کي اختلا لیون عرب [که بونلره اصلاحیون نامی ویریلدیوردی] واسطه سیله برعمومی مسامره ادیبه ترتیب ایتدیردم .

عربك شهامتّه، عرب قومك عطش تعالی وترقیسنه عائد برچوق نقطلر ویرلدی، بك چوق قصیده لر انشاد اولندی . حتی وحدت آمال عربی ابلاغ ابدّه جك زمزمه لر ییله تغنی اولوندی . « نحن جندالله شبان البلاد » ردیفی عرب زمزمه وطنپورانه سی بولوندیغمز بنانك طامنی چو کرته جك برشدتله یو کسلدی .

بونلرك كافه سنی تحسین و ترویج ایتدیكمی احساس ایتدیرمه جك اوضاعمه علاوه خاتمه مراسمده سوز آله رق اوزون برنطق ایراذ ایتدم . بونطقمه عربك لسانه ، لسان دینمز اولمق اعتباریله ، و قومنه هم دینمز بولونمق حسیله صوکه درجه حرمت و محبتمز اولدیغی و آمال عربیه نك تطمینی مقصدیله کچن سنه آتیلش اولان ایلك آدمك تعاقب ایده جکمه امین اولدیغی سوبله دکه نصکرا دیدم که :

« افندیلر ، بزم فرقه مزك عربلر حقنده موقع تطبیقه قویمق ایستدیکی پروغرام و قدر واسع درکه بونی سز تصور بیله ایده مزسکمز . مثلاً بن عرب و تورك ایکی قومك عینی خلیفه به تابع مستقل ملت حالنده تأمین وحدتی ده مضر نورلردن دگم . بوغایه به وصول ایچون چوق چالیشمق ، آرامزده کی خائن دین و وطن مراییلری طرد و دفع ایتك و دشمن پاره سیله حرکت ایدن ادانینك ایچمزدّه موقع بولاماسنی تأمین ایتك ایجاب ایدر . سزه شوراسنی سوبله مك ایسترمکه استانبوله و توركلره مسكون اقسام ممالك اسلامیه ده بوکون کوردیکمز توركلك جریانه قطعاً مخالف دگلدز . بك اعلا بیلیرسکمز که شیمدی به قدر ممالك عثمانیه ده بولغارلق ، روملق ، ارمنیک جریانلری واردی . شیمدی ده بوکاعربلق جریانی علاوه اولوندی . تورك کندیسنی اونوتمش، حتی ملیتی تلفظ ایتکدن اوتانیر اولمشدی . فکر ملی انحطاطی، نهایت انقراض قطعی بی انتاج ایده بیلیردی . بوندن اورکن تورك کنجلیکی شایان تقدیر برانتهاء ایله قیام ایتدی . تورکه تورکلیکنی و اونك فضائل نا محدوده سنی ا کلاتمق جهاد ملیسنی اعلان ایتدی . شاعرلری ، خطیبلری ، ادیبلری اطلاق اسان

ابتدیلر . ایکی اوج سنده نبری بوساحده، بذل مساعییه باشلادیلر . ایشته بوجریان خلافت عثمانیه نك تکمله قواسنه یاردیم ایتدی . شیمدی کوردیککز اردومز وجوده کلدی . عادنا تصادفک بزه ویردیکی متفقوله برابر عصر دیده دشمن دین علیه اعلان جهاددن چکنمه دی .

«شیمدی سزه تأمین ایدرمکه تورکک جریانی عربلق جریانک قطعاً دشمانی دکل، اونک برادری حتی لازم غیر مفارقیدر . تورک کنجی ، عربک ترقیسنی ، بوتون حقوق ملیه سنه صاحب اولمه سنی بوتون جانیله ایستر . تورک کنجنک بوکونکی مساعیسی ، تورک ملتک حس ملیسنی او یاندر دقدنصرکرا ، تورکی اوقوتق، تورکی چالیشقان یایق ، تورکی اسارتدن قورتارمق ، تورکک صحتی اعاده ایتک ، تورکک نفوسنی تزید ایتک ، معموریت ورفاهنی آرتیرمق، خلاصه تورکی یکرمنجی عصرده یاشایان ملتله آره سنده حق حیاته مالک برعصر محترم ومبارک حالنده انظار عالمه عرض ایتک نقاط مهمه سنه معطرفدر . تورک کنجی بواساسلری تثبیت ایتدی، بونلرک تأمین ایچون بیقیمیه رق اوصانمایه رق چالیشمغه غزم وعهد ایتدی . ایشته اونلردن بری اولمق اوزره اونلر لسانندن سبویله یورمکه سز ای عرب کنجکک کزیده مثللری ، سزده عینی غایه لک تأمین ایچون چالیشیکز . عرب ایللرینک حرص استیلاسیله هر نوع فساد و حیلہ یی مباح کورن اجانبه صالمش اولان مخلوقلرک تزویرانه اینانماییکز . کرک تورک کرکسه عرب کنجککی سویله دیکم طرزده اوزرسنه چالیشکز . اوندن صکره اطرافکزه باقیکز، یکدیگریکزک قوجاغنه اوزمان آتیلکز و بردها آیرلامق عهد وميثاقيله «لحمک لحمی ، دمک دمی ، سرنک ماصدقی اولکز .

بن تورک وعرب کنجککنه خطاباً شونی سبویله یورمکه ، بوايکی ملت بربرندن آیرلقلری آنده هریکیسی ده محکوم زوالدر . اسلامک بوايکی رکن عظیمی ازه سنده تگون اختلاف انقراض قدرت اسلامی تولید ایدر . ونهایت اسارت عمومیه اسلام غیر قابل اجتناب اولور .

« یازیقدر ، افندیلر ، تورانی ، قحطانی ، نعمانی کی هریری ابلیسانه برشیطنته دینزک ومبارک بوردیمزک خائ دشمنلری طرفندن ایجاد ایدلمش برطاقم جریانلر سزلر ازه سنده تولید اختلاف ایتمسون . تورک وعرب یکدیگریکزی سویکز ، برریکزه متقابلاً حرمت ایدیکزه عینی غایه یه معطوف خدماتکز مشر اولسون والا هریکیکز ایچونده فلاکت انقراض واسارت محققدر . »

بونطقم حاضرین اوزرنده فوق العاده حسن تأثیر حاصل ایتمش وایرتسی کون علمادن ، اشرافدن برچوق هیئتله قاراکاهه کله رک عرض تشکرات ایتمشلدی . هله اصلاحیونک ممنونیتنه حد وپایان یوقدی .

او کوندن سوکره شامده بوتون محلات اهالیسی طرفدن طوپلانه رق حکومته صداقتی متضمن نظر ویرلش و دشمن دین اولان انکلیز و فرانسزلره قارشى صوک درجه یه قدر مدافعه حقوق اسلامه سعی ایدیه جکی حقنده سنجاق آلتنده مصاحف شریفه ال باصه رق یمینلر ایدلش ایدی .

بر او کونلر شامده ، حلبده ، حماده ، حصده ، بیرونده ، حتی جبل لبنانده کوردیکم تظاهرات دینه یی کوزیمک اوکنه کتیریورم برده بوکونکی نتایجی درپیش ایدیورم ده بونک مسیبی اولان شریف حسین ایله اولادینه لعنتلر ایتمکدن منع نفس ایده مدم .

*
*
*

عرض وایضاح ایتدیکم وجهله سوریه ده تطبیق ایتمک ایسته دیکم سیاست عفو و آمان سیاستی اولدینی کبی بوتون بلاد عربیه ده بروحدت حسن وامل اوپاندیرمق ایچون ده هر دورلو تدابیره مراجعت ایتشدم . مثلاً بصره وحوالیسنی اشغال ایتش اولان انکلیزلر علیه نه تشکیلات مخصوصه نک عثمانجی طابوری و دیگر برایکی فرقه ایله برابر مأمور ایدلش اولان سلیمان عسکری بک مرحومه اعظمی معاوننده بولنلری حقنده بغداد والیکم اثناسنده کندیلرینه حسن مناسبتده بولوندیغم بغداد و کربلا و نجف اشرافندن و خطه عراقیه مشایخندن بعضیلرینه مکتوبلر یازدیغم کبی ابن السعود و ابن الرشیده دخی اشعارات مخصوصه ده بولوندم . ویمنده کی قطعاً منزله توحید مساعی ایتسی لزومنه دائر امام سیدیجی محیدالدین حضر تیرینه ده بر مکتوب مخصوص کوندردم . بواصرای عربک کافه سندن مقام خلافت عظمی حقنده کال صداقت و مربوطیتی و دشمن دین علیه نه آجیلان بو حرب مقدسه بوتون بلاد عربک عینی حسیات دینه ایله متحس اوله رق مجاهده یه اشتراک لزومی مصدق جوابلر آلدیم . حتی کندیسيله مخبریه کیریشدیکم امیر مکه شریف حسین پاشادن دخی بعض مطولات ایله اغلاق ایدلش اولمقله برابر عینی حسن صداقتی مبشر مکتوبلر آلدیم .

عربلری ممنون ایده جتک الک اساسلی تدبیر اونلردن تکالیف حربیه صورتیه برشی آلامقدن وهر آینه جق مالک بدلتی پشیناً تأدیه ایتمکدن عبارت بولوندیغنی بیلدیکم ایچون شامه کلیرکلز هر طرفه ایلمک ویردیکم امر بعدما سوریه و فلسطیندن و علی العموم دردنجی اردو منطقه سندن تکالیف حربیه صورتیه سندم مقابلنده هیچ برشی تدارک اولونمایه رق اهالیدن کرک اعاشیه و کرک وسائل الباسیه و تجهیزیه دایر هر نه آلیزسه بدللرینک درعقب وپشیناً تأدیه ایدلسندن عبارت اولدی . اوصرمده ممالک عثمانیه نک اقسام سائره سندن یالکز برسند مقابلنده هر نوع ارزاق و ذخائر آلینوب دورورکن سوریه و فلسطین داخلنده پشین پاره ایله تدارک ایدلسی بویوک برمسوا و اتسزلق و بناء علیه

عدالتسزلك ديمك اولديني حالده بوي نظردقه آلامدم وحتي اقسام سائرۀ ممالك عثمانيه دخي عيني اصولك تطبيق دوائر مركزيه توصيه وتكليف ايتدم .

اصلاحيون حزبنه بلاترددك چوق امنيت واعتماد كوسترييوردم . حتي بعلبك وبقاع قضايرينك جبل لبنانه الحاق طرفداري اولدقيرني وبونك ايچون قبلالحرب فرانسز قونسولوسنه يازيلان مضبطهيه وضع امضا ايتدكيرني بيلديكم بعلبكلي «الحيدر» عائله سيله جبل لبنانك هرمل ناحيه سي دره بكري اولان حماده عائله سنك بعلبكله حص آره سنده رأس بعلبك دنيلان ايصسز براستاسيون جوارنده ترتيب ايتدكيري برنمايش وطنپرورانه يانمده يالكز برياورم اولديني حالده سوريه واليسي خلوصي بلكه برابر كيتمكدن چكمنه دم . بونمايشك مرتبي عبدالكريم الحليل اولديغندن بعلبك وجبل لبنانك متواليلري نزدنده عبدالكريمك تزويد نفوسي واهميتي ايچون كنديسنه كال اعتماد ايتمكي مناسب كورمشدم .

خلاصه قنال سفريني اداره ايچون سيناجولنه عزيمت ايدم جكم زمانه قدر سوريه ويروت ولايتلري داخلدنه هرزبه كيتمش ايسه ماصلاحيون دائما يانمده بولونديردم واونلرده حقيقي وطنپرورلك وخليفهيه صداقت حسلري اويانديرمق ايچون ديلك دونديكي قدر سويله مكدن كري دورمادم .

..

اوزمانلر سوريه ويروته حكم سوردهن قناعت عموميه جبل لبنان خريستيانلرينك اقشامه صباحه اختلال ايدم جكلرينه دائردى . هرطرفدن بكا توصيه اولنان شيعي لبنان امتيازاتسك الفاسي ولبنان اهالي خريستيانيه سنه برياننامه نشريله اللرنده بولنان ساحلري حكومه تسليم ايتلرينك اعلاني ايدى . لبنانده الله بيك قدر اسلحه جديده اولديغنى هر كس ادعا ايدسيوردى . بونلرك هيچ برينه قولاق آصه دم . بويله برمعامله سوريه وفلسطينك اهالي خريستيانيه سني شهبلره القا ايدم جك وحتي اختلال ايتمك امللري اولمسه بيله بونلري زورله اختلاله سوق ايدم جكدى . چونكه بن امين ايدم كه سلاح تحريسي ايچون هر كيمي مأمور ايدرسه م ايدم ، مطلقا اولرك تحريسي وسيله سيله زنكين لبنانليرك اوغرايه جقلري مادي ضرر روزيانك ايسه حد وحصاني اولمايه جقدى . بناء عليه لبنان اهاليسنه دخي برياننامه نشر ايدرك امتيازات قديمه لرينه كمالكان رعايت اولونه جغنى وكنديلرينك هيچ كيمسه طرفندن راحتسز ايدلمهيه جكني اعلان ايتدم . بني زيارت ايچون ماروني بطريقي [مونسيور حويك] طرفندن كوندرلمش اولان اوج مطران بوياننامه ايله مارونيلرك على العموم ممنونيت واستراحت قليبهرليني موجب اولديغى ، بولطفي الى الابد اونوتمايه جقلريني وكنديلرندن صداقتدن بشقه هيچ برحركت

کورمیه جگمی بیان ایتشلردی . پطریق افندینک مکتوبی ده عینی مألده ایدی .
 یالکز جبل لبنان مارونیلرله درزیرلندن فرانسیز وانکلیرله صوگ درجه طرفدار
 اولدقلری و بناء علیه آتدن آلتیه ایقاع فساد و تزویردن قطعاً فارغ اولمایه جقلری
 مصر آ بیان اولنان برقاج ذاتی بر تدبیر احتیاطی اولمق اوزره قمال سفیرینک ختمنه
 قدر مسافرة قدسه دعوت ایتمکه راضی اولمشدم . بو ذواتک قدسده بولوندقلری مدتیجه
 بوتون مصارف اعاشه وسائر لرینی اردوجه تسویه ایتیش و ایسته دکلیری یرلرده سر بستجه
 اقامت لرینه مساعدده ایلشدم .

بونلرک اسامیسی مأمورین دولت طرفندن دکل ، ینه سوریه و ییروتک اصلاحیونی
 ایله بعض جبل لبنان امراسی طرفندن تثبیت و تکلیف اولونمش ایدی . بالطبع اجرا
 ایتدیکم تحقیقات خفیه او افیدلرک پک صاغلام آیاق قابی اولما دقلرینی میدانه چیقارمشدی که
 شیمدی لبنانده فرانسیز حامیه سی طلبی ایله وحدت عربیه اک بویوک ضربهلری ایندیر مکله
 اک زیاده مشغول اولانلرک بو اشخاس اولدقلرینی غزته حوادلرندن آکلادیغم
 ایچون اتخابده یانیلما مش اولدیغمی تقدیر ایدیوردم .

آمریقا سفیری مورغه نساو کتاب معهودنده بئم شخصمدن بی ادبانه برلسانه بحث
 ایدرکن سوریه خریستیانلری حقنده مظالم ارتکاب ایتیش اولدیغمی اوتامه دن ذکر
 و بیاندن چکینه یور . بواقندییه غایت قیصه بر صورتده جواب ویرمش اولمق ایچون
 « افندی ! یالان سویلیورسک ! » دیمکله اکتفا ایتمکه ممکن ایسه ده هر حالده
 حقایق تاریخیه دن بحث ایتمکی مناسب کورویورم .

۱۹۱۵ سنه سی کانون ثانیسنک اوچونجی ویا دردنجی کونی قدسه کلدیکم صرمده
 زیارتمه کلن متفق و بیطرف قونسولوسلر بکا بر مطبوع کتاب کوستره رک بو کتابک
 مندرجاتندن طولانی بالعموم عناصر غیرمسلمه ارمه سننده بویوک بر خوف و هیجان
 حکم فرما اولدیغی و هر کس اقشامه صباحه اسلاملر طرفندن خریستیانلر علیه نه
 بر قتل عامه توسل ایدلمسی احتمالندن اور کدیکنی بیان ایتشاردی . کتابی اوقوتم .
 حکومتجه اعلان اولنان جهاد فی سبیل الهه استناد ایدرک کفار علیه نه قتل هر مسلم
 ایچون فرض عین اولدیغی مفسر بر رساله اولدیغی آکلادم . فی الحقیقه بعض جاهل لری
 طریق صوابدن آیرمه بیله جک بر لسان ایله یازلمش اولان بو اثرک منع مضراتی ایچون
 در عقب بوتون سوریه اهالیسته خطاباً اوزون بر بیاننامه نشر ایتدم . بویاننامه لری
 تا اک اوافق کویلره وارنجه یه قدر کونده رمرک دیوارلره یاپیشدیرتم . خلاصه شویله
 دییوردم .

خليفة اسلام طرفندن اعلان اولنان جهاد اکبر دشمن دین و وطن اولان انکلیر،

فرانمزل و روسلاره معطوفدر . وحتی اونلرك سلاح بدست مجادله ده اولانلرینه عائددر . بناءً عليه و طنلری ، منفعتلری و الحاصل هر شیئلری بزمه مشترك اولان غیر مسلم و طنداشلریمز علیننه اك اوراق بر فکر تجاوز بسلهیه چك اولان اهالی اسلامیه یی اك شدید صورته تجزیه ایده جكمه اعماذ ایدیكر .

« سلطنت عثمانیه نك عاقبتی » عنوانلی اثر مشهورینك ۳۷۰ نجی صحیفه سندد بالاده ذكر ایتدیكم عربجه كتابك متندن كمال اعتنا ایله بحث ایتمش اولان معهود موسقوف دیپلوماتی ماندلشتام عجبانه دن ط لایي بنم بیاننامه می ده ترجمه ایتك زحمتی اختیار بیورماش ؟ كرك مورغنتاوه و كرك ماندلشتامه اخطار ایدرمكه فی الحقیقه اكر سوریه ده اسلاملر طرفندن خرستیانلر علیننه حرب عمومینك ایستر بدایتنده ایستر واسط و اواخرنده بر تجاوز وقوع بولسنی آرزو ایتمش اولسه یدم بوندن قولای هیچ برایش یامش اولمایه جقم . اكر بوتون حرب عمومی ائساننده خرستیانلرله یهودیلره اسلاملر و درزبلر طرفندن هیچ بر تعرض وقوع بولماش ایسه بوصرف بنم هتم و بنم اتحاد ایتدیكم تدایر سایه سنده ممكن اولمشدر . ماندلشتام كچه كتاب معهودنده ارمنیلره قارشو صالیویرلش اولان كركلرك سوریه ده موجود بولنما سندن طولایي سوریه خرستیانلرینك قتل عامدن قور تولدیغی سویلیورسه ده هر حالده ماندلشتام بوسوزینه كندیسیده اینانما مشدر ظن ایدرم . زیرا پك زنكین اولان جبل لبنان و فلسطین خرستیانلرینك یاغما ایدیله بیله جكلری هانكی بدوی و یا مدنی سوریه لی یه ازجق احساس ایتمش اولسه یدم بن هیچ زحمت چكیمكسزین بوامل در عقب تحصیل ایدردی . خیر افسدیلر سزه تکرار ایدرمكه بنم سوریه ده انسانلری ایسته یه رك اولدورتمش اولدیغمه دائره هایكیز كده كتابلر كزده سویله ديككسزولركاملا یالاندر . بونی بركون كله جك آمریقالی ، انكلیز و فرانسز برچوق ناموسلی انسانلر امضالری تحتنده یا زاجقلری اثرلره اثبات ایده جكلردر . فقط عجبانه او زمان سزلرك یوزیكر قزار جقمی ؟ هیچ ظن ایتمه یورم !

سوریه اسلاملر نه حكم سورهن ديكبر برقناعتده بو حرب ائساننده جبل دروزك راحت دورمایه جنی قناعتی ایدی . مبعوثلردن ، علمادن ، اشرافدن حتی اصلا حیوندن برچوقلری بهمه حال دروز علیننه بر ضربه شدید اورمقلاغم لازم كله جكنی توصیه ده متحد ایدیلر . حالبوكه بن بوقناعتده دكلمد . سوریه نك اكسلا حشور ، اك سهل الاشتغال برقومی كندیه دشمن ایتكندنسه اونلرله بر زمین ائتلاف بوله رق كندیلردن تأمین استفاده یه چالشمق نجه اولا ایدی . بناءً عليه هر طرفدن آقین آقین شامه كله رك مقام خلافت و سلطنت عظمایه صداقت و عبودیتلرینك عرضنی بندن رجا ایدن جماعات

وطوائف مختلفه رؤسای مثللو درزی مشایخنک دخی شامه کلملری لزومنی والی ولایت واسطه سیله کندیله رینه ابلاغ ایتدیردم .

درزیلری کندی انترقه لرلی ایچون دائماً برآلت کبی قوللانمق مسلکنی طوتمش اولان امیر عبدالقادر اوغللری درعقب میدان چیقیدلر . اوصیره ده امیر علی پاشا ایمراطورک دعوت مخصوصه سیله آلمانیا به کیتمدی . کندیسنه براییک انباغیله برابر درت یوله تصادف ایتشدم . پدری امیر عبدالقادرک خاطرۀ کزبنه الان صادق اولان جزایر عربلرینی فرانسه علیه اختلاله دعوت ایتمک و جزیره کیدوب اوراده فرانسزلرک باشنه بر بلا چیقارمق وظیفه سنی مع الشکران قبول ایده جکنی کندیسنه خاص اولان آغیز غلبه لیکلیکی ایله بکا آکلا تمشدی .

خی زیارته کلن امیر علی پاشانک اوغلی امیر سعید دها حرب عمومیدن اول بالقان محاربه سندن سوکرا فرانسزلر علیه تشبث ایتدیکی مجاذلاتی مثبت عربجه بر اثریله المهاجر غزته سنده نشر ایتدیکی مقاله لری کتیردی و کرک کندیسنک و کرک بتون عبدالقادر عائله سنک دولت عثمانیه نکه اک صادق بنده لری اولدقلرینی و خلافت اسلامیه نکه اعاده شرف و شهامت نامنه قائلرینک صوک دامله سنه قدر چالیشمقدن مال و جان بتون ماملکلرینی فدا ایتمکدن چکینمه به جکلرینی و طائفه دروز . امیر عبدالقادر مرحومدن کوردکلری لطف و مروتک دائماً مننداری اولدقلری ایچون اونک اولاد و اخقادی حقنده دخی عینی مربوطیتی ابراز ایتدکلرینی و بناء علیه اکر بن آرزو ایده جک اولورسه م بتون مشایخ ورؤسای دروزی براییک کون ایچنده شامه کتیره بیله جکنی والا معلوم اولان وحشت طبعلری مقتضاسنجه طرفدن و یاطرف ولایتدن واقع اوله جق دعوته اجابته تردد ایده جکلرینی صایدی دوکدی . آله ایتدی کمز و ثائق ، امیر سعیدک موازنه عقلیه دن محروم بر دریدر اولمقله برابر ، باباسی و عموجه لرله عموجه زاده لرینه نظراً عثمانلیغه دها زیاده مربوطیت کوستر مکده اولدیغنی اثبات ایدرمه یته اولدیغندن والی ولایت خلوصی بکک قناعتنه رغماً کندیسنی اداره ایتکی اوزمانکی سیاستمه موافق تلقی ایدیوردم . بناء علیه بر طرفدن ولایت معرفتیه رؤسای دروزی رسماً دعوت ایتدی کم کبی بر طرفدن ده امیر سعیده بوبابده ابراز ایده جکی خدمتانک مستوجب ممنونیت اوله جغنی سوبله مکدن کری دورمادم .

نهایت امیر سعیدک ادعاسنه نظراً بیک مشکلات ایله ، حقیقت حاله نظراً ، غایت بویوک بر سهولته رؤسای دروز شامه کلدیلر . و اوچ بش کون قدر شامده قاله رق و برخیلی نمایشلر ده بولونه رق بر معناد « مال و جان و قان هر نه به مالکسه لر سییل دولت و ملتده جمله سنی فدایه حاضر و دولت علیه نکه محافظه شان و شرفی نامنه بتون تبعه عثمانیه نکه کافه سندن صادق » اولدقلرینی نامتناهی یمینلر و عهد میثاقلرله تأمین ایده رک چیقوب

کندیلر . حرب ایچون بوطائفه دن بر فائده مادیه کوره جکمی قطعاً امید ایتمیوردم . آنجق هر هانکی بروسيله ايله اولورسه اولسون بر قیام عمومی یه توسل ایده جک اولورلرسه بی پک زیاده مشغول ایده بيله جکلی ایچون کندیلرینی حسن اداره ایتمکی آرزو ایدیوردم . بعضیلرینک ظن ایتمکلی وحقی مصر غزلرندن بعضیلرینک معهود ماندلشتمک کتابنه مندرج رایکی مقاله ده ادعا اولوندیغی وجهله بن لیمان مارونیلرینک اختلاندن قطعاً تحاشی ایتمه دم واونلرک توسل ایده بيله جکلی هر هانکی عصبانی پک چابوق تسکین ایده جکمه قانع ایدم . فقط جبل دروزک اختلاندن جداً چکینیردم و بونک عدم وقوعی ایچون دائماً تدابیر اتخاذ ایتمدم . بوتداییرمده اعظمی درجه ده موفق اوله رق تا صوک زمانه قدر دروزک حکومت عثمانیه یه قارشی صادق قالمیرینی تأمین ایده بیلدم .

مع هذا بر حسن تصادف اثری اوله رق اوصره ده دروزک اک نافذ واک حریص رؤساستدن یحیی الاطریش وفات ایتمش ویرینه اوغلی سلیم الاطریش قائم اولمشدی . یحیی الاطریش اجنبی انترقه لرینه آلت اوله رق دولت علمنه بر چوق دفعه لر اختلال ایتمش وکرک دروزدن کرکسه حکومت عسکرندن پک چوق بابایکیتملرک ناحق یره اولومنه سببیت ویرمشدی . شام فرانسر قونسولوسخانه سندن الده ایدلش اولان وثائقه نظراً یحیی الاطریش فرانسر لطفندن صاوتن آیینمش وحقی آئیده درج ایتمیکم ایکی وثیقه یه نظراً مرقوم سوریه نک فرانسر طرفندن اشغاله تشبک ایدیله سی حالنده درزیر واسطه سیله فرانسه یه معاونت ایده جکمی وعد ایتمش اولدیغندن حکومت جمهوریه کندیسنه رسماً سلاح کوندزمش ایدی .

اگر حرب عمومی بدایندده بو آدم حلول اجل موعود یله وفات ایتمه مش اولسه یدی او ائشاده دولتک باشنه جداً پک بویوک غائله لر آجه سیلیدی . بالاده نشر ایتمیکم وثیقه لر فرانسه نک تورکیه حقنده کی نیاتنه اک قاطع بر برهاندر ظن ایدرم (!) حسن اوغلی سلیم الاطرش ایسه ساکن واولدقجه حسن اخلاق صاحبی برکنج اولدیغندن کندیسنه بوطائفه دروزه قارشو کوستردیکم حسن معامله دن فوق العاده متشکر قالمش و تا نهایته قدر دولت حقنده حسن نیت ابرازندن کری دورمامشدر .

رؤسای دروز ایچنده خیر دولت ایچون صرف مساعی ایتمش پک چوق انسانلر واردی . اگر بو حرب عمومیدن غالبیله چیقمش اولسه ایدک ین امین ایدمکه دولت بردها درزی قیامی قارشوسنده قالمایه جقدی . دروزک احتیاجات اجتماعیه سنی اوقدر کوزل تدقیق ایتمش اونلرک تأمین رفاهنی کافل اوله بيله جک تدابیرک ماهیتی اودرجه لرده تعین ایتمش ایدمکه بردت برده تطبیقاتنه توسل ایدر ایتمز علی العموم دروزک استعجاب منو بیتلری ممکن اوله جغه امین ایدم . نسیب و عبدالغفار الاطرش

بکاري رؤسای دروز آرمسندە الك زياده ايشمه يارامش اولانلر ميانسندە ذ کر ايتمکه
مجبورم .

هرکيم نهديرسه ديسون عرب اسلاملى وزرنده علمای دينک نفوذى پک بويوکر .
بونى پک اعلا بيلديکم ايچون برطر فدن اصلاحيون ناميله ياد اولنان بين الاهالى دينسز لکله
اتهام اولونهرق منفور کوريلان اختلاجليلرک امنيتلرينه نه قدر چالشمش ايسهم علمای
دينک ده تظمين قلبلرينه اودر جهلرده اعتنا ايلشدم . بوعلما آرمسندە جدأ محاسن اخلاقيه
ايله متصف ذوات فاضله واردي . انسان محاضره لرندن دائماً متلذذ اولور وکنديلرينه
ياريم ساعتلق برتماس ناسک بونلر حقنده کى سبب مجلوبيتتى ارايه کافي کابر .

شامده کى شيخ بدرالدين افندى بو علمای کزينه آرمسندە الك کزیده عد
اولنوردی . متأخرين محدثينک عمدەسى دنيله بيله جک قدر عالم اولان بوذات زهد
ونقوى ايله ده متحلى اولديغندن پک فقير برمنظره ارايه ايدن مدرسه جکنک
اوطه سندن هيچ چيقمز وکنديسنى زيارته کلنلری اوراجقده قبول ايدرک نصايح
علمانه سيله زائرى مستفيد ايتمکه چالشي ردی . کنديسيله کوروشديکم متعدد دفعه لرده
موجب کلال هيچ برسوزينى ايشتمەدم هر زمان بکا تلاوت وتفسير ايتديکى احاديث
نبويه اوزرنده ولايت عامه بولنان برمامور دولته اعلاى کلمه الله مکب بررئيس
المجاهدينک دستورالاعمالى اوله بيله جک اقوال وبيانات محمدية دن عبارتدى :

هيچ برکمسەنک زيارته کيتمه مک ويا لکز مدرسه سنه کلنلرک زيارتلرينى قبول
ايتمک حقنده کى اعتيادى خبر آلايئم مشاراليه شيخ بدرالدين افندي دن استجلا ب
خيردما ايچون بالذات زيارتلرينه کيتدم وايکى ساعت دوام ايدن برمحاضره لطيفه دن
حقيقى برخط درونى ايله آيرلدم . اوزرنده اوقدر حسن تأثير حاصل ايتشمکه مشاراليه
ايرتسى کون هيچ کيمسه يه خبر ويرمه يهرک سوقاغه چيقمش وطوغريجه قرارکاهمه
هه رک بکا اعاده زيارت ايتشدی . بين الناس مظنه دن عد اولنان شيخ بدرالدين افنديک
بى زيارت ايچون اوتله قدر کلمش اولسى کتله عوام آرمسندە پک بيوک تأثيرات
حسنه حصوله کتيردى وعوامک حقمنده کى امنيت واعتمادى تقويه يه يارديم ايتدى .

علمای دمشق مياننده الك چوق خير ايله تخطر ايتديکم وبوتون حرب انسانسندە
کنديسندن اعظمى معاونتلر کورديکم بر ذات ده مقى بلده شيخ ابوالخيد عايدى
افندى ايدى . مع هذا شام علماسيله دائماً حسن مناسبتده بولندم و علمای حقيقه
مياننده خلافت عثمانيه اخاتى محسوس برذاته مصادف اولمام . اخلاق سفيله ورديه
اصحابندن اولدقلى حالده هر فصله صياقه علما آرمسندە قارشمش اولانلرى بن
علمای حقيقه دن عد ايتيورم .

بیروت مفتیسی شیخ مصطفیٰ نجار نقیب الاشرافی شیخ عبدالرحمن الہود ایہ قدس و حلب خفی مفتیلرینی خلافت عثمانیہ نیک اے صادق خادم لری و اسلامیہ تفرقہ بینی موجب اولہ بیلہ جک اشخاصک اے حقیقی معارض لری اولہ رق تعداد ایدہ بیلیم . بو ذوات ایہ امثالندن کوردیکم معاونت لری هیچ اونودام و ہر آتشی عثمانی یہ بو ذوات فاضلہ نیک اسم لری حرمتہ یاد ایتلرینی توصیہ ایدہ بیلیم . احوال حاضرہ داخلندہ نہ طرز دہ حرکت ایتمکدہ اولدقلرینی بیلہ میورم فقط شیمدی اختیار ایتدکلری خط حرکت جبر و تضییق آتندہ عد اولونہ بیلہ جکندن ہم حسیات سابقہ شکر گذارانہ می اخلاص ایدہ مز بحثی اوزاتمامق ایچون اسم لری ذکر دن صرف نظر ایتدیکم علمای سائرہ دن استعفا ی قصور ایدہ رم . اونلردن کوردیکم معاونت دیانت پرورانہ یی قطعاً اونو تم و انشاء وقت مرہونی حلولندہ کافہ سنک خدماتی انظار جہانہ عرض ایدہ جکمی وعد ایلرم .

برنجی قنال سفرندن عود تمدن سوکرہ دخی اصلاحیون حقندہ کی امنیت و اعتمادی شائبہ دار ایدہ جک بر حادثہ وقوعہ کلمہ دی . حتی بونلرہ قارشو او درجہ لردہ آچیق بر سیاست قوللا نیوردم کہ قنال سفرندن عودت ایدن عرب و تورک قطعاتی صورت خصوصیہ دہ زیارت ایدہ رک عسکرک قوہ مغربیہ لرینی تدقیق ایتلرینی عبدالکریم الخلیل و دو قنور عبدالرحمن الشہبندردن رجا ایتشدم .

بونلری قدسہ دعوت ایتدم و مهمجہ خراجراہلر ویرہ رک قطعات نزدینہ کوندردم . یکریمی کونی متجاوز برمد . ظرفندہ بونلر بلا تفحص عرب قطعاتیہ برابر قالدیلر . او صرمدہ بن شامہ کیتمش بولنیوردم . عودت لرنندہ ہر ایکسی دہ عسکرک قوہ مغربیہ سنک مکملیتندن و یک کوزل اعاشہ ایدلکدہ اولدقلرندن بحث ایتشلردی .

۱۹۱۵ سنہ می مایسنہ طوغری الیمہ کچن بعض مصر غزتہ لرنندہ الا مرکزہ حزبک حکومت عثمانیہ علیہنہ او قدر شدید مهاجراتی او قومشدم کہ آلقاقلک بو بو درکلرینہ انسانلرک ناصل دوشہ بیلہ جکلرینہ بر دورلو عقل ایردیرمہ مشدم . سورہ و بیروت اصلاحیون متحیزانک دولتہ صداقت تظاہراتیہ اونلرک رؤسائی اولدقلری ادعا اولنان رفیق العظم و سائرہ کبی اشخاصک بو دنائت و اہانتلرینہ نہ معنا ویریلہ بیلہ جکینی بو کون عبدالکریم الخلیلن صوردم . غایت متلاشی بر طور ایہ بعض جوابلر ویرمکہ چالیشدی ایسہدہ ہر حالہ بو سوالمدن یک زیادہ اورکدیکی آشکار کورینیوردی . برایی کون سوکرا زیارتہ کان عبدالکریم الخلیل اگر بن

مساعده ایدرسهم مصره کیده رک اوراده کی الا مرکزیه رؤسانی سوریده بنم
اختیار ایتدیکم سیاحت حقنده تنور ایده جکینی و بوصولته اونلرک تعدیل و تبدیل
مسلك ایتلرینی تأمین ایلجه جکینی بیان ایتمشدی .

اوزمانلر سوریه نك اك نازك و تهلكلی زمانی ایدی . انكلیزلر و فرانسلر
چنناق قلعه یه اخراج یامیشلر و هر کون هجوملرینی تکرار ایتمکده بولونمشلردی .
قرارگاه عمومینك طلبی اوزرینه سوریه ده بولان سکزنجی و اونجی فرقه لرله یکرمی
بشنجی فرقه یی و بالاخره بالعموم ماکنه لی تفنك بلوکلرینی و الحاصل چنناق قلعه
مدافعه سنده ایشه یارایه بیلجهك بوتون وسائط حربیه یی استانبوله کوندرمشدم .
طوروسدن تامدینه یه قدر غایت واسع بر ساحه ده کرک داخلی امنیتک محافظه سی
و کرک هر هانکی بر دشمن خروجنه قارشی مملکتک مدافعه سی ایچون ایلده بر ایکی
عرب فرقه سیله بالکیز رتک تورک کوللی مولوی طابوری بولنیوردی . بناء علیه
اگر بر تشویق خارجی ایله داخلده بر عصیان ظهوره کله جک اولورسه تسکینی امکانی
فالماز و دولت بوتون خط عربیه یی ضایع ایده بیلردی . حتی شوراسنی ده سویله بیلیرم که
اگر انکلیزلر و یا فرانسلر سوریه نك هر هانکی بر نقطه سنه ، مثلاً بیروت و یا حیفایه
ایکی فرقه عسکر اخراج ایتمش اولسه لردی داخلدن معاونت کورمک شرطیه بزم
ایچون غایت تهلكلی اولوردی . فقط بن بوکتله عوام ایله اکثریت خواصک
حسبات صادقانه لرینه تماماً امین اولدیغم ایچون آسایش داخلینک محافظه سی منحصرأ
عرب قطعاتنه تودیعندن و سواحلی همان بالکلیه آجیق راققدن ذره قدر
تحاشی ایتدم .

بنم قناعتجه انکلیزلر سوریه و فلسطین اهالیسنك دولته صداقتلرندن ازاجق
شبهه ایتسه لردی بر اخراج حرکتی اجراسنه محقق صورتده توسل ایدرلردی . فقط
اوزمان شریف حسینک تشبثات خائنانه سی هنوز یکی باشلامش و بوندن بن بیله
خبردار اولماشدم .

حقنده نه قدر اعتماد ابراز ایدرسهم ایدیم هر حالده پاره مقابلنده هر شیئی
پابه بیلجه جکنه امین اولدیغم عبدالکریم الحلیک بومصر سیاحتی تسکلفندن شبهه نتمشدم .
چونکه اوصرمده ایتالیادخی اعلان حرب ایتدیکی و بناء علیه سوریه سواحلی ایله اقطار جهان
آرهنده هر دورلو مواصله منقطع اولدینی حالده عبدالکریم الحلیک مصره نه واسطه ایله
ایله کیتمک ایسته دیکنی اکلایه میوردیم . بو نقطه یی ایضاح ایتسنی کندیسندن
طلب ایتدیکم زمان « بن هر حالده بر چاره سنی بولورم » دیمشدی . بو جواب بوتون
بویون شبهه لریمی آرتیرمش ایسه ده خارجاً هیچ بر رنگ و یرمه مشدم . حزیران
نهایتلرینه طوغری ایدی . اردو قرارگاهنده « اردو مقتیسی » عنوانیه استخدام

ایتمکده اولدیغم اسعد الشفیر بر کون یانمه کلهرک سوریه ده بعض فساد امارانی کورولمکده اولدیغدن بحث ایتدی . فیکرینی آچیق سویله مینی امر ایتدم . بیروت مبعوثی اولوب مملکتی اولان صیدا قضاسی داخلند کی کوینده اقامت ایتمکده بولنان کامل الاسعد بکی بر بهانه ایله قدسه جلب ایده جک اولور سه م بعض حقایقه واقف اوله جغمی بیان ایتدی . همان کامل الاسعد بکه بر تلغراف یازدم . رایکی کون صو کرا برابرنده دیکر بر ذات دها اولدیغی حالده قدسه کلدی . کامل الاسعد بک دیدی که : « افندم ! ذات عالیکیز بو اصلاحیونه قارشی بک بیوک اعتماد ابراز ایدیور وکندیلمی مملکتده سربست بیراقیورسکیز . فقط بن قورقورم که بونلر بو اعتمادی سواستعمال ایدیورلر . ایوم سابق بیروت مبعوثی رضا بک الصلح ایله عبدالکریم الحلیل، صیدا وصور طرفلرنده اختلال احضار اتیه مشغول بولنیورلر . اکر همان درعقب تحقیقات اجراسنه توسل ایده جک اولور سه کز هر حقیقه واقف اوله جقسکیز . »

عرب اکابرینک بر ضعیف نقطه سی واردز : ایچلرندن برینه ازاجق فضله التفات کوستردیکزمی دیکرلری درعقب قیصقانیلر واونلر علیهنده اعمال فساد وتزویه باشلارلر . کامل الاسعد بکک بو افشا آتی بویله بر حسه عطف ایتمه ک امکانی یوقدی . زیرا صیدا وصور متوالیلری اوزرنده کی نفوذ معنویسی بیلدیکم کامل الاسعد بکی هیچ بر وقت عبدالکریم الحلیلدن دها آشاغی موقعده طوتمامشدم که مومی ایله بویله بر تزویه تشبث ایتمش اولسون . رضا بک الصلحی ایسه دائماً بر مفسد کی تلقی ایتدم وکندیسی حتی هیچ کورمک بیه ایسته مدم . بناء علیه تحقیقاته نه طرز وماهیته باشلامق ایجاب ایده جکی حقنده کامل الاسعد بکه استشاره ایتدکن صو کرا ایجاب ایدنله اوامر لازمه ویردم . اون بش کون دوام ایدن تحقیقات فی الحقیقه عبدالکریم الحلیل ایله رضا بک الصلحک صور و صیدا طرفلرنده تاقینات وترتبات اختلالیه به توسل ایتمش اولدقلرینی میدانه چیقاردی . درعقب اونلرله دیکر علاقه دارانک توقیقلری امرینی ویردم . زیرا زمان غائب ایتمک جداً تهلکلی ایدی .

متشبتلر محیطی بک کوزل انتخاب ایتمشدری . صور و صیدا حوالیسی سواحلك اک آز نظارت آلتنده بولوندیغی بر محل ایدی . اوقدرکه اورالرده حتی بر بلوک عسکر بیه بولونمیور ویا لکیز بر مقدار ژاندارمه ایله ترصد ایدیلیوردی .

بیروته عکاره سننده بوساحل قسمی هیچ بر طریق مواصله اوزرنده بولونما دیغندن کرک رؤسای مأمورین و کرک اردو ارکانی اورالره اوغرامازلردی . حتی بن ردفعه بیه او حوالی بی دولاشمغی دوشونمه مشدم . بناء علیه اختلاجلیلر بو منطقه داخلنده راحت راحت چالیشه بیلنیورلر و بر کره افکار ناهی زهرله دکن و تمامیه احضار ایلدکن صو کرا دشمنله مشترکاً بنیت ایده جکلری بر کیجه اثناسنده قرهیه اخراج

اولونه جق بر دشمن قطعہ سنک معاونتیلہ کریلر دہ کی طاغلق اراضی بی اشغال و شمالہ، شرقہ، و جنوبہ قارشی حال مدافعہیہ وضع ایدہ بیلرلردی .

عبدالکریم الخلیل ایلہ رضا بک الصلحت اعمال فساد ایلہ مشغول اولدقلری صرہلر دہ حقیقہ صیدا ایلہ صور آرہ سندنہ کی سوا حلدہ دشمن ترصد سفائنک جالب نظردقت بعض تشبثانی دہ وقوع بولمشدی . آرہ صرہ ترصد سفینہ لرندن بلا لزوم قرہیہ بش اون نفر اخراج اولونیور و بزم تلغراف خطلریمز تخریب ایدیلروردی . فقط ہر دفعہ سندنہ ساحل ژاندارمہ لریمز بو قرہیہ چقان دشمن نفرلری کمیارینہ النجایہ مجبور ایدیورلردی . خائنلرک تشبثات خفیہ سی میدانہ چیقار حقیقہ یار بو دشمن تشبثاتنک دہ مقصد و ماہیتی اکلا شلمش اولدی .

بو حقیقت تظاہر ایتدکن صوکر دہ اصلاحیونہ اعتماد کوسترمتک بوسبوتون صافدرو نلق اولہ جقنہ قانع اولدم و بوتون خائنلر حقندہ بلامرحت تعقیبات شدیدہ اجر اسنہ قرار ویرمشدیم .

تام اوصردہ ایدی کہ ارکان حربیہ مک استخبارات شعبہ سی صورتی، آتی بہ دوج ایتدیکم غایت مهم بر وثیقہ آلدہ ایتشدی .

تحریرات عمومیہ : ۴۰۳

مصر القاہرہ فی ۲۷ رمضان ۳۳۲

فاضل محترم سعید افندی شکری حضر تلری

سلام و احترام . حرب عمومی نک دوام ایتدی کی شو وقتدہ وطنک اولادندن بکلہ دیکی معاونت ہر زماندن زیادہ در . حرب عمومی بر قیلم صیجراتہ رق یاشی، قورونی یاقق و ترک ایلہ عربک حیاتنہ اتصال پیدا ایلک اوزرہ در . اکثریتلہ احتمال ویرلیدیکی اوزرہ اگر دولت شو حربہ اشتراک ایدہ جک اولور سہ اندن سالم چیقہ میہ جق بلکہ دہ بو حرب اجلنک صوکی اولہ جقدر . خصوصیلہ ائتلاف مثلث دولترینک غلبہ سی تحقق ایدر و روسلرلہ مؤتلفلرک شرق مسئلہ سنی حلہ طمعاری کندیلرینی سوق ایلر سہ .

بناء علیہ ممالک عثمانیہ نک معروض قالہ جفی مخاطرہیہ بلاعربیہ دخی معروضدر . مرکز قوا بلاد عربیہ یہ اوزاق بولندیغندن ترکلر مدافعہ یی کندی مملکتلرینہ و مرکز سلطنتلرینہ حصر ایتک مجبوریتندہ قالہ جقدری جہتلہ بلاد عربیہ یہ مخاطرہ بلکہ دہا شدید اولہ جقدر . بو بویلہ در استقلالمری زوالدن وقایہ ایلہ جک وساطتی شیمیدن دوشونمک بز عربلرہ فرضدر . مکمل برتشکیلاتہ و وطن واستقلالمرہ محبت صادقہ سی وغیرتی بولنان افراذہ مالک جمعیتمز سلام . وطن و اولادینک محافظہ حیاتی ایچون اتخاژ تداییر ایلہ متفکرلرک باشندہ بولتسنی، کندیسی ایچون الکقدس وظیفہ بیلمشدر . بونک ایچون مواد آتیہ یہ سریعاً جواب ویرمکزی رجا ایلرز .

- ۱ — عند الحاجة بر حركت عموميه يابه بيلمك ايچون يانكزده كي قوت ندر .
  - ۲ — بزه معاونتده بولتق ويا خود يانكزده بولند بر مق اوزره پاره طوپلامق امكانى وارميدر ونه مقداره قدر پاره طوپلامق ممكندر .
  - ۳ — معيشتلى تحت تأمينه آلتق اوزره كنديلرينه حركات وطنيه نك اداره سى توديع ايديله چك بر ويا بر قاچ فرده يانكزده امين بر ملجا اولاجق ير وارميدر .
  - ۴ — تعليمات لازمه يي تلقى ايلك وتعين ايد جكمز محله كيتمك اوزره شعبه كزه وكالت ايد جك معتمد برينى كوندرك سزجه ممكنميدر .
  - ۵ — سزجه معتمد برينى كوندرك ممكن اولمزه تعليمات لازمه يي اعطائتمك اوزره صورت مخصوصه ده سزه برينك كوندركلسمه لزوم كورر ميسكز .
- سريعاً جواب وير مكزى رجا ايلديكمز مواد ايشته بولردر .
چونكه هر كچه جك دقيقه عربك حياتندن كچمش اوليور؛ حيات وظيفه مز اوغرنده نفسى فدا ايد جك زمان حلول ايتمشدر . السلام عليكم .

ع

حاشيه — بوندن بويله امضام سزه بويله اوله جقدر . فقط كوندرك جك كز مکتوبلرك ظرفنده اسم صريح بر صورتده يازيله جق وبعده ديكر بر ظرف ايچنه قونيله رق اوزرينه بروجه آتى آدهس يازيله جقدر .

• مصر القاهره — شارع الدواوين •

مرحوم شريف ياشانك سرايى قارشوسنده شاملى خانك جامع شريفى خدمه سندن

شيخ حق خلف

كندى اليه اجنبى پوسته سته وضع ايلك اوزره مکتوبى سوا حلد معتمد كن اولان بر آدمه كوندرك لازم كليور ؛ اكر بوممكن دكل ايسه محلى پوسته سيله كوندركمده باس يوقدر . بو وثيقه يي اوقور اوقوماز بوتون وضعيت نظر مده تماميله تنور ايتمشدى . ديمك اوليور كه عرب اختلاجياري سوريه و فلسطين داخلنده بر اختلال ايقاعى فكريدن قطعياً صرف نظر ايتمه مشلردى . يالكز شوراسنى اكلاميور دم كه مصر ده كي اللامر كزيه فرقه سى بويله بر اختلاله قرار ويرمش اولدينى حالده اونلرك بوراده كي ممثللى اولان عبدالكريم الخليللر و سائر نه دن طولاني حرب عمومينك بدايتنده حكومه بوقدر صداقت ابراز ايتمشلردى ده شيمدى بو فكر لرندن واز كچه رك اختلال ترتيباتسه مباشرت ايتشلردى . كرك اوزمان وركك شريف حـينك اختلالندن وحتى قهرمان سوريه اردومزك مغلوبيتيله سوريه و فلسطين بالكلية التيزدن چيققدن صوكر ايله بو اسرار آلود حادثه يي بر دورلو كشف ايدمه مش ايدم . آنجق بو خاطر اتمى يازمغه باشلا ديمغ شو صره لرده بوندن بر ايكي آي اول تان غزته سنك نشر ايتديكى بعض وثائق سياسيه بونك اسباب و لذنياتى تماماً اكلايه بيلمكلكمه خادم اولديلر .

عبدالکریم الحلیلک سور و صیداده ترتیبات اختلالیه ایله مشغول اولدینی زمان ۱۹۱۵ سنه سی حزیرانیه مصادفدر . شریف حسینک مقام خلافت علیهنه اختلال ایچون انکیلزله مخابرهه کیریشدیکی تاریخ ده نام بوزمانه تصادف ایدیور .
تان غزنه سنک ۱۸ ایلول ۱۹۱۹ تاریخی نسخه سنده کی مقاله یی عناً درج ایدیور :

عربلر و اتلاف دولتلی

بزوکون محاربه اثناسنده حجاز قرالی امیر فیصلک پدری ایله انکیلز مأموری آرهنده وقوع بولان مذاکرات حقنده بعض یکی خبرلر ویره بیله جک موقعه یز .
انکلتره حکومته شیمدیکی حجاز قرالی حسین شریف مکه آرهنده شرک صورت تقسیمی حقنده تثبیت ایکیلن صلح شرائطی ۲ تموز ۱۹۱۵ دن کانون ثانی ۱۹۱۶ یه قدر تعاطی اولنان سکیز مکتوبله ایضاح ایدیله بیلیر .

۱ — ۱۹۱۵ تموزنده شریف مکه انکیلز جکومتنه معاونت عسکریه سی تکلیف ایله بوکا قارشی عربستان شالیده مرسین و آطنه یی احتوا ایدن و ۳۷ نجی عرض دائره سندن ایران حدودینه قدر امتداد ایدن ساحه ک مختاریتی طلب ایدیور .
شرقه ایران حدودی بونجه بصره کورفزه قدر ؛ جنوبده ، عدن دن ماعدا ، بحر محیط هندی ونهایت غربده بحر احمر و بحر سفید مرسینه قدر حدودی تثبیت ایتلی ایدی .

۲ — ۱۹۱۵ سنه سی ۳۰ آغستوسنده قاهره انکیلز قومیسری سیرهزی ماقاهون تثبیت حدود زمانسک هنوز حلول ایتهدیکنی بیان ایله مبهم جواب ویریوردی .

۳ — ۱۸ تشرین اولنده خارجیه نظارتنه سیرهزی ماقاهون طرفندن تقدیم اولنان ۹ ایلول تاریخی مکتوبده ، شریفک هان تثبیت حدود مذاکراتنه ابتدار ایتکده اصرار ایتدیکنی یازیور . عینی زمانده سیرهزی ماقاهون شریفک مصر مثلندن آلدیغی آتیده کی بیاننامه یی تقدیم ایدیوردی :

« صرف عربلره مسکون اولان حلب ، حا ، حص و شام منطقه لرینک فرانسلر طرفندن اشغالی عربلرک قیامنه سببیت ویره جکدر . فقط بومناطقدن ماعدا شمال غریبه تنظیم حدوددن صوگرا ، عربلر شریف مکه ک تکلف ایتدیکی حدودی قبول ایده جکدردی . »

۴ — ۲۴ تشرین اول ۱۹۱۵ ده سیره‌زی ماقاهون حکومت متبوعه سنک امری اوزرینه شریفه شوم‌آله نوطه ویرمشدی :

« مرسی‌واسکندزون منطقه‌لله شام، حص، حما، حلب شهرلرینک غریبنده‌کی سوریه اراضی‌سنک عرب اکثریتی حاوی اولماقلری جهتله بومنتقه‌لرک نظر تدقیقه آلنان تنظیم حدودن خارج طوتوماسی لازمدر . بالاده ذکر اولنان تحدیداتن ماعدا عرب رؤسایسه آره‌مزده مقرر اولان ائتلافده اصرار ایدیلله‌یه‌جک اولورسه حدودلرک شکلنه موافقت ایدیوروز . بیوک بریتانیانک فرانسز منافعی رنجیده ایتیه‌یه‌جک بر صورتده سربستی حائر اولان اراضی‌سنک بر قسمنده حکومت متبوعه مدن آتیده ذکر ایده‌جکم تأمیناتی ویرمه‌ک ماؤنوم :

« بیوک بریتانیا بالاده ذکر اولنان تحدیدات ایله شریف مک طرفندن کوستریلن منطقه‌لرده عربلرک مختاریتی و حدودلرینی طایفه و کندیلرینه یاردم ایتمه‌ک حاضر در » .

۵ — شریفک ۵ تشرین ثانی ۱۹۱۵ ده ویردیکی جوابده مرسی‌ن و آطنه‌نک ذکر اولنان منطقه‌دن اخراجنه موافقت ایتدیکنی و فقط دیگر منطقه‌لرک وبالخاصه بیروتک مختاریتنده اصرار ایتدیکنی یازیوردی .

۶ — ۱۳ کانون اولده سیره‌زی ماقاهون شریفک آطنه و مرسی‌ندن صرف نظر ایتدیکندن خبردار ایدلیکنی بیلدیریوردی .

۷ — ۱ کانون ثانی ۱۹۱۶ ده شریف فرانسز — انکلز ائتلافنه حلل کتیرمه‌مک ایچون حال حربده بولوندقجه جبل لبنانده‌کی حقوقدن صرف نظر ایتدیکنی و فقط محاربه‌نک ختامنده بوحقوقی تکرار طلب ایده‌جکمی بیلدیریوردی .

۸ — ۳۰ کانون ثانی ۱۹۱۶ ده سیره‌زی ماقاهون انکلز — فرانسز اتفانده نفاق ظهوربنک اوکنه کچمک ایسته‌ین شریفک آرزوسندن خبردار اولدینی کندیسنه فرانسز — انکلز اتفانک محاربه‌دن صوکراده بردوام قالدیغنی بیان ایدیوردی . بوزماندن اعتباراً شریف ایله بیوک بریتانیا آره‌سنده‌کی صلح شرائطنه دائر اولان تحریرات ، معاهدات و تعاطی افکار کسلیوردی .

بو اوراقدن آکلاشیلدیغنه کوره :

اولاً : ۲۵ تشرین اول ۱۹۱۵ تاریخی ، بیوک بریتانیانک شریف ایله اولان منفرد اتفانقی حاوی مکتوبده ، انکلز حکومتی ۱۹۱۶ مایس تاریخی فرانسز — انکلز ائتلافنه مغایر هیچ بر تعهداته تابع اولمق ایسته‌میوردی .

ثانیاً : ۱۹۱۶ معاهداتی حاضرلامق ایچون موسیو ژورژنی قو ایله لوندره آره‌سنده‌کی مذاکراتن صوکرای بیوک بریتانیا شریفه قارشی هیچ بریکی تعهدات

در عهد ائمه مشرر . مثلارك ايلك مذاكراتی حقیقه ۲۳ تشرین ثانی ۱۹۱۵ ده وقوع بولدی . ۱۹۱۶ کانون تانیسندہ تعاطی اولئان سوک ایکی مکتوب ۲۴ تشرین اولده قرال حسینہ قارشی در عهد اولئان تمهداته هیچ برشی علاوه ایتموردی .
 بو مقاله دن صراحتاً آکلاشیلیورکه شریف حسین دها ۱۹۱۵ سنه سی ابتدالزنده اختلاله قطعاً قرار ویرمش و مذکور سنه نیک تموزنده انکلتزه حکومتنه رسماً مراجعت ایدرک مرسین و آطنه دن موصله ایصال ایدن خطک جنوبنده کی اقسام ممالکده ساکن عربلرک بر حکومت مستقده اوله رق تشککنه موافقت ایلدیکی حالده متبوع مفتوحی اولان خلیفه اعظم اسلام علیهنه عصیان ایده جکنی مکتوب مخصوص ایله بیلدیرمشدی .

آنحقی شیمدی واقف اولایلدیکم بو حقیقتله ۱۹۱۵ سنه سی حزرانی نهایتنده کشف ایتدیکم اختلال تشبثاتی قارشولاشدیرنجه عبدالکریم الخلیل و سائرده اوزمان شریف مکه طرفندن امر لازمه اعطا ایلنش اولدیغنی و بو اوامر اوزرینه اختلالجیلرک ترتیبات اولیه اتحادینه باشلادقلرینی آکلامق ممکن اولور .
 بن هیچ برزمان شریف مکه نیک خلوص نیتنه قانع اولما مقله برابر خلافت اسلامیه نیک سعادت ویا فلاکت ابدیه سنک موضوع صحنه اولدیغنی بویه بر حرب عمومی اثناسنده آمال شخصیه سنی تطمین ایچون بوتون عالم اسلامی ربقة اسارتلرینه المق ایسته یین دولترلره اتفاق ایدرک خلافت علیهنه عصیان ایده جکنی و مملکتک هر طرفندن فتنه و فساد آتشلری ایقاد ایله یه جکنی قطعاً امید ایتمزد . (۱۹۱۴) کانون اولی اثناسنده کندیسيله باشلامش اولدیغم غایت نازکانه و تعظیمکارانه اخبارات آلآن دوام ایدیور و (۱۹۱۵) سنه سی قیش موسمده تشبث ایدیله جک اولان ایکنجی قنال سفرینه حجازدن کوندره جکی بر قوه عسکریه ایله اشتراک ایده جکنی قویاً تأمین ایلوردی .
 رفیق العظم کبی ، شیخ رشید رضا کبی ، عبدالکریم الخلیل کبی پاره ایچون هرذنائتی ارتکاب ایده جک ظننده بولونان ادانینک انکلیز ویا فرانسرلر طرفندن صاتون آلینه یله جکلرینه نه قدر قانع ایسم شریف حسین کبی یاشنی ، یاشنی آلمش ، بر آیاغنی چقوره آتمش بر اختیارک نه قدر حریص شان و انفراد اولوزسه اولسون ، نتیجه سی کرک عربلر و کرک بوتون عالم اسلام ایچین بر اسارت محقه دن بشقه برشی تأمین ائیمه جک اولان بر حرکت قیام ایده جکنه احتمال ویرمک ایسته میوردم .

کرچه اوصرمده آلمانیه عودت ایتمک اوزرد بیک مشکلات ایله عسیر ساحلنه چیقمش اولان (نه مدن) قراوزوری مرتباتنک حجازطو پراغندن حین مرورنده جدیه یقین بریده عربان طرفندن دوچار اولدیغنی تجاوزک شریف حینک تشویق و ترتیمیه واقع اولدیغنه امین ایدیسمده بونی ارض حجازه غیرمسلملرک یا قلاشدیرلامسی حقنده کی

مخفوظیتی فیکرینک عربانه تأمینی ظواهری آلتنده انکلیزله خوش کورونمک مقصدیه
 یاپیش اولدیغنه ذاهب اولمشدم . چونکه اوسرده انکلیزله بوتون سواحل عثمانیه
 آبلوقه ایتیش اولدقلری حالده یالکیز سواحل حجازیهی سربست برافشلا و عرب
 زنبوقلرینک مصر لیمانلرینه سربستجه کیدرک هرنوع ارزاق و ذخائر تدارک ایتلرینه
 مساعده ایتملردی . بنده بوندن عادتاً ممنون اولیوردم . زیرا بو سایهده خطه
 حجازیهده ساکن عربان ایله بلدتین طبیعتین اهالی اصلیه و مجاورینی آچلقدن قورتیلور
 حتی کندیسینی بیله بسله مکه مقتدر اولامایان سوریهدن ارض حجازه نقل ذخائر
 لزوم قالیوردی . وین اوله ظن ایدیوردم که انکلیزله بو مساعده خصوصیهی هند
 و علی العموم افریقا مسلمانلرینی ممنون اتمک مقصدیه یاپیورلر و شریف حسین
 انکلیزلری بو مساعده کارلقدن صرف نظر ایتمکه مجبور ایده بیله جک حرکتلره توسلدن
 حذر ایلوردی . (نه مدن) مرتبانه قارش یاپیلان تجاوزک باشلوجه سائق انکلیزلری
 اغضاب ایتمهک املی اولسه کرک دییوردم . شمدی آکلایورم که بو مطالعاتک کافه سی
 بر خیال خامدن عبارتیش و شریف حسین الک دنی مرأیله لایق بر شکلده نی ده
 جکومت مرکزیه نی ده و حتی خلیفه ذیشانمزی ده اغفال ایدرک حکومت عثمانیه علمنه
 دشمنلریله اتفاقدن و بین الاسلام تفرقه و فساد ایقاعندن چکنمه مشدر .

عبدالکریم الخلیل ایله رفقاسنک محاکمه لری تموز و آغستوس آیلرینده دوام
 ایتیش و آغستوس نهایتلرینده ختام بولمشدی . بو محاکمه نظر آختلاجلیرک مقاصد
 خائنانه سی تمامیه تظاهر ایتیش و تشبثات اختلالیهک وسعت و ماهیتی نی جدأ تهشیش
 ایتمشدی . اوسرده سوریهده بولونان قطعاتک جمله سی عرب قطعاندن عبارت اولدیغنه
 کوره اکر بونلر عصیان ایتدیر بیلجک اولورسه بو عصیانی تسکین ایده بیلیمک ایچین
 بنم آئیده هیچ بر واسطه بولونماجق ایدی . چناق قلعه محارباتی اولانجه شدتیه
 دوام ایتدیکندن دکل بر فرقه نک حتی بر طابورک بیله بو جبهه دن آریله زق سوریه یه
 کوندرلمسنه امکان یوقدی . بناء علیه هر نه شکلده اولورسه اولسون امنیت داخلیهی
 تهلمک یه قویه بیلجک الک اوافق بر تشبثده بولونمق جرأتی کندیلرینده کوره بیلجک
 اولانلری تریب ایچون محکوملر علمنه دیوان حربدن صادر اولان حکمارک درعقب
 تصدیق و اجراسی اوزمانکی وضعیته نظرأ موافق تلقی ایتمشدم . اساساً بوکی احوال
 مشکله و فوق العاده اوزدو قوماندانلری بالاخره تصدیق عالییه اقتران ایتدیرلمک
 اوزره دیوان حربلرک قرارلرینی تصدیق و اجرایه صلاحیتدار اولدقلریندن بومسئله ده
 بو صلاحیتده استفاده ایتمک املنده بولوندیغمی ده اولجه حریه و داخلیه ناظرلرینه
 یازمش و جواب موافقتلرینی ده آلمشدم . دیوان حربک مضبوطه سی او قودقدن و اوردو
 مشاور عدلیسینک ده رأینی آلدقدن صکره حکمی تصدیق و ایرتسی کونی بیرونده اجرا

ایستدردم. بومعامله شدیده (۱۹۱۵) سنه سی آگستوس واسطنده اجرا اولمشدی. اختلاجیلر حقنده اک مرحمتن طرزده حرکت ایده جکمی فعلاً اثبات ایدن بواجرات هر طرفده حسن تأثیر حاصل ایتش واختلاجیلری جداً قورقوتمشدی.

عبدالکرم الخلیل اثنای محاکمه سنده کندی علمنده بر چوق حقائق ثابت اولاجنی پک کوزل تخمین ایتش اولان المفید صاحبی عبدالغنی العریسی اورته دن غائب اولمشدی. بالاخره دیوان حرب طرفندن آراشم اولان مرقومک دیگر ایکی آرقداشیلر برابر جبل دروز طرفلرینه فرار ایتدیکری بالتحقیق آکلاشیلشم فقط در دستلرینه امکان بولنه مامشدی.

نهایت اوچ درت آی صوکر ا عبدالغنی العریسی ایله ایکی آرقداشی رواله عشائری شیخ المشایخی نوری شعلان طرفندن جوف حواله سنده در دست ایدیلرک تحت الحفظ شامه کوندرلدیلر و بکا تسلیم اولوندیلر. نوری شعلان بکایازدینی مکتونده بین الاسلام ساعی بافساد اولان بوکی اشخاصک حکومتک نچه سندن قورقولمسی اسلام ایچون محض فلاکت اولاجنی تقدیر ایتدیکندن اخیراً کندیسنه النجایتمش اولان بو آدمیری دوعروجه بکا کوندرمش اولدیفنی سویله وردی. شمدی بوراده بون عالم اسلامه خطاب ایدیورم :

« او قوبوب یازماسی بیله اولمایان بو بدوی شیخنک سلامت محاکمه سنه باقیکنز برده عینی تاریخده خلیفه اسلام علمنه اک شنیع بر حرکت اختلالیه حاضر لامله مشغول اولان امیرمکه شریف حسینک ردائت اخلاقیه سنی کوریکز. انسان بوبله بر حقیقت قارشوسنده ناصل اولورده نفرت ولعنتدن کندیسنی منع ایده بیلر. »

شیخ نوری شعلان عبدالغنی العریسی بی حکومته تسلیم ایتدیکی زمان شریف حسین یالکمز انکیزلرله شرائط اتفاق مذاکره سیله اکتفا ایتمیوردی. بریاندن حکومتی آلداتمق وبرطرفندن سوریه ده نهلر اولوب بیتدیکنی آکلامق اوزره اوغلی شریف فصلی بنم زدیمه کوندرمک دنائتیه ده ارتکاب ایدیوردی.

شریف فیصل ۱۹۱۵ ایلولنده سوریه کلمش واورادن استانبوله کیتمشدی. استانبوله حضور خلیفه یه قبول ایدلدیکی زمان باباسنک وکندیسنک صداقت وعبودیتندن اويله ذیلانله بر لسان ایله بحث ایتمشدی که ذات شاهانه بو بیاناتک حقیقتندن ذمه قدر شبهه ایتمه مشدی. شریف فیصل عینی تأمیناتی بوتون ناظرلره ویردکنصوکر سوریه یه عودت ایتمشدی. کندیسنی پک زیاده اعزاز واکرام ایله قبول ایتدم. براقچ کون دوام ایدن مسافرتی اثناسنده باباسی طرفندن قنال سفرینه اشتراک ایتمک اوزره ۱۵۰۰ هجادمکن مرکب بر کوکلی قطعه سنی کندی قومانداسیله فلسطینه کوندرلمسنی قرارلاشدیردق. متعاقباً قدسی زیارت ایتش اولان شریف فیصل اردو قرارگاهنه

منسوب بر چوق ضابطان حضورنده بر نطق ایراد ایتش و پک یاقین بر زمانده بر قافله مجاهدین ایله کندیلرینه التحاق ایدم چکنی واونلرله اوموز اوموزه دشمن دین علیهنه اولونجهیه قدر محاربه ایتمکدن فارغ اولیه جغنی جدی اولان بی دیشانمژک روح پاکنه یمین ایدم رک وعد ایله مشدی. دقت اولونسون که شریف فیصل بویلان یمیناری ایدرکن باباسی مکده انکلیزله و تاریخی مکتوبلرینی یازیور و خلافت اسلامییه علیهنه کشیدید تشبثانده بولنیوردی. بنم بالطبع اوزمان بوشناعتدن ذره قدر خبرم یوقدی. عبدالغنی العربی نك استجواباتی بزى برچوق حقایق آلمیه آگاه ایتش اولدیغندن آرتق حربك بدايتنده شام فرانسز قونسولوسخانه سندن آله ایدلش اولان وثائقی موقع اجرایه وضعی زماننك کلمش اولدیغنه حکم ایتدم. و بوخصوصده بکا مساعده اولمنسی حربیه وداخلیه ناظرلرندن رجا ایتدم. اوزون اوزادییه دوام ایدن محارباتم نتیجه سنده استحصال مساعده ایتدم. استانبولک بوترددی و ثائفک تعلق ایتدیکی اشخاصك پک یوکسك موقعده بولمالرندن ایلری کلیوردی. حالبوکه نتیجه خائن دین ووطن اولان بر شخصك موقع اجتماعیه سی نه قدر یوکسك اولورسه اونك علیهنده کی تعقیباتك اودرجه شدید اولمسی ایجاب ایدر. چونکه بوکی اشخاصك تشبثات خانانه سی هم داهما مضر نتایج تولید ایدر. و همده اونلرک افعالی جهله ویا نقصانی عقل محاکمه یه حمل اولونه ماز. بونلر قصداً و عمدآ خائن اولمقدن باشقه بر شیء دکلدرلر.

نهایت نقطه نظرک اصابتی ختمده ایکی مسئول ناظرله متفق قالدقند نصوکر ا سنه لرده بری عرب اصلاحاتی، عرب مختاریتی و عرب استقلالی نامنه بیک دورلو هذیانلر تشبث ایتش اولان اشخاصك جمله سی حقنده تعقیبات قانونیه اجرا ایدمک اوزره بوتون وثائقی دیوان حرب عربیه تودیع ایتدم.

یالکز امیر علی پاشایه عائد وثائقی استثنای ایتمکی مناسب کورمشم چونکه امیرعلینک ایکی برادری ایله بر برادر زاده سی فرانسز لرك سوریه پولیتیکه لرینه آلت اولمق صورتیه مسئله ده پک زیاده علاقه دار اولدقلرندن هیچ اولزسه بو عائله نك اکبر اولادی اولان علی پاشای صیانت ایتمک ایسته یوردم. علی پاشانك نه ماهیتده برانسان اولدیغنی وسنه لرندن بری نان نعمتیه پرورده اولدیغنی خلافت اسلامییه قارشى نه قدر نازک و کورلک کوستردیکنی اثبات ایدن وثیقه لر دیوان حرب دوسیه لرنده محفوظدر.

عرب اختلاجیلرینک ایکنجی پارتیسنك اثنا ی محاکمه سنده دخی شریف حسینله دوستانه محارباتم دوام ایدیوردی. نهایت کانون ثانییه طوغری. شریف فیصل ۴۰ الی ۵۰ آتلی ایله نهایت مکدن شامه کلدی و قمال سفری ایچون موعود اولان ۱۵۰۰ مکه کولکلیسنه عائد مالزمه نك احضار ومکيه سوقی خصوصنده بکا معاونت

ایتمک اوزره شامده اردو قرارگاهنده قالدی . بوصیراده دیوان حرب عرفی تدقیقات و محاکماتنه کمال اعتنا ایله دوام اییدیوردی . شباطده انور پاشا دردنجی اردویی تفتیش ایتمک وسینا چولنده یاپیلان منزل تشکیلاتی کوزدن کچیرمک اوزره سوریه کلمش ایدی . هر طرفجه تفتیشاتی اکال ایتمش اولان مشارالهی مدینه یه زیارتیه تشویق ایتدم . شریف فیصل دخی برابر مزده اولدیفی حالد برلکده مدینه یه کیتدک . اوراده بولندیمز صیراده شریف حسین انور پاشا ایله بکا برر مرصع قیلنچ ایله داها سائر بعض اشیا هدیه ایتشدی . جمله نیک معلومیدرکه بین العرب حسیات دوستانه نیک اک باهر دایلی یکدیگر بنه قیلنچ هدیه ایتمکدر . بناءً علیه بزه بوصورتله صمیمی دوستلق ابراز ایتدیکی صیراده کندیسسی بالاده درج ایتدیکم ۱ کانون ثانی ۱۹۱۶ تاریخی مکتوبله مقام خلافتیه قارشی عصیان ایچون انکلیزلره قطعی تکلیفاتی احرا ایتمکده ایدی . بومثالیری هب شریف حسینک ردائت اخلاقیه سنه نمونه اولمق و شریف حسین اختلالی بنم سوریه اداره مه استناد ایدن بعض قیصه فیکرلی انسانلره بر جواب شافی ویرمک ایچون ایراد اییدیورم .

انور پاشانک استانبوله غودتندن صوکراد دخی محاکمه دوام اییدیوردی . بو صیراده شریف حسین ایلمک دفعه اوله رق یوزنده کی ماسکچی چیقارمشدی . استانبوله غودت ایدر ایتمز انور پاشا بکا شریف حسینک برشیفرملی تلغرافنامه سنی کوندرمش ایدی . بو تلغرافنامه ده شریف حسین بعض سفسطه کارانه مقدمه لردن صوکراد خلاصه شویله دییوردی :

« اکر بنم بوراده راحت اوطور مقلغمی ایستیورسه کز تبوکدن مکیه قدر امتداد ایدن خطه حجازیه ده بنم مختاریت اداره می قبول ایدیکز و امارتی اولاد اکبرمه قبول ایتمک شرطیه مادام الحیاه بکا تفویض ایدیکز . بوندن باشقه الیوم تحت محاکمه یه آلمش اولدیغکز بعض مخطی عرب اکابرینک قباحتلرینی عفو ایدرک سوریه وعراقه شامل اولمق اوزره بر عفو عمومی اعلان ایدیکز . »

بو تلغرافنامه نیک عباره سی اوقدر مغلق یازیلشدیکه انور پاشا بکا نقل ایدرکن بوندن بر معنا چیقارامدیغی ودلی صاحبسسی تلقی ایله دیکنی سویله مشدی .

او صیره ده شریف فیصلده - باباسندن آلدیفی تعلیماته مستند اوله جق - دیوان حرب مهمملری حقنده رحم و مروت کوسترمکلیکم ایچون بکا رجا و نیازلرده بولنیوردی .

انور پاشانک کوندردیکی تلغرافی آلیر آلاماز شریف فیصلی جلب ایتدم . محاوره مزک طرز جریانه شاهد اولمسی ایچون ارکان حربیه رئیس علی فؤاد بکی ده برابر بولندردم . بعض مقدمه لردن صوکراد شریف فیصله دیدمکه :

« انور پاشا ايله برابر مدينه دن عودتمزدن سوڭرا مدينه يه كلن برادر كز علي بك مدينه محافظتك ايشنه مداخله يه ، مدينه ده امور امارت نامني ويريكي بر طاقم معاملاتك ردينه باشلانجه بن بوني علي بكك كنجاكسهنه تقديرسزلكسهنه حمل ايتك ايسته يهرك بوكي احوال دن توقي ومجاوبت ايتسي لزومني محافظ پاشا واسطه سيلاه كنديسنه اخطار ايندريدكم كي پدر كز دن ده آروجه استرحامانده بولنش ايدم .

بوندن اول سزكله سبق ايدن بر چوق محاوره لرمزده بر چوق فرمانلره مستند اولديغني بيان اينديككز حقوق امارتي صيانت ايچون بالذات كنندم صرف مساعي ايدم جكمي وا كر غصب ايدلمش برحق موجود ايسه اونك صاحبنه اعاده سي ايچون هر كيم اولورسه اولسون مجادلدهن اجتناب ايتيه جكمي سويله مشدم . بوني دفعاتله پدر كزده يازدم وحتى بوندن طولاي حتمده برخيلي التفاتي حاوي تشكر تلغرافنامه لري ده آلدم .

فقط سزكده تحت اعتراف كزده دركه بالذات عائله كز ايچنده بعض ذوات پدر كزك خصميدرلر . بونلر استانبولده بولندقلري ايچون پدر كز حقه ده هر كون بعضي روايتلر نقل ايتكدن وحكومت مركز يه نك شبه وانديشه لرني اويانديرمقدن كري طور ميورلر . احوالده سزك ايچون اك عاقلانه تدبير بو خصما كزك رواياتنه ماهيت صدق ويرمك احوال واقوال دن تاممي مجانبتدر . مع هذا شوتلغرافي اوقورسه كز سزكده تحت تصديق كزده اولان اصابت مطالعاتمه رغمأ پدر كزك نه قادار ياكش بر خط حركت اتخاذ ايتديكني وسياسي دشمنلرينه نه قدر واسع بر ساحة هجوم احضار ايتديكني آكلارسكز . »

كالم تهالكله تلغرافي اوقويان شريف فيصل قارشيمده رنكدن رنكه كي ريوردی . نهايت ديدی كه :

« آه افندم ، بيلمز سكز ، نه قدر بيوك بر عذاب دروني حس ايديبورم . حقيقه بوتلغرافنامه نك يازيلماسي پك بيوك بر خطادر . سزي تأمين ايدرم كه پدرم بونلري برسوء نيت . ايله يازمامشدر . بيلمز سكز كه پدرم پك كوزل تور كجه بيلمز . بناء عليه بوتلغرافنامه پدرك عرجه ويريكي مالى آكلایه مايه رق قارمه قاريشيق ايتمش اولان بر تور كجه كاتبك محصول قريجه سي اولسه كر كدر . يوقسه الله محافظه ايتسين ، پدرم بويله بر فكرده بولونيرمي ؟ »

شريف فيصلك تلاشي جدا آرتيوردی . پدرينه بوكي تشبثان دن فراغت ايتسي ايچين رجائي حاوي برمكتوب يازم جغني مصرأ وعد ايديبور ودها چوق تأمينات قطعيه ده بولونيوردی . شريف فيصل ايله محاوره مزي متعاقب شريف حسینه بر شيفره يازدم وديدم كه :

« انور پاشایه یازدیغکز تلغرافی اوقودم . امارتک اولادیه اولارق سزه ویرلمسی ایسته یورسکزر و برقاچ دین و ملت خائیرینک مظهر عفو عالی اولملرینی ارزو ایدیورسکزر . ایکنجی آرزوکز سلامت عامیه متعلق بر تشبثک بر شکل مضرده نتیجه لئمی دیمک اولدینی ایچین غیر قابل قبولدر . خائیری عفو ایدن دولتی افکار عمومیه ضعف ایله اتهام ایدر و دیگر بر چوقلرینک اخائنه یلتمه لرینی و بالتیجه دینک و مملکتک ضرر دیدم اولمسی موجب اولور . حقارنده کی وثائق منظور یکز اولورسه بونلرک نه درجه لدره خائن اولدیلرینی سزده تقدیر بیوریرسیکزر . امارتک اولادیه اولارق تقویضی مسئله سنه کلنجه : بوکا نهدن لزوم کورمکده اولدیغکزی آکلایا مامقله برابر زمان طلبک پکده حسن انتخاب ایدلمه مش اولدیغی سویله مکلکمه مساعدم بیوریکز . بوتون قوای عقلیه وحسیه نک بوجهان حربیه مشغول اولدینی بر صرمدم ممالک عثمانیه نک اک مهم و نازک نقطه سنده مقام امارتی اشغال ایدن بر ذات طرفندن اظهار ایدیلن صدای مطالبک قولاق لدره نه قدر ناخوش بر تأثیر بیراقه جفتی سز تقدیر ایدیکزر . بئم فکر مجبویه مطالب درمیانه حقکزر اولسه بیله بونی شمدی یاپامالیسیکزر . بوکون بوتون قوای ملیه نک یالکزر بر نقطه یه معطوف اولمسی ایجاب ایدرکه اوده غلبه نهاییه نک استحصالی غایه سیدر .

« شمدی سزه شوراسنی عرض ایتمک ایستهرم که حکومت حاضره قولنه صداقت شریطه سنندن بر دقیقه فارغ اولسه ده بوکونکی احوال مشکله آراسنده سزک طرفکزدن بر فئالق ایقاع ایدلمسه مانع اولمق مقصدیه سزه شمدیکی مطالبکزی کاملاً بخش ایتمسه ، حربک غالبیتله نتیجه لئمنسندن صوکرآ سزک علیه کزیه کمال شدتله حرکت ایتمسه کیم مانع اولایبیلر ؟

سلطان عبدالحمیدک اوسزی بیله قورقوش اولان استبداد شدیدیه علیه بلا پروا قیام ایتمکدن چکنمه مش اولان ذواتک تشکیل ایتدیکی شمدیکی حکومت خیر اسلامه معطوف بوکونکی مجادله و مجاهده سی اثناسنده کندیسنه آز جوق مضرت ایقاعنه جرأت ایدنلری عفو ایتمیه جکدر . فقط اومقدس غایه یه وصول ایچین کندیسنه فی سبیل الله معاونت ایدنلر حقنده ذات خلافتسمات افندیملرک مروت شاهانه لرینی استجلایدن کری دورمیه جقدر . »

بو مخبرانتک اثنای جریاننده عالیه دیوان حربی حکمنی ویرمشدی . شریف فیصل بونلر حقنده استحصال عفو ایچین تمهیداً اوغراشوب دوریوردی . همان هرکون بکا کلیور ولاقیردی آراسنده عفودن بحث ایدیوردی . اوزاقدن اوزاغه قولاغمه کلن حوادثلره کوره کندیسنی زیارته کلن اشرافه همشیریلرینی قورنارمق ایچین هیچ

بر تشبده بولونم دقل رندن، هیچ اولماز سه كلوب بكا رجا ايتد كرنن طولاي جيقشير مش.
بر جمعه كوني بنى شامه بر ساعت مسافده كائن «قابون» چيقتلكنه اوكله طعامنه دعوت
ايتشدى. بر قاچ ضابطمه برابر كيتدم. يمكن صوكرائنه عيني نقراتى تكرر ايتدى.
محكوملر كدرجه جرملرني بيلوب بيلمديكنى صوردم. هیچ رشيدن خبرى اولمايغى
يمين ايله تأييد ايتدى. او حالده بونى اوكر نه حك اولور سه بوكون اولنرك عقولرني
ايسته ديكي ايجون بك يوك بر ندامت حس ايدجكنى سويلدم.

حكم اعدامك اجر اسندن بركون اولينه شريف فيصلك اصرار و ابراميله حقنده
بك بويوك بر حرمت و تعظيم بسله ديكم شيخ بدرالدين افندى بونلر حقنده رجاده
بولونمق ايجن قرار كاهه كلمشدى. جامع امويه خطيبلرندن شيخ عبدالقادر الخطيب ده
بر ابردى. [شيخ عبدالقادر الخطيب قدر ساخته وقار و منافق بر شخصيته، دكل شامده بلكه
بوتون جهانده تصادف اولونماز. حضرت فخرو كائناتك لعنلر و نفر تترلره ياد ايتديكي
مدينه منافقلى بونك ياننده هیچ قاليرلر. يويله اولغله برابر بر فكر مخصوص ايله
جزاسنى تأخير ايتكى مناسب كوريوردم] اردو مفتيسى شيخ اسعد شقير افندى ني
ترجمان اوله رق دعوت ايتدم.

شيخ بدرالدين افندى كنديسنه خاص اولان نزاكت اسلوبيله بياناتنه باشلادى.
ديوان حريدن، اوراده كي محكوميندن و سائر دند ذره قدر بحث ايتمه يرك صورت
عموميه ده سلامت اسلاميه و اوفى تهلكيه قويا بيله حك تشبثات خائنه حقنده
بسط مطالعات ايدىوردى. بر چوق آيات و حديث اوقويوب تفسير ايتدكن
صوكر ايدى كه: [جناب حق بين الاسلام فتنه و فساد ايقاعنه ساعى بولونانلر ايجون
اوچ دورلو جزا توعيد ايدىور: يا اعدام، يا ايكي قولنك كسيلمه سى و يا خود نفى
ابد! و جزالر عملك و فساد و فتنه نك توليد ايد بيله جكي مضراتك درجه سنه كوره حكم
اولنقى لازم كلير. بز شيمدى عالم اسلامك اك زياده تهلكلى بر حربه داخل اولدينى
بر زمانده يز. اكر بو زمانده اسلامك ضعفى موجب اول بيله حك فساد و فتنه
توسل ايد نلر بولنير سه اولنردن داهامضر مخلوقلر بولونماز.

«فخر كائنات افنديز بيورويور كه: «خائنلر حقنده حاكم زدننده تشبثات
شفاعتكارانده بولنانلرده خائنلردر. زيرا بونلر بيله رك و بيلميره رك اتساع فساد
و فتنه خدمت ايتمش اولورلر. «بناء عليه جداً و حقيقة» اخائتلرى ثابت اولانلر
ايجون شفاعتده بولنمقن هر مؤمن موحداك حذر ايتمه سى لازم كلير.» [

شيخ كامل اتمام كلام ايدر ايتمز كوله رك شيخ اسعد و شيخ عبدالقادر الخطيبك
يوزينه باقدم و ديدم كه: «سز شيخ حضر تلىنى بزم ديوان حزبك محكوم ايتديكى

خائنلر حقنده استشفاع ایچون بکا کتیردیکیز . حالبوکه شیخ بنم دیوان حربک مضبوطه سنی بر فتوای متین ایله تصدیق و خائنلری عفو ایتمک قطعاً مأذون اولمادیغمی لسان شرع شریف ایله بکا اخطارایتدی . اویله دکلمی ، بدرالدین افندی حضر تلی ؟ ، دیدم . بشوش سپاسیله حاضر و نه باقارق مقام تصدیقه باشنی صاللا دی . شیخ اسعد شقیر :

« آمان یا شیخ سن بزی برباد ایتدک ، بدتیردک . آرتق بوندن صو کرا پاشایه هیچ بر رجاده بولونامیز . سزک فتوا کزه کوره بزی ده خائن تلقی ایدرک ایپه چکمه کالقی شیر ! » طرزنده بر لطیفه ایله مکالمه حسن خاتمه ویرمشدی .

ایرتسی کون شام و ییروتهده حکم اعدام اجرا اولندی . بعض ذوات دیورلرکه بو حکملری اراده سنییه اقتران ایتدیرمه دن اجرا ایتمه ملی ایمم .

اولا بوکا قانوناً صلاحیتیم واردی . ثانیاً انحق بویه بر اجراءات ایله دیکر خائنلری ترهیب ممکن اوله بیلیردی . عربستانده شخصلرک و شخصیتلرک او قدر بیوک بر تأثیری واردرکه بعضاً بر قول اردونک یاپه میه جفی برایشی یالکیز بر شخص یاپه بیلیر .

بنم قدر جزئی وساطه مالک اولان بر قوماندانک سنه لردن بری انکلیز و فرانسز پروپاگاندا ریله اخلاقی برباد ایدلمش بر محیطده نفوذ و قوت حکومتی ادامه ایده بیلیمه سی ایچون عندالاقضا هر دورلو جزا و عفو بنی هر کیم حقنده اولور سه اولسون ، حتی استانبوله صورمادن اجرا یه قادر اولدیغنه قانع اولماسی لازم کلیر . بن امیم که شریف حسینک اعلان استقلال ایتش اولماسندن صو کرا ، دها ۲ بحق سنه سوریه ده هیچ بر اختلاک ظهور ایتمه مش اولسی ۱۹۱۶ سنه سی نیساننده موقع اجرا یه وضع ایدلمش اولان حکملردن ایلری کمشدر . بوندن باشقه بو حکملرک بلا استیذان تصدیق و اجراسی خصوص سنه ایکی ارقدا شمله تماماً مطابق قالمش ایدک که بونلردن بری حریبه و دیکری داخلیه ناظری ایدیلر . وبالا خره اوراق حکمیه بی استانبوله کوندردیکم زمان حریبه نظارتی دیوان تمیزی طرفندن لدی التحقیق مجلس و کلا قرار یله عرض عتبه علیا قلنهرق اردوجه موقع اجرا یه وضع اولنان حکملر تصدیق عالی یه ده اقتران ایتدیریش و معاملات قانونیه اتمام اولنشدی .

دیکر بعض ذوات ده دیورلردی که ، سوریه ده محاکمه و اعدام اولنان اشخاصک جرملری ۱۹۱۳ سنه سی بدایتلرنده اعلان اولنان عفو عمومی قانونیه مظهر عفو عالی اولمشدر . بونلرک بالا خره عینی جرم دن طولای محکمه و اعدام ایدیلرلی مخالف قانوندر .

« سوریه مسئله سنک حقیقتی » عنوانی قیرمزی کتایده صراحة در میان ایتدیکم وجهله بواشخص عفو عمومیدن اولسکی جرملرینی اوندن صوکراده ادامه ایتدیرمشلردر. وکندیلرینک محکومیتلری ایشته بومؤخر جرملرندن ایلری کلمشدر. آنجق عفو عمومیدن اولسکی جرملرینه عائد وثائق غایت قوتلی اولدیغندن ماهیت اختای بتون مرارت و چیرکینلکی ایله کوسترمش اولمق ایچون دیوان حرب عرفی بو وثائقی تدقیق ونشر ایتشدر. قیرمزی کتابک نشرندن صوکرادخی بو ادعای در میان ایتک حکومتک ایشنده مطلقا برخطا بولمق املنده اصرار ایتک ایسته مکدن باشقه برشیته حمل اولونه ماز.

حکملرک اجرا اولندیغی کون اردویه بریسانامه نشر ایده رک و بویسانامه یه محکوملرک هر برینک ثبوت جرمنه مدار اولان وثائقدن بعضیلرینی درج ایتش ایدم. برایکی ساعت صوکراد شریف فیصل زیارتمه کلدی. «اگر بوخائترک جرملرینک بوقدر شنیع اولدیغی بیلسه ایدم، جدمک روح پاکنه یمین ایدرمکه حقارنده شفاعت و مراجعتده بولمق دکل، هر بر عضولرینک آری آری کسیلوب آتیمق صورتیه تشدید عقوبتلری رجاسنده بولونیردم. الله کافه سته لعنت ایتسین،» دیمشدی. عینی کونده شام مبعوثی عظم زاده محمد پاشا دخی زیارتمه کله رک: «مائله من افرادی میاننده بویله دنی مخلوقلرک یتشمش اولسی بی حجالتک اک صوک درکله رینه القا ایدیور. عدالت الهیه بی اجرا ایتدیکز. الله ورسولی سزدن راضی اولسون!» دیمشدی.

وقعه دن بر آی قدر صوکراد شریف حسینه یازدیغم تلغرافک جوابی کلدی. شریفک بوجوابی بنم تلغرافک کندی اوزرنده اولدقجه ناخوش برتأثیر حاصل ایتدیکنی کوستریوردی. عفو عمومی مسئله سی ایچون دولتک فائده داخلیه سنی موجب اوله بیلیر مطالعه سیله ایلری سوردیکنی در میان ایتدکدن صوکراد مدینه محافظندن برچوق شکایتلرده بولنیور و خلفای عثمانیه نک کپندیسنه احسان ایلدیکی حقوقه تجاوز ایدلمسنه راضی اوله مایه جغنی سویلیوردی.

اوصرده مدینه ده کی شریف علی بکک محافظ بصری پاشا علیه نه واقع اولان تجاوزاتی جدأ تحمکک فوقه چیقیوردی. بناء علیه هان شریف فیصلی دعوت ایدرک باباسنک بکا یازدیغی جوابی کوسترمکله برابر قارداشک بوکبی تجاوزاتی تکرر ایده جک اولورسه کندیسنی قوه عسکریه استعمالیه منعه توسل ایده جکمی غایت تشدید برافاده ایله بیان ایتدم. و دیدم که:

« فیصل بک افندی، کرک پدریکزک صوک زمانلرده استعمالنه باشلادیغی لساندن وکرک برادریکز علی بکک مدینه ده کی افعالندن هیچ برشی آکلایامافه باشلادم.

سزگله بوراده کی مناسبتمز غایت درست و دوستانه ایکن علی بکک مدینه ده کی افعالی نه به حمل ایتک ممکن اوله بیلیر ؟ بریاندن قنال سفری ایچون بیک بشیوز نفرلک کوکللی قطعه سنک احضار یله مشغول اولیور سکنز . دولت سزه بوقدر پاره ویریور و کوکللیلرک تفتکلرنی مدینه به کونده ریور . برطرفندن پدکز میلان انفراد اراؤه ایدن مطالب درمیاننه باشلایور و برادرکز علی بک مدینه ده پدکزک اقوالیله متوافق افعال و اجر آته توسل ایلور . بن سزه غایت آچیق برلسان ایله سویله ملک ایسترم که اکر دوست ایسه اونک ایجاباتی تماماً اجرا ایدلم . یوقسه مقصدیکز بشقه ایسه رجا ایدرم ، سلاحلریکزی الیکز ، هان اعلان عصیان ایدیکز . هیچ اولمزه اوزمان شیمدیکی قوم دیلره نهایت ویرمش وایکی دشمن کی قارشنی قارشنی به چیقمش اولورز . نتیجه ده جناب حق نه مراد ایتمش ایسه او اولور . اکر مقصدیکز اختلال دکل ایسه برادریکز علی بک یازیکز هان کلسون . بوراده بنی زیارت ایتسون و محافظه تسلط ایتکدن آرتق واز کچسون ! »

شریف حسینک صوک مخبراتی بکا تماماً آکلاتمشدی که بو آدم اختلال ایچون بر فرصت ویر وسیله آریوردی . ایشته بوندن طولانی شریف فیصله آچیق و صوک درجه شدید برلسان ایله بوسوزلری سویلشدم .

سوزلرم شریف فیصلک یوزنده بر دامله قان بیراقماشدی . آیاغه قالقهرق و صاغ آلی کوکسمنه قویهرق مهیج برصدا ایله دیدی که :

« آمان پاشا حضرتلری ! بویله شیلری بزه نصل اسناد ایده بیلیر سکنز . خلافت اسلامیته ک الصادق خادم لری اولمقله افتخار ایدن و رسول الله پیوسته اولان برعائتک افرادی نصل اولورده خائن اولور ؟ الله عشقنه تبدیل فکر و ذهاب ایدیکز . نه بن ، نه پدرم ، نه ده قارده شلرم بو دولت و ملت خائن دکلز ! جمله من نان و نعمتی یدیکمز خاندان دیشانک و اونک دولتک کوله لری ز . برادرمله حافظ بصری پاشا آراسنده کی اختلافاتی حل ایده جکمه و قدراشمی بورایه کتوروب اللریکزی او پدیره جکمه اعتماد ایدیکز ! »

بو محاوره مز اثناسنده اردوارکان حربیه رئیس علی فؤاد بک ده حاضر بولنیوردی . شریف فیصل بنم یانمدن چیققدن صوکره ارکان حربیه رئیسک اوطه سنه کیتمش و اوراده آغلایه رق شیخ اسعد شقیر و علی فؤاد بک بنم فوق العاده حدتلی اولدیغمدن و قدراشمی توقیف ایله شامه کتوروب اعدام ایتدیرمکلکم بیله مأمول اولدیغندن بک بیوک براندیشه ایله بحث ایتمکه باشلامش اولدیغنی بالا خره شیخ اسعد بک سویله مشدی .

بو حادثات ۱۹۱۶ سنه سنک مایس بدایتلرنده جریان ایدیوردی . حالوکه بالاده بحث اولنان تان غزته سنک مقاله سنه نظر آ شریف حسین داها ۱ کانون ثانی ۱۹۱۶ تاریخندن بری انکلیزلره اتفاق ایتمش و اعلان عصیان ایچون مناسب بر فرصتک ظهورینه مترقب بولونمش ایدی . بن اکر اوزمانلر بو حقیقته واقف اولسه ایدم ،

شامده کی شریف فیصلی ده، مدینه ده کی شریف علی بی ده توقیف ایدر و حتی مکینه علی المعجله برتورک فرقه سی کوندره رک شریف حسین ایله دیکر اولادینی یا قالا یه رق بواختلال مشئومی داما دوغمه دن بوغمش اولوردم. نه یاهیم که الیده بودنیرک ثبوت جرملرینه مدار اولاجق هیچ بر وثیقه مادیه موجود دکلدی .

شریف حسین قتال سفرینه اشتراک ایچون کوندره جکینی وعد ایتمدیکی بیک بشیوز کولکلینک مصارفی اوله رق اولابندن آلتون اوله رق الی آلتش بیک لیرا قدر بر پاره آلمشدی . بونلره عائد تفنکر نیسان نهایتنه دوغری مدینه یه کلمش واورادن مکینه سوقلری مقرر بولنش ایسه ده شریف حسینده مشهود اولان تحول لسان بنی احتیاطکار بولمغه دعوت ایتمش اولدیغندن تفنکرک سوقنده کی مشکلاتی ایلری سورمه رک مجاهدینک مکهدن تفنکسر اوله رق حرکت ایتمه لرینی و مدینه یه مواصلتلرنده تفنکرک ویرلمی مناسب اولاجغی کندیسنه یازمش و تفنکرکی مدینه ده براقدرمش ایدم.

مایسک اواسطنده برکون شریف فیصل زیارتمه کله رک برادرلی علی بکک الیوم مدینه ده بولنان مجاهدین ایله سینا جهه سنده کی اردویه التحاق ایچون پدرندن امر آلدیغی و بناء علیه اگر کندیسنه مساعده ایدرسه مدینه یه قدر کیدرک برادرینی آلوب قدسه کتیرمک ایسته دیکنی و بونک مجاهدین اوزرنده حسن تأثیری اوله جغی سوبله مشدی . بن و مراجعتک بنم الیدن قاجق مقصدینه مبتنی اولدیغی درعقب حس ایتمش اولقله برابر مادامکه برکره شریف حسین و اولادلری طرفندن آلدانلمغه باشلامشدم، بو آلدانلمقه نهایته قدر دوام ایتمکی ترجیح اییدیوردم . بر مدت دوشوندکن صوکره: « پک اعلا ، سزه اذن ویریورم. کیدیکز، بنم نامه مجاهدینی مدینه دن استقبال ایدرک بورایه کتیریکز . بن مجاهدینک شمندوفرله ناصل سوق اولونه جقلرینه دائر ایجاب ایدن تعلیاتی مأمورین عائده سنه ویردم . معیتکزه شام علماسندن ر قاچ ذاتی دخی ترفیق ایدهیم ده استقباله بر هیئت مخصوصه حالنده کیمش اولوکز ! » دیم . سوزلریمی دیکلرکن شریف فیصلک کوزلری مسرت قویلجیملری صاحفه باشلامشدی . اوآنده بوتون حقیقت نظرمد تظاهر ایتدی. حتی ارکان حربیه رئیس علی فؤاد بکه : « پک یقین بر زمانده بر حجاز اختلالی قارشوسنده قاله جغمزه امین اولکز ؛ شریف فیصل بنم الیدن قورتولدیغندن طولانی حس ایتمدیکی مسرتی ستر ایتمیه جک قدر متهیج اولدی .. » دیمشدم .

فکریمه علی فؤاد بک اشتراک اییدیور و فی الحقیقه چاره سزک قارشوسنده بشقه درلو حرکت ایتمه نک امکانی اولمادیغنی تصدیق اییدیوردی .

او صروده یمنده کی قطعاتک قادرو نقصانلرینی اکمال ایتمک اوزره استانبولدن قطعه حالنده کوندرلش اولان ایکی اوچ بیک قدر اکمال افرادی مدینه یه مواصلت ایتمش

بولنوردی . مدینه محافظانی اون بش کوندن بری بو قطعہ نک سوقی ایچون لزومی اولان دوه لرك تدارکی ایله مشغولدی . بو تعلیم و تربیه لری پك مکمل اولمایان وهر بلوکنده انجق بر احتیاط ضابطی ایله ایکی مسلح نفر بولنان بو غیر منتظم افرادک مدینه دن مکیه حرکتلری صره سنده شریف حسینک ترتیباتیه یوله عربان طرفندن بر باصقینه اوغرایه جقلری روایتک مصر آ دوران ایتدیکنی محافظ بصری پاشا بکا یازمشدی .

اشعار اخیرہ قدر بو قطعہ نک مدینه ده ابقاسی و الیوم مدینه ده بولنان طابورلرك ضابطانندن ده استفاده اولونه رق ، مکّه مجاهدینی ایچون کوندرلش اولان سلاحلره تسلیح ایدیلهرک ، تعلیم و تربیه لرینه اعتنا ایدلمسنی و شریف علینک جالب نظر دقت اولان اطوار اخیرہ سنه کوره مدینه ده غایت متیقظ داورانیلهرق بر باصقینه معروض قالمقدن توقی اولونمسنی محافظ پاشایه یازدم . شریف فیصلک مدینه یه کملک اوزره بولوندیغنی ده علاوه ایتدم .

شریف فیصل رفاقتنه ویردیکم دیگر برقاج ذات ایله برابر مدینه یه حرکت ایتدکدن سوکرا هر دورلو احتمالہ قارشو برتدیر احتیاطی اولمق اوزره معیتده کی قول اردو قوماندانلردن صلابت دینیه سی و محبت وطنیه سی ایله مشهور فخری پاشانی ده مدینه یه کوندر مکّه قرار ویردم . وضعیت حاضرہ یی ، بتون دوشوندکلریمی و شریف حسینک قریباً اختلال ایدہ جکی حقنہ کی شہلریمی فخری پاشایه سویله دم و مرقد نبی زیارت مقصد ظاهر سیله مدینه یه قدر برسیاحت اجرا ایتسنی واوراده بر حادثہ ظهورہ کله جک اولورسه بصری پاشا ایله تدایر مانعه اتحاد ایتسنی رجا ایتدم . مدینه محافظی بصری پاشا جسور ، ناموسلی ، حمیتلی و مدینه عربلرینک احوال عمومیه سنی پک اعلا ا کلامش اولمقلہ برابر محاربہ لرده اکتساب ممارسه ایتمه مش اولدیغندن احوال مشکله آره سنده بلکه تدایر شدیدہ اتحاد ایدہ مز، دیه دوشونیوردم .

بصری پاشا ایله فخری پاشایه بر تعلیمات خفیه ویردم . بوتعلیمات موجبہ مدینه ده شریف زاده لرك بر حرکت فعلیہ اختلالیه سی کوریلہ جک اولورسه فخری پاشا درعقب قوماندانی درعه ده ایدہ جک و بصری پاشا یالکزن امور ملکیه ایله اشتغال ایله یه جک ایدی . هر ایکسی ده وطنلرنی جانندن سوهن بوایکی ناموسلی تورک آره سنده بویله بر زمانده بر اختلاف ظهور ایتمه جه کسنه امین ایدم .

بو قوماندان تدایرندن بشقه بر احتمالہ قارشو درعقب مدینه یه سوق اولنمق اوزره شامده ایکی اوج طابور عسکرله بر ایکی جبل بطریه سنی آماده بولوندردم . بو قطعات نرہ یه کیده جکلرنی بیلمیورلر و یالکزن ایلک امردن یاریم ساعت سوکره شمندوفره یینه جک بر حالده حاضر بولونویورلردی .

خط قومیسری قائم مقام سلیمان شوکت بك هر نوع اسرار دولتی محافظه ایدم بك قدر كتوم وحسن اخلاق صاحبی بر ذات اولدیغندن اونك واسطه سیله بوقطعا نك شمندوفر سوق «ایتینه ره» لرینی احضار ایتدیردم .

شریف فیصل مدینه یه کیتد کدن صو کرا بنمله بخابر ایدیور و شریف علی ده قریباً بنمله کوروشه جکندن طولانی حس ایتدیکی ممنونیتی بکا یازیوردی .

شریف حسین دردست سوق اولان مجاهدینه صرف اولنق اوزره ده بیلیم قاج بیك آلتونك کوندرلمسنی رجا ایتدی کندن اونك ده شریف علی یه تسلیمینی مدینه محافظنه یازمشدم . ۱۹۱۶ کانون ثانیسنك برندن بری انکلیزلره متفق بولنان شریف حسین اختلا لندن برایکی کون اول ، ۱۹۱۶ سنه سی مایسی نهایتلرنده دولتک برچوق آلتوتی دها آلمقدن ، بوباره نی آله بیلیمک ایچونده یالان سوبله مکدن حیایتمه مشدی . حزیرانک ایکنجی کونی بیر وئده بولنیوردم . فخری پاشانک مدینه دن بی ماکنه باشنه ایسته دیکنی تلغراف مأمورلری خبر ویردیلر . بر فلاکت خبری آله جغمه امین اوله رق تلغرافخانه یه کیتدم . فخری پاشا دیورکه :

« بورایه کلدیم کله لی شریف علی وفیصل بکلره غایت صمیمی مناسباتده بولنیوردم . حتی ایکی کون اول بی مجاهدین اردو کاهنه ک تأسیس اولندیغی حضرت حمزه یه دعوت ایتدیلر . اوراده برلکده یمک یدک . مجاهدین بر چوق بدوی او یونلری اوینادیلر و قتال بوینده انکلیزلره ایندیره جکلری قهرمانجه ضربه لرك شدنه دائر قصیده لر انشاد ایتدیلر . دون کیجه ده علی وفیصل بکلرک قوناقلرنده مسافر ایدم . ایکی کونه قدر مجاهدینک ایلک قافله سی شمندوفرله در رایه سوق اولونه جقدی . بوصباح غایت غریب بر تحول قارشوسنده قالدیم . صباحین هنوز کینمشدم . شریف علی بکک آدم لرندن بریسی بکا بر قاج مکتوب کتیردی . مکتوبک بری بکا ، دیکر لرلی شریف حسین پاشا طرفندن سزه ، اوچنجیسی بینه مشارالیه طرفندن مقام صدارته یازلمش برر شفره ایدی . شفره لرلی شمدی کشیده ایتدیره جکم . علی بك بکا یازدیغی مکتوبده دیورکه : « پدرمدن آلدیغم امر موجب بجه مجاهدینک فلسطینه سوقلری تأخر ایتشدیر . بناء علیه بوراده یهوده یره وقت کچیرمکدنسه مجاهدین ایله برابر مکیه عودت ایتمه قرار ویردم . ذات عالیلریله وداع ایتهدن حرکت ایتمه مجبور اولدیغندن طولانی چوق متأسفم . قصوریمی عفو ایدیکز ! » شریف حسین پاشانک شفره لرینی بالطبع اوقویه مادم . در عقب مجاهدینک قرار کاهنه برکشف قولی کوندردم ، اردو کاهده هیچ کیمسه لر بولونیوردی . کرچه علی بك مکیه عودت ایتدیکنی بکا یازمش ایسه ده حکومت صادق اولان عربان مشایخنک ویردکلری معلوماته نظرأ معیننده کی قوتی اوچ قسمه آیرمش و هر برینی مختلف استقامتله

سوق ايتشدر . بو آقسام اولمازسه يارين بهمه حال شمندوفر خطنه برتجاوز اجرا ايدلسي وبوصورتله مدينه ايله سوريه آره سنده كي مواصله نك انقطاعي متعاقب تكميل قوتلريله مدينه يه تعرض وضبطه تشبث ايتهلري محقق ايمش .

بالطبع ويرديكيكز تعليمات موجبنجه همان مدينه ده كي قطعاتك قومانداسني درعهده ايتدم . وشمديلك هر دورلو احتماله قارشي هر دورلو تدابير تدافيعيه يي اتخاذ ايتدم . بزي قوتتمز براقامكزي رجا ايدرم .

مدينه ايجون احضار ايدلمش قوتلرك درعقب يوله چيقارلمسني امر ايتديكي احوال حاضر يه كوره دهاقوته احتياج وارسه اشعار ايتسني فخر ي پاشايه بيلدير دكن صوكر اشراف حسينك بكا ومقام صدارته يازديني شيفره لري حل ايتديره رك او قودم . شريف بكا يازديني تلغرافنامه دهده ، صدر اعظم پاشايه يازديني تلغرافنامه دهده : « بري غايت ملتفت وديكري پك خشين افاده لره مخبره ايدن ايكي رجل دولتك هانكيسنه اعتماد ايتك لازم كله . جكني كسديره مديكندن ، ايكي آي اول انور پاشايه يازديني تلغرافنامه دهده كي اشعار اتندن بر نتيجه استحصال ايدلنجه يه قدر حكومتله هر درلور رابطه يي قطع ايتكه مجبور اولديني ، سويليوردي . ملتفت ديدكي رجل دولت بن ايدم . خشين ديدكي ده انور پاشا ايدى . انور پاشا ، اوغلي شريف علي نك مدينه محافظنه قارشي اتخاذ ايتديكي مسلكك تعديل ايدلسي لزومه دائريكمري كون قدر اول شريف حسين پاشايه بر تلغراف يازمش ايدى . آ كلاشيليوردي كه اعلان عصيان ايجون هيچ بروسيه الله ايدمه ين شريف حسين بوندن استفاده ايتك ايسته مشدى . بن كنديسنه يازديغم شيلري اويله بر اسلوب مزينه يازيوردمكه بونلري او قوبوده بروسيه نزع چيقارمه نك امكاني يوقدى . انور پاشانك مکتوبنده هيچ برلفظ خشين بولنماقله برابر تعبيرات تعظيمكارانه او قدر ابدال اولونما مشدى . ايشته شريف حسينك ايلك حمله ده استعمال ايتك مجبور بئنده قلديني سبب اختلال !

شريف فيصل مدينه يه كيدر كن هر دورلو احتماله قارشي اكر يالكز بنم واقف اولملغم لازم كلن بعض خصوصات حقنده بنمله مخبره ايتك ايسترسه استعمال ايدلك او زره كنديسنه بر شفره مفتاحي ويرمشم . اومفتاح ايله يازلمش بر شيفره ده اوندن آلام . بوشفره ده شريف فيصل عينا شويله دييوردي :

« انشاالله قريباً تشر فزده شفاهاً عرض ايدم جكم اسبابدن طولايي مجاهدينك سوريه يه تاخير سوقلري پدرم طرفندن امر اولوندى . شو صوك زمانلرده جريان ايدن احوال صوك درجه لرده تاثيراتي موجب اوليور . بونلر بر طرف اولما دقجه سزي كورمكه حجاب ايتديكمدن بر مدت ايجون مكيه عزيمت ايدم جكمي عرض ايدرم افندمز . »

نهايت ايكي اوچ كون صوكره مدينه نك اقسام شاليه سنده خطه تجاوزله باشلايان عصيان شريف حسينك تشبثات جنايتكارانه سني اظهار ايتدى .

بودن صوکر کی حادثات صرف عاصیلرله عسکر آره سنده کی محارباته متعلق شیلر اولدیغندن خاطراته بونلری درج ایتمه لزوم کورمیورم . حربک بدایتندن ۱۹۱۶ سنه سی حزیرانک ایکنجی کونه قدر شریف حسین ایله جریان ایدن محارباتز کاملاً محفوظ اولدیغندن اونلری انشاءالله وطنمه عودتمده آریجه نشر ایده جکم . یالکز اختلالی مشروع کوسترمک ایچون شریف حسینک نشر ایتدیکی براییک بیاننامه نك فرانسزجه ترجمه لرینی بودفعه ماندلشتامک کتابنده ده اوقودیغمدن بونلری تحلیل ایتکی خاطراتمک مقصد تحریری نقطه نظرندن موافق تلقی ایتدم . ماندلشتامک کتابنک ۲۶۰ نجی صحیفه سنده فرانسزجه ترجمه سی مندرج اولان وعربجه اصلی الک منافقانه برادینک پک بلیغ بر نمونه سی بولنان ۲۵ شعبان ۳۳۴ (۲۷ حزیران ۱۹۱۶) تاریخی ایلک بیاننامه سنده شریف حسین طرفندن تعداد اولنان اسباب اختلال بروجه آتی خلاصه اولونه بیلیر :

۱ — اتحاد وترقی فرقه سی موقع اقتداره کلدیکی کوندنبری [مشروطیتک تاریخ امده سی اولان ۱۹۰۸ تموزینک ۲۳ نجی کوندن بری دیمک ایستور] ملکیتی اوقدر فنا اداره ایتش که دولت برچوق اراضی ایله بوتون نفوذ وحیثیتی ده ضایع ایتش .

۲ — بوسوء اداره یوزندن ظهوره کلمش اولان برچوق محاربات خارجیه اناسنده اهالی ، بالخاصه خطه حجازیه اهالیسی اوقدر عظیم برقر وسفالته دوچار اولملرکه اولرینک قابولرینی بیله صاتمغه مجبور اولملر .

۳ — بونکله ده اکتفا ایتمه یرک احکام اسلامییه رعایتدن صرف نظر ایتملر . مثلاً استانبولده حکومتک وشیخ الاسلامک کوزلری اوکنده انتشار ایدن « اجتهاد » اسمنده کی بررساله موقوفه فخر کائنات افندیز حقنده احترامات معتاده نك قبول ایتمه چکی برلسان استعمالنه جرأت ایتش .

۴ — عینی مجموعه شریعت اسلامییه نك وراثته عائد برقره سنی تبدیل ایتمک لازم کله چکنه دائر مطالعه درمیانندن ده چکینه مش ومال موروته ارلک وقادین وارثلرک متساویاً اشتراکی لازم کله چکی اجتهادنده بولونمش .

۵ — حربی وسیله اتحاد ایده رک شام ، مدینه ویا مکه کی شهرلرده اقامت ایدن عسکرلرکده فک صیام ایده بیله چکلرینه دائر حکومت نشر قنوی ایتش .

۶ — شریعت اسلامییه نك خلافته متعلق احکام منیفه سنی تغیر ایدرک حقوق خلافتی تحدید ایتدیکی کی کند ی باش مابینجیسیله خزینه خاصه ناظرینی بالذات انتخاب ایتمک صلاحیتی بیله ذات شاهانه دن نزع ایتش .

۷ — نهایت یوزلرده کی ماسکله دوشه رک حکومتک انور پاشا ، جمال پاشا

وطلعت بکک ید انحصارنده اولدینی آکلاشلمش وبونلر دولتی ایسته دکلی کی اداره کنیدیلرینی مأذون عد ایدرلرمش .

۸ — بونلرک الک بیوک مثالی اخیراً مکّه قاضیسنه استانبولدن کلن برامرنامه ایشکه بوامرنامه موجبجه قاضی یالکیز حضور محکمه ده تحریر ایدیله جک و ثائق مدار استماع عد ایتکه وعن الغیاب بین المسلمین تحریر و تعاطی اولونه جق و ثائق حکمی طومغه مجبور ایدیلورمش . وبوصورتله (سورة البکاره) نک حکمی قالدیرلق ایسته نیورمش .

۹ — دیگر برمثالی ده امیر عمرالجزایری ، امیر عارف الشهابی ، شفیق بک المؤید ، شکری بک العسلی ، عبدالوهاب [شریف هرهنه دنسه بوزاتک « الانکیزی » لقبی قولانمق ایسته میور] توفیق بک الباسط ، عبدالحمید الزهراوی ، عبدالغنی العریسی ورفقاسی کی ذوات معروفینی برآنده اعدام ایش ایش اولملری ایش .

۱۰ — یالکیز بونکله اکتفا ایتمه مشلر . بونلرک قادین ، چوجوق وارکک نه قدر اقربا و تعلقاتی وارسه کافه سنی تبعید ، و بوتون اموالی یاغما واملانکی ضبط و مصادره ایتشلر .

۱۱ — برادر مکرملری امیر عبدالقادر الجزایری الحسینی نک قبرینی ده پامال ایتشلر . ایشته شریف حسینک مبدأ تاریخ اختلالی اولان ۲ — حزیران — ۹۱۶ تاریخندن ۲۷ — حزیران — ۱۹۱۶ تاریخنه قدر یکریمی بش کون ظرفنده بیک مشکلات ایله تدارک ایده بیلدیکی اسباب اختلال .

شیمدی بوتون عالم اسلامک حسیات نجییه بی طرفانه سنه مراجعت ایدبیورم . برنجیدن سکزنجییه قدر اولان ماده لر برحقیقی مسلمانک ، شرافت ادعا ایدن برذاتک مقام خلافت اسلامیه علیهنه خروجی ایجاب ایده جک شیلر میدر ؟ چونکه شریف حسینک سبب خروج اوله رق تعداد ایتدیکی طقوزنجی اوتنجی و اون برنجی ماده لر حقیقت حالده شریف حسینک انکیزلرله اتفاق ایچون بخابریه باشلادینی تموز ۹۱۵ تاریخندن بک چوق صوکره واقع اولمش و بالخاصه شریف حسینک تشبثات اختلالیه سی نتیجه سی اوله رق دولتجه منافع عمومیه اسلامیه بی صیانه اختیار ایدلمش تدابیر مانعه جمله سندن بولنش اولملریله شریف حسینک بونلری سبب اختلال اوله رق تعداد ایتکه حتی یوقدر .

مکّه مکرمه ده منتشر « القبله » غزنه سنک ۱۹۱۷ سنه سی نسخه لرندن برنده شریف حسینک بر مکتوبنی کورمشدم . الیوم زدمده بولندینی ایچون مع التأسف عیناً بورایه درج ایده مدیکم بومکتوبیده شریف حسین امرای عربدن اسمنی ویرمدیکی بر ذاته خطاباً دیورکه :

« بز تحریر العرب امل مقدسی امارت مکرمه به تعیین ایدلیدی کمز زماندنبری تعقیب ایدیورز . بواملك حصولی ایچون امرای عربله آره مزده دائماً برحسین موانت تأسیسنه چالیشمقدن خالی قلاماق . عسیر سفیریمز اثناسنده کی افعالر وتورک لک امیر ابن السعود علیه تشویق ایتدکری امیر ابن الرشیدک حرکات تجاوز کارانه سنه مانع اولمق اوزره اوغلمز عبدالله قومانداسیله سوق قوت ایدیشمز بومساعیمزک درجه سنی اظهاره کافیدر والخ ... »

ایشته انطاق حق بوکا دیرلر . فی الحقیقه کندی اعترافی وجهله شریف حسین امارته تعیین ایدلیدی کوندنبری « خروج علی السلطان » آمانی بسلیوردی . بوتون حجاز والیرلی امیرک بونیتی آکلایور واستانبوله یازیوردی . هله وهیب پاشا بوخصوصده بک مصر بولنیوردی . لکن شریفک عزل وتبدیل ایچون لاقول ایکی فرقه نک مکرمه به کوندرلمی لازم کله جکنی ایلری سوردیکندن بالقان محاربه سندن صوکره عربلرله آکلاشمی داخلی پولتیقه سی ایچون ده اوافق تلقی ایدن حکومت یکیدن برچوق قیل وقالی وسوء فهماتی موجب اولمی محتمل اولان بویه رادیقار برقرار آلمقدن توقی ایله مشدی .

حرب عمومی به داخل اولدقدن صوکره ایسه بالخاصه بن امیره بروسیله اختلاف واختلال ویرمه مک ایچون اوقدر صرف مساعی ایتدم که بو مساعیمک درجه سی کندیسيله بر سنه دن زیاده امتداد ایدن مخبراتی نشر ایتدیکم زمان بالکلیه تظاهر ایده جکدر .

سوریه اشرافندن بعضیلرینک اعدامی شریف حسین برکیره اوله رق کوستریور کرچه بواشخصاصک سبب اتهاملری ایچون وثائق « سوریه مسئله سنک حقیقی » اسمنده کی قرمزی کتابده نشر ایتمش ایسه مده بو وثائقندن بعضیلرینی بورایه ده درج ایتمکی فائده لی تلقی ایتدم .

شام فرانسز قونسلو سخانه سی

۱۵ کانون اول ۱۹۱۳

خلاصه سی :

بعلبکدن « نخله مطران » پاشا حقنده

موسیو بومپار جناب لرینه

روم قتولیک کلیسایه مربوط وبعلبکک صاحب نفوذ اهلایسندن بری اولان « نخله مطران » پاشا کچن هفته اورته سنده بی ایکی کره زیات ایتدی . « نخله مطران » پاشا بوندن ایکی اوچ سنه مقدم پارس عثمانلی سفارتی کاتب لکندن مستخدم ایتمش بومناسبتله

بزم سیاسی سیالیمزدن بك چوغنی طانیور. پاشا «اتحاد و ترقی» جمعیتنه اتسابی اولمقله برابر جمعیتله بك علاقه دار اولدیغنی بكا اعتراف ایتدی ؛ علاقه سزلنی اودرجه كه ، بنده كزه [اتحاد و ترقی جمعیتك سیاسی افلاسندن ، كنچ توركلرك خود بیلنكلرندن] بحث ایتدی .

پاشا آرقداشلرندن برینك جهت عدلیه جه اولان ایشنی برای تسویه شامه عزیمتندن بالاستفاده بنی زیارت ایتدی ، برابر بولندیغمز مدت ظرفنده . و صورتله اداره كلام ایدیوردی :

— سبب زیارتیم ، لبنان و سوریه نك مستقبل حامیلرینی مستفید ایدمك بر مسئله حقنده (فرانسز رئیس حكومتك اعلان ایتدیكی كی) كوروشمكدز .
دوام ایله :

— حال مدافعه یه غیر صالحدر . بعلبك و بقاع وادیسنی لبنانه الحاق ایتدیرمكه قرار ویردك . اساساً بواراضی تقسیمات جغرافیه نقطه نظرندن لبنانه عائددر . فقط مقصد مزنی تأمین ایچون فرانسز حكومتك حمایه سنه احتیاجز واردر . مسلمان ، خریستیان بوخصوصده هیمز متفقز ، ممانعت عثمانیه قارشوده طرز حرکتز مقرردر . بعلبك اهلایسنك بر قسیمی بزم چته لیمزددر ، و شهر غیر قابل توصیف بر موقعه مالك بولنمقدهدر : سوریه و داخله كیدن یوللرك اناختاری .

شیخ متوالی اسعد بك حیدر . مملكتمزك اك نفوذلی انسانی . « عبدالغنی الرفاعی » مسلمانلرك باشی و بن ، — تركیا ایسته سین ایسته مه سین — مملكتمزنی لبنانه الحاق ایتدیرمكه قرار ویردك . لبنانه عائد مسائل ایله اشتغال ایدن موسیو (قوژه) ایله بوخصوصده كوروشمك اوزر بیروته كیتمكی آره مزده قرارلاشدیردق ؛ فقط بعلبك منطقه كز داخلنده اولدیغندن كرك اسعد بك و عبدالغنی و كرك نامه ، سزنی مسئله دن خبردار ایتمكی بروظیفه عد ایتدم .

« نخله مطران » پاشانك افاداتی او كنده بن غایت احتیاطلی داورانمقله برابر كندیسنه قارشو صوك درجه ملتفت بولندم . فقط مومی الیه بر ایلكنجه دفعه بنی زیارته كلرك فرانسه یه قارشو یكیدن حسباتی دو كدی ، و مملكتی داخلنده هر هانكی برایش ایچون اولورایسه اولسون آمریبه آماده بولندیغنی بیان ایتدی . »

بیروت فرانسه جنرال قونسولاتوسنك سفارت و نظارته مرسل

۱۸ مارت سنه ۹۱۳ تاریخلی ترجمه سیدر

عربیجه «الصلاح» غزنه سی مدیری موسیو زینیه طرفندن امضا صاحبلی نامه

اوله رق ویرلن بیاننامه یی فائده سیاسیسه سنه بناء لفاتقدیمه مجبوریت کوردیم. بویاننامه سوریه ایچون سوریه لی اصلاحچیلر قومیته سنک خریستیان اعضالرینک موافقیته تنظیم ایدلمشدر. بو خصوصده نظارته برقاچ دفعه لر معروضاتده بولمیشدم. صاحب امضالر بونلرک الکایلری کلنلرندن در. بونلردن اووقات موسیو پیرطراد ایله اشبو قونسولانو ترجانی موسیو توینی اورتودوقس، موسیو زینیه ایله اصحاب املاکدن ارقتس روم قاتولیک، اصحاب املاکدن موسیو هانی مارونی، دو قنور ثابت پروتستاندر. بونلرک هم مذهبلری نامنه ویردکلری مکتوبده سوریه خریستیانلرینک آرزولرینی و فرانسیه اولان رابطه لرینی بیلدیرمشلردر.

بیروت : ۱۲ مارت ۱۹۱۳

ییرتده سوریه فرانسه قونسولوسی موسیو قوژده جنابلرینه

« جنرال قونسولوس افندی .

زیرده واضع الامضاء، بیروت ولایتی ایچون براصلاحات پروژه سی تنظیم ایتک اوزره بتون جماعتلر طرفندن انتخاب اولنان هیئت عمومی نك اجراآت قومیته سی خریستیان اعضالری، فرانسیه عثمانلی خریستیانلرینک حامی سی و سوریه خریستیانلرینک وطن متخذی عدایتدکلرندن مطالعات آتییه یی فرانسه نك سوریه قونسولوسنک نظر عاطفت کستریمه عرض ایله کسب شرف ایلرلر :

اولا : عثمانلی خریستیانلرینک وضعیتی ،

ثانیاً : اجراآت قومیته سی طرفندن تنظیم ایدیلن اصلاحات پروژه سی ،

ثالثاً : سوریه خریستیانلرینک آمال و مطالبی .

بومطالعانك فرانسز حکومتنه تبلیغی ایله اعمال تفوذ ایلسنی جنرال قونسولوسندن رجا ایدرلر .

عثمانلی خریستیانلرینک وضعیتی — ممالک عثمانیه ده کی خریستیانلرک وضعیتی

هرزمانده حزن و آجققیل ایدی . بووضعیت بالقان حربی و تورکلرک هزیمتی نتیجه سی اوله رق اولا ویرکولرک تزیدی ، ثانیاً مسلمان تعصب نك تشددی ، ثالثاً سوریه خریستیانلرینک مهاجرته تشویق لری، صورتیه کسب وخامت انمکه باشلامشدر .

۱ — ویرکولرک تزیدی : تورک حکومتی اوروپاده غائب ایدیلن ولایتلره ترتب ایدن تکالیفی آسیا ولایتلرینه تحمیله توسل ایدم جکدر حتی شمیدین ایتمشدر. بناء علیه

تورك اداره سنك وركولر ك طرح و جباتى خصوصنده كى طرف كيرلكنى ، جور و جفاسى طائىنلر بويكى يوكك بالخاصه خريستيان اهالى به تحمیل اولته جغندن شبهه ايتزلر .

۲ — مسلمان تعصبك تشددى : مسلمان تعصبى تورك پولتيقه جيلرينك النده قيمتى و كندهن مضمون برعالمدر . بونلر دكلميدركه صوك باقان حادثاتى ائساننده بوتعصبدن جر منفعت ايتشلردر . بوندن شو دوغرو نتيجه چيقار : بالقان حربى مسلمانلر جه رحرب دينى ، براهل صليب محاربه سى ، صليكم هلاله ، خريستيانلرك اسلاميه قارشى اتحادى اوله رق تلقى ايديلور . بونك ايچون مسلمانلر ، خريستيانلرك ممالك عثمانيه ده كى موجوديتلرني ، انحطاط وانهمامك سبب اولى ظن ايديلورلر . مسلمان ذهني ، عثمانلى خريستيانلرني امپراطورلرك اوزرينه چوكن فلاكتك سبب اصليعى دشمن اصلى اولارلق قبول ايديلور . خريستيانلر جور و جفايه و غدارلرك هر برصورتنه معروضدر . بوغدارلق مداخله اجنييه ي دعوت ايدمك كى آچيق و آشكار اوليوب قبالى و مستور برغدارلقدركه بونكله تورك اداره سى احراز تفوق ايدرو قواينك مساعد تفسير اولسى كنديلرينه قيمتى بيارديمجيدر .

۳ — سوريه خريستيانلرينك مهاجرته تشويقلىرى : بالقان حربنك ابتدا سندن برى ماكدونيا و تراكيا مسلمانلردن بيوك برقسى سوريه و بيروته هجرت ايتشلردر . چو غالمغه يوز طوتان بو حركت طبعيدركه قوت عموميه ايله تشجيع ايدلشدر . بوندن شو نتيجه مهلكه چيقار كه خريستيانلرك ضررينه اوله رق سوريه ده كى خريستيانلرك مؤازمه سى قطع ايدلمش اولور . بونلر ذاتا دينلرى اعتباريله آمر مطلق و صاحب كل اولدقلرندن عدلرينك ازيچي برصورتده ترايدى بو آمر تي آرنديره جقدر . سوريه خريستيانلرى ذاتا شو وضعيتدن متأثر اوله رق برچوقلى آمر يقايه هجرت ايتشلردر كه احوال مذكوره ايكي باشلى بر هجرت سببيت و ير مشدر : مسلمانلرك سوريه ، سوريه خريستيانلرينك آمر يقايه هجرتلى ، نه قدر آز دوام ايدرسه ايتسون بو ، سوريه ده خريستيان عنصرينك قيصة بر مدت ظرفنده اقراضيدر .

اصلاحات پروژه سى — اوزمانلر رئيس و كلا بولونان موسيو پو آتقارهنك نطقنك ايرتسى كوني كه بونطقنده او ممتاز رجل حكومت توركيائي آسسيا اياكلرندره اصلاحات اجراسنه دعوت ايديلوردى ، تورك حكومتى كندى اختياريله ولايتلرندره اصلاحات اجراسنه آماده بولونديغى بيلد ير مش و واليلرى اهالى به اصلاحات پروژه سى تنظيم ايتد رلمكه دعوت ايله مشدر . خريستيانلر تجربه ماضيه به بناء حكومتك صداقتنه ندرجه به قدر اعتماد جائز اوله جغنى بيليلورلردى . بو اصلاحات پروژه سى ، كونك برنده اوروپاچه توركيادن بعض اصلاحات احراسنه دائر واقع اوله جق تكليفى لى الحاحه عقيم براقديرمغه يارايه جقدى . توركي كويا اهالى طرفندن تنظيم ايديلن و حقيقت حالده

کندی طرفندن تلقین ایدیلان اصلاحات پروژەسندە قاچماق یوللاری بولەرق اوروپاچە طلب ایدیلان اصلاحاتی رد ایدەجک و بو مطالبک دوغریدن دوغری یە اهالیجە تنظیم ایدیلان اصلاحات پروژەسندە موجود اولمیدنی ادعا سنده بولنه جقدر . بونکله برابر بیروت خریستیانلری مسلمانلرله برابر اصلاحات پروژەسنگ تنظیمنه اشتراک ایتکە موافقت ایتشدر . بونک ایکی سببی واردر : اولاً ؛ حکومت عثمانیه بی قیمت حقیقه سی وارمش کبی کوسترمک ایستەدیکی پروژە مسئلەسندە شاشیرتمق . ثانیاً ؛ بو پروژە یە اقسام اداره نک هر برسی اوزرینه اوروپا قوترولی وضع ایتک اساسنی ادخال ایتک . بردفعه بواساس بتون اعضا لرجه قبول ایدیلنجه بتون اهالیجە اوروپانک یاردیمی اولمقدیجه توز کیداده اصلاحات اجرا سنک قابل اولمیدنی صورتنک غیر قابل رد و جرح اوله رق قبول ایدلمسی صورتیلە تأسس ایدە جکدر .

سوریه خریستیانلرینک آمال و مطالبی . — اصلاحات کرک اوروپانک یار دیمیلە و کرک یاردیمی اولمق سزین تطبیق ایدلیدیکی فرض اولنسه بیلە بوجهت حل سوریه خریستیانلرینک حقیقی آرزوسنه تقابل ایتز . بونلر فسخ اولنه مز صورتده فرانسه یە مربوط اولوب فرانسه نک دها و مدنیتنک حیرانی بولتدقلرینی هیچ بر زمان اونو تامایه جقلردر . بد بخلاق کونلرنده کی شفقت و اهتمانک متناظریدرلر .

سوریه خریستیانلرینک بیوک املی سوریه نک فرانسه طرفندن ضبطیدر . بو بویله اولمق اوزره زیرده وضع الامضا اعضا لر بیروت خریستیانلری نامنه حرکتله سوریه نظامنامه سیاسیسنه موافق کله جک امور حاک علی الدرجات مرجع اولان بروجه آتی صورتده اوله جفنی اخطار ایدرلر .

- ۱ — سوریه نک فرانسلر طرفندن ضبطی (استیلاسی)
  - ۲ — فرانسه نک فعلی حمایه و مراقبه سی آلتنده بیروت ولایتنه مختاریت کامله ویرلمسی .
  - ۳ — هر ایکسی ده فرانسه نک فعلی حمایه و مراقبه سی آلتنده اوله رق بیروتک لبنانه الحاقی .
- امضالر :

میشل توبنی	یوسف هاتی	پیر طراد	ایوب ثابت
	رزق اوه	خلیل زینه	

[*] بو وثیقه لری دقتله اوقویانلر عربلری حمایه پرده سی آلتنده فرانسه حکومتنک سوریه نی اشتغال ایچون نه قدر بیوک مساعی صرف ایتدیکنی اکلامقده قطعاً مشکلات چکمز لر ظن ایدرم . انکلز لرك عراق ایچون ، فلسطین ایچون بسله دکلری آمالی ،

[*] دیگر وثیقه لر کتابک نهایته ذیل اولنشدر .

رجا ایدرم ، حرب عمومیدن ایل بیلمه یین کیمسه وازمیدی ؟ بوانکلیز آمالندن تجاھل ایچون انسانک یاقی الحقیقه پینسز ویاخود وجدانی صائمشی اولمسی ایجاب ایدر . فرض محال اوله رق شریف حسین ، مقام خلافت علیه قیام ایچون انکلیزلره مخبریه باشلادینی تموز سنه ۹۱۵ تاریخنده بوفرانسز آمانه واقف دکلدی ده انکلیزلر کندیسنه مرسین و آطنه دن موصله قدر اولان خطک جنوبنده کی بوتون عربستان شبه جزیره سی اوزرینه قوریله جق برسلطنت عظیمه عربیه وعد ایتدکیرندن وتورک سلطنتک انقراض قطعیسنه ایسه بالکلیه قانع اولدیغندن تورکک ییقلدینی آنده عربی قالدرمق صورتیه عالم اسلامه بر خدمت مبعجلده بولنق املیه اختلاله قرار ویرمشدی .

عبا سیر هنری ماقاهوک ۲۴ تشرین اول ۱۹۱۶ تاریخلی جوابنامه سی کندینی ایفاظ ایتمه کافی کلمه دیسه سوریه ده اجرا ایتدیردیکم اعداملری متعاقب نشر ایتدیکم وثیقه لر - که هربری فرانسز آمالی اثبات ایچون یکدیگر لرندن بلیغ برر حجت قاطعه عد اولونه ییلر لر - نظر دقتی جلب ایتمه دیرمی ؟ ایشله مک اوزره اولدینی جنایتک بویوکنی اثبات ایچون دلائل کافی عد اولونه مادیلری ؟ سیر هنری ماقاهون مذکور ۲۴ تشرین اول ۱۹۱۶ تاریخلی جوابنامه سنده لبنان یله سوریه نک بعض اقسام ساحلیه سنک پکده عرب عد اولونه مایه جغی باخصوص سوریه نک بعض اقسامی حقدده فرانسه نک در میان ایتدیکی مطالبی قبول ایتمه مک انکلتزه ایچون ممکن اولامایه جغی ده ا اوزمان بیان ایدیوردی که بوندن نه مقصد اولوندینی پک اعلا آ کلاشیله بیلیردی . عراقی تورک لک لندن آلدقندن صو کرا انکلیزلرک بونی عرب لره بخش واحسان ایده جکلرینه احتمال ویرمک ایسه منحصر آ بر حرص سلطنتدن ایلری کامیورسه بر عمای سیاسیدن بشقه بر شیه حمل اولونه ماز .

شریف فیصلک سوریه ده اردو قرارکهنده بولوندینی زمان بونلری کاملاً کندیسنه سویله مش وعرب لک تورک لردن ایرلدق لری کون انکلیز و فرانسز لک تحت اسارتنه دوشه جکلرینی و خلافت اسلامیه نک بالکلیه قدرتدن ساقط اوله جغی آ کلامش ایدم .

ایشته شیمدی حرب عمومی بیتدی وانکلیزلر شریف حسینک اختلالی سایه سنده فلسطینده تورک اردوسنی تماماً مغلوب ایدرک سوریه وفلسطینی کاملاً اشغال ایتدیلر . باقالم ممالک اسلامیه نه منظره ارائه ایدیور ؟

خليفة اعظم عمر الفاروقك ملك اسلامه برهديه كزینی اولان قدس شریفك كائن اولدینی فلسطین قطعه سنی انکلیزلر ایدیا اللرنده بولوندی زرق اورا ده بریهودی حکومتی طاسلاخی وجوده کتیرمک ایستورلر . اسکی لبنان طرابلس شام ، و بیروت ، صیدا و صور شهر لریله بعلبک و بقاع

قضا لربنك علاوه سی صورتیه بویوك لبنان نامی ویرمك ایسته دكاری ساحیه فرانسلری
یراشدیر بیورلر. بوتون خطه عراقیه ده انکلیزلر تصاحب ایدیورلر. خطه حجازیه بی
مستقل بر حکومت طامیق صورتیه بو عمومیتدن آیردقدن صوکره شام، حما، حصص
وحاب شهرلرینی محتوی طولانی بر ساحه ده ینه فرانسز حمایه سی آلتنده بر عرب
امارتی وجوده کتیرمک نیتنده بولنیورلر سده فرانسلر بوکاده راضی دکلر.

شریف حسینک اختلالندن استحصا ایتدکاری منافع عظیمه نه درجهیه قدر
منتدار اولدق لرینی اثبات ایچون ایسه وقیله کنیدیسی «بیوک امیر» و «حامی عرب»
وسائر کبی عنوانلرله توقیر ایتمش اولان معهود «سوریه مرکز قومته سی» رئیس
شکری غانمک ۱۲ تشرین اول ۱۹۱۹ تاریخی فیغاروده نشر ایتدیکی باش مقاله بی
زیره عیناً درج ایدیوروز. [۰]

بومقاله دن آکلاشیلورکه برکون حجاز قرالی شریف حسینک شام، حما
حصص و حلب شهرلری اوزرینه هیچ برحق تملک ادعاسی شایان التفات کورلیور
و کنیدیسیله اوغلی فیصل الکعادی انسانلر منزله سنه ایندیریلیور. و برادر مکریم نامی
و یردیکی امیر عبدالقادر الجزایری الحسینی ک خفیدی امیر عبدالقادر خانة اولدیرتمش
اولمقله ایتام ایدیور. برانکلیز غزته سنده او قودینغم بر مقاله ایسه شریف حسینک
الآن انکلیز پازمسیله مکده اداره امور ایتمکده اولدیغی اعتراف ایدیورکه خطه
حجازیه نک معلوم اولان احوال ارضیه و اقلیمیه سنه کوره بونک الی الابد بویله دوام
ایده جکمنه هیچ شبهه یوق.

بو حواله نظراً شریف حسینک اختلالی سایه سنده برکون «خادم الحرمین الشریفین»
انکلیز قرالی حشمتلو بشنجی ژورژدن بشقه کیسه دکلر ظن ایدرم.

پک آشکار اوله رق کوریلورکه انکلیزلر شریف فیصلی شام، حما، حصص و حلب
شهرلرندن تشکل ایده جک اولان عرب حکومتک امیری نصب ایتمکله آتیا اورالده
وضع ید ایتک چاره سی آرایه جق و بو صورتله مراکز عظیمه اسلامیة نک کافه سی
الرینه کچیرمش اوله جقلردر.

ایشته شریف حسینک اختلالندن طولانی عالم اسلامک باشنه کمش اولان
فلاکتلرک منظره حقیقیه سی! یکدیگری علیه حکومت خرسینیله ایله اتفاق ایدن
اندلس رؤسای عربینک شوکت اسلامیة ایندردکاری ضربه، شریف حسینک
خلافت اسلامیة ایندیردیکی بو ضربه یه نظراً پک خفیف قالیر.

هله معاذالله «نعتحتجن القسطنطیه ...» حدیث شریفیه خلافت اسلامیة ایچون
بر مرکز طبیعی اولدیغی اشارت بیوریلان استانبولده اوروپا لیلرک شمدی تصور
ایتدکاری کبی «جمعیت اقوام» نامی و یریلان هیئت دولیه نک اداره سی آلتنه و یریه جک

اولورسه شریف حسینک اثر اخانتکارانه سی تکمیل ایتمش اولور .
 « سز حرب عمومیه کیرمه مش اولسه ایدیکز بونتیجه لر ظهوره کمزدی ! »
 دیه جک اولانلره یسه « بزحربه کیرمه مش اولسه ایدک بونتیجه لرینه تحصیل ایده جکدی .
 زبرا فرانسز وانکلز وروسلرک آمال استیلاسی شمدی طوغمش دکل عصرلردن
 بری تعقیب ایدیله کلمکده بولنشدر . بناء علیه حرب عمومیدن غالبیتله چیقاجق
 اولان بواوچ دولت مسکین و عاجز انسانلرک مالی پایلاشیر کی بزم مملکتیزی
 پایلاشه جقلردی . اوزمان ایسه بز « امانه اللهی بلامدافعه عاصیلره ویرمش اولوق ذلت
 وحقارتی قبول ایتمش اوله جقدق » جوانی ویریرز .

انشاءالله بورکرک مصطفی کال پاشانک اداره سی آلتنده توسل ایتدکری صوک
 حرکت ملیه لری سایه سنده کندی مملکت لری، عظمتی استانبوللری وکوزل از میرلرله
 برابر قورتاره جقلر بوجودود طبعیه داخلنده ملتیرینک رفاهتی، مملکتدینک عمرانی
 کافل تداییره توسل ایده جکلردر . خاقان معظم لری ده ینه اقطار اسلامیه ده ساکن
 اهل اسلامک طلب واصرار لرله مقام خلافتی اشغال ایده جک ووبیع مسکونده ساکن
 اسلامک مرجع دینیسی اوله جقدر .

شریف حسینک اخانتنه قربان اولان اقطار عربیه اسلاملرینک مظهر استقلال
 وحریت اولملرینه ایسه بوتون قلمزله دعاخوان اوله جق واونلرک درد واملرینی
 کندی درد واملر کی تلقی ایدرک نشئه و سرورلردن حظ دوياجمز .

اعاشه

کرک اردونک وکرک اردو منطقه سی داخلنده بولنان اهالینک اعاشه سی ایچون
 اتخاذا ایتدیکم ندایردن خاطر اتمده هیچ بحث اتمک بیله ایسته مدیکم بومباحثی تعلقی
 حسینله دردنجی اردونک تاریخ حربنه درج ایتمکی ترجیح ایتدیکم حالد سوریه
 وبالحاصه لبنان اهالیسی قصداً آچلقدن اولدورمش اولدیغمه دائر حرب انساننده
 علیهمده برچوق یالان حوادثلر نشر ایداش وبالحاصه ماندلشتم ، کتابنک پک مهم
 برقصانی بوکا حصر ایتمش اولدیغندن اک نازک حسیاتمی رنجیده ایدن بو تزویراتی
 رد وجرح ایچون بوراده بعض حقایق ذکر ایتمکی مناسب کوردم .

سوریه یه کلدیکم زمان ۱۹۱۴ سنه سی موسم حصادی کچمش مستحصالر فضله
 حاصلاتی قسماً تجاره صاتمش وقسماده انبارلرینه قویمشلردی . اعشار حاصلاتی
 ایسه کاملاً اردواحتیاجاته تخصیص اولونمشدی . اوسنه سوریه نیک برکتلی سنهلردن بری
 اولدینی ایچون کرک اردونک وکرک اهالینک احتیاجانه کافی ذخیره موجود
 بولنیوردی .

شو قدر وارکه جبل لبنان ايله فلسطينك استحصالاتي، اها ليسی اداره كافي اولماديغندن بورالره حوران و حمص و حما طرفلرندن ذخيره نقلی اقتضا ايدييوردي. معلومدرکه صالح زمانلرنده داخلدن اجرا ايديله جك نقيليات مصارفی خارجدن لبنان و فلسطين سواحلنه اجرا اولنان نقيليات مصارفنه فائق اولديغندن علی العاده سنه لرده سوریه نك بواقسامی خارجدن ادخال اولنان ذخائر ايله اعاشه اولنور. حوران، حمص، حما و حلب کبی استحصال مرا کزینک فضلہ حاصلاتی بالعکس اخراجاته تخصیص ايديلييوردي. حرب اثناسنده ایسه ادخالات و اخراجات بالطبع ممکن اوله مایه جغندن جبل لبنان ايله فلسطينك اعاشه سی ایچون مرا کز استحصالیه دن برجوق ذخائرک بورالره نقلی ضروری کورونیوردي.

استحصال مرا کزینک اکثریتی سوریه ولایته تابع بولنیوردي. جبل لبنان اها لیسنک قحطدن تحفظ ایچون اشبو مرا کزدن کلیتلی ذخیره مبیاعات و سوقیاتنه باشلامش اولملری سوریه ولایتی داخلنده فیثاک یوکسلمه سنی انتاج اتمش و بوتون سوریه نك الک غلبه لک شهری اولان شامده اتمکک فیثاتی یوکسلمش ایدي. آتیاً بوفیثاک دهها زیاده ترقی ایده جکنی نظر دفته آلان مجلس اداره ولایت ۱۹۱۵ سنه سی کانون ثانیسنه طوغری سوریه ولایتندن جبل لبنان و فلسطينه ذخیره اخراجاتی منع ایتمه قرار ویرمشدی. بوقراردن اها لیسنک، لبنان و قدس متصرفلریله بیروت ولایتنک شکایتی اوزرینه خبر آلدیم.

ولایتنک امور اداره ملکیه لرته مداخله بی آرزو ایتمه دیکمدن بالکز بوقرارک پک فنا نتیجه لر ویره بیله جکنی و دیگر والیر و متصرفلره برلشهرک نوکا برچاره حل بولونمه سنی سوریه ولایتندن رجا ایتدم. فقط کوریوردمکه قرارکاهک بولندیقی قدس سانبجانی اها لیسنک احتیاجاتی کوندن کونه آرتیور و جبل لبنانده ایسه احتیاجات داها شدید بردرجه یه واصل اولیوردي.

اساساً اخراجات ممنوعیتندن پک زیاده فائده کورولمیوردي. زیر قاقاقچیلر غایت ماهرانه تدابیره مراجعت ایدرک حورانندن لبنانه و کرک سمنجاغندن قدسه حبوبات قاقچیره بیلورلردی بناء علیه بورالرده ذخیره نك مقداری آز اولماقله برابر قاقاق اشیا اولمق اعتباریه فیثاتی یوکسک بولنیوردي فیثات یوکسکدی دیورسهم هر حالده کیلوسی ایکی اوچ غروشی نجاوز ایتمیوردي. بو عرض ایتدیکم احوال ۱۹۱۵ سنه سی ایلک بهارینه قدر بویله جه دوام ایتمشدی.

علی العموم فلسطينده موسم حصاد نیشان نهایتنده باشلار. بناء علیه بوموسمه فلسطينك ذخائر مؤحود، واهالی احتیاجاتی مبدولاً تدارک ایده بیلیر. فقط حاصلاتک مقدار عمومی اهالی محلیه اتحقیدی سکز آی اداره ایده بیلیر و اوندن صو کرا خارجدن جلب ایتک مجبوریتنده درلر.

سوریه ولایتک موسم حصادی ایسه آنجق تموز ابتداسندن باشلار . بناء علیه سوریه ولایتی مجلس ادارهسی ولایت موسم حصادینک حلولنه قدر ممنوعیتی رفع ایتمکده اصرار ایدیوردی .

تام یسان اواسطنده هیچ ده بکله ده دیکیز بر فلاکت عظاما قارشو سنده قالدق . بونون سوریه یی اویله مدھش بر چکرکه استیلا ایتیش ایدی که مایس ویا حزیران نہایتندہ علی العموم - سوریه داخلندہ یاراقلری چکرکه لر طرفندن نیمه مش بر آغاچ وبر چوق محللرده هنوز باشا قلاماش اولان حبوبات چکرکه لرک معروض حرص اشتهاسی اولمشدی . بوفلاکت طبیعیہ بوتون امیدلری آلت اوست ایتیش وبوسنه یی ناصل کچیره - بیلہ جکمری دوشونمکه باشلامشدق . حلب واطنه ولایتلری اعشاریلہ فضلہ حاصلاتی اوصیرده بشقہ اردولرک احتیاجاتنه تخصیص ایدلمش اولدیغندن بوتون دردنجی اردو ایله سوریه ویروت ولایتلری وجیل لبنان و قدس سنجاقلری و فضلہ اولہرق مدینہ وحوالیسنک اعاشہ سی سوریه نک داخلی استحصالانہ مفتقر قالمشدی . اگر چکرکه بلاسنہ معروض قلاماش اولسه ایدک اتخاذ اولونہجق تداییر مخصوصہ سایه سنده استہلاک مرکز لری متہادیا بسلہ ملک امکاتی بلکہ بولہجقدق . فقط حاصلات عمومیه سنہ سابقہ نک آنجق نصفی تجاوز ایدہ بیلوردی .

استانبولک امری موجبہجہ اعشار ایله اعشارک بر فضلہ سی اردو اعاشہ سنہ منحصر دی . یعنی حاصلات عمر میہ نک ربی اردو یه عائد بولنوردی . ویردیکم امرلر موجبہجہ بو اردو استحقاقی ہر طرفدہ اردو انبارلرینہ قونولمقہ باشلادی . وایلول نہایتہ قدر بو معاملہ اکمال اولوندی .

بر اجتماع عقد ایتیش اولان والیرلہ متصرفلر ایسہ حاصلات عمومیه نک بویوک شہرلرلہ لبنانلیلر آرہ سندنہ نہ صورتلہ تقسیم ایدلمسی مناسب اولہجفنہ دائر مقررات مخصوصہ اتخاذ ایتیشلردی . . اولاً سوریه ولایتندن حبوبات اخراجی ممنوعیتی رفع اولونمشدی . ثانیاً والیز یکدیگرہ معاونت اساسی دائرہ سندنہ متخذ تداییرہ رعایت ایدیورلردی . فقط اساساً ذخیرہ مقدارینک احتیاجات عمومیه یہ نظر آ نقصان اولمی بو ندایردن منتظر فوایدی تأمینہ مانع اولیوردی .

۱۹۱۵ موسم شتاسی اٹناسندنہ اردو انبارلرندن کرک شام و کرک بیروت و قدس بلدیہ لرینہ و کرک جبل لبنان متصرفلغنہ و بالخاصہ مارونی بطریقہلہ بالعموم مارونی کالیسنالرینہ پک چوق معاونتہ درہ بولوندم . فقط بالفعل اعاشہ اموریلہ هنوز اردو اشتغال ایتیوردی .

۱۹۱۶ سنہ سنک موسم حصادینک تقریبہ یعنی مذکور سنہ نک مارتہ قدر احوال بو صورتلہ دوام ایتدی . اوسنہ اعاشہ عمومیه ایشنہ اردونک مداخلہ سی مناسب تلقی ایتدم . و عمومی برتداییر اتخاذ ایتک اوزرہ سوریه ویروت و حلب واطنہ

والیرله جبل لبنان و قدس متصرفلرینی قدسده اردو قرارگاهنه دعوت ایتدم .
شام ، بیروت ، قدس ، حلب ، و اطنه کی بیوک شهرلرله جبل لبنان سنجاغی اهالیسی
اعاشه سنک تأمین ایچون برسنه ظرفنده نه مقدار ذخیره احتیاج اولدیغنی تخمین
وبوکا اردونک احتیاجنی ده علاوه ایتدک . مستحصل ولایتلرک حاصلات عمومیه سنیه ده
تخمین ایدرک اگر اعشار ایله اعشارک ایکی مثلی ذخائر هر طرفده پشین پاره ویریلرک
مبايعه ایديله جک اولورسه بوندن استحصال ایديله جک مقدارک احتیاجات عمومیه به
کافی کله جکنی آکلادق .

حاصلات مذکورهنک مبايعه سی ایچون معاشلی مأمورلر استخدام ایتک پک
زیاده مشکلاتی و بعض سؤ استعمالاتی موجب اوله جغندن هر سنجاغک حاصلاتی
اهالیدن دولته تهید اولونه جق مقطوع بر فیات مقابلنده مبايعه ایدرک هر دورلو
مصارفی کندیلرینه عاقل اولماق اوزره یوزده بر مقدارتمتع مقابلنده شمندو فراستاسیونلرنده
عسکری منزل انبارلرینه تسلیم ایتک اوزره متعهدلر تدارکفی مناسب کوردک . بواساس
داره سنده برقرارنامه تنظیم و امضا ایتدک . بوتون بومبايعات ایچون مقتضی پاره
اوانس اوله رق اردو بودجه سنندن نسویه اولونه جق وارده منزل انبارلری طرفندن
بالاده عرض اولنان بویوک شهرلرله جبل لبنان متصرفلغه تسلیم اولنه جق ذخائرک
بدلی ولایت و سنجاقلر طرفندن پشیماً تأدیه ایديله جکدی هر سنجاغ داخلنده مبايعه
اولونه جق ذخائرک فیاتی مذکور سنجاغ مجلس اداره لرینک مضبوطلرله تخمین
ایتدیره رک تثبیت ایلدک . بومعامله غایت واسع معاملات حسابیه به عرض احتیاج
ایتدیکندن بونک اردو قرارگاهنده آربجه بر بورویه تودیغنی مناسب توردم و بحریه
محاسبه مدیری توفیق بکی بومعاملاتی تدویر ایتک اوزره « اردو مالیه مشاوری » نامیه
اردو قرارگاهنه جلب ایتدم . اوصیراده استانبولده داخلیه ناظری طلعت بکک ریاستی
آلتنده براعشه تشکیلات عمومیه سی یالیشدی . اردو منطقه سننده الحاذایدیلن بوتدایر
عمومیه نی داها اولجه مالیه و داخلیه نظارتلرینه عرض ایتش اولدیغندن طلعت بک
سوریه منطقه سی ایچون بوتداییری موافق بولش و مبايعاته مدار اولماق اوزره سوریه به
ایکی یوز اللی سیک لیرالق بر رأس المال تخصیص ایلشی .

ایشته بر رأس المال وارده بودجه سنندن بوکا علاوه ایتدیکم دیگر بر قاچ یوزینک
لیرا ایله ایشه باشلادق . قدس ، کرک ، حوران ، شام ، حما سنجاقلری حاصلاتنک
مبايعه سی ایچون محلی تجارلرینک اک متشبثلرندن متعهدلر تدارک ایدرک بونلرله غایت
واضح و واسع شرائط داخلنده عقد مقاوله ایتدک .

زمان حصادی پک ارکن باشلایان قدس سنجاغنده بواصول پک سهولت
وسرعتله تطبیق اولوندی و آتیا اردو انبارلرینه کیره جک ذخائرک پک کلیتی اوله جغنی

بیله یکمدن مذکور انبارلرده نه قدر احتیاط ذخیره وارسنه کافه سی شام و بیروت شهرلرله جبل لبنان اهالیسینک اعاشه سی ایچون صرف ایتمکن چکنمه شدم . اوسنه ایچون هر شیئک غایت یوانده کیده چکی واهالینک محتکرلرلندن قور توله رق راحت برنفس آله جقلری دوشونیور و بوندن پک نمون اولیوردم . فقط سوء طالعک سوریه و بالخاصه جبل لبنان و بیروت و قدس اهالیسی ایچون نه کی شامتلر حاضر لامقده اولدیغنی بیلمیورمشم .

اولا شریف حسینک حزران ابتدا سنده اعلان عصیان ایتسی اوزرینه مدینه ایله حمان آرمسنده کرک خط بوینده و کرک بحر احمر ساحلنده بولسان عربان مشایخنک عاصی طرفی التزام ایتهملی ایچون مشایخ مرقومه نی شامه و قدسه دعوت ایتش ایدم . یو مشایخنک معتزلرنده بولان عربان ایله برابر تأمین اعاشه لری ایچون نه قدر ذخیره محتاج اوله جقلری کنیدیلرندن صوردم هر یسنه آیده قاچ و اغون بغدادی کوندر مک لازم کله چکنی تثبیت ایتدم . بونله انکلیزلر طرفندن قیه سی برغر و شه ذخیره توزیع ایدلمکه باشلامش اولدیغی خبر آلدیغم ایچون بزم طر فزدن دخی او فیأت اوزرندن زخیره ویرلسی و اوست طرفنک حزنه دولته تأدیه اولونمسی استانبوله تکلیف ایده رک استحصال موافقت ایتدم .

ثانیاً ، ینه بو اختلالک تسکینی و ممکن اولورسه مکه اوزرینه بر حرکت سریعه بایله رق شریف حسینک احساسی ایچون مدینه یه بعض قوتلر کوندر مکه باشلامش اولدیغمدن بو قوتلرک اعاشه سی ایچونده اورایه فضله ذخیره کوندر مکه مجبور اولمشم . عینی زمانده مدینه ایله مکه آرمسنده کی عربانی ده دشمن طرفنه کچمکن محافظه ایچون مدینه اردو انبارلرندن اوجوز فیأتله ذخیره صادر مفی مناسب کرردم . ایشته بو تداییر اردو انبارلرنده کی احتیاط ذخیره مقدارنی توکتمکه باشلامش اولدینی کی بریاندن ده مارتده تخمین ایتدیکم اردو احتیاجاتی ترید ایتشدی .

۱۹۱۶ حزراننده برهفته مدته اُسْن غایت صیجاق بر شرق روزکاری حوران، حمص، حما و حلب حبوباتنه حس اولنور درجه ده سوء تأثیرات اجرا ایتش اولدیغندن بو حادثه سهاویده استحصالات یکوئی تنقه ص ایتشدی .

مع هذا مبايعاتی متعهدلر حواله ایتش اولدیغم کرک، حوران، شام و حما سنجاقلریله بیوک شهرلرک اعاشه لر بنه اردو انبارلری طرفندن معاونت ایدلمکده دوام اولتیوردی . تام اوصرمده سوریه اهالیسی ارمسنده عثمانلی اوراق نقدیه سنک قیمتدن تاری اولدیغنه دائر مشثوم بر پرواغاند باشلادی . وبونک نتیجه سی اوله رق اوراق تعهدیه نک قیمتی کوندن کونه دوشمکه باشلادی . اهالی ، صانه جقلری ذخیره فیأتنک مسکوک آقچه ایله تأدیه سنی متعهدلر دن طلب ایدیورلردی . بوکا ایسه بالطبع امکان یوقدی . مع هذا متعهدلرک مبايعات و تسلیماتی کمال اهمیته دوام ایدیور و حلب سنجاغنده ایسه

بومبايعات والى مصطفى عبدالحالق بكك همت وفعاليتى سايه سنده امانه اداره اولنيوردى .
 نهايت شريف فيصلك شاه كنديسنه طرفدار ايدنديكى برقاج خائلك تأثيريله
 حوران سنجاغلك برناحيه سنده ، حاصلاتى متعهدله صائمق بهانه سيله موضى بريقام
 باش كوستردى . مدينه سوق ايتك اوزره احضار ايتديكم فقط موقه برفكر
 مخصوص ايله حوران سنجاغى مركزى اولان درعا استاسيوننده اجتماع ايتديديكم
 قوه عسكريه بوقيامك تسكينه مأمور ايتديكم كى قيامك اسباب خفيه سى تدقيق
 ايتك اوزره سوريه واليسى تحسین بكك محل وقعه عزميتى رجا ايتدم .

اوصرده سوريه يكي كلكش واحوال محليه وشريف حسينك اختلااندن
 متولد طاشقنقلرلك درجه سى هوز آكلایه ماش اولان تحسین بك قيامك اسبابى
 اوله رق اوتكى بريكي طرفندن ايلرى سوريه ن ژاندارم لرك ظلم واعتسافى رواياتى
 ودها سائر ژویرانى عين حقيقت اوله رق تلقى ايتمش و متعهدله واسطه سيله ارزاق
 تداركندن حوران سنجاغلك استتاليدى شام شهرينك اعاشه سى كنديسى درعهده
 ايدم جكنى تكليف ايتمش اولديغندن ، آنيا وسيله قيل وقال اولماق وبرمسؤل والينك
 تكليفى رد ايتمه ماش اولمق ايچون مطالباتى قبول ايتدم . فقط حوران سنجاغى حاصلاتك
 مبايعه سى ايچون متعهداصولندن صرف نظر ايديلوبده كرك و حاسم سناقلر نه بواصولى ابقا
 ايتك مساوات قاعده سنه مغاير اوله جغندن بعدما قدس مقرراتى احكامى كاملا منفسخ
 اولمق وجبل لبنان و بيرزت اهالىسى اعاشه سيله اردو قطعاً اشتغال اتمه مك اوزره
 متعهدله منعقد مقاولاتى فسح ايتمش اولديغى جواباً بيلديردم .

ايسته بى چاره جبل و بيروت اهاليسنك مبدأ فلاكتى بودر .

اردو طرفندن اهالينك اعاشه سنه قاريشيمايه جغنى وعلاقه دار واليله متصرف لرك
 بر داها اجتماع ايدرك بويابده اتخاذا تدابير ايتلرى لازم كله جكنى تعميمأ اشعار ايدنجه
 والى و متصرف لرك طوپلانلر ق بعض چاره لر دوشونديلر . سوريه واليسى شامك اعاشه سى
 ايچون حوران دن شام مركز سنجاغندن مبايعات ياپه جغنى ، بيروت وجبل لبنان ايچون
 حاسم سنجاغلك حصص قضاسى سربست راقه جغنى و كرك سنجاغنى قدسه تخصيص
 ايدم جكنى وعد ايتمشدى . فقط احتكاره پك زياده منه مك اولان مستحصل سناقلر
 اهالىسى اردونك تصديق اوزر لرلر دن قالقنجه ذخيره لرى كاملا صاقلامش لر و آلتون
 آقچه بش وحتى اون غروش آلامد قجه صاتمغه باشلامش لردى . بيروت وجبل لبنانى
 بر چوق تجار تدارك ايدم بيلدك لرى وسائط نقليله ايله بورالره جلب ايتدك لرى ذخائر
 صا تون آلدق لردن اوچ درت مثلى فضله برفيات ايله صا تويرلر و بوندن طولاي ذره
 قدر عذاب وجدانى دويمور لردى ،

فى الحقيقه ده بوسنه نك مایس و حزراننده باشلايان مشكلات اعاشه اغستوس

وایولده وداها صوکره لری ایله فجیع بر شکل آلمشدی که اهلیدن برچوقلری
غدا سزلقدن عادتاً اسکت حاله کمشلردی .

بیروت والیسی عزمی بکله جبل لبنان متصرفی منیف بکک صرف ایتدک لری
• بونجه مساعی قطعاً مفید اوله میوردی . بیروت والیسی فقرای اعاشه ایچون بیرونده
اهالی مطبخلری آچدیرمش و براده فقرایه مجاناً انمک و ییه جک توزیعنه چالشیوردی .
علی منیف بکده بر چوق ندیره توسل ایتشدی . فقط احتیاجک کثرتی قارشوسنده
حاصلاتک پک جزئی اولسی بو زوالیلری شاشیرتیوردی .

اهالی اعاشه سی ایچون اردو انبارلرندن معاونت ایتیه جکمی یازمش اولدیغم حالده
بالطبع اهلینک بو منظره سفیلانه سی قارشوسنده سیرجی قالمق ممکن اوله میه جفندن
اردو انبارلری طرفندن موجود نسبتده معاونت ایتمکدن کری دورماپوردم . بوتون
دولت مکتبلریله بیروت آمریقان طلبه سنک و مهاجم دولتلر تبعه سندن بیرونده قالمش
اولان عائله لک ، بوتون مارونی و مذاهب سائره رؤسای روحانیه سنک و مأمورین
ملکیه نک و رسمی و خصوصی خسته خانه لک برر سنه لک اعاشه لری قسماً مجاناً و قسماً
اجرت مقابلنده کاملاً اردو انبارلرندن ویردم . بالخاصه مارونی بطریقیه اونک تحت حمایه سنده
بولنان دارالایتم و مؤسسات دینیه ایچون ۱۹۱۶ سنه سنده بلا بدل اوچیوز بیک کیلو ذخیره
ویردیکم کی ۱۹۱۷ سنه سنده دخی کرک پاره و کرک ذخیره ایله معاونت ایتدم .

لکن بیروت و جبل لبنانک درت یوز بیکی تجاوز ایدن نفوس عمومیه سنک اعاشه سی
ایچون بو معاونتله هیچ مثابه سنده ایدی . بن ایستوردم که بوزوالیلر ایچون همه حال
خارجدن ، اسپانیا ویا آمریکا طرفندن بر معاونت مخصوصه ده بولونولسون . بونک ایچون
مارونی بطریقی طرفندن پاپا حضر تلیینه بر مکتوب یازدیره زق اسویچره سفیرمن
واسطه سیله پاپایه تقدیم ایتدیردم . آمریقان کلیسای مدیری دو قنور بلیس طرفندن
رئیس جمهور میستر ویلسونه رجا ایتدیردم . استانبوله دفعات عدیده ایله یازارق
اسپانیا قرالی ، آمریکا رئیس جمهوری ، پاپا حضر تلی و الحاصل هرکیم واسطه سیله
اولورسه اولسون بیروته خارجدن بش اون بیک طون ذخیره و برچوق اجزای طبییه
یتیشدیرلمزسه بیکنه اهلینک دوچار فلاکت اوله جقلرینی و آچلقدن وساری خسته
لقدن تولد ایدم جک مدهش و فیاتک اوکی آلمق نجه ممکن اوله میه جغنی بیلدیردم
بر آراق عادتاً استهزا قیلندن پک جزئی برشی قدس قواسنه توزیع اولتمق اوزره
آمریکا سیه نستلی طرفندن یافیه کوندرلمشدی . بونلری کتیره نلر ایسه منحصر آ
قدسده سیوانستلک پروباغانداسی یایمق ایچون برچوق اوراق مطبوعه یی ده برابر کتیره مک
کی مناسب تیز لکدن کری دورما مشلردی .

وینه بر آراق ایکی بیک طون ذخیره نک آمریکا رئیس جمهوری و اسپانیا قرالی

طرفندن کوندلرک اوزره اولدیغی خبر آلمشوق . حتی واپورک اسکندییه کلدیکی ده بزه سویله مشلردی . اوزمان ائتلاف دوللری ایشه مداخله ایتدیلر . بو ذخیره لر بیروته چیقار چیقماز ، بزم طرفزدن مصادره اولونورق اردویه تخصیص اولنور ایمش . بناء علیه کاملاً اهالی به صرف ایدیه جکی حقنده تأمینات آلمادقجه واپورک بیروته عزیزمته مساعده ایدمه زلر مش . بر جوق مخبرات ده بو خصوصده جریان ایتدی . نهایت تاریخی خاطر مد قلامش اولان بر زمانده بکا صور مشلردی که بو ذخیره لر بیروته کلدیکی حالده توزیع قومیسویننده پاپانک بیروت وکیل ایله بر ایکی آمر بقالینک بولماسنه مساعده ایدرمیم ؟

جواباً دیدم که : « بو ذخیره لر بورایه کلسون ده توزیعاتی ایچون ایسترلر سه کاملاً آمریقالی انکلیز و ایتالیا لردن مرکب بر هیئت تشکیل ایدرم و ایسترلر سه ائتلاف دوللری طرفندن مأموراً کوندزله جک بر ایکی ذانی ده بو قومیسوینه داخل اولق اوزره بیروته قبول ایدرم . الو بر که ذخیره لر بورایه کلسون و خلق آچلقدن قور تولسون . زیرا بونجه بی کنه وطنداشک آچاق وسفالتدن هر کون سواقلرده دوشوب دوشوب اولدیکنی کورمک کبی الیم و جانخراش بر منظره دن بیدم اوصاندم . »

بوجوابده انور پاشا طرفندن آمریقا سفیری میستر « الکوسه » نقل اولنشدی . فقط بونک ده تأثیری کورولمه دی . وبالعکس ائتلاف دونمسی بیروت ساحلنده کی آبلوقه بی تشدید ایدبیوردی . بیروت و لبنانک اعاشه سی ایچون یلکینلی کمیلرله وینه سوریه نک دیگر ساحلرندن ارزاق جلبنده توسل ایتدم . بو صورتله دشمن جاسوسلغبنده پک زیاده سهولت بخش ایتش اوله جغمی نظر دقته آلمادیغم حالده دشمن سفائن حربیه سی بو کیلری برر برر باطیر مقدن ذوق آلیوردی .

اوصرمده جبل لبنانک عین طوراً مناسترنده بیک ارمنی چوجوغی استعابنه کافی بر ایتمخانه کشاد ایتدیردیکم کبی شامده ده بر چوق ارمنی یتیم وطول قادیلر نی وینه اردو طرفندن اعاشه ایدبیوردم . بوتون سوریه داخلنده کی أمورین دواتله عالهلر نی اردو انبارلرندن یادیغم معاوتلرله بسلیوردم . ذخیره میایه سی ایچون قدس روم اورتودوکس بطریقته دولت طرفندن یکر می بش بیک لیرا اقراض کبی مجاناً بر جوق بوغدایلر ویردم . قدسده کی یهودی وخرستیان ایتمخانه لر یه ، آمریقان قولونسی دنیلان و تقریباً ایکی یوز نفوسه بالغ اولان بر مذهب مخصوص سالکاربینه ، قدس روس مناسترلرنده بولنان تارکه دنیا قادیلرله ، حوران وکرك سسناقلرنده اسکان ایدلمش اولان قادین ، اُرکک وچوجوق ارمنی مهاجرلرینه و بالخاصه وینه مهاجرلرک یتیملری ایچون جلبده دو قنور آلتونیان افندیکن کریمه سی ایله بر آلمان شوهستر طرفندن تأسیس اولنان ایکی ایتمخانه به ، آناطولی شمندوفر خطی مأمورلرینه خلاصه احتیاج

وسفالتلری خبر آلدیغم ویا کوزمله کوردیکم اسلام وخرستیان بوتون انسانلره پاره‌لی پاره‌سز چوق‌ذخیره‌لر ویردم . بونلرک هیچ بریسی رسمی وظیفه‌مک ایجاباتندن اولمسی اعتباریه یامیوردم . چونکه بن‌اساساً اردو قوماندانی اولق اعتباریه اهلینک اعاشه‌سیله قطعاً وظیفه‌دار دکلم . فقط هر بری جداً کندی شخصمندن زیاده سودیکم وطفنداشلریمک سفالت الیمه‌سی کورمک بنم ایچون تحمل‌سوز بر منظره اولق اعتباریه بعضاً اردویی بیله آجلق تهله‌کسنه معروض راقه‌رق بومعاونت‌لری یامیوردم . هر نه زمان بیروت ویا جبل لبنانه اینه‌جک اولورسه‌م برابرده آلتی یدی‌واغون ذخیره کوتوریوز و مراجعت ایدن فقرایه مجاناً توزیع ایدیوردم . حتی بر آراق ذخیره او درجه‌لرده کسب‌ندرت ایتدی که متفق و بی طرف قونسلو-سلره بیله اردو انبارندن ارزاق اعطاسنه مجبور اولدم .

بالخاصه آمریقان کلیه‌سی ۹۱۷ و ۹۱۸ سنه‌لرده تدریسانه دوام ایده‌بیلیمش‌ایسه منحصراً اردو انبارلرندن ویردیکم حیوانات و ارزاق سائر سایه‌سمنده موفق اولشدر . بیرونده بنم تشویق و والی عزمی بکک حمایه و فعالیتی سایه‌سمنده کشاد وادامه ایدلمش اولان اعمال‌اتحانه‌لرده اوچ بیکی متجاوز کینج قیز و قادین چالیشیور و اردو انبارندن ویردیکم ذخیره‌لره کونده بر اتمک و آروجه یومیه آلیورلردی . بوتون بومصرفلر حکومت عثمانیه طرفندن اختیار اولتیوردی .

بو حقیقه‌تلری بیروت آمریقان کلیه‌سی مدیرلیله معلم‌لری ، مارونی بطریق‌له شام و قدس روم و اورتودوکس بطریق‌لری ، حرب عمومی ائساننده بیرونده بولنش اولان فرانسیز وایتالیان عائله‌لری ، بالعموم متفق و بی طرف قونسلوسلر انکار ایدمزلر و هر زمان ادای شهادتدن کری طورمازلر ظن ایده‌رم .

حقیقت بویه اینکن بنم سوریه خرسستیانلری بالخاصه جبل لبنان اهلینسی قصداً آجلقدن اولدیرتمش اولدیغمی ادما ایدن سفیر مورغنتاوا ایله مانداشتامک نه قدر سیوک بریالان ارتکاب ایتدکری ثابت اولور ظن ایدرم .

مانداشتامک کتابنک ۳۳۸ و ۳۳۹ نجی صحیفه‌لرنده مندرج غزنه مقاله‌لری تماماً یالان و آلاچقجه اویدورولمش افترا لردن عبارتدر .

کندی شخصم ایچون بویه اولدینی کبی ۱۹۱۵ سنه‌سی نهایتده سوریه‌بی تفتیشه کلش اولان انور پاشانک جبل لبنانه ذخیره کوندلمسینی منع ایش اولدیغنه دائر فقرده بالکلیه یالاندر . بن بوتون بالاده تعداد ایتدیکم مجانی معاونت‌لری سلسله مراتب اعتباریه آمرم اولان انور پاشادن استیذان ایتدکن و اونک موافقتی استحصال ایلدکن سوکرا یادم . بناءً علیه بو معاونت‌لردن بکا براجر معنوی مقدر ایسه انور پاشانکده بو اجر معنوی‌یه حق اشتراکی واردر .

جبل لبنان و بیرونده آچلقدن اولمش اولان ارکک ، قادین و چوققلردن دولای بکا بر معنوی و بال و مادی مسئولیت توجه ایتیه چکی کبی بونک انور پاشایه ده قطعاً بر جهت تعلقی اولمایه جقدر .

مسئولیت معنویه و وجدانیه اولامملکتی علیهنه خاصانه اختلال ایدرک سوریه نك اعاشه موازنه سنی و شرائط عمومیه سنی بر باد ایتش اولان شریف حسین ایله اولادینه ثانیاً بیروته ، ایکی اوچ آیده بر اون بیک طون و یافه یه یه بومدتلر طرفنده یالکیز ایکی اوچ بیک طون ذخیره کوندر مکه مساعده ایتیه مش اولان ائتلاف دولترینه عائددر . اونده مقصدلری پک اعلا آکلاشیلیوردی که ؛ اگر لبنان و بیروت اها لیسنی اعاشه جه تضییق ایده جک اولور لر سه بونلری اختلاله تشویق ایده بیلیرلر . وایشته بونک ایچونده عاصیلره التحاق ایدن بحر احمر سواحلی عرباننده هر درلو بیه جک ایچه چکی وسائر هر نوع اشیایی پک اوچوز فیئالیرله و حتی بعضاً پارمیز اوله رق توزیع ایدیورلر . ولبنانلیلره دیمک ایتیه ورلردی که . «مادمکه آچلقدن اولیور سکیز . باری اختلال ایدی کیزده تورکاری مملکت کیزدن طرد ایدی کیز . او زمان سیزه هر شیئی ویره جکیز . اختلال اثناسنده بالطبع آچلقدن اولدیک کیز قدر اولمز سکیز ! »

فقط بو افیدیلر اونوتیوردیکه بنم اداره ایتدیکم مملکتلرده ویا هیچ اولمز سه ید قدرتمک یتیشه بیه چکی یرلرده قولای قولای اختلال ایدیه مز . بن سوریه ده آلی عصرلق بر سلطنتک ودرت بحق عضرلق برخلاف معظمه نك حقوق حاکمیتی محافظه یه مأمور اولمش ، بومأموریتک محمیل ایتدیکم مسئولیتلری مدرک اوله رق هر درلو تدابیره توسل ایله مشدم . نته کیم تافلسطین اردومزک بالکلیه اضمحلانه قدر سوریه ده بالفعل اختلاله کیمسه جسارت ایده مه مشدر . بن لبنان و بیروت اها لیسنک اعاشه سنی تأمین ایچون بوتون موجودیمله تدابیر اتحاد ایدرکن ائتلاف غزته لری بوا هالی یی اختلاله تشویق ایچون بیک دورلو وسائطه مراجعت ایدیورلر و بوجهلدن اوله رق بنم اهالی یی اولدریمک ایچون قصداً ذخیره ادخالاتی منع ایتدیکم سولیورلردی . آچلق و تفاتک مسئولی نمی یم؟ دیه صور دیغم بطریقلر ماندلشتمک کتانبک ۳۵۴ ، ۲۵۵ ، ۳۵۶ نجی صحیفه لرنده مندرج مکتوبلرله جواب ویردیلر بوجوابلردن ائتلاف دولترین پک اعلا اکلا یه بیلیرلردی که بو بطریقلرک تمثیل ایتدکاری صنوف اهالی اختلال قدرتی حائر دکلردر . زیرا او یله رقدتی کندیلرند کورسه لر فرانسه حقنده کی تمایلاتی هیچ کیمسه نك مجهولی اولمایان مارونی بطریق بویه بر جواب یازمادی .

بن بوجوابلری سوریه ولبنانده آچلقدن اولان اولمادیغنی ادعا ایچون نشر ایتهدم اولابو اولومک مسئولی بن اولمادیغنی اثبات ایتک وثانیاً ائتلاف قوماندانلرینه لبنان و سوریه نك اختلالنه پک نافله منتظر اولدقلرینی آکلامقی ایچون نشر ایتدیردم .

برایندن و مکتوبلری نشر ایتدی رکن بر طرفدن ده مارونی بطریق واسطه سیله
پایا حضر تلرینه و بیروت آمریقا کلیه سی مدیری ایله قدس آمریقا قونسلو سی
دوقتوره کتبه ره طرفلرندن آمریقا رئیس جمهوری مستر ویلسونه مراجعت
ایدرک بورالده اهلینک سفالت و اچلقدن اولدکارینی غایت آچیقی برلسان ایله
بیلدیرمکدن کری دوز میوردم .

بناءً علیه لبنان و بیروت اهالی نی آچلقدن اولدیرمش اولقله نی اتهامه قالدیشان
انسانلرک بر قصده مخصوص ایله یالان سوبله مکده اولدقارینی بردها تکرار ایدرک
بو بحثه نهایت وریورم .

اعمار مملکت

یونلر — استانبولدن سوریه ایله اثنای و رود مدده پوزانطی ایله طرسوس واسکندرون
ایله حلب آره سنده کی یوللری نه قدر فنا بر حالده بولمش اولدیغی یوقازیده بالمنا سبه
عرض ایتیش ایدم . اوصرده سوریه نی آناتولی یه ربط ایدن نه بر شوسه نه ده بر
شمندوفر واردی . بغداد شمندوفر خطی الحق پوزانطی یه قدر کیدیور و آره ده تیش
سکسان کیلو متره ک بر فاصله بر اقدقن صوکر طرسوسدن باشلا یه رق عثمانیه یه
قدر بر قسم خط آطنه اوور سنده ایشلیوردی . اوندن صوکر جبل برکت طاغری
آرا سنندن کچن تقریباً کیلو متره ک اقسام در دست انشا بولنیور و نهایت قاطمه دن
اعتباراً حلبه قدر اولان قسم ایشله یه بیلوردی .

پوزانطی — طرسوس شوسه سی پک چوق تعمیراته محتاج اولدینی کبی عثمانیه دن
قاطمه یه قدر اولان یول همان همان عربیه مرورینه ببله مساعد دکلدی . بوندن
آکلاشله بیلورکه سوریه ایله آناتولی آره سنده قره دن امین بر طریق مواصله یوقدی .
حالبوکه حلب عثمانیه — طرسوس — پوزانطی استقامتی سوریه ، بغداد و دیار بکر
حوالیسی آناتولی یه ربط ایدن یکانه طریق مواصله ایدی . پک اوزون و مشکل
اوله جفی ده ا مبدأ نه آکلاشلمش اولان بو عظیم سفر ایچون بو حال نه قدر الیم ونه
درجه لرده جالب نظر دقت ایدی .

بناءً علیه ده ا هنوز حلبده بولوندیغم اثنا ده پوزانطی — طرسوس شوسه سنک
مکملأ تعمیرینه اطنه والیسی اسماعیل حق بکی مأمور ایتدی کم کبی عثمانیه اصلاحیه

— قاطمه طریقك اطنه ولايتى داخنه مصادف عثمانیه — اصلاحیه قسمتك انشاسی ده
ینه مشارالیه و حلب ولايته مصادف اصلاحیه — قاطمه قسمتی حلب والیسی جلال
بكه حواله ایتشده. حلب — اسکندرون شوسه سنك تعمیرینه دخی والی مشارالیه
جلان بك حسب الوظيفه مأمور بولنیورلردی. ولایت سر مهندس لرینه معیتنه کافی
درجه ده ضابطان و عمله طابورلری و یرمك و برجوق آلات و ادوات تدارك ایدرك
انشا آتی متادیا تعقیب ایتك و تأخر انشاآت ایچون هیچ بر معذرتی قبول ایتمك
ولزومی اولان پاره بی اردو بودجه سندن صرف ایلک سایه سنده سوریه و ورودمدن
سکز آی صو کره حلبدن قاطمه و اصلاحیه اوزرندن پوز نطی به قدر اوتوموبیل
ایله کیتمك امکانی حاصل اولمشدر .

ایشته بوسایه ده درکه ۱۹۱۵ سنه سی نهایتلرنده پوزانطی ایله طرسوس و عثمانیه
ایله اصلاحیه آره سنده قامیون — اوتوموبیل. منزل پوستملری تأسیس ایتك و دردنچی،
آلتینچی و ایکینچی اردولره استانبولدن سوق اولنان نامتناهی جیخانه و هر نوع مالزومه ی
نقل ایده بیامك ممکن اولمشدر . بته بومنت ظرفنده حلب — اسکندرون شوسه سی
دخی بك کوزل تعمیر ایدیلرک هر موسمه اوتوموبیللرک مرورینه مساعد برحاله
کتیرلمشدر .

سوریه به کلدیكم زمان سوریه آناتولی آره سنده برخط مواصله بولونمادیغنی
کور دیکم کی سوریه ایله فلسطین آره سنده دخی شوسه مواصله سی اولمادیغنی کمال
تأرو حیرتله کورمشم. بومواصله بالکیز شام — درعا — حیفه شمندوفرینه انحصار ایدیور
بوخطدن اعتباراً قدسه وسینا چولنه طوغری هیچ بر طریق مواصله بولونموردی.
حالبوکه قتال سفری نظردقته آلینا سه بیله انگلیزلرک فلسطینه قارشو اجرا ایده جکلری
هرهانیکی برنجاوزه قارشو کرک عسکر و کرک مالزومه نقل ایده بیلمك ایچون بوا یکی
قطعه آره سنده غایت امین طرق مواصله بولماسی ایجاب ایدردی. اوزون اوزادی به
تدقیقات اجرا سندن صو کرا شام — قیطره — جسر نبات یعقوب — طبریه — ناصره — عنوله —
جنین — نابلس شوسه سیله عمان — سلطه — اریخا شوسه سنك انشاسنه قرار ویردم. اساساً
نابلس ایله قدس و اریخا ایله کذالك قدس آره سنده اسکیدن انشا ایدلش بر شوسه
موجود بولدیغندن بالاده عرض ایتدیكم ایکی طریق انشا اولنورسه بری شامه
ودیکری حجاز تیمور یولی اوزرنده کائن عمانه ایصال ایدن ایکی شوسه ایله بوتون
فلسطین منطقه سی سوریه منطقه سنه ربط ایدلش اولوردی. بولردن برنجیسنك
طولی یوز یتیش و ایکینجیسنك طولی ده اللی بش کیلو متره ایدی. برنجی قتال
سفرنندن عودتمدن صو کرا فلسطین منطقه سی قوماندانلغنه تعیین ایتیش اولدیغم مرسمی
جمال پاشا ایله کوروشه رک بویولرک انشا آتی درعه ده ایتسی کندی سندن رجا ایتدم.

یالکز شام - قنطره قسمی شامه پک یقین اولدیغندین بوقسمك انشا آتی ده سوریه والیسی خلوصی بکه حواله ایله دم . اردوجه تدارك اولنان بر چوق آلات وادوات وینه اردوجه تخصیص اولنان عمله طابورلری سایه بند ۱۹۱۵ سنه سی کتون اولنده بویوللر دخی هر نوع اوتوموبیلک مروزینه مساعد برحاله کتیرلشدردرکه حتی ۱۹۱۶ سنه سی شباطنده سینا چولی تقیشه کلش اولان انور پاشایی قدسدن عمانه قدر اوتوموبیل ایله سیاحت ایتدیرمشم . کرک شام - قنطره - طبریه - ناصره - عقوله - جنین - نابلس - قدس یولی اوزرنده وکرک قدس - اریخه - سلط - عمان - شوسه سی اوزرنده هر نوع انبارلری وخسته خالری وعسکرله هیواماتک استعماله کافی صو تأسیساتی حاوی منزل نقطه لری تأسیس ایتدم . منزللرک تشکیلات وترتیباتی انور پاشانک اوقدر خوشنه کیمش ابدی که ۱۹۱۶ سنه سی ابتداسنده اجرا ایتدیکی تقیشاتدن استانبوله عودتنده اوزمانه قدر دردنجی اردویه مربوط اولمایان و آریخه بر منزل مفتشی طرفندن اداره اولنان حلب - اضلاحیه - آطنه - بوزانطی خطنده دخی بویله مکمل منزل نقطه لری تأسیسی مذکور منزل مفتشکلنه امر اتمشدی . فقط بونلرک موفق اوله مادقرینی کورونجه نهایت ۱۹۱۶ اغستوسندن صو کرا بومزل خطلرینی دخی بنم امریه ویرمشدی . پک آز زمان طرفنده بوخطلر اوزرنده اوقدر منتظم و هردورلو اسباب استراحتی حاوی منزل نقطه لری وجوده کتیرلشدی که ۱۹۱۷ سنه سی ابتدالرنده وینه سینا جبهه سنه کلش اولان انور پاشا لطیفه طرزنده « شیمدی ده بو منزل نقطه لری لزومندن فضله مکمل اولمش دیه جکم، دیمشدی .

یول خصوصنده اک بویوک همت ومساعی بی چولده کوسترمشم . اولا قدسی چوله ربط ایدن هیچ بر یول موجود دکلدی . یالکز قدسندن خلیل الرحمنه قدر اوتوز بش کیلو متره طولنده کی شوسه دن بشقه بوحوالیده یول یوقدی . بناءً علیه خلیل الرحمندن اعتباراً بئرا السبعه قدر مکمل شوسه وجوده کتیرلمسی قدس منزل مفتشی میرالای روشن بکه تودیع ایتدم . الی بش کیلو متره طولنده بولنان بو شوسه اولا ایکی آی طرفنده عربیه و بینک اوتوموبیلرینک مروزینه مساعد برحاله کتیرلدی . سکرنجی آی نهایتنده ایسه هر نوع یوک اوتوموبیللری شوسه اوزرندن کچه بیلوردی .

برنجی قنال سفرندن عودتمدن صو کرا ایکنجی قنال سفری ایچونده کذلک وسطندن کچن خطی اساس منزل خطی اوله رق قوللانغی قرار لاشدیرمشم . کرچه انکلیزر قنالدن فلسطینه کلرکن شمندوفرلرینی ساحل قسمنده انشا ایتلرسه ده اونلرله بزم شرائطمز مساوی دکلدی . اونلر دائماً دونمالرینک معاونتندن مستفید اولمق

ایستورلر و اونك سایه‌سندہ خطری هر دورلو مجاوزدن امین بولنیوردی .
بزايسه بالخاصه بو دونمادن قورتولوق ایچون اساس منزل خطریمزی وشمندوفریمزی
چولك وسطندن کچیرمك مجبوریتندہ ایدك : بناءً علیه منزل استقامتی اوله‌رق
بئراسبع - الحفیر - القصیمه - بئر حسانا - جفجافه اوزرندن اسماعیله طوغری
ایلروله‌ن خطی قبول ایتشدم .

اول امرده بوا-تقامت اوزرنده منزل نقطه‌لرینی انتخاب ایتدم . بو منزل نقطه‌لرینی
یکدیگربینه ربط ایتمك اوزره شوشه‌لرک انشا آتته باش‌نلادم . بئراسبعدن اعتباراً
بئرحسانیه قدر یوزاللی کیلومتره طولنده بولنان بوشوشه‌نك انشا آتته ۱۹۱۵ سنه‌سی
مارتندہ باش‌انلیه‌رق ۱۹۱۶ سنه‌سی شباطندہ کاملاً اتمام ایدلمش اولدیغنی عرض
ایدك اولورسم چولده چالیشان ضابطان ایله مهندس‌لرک و بالعموم عمله‌طابورلری
افرادینك مساعی جانسپارانہ‌سی نظرلرده درعقب تعین ایدر .

۱۹۱۶ سنه‌سی شباطندن سوکره انشا آت جفجافه‌یه قدر ایلروله‌مش و اوسنه‌نك
اواسطندہ ایکنجی الحیرا نقطه‌سنه قدر وارمسی مأمول بولونمش ایدی‌که بو نقطه‌دن
قناله اولان مسافه انجق اوتوز کیلومتره‌دن عبارت بولنیوردی .
بو شوشه اوزرنده دخی هر یکرمی بش اوتوز کیلومترده بر ، بر منزل نقطه‌سی
تأسیس اولونمشدی .

هر منزل نقطه‌سنك تأسیساتی شونلردی :

۱ — منزل نقطه قوماندانلی ؛

۲ — منزل انبارلری ؛

۳ — منزل خسته‌خانه‌لری

۴ — افراد و حیوانات ایچون صو تأسیساتی

مباینك کافه‌سی کارکیدن انشا اولونیورلردی . صو تأسیساتی برر آرتیه‌یه‌ن
قویوسیه مونور دائره‌سندن و صو خزینه‌لرندن و افراد و حیواناتک سرعتله صو
ایچه‌یلرینه مساعد ترتیبات مخصوصه‌دن عبارتدی .

بالخاصه چولك مبدئ اولان بئراسبعده یاپدیرمش اولدیغم مبانی واوراده وجوده
کتیرلمش اولان عمومی باغچه‌لر ، اورمانچیلر ، اون فابریقه‌لری ، زراعت تجربه
نارالاری کی تأسیسات عمرانیه جداً کورولمکه لایق شیلردی .

اوقدیرکه بئراسبعده الکتریک تنویراتی بیله یاپلمش موجود منزل فابریقه‌لری
الکتریک قوتیه ایشله‌دلمش ایدی .

الحفیر ، القصیمه و سائره‌کی نقطه‌لرک هر برنده دخی مکمل کارگیر بنالر ، انشا

اولنش ، چيچك و سبزه باغچه‌لری آتیا اورمان يتشديرلك اوزه اغاج ميوه لكلى وجوده كتيرلمشدى .

يافه‌ده‌كى « ريشون لوسيون » يهودى زراعت مكتهي معلملرندن اولان زراعت مشاورى ايله مذكور مكته ماذونلرندن اولوب مشاورك معيته ویراش اولان برچوق يهودى زراعت مأمورلری بوخصوصه پك بويوك همتلر صرف ايدیورلردى .
الحقيردن اعتباراً العريشه دوغرى ده برشعبه منزل خطى تأسيس اولونمش وبوخط اوزرنده‌كى منزللرده دخى عینى تأسيسات وجوده كتيرلمشدى .

خلاصه ۱۹۱۶ سنه‌سى شباطنده سینا چولنى تفتيش ايتش اولان انور پاشايى بوتون معیتنده كى ذوات ايله برابر تابرالحسانايه قدر اوتوموبيللر ايله كوتورديكيم زمان چولك بودرجه‌لرده تبديل شكل ايدجكسكه هيج اهتمال ويره‌مه‌ش اولديغنى سويله‌مشدى .
چول منزل مفتشى ارکان حریبه میرالايى بهجت بكه ومعیتنده بوانان بالعموم ضابطان ومهندس لرله عسكروعملیه برسنه قدر پك قیصه برزمانده سیناچولنده وجوده كتيره بیلدكارى بوتأسيسات عمرانیه دن دولایى الى الابد منته دار قله جغم . كچه شریف حسین ايله اولادلرینك غیر مأمول بر زمانده واقع اولان اخلاالى بوتون بو شوسه لرله منزل تأسيساتندن استفاده مزه مانع اولمش ايسه ده هر حالده اى سوق واداره ایداش تورك همتك نه قدر بويوك اثرلر وجوده كتيره بيله چكى حقنده اك بلیغ واك مخلص بر مثال تشكيل ایتدكارى ایچون بومساعیلرینى بی فائده تلقی ایتمه‌لرینى وبوندن صوكرات تورك وطنك اعمار واحیاسى وظیفه‌سنى ده عینى اهتمام و غیرتله ایفا ايله‌مه‌لرینى بهجت بكه رفقاسندن رجا ایدهرم .

دردنجی اردو منطقه‌سنده یکیدن یاپیلش ومکملأ تعمیر ایدلمش اولدقلىنى بالاده عرض ایتدیکم یوللردن بشقه قدس - یافه - وشام بیروت شوسه‌لری دخى ۱۹۱۶ سنه‌سى ظرفنده مکملأ تعمیر ایدلمشلردى .

بالاخره غزه - برالسبع جهه‌سى تحصیلدنجه بوندن صوكرات فلسطین داخلنده پك اوزون سوره‌جك بر سپر محاربه‌سى دوره‌سنگ باشلايه جغنى تقدیر ایدرك سوریه ايله فلسطین آراسنده‌كى طرق مواصله‌نك تزیدینه لزوم كورمشم . ۱۹۱۷ سنه‌سى اواسطنده ریاقدن اعتباراً بقاع اووه‌سنه كچه‌رك شریعه وادیسنى وحوله كولى ساحلى تعقیباً «جسرنات یعقوب» قدر شوسه ايله درعا استاسیونندن باشلايه ررق عجلون قضایى مرکزندن شریعه وادیسنه عموداً برشوسه‌نك انشاسنى ، آرتق شعمندوفر انشاآتیه برکونا علاقه‌سى قالماش اولان ، مایسنر پاشایه تودیع ایتشم . بویولرك اتمامنه وفق اولامادن سوریدن مفارقت ایتدیکمى تأسفله تکراره مجبورم .

یکیدن انشا ایتدیردیکم یوللارله تعمیر ایتدیردیکم یوللارك طولی حقنده بر فکر

ویره بیلیمک ایچون آتییه برجدول درج ایدیورم . بوتون بو انشآت و تعمیرات یالکیز بر ییج سنه ظرفنده یالیشدر .

کیلو متره

۱	— شام — قنطره — جسر بنات یعقوب — طبریه — ناصره — عفره [مجدد]	۱۷۰
۲	— عمان — اریخه [مجدد]	۵۵
۳	— خلیل الرحمن — بئر السبع [مجدد]	۵۵
۴	— بئر السبع — خطیر العوجه — بئر الحسانا — جفجافه [مجدد]	۱۸۰
۵	— قدس — یافه [تعمیرات]	۶۲
۶	— شام — بیروت »	۱۱۲
۷	— زحله — بعلبک »	۲۰
۸	— ریاق — بیروت شوسه سی [مجدد]	۱۱
۹	— بوزانطی — طرسوس [تعمیرات]	۷۸
۱۰	— عثمانیه — اینتلی — اصلاحیه — راجو — قاطمه [تعمیراً و مجدداً]	۱۲۰
۱۱	— حلب — اسکندرون	۱۴۰
		۱۰۰۳

شمندوفرلر :

ایلك دفعه اوله رق شامه کلدیکم زمان انور پاشادن بر تلغرافنامه آلمشدم . حجاز تیمور یولنک سیاستیا نقطه سندن آریله رق یافیه و ده ایلرله طوغری بر شمندوفر خطی انشاسی خصوصنده تدقیقات یایمق اوزره بغداد خطی انشآت سر مهندس لرندن مایسنر پاشایی بنم معیتمه کوندرمش اولدیغنی بیلدیریوردی . مایسنر پاشایی ده بغداد والیلمک زمانندن بری طانیرم . اساساً حجاز تیمور یولنک سر مهندس لکنی ایفا ایتمش اولان پاشا بوتون تورکیه ده محبت و حرمت عامه یی قازانمش بر ذات ایدی . بن بغداد والیسی بولندیغم صره ده مایسنر پاشاده بغداد خطنک بغداد — موصل شعبه سنک انشآت سر مهندس لکنه تعیین ابدلش و اورایه کلمشدی . بش آلتی آی قدر بغدادده برابر بولنش اولدیغمزدن طولایی آرامزده کی رابطه عادانا دوستلق درجه سنه وارمشدی . بو انتخابک اصابتی بیان ایدرک انور پاشایه تشکر ایتدم . مایسنر پاشا خطنک طولی و استقامت انشاسی حقنده اردونک نقطه نظرخی صورتی . اول امرده یافه — قدس خطنی حجاز تیمور یولنه ربط ایتمکدن بشقه برشی آرزو ایتهدیکمی و بالاخره بوتون آرزولری بی بیان ایده جکمی سویلدم . بوقیصه مکالمه دن صوکر کاذرگاه انتخابنه کیتمش اولان پاشا اون کون صوکر اعودت

ایتدی و عفوله - نابلس شمندوفرینک سباستیا استاسیونی یاقینده انتخاب ایتدیکی بر نقطه دن اعتباراً اولاً عربیه صوکرآ جنوبه طوغری انشا ایدجکی خطی رمله استاسیوننده یافه - قدس خطنه ایصال ایدجکی سویله دی . کذرکاه حقنده مطابق قالدق . و شرائط انشائییه ایله پاره مسائله دهده مطابق قالدق دن صوکرآ کندیسنه صلاحیت کامله وره رک ایشه باشلامسنی رجا ایتدم .

برنجی قنال سفرندن عودتمده ده شمندوفر خطنک یوللر فصلنده عرض ایتدیکم استقامت اوزرندن قناله دوغری تمیدینه قرار ویردی کمدن ینه مایسنر پاشا ایله کوروشه رک خطک رمله دن صوکرآ تل الشریعه اوزرندن بئراسبعه واورادن الحفیر - القصیمه - بئراسناویه طوغری تمید ایدلمسی آرزوسنده بولوندیغمی سویله دم .

۱۹۱۴ سنه سی کانون اولنده مسعودیه نقطه سندن اعتباراً انشا آتیه باشلانیش اولان شمندوفر خطی ۱۹۱۵ سنه سی، نیساننده سکسانجی کیلومترده کائن رمله یه و اوسنه نک ایلولنده ده یوزیمشنجی کیلومترده کائن بئراسبعه مواضات ایتدی . ورمه ایله قدس آره سنده کی قرق کیلومتره طولنده بولنان واساسا برتره عرضنده اولان اسکی خط برتره بش سانتیمتره عرضه ابلاغ اولونه رق قدسله شام آره سنده طوغری بدن طوغری یه شمندوفر مواضله سی تأسیس ایدلمش اولدی . دیمک اویورکه اون آی ظرفنده ایکی یوز اون کیلومتره ک طار خط انشا اولونمش بولنیوردی .

بئراسبعدن صوکرآ شمندوفر خطی چول داخلنده انشا ایدلمکه باشلانلدی . ۱۹۱۵ ایلولنده بئراسبعدن ایلییه طوغری باشلایان خط ۱۹۱۶ شباطی ابدالرنده آسلاج استاسیوننه و برقاچ آی صوکرآ الحفیر استاسیوننه و برمدت صوکرده قصیمه استاسیوننه واصل اولدی که غایت فنا شرائط آلتنده بولنان برچول داخلنده سکیز آی ظرفنده یوزاللی کیلومتره ک بر شمندوفر خطی انشا ایدلمشدر دیمک اولور . حالبوکه بوشمندوفر خطنک ایلر و سنده آلتش یتش کیلومتره مسافیه قدر برده قویل خطی ایشیلور و عین زمانده الحفیر دن العریشه طوغری ده قرق کیلومتره طولنده ایکنجی برده قویل شعبه سی بولنیوردی .

بواساس خطلردن بشقه منحصرأ خطک ایشلمته امورینه عائد اولقی اوزره بعض شعبه خطلریده یابلمشدر . بوشعبه خطلری که ورسزالکدن طولای قوالانمغه مجبر اولدیغمز اودونی تدارک ایتک اوزره اوزمانلره طوغری انشا ایتدیردی کمز خطلر رک بولردن ایتدی کمز استفاده جداً پک مهم ایدی .

غزه - بئراسبع خطنه الیننده اعتباراً غزه نک کریلرینه طوغری قرق کیلومتره طولنده دیگر برشعبه خطی ده انشا ایتدیردم که بوندن بالخاصه جهیه جیخانه و ارزاق نقلیاتنده پک مهم استفاده لر تأمین ایتدم .

بناءً عليه بوتون سفر اثناسنده سوریه وفلیسطنده دردنجی اردو طرفندن انشا
ایتدیرلمش اولان تیمور یوللرینک طول عمومیی بشیوز کیلومتره یی تجاوز ایدر بالطبع
طوروس طاغلری ایله جبل برکت طاغلری ارسنده بغداد شمندوفر قومانیه سنک
وجوده کتیردیکی تیمور یوللرینک انشا آتنده اردونک هیچ برحق شرقی موجود
دکدر . مایسنر یاشا ایله معاونی حیدر بکه ودیکر تیمور یولی مهندس لر یله بونلرده
علمه طابورلری ضابطان وافرادیته دخی پک بویوک برحس شکران ایله روحاً صربو طم .

شهرک اعماری

سوریه ده بولندیغم اوچ سنه لک زمان ظرفنده اک زیاده حربک و آسایش
داخاینک ایجاب ایتدیردیکی خصوصات ایله اشتغاله مجبور اولدیغمدن شهرک
اعماری ایچون آرزو ایتدیکم قدر زمان وامک صرف ایده مدم . مع هذا بو
اوچ سنه ظرفنده بللی باشلی شهرلرده یاپیللمی لازم کلن اعماراتک پروژهلری مکملأ
احضار ایتدیرمش اولدیغمدن صلحک عودتیله برابر بو پروژهلرک تطبیقی مقرر دی .
۱۹۱۵ سنه سی ظرفنده یافده کشاد ایتدیردیکم اوتوز بش متره عرضنده وسکیز
بوز متره طولنده کی بولوارله بئالسیبعده یاپیلان عمومی بفتحهلر وسائر انور باشانک
نظردقتی جلب ایتش اولدیغندن اوصرده استانبوله کلش اولان اسویجره لی پروفسور
چورخر [*] اسمنده کی مشهور بر معماری بنم معیتمه کوندزمشدی .

پروفسور چورخر ۱۹۱۶ سنه سی بدایتلرنده اردو قرارگاهنه کلدی . کندیسیمه
برابر قدس شهرنده کی مبانی جسمیه عتیقه یی دولاشندیغمز صرده ویردیکی ایضاحات
ودرمیان ایتدیکی مطالعات پک زیاده نظردقتی جلب ایتدی . اگر فلسطین وسوریه
شهرلرینک اعماری و مبانی عتیقه سنک تعمیر و احیاسی وظیفه سنی کندیسینه تودیع
ایده جک اولورسه م پک مکمل نتایج الده ایده جکمز قانع اولدم .

بناءً علیه کندیسینه حربک نهایتنه قدر دردنجی اردو قوماندانلی انشاآت مدیر

[*] پروفسور چورخر رمبادی تحصیلانی زورینجه اکال ایتدکنصو کرا درسد ، برلین ،
پارس وفلورانسه آقاده میلرنده دخی اکال تحصیل ایتشدی . آلمانیا ایمراطورینک روماده
تأسیس ایتدیکی صنایع نفیسه آقاده میسی مدیرینته تعین ایدلش ومذکور آقاده می پروفسورک
پلانلری اوزرینه آنک نظارتی آتنده یاپلشی . بوندن بشقه ایتالیا ناک مختلف شهرلرینک برچوق
پارقلری ، باغچلری ، چشمه لری وسائر می پروفسور چورخرک پلانلریته توفیقاً یاپلشدر .
خلاصه چورخر جدا برصنعتکاردر .]

عموميلسكنى قبول ايدرسه ممنون قاله جغى سويلدم و عمومى فيكرلر يى كنديسنه
ايضاح ايتدم . تكيلىقى قبول ايتدى .
بوذاك برسنه ظرفنده احضارايتديكى پروژهلر اوقدر نفيس شيلردركه بوپروژه لرك
تطبيق ايديله مەسى صنايع نفيسه نقطه نظرندن جدا موجب تأسفدر .
پروژه لر شونلردر :

قدس :

- (۱) — مسجد اقصى انشا آتاك مكمليت سابقه سنى برباد ايدن بعض محدث علاوه لرك
رفى ايله مكملى طاش ديوارلرينه يكرمى سسنة اول اورولمش اولان
بادانه لرك رفى ؟
- (۲) — قدس ايچ قلعه سنك بر محلى موزه حالته افراغى ايچون حال سابقنده تعميرى ؛
- (۳) — قدس ايچ قلعه سى اتصاليده كائن عرصيه برداره حكومتله اوافق بر سر اى
انشاسى و قلعه ديوارينه متصل بر « تهراس » وجوده كترلسى .
- (۴) — قدس شهرى داخلنده كائن اولوب شهر ك هواسنى اخلاص ايدن بويوك
« يركه » نك قوروديله رق مكملى هال حالته افراغى ؛
- (۵) — قدسك « باب اليهودى » خارجنده كى ميدانله خندكلرك حال قديمه ارجاعى .

شام :

- (۱) — شام ايچ قلعه سنك حال حاضر ينك خرابيدن وقايه سى و داخل مى ميدانك
بر عمومى باغچه حالته افراغى ، خارجى خندكلرينك احياسى .
- (۲) — شامده بنم طرفدن ويريلان امر اوزرينه ويلبوشه ويچ اسمنده بر يهودى
مهندسى طرفندن انشا اولنان قرق بش متره عرضنده و آلتى يوز اللى متره
طولنده كى بولوارك جرجه چاپرلغنه طوغرى تمديدى ايله مذكور چاپرلغك
بك مكملى بر پارق حالته افراغى ؛
- (۳) — بولوار اوزرينه انشاسى متصور مشيريت دائره سى ايله بر بانه بر حمام ،
ور اوتاك ، و عدليه ، پوسته و تلغراف و بلديه كى دوائر رسميه نك بك
مكملى پلانلرى ؛

(۴) — یارق داخلنده یاپیله جق چشمه لر ، شلاله لر ، تهر راسلر و الحاصل بر مکمل یارق ایچون لزومی اوله جق بوتون تفرعانک پروژهلری ؛

بیروت :

- (۱) — بیروت شهری لیانیدن طوغریدن طوغری به حکومت قوناغی اوکنه چیقایلمک ایچون پک معظم بر مردیون
- (۲) — رأس بیرونده انشا اولونه جق بر سرای ؛
- (۳) — پوسته و تلغراف بناسی ؛

حلب :

- (۱) — حلب ایچ قلعه سنک خرابیدن وقایه سی ایله بعض مرتبه احیاسی ایچون مکمل بر پروژه ،
- (۲) — حلب حکومت قوناغی ؛
- (۳) — حلب پوسته و تلغرافخانه سی ؛

بوتون بو پروژهلر ، پک نفیس ایکی آلبوم تشکیل ایدر و الیوم بحریه نظارتی معماری ارکان حریبه میرالای جواد بک معرفتیه بحریه نظارتنده محفوظدر .

پروفیسور چورخهر سوریه عائد بو پروژهلردن بشقه استانبولده بحریه نظارتی موزه سی انخاد اولونمق اوزره دائره بحریه دور اولنان روم ایلی حصارینک اهمیت قدیمه سنه قطعاً خلل ویرمه یه جک صورتده طرفدن مأمور ایدلمش و بو پک مهم ایشله غایت اهمیتلی بر صورتده اشتغاله باشلامشدی . استانبولده عدلیه نظارتنک غربنه تصادف ایدن یانغین محللارنده ایکی بیک یاتاقلق بر اوتل انشاسی حقنده حاضر لامقده اولدینی پروژمنک ایلك نه تودلرینی کوردیکم زمان « کوزل پاتخمز بر کون کله جک بویله مکمل براوانه عجیبا مالک اوله جقمی ؟ » دیه درین تأثرلره دوشدم . چورخهر هنوز بو پلانن اکیال ایدمه دن ، وطن فلاکت مغلوبیتله آلت اوست اولدی .

بو قیمتلی معماره استانبول شهرینک یکیدن انشاسی پروژهلرینی یاپدیره مامیش اولدیغمه جدا متأثرم .

شامده یاپدیردیغم بولوار ظن ایدیورمکه شیمدییه قدر شرق شهرلرنده امثالی کورولمه مش درجه لرده کوزل برشی اولمشدی .

بیرونده والی عزیمی بکک وپارس سفارتی باش کابی بیررتلی آلفرد سرق بکک همتلریله غایت مکمل برپارق وقلوب وغازینو انشا ایدلشدرکه بز بوانشا آتی منحصرأ بعض ارباب صنعتیه واسطه معیشت تدارکی مقصدیه وجوده کتیرمشدک .

شامده ، قدسده ، بیرونده ، لبنانده و حلبده والاصل بوتون سوریه شهرلرنده هر یوعدن نه قدر ارباب صنعت وارسه بونلری کاملاً حایه ایتدم وکندیلمی قطعه لره ویا شهرلره کوندر مکدنسه حلبده ، شامده ، قدسده و بئراسبعده تأسیس ایتدیردیکم برچوق اردو فابریقه لریله دستگاهلرنده استخدام ایدرک هم اردونک تکمیل احتیاجاتی بونلر واسطه سیله تدارک ایتدم همده ارباب صنعتی وقایه ایله دم . بونلره یومیه دخی ورمش اولدیغمی سسویلرسم سوریه ارباب صنعتک نه قدر مستثنا معامله لر کوردیکی آکلاشامش اولور .

تورک قادیناغنک مدار افتخاری تلقی ایتدیکم خالده ادیب خام افندینک همت مخصوصه سی سایه سنده بیرونده « دیرالناصرات » نامی ویریلان فرانسیز اثا مکتبی بناسنده احیا ایتدیکمز لیلی اثا سلطانسی ودارالمعلماتی ایله بیروت و شام وجبل لبنانده تأسیس ایتدیکمز لیلی ونهاری اثا ابتدائی مکتبلری اوقدر بیوک بررغبته مظهر اولملردی که حتی بعض عائله لر آمریقان اثا مکتبنده کی چوجوقلرینی اورادن آله رق بومکتبلره ویرمکه باشلامشلردی .

اوج درت بیك کنسج قیز وقادینک دوام ایتدیکی بیروت دارالصنایعلرینی یوقاریده ذکر ایتدیکم ایچون بوراده بونلری تکرار ایتک ایسته میورم .

بیك ارمنی چوجونی ایچون عین طوراً مناسترنده آجدیغم دارالایتام حقیقی برمکتبدن بشقه برشی دکلدی . اورایه کلدکلری زمان هربری اولومه محکوم برچهره سفالات عرض ایدن یتیملر پک آز بر زمان ظرفنده مکمل غذا وکوزل بر اصول نداوی ایله اکتساب قوت وعافیت ایتشلر و آتیا مملکتک ایشنه یارایه جق بر عنصر حالی آلمغه باشلامشلردی .

سوریه ده حرب عمومی اثاسنده وجوده کتیریریلان مکتبلر میاننده بقاع اووه سنده کی فرانسیز زه زوویت زراعت مکتبنده تأسیس اولنان لیلی ومکمل برزراعت مکتبنده ذکر ایتک لازم کلیر . « تعنایل زراعت مکتبی » نامی آلان بومکتب صرف بنم تشبثاتم سایه سنده تأسیس اولنش وبرآلمان مدیرینک تحت اداره سنه ویریلان مکتب آز زمان ظرفنده پک بویوک ثمرلر ویرمکه باشلامشدی . سوریه و بیروتک ال بیوک عائله لری چوجوقلرینی بومکتبسه قبول ایتدیره بیلیمک ایچون عادتا رجا ومتلرده بولنیورلردی .

حلب شهرنده اچيلمش اولان مكمل بردارالمعلماتی ده بومؤسسات علمیه به علاوه ایده جك اولورسحق پك آز برزمان ظرفنده سوریه ده تاسیس ایدلمش اولان اساسلی مکتبلرک مقداری حقنده بر فکر ایدینلمش اولور .

بالخاصه قدسده پك واسع بر پروغرامه توفیقاً کشاد اولنان « صلاح الدین ایوبی مدرسه کلیه سی » عالم اسلام ایچون فوق الحد مفید ثمرلر ویره جك مؤسسات علمیه میاننده اراه اولونه ییلیر .

سوریه ده وجوده کتیردیکم وسائط عمرانیه میاننده بحرلوط سیرسفاثن اداره سنی ده تعداد ایتیمکه حقم واردر ظن ایدرم . برچوق سنه لر غیرممکن تلقی ایدیلان بواشی ۱۹۱۶ سنه سی ابتدالرنده تصور ایتدم و مذکور سنه نك صوگ بهاری ابتدالرنده موفق اولدم . بحر لوطده درت بش موتوروبوط طرفندن جر ایدیلان بر چوق بیوک ماونه لر ویدکنلی کیلر هرکون کولک شرق ساحلندن غرب ساحلنه لاقول یوز یوز الی طون ارزاق واشیا نقانی تأمین ایدیورلردی .

بوموتوروبوطلرله ماونه لر وکیلری یافه وحیفادن شمندوفرله قدسه کتیرتمش واورادن ترتیبات مخصوصه یی حاوی اوزون عربلر اوزرنده قرق کیلومتره طولنده کی و پك میلی برشوسه دن بحرلوطه نقل ایتدیرمش اولدیقمی عرض ایده جك اولورسهم تشبثك اهمیتی نظرلرده تعین ایدر .

آز برزمان ظرفنده بحرلوط ساحلنده بر تعمیرات فابریقه سیله سیرسفاثن ضابطان ومأمورلرینک کمیجیلریله حامللرک اقامتنه مخصوص کارگیر بنالر وکیلرک تعمیر و قالاتلانسی ایچون قیزاقلر وسائرده دن مرکب اوفق برترسانه وجوده کتیرلمشدی . بو تأسیسات اردونك اوقدر ایشنه یارامشدیکه بالاخره قدسك سقوطیله بحرلوط انکلیزلرک آلنه دوشدیکی زمان استانبوله حلب ایتیمک ایستهدیکم ضابطان ومرتبات سائرمنك طبری کولنده دخی عینی تأسیساتی وجوده کتیرمک اوزره سوریه ده ابقاسنی لیان فون ساندرس پاشا رجا ایتیمش و طرفندن موافقت اولونمشدی . بحر لوطده سیرسفاثن خدمتک تأسیسی خصوصنده الك بیوک همت قدس منزل مفتشی میرالای روشن بك طرفندن صرف اولونمش و اورایه مأمور استانبولدن جلب اولنان بحریه امرا وضابطاننك ده شایان تقید غیرت وفداکارلقلری کورولمشدر .

سوریه نك اعماری خصوصنده دردنچی اردونك صرف ایتدیکی همتلر میاننده لتبانی دره سنك تصحیح مجراسیله بو دره نك بقاع اووه سنده وجوده کتیردیکی مضرتلرک ازاله سی هوله بطاقلنك تبیس و شریعه وادیسنك الك منبت و محصولدار قسمی اولان بیسان اووه سنك اروا واسقاسی عملیاتلرینک اجرایی ایچون برآلمان صو مهندس معریتله اجراسنه باشلانمش اولان تدقیقات فنییه یی ده ذکر ایده ییلیرم .

وقتیله قونیه اوووسنك اروا واسقاسی عملیاتی اداره ایتش اولان بو مهندس آلمان احتیاط بیكباشیلرندن موسیو « بوتنر » در . بو ایشلر ایچون معیتمه بر مهندس کوندرلسنی رجا ایتدیکم آلمانیا حکومتی موسی الیهی بالانتخاب دردنجی اردویه مأمور ایتش و طرفدن هان ایشه باشلاتدیرلشدیر . بن سوریهده بولندیغم مدتجه ایشلر پک منتظم و سرعتله جریان ایدیوردی . فقط بن ایرلدقن صوکر ا خبر آلدیغمه کوره اردو بو ایش ایچون پارا ویرمه مکه باشلامش اولدیغندن بر نتیجه قطعییه اقتران ممکن اولاماشدر ظن ایدرم .

اردونك استخدام ایتدیکی متخصصلردن بری ده برلین آثار عتیقه موزه سی مدیری پروفسور ویغاندر . آثار عتیقه طائفه سومیتلردن معدود اولان بو ذات ۱۹۱۶ سنه سی آغستوسنده فلسطین جهه سنده بولنان بر آلمان مفرزه سی ایچون بعض اشیا و ساثره سوقی مأموریتی ایله سوریه یه کلمشدی . کندیسيله بر مدت کوروشدکدن صوکر ا بوراده پک زیاده ایشمه یارایاجغنی آکلایه رق بنم معیتمه مأمور ایدلسنی استانبولده کی هیئت اصلاحیه ریاستندن رجا ایتدم . رجای قبول ایتدیلر . پروفسور ویغاندر « دردنجی اردو آثار عتیقه مشاوری » عنوانیله معیتمه داخل اولدی . بو ذات سوریه و فلسطینك آثار عتیقه سی حقنده برچوق تدقیقاندی بولوندی . بو تدقیقات نتیجه سنده بر « آثار عتیقه آلبومی » وجوده کتیردی که بالاخره اردودن ویردیکم پاره ایله بو آلبوم آلمانیاده طبع ایدلدی . بوندن بر قاچ آی اول موقع انتشاره وضع اولنان آلبوم آوروپا عالم عرفاننده پک زیاده حسن قبوله مظهر اولدی . و بر چوق غزته لر آلبوم حقنده تقدیر آمیز مقاله لر یازدیلر .

دردنجی اردو قوماندانغم ائناسنده بکا معاونت مخصوصده بولنش اولان آوروپالی علما میاننده هایدلبرغ دارالفنونی معلملردن پروفسور « زالتس » یده یاد ایتک مجبوریتندیم . دنوز اوتوز درت یاشنده ایکن هایدلبرغ دارالفنونی طرفندن کرسی تدریسه لایق کورولمش اولان بو کنج عالم آوستریا احتیاط ملازملکی ایله استانبولده آوستریا مرخصانی معیتنده بولنیوردی . آتیا تشبث ایتک نیتنده بولندیغمز بر چوق انشآت ایشلری ایچون بویله بر ذاته محتاج اوله جغمزی تقدیر ایتش اولان « اردو انشآت مشاوری » پروفسور چورخهر ، پروفسور زالتسکده معیتمه آلیمنسنی بکا تکلیف ایتشدی . مراجعتی آوستریا عسکری مرخصانی اسعاف ایتدی . و پروفسور زالتس ۱۹۱۷ سنه سی ایلولنده معیتمه ویرلدی . بر چوق خصوصاتده رأیندن استفاده ایتدیکم پروفسور زالتس بالاخره آناتولینك استعماری حقنده پک منتظم و مفصل برلایحه احضارینه مأمور ایتدم . حاضر لادینی لایحه ی بکا ویرمه وقت بولامادن بن ترك وطنه مجبور اولدیغم ایچون پروفسورك

لایحه‌سی هنوز او قویا مادم ایسه ده یقین زمانه زواللی مملکت مزده حال سکونک
عودتنده بولایحه لر دن پک بیوک استفاده لر ایده جکمه شبهه ایتیمورم .

حربدن صوکر ا سوریه و فلسطینه یاپلیسی لازم کلن علمی ، عمرانی ، زراعی
تأسیسات نافعینه تدقیق و مفصل لایحه لر و پروژه لر احضاری و بر طرفندن ده بونلرک
بر اوفق نمونه لرینک ارائه سی خصوصنده بکا معاوننده بولونمش اولان پروفیسور
چورخهر ، پروفیسور ویغاند ، پروفیسور زالتس و مهندس بوتنهر کی اجنبی ارباب
کلانه عرض شکران ایتکی کندم ایچون بروجیه ذمت تلقی ایدرم . وهله علمای
ذکوریمزک هیچ برنده کورم دیکم بر جرأت فوق العاده ایله سوریه یه کلرک اوراده
درت مکمل اناث مکتبی تأسیس ایتک و عین طورا ارمنی دارالایتمانی اک مکمل
بر مؤسسه حاله قویمق کی خدمات کزیده اراز ایتش اولان خاله ادیب خاتم افندی
حقنده کی متدار لغم ابدی اوله جقدر .

خاطر اتمک بوفصلنده در میان ایتدیکم خصوصات آره بسنده یالکز برشی اونوتشم .
حلب شهرینه اساله اولنان « عین تل » صوبی ظن ایدرسهم اهمیتی تقدیر ایدلیه جک
برشیئی دکدر . حلبده اها لینگ ایجه بیله جکی صوبک پک آز و پک فنا اولدیغی ۱۹۱۵
سنه سی نهایتلرنده ظهور ایدن تیفو خسته لئی ائساننده اکلامشدم . در عقب اردو
بودجه سندن اون بش بیگ لیرا افرار ایدرک حلبه درت یچق کیلو متره مسافه ده
کائن « عین تل » منبع صوبنک شهره اساله سی تصور ایتدم . چولده کی صوتأسیساتی
پک مکمل صورتده وجوده کتیرمش اولان مهندس « شوماخهر » ی بوایشه مأمور
ایتدم . موسیو شوماخهر عن اصل حیفا آلمان قولونیمی اها لیسندندر . چولده کی
خدمات فوق العاده سندن طولانی کن دیسینه متشکر اولدیغم بو ذات پک زیاده صرف
همت ایدرک عین تل منبع صولرینی حلب شهرینه اساله یه موفق اولدی . ظن ایدرسهم
حلب لیلر کن دیلرینه یاپدیغم بو خدمتی هیچ بر زمان اونوتامازلر .

بوفصلده تعداد ایتدیکم خصوصات مطالعات عنیده قییلندن شیر دکل کوزله
کور یله بیله جک مادی شیرلردر . بناء علیه بونلری کوردکدن صوکر ا بزم سوریه یی
تخریب ، اها لینی قصداً اولومه محکوم ایتدیکمدن بحث ایتکه قالقیشمق هر حاله
پک آلچقه برافترانی اختیار ایتکدن باشقه برشی اوله ماز .

ارمنی مسئله‌سی

نارنجده بر فاج صحیفه

بزار منیلری و علی‌الخصوص اونلرک اختلافیلرینی روملردن بلغارلردن ده‌ها زیاده سه‌وه‌رز . چونکه اونلردیکراییکی عنصردن ده‌ها زیاده مرد و قهرماندلر . ایکی بوزلیک بیلمزلر . دوستقلرینه صادق، دشمنقلرینه قویدرلر . خصوصیه بزم ایمانز واردرکه ارمنی عنصریه تورک عنصری آره‌سنده کی خصوصتک باشلوجه سببی روسیه سیاستیدر . اختلاف دین یعنی مسلمانلق و خرتیاندلق مسئله‌سی بوندن آلتیش یتیش سنه اولیسنه ودها طوغریسی ۷۸ - ۱۸۷۷ عثمانلی - روس سفرندن بش اون سنه اولیسنه قدر بواییکی عنصر آره‌سنده قطعاً موضوع بحث دکلدی . آناطولیده، روم ایلیده و استانبولده خلاصه بوتون ممالک عثمانیه‌ده ارمنیلرله تورکرلر آره‌سنده اوقدر بویوک بر حسن امتزاج واردی که تاریخ عثمانی اوزمانه کلنجه یه قدر الک‌اوافق بر ارمنی مسئله‌سی بیه قیدایتمه مشدر .

مناسبات خصوصیه لرنده تورکرله ارمنیلر آره‌سنده کی مودت هر دورلو حدودی تجاوز ایدردی . آناطولی کویلرنده ساکن بر تورک برای تجارت اوزاق بریره کیده‌جکی زمان عائله‌سنک حقوق و ناموسنی قومشوسی ارمنینک تحت نظارت و وصایته تودیع ایدر و ارمنی‌ده عینی اعتمادی تورک قومشولرینه قارشو ابرازدن چکینمزدی .

نه آناطولیده ، نه روم ایلیده‌نه‌ده حتی استانبولده هیچ بر ارمنی یوقیدی که ارمنیجه بیلسون . بوتون مکتبلرده ارمنی حرفاتیه تورکجه اوقودیور و کلیسایه‌الرده آیین روحانی تورکجه اجرا اولونوردی . دولتک الک مهم مناصبه ارمنیلر ترفیع ایدلش ، خلاصه ارمنیلر بودولت عثمانیه‌نک الک صادق تبعه‌سی تلقی ایدلشدی .

عثمانیلر کردستان بکلرینی دائره مطاوعتلیرینه آلدقلری زمان اونلرک زیراداره لرنده یاشایان ارمنیلرک بر حکومت مستقله‌لری یوقدی . ارمنیلر کورد بکلرینک اداره‌سی آلتنده اولدقجه محسوس بر تضییقه معروض بولنیورلردی .

سفير مورغنتاؤ نه‌دیره دیسون، تاریخ شهادتلیرینی انکارایتمکه نه قدر چالیشیرسه چالیشون پروغرا ملرنده کی عدالت و تسامح الک سریع بر صورتده اتساع و تشکلیرینه یکنه مدار اولان ایلك عثمانیلردن کوردکلری معامله رفق و مروت ارمنیلری تورکرله قارشو متتدار بیراقش و بش عصرلق بر مدت ظریده بنسر ارمنی - تورک

اختلافی کورولمه دیک کی تورکک لسانیه تکلم ایتمه یں ، تورکک عاداتی معتادایدیخه یں هیچ برارمنی قالمامشدی .

فاتح سلطان محمد خان استانبولی فتح ایتدیکی زمان ناصلکه هیچ برتضیق خارجی نتیجه سی اولمایه رق صرف کندی تمایلات اصرارانه سی تأثیریه روم بطریقخانه سی ابقا وروملره امتیازات مذهبییه نامی آلتنده برچوق حقوق خصوصیه بخش ایتش ایسه آناتولینک ایچ طرفلرنده عناصر اسلامیه آره سنده پک عاجز راقلیت حانده یاشامقده اولان ارمنی عنضربنک حقوق و منافعی دهاییقیدن محافظه ایده یلمک ایچون طوغریدن طوغری به پایتخت سلطنتده برارمنی بطریقخانه سی تأسیس ایتش ارمنیلرده روملره بخش ایتدیکی حقوق و امتیازات خصوصیه یی احسان ایلمشدر .

تاریخده عثمانلی حسیات مروتکارانه سی اثبات اده جک بر حادثیه تصادف ایتدکلی زمان بونی در عقب دیناً نجس تلقی ایدیلان خرستیان امور یله اشتغاله تنزل ایتمه مک مقصدینه حمل ایتمکدن اونا نمایان بعض آوروپالی مورخلری تقلیداً معهود ماندلشتام دخی کتابنک ۱۹۰ نجی صحیفه سنده عینی مطالعاتی در میان ایدیور .

اوروپاده « اقلیتک حقوقی » دنیلان نظریه دن ذره قدر اثر بولونمادی بی بر زمانده ده ۱۴۶۲ سنه میلادی سنده بر عثمانلی پادشاهی دوره سلطنت وعظمتنک الک یوکسک نقطه سنده بولندی فی صره ده استانبول روم بطریقخانه سی ابقا وروملره مذهبی امتیازات نامی آلتنده نکاحه ، وراثته و تدریساته متعلق بر چوق حقوق خصوصیه بخش ایدیور ، آناتولیده کورد دره بکلرینک تحت نفوذنده یاشامقده اولان خرستیان ملت ایچون ده پایتختنده بر بطریقخانه تأسیس ایله یور واونلرده عینی حقوق و امتیازاتی ویریورده بومعامله بوکون ماندلشتام کی بر طاقم حیا سز انسانلر طرفندن اسلامک خرستیانلره عائد امور ایله اشتغاله تنزل ایتمه سی حسیاتنه حمل ایدلمکدن چکینلمه یور . بونه قدر بو یوک بر انصاف سر لقدر .

عجبا اون بشنجی عصرده ابو یوک عثمانلی پادشاهنک بخش ایتدیکی بوم امتیاز بوکون آمریکا رئیس جمهوری ویلسونک جهان مدنیتنه قبول ایتدیر مک یسته دیک « اقلیتک محافظه حقوقی » پرنسپینک الک یوکسک ر نمونه سندن باشقه برشمیدر ؟ اوستریا میلرله عقد اولنان « سن ژرمن » مهادده نامه سنه درج اولنوبده رومانیا و یوغو اسلاو حکومتلری طرفندن قبول ایدلمک ایسته نیله یں بو پرنسپب عجبا ممالک عثمانیه ده کی خرستیان اقلیتلری ایچون حضرت فاتحک بخش ایتدیکی امتیازات و حقوق خصوصیه درجه سنده واضح و واسع میدر ؟

ارمنیلر آنجق بو امتیازات مذهبییه سایه سنده دینلری و ملتلری محافظه ایده یلمک لری پک اعلا بیلور و بونک ایچون کورد دره بکلرندن کوردکلی بعض

تضيقاته قارشو توركار و باخصوص توزك حكومتى ايله پك صميمى بر حيات مودتكارانه ادامه ايديورلردى. ارمنيلىك اون طقوزنجى عصر دن اولدخى كوردستانده دره بكارندن شويله مظلوم و بويله اشكنجه لر چككمكده اولدقلىنى زار زه سكي و سائر ه كى بر طاقم محررلىك ائرلر دن فقره لر آله رق اثبات ايتمه ك چاليشان موسيو مانده لشتام فرانسز اختلال كيرينه قدر آوروپاده خلقك چكديكى مظلانى عجباً تخطرايتمك ايسته ميورمى ؟ اوزاغه كيتمه ك حاجت يوق صوك روس اختلالنه قدر موثر يقرك روسيه ده كى حياتى ارمنيلىك توركيه ده كى حياتندن دهامى مرفه ايدى ؟ اوتانمەدن شيمدى ده كنديسى روس اختلال اخيرينك اك حار مروجلر دن كوسترمكه چاليشان مانده لشتام روس كويلوسنك يقين زمانه قدر روسيه ده دره بكارندن چكديكى مظلومه دائر اولان روس اختلال ائرلىرى عجباً بزم اوقومامش اولديغمزيمى ظن ايديور ؟ اگر بو ائرلىك مبالغه لى اولديغى ادعا ايتك جرآنه قيام ايدرسه بز مانده لشتامك يالان سويله ديكنى بلا پروا ادعا ايدرز ..

بناء عليه ينه تكرر ايدرز كه تا ۱۸۵۳ - ۵۵ قريم سفرندن صوكره يه قدر ارمنيلىك توركار پك مودتكارانه بر صورتده برلكده ياشامش لر و توركار طرفندن ارمنيلىك قارشو هيچ بر تجاوز وقوع بولما مشدر .

وقتا كه روسلر بويوك بر انهماك و حرص استيلا ايله تورك ايمپراطورلىنى اوزربنه صولت ايتمه ك باشلاديلر ، تأمين موفقيتلىرى ايچون روم ايلي و آناطوليده كى خرستيان عناصرىنى آلت اتخاذايتمك پك عاقلانه بر سياست تلقى ايتديلر و روم ايلنده صره سيله رومەن ، روم ، صرب و بولغار عناصرىنى قوللاندىقلىرى كى آناطوليده ده كورجبلردن صوكره ارمنيلىرى استخداى مناسب كورديلر . غريبدر كه مانده لشتام كتابنك ۳۰۰ نجى صفحه سنده مستبد روسيه نك توركيه ده كى خرستيان ملتلىرىنى تورك استبدادندن قورتارمق خصوصنده كى مساعيسنك روس اختلالچى حكومتى طرفندن تماميله تصويب ايديله جكنى سويله دكن صوكره « كنديسى پك شديد بر استبداد آلتنده ياشايان موثر يك دائما روملرى ، بولغارلىرى ، صربلىرى اسارتدن قورتارمق مقصديه حرب ايتمشدر . » ادعا سنده بولونيور . بو خرستياناغنده شهبه ايتديكمز موسقوف يازيچيسى دينى تعصبى هر دورلو تحمينك فوقنده اولان موثرينى كندى كوينده ده ا زياده اسير ياشامغه راضى ايتك ايچون « مسلمانك الدن خرستيانى قورتاراجقسك ! » نداسندن ده ا موثر نه تصور ايديله يلودى ؟ بوزلر هب بوتون دنيا نك نفرت ايدرك قورقدينى مشهور موسقوف سياستيدركه چارلقه برابر محو اولوب كيتمش اولمسنى بوتون عالم انسانيتك سكون و استراحتى نامنه تمى ايتمكدن كنديمزى آلاماز .

شوراسنى ده اعتراف ايتك لازم كليركه اون طقوزنجى عصر ك اواسطنده اوروپاده

ارتق کرکی کبی انکشاف ایتمکه باشلایان ملیت جریانلری برای تحصیل و تجارت اوروپا و آمریقایه کیتمش اولان ارمنی کنجلیلرینک ایقاپ فکرینه ومنسوب اولدقلری عنصرك دهـا مرفه برحیات خصوصیه و دهـا شخصی و متبارز بر حیات اجتماعیه و سیاسیه مالکیتی آرزو ایدهـجك بر ذهنیت ایدیلرینه سبب اولمشدی .

ایشته بو ذهنیت روس دیپلوماتلری ایچون غیر مترقب بر نعمت کبی تلقی اولونمش اولزماندن اعتباراً تورکیـا داخلندهـکی ارمنیلرك دولت علیهنه اختلالی تأمین ایچون اللردن کلن هر شیئی یاپمقدن کری دورمامشلردر .

بر ایکی عصرلق سؤ ادارهـنك تولید ایتدیکی عسکری و اداری آنارشیلری بر طرف ایتك و دولتی بر طریق انتظام و مکملیه قویق ایچون اك رادیقال تدبیرلره مراجعت ایتمکه قرار ویرمش اولان سلطان محمود خان ثانی اون طقوزنجی عصر بدایتلرنده استانبولده یکی چریلری احـا ایتدیکی کبی روم ایلی و آناتولیده بولنان درهـ بکلرینك دخی طرف طرف کسر نفوذینه بذل همت ایتش ایدی . بونلر میاننده کوردستان درهـ بکلریده اولدقجه شدید ضربهـلره معروض قالمشلردی .

فقط زوالی سلطان محمود بر طرفدن مملکتی داخلأ اصلاح ایتك ایسترنک دیکر طرفدن بوتون تشکیلاتی موسقوف پاتختندن اداره اولنان نهـ یتهل نهـ تهـریانك متمادی افساداتی یوزندن آفاقلامش اولان روحلری تسکین ایدهـ بیلمك ایچون بیک دردهـ دوچار اولمش ونهایت فرانسز وانکلیز وروسلرك تجاوازانیه معروض قالدق ناوارینده دوتمانسی کاملاً ضایع ایتدکن صوکر ا روم استقلالنی طانیغه مجبور اولمشدی .

ونهایت ینه فرانسزلرك تشویقیله علیهنه قیام ایدن مصر والیسی محمد علی پاشا عثمانلی تاج تختنه کوز قویاجق قدر شاشقینقلر کوسترمش وتا کوناهییه قدر عثمانلی ملکینی استیلایه موفق اولمشدی .

بو قدر مشکلات داخلیه وخارجیه معروض اولان بردوانك یالکیز ارمنیلری دکل بوتون تبعهـنی نائل رفاه وسعادت ایدهـجك تدابیر صائبیه توسل ایدهـ بیلهـجکـنه کیم احتمال ویرر ؟

سلطان عبدالمجید زماننده ایسه ارمنیلر اوپله فوق العاده امتیازاته نائل اولدیلرکه بونی حتی ماندلشتم بیله کمال حیرتله ذکر ایدیور . مومی الیه اثرینك ۱۹۰ نجی تحیفهـسنده شویله سـویـلور : « حتی ارمنی ملتی ۱۸۶۳ سنهـسنده برحققی قانون اساسی به مظهر اولدی . بو قانون اساسی موجبـجه ارمنیلر استانبول بطریقخانهـسنده اجتماع ایتك اوزره بر مجلس عمومی به مالک اولدیلر . مجلس عمومی ۱۴۰ اعضاـدن ترکب ایدیور وبونلرك یوز یکرمیسی طوغریدن طوغری به ملت طرفدن انتخاب اولونیوردی . »

عجبا رئیس ویلسون اقلیتك حقوقی ایچون بوندن دها نافذ بر اصول کشفنه
مقتدر میدر ؟

ارمنیلره بوقانون اساسی بی حکومت عثمانیه خارجدن هیچ برتضییقه دوچار
اولادن بخش ایتشدیر. ارمنیلرک اوزمانه قدر اراز ایتدکلی حسیات صادقانه دولتی
اوقدر نمون ایتشدی که «ارمنی ملت صادقہ سی» ایچون یکی بردورہ سعادت کشاد
ایده بیلجک برماهیتده بولنان بوقانون اساسی بی بخش ایتدکه بر آن ترددا تمه مشدی.
مع هذا بوقانون اساسی ده روسلرک ارمنی ایشنه مداخله لری ایچون روسیله
مخصوصه تشکیل ایتشدی.

ارمنی اختلاجیلرندن بعضلری ده ۱۸۵۳ عثمانلی-روس سفری اثناسنده روسلره
معاونتده بولونمشلردی. ایشته دها اوزمان باشلامش اولان تمامی روسلر هیچ
ضایع اتمه مشلر وارمنی اختلاجیلرینی تشویقندن کری دورمامش-لردی. تشویقات
تأثیراتی اوقدر جابوق کوسترمشدی که ارمنی ملتته قانون اساسینک تاریخ احسانندن
هنوز درت سنه کچمش اولدینی برزمانده ۱۸۶۷ ده زیتونده ایلک ارمنی اختلالی
ظهور ایتشدی. بالطبع بوغیر مأمول قیام مسلح دولتی ده، تورک لری ده درین درین
دوشوندرمکه باشلادی. بخصوص ۷۸-۱۸۷۷ عثمانلی روس سفری اثناسنده روسیه
ارمنیلرله اناطولی ارمنیلرینک عثمانلی اردوسنه قارشی کوستردکلی مشکلات هر دورلو
تصورک فوقه حقیقه مشدی.

اوصره ده ارمنی بطریق «نرسس» افندیکن آیاستفانوسه کیدرک ارمنیلرک نائل
مختاریت اولملری ایچون روسیه چارینک حمایه و معاونتی طلب ایتدی ارمنیلرک اوزمانه
قدر مظهر اولدق لری «ملت صادقہ» شهرتی بالکلیه ازاله ایتشدی.

بولغار استقلالنی تأمین ایتدکدن صوکر آرتق دولت علیه نک امور داخلیه سنه
مداخله ایچون روسیله بوله مایه جغنی دوشونمش اولان روس سیاستی آیاستفانوس
معاهده سنه ارمنیلر حقنده بر ماده مخصوصه علاوه ایتدیرمک صورتیه بوامکانی الد
ایتمک ایسته مشدی.

عینی ماده - فقط دها باشقه برشکلده - بر این معاهده نامه سنه ادخال اولوندی.
ایشته اوزماندن اعتباراً ارمنی ایله کورد و تورک آره ندک شدید برحس مخالفت
باش کوستردی.

اک بیوک شهرلردن اک کوچوک کویلره وارنجیه قدر بوتون ممالک عثمانیه داخلنده
ارمنی اختلال قومیتلری طرفندن پک منتظم تشکیلات خفیه وجوده کتیرلدی.
بوتشکیلات خفیه ارمنیلری کورد و تورکر علیه نهادیآ زهر لیورلر و شرقی آناطولی ده کی
آتی ولایتدن مرکب برارمنی ایالت متمازده سی تشکیل ایتده کجه ارمنیلرک راحت

دور ماملرینی تأمینہ چالیشیورلردی . بالطبع ارمنیلرک بوتشبات اختلالیه سی نه تورک ونهده کورد عنصرلرنجه نده حکومت عثمانیه حه مجهول قاله میوردی . ارمنیلرک مقصدی کندیسنه عددآ پک چوق فائق اولان کورد وتورکی کندی تحت اداره سنه ویره جک صورتده برازستان وجوده کتیرمک اولدیغنه کوره تورکو کوردکاملی ده بوارمنی آرزوسنک عدم حصولی تأمینہ معطوف اولمق ایجاب ایدیوردی . دها طوغریسی تورک وکورد اناطولینک خالص تورک وکورد اولان عظیم بر قسمنک ارمنیلک وسبله سیله روسیه طرفندن استیلا ایدمک ایسته نیلدیکی پک اعلا آکلیور وپوندن طولانی ارمنی روسلر طرفندن کندی مملکتنه ضالیورلمش بریلان تلقی ایتکه مجبور اولیوردی .

اوتده ریده ظهور ایدن واک طاشغین ارمنیلر طرفندن وجوده کتیریلان بعض طغمانلری نظر دقته آلاان اوروپادولتلری ینه روسیه نک تصدیق تحتند ۱۸۸۰ تاریخنده باب عالی یه ارمنی اصلاحاتنه دائر برنوطه ویرمشلردی . اوصره لرده برطرفند بولغارلر شرقی روم ایلی یی بولغارستانه الحاقه تشبث ایتشلردی . اساساً روسلر ارمنی مسئله سنی دائماً تورکیه نک خارجی ویا داخلی پک مهم مسئله ایله مشغول اولدیغی صروده ایلری سوررلر .

عبدالحمید ثانی اوزمانلر بومسئله یی شوپله بویله اداره ایدرک بعض مواعید ایله ایلی یانیشدیرمشدی . فقط ۱۸۹۴ دن ۱۸۹۶ یه قدر دوام ایدن سنه لر ارمنی اختیار لجیلرینک بالفعل ایشه باشلادقلری وهر طرفدن آز چوق اختلاللر وجوده کتیردکلری سنه لر در . ایشه بوارمنی اختلاللری بش آلتی عصر طرفنده پک بویوک بر محبت متقابله ایله بر آرده یاشامش اولان اوچ عنصری یکدیگرینک قاننه صوصا مشجعه سنه یکدیگری علمینه آتیلماغه سوق ایتش و آناطولی یی وحقی استانبولی آل قانلره بویامش ایدی . شوراسنی مانداشتام کی الکشدید تورک دشمنلری ییله انکار ایدم یورلرکه بوسنه لرده کی وقایع انساننده بیله تورک ارمنی حقنده اوقدر شدید برغرض وکینی یوقدی . برچوق تورکلر ارمنیلری صیانت خصوصنده یکدیگرینه رقابت ایتش و حتی استانبوله پک چوق تورک عائله لری قومشولری بولان ارمنیلری کندی اولرنده صاقلامش ، اولومدن قورتامق کی اثر محبت کوسترمشلردی . برچوق رجال دولت استانبوله کومروک حائلری واسطه سیله پاییلان ارمنی قتل عامنی نفرتله قارشوله مش ومنع فجایع ایچون اللرندن کلان هرشیئی باقمقدن چکینمه مشدر .

مشیر فوآد پاشانک قاضی کوی ارمنیلرینی صیانه توسل ایتدیکی تدابیر شدید هرکسک معلومیدر . مانداشتام کتایبند فوآد پاشانک بالاخره دوچار اولدیغی فلاکتک سببی ارمنیلر حقنده کوستردیکی بومیلان تصاحبه عطف ایدیورسه ده بونک طوغری اولمادیغی استانبوله بیلمه یین یوقدر .

تقریباً یکی سهندن زیاده دوام ایدن بوقتالمر اثناسنده کورد وتورکارندن ده پک چوق کیشیلر ارمنیلر طرفندن اولدیرملشر وهرایکی طرف ایحاد فضاخ وجنایانده عادتا یکدیگرینه رقابت ایتشلردی . فقط ارمنی عنصرینک هر طرفده اقلیت تشکیل ایتمکده اولسی کورد وتورکلرک غلبه سنی ایجاب ایتدیرمشدی . اکر ارمنی عنصری عددافاتی اولسهیدی کورد وتورکار نه قدر ارمنی اولدیرملشرسه ارمنیلر اوندن فضله کورد وتورک اولدیرمکدن کری دورمازلردی . روم فترتی زماننده مورهده روملر طرفندن اولدیریلان تورکلر بواضعامزه اکه واضح بر دلیل تشکیل ایدر . فقط اونلر تورک و مسلمان اولدقلری ایچون اوزوالیلر نامنه مرثیه خوان اوله جق لورد بایرونلر ، ویقتور هوغولر ظهور ایتمه مش و اوخونین حادثات یالکسر عثمانلور طرفندن یازیلان تاریخ کتابلرنده ، برقاچ صحیفه تشکیل ایتمکدن بشقه بر اثر بر اقامشدن . اداره مملکت حقنده کی قناعتلرم ایجابانندن اوله رق مملکتده حادث اولان وقایع اختلاویهک اهای واسطه سیله تسکینندن وباخصوص قتل عاملر ترتیبندن نفرت ایدرم . چونکه بو طرز اداره مملکت ایچون ضرردن بشقه بر فائده تأمین ایدمیه جکی کبی ملتک پاک و نزیه اولان تاریخی صوک درجه لرده لکهدار ایدر .

بو حس آشاغی یوقاری تورک ملیتپرورلرینک وجوده کتیردیکی « کنج تورک » اختلاجلیلرینک همان کافه سنده موجود بولوندیغی ایچون بو ۱۸۹۴ : ۱۸۹۶ ارمنی وقایعنی عبدالحمید ثانیکنک برخطای سیاسی وکندی استبدادنی ادامه ایچون توسل ایلدیکی برتدبیر ظالمانه تلقی ایتدیلر . واوزمان اوروپاده بولنان احمد رضاکنک ورفقاسی بونقطه نظر دن ایشی محاکمه ایدرک ارمنی اختلاجلیلرینه پک بیوک مظاهرتده بولوندیلر .

بیم کبی داخلده بولنان اختلاجلیرده عینی نظریه نی قبول ایدرک تورکلک وعلی الخصوص عثمانلیق ایچون پک بیوک مضرتلر تولید ایدمیه جک برماهیه ده انکشاف ایدن ارمنی قتل عامندن طولانی عبدالحمیدی اتهام ایتمکدن چکینمه دیلر .

تورک اختلاجلیلرینک بوتمایلات بی طرفانه سنی کورن ارمنی اختلاجلیلرینک ناموسلی قسملری او ائشاده وضبعیتی ده ا کوزل تدقیق ایتمه ک باشلامشردی . بر طرفدن باقبورلردی که روسلر تورکیه ارمنیلرینک نائل مختاربت اولملری ایچون صوک درجه لرده صرف مساعی ایدیورلر ، فقط دیکر طرفندن ده قافقاسیه ارمنیلرینی استبدادک الکاهر تاثیراتی آئنده بولندیرییورلردی .

حتی روسیه چاری اناطولی شرقیده هیچ برشمندوفر باپذیرلماسی تعهداتی مقابلنده ۱۸۹۶ اختلالندن صوکره قافقاسیه یه التجا ایتش اولان ارمنیلرک ممالک عثمانیه یه عودت لرینه مساعده ایدمیه جکنه دائر عبدالحمید ثانی یه وعد قطعیده بولنیوردی .

روسیه کنک عثمانلی ایمراظورلغی وارمنیلر ایچون بسله دیکی نیات خالصانه کنک درجه سنی کوسترمک ایچون بوندن بلیغ بر مثال اوله ماز .

هیچ کیمسه انکار ایده مزکه بر مملکتده رفاھک الک بیوکی عمران سایه سنده
تکون ایدر . عمران ایسه شمندوفرلرک ، شوسه لرک انشاسیله باشلار . بریاندن
ارمنیلرله مسکون ولایتلرده تأمین رفاھ وامنیت ایچون اصلاحات طلب ایدن روسیه ،
بویکی املک الک اساسلی وسائط استحصالیه سندن اولان شمندوفرلرک انشا ایدلمه منی
طلب ایدیور . عجیباً ماندلشتام جنابلری بونی نه ایله تأویل بیورورلر ؟ کتابلرنده
یالکز بونی ادعا ایدن بر اوروپالی محرری تحقیر ایله اکتفا ایتشلر . حالبوکه تحقیر
ایتمک اثبات ایتک دکلدیر .

روس سیاستنک بو ایکی یوزلی شکلی ناموسلی ارمنی اختلاجیلرینی جدآ
دوشوندیریور و « ارمنیلکی نائل مختاریت ایده لم دیرکن تورک بیوندوروغندن یوزبیک
قات اشنع اولان روس بیوندوروغنه دوشورمه یلم » ملاحظه سنده بولوندیریوردی .
بناء علیه تورک اختلال قومیتلرینک بوتون عثمانلی ملککنده وبوتون عثمانلی ملتلرینی
نائل رفاھ ایده جک تدابیر اصلاحیه توسل ایتکدن عبارت اولان نقطه نظری ارمنی
قومیتلرینک الک ناموسلی واک اساسلیسی اولان « طاشاقسوتیون » قومیته سنجده
پک ولایم تلقی اولنیوردی .

بیم بوادعای ماندلشتام جنابلری ده قول مجرده عطف ایده مزلر . زیرا اتحاد و ترقی
جمعیتنک ۱۹۰۷ سنه سی کانون اولده پارسده انعقاد ایدن قونفره سنه اشتراک ایدن
طاشاقساغانلر همان بوکا قریب افادانده بولنشلر واتحاد ترقی ایله تشریک مساعی
ایده جکلرینی وعد ایله مشلردی . بوندن سوکره ۱۹۰۸ سنه سی آغستوسنده استانبولده
کوروشدیکم طاشاقسوتیون رؤسایسندن معلومیان افندی [آغنون] ارمنیلرک معروض
اولدییی بوروس تهلکه سندن بالذات بکا برقاج دفعه لر بحث ایتشلردی .

فقطینه ارمنی اختلال قومیتلرندن معدود اولان خیمچا کیست وخیمچا کیست ره فورمه
کبی رؤسایسیه افرادندن برچوقلری روسیه یه صاتلش اولان قومیتلر تورک قومیتلرینه
قطعیاً یاناشمیورلر و روسیه نک حمایه سی آلتنده برارمنستان تشکیل ایتک فکرینی
پروغرا ملرینه پرنسیب اوله رق قبول ایدیورلردی . برطرفدن بو قومیتلر مرخصلرینک
برطرفدن ده ینه عینیه ارمنی اختلال تشکیلاتی کبی تلقی ایدیله بیله جک اولان روس
قونسولستانلرینک داغیتدقلری پاره لر سایه سنده ره بان پارتیسی دخی روس چارینک
حمایه سی اسلام خلیفه سنک حمایه سنه ترجیح ایتک لازمکله جککنه دائر موعظه لرده
بولونمقدن کربی دورمیورلردی .

ایشته ۱۹۰۸ انقلابی ارمنی و تورک اختلاجیلرینی بو وضعیتده بولدی .
اساساً سالانیکده تشکیلات ایتش اولان اتحاد و ترقی جمعیت خفیه سنک سیاست
داخلیه پروغرامی « مدحت پاشا » قانون اساسیسنک اعاده مرعیتی ایدی . بوقانون

اساسيڻڪ ٽملي ده عثماني ملڪينده « اداره جامعه عثمانيه » وتوسيع مأذونيت اساساتنڪ
تطبيق ابدى .

حالبوکه ماکدونیا بولغار قومیتەسیلە ئەتیکى ئەتیرانك اداره ایتدیکى ماکدونیا روم قومیتەسنک وینە ماکدونیا حرب قومیتەسنک و آرناد، ارمنی، عرب اختلال قومیتەلرینک پرنسپلری «سیاسی عدم مرکزیت اداره» اصولی ایدی.

«سیاسی عدم مرکزیت» دېک بوختلاف عنصـر لړک یاشادقـلری منطقه لړه مختاریت داخلیه ویرمک وجهه سنی «عثمانی ایـمـپـراطورلغی» نامی آتـنـده اداریه چالشمقـدن عبارتدی . اکر عثمانی ایـمـپـراطورلغـنک انقـسامی بوتون جان وکولـدن آرزو ایدن وبونک ایچون بیک دورلو انترقیه لړه قیام ایله یـن خارجی دشمنلر اولسه ایدی ، «اتحاد وترقی» جمعیتی ده پرنس صباح الدین بکک پک حرارتلی برمدافعی اولدینی بو پرنسین قبول اتمکده بردقیقه تردد اینزدی . فقط سوریه یه کوز دیکمش اولان فرانـسـلـر لړه مه زوپو تامیایه وبوتون ابلان شبه جزیرـسـنه تصاحب ایدن انکلیزلر وشرقی اناطولی ایالتلرنی اله کچیرمک فرصتی کوز دنله یـن روسلر وما کدونیا یی پایلاشمق ایستـه یـن بولغار ، صرب ویونانیلر وارناوداغـه ال آتـمـغه چالیشـان اوستریالیلرله ایتالیا نلر وینه بحرسفید اطلرنی بنه سین یونانیلر «سیاسی عدم مرکزیت اداره» پر دنیسینک وجوده کتیره جکی بوایالتلری بررر یوقتی ایچون عجبـا هیچ برمشکلات چکرلرمی ایدی ؟ بزم «عدم مرکزیت» پر دنیسپـمزک ماهیتی آوستریا حکومتنک عدم مرکزیت پرنسپلرنیک ماهیتدن دهامی قوتلی اوله جقدی ؟ بو پرنسب «چه قوـ سلووواقلرک» ، «خرواتلک» ، «سلووونلرک» آوستریادن بالکلیه آیرملق حقنـدمـکی امللرنی ابطال ایدمیلیدی ؟ بزم حکومت مرکزیه مزک قدرت ووساطتی آوستریا حکومت مرکزیه سنک قدرت ووساططندن دهامی مؤثر اوله جقدی ده بزم دهـا متنوع ودهـا خریص اولان دشمنلریمزک آنترقیه لړینه قارشـی بوختار ایالتلری محافظه ایدمـه بیا مهـزی تأمین ایدمـه جکدی ؟

کرید جزیره سنک نائل اولدینی مختاریت اداره دن ده اواسع هیچ بر مختاریت اداره
تصور اولو ناماز کن کرید لیری یونانستانه التحاق املدن صرف نظر ایتدیره بیلدکمی؟
قبیس اطه سی انکابزلرک اشغال موقتلی آلتنده پک مستثنا بر حیات کچیریر کن
هر سنه بو اطه نك مجلس اداره سی یونانستانه التحاق ترانلرینی تکرار ایتدورمی ایدی؟
بیوک بر مختاریت اداره یه ملک اولان روم ایلیء شرقینک بولغارستان طرفندن
التحاقه مانع اوله سلدکمی؟

ایالات ممتازہ کے کوا ساع نمونہ لرنڈن بریخی تشکیل ایڈن مصرک انکایر لطر نڈن
شغالی مشکلات ایلمی وقوع بولدی ؟

«کویت» شیخی مبارک الصباح عصرلردن بری خلافت عثمانیه به تابع ایکن انکلز حمایه سی قبول ایتدیکی ادعاسیله انکلزلر «کویت» جزیره سی تصاحبدن چکندیلر می ؟

خطه عراقیه اهالیسنکده عینی آرزوی اظهار ایتدیکی ادعاسیله انکلزلرک اورالریخده کندی حمایه لرنده عد ایتلری کوچ بر شیعی ایدی ؟

عینی ملاحظه فرانسزلر حقنده سوریه ایچونده وارد دکمی ایدی ؟
ماکدونیا و آناوودلی شرقی روم ایلی و بوسنه هر سکدن فرقیلی تلقی ایده جکدک ؟

ایشته سزه بر سوری سؤاللرکه «سیاسی عدم مرکزیت اداره سی» طرفدارلرینک بونلره معقول جوابلر ویره بیله جکلرینی هیچ تصور ایدم .

زی «تورک سیاستی» یامش اولقله اتهام ایدلره غایت قطعی بر لسانله بیان ایدرمکه بز تورک سیاستی دکل، جامعه عثمانیه سیاستی یابدق . اگر «عدم مرکزیت اداره» پرنسپینی قبول ایتسه ایدک اتحاد و ترقی جمعیتی او زمان «تورک سیاستی» یامغه مجبور اوله جق و بوتون محلی مختاریتلره مظهر اولان اقسام ممالک میاننده منحصر آ تورکلرک سا کن اولدینی ولایتلرده تورکلر ایچون مختاریت محلیه اعطاسنه قیام ایده جکدک . بناء علیه «عدم مرکزیت اداره» طرفداراننک تورک عنصربنه منسوب اولانلری درکه حقیقتمده تورک سیاستی تعقیب ایده جکلردی ، بزر ایسه جامعه عثمانیه سیاستی تعقیب ایتدیکمزدن طولایی مرکزک یعنی امپراطورلق حکومتک ولایتلر اوزرنده کی نفوذینی تنقیص ایتمه مکله برابر محلی اداره لربنه مأذونیت واسعه بخش ایتمکی و اردویی تفرقه به دوشورمه کی اساس مسلك اتخاذ ایتدک .

فقط تورک کنجلیکی، بندکی آ کلامش اولان و عنصربنک ترقیاتی نامه مجادلاته قیام ایدن عناصر مختلفه عثمانیه آره سنده یالکز تورکلرک دیللسز و کیمسه سز قالمش اولدیغنی تقدیر ایدرک تورکک علماً ، عرفاناً و مزیناً یوکسلمسینی تأمین ایچون صرف مساعیه قیام ایتش . بونی اتحاد و ترقی منع ایتمک صلاحیتی حائز اولمادیغنی کبی «عدم مرکزیت اداره» طرفدارلرینکده منع ایتمک ایسته به جکلرینی ظن ایتیه یورم . عثمانلی امپراطورلغسینک لسان رسمیسینک تورکجه اولسنی طلب ایتمک عناصری تورکشدیرمک ایسته مکمیدر ؟ عثمانلی امپراطورلغنده تدریساتک حکومتک قونترولی تحتنده جریان ایتدیکنی و یک نسق اولسنی آرزو ایتمک عناصر سائرینی تورک یامق ایسته مکمیدر ؟

استانبولده اعلان مشروطیتله برابر «اخاء العربی» ، «چرکس تعاون جمعیتی» ، «کورد قلوبی» «ارنبود قلوبی» و سائره کبی بر چوق ملی جمعیتلر تشکل ایتدیکی

صره ده برده «تورك اوجاغی» آچیلماش اولماسی نه دن طولای الحاد و ترقی حکومتیک تورکیجی اولمسی ایجاب ایتدیرسون؟

بن کندی حسابمه هرشیدن اول عثمانلیم، فقط اوندن سو کرا تورك اولدیغی هیچ اونوتما و بو عنصرک عثمانلی ایمپراطورلغنک تمل طاشی اولدیغنه تمامیه قانعم و عثمانلی ایمپراطورلغنک عرفاناً، مدنیة تعالیسی جامعۀ عثمانیه یی قوتلشدیرر و عثمانلی ایمپراطورلغنی تأیید ایدر. چونکه اساساً عثمانلی ایمپراطورلغنی تورك تأسیسات عالیه سندنذر. بوکا مثال آرانیرسه بو کونکی الم وضعیتمیزی اراءه ایده بیلیم. ایشته عربلر استحصال استقلال املیله اختلال ایتدیلر، نه وضعیته دوشدیلر؟ بونی یوقاریده ایضاح ایتدم. مصر، جامعۀ عثمانیه دن فک رابطۀ ایدر ایتمز انکلیز حمایه سی آلتنه کیردی. کنجلیری بو حمایه دن قورتولمق ایچون اختلال ایدنجه انکلیزلرک قهار ضربه سی آلتنده ازیلدیلر. فرانسرلر سوریه نک اقسام ساحلیه سیله جبل لبنانی کافی کورمه یه رک اقسام داخله سنی ده تحت اشغاللرینه آلمق ایستورلر.

بورالرده عثمانلیقنن بحث ایدنه وارمی؟ بالعکس «الحمد لله عثمانلیقنن قورتلدق» نداسی بودولتک نان ونعمتیله پرورده اولماش بر چوق خائئرک آغزندن دوشمیور. فقط تورکک مبارک یوردی اولان آناتولیدن یوکسه لن تورك صداسی ینه «عثمانلی ایمپراطورلغی» ترانه سنی تغنی ایدیور، تورکک افواجق بر یوواسی اولان غربی تورکیانک نجیب اولادی عثمانلی نام مبعجلی حرزجان ایدرک ادامۀ موجودیته چالیشیور. احوالده عثمانلی جامعۀ سنی تأمین ایتک ایسته یئرله اخطار ایدرکه اونلرک الک ییوک وظیفه لری تورکی یوکسلتمک، تورکی یاشاتمق، تورکی چوغالتقدیر.

هرکس طرفندن بیلغمسی پک آرزو ایتدیکم بو نقاط نظریی ایضاح ایدن شو کوچوک ملاحظه مک بی لزوم تاقی ایدله مسنی رجا ایدرک خاطر اتمه دوام ایدیورم.

* *

مشروطیتک اعلانی متعاقب اتحاد و ترقی مرکز عمومیس عثمانلی ملککنده بولنان مختلف سیاسی اختلال جمعیتلرینی بر «جامعۀ عثمانیه» سیاسی جمعیتی حالنده برلشدیرمک آرزوسنی اظهار ایتدی.

بو مقصدله ایل امرده مختلف بولغار اختلال جمعیتلریله تماسه کلدک. الک اول مشهور صاندانسکی و چرنه پویه و رفقاسی ایله مذاکره به باشلادق. بز عثمانلیق اساساتندن بحث ایدرکن بو بولغار اختلالچیلری ماکدونیانک مختاریتی فکرلرندن برذره سنی بیلۀ فدا ایتک ایسته میورلردی. طلعت بکله برابر اجراسنه مأمور اولدیغمز بومذاکرات ائناسنده چکدکری میز برالله بیلیر برده بز. هله ایلک انتخاباتک اجراسی صره سنده منلک، پترج، عثمانیه وجمۀ بالا بولغار کویلرنده صاندانسکی ایله برابر

کچریدیکم کونلرکالم خاطراتی هیچ اونودهم . مع هذا اختلال قومیتلری آره سنده
اک زیاده آکلاشه بیلدیکمزینه بونلردی .

اصل بولغار ما کرونیا قومیتیهی کندی سیاسی پروغرامندن هیچ واز کجمنک
ایسته میوردی . ئەتینکی ئەتەرییا نامنه برای مذاکره سلائیکه کلمش اولان بر یونانی
ایسه کریدک و سسیسامک یونانستانه التحاق و دیگر یونان آطه لرینه مختاریت اداره
بخش اولنسی ، روم ما کدونیا سبی نامی ویریلان حوالیه دخی غایت واسع امتیازات
ویرلسی مقابلنده یونانستانه تورکیه آره سنده براتفاق عقد اولنسنی تکلیف ایدیوردی .
بالطبع بزم نقاط نظریمز یونانستانه آکلاشمنق دکل ممالک عثمانیه داخلنده کی روملری
اتحاد و ترقی جمعیتی ایچنه آلمق و بوضورتله برجامعه عثمانیه وجوده کتیرمک اولدیفندن
بوتکلیف لری رد ایتشدک .

۱۹۰۸ سنه سی آغستوس اثناسنده مرکز عمومی موقه استانبوله کلهشدی .
اوزمان بر طرفدن پرنس صباح الدین بک و دیگر طرفدن ارمنی قومیتلریله عینی اساس
داخلنده مذاکره به کیریشدک .

بزم طرفدن بن ، طلعت بک و بهاء الدین شا کر بک بولنیوردق . پرنس صباح الدین
بک طرفندن دوقتور نهاد رشاد بک اثبات وجود ایدیور ، ارمنیلردنه معلومیان
وشاهریکیان افندیلر مذاکره اشتراک ایدیوردی . عدم مرکزیت اداره پرنسیلرینک
حکومت عثمانیه ایچون تولید ایده بیهلجک لری بوتون محاذیری بونلر اوکنده برر برر
تعداد ایدیوردق .

پرنس صباح الدین بکک پرنسیلری ایله طاشناقسوتیون جمعیتک پرنسیلری آز
چوق توافقی ایتدیکنندن اونلر عینی طرزده جوابلر ویریورلردی . غریبدرکه دوقتور
نهاد رشاد ارمنی اختلال جمعیتک ایسته دیکی امتیازات دن داها واسع امتیازات ویرمه
طرفدار بولنیور و بونلرک تولید ایده جکی محاذیری هیچ قبول ایتمیوردی .

نهایت معلومیان افندی طاشناقسوتیون قومیتیهی نامنه شوتکلیفده بولندی :
« اتحاد و ترقی جمعیتی ایله طاشناقسوتیون جمعیتی عثمانلی ایمپراطورلغنده مشروطیت
ادارمنک تهلهکبه دوچار اولسی نقطه نظرندن تشریک مساعی ایدزلر و فقط اساس
پروغراملرینک تأمین استحصالنده هریکیسی کندی مساعی سنده سربست بولونورلر .
یعنی طاشناقسوتیون جمعیتی کندی اختلال تشکیلاتی مللتهده ادامه ایدر . شوقدرکه
شمدی به قدر خفی اولان بوتشکیلات بوندن صوکره آشکار بر جمعیت سیاسییه حالنی
اکتساب ایدر و اعضاسی علناً ایقای وظیفه ایلر . »

بالطبع بوتکلیفی قبول ایتمکدن باشقه برچاره مز یوقدی . خلاصه اوچ درت
آی دوام ایدن متمادی مساعی و مذاکره رغماً هیچ برملتک سیاسی اختلال قومیتلرینی

اتحاد و ترقی جمعیتی داخلنه آلمغه موفق اوله مامشدق . چونکه اونلرك مقصد لريله بزم مقصدیمز آراسنده پك اساسلی فرقلر واردی : اونلر ایستیورلردی که شیمدی به قدر برچوق تهلكیه معروض اوله زق خفياً احرا ایتدکری مختاریت واستقلال تشویقاتی بوندن سوکره علناً احرا ایتسونلر ومقصدلرینه دهچابوق نائل اولسونلر . بز ایستیوردق که حکومت عثمانیه فصلکه بوتون عثمانی ملیتلرینك اجتماعدن حصوله كشمش برحکومت ایسه اتحاد و ترقی جمعیتی ده بوتون عثمانی ملیتلرینك اسکی اختلال جمعیتلرندن مرکب بر جمعیت حالته کلسون وجامعه عثمانیه فیکرینك عموم ملیتلرایچون لازم القبول اولدیغی بوتون عثمانیلرله اكلاتمغه ساعی وبونکله برابر مشروطیت اداره بی تهلكدن وقایه بی کامل بولونسون .

مثلا فرانسه ده جمهوریت طرفدارلری فصلکه جمهوریتی تهلكده کوردکری زمان عظیم برکتله حالنده تسلطلر علیه قیام ایدرلرسه بوتون اسکی اختلال جمعیتلرندن ترکب ایدمك اتحاد و ترقی جمعیتی ده عثمانی مشروطیت اداره سنه اوفاق برتجاوز حس ایتدکری وقت بوتون طرفدارلرینی قیامه دعوت ایتسونلر وفقط فرانسه جمهوریتجیلرینك مختلف سیاسی قناعتلر بسله ین ذواتدن مرکب مختلف نامرله دوچار انقسام اولدقلری کبی اتحاد و ترقی جمعیتی داخلنده ده - فقط ملیت ومذهب اساساتی نظر دفته آلینامق شرطیله - احتیاجات عصرینه ك تولید ایله دیکی مختلف قناعت سیاسییه مالک مختلف پاریتلر موجود بولونسون .

غایه لری منحصر آ ملی اولان سیاسی جمعیتلردن هیچ بری بو تکلیفمزه یاناشادیلر . چونکه اساساً کافه سی تعلیماتلرینی خارجدن آلیورلر و بزه یالکیز ظاهری بر روی مماشات کوستریورلردی . اولجه ده عرض ایتدیکم وجهله ارمینلرك روس بویوندورغی آلتنه دوشمه لرندن پك زیاده قورقن طاشناقسوتیون جمعیتی بزه اك زیاده طرفدار کورونمش اولدینی حالده اویسله تشکیلاتی عیناً ابقا ایدرك مقاصد سیاسیهنك استحصانه علناً چالیشه جغی درمیان ایتمشدی . ارمنی خینجا کیست و خینجا کیست ره فورمه لری ایسه بزمه مذا کره یه یسله یاناشامشلردی . اونلرك رؤسای استانبول روس سفارتیه تماسلرینی علناً ادامه ایدیورلردی .

۱۹۰۹ سنه سی کانون ثانیمی اثناسنده حسین حلمی پاشا قاینه سی اتحاد و ترقی جمعیتك تلافیناتی تأثیراتیه شرقی اناطولی ولایتلرند ارمینلرله کوردلر و تورکلر آره سند کی اراضی اختلافاتی حل ایتك ایچون مذکور ولایتلره بر هیئت تفتیشیه اعزامنه قرار ویرمشدی . هیئت تفتیشیه ریاسته اعیان اعضاسندن عدلیه مفتشی غالب بك تعیین ایدلش و رفاخته ایکی تورک و ایکی ارمنی اعضا ویرلشدی . تورک اعضالردن بری آوروپاده بولوندینی اتاده طاشناقسوتیون جمعیتی رؤسایسله حسن

مناسبت ادامه ایتش اولان ارکان حرب بیکیاشیسی ذکی بك و دیگرى بن ایدم . بنم بو هیئت ادخالی ینه طاشناقسوتیون رؤسایى رجا ایتش لردى . چونكه كندیلریله آغستوس ائناسنده سبق ایدن مكلاتمز صرهنده بنم درمیان ایتدیكم فكرلری بك عادلانه وبی طرفانه بولمش اولدقلىنى و اتحاد و ترقینك مركز عمومىسی اعضاسندن اولقاعم حسینیه اجرا آتمك جمعیت افرادنجه اعتراضاته هدف اوله مایه جغنى سويليور . لردى . تسكلىنى مع الممنونیه قبول ایدرك سلا نيكدن استانبوله كلدیم .

مع هذا حكومتك بو تشبثی مجلس مبعوثاندهكى شرقی آناتولى مبعوثلرینك شدتلى اعتراضاته هدف اولدى . بو طرزده هیئت تفتیشیهلر اعزامنك والیرك قانون اساسی ایله معین حقوق و وظائفه بر تجاوز تشكيل ایدم جكنی ایلری سوردیلر . وقتك داخلیه ناظرى اولان فرید پاشا ایسه مجلس مبعوثانده حكومتك نقطه نظرى مدافعه ایدم ديكندن تا اوتوز بر مارت [۱۳ نيسان ۱۹۰۹] وقعه سنك آن ظهورینه قدر استانبولده بلا وظیفه انتظار ایتكه مجبور اولمشدم .

اوتوز بر مارت وقعه سندن صوكر ايسه بو فكر بالكلیه ترك ایدلدى . بنده ۱۹۰۹ سنهسى مایس نهایتلرنده اسکدار متصرفلغنه تعیین اولوندیم .

آطنه وقعهسى

استانبولده اتحاد و ترقی ارکانیه طرفداراننك كاملاً احساسی مقصدیه ایقاع اولنان ۳۱ مارت وقعه سنك ائناى جریاننده آطنه ولایتنده دخی توركلرله ارمنیلر آره سنده عظیم بر قتال باش كوسترمشنى .

۱۹۰۹ سنهسى آغستوسى اواسطنده آطنه والیلکنه تعیین اولندیغم ایچون عثمانلى تاریخ مشروطیتنك الك الیم وقایعندن برى اولان بو قتالك پسیقولورثيك اسبابنى بنم قدر تدقیق ایتش کیمسه یوقدر اداسندیم .

اعلان مشروطیتدن صوكره ممالك عثمانیهنك هر طرفنده خلق ، او درلرجهده شمارمش ایدیكه الك كوچوك ژاندارمه دن الك بیوك والیه قدر هیچ بر حكومت مأمورینك اهالی اوزرنده هیچ بر نفوذی قالمامشدى . حریت كلام كرك غزنه لر و كرك ناس طرفندن بك فنا برصورتده آكلاشلمش و هر فرد آغزینه كلان هر سوزى هراسته ديكنه قارشو بلا پروا سويله یه یله جكنی ظن ایدیوردی . دور سابقده مطلقیت اداره ایجاباتندن اوله رق خلقی تحت تضییقه بولندیرمش اولان بعض والیرله بر چوق

مأمورین ملکیه و عدلیه و انضباطیه پک چیرکین و مغایر نظام تجاوزاته دوچار اولمش و مشروطیتدن اول حتی اتحاد و ترقینک اسمنی بیله ایستمه مش اولان برچوق محیطلرده برچوق توره دیلر بر قهرمان حریت کسپلرک مأمورین دولتی ایفای وظیفه دن منع ایده جک درجه لرده طاشقینقلر کو سترمشلردی .

مشروطیتک ایلك کونلرینه و مرکز عمومیده بولندیغم زمانه عائد خاطر اتم بویکی وقایع ایله مالا مالدر .

مرکز عمومی بوطاشقینقلرک اوکی آلتق ایچون مقتدر اوله ییلدیکی قدر صرف مساعی ایدیور وایی کوتو هیچ بر فردک خلاف قانون اوله رق دوچار حقارت اولسنه مساعدده اتمه مک ایسته یوردی .

جمعیت تشکیلاتی اولمایان رلرده تشکیلات یاقمق و جمعیت نظامنامه سنک روحنی خلقه آکلاتمق اوزره خصوصی مرخصلر کوندریور ایسه ده بو مرخصلرک حسن انتخابنده اکثریا موفق اوله میوردی . برچوق جمعیت مرخصلری نظامنامه مزک ملکیتده محافظه موقع حکومتدن عبارت اولان اساساتی تقدیر ایده میه زک اونلرده خلقک تمایلات انتظام شکستنه سنه پیرو اولیورلردی .

بالاخره اتحاد و ترقینک مخالفی صفیله اورته یه چیقان برطاق پولتیقه جیلر استانبولده کی حریت مطبوعاتک طرز غریب مضرندن استفاده ایده رک هجوملرینی جمعیت علمیه نوجیه اتمک باشلادیلر و ملکیتی جدآ ایچندن جیقيله میه جق بر آنا رشی به سوق ایتدیلر . حکومت ، مرکز سلطنتده بیله هر نوع قدرت و نفوذدن عاری اولونجه ملحقاتک به حاللره دوچار اولدیغنی تقدیر اتمک مشکل دکدر . هر ولایت مرکزنده اولاتشکل ایدن اتحاد و ترقی شعبه لرینی متعاقب بو شعبه لرده بر موقع نفوذ اکتساب ایده میهنلر استانبولده بری بری آردنجه ظهور اتمک باشلایان مختلف ناملرده کی سیامی جمعیتلرک شعبه لرینی تشکیل اتمک و بوسایه ده کنیدیلرینه بر فرد واسطه سی ایدنمک قیام ایله دیلر . اسلام و تورک اهالی بو طرزده دوچار انتقام و اختلاف اولدیغنی کبی خرسیتیان اهالی دخی کندی خصوصی قومیتلری تشکیلاتی ظاهره چقارهرق اونلرده کندی پروغراملری دائره سنده ابراز فعالیت به باشلادیلر .

آطنه ولایتی اهالیستک اکثریتی تورکر تشکیل ایدر . بونلردن صوکره ارمیلر ، متعاقباً « عرب اوشاق » نامی ویریلان عربلر و متعاقباً روملر کلیر . ولایتک نفوس عمومیه سی بشیوز الی بیکی متجاوزدر . بونک تقریباً آلتش یسک قدری ارمنی ، یکریمی ، یکریمی بش بیکی « عرب اوشاق » اون ، اون بش بیکی رومدر . متباقیسی کاملاً تورکدر .

هان کافه سی جفتجیلکله مشغول اولان اهالی آره سنده عصرلردن بری غایت بیوک برحسن امتزاج موجود بولنیوردی .

شوراسی غیر قابل رد و جرح حقایقند در که اطنه ولایتی عثمانیلردن چوق اول تورك ایدی و عثمانیلر بو دیاری « رمضان اوغلاری » دینلن طوائف ملوک اترا کدن بر عائله نك الندن المشردر . کرچه کلکیا دینلن بو قطعه ده اهل صلیب زماننده بر ارمنی قرالیتنک یشادیغنی تاریخ قید ایدیورسده بو قرالیتنک زماننده بو قطعه نك بر چوق تورکر طرفندن مسکون اولدینی و تورك دره بککرینک ارمنی قرالیتنه هیچ امان و برمه دکری حقایق تاریخیه دندر .

شیمدی اطنه ولایتده یاشایان ارمنیلردن بر چوقلری اکتساب ثروت املیه اون طقوزنجی عصر ظرفنده دیار بکر ، سیواس و معموره العزیز طرفلردن هجرت ایتمش آدملدر .

اصل یرلی اطنه لی ارمنیلر ولایتنک منتهای حدود شمالیه سنه تصادف ایدن « حاجین » قصبه سیله قوزان سنجاغنک مرکزی اولان سیس قصبه سنک ر قاق کوینده و اسکندرون کورفزی ساحلنده کائن دوت یول قریه سیله اوکا جوار ر قاق کویده ساکن ارمنیلدر .

عرب اوشاقلر ایسه دور عبدالعزیز خانیده لازقیه سنجاغنده کی رافضیلرک تأدی صره سنده او زمان اهالیسی پک آز و اراضیسی پک منبت و محصولدار اولان اطنه اووه سنک اعماری مقصدیه اورالردن نقل ایتدیرلمش اشخاصدر . ولایتنک تورك و ارمنی بوتون خلقی اولجده عرض ایتدیکم وجهله یکدیگرینه قارشی بر اعتماد متقابل داخلنده یاشیورلر و آرملرنده هیچ بر اختلاف محسوس بولونمیوردی .

بر درجه ده که ۱۸۹۴ : ۱۸۹۶ اختلال و قتالاری اثناسنده اطنه ولایتی داخلنده هیچ بر حادثه ظهور ایتمه مش و بو مجادلاتنک کندی ولایتلرینه سرایت ایده مه می ایچون تورك و ارمنیلر متحداً صرف مساعی ایتشلر و موفق اولمشلردی .

اعلان مشروطیتدن سوکرا اطنه ده تشکل ایدن تورك سیاسی جمعیتلرینه مقابل ارمنیلرده طاشناقسوتیون ، خینچا کیست و ره فورمه خینچا کیست شعبه لرینی احداث ایتدیلر و ده دوغریسی اسکیدن موجود تشکیلات خفیه لرینی میدانه خیقاردیلر .

او زمان اطنه ارمنی مرخصه لغنده بولنان « موشهغ » افندی اسمنده کنج و صوک درجه لرده خریض شهرت بر پاپاس عینی زمانده خینچا کیست رؤساسندن بولنیوردی . بو آدمک اخلاقسز لغنک درجه سنی ارمنیلر سیله سوبلیه سوبلیه بیره مزلر . اکر بالذات ارمنیلردن ایشدیکم حکایه لر صحیح ایسه هر درلو شناخت اخلاقیه بو شخصده اجتماع ایتشدرد دینیه بیلر .

« مونسنور موشهغ » اعلان مشروطیتی متعاقب کنندیسینی عادتاً اطنه ارمنیلرینک اک بویوک دینی و سیاسی رئیس موقعه قویمشدی .

حکومت مأمورلرینک ضعف و عجزندن اڤ بى ادبانه بر صورتده استفاده ایتکه قیام ایدن بو پاپاسک بر کون مجلس ادارهده والیه قارشى فوق العاده حقارت آمیز معاملهلرده بولنديغى وهان کیدوب ولایت ژاندارمه قومانداتى طوقا تالایه جغنى بیانله نرحدت مجلس ادارهنى ترك ایتدیکنى بکا حکایه ایتشلردى .

اوصرده بر چوقارمنى کنجلرینکده مونسنيور موشه غه ظهير اولمغه باشلادقلرى و اوتده بریده عقد ایتدکلرى متینغلرده ارمیلرک ارتق تورک بویوندرغندن قورتولملرى زمانسک کجیکمه دیکنى سوله یه جک قدر ایلرى واردقلرىینه ارمیلردن ایشیتمشمدر . غایت محق اولمق ایچون سوله مک مجبوریتنده یکه « مونسنيور موشه غ » ایله همپالریک بوطاشقینلقلرینه طاشناق سوتیون مرخصی اشتراک ایتیمور وبونک پک فنا نتیجه لر ویره بیله جگنى استانبولده طاشناق سوتیون مرخصلرینه یازیوردی .

مونسنيور موشه غ بونکله ده اکتفا ایتیه رک کندی ادملرینى سلاخلندیرمق ایچون اوروپادن تفنک وروولور جلبنده باشلامشدى . اوصرده حکومت هرشئ سربست بر اقدینى کى سلاح تجارتنى و بناء علیه ادخالاتى ده سربست بیراقشدى . مونسنيور موشه غ « آرتق ارمیلرک مسلح اولدیغندن و بردها ۱۸۹۴ قتللری کى حادثاتدن قورقايه جقلردن و بر ارمینک قیلنه خطا کلیرسه مقابلنده اون تورک محو ایديله جکندن » اولو اورته بحث ایدیوردی .

مونسنيور موشه غک بوشیاریقه تظاهرات و بیاناتى اظنه تورکلرینى تداییرمقابله اتخاذه مجبور ایتشدى .

ایشته بوراده اوزمانکی اظنه حکومتک اڤ بویوک مسئولیتی باشلار . چونکه بر حکومت ایچون ضعیف و عاجز اولمق مدار برأت اوله ماز . مونسنيور موشه غک بوطغیانى اسلام اهلینک غلباننى موجب اولمغه باشلار باشلاماز موشه غ جنابلرینى ده ، اونک یارداقچیلرینى ده ، تورکلردن فساده مائل اولان اشخاصى ده یاقالادیغنى حبس ایتک و حققرنده تعقیبات قانونیه اجرا ایتک وحتی لازم کلیرسه ولایتده اداره عرفیه اعلان ایله مک اڤ کسیرمه اجراآت اولوردی .

فقط اوزمان بویله قطعی اجراآتى حسن فهمی بکک جنازه آلاننى ترتیب ایدن جمعیت محمدیه طرفدن باب عالی جاده سنده دوچار حقارت اولان صدر اعظم حسین حلمی پاشا استانبولده بیله تطبیق ایده بیله جک جرأت و تشبندن محروم بولنیوردی . حریت دیمک آنارشى دیمک اولمادیغنى خلقه آکلانمق حکومتلرک اڤ برنجی وظیفه لیدر . مع التأسف تورکیه ده ۱۹۰۸ سنه سى ثلث اخیریه ۱۹۰۹ سنه سى ثلث اولنده بویله برحکومت موجود دکلدی .

اوصرده اظنه ولایتده والی جواد بک بولنیوردی . حسن اخلاق ایچون نرمنوه

کوسترمک لازم کلیرسه جوادبک کوستریله بیلیر . فقط عجز اداره سی ده حسن اخلاقی ایله متناسب اولان بو ذات اوصرده اطنه والیکنی یاپه بیله جک شرائطی حائر دکلدی . فرقه قوماندانلغده ایسه فریق مصطفی رمزی پاشا اسمنده اختیار بر عسکر بولنیوردی . کنجلیکنده بویوک بر شهرت فعالیت قازانمش اولان بواسکی عسکرده بوتون حیاتی ناموسنکارلق و وطنپرورلیکله امرار ایتمشدر . فقط ، اولا اختیار و ثانیاً وسائط انضباطیه دن محروم اولان بو محترم ذانکده اطنه ده قوماندانلق وظائفی یاپه بیله جک شرائطه مالک اولدیغی ادعا اولونه ماز .

جبل برکت سنجاغنده ایسه آصف بک اسمنده بر متصرف بولنیوردی که کولکه سندن قورقاجق درجه لرده جیین اولان بو ذاتک نصل متصرف تعین اولوندیغی اکلایمم . ۱۹۰۹ سنه سی ابتدالرنده اطنه ده هر کسک اغزنده دوران ایدن شایعات قریباً ارمیلرک اختلال ایدرک تورک لری محو ایده جکلرینه وبو وسیله ایله ولایتک اوروپا دونمائی طرفندن اشغالی و متعاقباً ارمستانک تشکلی تأمین ایده جکلرینه دائردی . تورک لری بو شایعاته اوقدر اینانمشلردی که حتی اشرفدن بعضلرینک عائله لری این یئرله کوندرمکه توسل ایتهلری بیله واقع اولمشدی .

ارمنی طغیانئ اثناسنده محو اولماق ایچون تدبیری بولونمق فیکر لری ایستانبولده کی جمعیت محمدیه طرفندن اطنه به کوندلرش اولان بعض اشخاصک تلقین ایتدیکی بکا حکایه اولونمش ایدیسه ده بونک سختی حقنده بر اماره الله ایده مه دم . ۱۹۰۹ سنه سی نینسانی اثناسنده طرفین مناسباتی اوقدر کرکینلک پیدا ایتمشدی که اقشامه صباحه خلقلک بربری اوزرینه آتیه جکلرینه آرتق کیسه شبهه ایتیمورمش . نهایت نینسانک ۱۴ نجی کونی مونسنیور موشه نک امریله اک اول ارمیلر طرفندن باشلایان تجاوزات ایله « اطنه وقعسی » تسکون ایتمش .

اطنه ده ، طرسوسده ، حمیده ده ، میسیده ، ارزینده ، درت یوله غزیزیده خلاصه ارمیلرک کثرتله ساکن اولدیغی هر طرفده او یله مدھش قتال لر اجرا ایدلمشکه بونلرک تفصیلاتی اوقومق انسانی جدأ نفرتلره دوچار ایدر .

ولایت مرکزنده بک عاجز اولان حکومت ملحقانده اسلامک دوچار تجاوزات اولمسی ایچون نفیر عام اصوله مراجعت اولونمسی امر ایده جک قدر بینسزلک کوسترمش درت یول ارمیلرینک مسلح برجم غفیر ایله جبل برکت سنجانجی مرکزی اولان ارزین قصبه سنه طوغری ایلروله دیکنی خبر آلان متصرف آصف بک اوطه سندن بیله چیمقایه رق بوتون لوا ملحقانته و جوار بولنان قوزان سنجاغنه « بوراده اهل اسلام قتل عام تهلکه سنه معروض اولدیغندن وطنی و ملتئی سون هر تورکک سلاحی قاپارق جبل برکت سنجاغنک امدادینه قوشمسی لازم کله جکینه » دائر تلغرافلر یاغدیرمش .

درت یول ارمنیلرینک ارزین اوزرینه یورودکری فی الحقیقه طوغریدر . وارمنیلرک مقصدی فی الحقیقه جبل برکت سنجانجی داخلده کی تورکری قبل عام ایتمکدی . فقط بر متصرفک اوطه سنده اوطوره رق اهالی بی باشی بوش اجرا آته دعوت ایتمسی قطعاً عفو اولونه بیلیر جنایتلردن دکلدی . چونکه کندیسنی تهله کده کورن خلق متجاوزلرک یالکیز مسلح اولانلرینی دکل قادین ، اختیار وچوجوق کی غیر مسلحلری علیهنده تجاوزانده بولنه بیلیر وباخصوص جرأت ایده بیلورلردی . نته کیم بویه اولدی .

ایشته ایلك اطنه وقعه سنک اسباب و عوامل تحدی بونلردر . ایکنجی اطنه وقعه سی دنیلان ورنجیدن اون برکون صوکره ظهور ایدرک یالکیز اطنه شهرینه انحصار ایدن وقعه ایسه کیجه وقتی بعض ارمنی کنجلی طرفندن عسکرک اردوگاهنه آتش ایدلمسی اوزرینه باشلامش و اطنه شهری قتالک دها فنا برشکل آلمسنی انتاج ایتمشدر . نم قناعتجه اطنه قتالک سبب مسئولی منحصر آ *les Vêpres Ciliciennes* محرر مشهوری مونسنیور موشه غدر . بوشخصک ایقاع ایده بیله چکی فناقلری و قتله تقدیر ایدرک تدابیر مانعه اتخاذ ایتمه ن او وقتکی اطنه حکومتی ده کذلک بنجه مسئولدر . حادثه نك ظهورندن صوکره اداره بی بوسبوتون اللرندن قاجیره رق قتل عاملره ویغما کرلکره قارشو عاجز و مسکین وضعیتی محافظه ایتملری ایسه هیچ عفو اولوناماز . فقط شوراسی محققدرکه اطنه ولایتک رسمی و غیر رسمی بوتون مسلمان وتورک محیطی وقعه حدوشنک ایکی اوج آی اولدنبری اطنه ارمنیلرینک اسلاملری قتل عام ایتمک اوزره حاضر لایمقده و هرکون سلاحلر جلب ایتمکده اولدقلرینه تماماً قانع بولنیورلر و کندیلری جداً بویوک برتهله کده کوریورلردی مونسنیور موشه غ واونک توابعی ایسه نطقلری و کستاخانه تجاوزات لسانیه لریله بو قناعتی تقویه ایتمکدن کری دورما یورلردی .

بوقاریده ایضاح ایتدیکم پسیقولوژیک اسباب یالکیز نم فکرم دکلدر . اوزمان اطنه قونسلوسلغنده بولنان انکلیزیکباشیلرندن موسیو دوینی وایلی دخی عیناً بوقناعتده بولنیوردی . چناق قلعه محارباتی اثناسنده پک بویوک برقه زمانلق ابراز ایدرک وطن اوغرینه فدای حیات ایتمش اولان بوقیمتلی آدمک الیوم برحیات اولوبده بوسوزیمی تصدیق ایتمکه موفق اوله مادیغندن طولایی پک متأسفم . تورکک و عرب اوشاقلرک قتال اثناسنده کوستردکری مدھش طاشقیقلری برلسان نفرته نقل ایله برابر وقعه نك اصل ظهورینه سبب مونسنیور موشه غ اولدیغی امریقالی میسیوز میستر چیمبرس ایله طرسوس آمریقان مکستی مدیری مستر قریستین ده بکا سوبله مشلردی .

اطنه قتالی اثناسنده (۱۷۰۰۰) ارمنی و (۱۸۵۰) مسلمان اولمشدر . بورقلر کوسترکه اکر اطنه ارمنیلر عدداً تورکله فائق اولسه لردی بوايش عکسی اولور وارمنیلر تورکری قتل عام ایتمش اولورلردی . قتال اثناسنده طرفینک کوستردیکی

تمايلات سباعانه يكدىكرندن فرقى دكلدر . ارمنيلىر ده فرصت بولدىقلى يىلده تورك قادين وچوقلىرىنه توركلرده ارمنى قادين وچوقلىرىنه قارشى ارتكاب ايتدىكرى فضاحت و تجاوزانى ارتكاب ايتمىش و زنجيردن بوشانمش خلقك يكدىكرندن فرقى اولمايدىغى اثبات ايتىلدر .

آطنه والى تعين اولونديغى زمان حكومت نىم اىرميه ايكي يوز بيك ليرالى برقره دى آچمىشدى . بونك يوزيك ليرامى شىرو قريه لرده يانمش اولان ارمنى و مسلمان خانهدوكانلىرىنى يكدىك انشاسنه صرف اولونه جوق يوزيك ليراسى ده ارمنى تىجار و صنعتكارلىيه چفتجىلىرىنى تىكرار ايشه باشلايه بيلمىلى ايجون اون سنه طرفنده اوده نىك شرطيه كندىلىرىنه اقراض اولونه جقدى .

كندى رياستم آلتنده اطنه ده برانشات قومىسيونى تشكيل ايتدم . قومىسيون آمريقالى ميسونر ميستر چمبرس ، برچوق اجنىلرله و اكثرتى ارمنيلىردن اولمى اوزره برچوق يىللىردن ترك ايدىوردى . انخا ايتدىكم تدابير سايه سنده اطنه يه ورودمدن درت آى صوكره ولايت داخلىده كى ارمنى كويلرىنىك كافه سى يكدىك انشا اولونديغى كى مركزده دخى كوچوك عائله لره عائد خانهدن انشا اولونمايان قالمامىشدى .

خلاصه درت بش آى طرفنده ارمنيلىر تىجار تلىرىنه ، صنعتلىرىنه ، زراعتلىرىنه كاملاً باشلايدىلر و مسلمانلرله آره سنده كى برودت سابقه دن — هيچ اولمى زسه ظاهر آ — هيچ برار قالمادى .

ماندلىشنام كتابنىك ۲۰۵ نىجى صفحه سنده اطنه قتالندن مسؤل اولان مسلمانلرلك اكه اهميتسىزلىردن ياللىكز طقوز كىشنىك اعدام اولونديغى توركلر حقنده كى نشرىات غرضكارانه سيله مشهور اولان آدوسيدىس اسمنده كى برومك اثرينه عطفاً ادعا ايدىيورسده كرك آدوسيدىس وكرك ماندلىشنام يالان سويليورلر . آطنه يه ورودمدن درت آى صوكره ياللىكز اطنه شهرنده ديوان حرب عرفى محكوملىردن اوتوز مسلمانى اعدام ايتدىردىكم كى اوندن ايكي كون صوكره ده ارزين قصبه سنده اون يدى مسلمانى اعدام ايتدىردم . بونلرله برابر ياللىكز برارمى اعدام اولمىشدر . اعدام اولنان مسلمانلر آره سنده اطنه نىك اكه اسكى و اكه زنىكىن عائله لرىنه منسوب كىنجلىر بولونديغى كى باغچه قضاسى مفتيسى دخى واردى . بومفتى احوالى توركلرى نزدنده پك بويوك برنقوده مالك بولنىوردى .

چوق تأسف ايدرم كه اطنه وقعه سنىك ايكىنجى كونى برانجى واپوريله اسكندريه يه فرار ايدى بيلمىش اولان مونىسيور موشىغ او زمان ائمه كچمدى . ينه حقى اوله رق ديوان حرب طرفندن غيباً اعدامه محكوم ايدىش اولان بو ذات ائمه كچسه ايدى اوندى ده باغچه مفتيسىنىك قارشوسنه آصديرردم .

اطنه ولايتم زمانسده ارمنيلىك تأمين رفاهى و غائب ايتدكلرى شيلرك تلافيسى
ايچون صرف ايتديكم مساعى ارمنيلىكده تحت اعترافندهدر . باخصوص او ائنده
اطنه يي زيارته كلان فرانسز، انگليز، اسويچرملى و آمريقالى برچوق اجانب بونلرى
رأى العين مشاهده ايتش و بى تبرىك ايتشلهدر .

وقعه ائناسنده يتيم قالان ارمنى چوققلىرىك تربيه و تعليمى ايچون اطنهده
يابدريدغم جسيم دارالايتام ائسه حالا باقيدر .

اطنه دن صوكره تعيين ايدليكيم بغداد ولايتدن ۱۹۱۲ سنه سى آغستوسنده
بالاستعفا استانبوله عودتمده عثمانلى حكومتى الكهلىكلى زمانلردن برينى ياشايوردى .

اولا ، ايتاليا ايله هنوز حال حربده ايدك . ثانياً ، بولغارستان ، صربستان ،
قره طاغ و يونانستان عليهمزه اتفاق ايتشلهر واقشامه صباحه بروسيله حرب آرايورلردى .

ثانياً ، آرانوودلىق حال عصيانده ايدى . رابعاً ، سوريهده بوتون عرب مطبوعاتى
حكومت عليهنه آتشلرپوسكورسيورلر و عرب ولايتلىر اصلاحت طلب ايدسيورلردى .

خامساً ارمنى بطريقى ارمنستانده اصلاحت ياپلىس طلبنى حاوى باب عالمى به متمادى
تقريرلر ياغديريوردى . سادساً اصل الك دهشتليسى اوله رق خلاصكار ضابطان

غروپى نامنى آلان برطاقم ضابطان اردوده مشئوم برانارشى وجوده كتيرمشلردى .
چناق قلعه وازميرده وارانوودلقده بولنان ازدو عادتاً حال عصيانده ايدى دينله بيلير .

مقام حكومتده ائسه غازى مختار پاشا قاينده سى بولنيوردى .
ايشته بو احوال داخلنده بالقان محاربه سى باشلادى . اردولر يمزك بربرى آردى صره

هر طرفدن دوچار فلاكت اولدقلى ائنده فرصتى غنيمت بيلن موسقوف سياستى
ايله فرانسز سياستى ده ايشه باشلادى .

فرانسزلر، عربلىر سوريه اصلاحتى طلبنده بولونمغه تشويق ايتدكلرى كې استانبول
روس سفيري ده ۱۹۱۲ تشرين ثاينسك ۲۶ سنده روسيه خارجيه ناظرينه يازدينى

آتيده كى تلغرافنامه ايله ارمنستان مسئله سنى اويانديرمغه باشلامشدى .
— موسيو دو كيرس مذكور تلغرافنامه سنده دييوردي كه : [°] « ارمنى قتال

» وحشيانه سنك اناطولى يي و اسنانبولى قانلرم بوياديغى معهود ۱۸۹۴-۱۸۹۶ سنه لردن بىرى،
» وضعيت اصلا دوزلمه مشدر . سلطان عبدالحميدك روسيه ، فرانسه و انكلتره نك تصديق ،

» آلئنده ۲۰ تشرين اول ۱۸۹۵ تاريخنده اصدار ايتديكى اصلاحت فرمانى بسبتون،
» منسى قالمشدر . اراضى مسئله سى كوندن كونه چئينله شيور . اراضينك قسم اعظمى،

[°] « ماندلاشنام صحيفه (۲۰۷) روسيه نك در سعادت سفيرى موسيو دو كيرسك ۲۶ تشرين
ثانى ۱۹۱۲ تاريخلى تلغرافنامه سى — كه طورونجى كتاب بونكه باشلار — ارمنى مسئله سنده

روس پوليٲقه سنك تقدر آجيق و خالصانه اولديغى كوستر .

« کوردلر طرفندن غضب ایدلمش ویا ابدملك اوزره بولونمشدر . حکومت مأمورلری ،
 « بوکا ممانعت ایده جککری یرده غاصبلری حمایه و تشویق ایدیورلر . قونسلوسلرمنك
 « جمله سی ، کوردلرک شقاوت و یغما کرلکندن ارمنیلری قتل ایتدکندن وارمنی .
 « قادینلرینک دین اسلامی قبوله مجبور ایدلکلرندن بحثده متفقدرلر . بو جرائمک
 « فاعللری حقنده هان أصلا تعقیبات اجرا اولنمامشدر . درساعات ارمنی بطریق
 « باب عالی به وعدلیه نظارتنه تقدیم ایدیلان تقریر پادشاهک ارمنی تبعه سنک معروض
 « بولوندیغی مظالم واشککنجهلری حقیقی صورته تصویر ایدر . « موسیو دوکیرس
 « دوام ایدرک دیورکه « بو حال ارمنی کتله لرینک کیتدکجهدها زیاده روسیه به دوعری
 « میل ایتمه لرینک سببنی درجه کافیه ده ایضاح ایدر . ارمنستانده کی روس قونسلوسلرینک
 « جمله سی ارمنیلرک بوذهنیتنی تصدیق ایدیورلر . ارمنیلر روسیه نك مراقبه سی آلتنده
 « اصلاحات اجراسنی و حتی روسیه اشغالنی آرزو ایدیورلر . ارمنی قاتولایقوسی
 « (شرقه کی خرسیتان اقوامنک حامی سی) اولان روسیه دن تورکیاده کی بدبخت ارمنیلری
 « تحت حمایه سنه آلمسنی جناب حق نامه رجا ایدیور . سفیر ارمنی مسئله سنک روسیه
 « ایچون اساسلی براهیتی حائز اولدیغی تقدیر و حکومتک بونی تسویه ایچون اولک آیاق
 « اولسنی آرزو ایدیور . آنحق کیفیت اشغالی هنوز ایرکن بولیور و اصلاحات طرفداری
 « کورونیور . لیکن برکزه بوزمینه وضع قدم ایدیلیرسه ۱۸۹۵ سنه سی قانوننک عاقبت
 « الیمه سنی تخطر ایتک و اصلاحاتی روس ویا اوروپالی مأمورلرک مؤثر برمرقبه سی آلتنه
 « وضع ایتک لازمدر « دیور . موسیو دوکیرس « ترکیانک بولندیغی حال تذبذب و اغتشاشه
 « نظر آ اصلاحاتک سکونت منتظره نی بخش ایده مامه سی احتمالیله اردولرمنك بوحوالی به
 « کیرملرنده کی لزومه حاضر لنمیدر « دیه سوزینه ختام ویریور .

داها ۱۹۱۲ سنه سی بدایتلرندن بری روسیه ده کی آچیمیانین قاتوخیگوسی بۇغوس
 توبار پاشانی ممالک عثمانیه ارمنیلرینک مختاریتی استحصال وظیفه سیله اوروپا قابینه لری
 نرذینه کوندره شدی که بوده روس سیاستندن بشقه برشی دکلدی .

روسلرک ارمنستان حقنده کی سوء نیتلری سترایچون قوللاندقلری سیاستله فرانسلرک
 سوریه حقنده قوللاندقلری سیاست یکدیگیرینه نه قدر توافق ایدیور .

۱۹۱۳ سنه سی ابتدالرنده پارسده انعقاد ایدن عرب قونفره سی اعضاسندن
 بیروتلی یرمسلمان فرانسلر خارجیه ناظری موسیو پیشونه شویله سویلیوردی :

« — بزکرچه عرب قونفره سی پارسده عقد ایدیورایسه کده مقصدیمز یالکیز
 عربستان ولایتلرنده اصلاحات اجراسنی حکومت عثمانیه دن طاب ایتکدن عبارتدر .
 فرانسه نك سوریه نی اشغال ویا اوراسنی تحت حمایه سنه آلمسنی قطعاً آرزو ایتیمیز . «
 موسیو پیشون فرانسلرک سوریه حقنده برسوعیت بسله مدیکنه بر مثال تشکیل
 ایتک اوزره بومکالمه نی سفیر موسیو بومپاره اوزمان نقل ایدیوردی .

همان عینی تاریخلرده یعنی ۱۹۱۳ سنه‌سی مارتک اون بشنده روسلرده بوغوص
توبار پاشایه عینی سوزلری بلمکده عینی کلمه‌لری تکرار ایدیوردی . پارس روس
سفیری موسیو ایزدولسکیک روسیه خارجیه نظری موسیو سازانوفه یازدینی
مکتوب بومدعای ایدر اثبات ایدر [*]

عرب وارمنی اصلاحچیلرینک عینی زمانده وعینی طرزده مهم اولدقلرینی کوستر
بوتوارد تورکیه‌نک تقسیمحقنه اوزمان فرانسه‌ایله روسیه آره‌سنده قرارلاشدیرلش
اولان سیاستی پک کوزل اثبات ایدر ظن ایدرم .

نهایت ۲۲ مایس ۱۹۱۳ ده روسیه خارجیه نظارتی ارمنی اصلاحاتی ایچون ایلک
آدیمی آتمشدی . موسیو سازانوف اوتاریخده برلین روس سفیرینه یازدینی برتلر افنامه
ایله ارمنستان اصلاحاتی ایچون باب‌عالی نزدنده تشبثات ذویهده بولونمغه راضی اولسنی
آلمانیا حکومتدن طلب ایدیوردی که بوتاریخ اینوس - میدیه خطی بولغار - تورک
حدودی اولق اوزره قبول ایدرک لوندره معاهده ابدائی‌سنی امضایه مجبور اولدیغمز
تاریخلرده یعنی حکومت عثمانیه‌نک بی‌تاب اولدینی زمانلره تصادف ایدر .

عینی تاریخلرده استانبولده ارمنیلرک تظاهرات ملیه‌سی جداً تصورک فوقه‌چقمش
ایدی . ارمنی حروفاتنک تاریخ ایجادینک بیلیم قاچمچی سنه‌سی شنلکلرینی اجرا
ایدن ارمنیلر پک بویوک نمایشر یامیشلر حتی سوقاقلرده ارمنی ملی رنگلرینی حاوی
قونقه‌تیلر آتمقدن بیله چکینمه‌مشلردی . بز بونلره ایوبانه برصبر ایله تحمل ایدیور
وناخوش بروقه‌نک حدوثنه مانع اوله‌جق تدابیر اتخاذایدیوردق . اوصرده بن
استانبول محافظتی اولدیغم حالده ارمنیلر طرفندن دعوت اولوندیغم تقسیم باغچه‌سنه
کیتمش وارمنی ملتیی صوک درجه‌لرده مدح وستایش ایده‌جک صورنده برنطق
ایراد ایتشدم .

روسیه خارجیه نظارینک تکلیفی ۱۸۹۵ سنه‌سنده حکومت عثمانیه تکلیف
ایدلش اولان اصلاحات پروژهنی اساس اتخاذایدرک یکی بر اصلاحات پروژهنی
تنظیمی وظیفه‌سنک دول معظمه‌نک استانبول سفراسنه تودیعندن عبارت ایدی .
انکلتره و فرانسه بوتکلیبی درعقب قبول استیلر . یالکز المانیا ، دول معظمه
سفارت مأمورلرندن ترکیب ایده‌جک اولان قومیسونه باب‌عالی طرفندن تعیین اولونه‌جق
مأمورلرک دخی ادخال ایدلسنی تکلیف ایدیوردی . روسیه قطعاً بوکا یاناشارادی
ونهایت اصل علاقه‌دار دولتک غیابنده تدقیق مسئله‌ایتمک اوزره یکی کویده برتر جانلر
قومیسونونک تشکل ایتمه‌سنه آلمانیا‌نک ده موافقتی استحصال ایلهدی .

دها بوقومیسون ایشه باشلامازدن اول استانبول روسیه سفارتخانه‌سی ، باش ترجمان

ماندلشتامه بر اصلاحات پروژہ سی احضار ایتدیرمشدی . مستقل بردولتک اجزای متممہ سندن اولان واسع برمنطقہ دہ سا کن اولان براقلیت عنصرینک محافظہ حقوق نامنہ اودولتہ بویہ بر پروژہ نک اوتانمہ دن نصل تکلیف اولونہ بیلہ جکنی تقدیر ایتدی ارباب انصافک وجدانہ حوالہ ایدرم . فوق العادہ حائز اہمیت اولسی اعتباریلہ عیناً درج ایدیورم .

پروژہ

در سعادت ۸ حزیران ۹۱۳
ارمنستاندہ پاییلہ جق اصلاحات حقندہ در سعادت روسیہ سفارتی برنجی ترجمانی موسیو ماندلشتام طرفندن تنظیم اولونان (Avent projet) لایحہ مسودہ سیدرکہ آتی دہ کی اساساتہ مبتنیدر :

ارمنستان اصلاحاتی حقندہ فرانسه ، انکلترہ و روسیہ نک در سعادت سفراسی طرفندن قلمہ آلتان مخطرہ (مارت - نیسان ۱۸۹۵) ؛

فرانسه ، انکلترہ و روسیہ نک در سعادت سفیرلری طرفندن ارمنی ولایاتنک امور ادارہ سنہ متعلق تنظیم اولونان اصلاحات لایحہ سی (مارت - نیسان ۱۸۹۵) ؛

ارمنیلرلہ مسکون ولایات شاہانہ دہ تطبیق اولنہ جق اصلاحاتی متضمن ۲۰ تشرین اول ۱۸۹۵ تاریخی فرمان ہایون ؛

اوروپای عثمانیہ کی ولایات شاہانہ یہ دائر اوروپا قومیسونی طرفندن تنظیم اولونان ۱۱ - ۲۳ اگستوس ۱۸۸۰ تاریخی قانون لایحہ سی ؛

۱۹۱۳ سنہ سی ولایات قانونی ؛
جبل لبنانہ متعلق نظامات و پروتوقولر .

۱

۱ — حکاری و سعرد ایلہ بیشریک و ملاطیہ نک اقسام جنوبیہ سی و سیواسک شمال غربی حوالیسی کبی محدود بعض محللر مستثنا اولق اوزرہ ارضروم ، وان ، بتلیس ، دیاربکر ، خرپوط ، سیواس ولایتلرندن یالکیزر ولایت تشکیل اولونہ جقدرد .

- ۲ — بوولایت ادارهٔ تقسیمات آتیہی حاوی اولہ جقدر : سنجاق ، قضا ، ناحیہ .
 ۳ — بو تقسیمات او صورتہ یاپیلہ جقدرکہ اورالردہ سا کن اہالی عرق اعتباریلہ ممکن مرتبہ متجانس بولونسون .
 (۱۸۹۵ تاریخلی سفرای ثلثہ خطرہ سنک یدنجی بندی — ۱۸۹۵ تاریخلی سفرای لایحہ سی مادہ ۷)

۲

ارمنی ولایتک والیٰ عمومی تبعة عثمانیہ دن برخریستیان ویاخود ترجیحاً اوروپالی اولہ جقدرکہ بش سنہ مدتہ و حکوماتک موافقتیلہ باارادۂ سنیہ نصب اولنہ جقدر .
 (برلین معاہدہ نامہ سی مادہ ۱۷ ؛ ۱۸۹۶ تاریخلی کریدنظامنامہ سی مادہ ۱ ؛ جبل لبنانہ عائد نظامات وپرتو قوللر ؛ ۱۸۹۵ تاریخلی سفرای ثلثہ خطرہ سی مادہ ۲ و ۷ ؛ ارمنیلرلہ مسکون ولایات شاہانہ اصلاحات فرمانی بند ۱ .)

۳

- ۱ — والی عمومی ولایتک قوۂ اجرائیہ رئیس در . ولایتک بالجملہ مأمورین اداریه سنی بلا استثنای تعیین وعزل ایدر . گذا ولایتک بالجملہ حکامنی اوتعیین ایدر .
 ۲ — پولیس وژاندارمہ قوتلری طوغریدن طوغری بہ والیٰ عمومینک حکم وادارہ سی التہ موضوعدر .
 ۳ — ولایتدہ محافظۂ انضباط ایچون والیٰ عمومینک طلبی اوزرینہ قوای عسکریہ انک امرینہ تودیع اولونہ جقدر .

(۱۸۶۴ تاریخلی جبل لبنان نظامنامہ سی مادہ ۱ ؛ ۱۸۸۰ تاریخلی اوروپا قومیسونی لایحہ سی مادہ ۲۷ ، ۳۲ و ۴۴ ؛ ۱۹۱۳ تاریخلی ادارهٔ ولایات قانونی مادہ ۲۰ ، ۲۵ و ۲۶)

۴

ولایتدہ والیٰ عمومی نزدندہ ماہیت استشارہ نی حائر بر مجلس اداره بولنہ جقدرکہ اعضای :

۱ — ولایتک مختلف شعبات ادارہ سی رؤسائندن

ب — مختلف جماعت مذہبیہ رؤسای روحانیہ سندن

ث — خدمت حکومت سنیہ دہ شعبات اداره رؤساسنہ معاونت ایدن اوروپالی

مشاور فیلردن

د — مجلس عمومی ولایت طرفندن کندی اعضاسی میانده انتخاب اولونه جق اوچی مسلم و اوچی خرسیان الی اعضادن مرکب اوله جقدر .
(۱۸۸۰) تاریخلی اوروپا قومیسونی لایحه سی ماده ۴۹ ؛ ۱۹۱۳ تاریخلی اداره ولایات قانونی ماده ۶۲ ؛ ۲۵ تشرین اول ۱۸۹۵ تاریخلی فرمان هایون بند ۶)

۵

۱ — مجلس عمومی ولایت مساوی عددده مسلمان و خرسیانلردن متشکل اوله جقدر .

۲ — مجلس عمومی ولایت اعضالی قضالرده بو خصوصده متشکل انتخابات هیئتلی طرفندن رأی خفی ایله انتخاب اولنه جقدر .

۳ — مختلف مسلمان و خرسیان ملتره تخصیص اولنه جق مواقعک عددی هر قضاده آریجه تعیین اولنه جقدر . بوعده ، قضانک نفوس مقدارینه کوره [بومادهک برنجی بندینک ، اساسیله تألیفی قابل اولدینی درجهده] متناسب اوله جقدر .
(جبل لبنان تشکیلاتنه عائد ۹ حزیران ۱۸۶۱ تاریخلی پروتوقول و نظامنامه ماده ۲ ؛ ۱۸۹۵ تاریخلی سفرای ثلثه لایحه سی ماده ۵ ؛ ۱۸۸۰ تاریخلی آوروپا قومیسونی لایحه سی ماده ۶۹ و ۱۹۱۳ تاریخلی اداره ولایات قانونی ماده ۱۰۳)

۶

۱ — مجلس عمومی ولایت بش سنه مدت ایچون انتخاب اولنه جق و سنهده بردفعه ایکی آی مدتله اجتماع عادیده بولنه جقدر . بو اجتماع مدتی والی عمومی طرفندن تمدید اولنه بیلیر .

۲ — مجلس عمومی ولایت کerk والی عمومینک تشبشی و یرک اعضاسندن ایکی ثلثاننک طلبی اوزرینه اجتماع فوق العادهیه دعوت اولنه بیلیر .

۳ — والی عمومی مجلس عمومی ولایتی داغیده بیلیر . بوتقدیرده منتخبلر ایکی آی ظرفنده طوپلانه جق و یکی مجلس عمومی ، امر فسحک تاریخندن اعتباراً درت آی ظرفنده اجتماع ایده جکدر .

۴ — مجلس جمع و فسحی حقنده کی أوامر نام نامی حضرت پادشاهییه اضافه اولنه جقدر .

(۱۸۸۰ تاریخلی آوروپا قومیسونی لایحه سی ماده ۷۳ - ۷۵ ؛ ۱۹۱۳ تاریخلی ولایات قانونی ماده : ۱۱۱ - ۱۱۵ - ۱۲۵)

۷

۱ — مجلس عمومی ولایت منافع ولایت متعلق مواد حقنده قانون تنظیم ایدر .

۲ — بودجه وقانون تنظیمی خصوصنده مجلس عمومی ولایتک صلاحیتی لاقابل اوروپا قومیسونی طرفندن ۱۸۸۰ سنه سنده تنظیم اولنان لایحه نك ۸۲ - ۹۳ نجی ماده لرنده تصریح اولوندینی درجه ده واسع اوله جقدر .

۳ — یاپیله حق قوانین تصدیق عالی حضرت پادشاهی به عرض اولونه حق وایکی آی طرفنده تصدیق ویا ردی حقنده اراده سنیه شرف صادر اوله جقدر . بومدنك انقضاسنده حكومتك سكوتی تصدیق معناسنی تضمن ایده جقدر .

(۱۸۸۰ تاریخلی اوروپا قومیسونی لایحه سی ماده ۸۲ - ۹۳ ؛ ۱۹۱۳ تاریخلی اداره ولایات قانونك ۱۲۳ ، ۱۲۴ ، ۱۲۸ - ۱۳۵ نجی ماده لری)

۸

۱ — سنجا قورده اداره مجلسلرینه متصرفلر ریاست ایده جك و مجالس مذكوره سنجا ق رؤسای مأمورینیه جماعات مذهبییه رؤسای روحانیه سندن و قضا مجالس اداره لری طرفندن منتخب اوچی مسلمان و اوچی خریستیان آلتی اعضادن متشكل اوله جقدر .

۲ — قضا مجلس اداره لری قائم مقاملرك تحت ریاستنده بولونه حق وقضا رؤسای مأمورینیه جماعات مذهبییه رؤسای روحانیه سندن و ناحیه مجلسلری طرفندن منتخب (ایکیسی مسلمان ، ایکیسی خریستیان) درت اعضادن مرکب اوله جقدر .

۳ — بو مجلسلرك وظائفی اوزوپا قومیسونی طرفندن ۱۸۸۰ سنه سنده تنظیم اولونان لایحه نك ۱۱۵ - ۱۱۶ و ۱۳۹ - ۱۴۰ نجی ماده لری احكامنه توفیقاً تعیین اولونه جقدر .

(۱۸۸۰ تاریخلی اوروپا قومیسونی لایحه سی ماده ۱۱۴ - ۱۱۵ - ۱۱۶ - ۱۳۸ ، ۱۳۹ و ۱۴۰ ؛ ۲۰ تشرین اول ۱۸۹۵ تاریخلی فرمان هایون ماده ۶)

۱ — هر ناحیه نك دائره اتساعی ، بمكن اولدینی مرتبه عینی عرقه منسوب قریه لك بر ناحیه یر ارتباطی تأمین ایده جك صورتده تعیین اولنه جقدر .

۲ — هر ناحیه بر مدیر طرفندن اداره اولونه جقدر . اهالی طرفندن منتخب و اقلی درت و اعظمی سكز اعضادن مرکب بر مجلس مدیره معاونت ایده جقدر . بومجلس ، مدیر ایله معاونتی اعضاسی میانندن انتخاب ایده جقدر . مدیر ، اکثریتی تشکیل ایدن عرقه منسوب جماعتدن و معاونی دیگر طرفدن انتخاب اولونه جقدر .

۳ — اهالیسی مختلط اولان ناحیه لرده اقلیت ، لاقل یکریمی بش خانه مقدارنده بولونمق شرطیله مجلسده اهمیت نسبتنده تمثیل ایدیه جقدر .

۴ — ناحیه مجلسلرینك وظائفی اوروپا قومیسونی طرفندن ۱۸۸۰ سنه سننده تنظیم اولنان لایحه نك ۱۶۳-۱۶۸ نجی ماده لری احکامنه توفیقاً تعیین اولونه جقدر . (۱۸۸۰ تاریخی اوروپا قومیسونی لایحه سی ماده ۱۶۲-۱۶۸ ؛ ۱۸۹۵ تاریخی سفرای ثلثه اصلاحات لایحه سی ماده ۷ ، ۸ ، ۹ ؛ ۲۰ تشرین اول ۱۸۹۵ تاریخی فرمان هایون ماده ۷ ، ۸ ، ۹)

۱۰

۱ — هر ناحیه ده والی عمومی طرفندن منصوب و ناحیه ده اکثریتی تشکیل ایدن جماعت دنیان متدین بر صلح حاکمی بولونه جقدر . بوندن ماعدا هر قضامرکزنده بر صلح حاکمی بولونه جقدر .

۲ — صلح حاکمی :

۱ — مواد جزائییه ده : عادی قباحت درجه سننده کی جنحه لری بلا استیناف و بشیوز غروشدن زیاده جزای نقدی ویا اوچ آیدن زیاده حبسی مستلزم اولمیان جرملری قابل استیناف اولمق اوزره

ب — مواد حقوقیه ده : بیک غروشه قدر حقوق و تجارت دعوالرینی بلا استیناف و بش بیک غروشه قدر عینی خصوصه متعلق دعاوی بی قابل استیناف اولمق اوزره رؤیت ایدر .

۳ — صلح حاکمی ، صلح محکمه سی امورینی تدویر ایدر . و بش بیک غروشی متجاوز دعاویده بیه طرفینك طلبی اوزرینه تسویه اختلافات ایچون حکملر اراؤه

ایده بیلر . بویله حکم تعیینی صورتیله ویریه جک قرارلره طرفین حق استینافلرندن نکول ایده جکلر در .

۴ — سنجاقلرده محاکم یا لکیز حقوق محکمه سببی حاوی اوله جقدرکه والی عمومی طرفندن منصوب بر رئیس ایله ، بری مسلمان دیکری خریستیان ایکی شهادتنامه لی حاکمدن متشکل اوله جقدر . سنجاقل محاکمی ، بش بیک غروشی متجاوز حقوق و تجارت دعوالرینی بدایه صلح حاکملری طرفندن حقوق و تجارت دعوالرنده ویریلان قرارلری استینافاً رؤیت ایدر .

۵ — سنجاقل محکمه لرینک جنایت قسملری یرینه سیار محاکم جنایه احداث ایدلمشدر . بو محکمه لر سنجاقل محکمه سنک مربوط اولدینی محکمه استیناف طرفندن کمدی اعضالری میاننده انتخاب اولونه جق بر رئیس ایله ینه عینی محکمه استیناف طرفندن سنجاقل صالح حاکملری اراسنده ارائه اولونه جق بری مسلم و دیکری خریستیان ایکی اعضادن تشکل ایدر .

۶ — محکمه جنایت ، تبیین ایده جک لزومه کوره قضالرك کافه سنده نوبته اخذ موقع ایدر .

۷ — هر قضاده بر مستنطق بولونه جقدر . قضایه مواصلتنده محکمه جنایت رئیس تحقیقاتی ختام بولان و کندیسنه در حال ، تودییی احجاب ایدن دعاوی ایله هنوز در دست تدقیق بولنان دعاوینک بر رد فترینی مستنطقدن طلب و اخذ ایده جکدر . بونلرده مخالف نظام بر حال و یا سببسز تأخرات وقوعی کورورسه در حال کیفیتی محکمه استیناف رئیسنه راپورله بیلدیره جکدر .

— محکمه جنایت ، قباحت و جنبه مائه لرندن دولای صلح حاکملری طرفندن ویریلان حکملری استینافاً تدقیق ایدر . مواد جنائیه یی و بشیوز غروشدن زیاده جزای نقدی و یا اوچ آیدن زیاده حبسی مستلزم جرایمی بدایه و قطعاً حکم ایدر .

۹ — لا اقل الی محکمه استیناف بولونه جقدر . بو محاکم هر بری والی عمومی طرفندن منصوب شهادتنامه لی حکمدن بر رئیس ایله کرک لاجل الاستیناف کندیسنه تودیع اولونه جق دعاوی حقوقیه یی رؤیت ایتمک و کرک سیار محاکم جنایه ره رئیس یتشدیره بیلیمک ایچون لزومی قدر هیئتدن متشکل اوله جقدر . محکمه استیناف بر رئیس و ایکی اعضانک حضوریه نظاماً تأسس ایدر . فضله اوله رق بر مدعی عمومی و مقدار کافی مدعی عمومی معاونلری بولونه جقدر .

۱۰ — احتیاج کوریلان مواقعده تجارت محکمه لری تأسس ایدیه جکدر .

بونلرک اجرای وظیفه ایستدیکي محالرده محاکم حقوقیه دعاوی تجاریه ابله اشتغال ایدمه حکدر.

۱۱ — محاکم شرعیه نك صلاحیتی صورت واضحه ده تعیین اولنه جق ولایتك دیگر محاکمی وظائفه تجاوز اتمه ملرینه والی عمومی طرفندن دقت ایدیه جکدر . حکام شرع ولایتك دیگر محاکمی ریاست وظائفی عهده لرنده جمع ایدمه جکدر .

(۱۸۹۵ تاریخی سفرای ثلثه اصلاحات لایحه سی ماده ۲۹ - ۳۹ ؛ ۱۸۸۰ تاریخی اوروپا قومیسونی لایحه سی ۱۲۵ - ۲۶۳)

۱۱

۱ — ولایتده برپولیس وبرژاندارمه طابورلری corps تشکیل اولنه جقدر . بو طابورلر ولایتك مسلم وخریستیان اهالیسندن طوپالنه جقدر .

۲ — طابورلرک ترتیب وتنظیمی وباش قوماندانلی خدمت دولت علیه ده بولونان آوروپالی ضابطانه تودیع اولنه جقدر .

۳ — ناحیه لرده کوی بکجیلری احداث اولونه جقدر . بونلر ناحیه مجلسلری طرفندن تعیین اولنوب مدیرلرک امری آلتنه موضوعدرلر .

(۱۸۹۵ تاریخی سفرای ثلثه اصلاحات لایحه سی ماده ۱۸-۲۱ و ۲۰ تشرین اول ۱۷۹۵ تاریخی فرمان هایون ماده ۲۴)

۱۲

۱ — ولایتده مقیم قرعه افرادی حال حضرده خدمت عسکریه لرینی اوراده ایفا ایدمه جکدر .

۲ — خفیف کرد سوارلی آلایلری (اسکی حمیدیه آلایلری) ترخیص اولنه جقدر . (۱۸۹۵) تاریخی سفرای ثلثه اصلاحات لایحه سی ماده ۲۵ و ۱۸۹۵ تاریخی فرمان هایون ماده ۲۸)

۱۳

۱ — ولایتك .أمورین ملکیه وعدلیه سی مسلمانلرله خریستیانلر آراسنده مساوی مقدارده انتخاب اولونه جقدر .

۲ — متصرف وقائمقاملرک تعییننده مختلف عرقلره منسوب اقوامک مقداريله بونلرک منافع اقتصاديله لرینک اهمیتی نظر اعتباره آله جقدر .

(۲۰ تشرین اول ۱۸۹۵ تاریخی فرمان هایون ماده : ۵)

۱۴

۱ — یالکزی رلی اهالی مقیمه انتخاب ایتک وایدملک حقندن استفاده ایده جکلردر .

(۱۸۹۵ تاریخی سفرای ثلثه اصلاحات لایحه سی ماده : ۲۴)

۲۰ تشرین اول ۱۸۹۵ تاریخی فرمان هایون ماده : ۲۷)

۱۵

۱ — ولایتده نشر اولونه جق قوانین ، ارادات ، اوامر ، تبلیغات عمومیه واعلانات رسمه ، ولایتده باشلوجه مستعمل اوچ لسان اوزرینه (ترکجه ، ارمنیجه ، کردجه) یازيله جقدر .

۲ — عرضحال ، استدعا و مأمورین ملکیه وعدلیه ویريله جک بتون اوراق ، اصحابنک انتخابنه کوره بو اوچ لساندن بريله یازيله جقدر .

۳ — محکمه لرده دعاوی مدافعه سی علاقه دارانک انتخابنه کوره کنندی لسانلری ایله یازيله جقدر .

۴ — محاکم اعلامی ترکجه تنظیم و بوکاطر فینک لساننده برترجه سی ربط اولنه جقدر .

(سفرای ثلثه لایحه سی ماده ۴۰ ، اوروپا قومیسونی لایحه سی ماده ۲۲ داخلیه نظارتنک ۶ نیسان ۱۹۱۳ تاریخی ایله عرب ولایتلرنده تعمیمی)

۱۶

۱ — ولایتده ساکن ملتلرک هربری هر درجه ده خصوصی مکاتب تأسیس و اداره حقنی حائزدر .

۲ — بومکتبلرک احتیاجاتی ایفا ایچون افراد ملت اوزرینه خصوصی ویرکولر طرح ایده بیلیر .

۳ — ابتدائی مکتبلرنده تدریس لسان ملی اوزرینه اجرا ایديله جکا ر .

۴ — بومکتبلرک تفتیش و نظارتی والی عمومی به ، هائدرکه ولایتک نظامات داخله سیله موضوع قواعد توفیقاً ایفا ایدم جکدر .

۵ — خصوصی مکتبلرده ترک لسانک تحصیل مجبوری اولاجقدر .

(۱۸۸۰ تاریخی اوروپا قومیسونی لایحه سنک ۱۴ نجی فصلی)

۱۷

والی عمومی نک تحت ریاستنده تشکل ایدم جک . بر قومیسون مخصوص اراضی غصب ایدلمش اولان ارمنیلرک نه شرائط التنده اموال مغصوبه لرینک استرداد ویا بونلرک تقدماً ویا اراضی اعطاسی صورتیله بدل مثلارینک تضمینی استحصا ایدم جکلرینی تعیین ایدم جکدر .

(سفرای ثلثه اصلاحات لایحه سی ماده ۲۶ ؛ ۱۸۹۵ تشرن اول تاریخی فرمان هایون ماده ۲۹ .)

۱۸

ارمنی ملتینک (ساحاناتروتیون) دنیلان ۱۸۶۳ تاریخی نظامات داخله سی و سلاطین عظام طرفندن معطی براترله حائز اولدقلری حقوق و امتیازاتک حلالدن مصونیتی صورت قطعیه ده تعهد اولنه جکدر .

(سفرای ثلثه مخره سی ۱۱ نجی بند)

۱۹

ولایت داخلنده کی اراضی به مهاجرین اسکان ایدلمیه جکدر .

۲۰

ولایت خارجنده و بتخصیص اطنه جوارنده ساکن ارمنیلرک شرائط حیاتیه لرینک تعدیلی ایچون بالاده بیان اولونان اساسات دائره سنده احکام مخصوصه نشر اولونه جکدر .

(سفرای ثلثه مخره سی ماده : ۱۲ ؛ اصلاحات فرمان هایونی ماده ۴)

۲۱

حکومت عثمانیه و دول اجنبیه مرخصلرندن متشکل بر قومیسون مخصوص ولایتک

نظامات داخلیه سنی و یکر منجی ماده ده مذکور احکامی اشبولا یخده مندرج اساسات دن ملهم اوله رق تنظیم ایده جکدر .

۲۲

بوا حکامک تمامی اجراسنی دول اجنبیه متعهدر .
(سفرای ثلثه مخطر سی ماده ۸ و فرمان هایون ماده ۳۲ و ۱۸۹۶ تاریخلی کرید
نظامنامه سی ماده ۱۴)

بو پروژنه ک قبولندن اعظمی برسنه صو کره ارضروم ، سیواس ، وان ، بتایس ، دیاربکر و معموره العزیزولایتلرینک روسیه حمایه سنه ودها طوغریسی روسیه نك اشغالنه هیچ شبهه ایتمه ک لازمکیر ظن ایدرم .

بو پروژنه ک چین مذا کره سنه آلمان دلکسی دائما حکومت عثمانیه نك محافظه حقوقی طرفنی التزام ایتمش وروس دلکسی بو حقوقی نه قدر ممکنسه اوقدر بالطله لامغه ساعی بولونمشدی . فرانسه وانکلز دلکلی روس دلکسنه یاردا قجیلک ایدیور . اوستریا وایتالیا دلکلیده آلمان مأمورینک نقطه نظرینه طرفدار کورونیورلردی . ۱۹۱۳ سنه سی تموزینک اوچنده اجتماعه باشلایان قومیسون ۲۳ تموزه قدر متعدد دفعه لر انعقاد ایتمش ایسه ده ایلی هیچ بر نتیجه یه اقراران ایتدیره مه یه رک داغیلمشدی . زیرا روسلرک مقصدی مطلقا ارمنستان ایچون بالاده کی پروژه نی قبول ایتدیرمک المانلرک املی ایسه حکومت عثمانیه نی ممکن مرتبه صیانت ایده بیلمکدی .

نهایت موسو دو کیرس ۱۹۱۳ سنه سی ایلولنده آلتی ماده لک بر اصلاحات پروغرامی اساساتی آلمان سفیری بارون فون وانقهایمه قبول ایتدیرمکه موفق اولدی . واوزمان مذا کرات صدر اعظم و خارجیه ناظری سعید حلیم پاشایله بوا یکی سفیراره سنه جریان ایتمکه باشلادی . بو پروغرامک اساسانه واقف اولدقن صو کرا بونک خارجی تضییقاته حاجت قالمق سزین حکومت عثمانیه طرفندن طوغریدن طوغری به تطبیقه امکان بولنه بیله جکنی اکلادق و بوتون ممالک عثمانیه به شامل اولق اوزره پک واسع بر اصلاحات عمومیه پروژه سی قرار لاشدیرمق سفیرلریمز واسطه سیله دول معظمه به تبلیغات اجرا ایتدک . بو پروژه موجبنه ممالک عثمانیه آلتی مفتش عمومیلک منطقه سنه تقریق ایدیه جک و بونلرک ایکسی شرقی اناطولی و لایتلرندن ترکب ایده جکدی .

برایستور دق که بوا یکی شرقی آناتولی مفتش عمومیه کنی انکیزلره ویردم و بوسایده روس انترقه سندن قورتولهلم. بناء علیه بزه بویه ایکی مأمور و یروب ویرمه جه کنی سیرادوار غرهیدن استمزاج ایتمسی یازدیغمز لوندره سفیری توفیق پاشا انکیزلرک بوفکره پک ممایل اولدقلری جوانی و بر دیکندن صدراعظم پاشا در عقب رسماً مراجعت ایتدی. بوتکلیف انکلتزه حکومتی طرفندن قبول اولونور اولونماز روس تاشی صویه دوشه جه کدی. اوز بش کون صو کره انکلتزه حکومتی روسیه نك موافقتی اولمادن انکیز مأمور لر نك شرقی آناتولی ولایتلرینه تعییننه موافقت ایدمه جه کنی جوانی ویرنجه بوتون امیدلریمز محو اولدی. و آرتق آکلادق که انکیزلر بزی کاملاً روس آمالنه فدا ایتمکله قرار ویرمشلردی.

چارناچار صدراعظم پاشا ایله روس و آلمان سفیرلری آرسنده باشلامش اولان مذاکراته دوام اولوندی، و ۸ شباط ۱۹۱۴ تاریخنده صورتی عیناً درج ایتدیکم ائتلافنامه روسیه مصاحتکنذاری موسیو غولکویچ و سعید حلیم پاشا طرفندن امضا ایدلدی.

۲۶ کانون ثانی و ۸ شباط ۹۱۴ تاریخلی تورک و روس ائتلافنامه سی

[*] متیندر

صدراعظم و خارجیہ ناظری پرنس سعید حلیم پاشا حنر تلرله روسیه سفارتی مصاحتکنذاری موسیو قونسطانطن غولکویچ جنابلری بیننده شرقی آناتولینک ایکی منطقه سی ریاستنه ایکی مفتش عمومینک تعیینیه برابر عینی زمانده باب عالی طرفندن دول معظمیه آتیده کی نوطه نك ارسالی تقرر ایتشد:

« اجنی ایکی مفتش عمومی شرقی آناتولی نك ایکی منطقه سی ریاستنه کوندربله جه کدر. موسیو ... ارضروم، سیواس، طریزون و لایتلرینی حای منطقه یه و موسیو ب ... وان، بتلس، خربوط، دیاربکر و لایتلرینی محتوی منطقه یه کیده جه کدر.

مفتش عمومی لر منطقه لری داخلنده امور اداریه و عدلیه یی و پولیسی ایله ژاندارمه یی نفتیش ایدمه جه کدر.

امنیت عمومی قوتلری غیر کافی کدیکی تقدیرده مفتش عمومینک طلبی اوزرینه صلاحیتی داخلنده اتخاذ اولمان تدابیرک اجرا سیچون قوای عسکریه اونک امرینه آماده بولوندریله جه کدر. مفتش عمومی لر، ایجاب حاله کوره سوء اداره و اقتدار سرزلغی کوردکلی بتون مأمورلری عزل و قانوناً شایان جزا بر حرکتدن دولای قباحتی

اولانری عدلیه به تودیع ؛ عزل ایدیلن معیت مأمورلری یرینه قوانین نظامات ایله معین اوصاف مطلوبه بی وکفایتی حائز مأمورین جدیده نصب واقامه ایدرلر . بیوک مأمورلرک تعیینی خصوصی حکومت سنییه عرضه حق وصلاحیتلری اوله جقدر . بتون عزل ایشلرنده نظارت عائدہ سنی بوباده مختصر معلوماتی حاوی تلغرافله کیفیتدن خبردار ایده جکلر و بوندن اعتبار آسکیز کون ظرفنده بومأمورلرک دوسیه سنی ومفصل اسباب موجبہ لایحه سنی کوندره جکلر در .

تدابیر عاجله اتخاذنی مستلزم احوال مهمه ده مفتش عمومیلر لاینعزل اولان مأمورین عدلیه حقنده در حال ایشدن ال چکدرمک حقندن استفاده ایده جکلر در . شوشروط ایله که کیفیت هان عدلیه نظارتنه بیلدیره جکلر .

والیلر طرفندن حقلرنده تدابیر زجریه مستعجله اتخاذنی موجب احوال وقوعی تسین ایتدیکی تقدیرده مفتش عمومیلر تلغرافله کیفیتی داخلیه نظارتنه اشعار ایده جکلر در . نظارت مشاور الیهادر حال ایشی مجلس وکلایه تودیع ایده جک ومفتش عمومی تلغرافنامه سنک ورودی تاریخندن نہایت درت کون ظرفنده بوخصوصده برقرار اعطا اولنه جقدر . اراضی اختلافاتی طوغریدن طوغریه مفتش عمومیلرک مراقبه سنی التنده فصل اولنه جقدر .

مفتش عمومیلرک وظائفه دائر دها مفصل تعلیمات انلرک تعیینندن صکرم وکندیلریله بالمشاوره تنظیم اولنه جقدر .

اون سنه لک مدتک امتدادنجه مفتش عمومیلک مقاملری منحل اوله جق اولورسه باب عالی مذکور مفتش عمومیلرک انتخابی ایچون دول معظمه نك معاونت خیر خواهانہ سنه انتظار ایدر .

قوانین ومقررات وتبلیغات رسمیه هر منطقه ده السنه محلیه اوزرینه نشر اولنه جقدر . هرکس محاکم حضورنده ودوائر رسمیه ده - مفتش عمومی بونی قابل اجرا کوردیکی حالده - کندی لسانی استعمال حقنی حائز اوله جقدر . محاکم اعلاناتی ترکجه یازیله جق ویا ممکنسه ، علاقه دارانک لسانیلر برترجه سنی اوکا ربط اولنه جقدر .

هر عنصرك ولايتلر معارف بودجه لرنده کی حصه سنی معارف نامنه جبات اولونان ویرکویه اشتراکی نسبتنده تعیین اولنه جقدر . حکومت سنیه جماعات مختلفه منسوبینک کندیلرینه تائد مکتبلرینی اداره ایتلرینه اصلا ممانعت ایتیه جکدر .

هر عثمانلی حال حاضر و آسایشده خدمت عسکر به سنی ساکن اولدینی عسکری مفتشک دائره سنده اجرا ایده جکدر . معافیه حکومت سنیه امرا خیره دکن یمن عسیر ونجدکی مواقع بعیدیه مملکتک هر قسمندن اهالی ساکنه نك نسبتته کوره بریه اردوسنه عسکر طوپلایه جق وبوندن ماعدا بحریه اردوسنه کافه ممالک عثمانیه ده قرعه نفرائی قید ایده جکدر .

حمیدیه آلایلری احتیاط سواری صنفنه تحویل ایدیله جکدر. سلاحلری عسکری ده پورلنده حفظ اولنه جق وائلرمه بالک ز سلاح التنه جلب اولوندقلری ویا مانووره زمانلرنده توزیع اولنه جقدر. مذکور آلایلر بولوندقلری دائره نك مربوط اولدینی منطقه فرقه قوماندانلرینک امری آلتنه وضع اولنه جقدر. حال حاضرده آلائی طابور و مفرزه قوماندانلری اردوی هایون نظامیه ضابطانی میانندن انتخاب اولنه جقدر. بو آلائی افرادی برسنه مدله خدمت عسکریه ایله مکلف اوله جقدر. آلایه قبول ایدلمک ایچون بتون طاقترلرله برابر آتارینی کندیلری تدارک ایتمک مجبوریتنده درلر. بو مجبوری قبول ایدن محاللرده بلا تفریق عرق و مذهب هر شخص مذکور آلایلره قبول اولونه بیله جکدر. سلاح التنه جمع اولوندقلری ائنده ویا مانوورا صره سنده بو طابورلر نظامیه طابورلری کبی تدابیر انضباطیه تابع طوتیه جقدر ..

ولایات مجالس عمومیه لرینک صلاحیتی ۱۳ مارت ۱۳۲۹ (۱۹۱۳) تاریخلی قانون احکامنه کوره تعیین اولنه جقدر.

اڭ قیصه برمدته - بومدت ممکن اولدینی قدر برسنه یی تجاوز ایتیه جکدر - مفتش عمومیلرک نظارتی التنده یایله جق قطعی برتحریر نفوس ایکی منطقه داخلنده ادیان و جماعات والسنه مختلفه نك برنسبت صحیحه سنی تعیین ایده جکدر. اووقته قدر مجالس عمومیه و انجمن اعضای منتخبه سی وان وبتلیس ولایتلرنده نصفاً مسلم و نصفاً غیر مسلم اوله جقدر. ارضروم ولایتنده - تحریر نفوس برسنه ظرفنده اجرا اولونمادیقی حالده - مجالس عمومیه اعضای سالف الذکر ولایتلرده اولدینی کبی مساوات اساسی اوزرینه انتخاب اولنه جق در. سیواس، خرپوط و دیاربکر ولایتلرنده مجالس عمومیه اعضای شمیدین نسبت قاعده سنه توفیقاً انتخاب اولونه جقدر. بونک ایچون قطعی تحریر نفوسه دکن مسلمان منتخبلرک عددی صوک انتخاباته اساس اتخاذ ایدیلان لیسته لره کوره تعیین و غیر مسلملرک عددی دخی کندی جماعتلری طرفندن ابراز اولنه جق لیسته لره نظراً تقدیر ایدیه جکدر. معافیه، موقت اولان بواصول انتخاب شاید بعض مشکلات مادیه دن دولای غیر قابل تطبیق کورولورسه مفتش عمومیلر سیواس، خرپوط، و دیاربکر ولایتلری مجالس عمومیه سنده کی اعضا موافقت تقسیم ایچون بو ولایتلرک احتیاجات و شرائط حاضر سنده ده موافق دیگر برنسبت اصولی تکلیفنه صلاحیتدار اوله جقدر.

مجالس عمومیه انتخاباتی نسبت قاعده سنه توفیقاً اجرا اولنه جق ولایاتک جمله سنده اقلیت طرفی انجمنلرده احراز موقع ایده جکدر.

مجالس اداره یه انتخاب اولنان اعضا کافی السابق یاری یاریه مسلم و غیر مسلم اوله جقدر. منحل اولدقجه پولیس و ژاندارمه قیدی خصوصنده - مفتش عمومیلرجه

بر محذور کور و لمديکي حاله - ايکي منطقه داخلنده مسلم وغير مسلملر آراسنده مساوات اساسي تطبيق اولنه جق در . ينه بو ايکي منطقه داخلنده عيني مساوات اساسي ممکن اولديني قدر ديگر مأموريتلرک توزيعی خصوصنده دخي تطبيق اولنه جقدر .
تأییداً للمقال بالاده مذکور الاسامی طرفلرندن اشبو ائتلافامه امضا وزیری تختیم ایدلشدور .

در سعادت ۲۶ کانون ثانی ، ۸ شباط ۱۹۱۴

(امضا)

امضا

موسیو سلاویچ

غولکدو بیج

روسلر بو ائتلافامه یی کندیلری ایچون جدا بویوک بر موفقیت سیاسیعه عدايدرلر . بونک درجه سنی آ کلامق ایچون روس مصلحت کنذاری موسو و غولکدو بیجک خارجیه ناظری موسیو سازونوفه یازدینی تلغرافنامه نک آتیده کی فقره لرینی اوقومق کفایت ایدر .
روسیه سفیری دیورکه [۰] « بوغوص نوبار پاشا بکا ترک ارمنیلرینک مختاریت ویا تبدیل تابعیت مسئله سنی میدانیه چیقارمقی اصلا ایستمدکلرینی و انلرک یکنانه مقصدی برلین معاهده سننده مندرج بولونان و ۱۸۹۵ سنه سننده روسیه و فرانسه و انکلتره طرفندن تنظیم اولنوب بو آنه قدر منسی قالمش اولان اصلاحاتک حیز حصوله چیقارلمسی ایدوکنی تکرار ایتدی . » و الحاصل ذات عالیلری نک (موسیو سازانوف) بالذات وقوعبولان تشبئی اوزرینه قاعده نسبتیه توفیقاً انتخاب اولنه جق مجالس عمومیه انجمنلرنده اقلیتک اخذ موقع ایتسی تأمین ایدیه بیلدی . بناء علیه ۲۶ کانون ثانی ۱۹۱۵ تاریخلی ائتلاف نامه بلاشبهه ارمنی قومنک تاریخنده دهامسعود بر زمان جدیدک ابتداسنی ارائه ایدر . صرف اهمیت سیاسییه سی اعتباریه ائتلافنامه مذکور ، بلغار اکسار خلفی بالاحداث بلغار قومنی روم وصایتندن قورتاران ۱۸۷۰ فرمانیه مقایسه ایتک قابلدور . ارمنیلر کندیلرینک ترک بویوندروغندن تخلصلری ایچون ایلک آدیم آتلدیغنی حس ایتملری قابل دکلدر . ۲۶ کانون ثانی ۱۹۱۴ ائتلافنامه سی عینی زمانده روسیه نک بین الدول موقعی ایچونده بیوک بر اهمیت حائزدر . فی الحقیقه صدر اعظم ایله روسیه ممثلی طرفندن امضا ایدلمش و ترکیایی ، روسیه یه قارشو ، دول اجنبیه یه معین المأل بر نوطه ارسالنه مجبور قیلمشدر ارمنی مسئله سننده روسیه نک باشلوجه رولی صورت رسمیه ده نوعما تصدیق وایستفانوس معاهده نامه سنک ۱۶ نجی ماده سی بو صورته تأیید ایدلمش دیمکدر . بویکفیت روسیه نک بین الملل شرف و حیثیتنه حسن تأثیر ایتکدن و حکمدارینک نامنی شرق قریب خرسیتیلرلی قایلرنده یکی بر هاله نورانی ایله احاطه ایتکدن خالی قالمیه جقدر .
ارمنی مسئله سننده باب عالی ایله بر ائتلاف حصولی ضمننده سفیر ، مشکلات

عظیمه اقتحام ایتمک مجبوریتنده قالدی . بر طرفدن ارمنیسارک ممکن مرتبه واسع اصلاحات الله ایتملی حقنده کی امل طبعیلرینی ، دیگر طرفدن اصلاحات متصوره یی لاشی مرتبه سنه ایندیرمکه چالیشان بو مقصدله لایحه مزک بتون اساسلی اقسامنه اعتراض ایدن باب عالینک مقاومت عنودانه سنی حسابیه قاتمق لازمدی . المانیایه کلنجه ارمنی مسئله سنده بزمه اکلشه مقدمه ایکی مقصدی واردی : بری باب عالی یه ترکیانک منافعنک محل اولمیان دها خفیف اصلاحاته موافقت صورتیه روسارک دها واسع اصلاحاتنک اوکنه کچدیکنی سویلیه ییلمک ، دیگر کی کندی منطقه نفوذی داخلنده عد ایتدیکی و بناءً نظر اهمیتدن دور طوتمق ایستمدیکی اطنه و حوالیسنده ساکن ارمنیسارک توجه و خشنودیسنی قازانمق ایدی . بوسیمله المانیانک حرکتی دائماً خالصیتدن اوزاق بولونمش و کندی التزامی ارمنیسار ایچون بر کوسترش طرزنده قالمشدر . حقیقت حالده المان دیپلوماتلری ترکسارک صادق مشاورلری ایدیلر .

امضا

غولمه و.ج

روس مصلحتکننداری بو ارمنی اصلاحاتی ارمنستانک روسلر طرفندن اشغال ایچون آتیلش بر آدیم تلقی ایدیورکه بوندن دوغرو برشی اولاماز . موسقوف سیاستنک ارمنی اصلاحاتندن مقصدی نه اولدیغنی پک کوزل اظهار ایدن بوسطرلرک روس طورونجی کتانه نصلدر چ ایدیله ییلمش اولدیغنه حیرت ایدیورم . هر حالده « حناب حق جانیره اعتراف جرم ایتدیرمش » دیمکده کندی حقی بولیورم . روسلر بوضوک سنه لرده قافقاسیا ارمنیلرینه قارشو سیاستلرینی تبدیل ایتمشدری . اولجه ارمنیلری تضییق آلتنده بولوندر دقلرندن دولایی حقیق ارمنی اختلاجیلرینک روسیه یه قارشو دائماً عدم امنیت واعتماد بسله مکده اولدقلرینی نظر دفته آلا بوسقوف شیطنتی در عقب تبدیل استقامت ایتش ، آچیانرین مناسرتینک مقده مصادره ایدلش اولان بوتون املاکنی اعاده ارمنی محکومین سیاسییه سی حقنده عفو عمومی اعلان ایتمک وسارّه کبی لطفکارلغه باشلامشدی .

بوسیاست اوزمانه قدر روسلردن نفرت ایدن ارمنی اختلاجیلرینکده کندیلرینه تمایلی موجب اولمشدی . بوغوس نوبار پاشانک آرووپاده ابراز فعالیتیه باشلامسندن صوکره وبالخاصه ۱۹۱۳ سنه سی واسطنده ارمنی اصلاحاتی حقنده روس تشبثاته مانع اولمق خصوصنده بزه معاونت ایتلرینی و آرتق بالقان محاربه سی ختام بولدیغنی ایچون بوندن صوکره کوردلری دها زیاده تحت انضباطده بولندیرمق وبوسایه ده ارمنیسارک رفاهنی تأمین ایتمک بزجه ممکن اولاییله جکنی برقاچ دفعه طاشناقسوتیون رؤساسنه بیان ایتمشدک .

بونلرک کافه سندن آلدیغمز جواب « مادمکه دول معظمه ایشه باشلامشدر آررق بوندن صرف نظر ایتک بز جه ممکن دکلدر ! » طرزنده ایدی .

۸/شباط/۱۹۱۴ ائتلافنامه سی بزم ایچون نه قدر آلم و روسلر ایچون نه قدر موجب انشراح اولور ایسه اولسون حکومت عثمانیه بو ائتلافنامه ک بونون موادی نی تطبیق ایتمکه تمامیه قرار ویرمشدی فقط روس سیاستی ایچون احداث مواعده مشکلاتی تصور اولنور ؟

اونلر ایچون مقصد شرقی آنادولیده حضور و سکونک قطعاً پایدار اولماسی دکلکی ؟ بونک ایچون اولار منیلری حمایه ایتک و اونلرک لهنه اوروپانک حسیات مرتحسکارانه سی اوایلدر مق لازمدر . فقط متعاقباً کورد بکلرینی و بکلرن ده از یاده صاحب نفوذ اولان مشایخی تشویق ایدرک بونلری هم حکومت و همده ارمنیلر علیه نه قیام ایتدیرمک ایجاب ایدر . بو مطالعه نک سو قیله روسیه حکومتی بر طرفدن معهود بدر خانی عبدالرزاق بکی روسیه داخلنده حمایه ایدرک کویا کوردستان پرنسلیکی تشکیلی ایچون برچوق پارملر ویرمش بر طرفدن ده بتلیسده کی سیدطه بی بتلیس قونسولوسی واسطه سیله حکومت علیه نه قیام ایتدیرمشدر . بونی موسیو ماندلشتام انکار ایتمکه چالیشیور سه ده هر حالده حقیقتی ستر ایتک ممکن دکلدر .

ارمنی اصلاحاتی مسئله سی بو طرزنده جریان ایدوب دورورکن حرب عمومی ظهور ایتشدی . حکومت عثمانیه آلمانیا ایله عقد ایتدیکی اتفاق ایجاباتندن اوله رق ایر کچ حربه اشتراکه مجبور اوله جغنه آمین ایدی . بناء علیه بونک مدعش واوزون اولان حرب عمومی سنهلرنده اصلاحات داخلیه ایله اشتغال ایتک ممکن اولامایه جغندن شرقی آناتولی ولایاتی ایچون جلب ایدمش اولان ایکی مفتش عمومینک ادامه مأموریتنه لزوم کورمه مشدی . ذاتاً بزم یکانه غایه من بو حرب عمومی سایه سننده استقلال داخلیمزه بر ضربه تشکیل ایدن نه قدر مقررات دولیه وارسه بونلرک کافه سندن قورتلوق وبعدها کندهی مملکت مزده شرائط محلیه نک ایجاب ایده جکی اصلاحاتی بالذات کندیمز یا پهرق حر و مستقل ملت لر کی یاشامق ایدی .

قاییتو لاسیونلری و جبل لبنان امتیازاتی رفع ایتک اخص آملار اولدینی کی صوک زمانده روسیه نک جبر و تضییق اثری اوله رق قبول ایتدی کمز شرقی آناتولی اصلاحاتنه عائد ائتلافنامه بی ده یرتمق ایستور دق .

عائد اولدینی بجنده اوزون اوزادی به ایضاح ایتدی کم وجهله بز بو حرب عمومی به بوندن صو کره حیثیت پرور ملت لر کی کمال استقلال ایله یاشامق نیتیه داخل اولمشدق . نیت بو اولونجه ظن ایدر سه م ارمنلرک ساکن اولدینی ولایتلرده اصلاحات اجرایی ایچون ایدی دشمنمز اولان روسیه نک تضییق علیه امضا ایتدی کمز بر ائتلافنامه نک آررق وجودی قالماز .

مع هذا بو مطالعات هیچ بر وقته مملکتده اصلاحات یاماق فکریک بزده موجود اولدیغنه دلیل اولاماز . اصلاحات عمومیه اجرایی املی بزده اوقدر بویوک بر قطعیتله موجود ایدی که اساساً بو اصلاحات داخلیهی اجرا ایتهدکجه مملکتده یاشامق امکانی اولامایه جغنه ایمانز واردی . فقط بزجه بوتون اصلاحاتک مبدائی ایکی بمق عصردن بری باشمزه بلای اسمانی صورتنده دیکلمش اولان چارلغک محو اولدیغی کورمک و اونک داخل مملکتده هر زمان ایقاع ایتدیکی انتریقهره نهایت ویرمک ایدی . بوده حرب عمومی اثناسنده روسیهک ازلسنه بزم طرفزدن اعظم جهد و اقدام کوسترمکله ممکن اوله جقدی .

بناءً علیه بوتون اصلاحات داخلیه تشبثاتی حرب عمومیدن صوکرهیه تعلق ایتمک و شمذیلک ملتک قوای عمومیسنی حربیه تخصیص ایتمک الزم اوله جغنه قرار ویرمش و حتی بو نقطه نظریمزی طاشناقسوتیون رؤساننده سویله مکدن چکیمه مشدک . نهایت حرب عمومی به بزده داخل اولدق . دخولزدن بزقچ کون صوکره واقع اولان تکلیف اوزرینه دردنچی اردو قوماندانلغنه تعیین اولنه رق استانبولدن سوریه به کتدم .

بوندن صوکره شرقی اناتولی ولایتلرنده نه کی احوال جریان ایتدیکی دولتک نهدن طولای ارمنیلرک عمومماً تهجیرینه قرار ویردیکنی بیلمه یورم . اوصرده استانبولده جریان ایدن مذاکراته قطعاً اشتراک ایتهدیکم کی بوبانده بزم مطالعه می دخی صوره دیلر یالکز کونک برنده داخلیه نظارتندن ولایتلره تبلیغ اولنان برقانون موقت موجبجه ارمنیلرک مهز و پو بامایه نقل ایدیلرک حربک نهایتنه قدر اوراده اسکان ایدیله جکلرینی اوکرندم . باش قوماندانلق وکالتی ده مأمورین ملسکیه واسطه سیله اداره ایدیله جک اولان بو تهجیر اثناسنده اردو منطقه سندن کچه جک ارمنیلره بر تجاوز و وقوعنه میدان ویرلامسی تبلیغ اولنیوردی . بوندن بشقه هیچ برشیدن خبرم یوقدی .

اوصرده بن ایکسچی قتال سفری ایچون ۱۹۱۵ سنه سی صوک بهاری نهایتلرنده سوریه به سوق ایدیله جک اولان قوای عسکریه نک یکانه منزل خطی اولان بوزانطی - حاب طریق اوزرنده منزل تشکیلاتی یامق و بورالرده هر نوع ارزاق و زخائر ادخار ایتمکه مشغول ایدم . بو منزل خطنک عدم انتظامی موجب اوله جق هر برتشبث بزم هظه نظر بمجه قتال سفری ایچون پک عظیم فناقلر موجب اوله جفی ایچون تهجیر اولنان ارمنیلرک بوزانطی به کلمکده اولدق لرینی و اورادن طرسوس واطنه طریقله حلبه طوغری یورویه جکلرینی خبر آلدیغم زمان صوک درجه لرده حد تلنم شدم .

بوصرده باش قوماندانلق وکالتیه سبق ایدن مخبراتم، اردونک حرب جریده لرنده محفوظ اولدیغی ایچون آتیا نشر اولوندیغی زمان اکللاشمیه جقدرکه بن ارمنیلرک

مەزوپوتامىيە كوندولمىسەندىن ايسە قونىيە ، انقرە وقسطنمونى كې داخلى ولايتلاردا
يولشدىرلارنى مەنسەب كورسوردم . فقط دولتجە قانون مخصوصە مستنداً تشبث ايدىلش
اولان معاملەيە اعتراض جائز اولەمايە جەغدىن ارمنى مەاجرلار قافلەلرلەك اطنە وحب
اوزرلار مەزوپوتامىيە نقللرلەك ممانعت ايدىلماسەنە دائر امر قىلى آلدىغەندىن چار وناچار
موافقت ايتدم .

اوصەرەدە معمورة العزىز وديار بىكر ولايتلار داخلىدە ارمنى مەاجرلار قافلەلرى
علەينە تەجاولارەدە بولوندىغەنە دائر اوزاقدىن اوزاغە خبرلر آليوردىم . تەجىر معاملەسى
مەنحصراً مأمورين ملكيه طرفندن اداره اولئور وار دولرلر بوايشلە ھىچ علاقەسى
بولونمىوردى . فقط باشقە اردولر منطقەسەندە مەاجرلەر قارشو وقوع بولان تەجاولارەك
بىم اردو منطقەمدە دخى وقوع بولماسەنە قطعياً تەملى ايدەمەيە جەكەندىن بوبادە غايت
شىدەد امرلر وىرمەك كەندىم اىچون بر مەجبوريت تەلقى ايتدم .

وينە اوصەرەدە بوزانلارەك حەلە قەدر اولان طريق اوزرەدە مەاجرلەرلەك اعاشەسى اىچون
مأمورين ملكيه جە كافي درجەدە وسائط اعاشە نەدارك اولونە مادىغى وار مىلرلەر جەدا
آجىنە جە بر سەفالىلە بوتون يول بولارلەك يايلىش اولدۇقلىرى خبر آلدىغەندىن وضعىتى
بالذات تەقتش ايتەك اوزرە حەلەندىن بوزانلارەك قەدر بر سياحت اجرا ايتدم وار دويە
مخصوص اولان منزل انبارلارەندىن ارمنى مەاجرلەرلەك اتمەك وىرلىسى امر ايتدىكەم كې
منزل طيىلارلەك ارمنى خەستەلرلەك تداوى ايتلارلەك تەنيە ايلەدم .

خلاصە بوتەجىر اناسەندە ارمنىلەر ياپىلە جە معاونتلىك اعظمى درجەسى اجرا
ايتەكەندىن فارغ اولمادىم . كە بوا اجرا اتمەك اجنبى وارمنى بوتون حەقشەناس انسانلەرلەر تەخت
اعترافەندەدر .

ارمنى مسئلەسى حەقەندە آلمان خارجىيە نظارتلىك مەخبرات رەسمىيەسىنى نەشر ايتەش
اولان موسيو لېسپوسىك كەتابەندە بوا مىلرلەك و اجرا اتمەك بەشىلرلەك مىندرج
اولدىغى شىمەدى كورسوردم . بوسەرەدە كرك استانبولە و كرك قەطعات
قوماندانلرلەك ولايتلارە يازدىغەم تلغرافنامەلەر كاملاً اردو حرب جەرىدەلرەندە مىندرج
اولدىنى اىچون بركون بونلر نەشر اولوندىغى زمان بوتون بوا اجرا اتمەك سائقى اولان
حەسبات انسانلەرلەرلەر ھەكس نظرنەدە ھەكس زىادە ثابت اولە جەقەدر .

اناطولى ارمنىلرلەك تەجىرلەندىن سوكرە اطنە وحب ارمنىلرلەك دخى مەجىرى
امرى مأمورين ملكيه وىرلىكى زمان بن بوكادە مخالف بولوندىم . بومعاملەيە لزوم
كورمەدىكىكى وبو حالك دردنجى اردو منطقەسەك شرائط اقتصاديە وزراعىيەسەنە
سوء تەتئيرات اجرا ايدە جەكەنى اوزون اوزادىيە استانبولە بىلدىردىم . فقط مأمورين
ملكيه وىرلىش اولان امرلەر مەداخلە ايتەيەرلەر يالەكز اولرلەر معاونت ايتەكەكەم
اخطار ايدىلدىكىكى اىچون بوكادە مانع اولە مادم .

شوقدر وارکه بوتون ارمني مهاجرلرينك مهزوپوتاميايه كوند رلمى اوراده دوجار سفالت اولملىنى انتاج ايدى جگنه امين اولديغم ايجون بونلردن برچوقلرينك سوريه ويروت و حلب ولايتلى داخلنه يرلشديرلملىنى مناسب كوردم . وبوكا مساعده ايدلمنى اصرار ايله استانبوله يازهرق موافقلىرى استحصا ايتدم . ايشته بوسايهده بو ولايتلر داخلنده همان يوزاللى بيك قدر ارمنى يى اسكانه موفق اولدم .

بونلرك يتيملىرى ، طول قادينلىرى وار ككلارى ايجون نه كى معاونتلرده بولونمش اولديغمى بوراده تكرر ايتمكدن عادتاً حيا ايدىيورم . بكا اويله كليوركه بونلرى تفصيلاً ذكر ايتمكه قالقشيرسهم برحس انسانيتسكارانه ايله ياپديغم بومعاونتلرك قيمت معنويهسنه خال كلهجك .

فقط بو قدر معاونتلىرهمه رغماً خارجى خصماى سياسيه مركز بىده بوارمنى وقايعندن طولاني معنوى مسئول عد ايتمك ايسته دكلرينى وحتى متاركة ائناسنده استانبولده تشكىل ايدن حكومت قاريقاتورى طرفندن تهجير وتقتيله مسئول مشترك صفتيله اعدامه محكوم ايدىلديكم ايجون برپارچه تفصيلات اعطاسنى «مدافعه نفس» شريطهسنه موافق تالق ايتدم .

بوايضاحاتمندن افكار عموميه تقدير ايدر كه ارمنى تهجير وتقتيل مسئله سيله بن ذره قدر علاقه دار دكلم . تهجير قرارى ويرلديكى زمان مذاكراته اشتراك ايتمديكم كى تقتيلى اجرا دكل بالعكس منع ايتدم . وتهجيرك حين وعقب اجرا سنده مهاجرينه اعظمى معاونتلىرى بذل ايتدم .

فقط عجباً استانبولده بولونسه ايدمده شرقى آناتولى ولايتلرنده واردونك كريلرنده جريان ايدن احواله واقف اوله رق مذاكرانه اشتراك ايتسه ايدم تهجير قرارينه موافقت ايتميه جكمى ايدم؛ بوراسنى شيمدى تقدير ايدم . وطن ايدىيورمكه عمومى تهجير كى بك شديد وبوتون جهان مدنيتك علاقه دار اوله جنى برقرار اتخاذ ايدم بيلمك ايجون ارقداشلرم بك بويوك اسباب ووثائق آله ايتمشلردر . بو تفصيلاتى ، كنديلرينك نشر ياتندن بك يقين برزمائه اكلايه رق دفع شبهه ومراق ايدم جكمزه شبهه ايتيورم .

يالكنر شوراسنه ايمان قطى ايله قانع بولنىيورمكه ارمنيلر قافقاس اردومرك كريلرينى تهلكيه قويه جق واردونك باليكليه اضمحلانى موجب اوله جق اختلالله تشبثدن فارغ اولمامشلردر . اودرجهدهكه عمومى عثمانلى وطنى تهلكيه قويه جق و آناتولىنك كاملاً روسلر طرفندن استيلاسى موجب اوله جق بر فلاكت عموميه امكان حصول ويرمكدنسه ارمنى ملتى عمومى ايقات مضرته مقتدر اوله مايه جق برساقيه نقل ايتمكى ارقداشلرم موافق كورمش اوله جقلردر .

بن بومسائلده اعطای رأیه صلاحیتدار بر موقعه بولونمادیغم ایچون بورالرینک تنویرینی ارقداشلیمک ویره جکی ایضاحاته و درمیان ایده جکی اسبابه ترک ایدیورم .
اثنای نقل و تهجیرده حادث اولان وقایعک اسبابنه کلنجه :

بونى یوقاریده ایضاح ایتدیکم کورد وتورك عنصرلریله ارمنی عنصری آره سنده آلتش یتش سنده دنبری تمیه ایدلمش اولان حس عداوت وخصومته عطف ایتک ضروریدر . عصرلردن بری برارده یاشایان بواوچ ماتى یکدیگرینه خصم جان ایدن موسقوف سیاستک الله بلاسنی ویرسون .

۱۹۱۵ تهجیری اثناسنده ارتکاب ایدلدیکنی ایشتدیکم جنایات جدا شایان نفرتردر . فقط ارمنیلرک اثنای اختلالده تورک وکورد علمینده ارتکاب ایتدکلری جنایاتده شناعت وفجاعتده بونلردن آشانی دکلدر . بوتون بوجنایتلرک سائق هر نه اولورسه اولسون منع وقوعنه توسل احباب ایدردی . حکومت ، ارمنی جنایتلردن تورک وکورد اهالی نی و عثمانی اردو سیله عموماً عثمانی موجودیت سیاسیه سنی صیانت ایچون تهجیری برچاره عاجل وموثر کی تلقی ایتدی . فقط بونک نتیجه سنده کورد وتورك جنایتلرینه اسباب تحصیل احضار ایتدی . عجا بونک باشقه دورلو برچاهسی یوقیدی؟ ویا اثنای تهجیرده مهاجرینک تجاوزدن صیاتی ممکن دکمیدی ؟ بونی تهجیره قرار ویرنلره اونى اداره ایدنلرک ایضاحلندن اکلايه جغز . هر حالده بن ادعا ایدیورم که کندی اردومک منطقه سندن ارمنیلرک اثنای مرورنده بعض منفرد وقایع مستثنا اولمق اوزره مهاجرلره تجاوز ایدلمسنه قطعاً مساعده ایتدم .

مهاجرنک عرض ایتدیکی منظره سفالته کلنجه ؛ روس استیلاسی اثناسنده ارمنی مظالم وجنایاتندن قوربتیق ایچون دیاربکر اوزرندن حلب واطنه طریقله قونییه وارضروم وازربایجاندن سیواسه التجا یتش اولان کورد وتورك مهاجرلرینک ارائه ایتدکلری منظره بوندن دهآز سفیلانه دکلدی . فقط اوپچاره لر مسلمان اولدقلری ایچون هیچ برآلمان ویا آمریقا میسیونری اونلر ایچون راپورلر یازمادی واونلرک فلاکت وسفالتی برلسان ادبی ایله تصویر ایتک لزومنی وجداننده حس ایتمدی .

حکومت عثمانیه نك شرقی آناتولی ولایتلردن برحق میلیون قدرارمنی نقل ایتدیرمش اولدیغنی وبونلردن آلتی یوز بیک قدرینک یوللارده قسماً قتل واتلاف ایدلمش وقسماده آخلق وسفالتک تاثیرله اولمش اولدقلرینی قبول ایدلم . فقط طربزون ،ارضروم ،وان وبتلیس ولایتلرینک روسلر طرفندن استیلاسی صهرلرنده اورالرده ساکن اولان تورک وکوردلردن عجیبه قدری ارمنیلر طرفندن کبار بارجه جنایات ایله اولدیرلمش اولدقلرینی ونه قدرینک اثنای هجرتده تلف اولدیغنی بیلن وارمی ؟ ایشته بز خبر ویره لم که بوبوزدن اولن تورک وکوردک مقداری محقق برحق میلیون متجاوزدر . ارمنی قتل عامندن

تورکر مسئول اولیورلر ده تورک و کرک قتل عامندن و سفالت عمومی هسندن ارمنیلر نه ایچون مسئول اولیورلر ؟ یوقسه تورک و کوردک قیمتی مورغنتاولر، ماندلشتاملر و امثالی - پولتیقه جیلر نظرلنده اولدیغی کی عالم انسانیت نظرلنده ده سینیکلر درجه سنده میدر ؟ ارمنی مظالمئنک و ارمنیلرک تورکر حقننده کی حس عداوتلرینک درجه سنی کوسترمک ایچون ایکی روس راپورینی [۹] دقتله مطالعه ایتملرینی قارئلرمدن رجا ایدرم .

فصل ارمنی حسیات انسانیتکارانه سنی بکنندیکزمی ؟

خیر ، افندیلر ، خیر ! بوملتلرک هرایکدیسنی ده ناحق ره اتهام ایتمه ییکز ! اصل قباحث بونلرده دکل بونلری یکدیگری علیهنه بویله سباغانه صالدرمغه تشویق ایدن موسقوف سیاستنده در . تورکی اولدیرمک ، اونک بیکلرجه سنه لک شهرت ملیه سنی محو ایدرک میراثه قونمق ایسته یین ، واساساً قان ایچمکدن بشقه هیچ برشی دوشونم یین موسقوف ارمنی نی تورکه مسلط ایتدی . تورک « اولمه مک ایچون ارمنی نی اولدیرمک لازمدر » فکرینه دوشدی . ایشته بوندن شاهی اولدیغمز فجایع وحادثات ظهور ایتدی . برطرفده ادعا اولوندیغی کی آلتی یوز بیگ ارمنی دیگر طرفده برحق میلون تورک و کورد زمین هلاکه سریلدی . شیمدی ده اوتامق نه اولدیغی بیلمه یین موسقوف سیاستی و اونلرک مورغنتاوکی احق و بدلا یارداقجیلری بوتون قباحثی اولدیرمک ایسته نیلان تورکه یوکلتمک ایچون جهان مطبوعاتی یا یغرمه لره بوغمغه چالیشیورلر .

ماندلشتام ارمنیلرک وان مستثنا اولمق اوزره هیچ بر طرفده اختلال ایتمه دکلرندن بحث ایدیور . بن شرقی آناتولی ولایتلرلنده و قاققاس اردومزک کریلرلنده جریان ایدن حادثاتی بیلمه دیکمی یوقاریده سویله مش ایدیسه مده کندی اردومک منطقه سنده جریان ایدن احواله تماماً واقفم .

۱۹۱۵ سنه سی واسطنده زیتونده و اورفده ظهور ایدن حادثات تمامیه برارمنی مسلح اختلالندن بشقه برشی دکلدی . موسی بابا طرفلرلنده کی قیامده بو اختلال ترتیبانه داخلدی . بنجه قطعاً ثبوت بولمش حقایق دندرکه اسکندرون کورفزینک مبدای اولان رأس الحزیردن باشلایه رق درت یول ، موسی بابا ، حلب ، عینتاب ، اورفه و زیتون طرفلرلنده ایقاع ایدیلرک برارمنی اختلالنک سوریه نی آناتولیدن تقریق ایده بیله حک بر تشبث اوله جغنی پک کوزل تقدیر ایش اولان فرانسه وانکلز شرقی بحرسفید اردولری قوماندانلری چناق قلعه محارباننک اک مدهش دملرلنده ارمنیلره ویردکری امر ایله بو اختلالی ایقاع ایتشلریدی . ذاتاً بورلرده ارمنیلر چوقدنبری مستحضر بولوندقلرندن یالک زایشه باشلامق ایچون برامر آلماری کافی ایدی . عجبا بوقناغتمک طوغری اولمادیغی علاقه دار دولترلر مأمورین عاذه سی ادعا

ایده بیارمی ؟ شمیمدی آرتق محاربه یتمش اولدیغندن حقایق احواله واقف اولان افکار عمومییه اولکنده بونقطه لرك اعتراف ایدلمه سنی پك نام و سکارانه بر حرکت ظن ایدرم . اکر ماندلشتام بوحادثه لرك بر اختلال اولمادیغنی و یالکیز مدافعه نفس مقصدیه تثبث ایداش مسلح مقاومتلردن عبارت بولندیغنی اعداده اصرار ایده جك اولورسه خبر و بره لکه متفقیری اولان فرانسز وانسکلیز ضابطانندن بو اختلاللری ترتیب و اداره ایدنلر کندیسنه جدآ کولرلر .

ایشته ارمنی قتالی حقنده کی قناعتلرم و معلوماتم بوندن عبارتدر . ایوم حرب عمومی نهایت بولمش و عثمانلی سلطنتک ال کزیده انخیلری اولان سوریه و عراق ایله جزیره العرب مع التأسف جسم و طندن آریله رق تورکیا ، یالکیز تورکله عائد اولان مبارک آناطولیک کندی النده قاله بیلمسنی تأمین ایچون مجادلاته باشلامشدر . حرب عمومی اثناسنده اوچ میلیون متجاوز قربان و یرمش اولان زواللی ترکیه ایچون یکنانه مدار تسلی برشی وارسه عصر دیده دشمنی اولان چارلغک دخی محو و پریشان اولدیغنی کورمکدن عبارتدر . بوکون قافقاسیاده حادثاتک دوغوردیغنی حکومتلر آرسنده برده ارمنستان جمهوریتی کوروپورز .

فقطینه کوروپورزک تورکیه ارمنیلری ، باشده استانبول بطریق زاون افندی اولدیغنی حالده ، تورکلری اضرار ایده جك انترقیله توسل ایتمکدن واز کچمیورلر . تورکلر آحمیازین و اریوان طرفلرنده بر ارمنستان جمهوریتی تشکیل ایتسینه قطعاً مخالف دکلدرلر . فقط اوکا مقابل بوجهو ریتک ده جنوبی قافقاسیا عناصر مختلفه سنک تشکیل ایتدیکی آذربایجان و کورجستان جمهوریتلری و آسیائی صغراک صاحب اصلیمی اولان عثمانلی امپراطورانی ایله حس آمیزشده بولونمق و مال حریمه کوزدیکمه سنی قطعیتله طلب ایدرلر . ارضرومک ، بتلیسک ، وانک ، دیاربکرک ، معموره العزیزک ارمنستان اوله ییله جکی خیال خامی باخصوص عثمانلی ارمنیلرینک آرتق ابدیاً ترک ایتملرینی هم کندیلرینک همده تورکلرک استراحت و سعادت نامنه توصیه ایدرم .

تورکیه ارمنیلری بوغیر قابل تأمین آرزولردن صرف نظر ایتدکلرینی بالفعل اثبات ایتدکلری کون و طنداشلری اولان تورک و کوردلرله پك دوستانه و صمیمانه بر حیات اصرار ایتمکه باشلارلر . ایچلرندن مطلقاً ارمنی اولمق ایستینلر ایچون قافقاسیا ارمنستان جمهوریتی اراضیسنه نقل ایتک امکانی هر زمان موجوددر .

فقط تورکیه ده قالمق ایسته ینلرک بوندن صوکر اکنیدیلرینی لکسز و خالص عثمانلی کوسترمکه چالیشمه لری و بونابده ادنا شبهه بی داعی اوله ییله جک حرکاتدن توقی ایتملری شرطدر . آرتق تورک ارمنیلری آراسنده طاشناق ساساغلرک ، خینجاقلرک و سائر منک موقعی یوقدر . حتی بوتشکیلاتک قافقاسیا ارمنستانی ایچونده مضرا اولاجنی قناعتنده یم .

اليوم كرك جنوبى قافقاس جمهوريتك و كرك عثمانى ايمپراطورلغلك يكانه وظيفه سى يكدىكرينه ظهير ومعين اوله رق خراب اولمش مملكتلرينك اعمارينه و حكومتلرينك تنسيق و تقويه سنه حصر مساعى ايتكدن عبارتدر . بو درت حكومه توجه ايدن ديكر بر وظيفه ده موسقوف فلا كتنك بر دها كوه قافك برى طرفلرينه استيلا ايدمه مامنى تأمين ايتكدر . بونك ايچون بو درت دوات اره سنده منحصر آ موسقوف استيلا سنه قارشى تدافى بر اتفاق رجوده كترلى سيله اونلرك زمامدارانك اك اول دوشونه جكرى شيلردندر .

بم ارمينلره نه قدر خير خواه اولديغمى هر كسدن زياده بوكونكى ارمنى بطريقى زاومن افندى بيلير . ۱۹۱۵ سنه سى كانون اولنده استانبوله كلديكم زمان بالذات مومى اليه پها پالاس اوتلنده نبى زيارته كلهرك بطريقه خانه ك رسمى بر تقريرله بوتون ارمينلر نامنه بيان تشكرات ايتشدى . اليوم استانبول روم بطريقك انترقه لرينه آلت اولديغى خبر آلدیغم مومى اليه بر ارمنى خيرخواهى صفتيله اخطار ايدرم كه يوقاريد سويله ديكم سورلى غايت بويوك برسكينت فكريله تدقيق ايتسون . اوزمان بو نقاط نظاريمك ارمينك نامنه نه بويوك فائده لر تأمين ايدمه سيله جكى تقدير ايدرك روم بطريقى آئنده اويونچاق اولمقدن بلكه تخايص نفس ايدمه بيلير .

اكر بز بو درت شرق قريش ملنى بالاده عرض ايتدكم كى منحصر آ موسقوفله قارشى تدافى بر اتفاق عقد ايتمز و شمالى قافقاس جمهوريتك ده تشكىل ايدرك بو اتفاقزه داخل اولمسنه ماونت ايتزسهك سنلردن برى همزى بويوندرغى آلتنده ياشامق ايسته ين روسيه نك يد ضبط و قهرينه دوشه جكمزه هيچ شبهه ايتمه لم .

كيم بيابر بلكه بر كون كلير شيمدى انكليز و فرانمز نفوذى آلتنه دوشمش اولان زواللى عربلره عجملرده بوكونكى افنديلرينك لندن قورتيلورلرده بزم بوكون تشكىل ايدمه جكمز هيئت اتفاقيه داخل اولورلر . ايسته اوزمان شرق قريش ملتلى كندى مقدراتلرينك حاكم مستقى اوله رق احرارانه ياشايه بيليرلر .

عثمانى ، ارمنى ، كورجى ، ازربايجان ، شمالى قافقاسيه پوليتيقي جيلرينه ارانه ايتديكم بو سياسى غايه ظن ايديورم كه شمدى به قدر بر فساد و شورش يوواسى تلقى اولنان شرق قريش يكرمى سنه به وارمز جتدن نشان ويره جك و خارجه قطعياً عرض احتياج ايتمه جك در حده مظهر معموريت ايدمه جك بر ماهيتى حائردر .

عثمانى ايمپراطورلغلك اكثريت عظيمه سنى تشكىل ايدن توركلر ايچون بو غايه اساسلى بر صورنده موجوددر . يالكز اقليتى تشكىل ايدن ارمينلرك عثمانى قالمق ايسته دكرى تقديرده يتمش سنه اولكى عثمانى ارمينلى قدر صاف و حقيقى عثمانلىق حسياتى بسله دكارينى اثبات ايتلى كافيدر .

ایشته بنم خون آلود ماضی بی ابدیاً دفن ایدرك فیضا فیض بر استقبال مسعود
کشاد ایتک ایچون تکلیف ایتدیکم یکانه چاره بودر . دها اعلاسنی بوله جق اولانرله
اساسلی مذا کراته کیریشمکه بنده ، بنمله هم فکر اولان ملتداشلمده حاضرز .

صوک

بر کسکیریدور، انجی عفتوری
 طغندارو عفتوری ایله یار آلم. شکر ایدیم. استمداد درازانه ایشالا
 قویا، استمداد و جلیج. حقیقه. انبیتونه ایشالا و کماله. دودله
 و بیله و کزالی، لالا عفتور و قوتکوز به اوز ایشالا و کماله
 وطن الیه نور قوتور.
 دوز، عفتور از، جود کماله کار. به حقیقه نیلج ایشالا و بیله
 دوز، عفتور از، جود کماله کار. استمداد و کماله. آرتور او
 دوز، عفتور از، جود کماله کار. استمداد و کماله. آرتور او
 دوز، عفتور از، جود کماله کار. استمداد و کماله. آرتور او

جلد ۲۰، نب ۱۹۱۲
 علی

